

ΡΟΔΙΑΚΗ ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΥΠΟ

ΧΡΥΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΔΑΡΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
1963

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ πραγματεία «Ροδιακὴ Ἀγγειογραφία» ἐγράφη ἐν Ὁξφόρδῃ καὶ ἐν Ἀθήναις τὰ ἔτη 1958-60 ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ *Sir John Beazley*. Προηγμένη ταύτης ἢ διδακτορικὴ διατριβή μου «*A Study on Rhodian Pottery*», γραφεῖσα ἐν Σικάγῳ τὰ ἔτη 1949-51 ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ *Franklin P. Johnson*.

Σκοπὸς τῆς πραγματείας «Ροδιακὴ Ἀγγειογραφία» εἶναι: (I) ἡ ἀναλυτικὴ καὶ συγκριτικὴ ἔκθεσις καὶ ἐρμηνεῖα τῆς ροδιακῆς ἀγγειογραφίας κατὰ μεγάλα καὶ μικρὰ σύνολα, ἀντιπροσωπεύοντα μακρὰς ἢ βραχείας περιόδους, (II) ὁ προσδιορισμὸς τῶν ἐπὶ τῆς ἀγγειογραφίας ταύτης ἐπιδράσεων ἐκ τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος.

Πολλαπλῆν συμβολὴν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἔργου τούτου παρέσχον ὁ *Bernard Ashmole*, ὁ *John M. Cook*, ὁ *D. E. L. Haynes*, ὁ *Peter R. Corbett*, ὁ *Martin Robertson*, ὁ *Pierre Devambaz*, ὁ Ἰωάννης Κοιτῆς, ὁ Νικόλαος Πλάτων, ὁ *John Boardman*, ὁ *George Tait*, ὁ *R. F. Nicholls*, ἡ *Ann D. Ure*, ὁ *D. W. Bailey*, ὁ *Dietrich von Bothmer*, ὁ *Carl Blumel*, ἡ *A. Peredolsky*, ἡ *Helene Kantor*, ἡ *L. H. Jeffery*, ἡ *Sylvia Benton*, ἡ *Lilly Gahly*, ἡ *Paola Pelagati* καὶ ὁ *J. Naveh*. Εἰς πάντας τούτους ἐκφράζω θερμὰς εὐχαριστίας. Ἐπίσης ἐκφράζω θερμὰς εὐχαριστίας εἰς τὴν *Lady Marie Beazley* καὶ τὴν *Gertrude E. Smith* διὰ ποικιλοτρόπως παρασχεθεῖσαν βοήθειαν καὶ ἐνθάρρυνσιν, εἰσέυ δὲ καὶ εἰς τὰς *B. M. Miller* καὶ *M. Hillman* τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου.

Ἰδιαιτέρας εὐχαριστίας ἐκφράζω εἰς τοὺς *Robert M. Cook*, *Oscar Broneer* καὶ *Bernard Schweitzer*, ὧν ὁ πρῶτος διεξῆλθε τὰ χειρόγραφα τοῦ μεγίστου μέρους τῆς πραγματείας ἐν *Cambridge* τὸ 1959, ὁ δεῦτερος διεξῆλθε τὰ χειρόγραφα τῆς διατριβῆς τὸ 1951 ἐν Σικάγῳ, ὁ τρίτος διεξῆλθε τὸ κείμενον τῆς διατριβῆς τὸ 1953 ἐν Ἀθήναις.

Ἐκφράζω εὐχαριστίας ὡσαύτως εἰς τὰς Διευθύνσεις τῶν ἐξῆς Μουσείων: Βρετανικοῦ, Ρόδου, *Ashmolean*, Δούβρον καὶ Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων, *Fitzwilliam* καὶ Κλασσικῆς Ἀρχαιολογίας *Cambridge, Reading, Eton*, Μητρο-

πολιτικοῦ Νέας Ὑόρκης, Βερολίνου, *Hermitage*, Φλωρεντίας, Συρακουσῶν, *Toledo* (Ohio), δι' εὐγενῆ ὑπ' αὐτῶν παραχώρησιν τῆς ἀδείας μελέτης ἐν αὐτοῖς ἢ δημοσιεύσεως φωτογραφιῶν ἐξ αὐτῶν.

Εἰς τὸ Βρετανικὸν Συμβούλιον ἐκφράζω θεομῆς εὐχαριστίας διὰ τὴν χορηγηθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ ὑποτροφίαν τῶν ἐτῶν 1958-60, ἧς ἄνευ ἢ πραγματεία αὐτῆ δὲν θὰ ἐπερατοῦτο, ὁμοίως εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Σικάγου διὰ τὴν ἐκ τοῦ κληροδοτήματος *Edward L. Ryerson* χορηγηθεῖσαν ὑπ' αὐτοῦ ὑποτροφίαν τῶν ἐτῶν 1948-51, ἐπίσης δὲ καὶ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐταιρείας ΦΒΚ διὰ τὴν ἐκ τοῦ κληροδοτήματος *Mary I. Sibley* ὑποτροφίαν τοῦ ἔτους 1949.

Θεομῆτος εὐχαριστίας ἐκφράζω εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἔγκρισιν τῆς δημοσιεύσεως τῆς πραγματείας ταύτης, ἰδιαιτέρως δὲ εἰς τὸν Καθηγητὴν κ. Ἀναστάσιον Ὁρλάνδον, Γενικὸν Γραμματεῖα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, διὰ τὸ ἐνεργὸν ἐνδιαφέρον αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς δημοσιεύσεως, διὰ τὴν στοργικὴν παρακολούθησιν τῆς ἐκτυπώσεως καὶ διὰ πλείστας ὑποδείξεις καὶ παρατηρήσεις γενομένας ὑπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῆς. Βαθιτάτην δ' εὐγνωμοσύνην ἐκφράζω, ὅπως ἰδιαιτέρως, εἰς τὸν Καθηγητὴν κ. Νικόλαον Κοντολέοντα διὰ τε τὸ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς δημοσιεύσεως καὶ τῆς ἀριτίας ἐμφανίσεως αὐτῆς, καθὼς καὶ διὰ τὴν ἀκάματον καὶ συνεχῆ ἐπίβλεψιν, ὡς καὶ διὰ τὴν σύντονον καθοδήγησιν καὶ ἀνεκτίμητον βοήθειαν, διαρκούσης τῆς ἐκτυπώσεως. Ἦ ῥα ἐγὼ δέ κέ οἱ ἰδέω χάριν ἡ μάτα πάντα.

Θεομῆτος εὐχαριστίας ὡσαύτως ἐκφράζω καὶ εἰς τὴν Ἀρτεμισίαν Γιαννουλάτου, ἐπιμελήτριαν τῶν δημοσιευμάτων τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας, διὰ τὴν πολύτιμον βοήθειαν καὶ συμπαράστασιν αὐτῆς κατὰ τὴν διόρθωσιν τῶν τυπογραφικῶν δοκιμῶν καὶ τὴν ἐκτύπωσιν καθόλου τοῦ βιβλίου.

Εὐχαριστίας τέλος ἐκφράζω ἀφ' ἐνός εἰς τὴν κ. Καρολαύρη-Καλαφάτη καὶ τὸ προσωπικὸν τοῦ τυπογραφείου «Ἐστία», ἰδίᾳ εἰς τοὺς κ.κ. Ἀναστάσιον Μαλαβᾶζον καὶ Χαρίλαον Μανρομάτην, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸν τσιγκογράφον κ. Κωνσταντῖνον Χαλκίόπουλον.

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΑΙ

- Abh. Mainz Ak. Geistes u. Sozialw. Klasse: Abhandlungen der Geistes-
und Sozialwissenschaftlichen Klasse (Mainz).
- Acta Archaeol. : Acta Archaeologica (Δανίας).
 AE : Ἀρχαιολογικὴ Ἐφημερίς.
 AJA : American Journal of Archaeology.
 AM : Mitteilungen des Deutschen Archaeologischen
Instituts. Athenische Abteilung.
 AZ : Archaeologische Zeitung.
 BCH : Bulletin de Correspondence Hélienne.
 BMQ : The British Museum Quarterly.
 BSA : Annual of the British School at Athens.
 C.V.A. : Corpus Vasorum Antiquorum.
 Exochi : Acta Archaeologica (Δανίας) 1957, 1-192 (K. F.
JOHANSEN, Exochi, ein frührhodisches Gräberfeld).
 GGA : Göttingische gelehrte Anzeigen.
 Griech. Vasen : E. BUSCHOR, Griechische Vasen, München 1940.
 Griech. Vasenmalerei: E. BUSCHOR, Griechische Vasenmalerei, München
1921.
 IEJ : Israel Exploration Journal.
 JdI : Jahrbuch des Deutschen Archaeologischen Instituts.
 JHS : Journal of Hellenic Studies.
 JNES : Journal of Near Eastern Studies.
 JOAI : Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen
Instituts in Wien.
 LAAA : Annals of Archaeology and Anthropology (Liverpool
University).
 Lion : W. L. BROWN, The Etruscan Lion, Oxford 1960.
 MA : Monumenti Antichi pubblicata per cura della reale
Accademia nazionale dei Lincei.

η'

- MAAR : Memoirs of the American Academy in Rome.
Materiale și Cercetări Archeologice: Materiale si Cercetări Archeologice
(Ρουμανίας).
Mon. Piot : Monuments et Memoires Piot.
MuZ : E. PFUHL, Malerei und Zeichnung der Griechen,
München 1923.
Necro. : H. G. G. PAYNE, Necrocorinthia, a Study of Corinthian
Art in the Archaic Period, Oxford 1931.
PERROT-CHIPIEZ : G. PERROT και CH. CHIPIEZ, Histoire de l'art dans
l'antiquité.
RA : Revue Archéologique.
SALZMANN : A SALZMANN, Nécropole de Camiros, Paris 1875.
SB Berlin : Sitzungsberichte Arch. Gesellschafts (Βερολίνου).
Vases sicyoniens : K. FRIIS JOHANSEN, Les vases sicyoniens, Paris - Co-
penhague 1923.
Vroulia : K. F. KINCH, Fouilles de Vroulia, Berlin 1914.
Werkstätten : W. SCHIERING, Werkstätten orientalisierender Keramik
auf Rhodos, Berlin 1957.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	ε'
ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΑΙ	ζ'
ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	η'
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
ΜΕΡΟΣ Α΄.	
ΠΡΩΙΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΖΩΝ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ	31
ΜΕΡΟΣ Β΄.	
† ΑΝΑΤΟΛΙΖΩΝ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ	35
ΜΕΡΟΣ Γ΄.	
ΥΣΤΕΡΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΖΩΝ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ	61
<p>‘Ομάς Α: 64, ‘Ομάς Αα: 70, ‘Ομάς Β: 71, ‘Ομάς Γ: 74, ‘Οπωροδόχαι τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ: 79, Πινάκια τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ: 81, Ἀγγελία ὑστέρων ἀνατολιζόντων ρυθμῶν, μὴ ροδιακῶν: 85.</p>	
ΜΕΡΟΣ Δ΄.	
ΚΛΑΣΣΙΚΟΣ ΚΑΜΠΡΑΤΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ	89
<p>Γενικά χαρακτηριστικά κατηγορίας Α: 89, Γενικά χαρακτηριστικά κατηγορίας Β: 90, Σχολή Ἀρκάδων: 91, Ἀγγειογράφος τοῦ ἀρπακτικοῦ πτηνοῦ: 94, ‘Ομάς οἰνοχόης Βουδαπέστης: 96, ‘Ομάς οἰνοχόης Ἀθηνῶν: 97, Ἐργαστήριον τῶν ἐλάφων: 99, Ἀγγελία συγγενῆ πρὸς τὸ ἐργαστήριον τῶν ἐλάφων: 101, Ἐργαστήριον τῶν κερατιζόντων αἰγάγων: 102, Ἀγγελία συγγενῆ πρὸς τὸ ἐργαστήριον τῶν κερατιζόντων αἰγάγων: 104, Ἐργαστήριον τῶν νησῶν: 105, Ἀγγελία κλάδου τοῦ ἐργαστηρίου τῶν νησῶν: 109, ‘Ομάς πεπλατυσμένων οἰνοχοῶν: 109, ‘Ομάς μικρῶν οἰνοχοῶν: 111, ‘Ομάς οἰνοχοῶν μετὰ προτομῶν νησῶν: 112, Ἀπροσδιόριστοι ἀγγειογράφοι, σχολαὶ καὶ ἐργαστήρια τοῦ κλασσικοῦ καμπραϊκοῦ ρυθμοῦ: 113, Ὀπωροδόχαι τοῦ κλασσικοῦ καμπραϊκοῦ ρυθμοῦ: 115 (α. Ὀπωροδόχαι μετὰ ζυφῶρων: 117—β. Ὀπωροδόχαι μετὰ προσώπων παρδάλεως: 117—γ. Ὀπωροδόχαι μετ’ ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετοπῶν ἐκ νησῶν ἢ προτομῶν ζῶων καὶ γυναικῶν: 117—δ. Ὀπωροδόχαι μετ’ ἀ-</p>	

κτινωτῶν φύλλων καὶ μετοπῶν μεγάλων κοσμημάτων καὶ τοιγόνων : 121 — ε. Ὀπωροδόχαι μετὰ παραστάσεως ἐντὸς ἐμβλήματος : 121 — F. Ὀπωροδόχαι μετὰ μετοπῶν μεγάλων κοσμημάτων : 122 — ζ. Ὀπωροδόχαι μετὰ ζωφόρου φυτικού κοσμήματος : 124 — η. Ὀπωροδόχαι μεθ' ἀπλῆς διακοσμῆσεως : 126 — θ. Ὀπωροδόχαι μετὰ κεντροφύγων ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μεγάλων μετοπῶν : 127 — ι. Ὀπωροδόχαι μετὰ κεντρομόλων ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μεγάλων μετοπῶν : 127 — ια. Ὀπωροδόχαι μετὰ μελαμβαφῶν ταινιῶν : 127 — ιβ. Ἀσπιδόσχημοι ὀπωροδόχαι : 128). Πώματα τοῦ κλασσ. καμικρ. ρυθμοῦ : 129, Κοτύλαι τοῦ κλασσ. καμικρ. ρυθμοῦ : 129.

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΚΑΜΙΡΑΤΙΚΟΥ ΡΥΘΜΟΥ . . . 130

Ἡ διακόσμησις : 133, Εἰδικότεραι ἀνατολικαὶ ἐπιδράσεις : 136, Σχήματα ἀγγείων : 136, Ἡ τεχνικὴ : 137, Ἡ πανίς : 139. (Οἱ αἶγαροι : 140 — Αἱ ἔλαφοι : 143 — Τὰ ὑδροβία πτηνά : 146 — Οἱ κύνες : 148 — Οἱ ταῦροι : 149). Τὰ θηρία καὶ τὰ μυθικὰ ὄντα : 150. (Οἱ λέοντες : 151 — Οἱ κάπροι : 153 — Αἱ Σφίγγες : 153 — Οἱ γοῦπες : 154 — Αἱ νησσοσειρήνες : 156). Ἄλλα μορφαί : ἀλώπηξ, χελιδόνες, ἀρπακτικὸν πτηνόν, προτομαί : 157-8. Φυτικά καὶ ἀφηρημένα θέματα : 158. (Θέματα ζωνῶν : 159 — Θέματα ἄξονος : 163 — Παραπληρωματικά κοσμήματα : 165 — Παραπληρωματικά κοσμήματα ἴδια τοῦ κλασσικοῦ καμικραϊκοῦ ρυθμοῦ : 166 — Ἐμβλήματα : 170 — Θέματα μετοπῶν : 172).

ΜΕΡΟΣ Ε΄.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ (ΠΡΩΤΟΣ) 175

Παραλλαγὰι τοῦ μεταβατικοῦ ρυθμοῦ : 183.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄.

ΠΟΛΥΧΡΩΜΟΣ ΡΥΘΜΟΣ 185

ΜΕΡΟΣ Ζ΄

ΥΠΟΚΑΜΙΡΑΤΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ 189

Ὅμας Α : 189, Ὅμας Β : 191.

ΜΕΡΟΣ Η΄.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ ΦΙΚΕΛΛΟΥΡΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΡΟΔΙΑΚΩΝ ΡΥΘΜΩΝ 193

ΜΕΡΟΣ Θ΄.

ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ 199

Χρονολόγησις τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς : 201, Ὅμας πινακίου Γοργούς : 204, Σχολὴ οἰνοχόης Ὀξφόρδης : 207, Ἐργαστήριον οἰνοχόης Παλέρμον : 212, Ἐργαστήριον ἀγγείων Λονδίνου : 213, Ἐργαστήριον οἰνοχόης Μυκόνου : 215, Σχολὴ δίνου Παρισίων : 217, Ἐργαστήριον

θραυσμάτων Reading: 219, Ὀμάς θραυσμάτων Cambridge: 220, Σχολή Βρουλιᾶς: 221, Σχολή Α τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆς: 222, Σχολή Β τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆς: 228, Ὀμάς μελανομόρφου διακοσμῆσεως: 235, Ὀμάς πινακίου Σφιγγὸς Λονδίνου: 236, Ὀμάς δύο οἰνοχοῶν: 236, Ὀμάδες τινὲς τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῆς: 237, Ἀπροσδιόριστοι σχολαὶ τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς: 244 (Μεικτὴ τεχνικὴ: 244—Τεχνικὴ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος: 245—Τεχνικὴ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως: 247).

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ (ΔΕΥΤΕΡΟΣ) 249

Ὀμάς Α, θραύματος University College Λονδίνου: 249, Ὀμάς Β, κρᾶτῆρος Λένινγκραντ: 250, Ὀμάς Γ, ἀντινῶτων σπειροῶν: 251, Ὀμάς Δ, πινακίου Μονάχου: 251, Ὀμάς Ε, πινακίου Βερολίνου: 252.

ΠΑΝΙΣ, ΧΛΩΡΙΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ 253

Οἱ αἴγαροι: 253—Αἱ ἔλαφοι: 255—Τὰ πτηνά: 256—Οἱ κύνες: 258—Οἱ κροῖ: 258—Οἱ κάπροι: 258—Οἱ ταῦροι: 259—Οἱ λέοντες: 260—Αἱ παρδάλεις: 261—Οἱ γοῦπες: 262—Αἱ Σφίγγες καὶ αἱ σειρήνες: 262. Ἐγγράφια διακομητικὰ θέματα τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς: 264 (Παραπληρωματικὰ κοσμήματα: 264—Θέματα ζωνῶν: 264—Κεντρικὰ θέματα: 265). Διακομητικὰ θέματα διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τῶν μεταβατικῶν ρυθμῶν καὶ τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς: 266—(Θέματα ζωνῶν: 266—Κεντρικὰ θέματα: 267—Θέματα λαβῶν: 268—Παραπληρωματικὰ κοσμήματα: 269).

ΜΕΡΟΣ ΙΑ'.

ΥΣΤΕΡΟΣ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ Ι 271

Α. Ἐργαστήριον Δίνου: 271, Β. Σχολή Νισύρου: 276, Γ. Ὀμάς χαλάζης: 290.

ΜΕΡΟΣ ΙΒ'.

ΥΣΤΕΡΟΣ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΙΙ 293

ΜΕΡΟΣ ΙΓ'.

ΥΣΤΕΡΟΣ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΙΙΙ 295

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ 297

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ 302

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ 305

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ Ι 307

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΙΙ 309

ΠΑΡΕΝΘΕΤΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ Α-Β

ΠΙΝΑΚΕΣ 1-14

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A

Ροδιακά άγγεϊα τοῦ τύπου τῶν αἰγάγων (wild-goat) ἔχουσιν εὐρεθῆ πολλὰ ἐπὶ τῆς νήσου Ρόδου καὶ ἄλλων νήσων τῆς Δωδεκανήσου, ὀλίγα ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῶν γειτονικῶν αὐτῆς νήσων καὶ ἐν τισιν ἀποικίαις καὶ ἐμπορικοῖς σταθμοῖς τῶν Ἑλλήνων¹ ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ ἀπὸ τῆς Μ. Ἀσίας μέχρι τῆς Μ. Ἑλλάδος, ὀλιγώτερα ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, ἐλάχιστα δὲ ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Ἑλλάδι λόγω τοῦ συναγωνισμοῦ τῶν τοπικῶν ἀρχαϊκῶν ρυθμῶν².

Συλλογὰς ροδιακῶν ἀγγεϊῶν τύπου αἰγάγων διαθέτουσι πλείστα Μουσεῖα, ὡς τῆς Ρόδου, Λονδίνου, Παρισίων, Βερολίνου, Ὁξφόρδης, Καϊμπριτζ, Βοστώνης, Ν. Ὑόρκης, Βρυξελλῶν, Χάγης, Κοπενάγης, Ἀμστερνταμ, Λένινγκραντ, Παλέρμου, Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἄλλα. Τὰ ἀγγεϊα ταῦτα ἔχουσι προέλθει κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξ ἀνασκαφῶν γενομένων κατὰ τὴν τελευταίαν ἑκατονταετίαν. Ἡ ἱστορία αὐτῶν ἔχει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὡς ἀκολούθως.

Ἐπὶ τῆς νήσου Ρόδου ἀνασκαφαὶ ἐπιτεταμένης φύσεως ἐπεχειρήθησαν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ AUGUSTE SALZMANN (ἀρχαιολόγου-καλλιτέχνου) καὶ τοῦ SIR ALFRED BILLOTTI (Βρετανοῦ ἀντιπροξένου ἐν Ρόδῳ) κατὰ τὸ ἔτος 1859. Αὐταὶ ἐγένοντο κυρίως ἐν τῇ πέριξ τῆς ἀρχαίας Καμίρου περιοχῇ, διήρκεσαν δὲ ἀπὸ τοῦ 1859 μέχρι τοῦ 1865 καὶ ἔφερον εἰς φῶς χωριστὰ νεκροταφεῖα, εὐρισκόμενα κατὰ συστάδας πέριξ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Καμίρου. Ταῦτα ὀνομάσθησαν διὰ τῶν ἐγγὺς αὐτῶν σημερινῶν τοπωνυμίων, ὡς Κακὴ Ράχη³, Μακρὸν Λαγγόνι, Στοῦ Παπᾶ τις λοῦρες, Φικελλόουρα, Κασούπερος, Κασβίρι. Βραχὺς ἀπολογισμὸς τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ SALZMANN διὰ μιᾶς προκαταρκτικῆς σημειώσεως

¹ Ἐπὶ τῆς Ναυκράτιος τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Al-Mina ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἶναι ἐξαιρετῶς μέγας.

² Ἡ ELINOR PRICE (East Greek Pottery) παρέχει εἰκόνα τῆς ἐξαπλώσεως τῶν ροδιακῶν ἀγγεϊῶν. Ἡ ἐξέτασις τοῦ θέματος τούτου ἐπιτίθεται ἐξονυχιστικῶς ὑπὸ τοῦ R. M. COOK, *Ionian and Greece in the Eighth and Seventh Centuries B.C.*, ἐν JHS 66, 1946-7, 67 κ. ἔ.

³ Γνωστὴ καὶ ὡς Kehraki ἢ ἀργότερον καὶ Kechraki

τὸ 1861¹, ταύτην δὲ ἠκολούθησε τὸ 1875 ὁ μέγας Ἔπιτομος Ἄτλας in folio, περιέχων ἐξήκοντα δύο πίνακας². Συμφώνως πρὸς ὑπόσχεσιν τοῦ SALZMANN, τὴν δημοσίευσιν τοῦ Ἄτλαντος τούτου θὰ ἐπηκολούθει ἡ δημοσίευσίς τοῦ σχετικοῦ κειμένου, ἀλλ' ἡ ὑπόσχεσις αὕτη παρέμεινε ἀνεκπλήρωτος λόγῳ τοῦ αἰφνιδίως ἐπελθόντος θανάτου αὐτοῦ. Τὸ 1865, ὅμως, τμήμα τοῦ ἡμερολογίου τοῦ SALZMANN, ὅπερ ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε περιέλθει εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου, ἐδημοσιεύθη ἐν τῷ πρώτῳ καὶ μοναδικῷ τεύχει τοῦ Bulletin Archéologique du Musée Parent³. Τὸ ἐλάχιστον τοῦτο τμήμα τοῦ ἡμερολογίου, ὡς καὶ ἡ βραχεῖα σημείωσις τοῦ 1861, εἶναι αἱ μόναι μέχρι τοῦδε ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν SALZMANN. Ἐπιζήσεις, ὡς ἐκ τούτου, δὲν ἤρρησαν νὰ ἀναφανῶσιν ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς διενεργείας τῶν ἀνασκαφῶν. Οὕτω π.χ. ὁ de LAUNAY τὸ 1897 παρετήρησε τὰ ἑξῆς: Αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ SALZMANN δὲν ἄφησαν εἰς ἡμᾶς οὐδὲ ἀκριβῆ περιγραφήν τῶν τάφων καὶ τῆς θέσεως αὐτῶν, οὐδὲ τομῆν, οὐδὲ ἐν σχέδιον⁴. Ἐν τῇ πραγματικότητι ὅμως, ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1863 μέχρι τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1864, οἱ SALZMANN καὶ BILIOTTI, ἐκτελοῦντες ἀνασκαφὰς διὰ λογαριασμὸν τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου, εἶχον κρατήσει λεπτομερῆς ἡμερολόγιον ἀνασκαφῶν. Ἐξ ἄλλου, οὗτοι κατὰ τὰ ἔτη 1864 καὶ 1865 ἐξηκολούθησαν ἀνασκαφὰς, ἀλλὰ δι' ἴδιον πλέον λογαριασμὸν ἕκαστος. Τὸ 1866 ὅμως ἔπανσαν οὗτοι συνεργαζόμενοι. Καὶ ὁ μὲν SALZMANN συνέχισεν ἀνασκαφὰς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καμίρου διὰ λογαριασμὸν Γάλλου συλλογέως, ὁ δὲ BILIOTTI ἤρρησε σκάπτων ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Ἰαλυσσοῦ τὸ 1866, συνέχισε δὲ μέχρι τοῦ 1871. Τὸ 1874 ὁ SALZMANN ἀπέθανεν, ὁ δὲ BILIOTTI ἐπανῆλθε, φαίνεται, εἰς τὴν Κάμιρον τὸ 1880 καὶ ἐνήργησεν ἐκεῖ ἀνασκαφὰς δι' ἴδιον πλέον λογαριασμὸν. Τὰ εὐρήματα τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἐπωλήθησαν ἀργότερον (1885) ἐν Λονδίῳ εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μοσεῖον, ὡς καὶ εἰς ἄλλα Μοσεῖα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀλλοῦ, π.χ. εἰς τὸ Μοσεῖον τοῦ Βερολίνου⁵, εἰσέτι δὲ καὶ εἰς ἰδιωτικὰς συλλογὰς.

¹ Ἀπὸ τοῦ 1884 μέχρι τοῦ 1886 ἀνεσκάφη ἡ Ναύκρατις καὶ τὸ 1886 ἡ Δάφνη (Tell Defenneh) ὑπὸ τῶν SIR FLINDERS PETRIE καὶ E.A. GARDNER

¹ RA 4, 1861, 467. Ἡ πληροφορία αὕτη ἐλήφθη ἐκ τοῦ RA 27, 1895, σ. 183.

² AUGUSTE SALZMANN, La Nécropole de Camiros, Paris, Détaille, 1875.

³ Bulletin Archéologique du Musée Parent, 1, Octobre 1867, 29-35.

⁴ L. de LAUNAY ἐν RA 27, 183.

⁵ Βλέπε JdI 1, 1886 133 κ. ε.

διὰ λογαριασμόν τῆς Ἐταιρείας Egypt Exploration Fund, τὰ πλείστα δὲ τῶν εὐρημάτων, ἐν οἷς πολλὰ ροδιακὰ ἀγγεῖα, θραύσματα ἰδίᾳ, ἐδωρήθησαν ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας ταύτης εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον, ὅπερ οὕτω ἀπέκτησεν ἀξιολογοτάτην συλλογὴν ροδιακῶν ἀγγείων. Τὸ Μουσεῖον τοῦτο σὺν τῷ χρόνῳ ἐπλουτίσθη καὶ διὰ ροδιακῶν ἀγγείων, προερχομένων ἐκ διαφόρων ἄλλων δωρεῶν, ὡς π.χ. τοῦ δουκὸς de Blacas, Γάλλου πρεσβευτοῦ ἐν Ρώμῃ καὶ Νεαπόλει (1770-1839) κ. ἄ. Τὰ ἐκ Ναυκράτιος εὐρήματα, ὅμως, δὲν παρέμειναν ἅπαντα ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσεῖῳ, πολλὰ δὲ τούτων διετέθησαν εἰς συλλογὰς καὶ μουσεῖα ἀνά τὴν ὑφήλιον.

Ὁ ΒΙΛΙΟΤΤΙ εἶχεν ἀποστείλει εἰς τὸ Βρεττανικὸν Μουσεῖον ἡμερολόγιον τῶν ἀνασκαφῶν καὶ ἐκθεσὶν τοῦ περιεχομένου τῶν ἀνασκαφέντων τάφων, ἐν Καμίρῳ ἀπὸ Ὀκτωβρίου 1863 μέχρι Ἀπριλίου 1864 καὶ ἐν Ἰαλυσῷ τὰ ἔτη 1868, 1870, 1871, ὡς καὶ ἄλλα ἔγγραφα, ἀναφερόμενα εἰς τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας. Ἐξ ἄλλου, ὁ ΒΙΛΙΟΤΤΙ φέρεται γράψας μετὰ τοῦ ἀββᾶ COTTRET καὶ βιβλίον γενικοῦ περιεχομένου ὑπὸ τὸν τίτλον: «L'île de Rhodes», 1881.

Εἰς τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας συνέβαλε σημαντικῶς ὁ SIR CHARLES NEWTON (1816-1894), εἰς τῶν διευθυντῶν τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου ἀπὸ τοῦ 1861 μέχρι τοῦ 1885. Διὰ λογαριασμόν τούτου εἰργάσθησαν ἐπανειλημμένως οἱ SALZMANN καὶ ΒΙΛΙΟΤΤΙ. Ὁ NEWTON εἶχεν ἀναλάβει καὶ αὐτοπροσώπως ἐρευνητικὰς ἀποστολὰς τὸ 1852 εἰς Ρόδον, Κῶν, Κάλυμνον, Ἀλικαρνασσόν, Μυτιλήνην κ. ἄ.

Καὶ ὑπῆρξαν μὲν ἐξαιρετικῶς ἐπιτυχεῖς εἰς εὐρήματα αἱ ἀνασκαφαὶ SALZMANN-ΒΙΛΙΟΤΤΙ, συντόμως ὅμως ἀνεφάνησαν πικραὶ παρατηρήσεις ὡς τοῦ προμνησθέντος de LAUNAY. «Αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται», παρετήρησεν οὗτος, «ἐγένοντο κατ' ἐπανάληψιν καὶ ὑπῆρξαν τὰ μάλιστα καρποφόροι, ἐτέλουν ὅμως ὑπὸ τὴν σχεδὸν ἀποκλειστικὴν διεύθυνσιν ἀνθρώπου, οὐτινος ἢ συνείδησις δὲν ἐθεώρει ἀναγκαίαν τὴν χάραξιν σχεδίων, τὸ μόνον δέ, ὅπερ ἐγένετο, ἦτο ἡ ἀπαρίθμησις τῶν τάφων ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τῶν ἀνασκαφῶν καὶ ἡ ἐν αὐτῷ καταγραφὴ τῶν ἀνευρισκομένων ἀντικειμένων».

Ὀλίγον μετὰ τὰς ἀνασκαφὰς ταύτας ἀπεκτιήθη συλλογὴ ροδιακῶν ἀγγείων καὶ ὑπὸ τοῦ Μουσείου τοῦ Λούβρου: Ἀρχετὰ ἐκ τῶν πρώτων εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν SALZMANN (1866 ἐν Καμίρῳ) εἶχον ἀποτελέσει τὴν Συλλογὴν Parent, πλείστα δὲ τεμάχια τῆς συλλογῆς ταύτης ἠγοράσθησαν ἀργότερον ὑπὸ τοῦ Μουσείου τοῦ Λούβρου, ὅπερ, ἐξ ἄλλου, ἤδη ἀπὸ τοῦ

1864 εἶχεν ἀποκτήσει σημαντικὴν συλλογὴν ἐκ τῶν εὐρημάτων τῶν ἀνασκαφῶν SALZMANN ¹.

Οὔτε ὁ SALZMANN, οὔτε ὁ BILIOTTI, ἐνδιαφέρθη νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ κατανοήσῃ τὸν ρυθμὸν τῶν ροδιακῶν ἀγγείων. Πρῶτῃ προσπάθεια πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην εἶχε γίνῃ τὸ 1854 ὑπὸ τοῦ JAHN. Οὗτος περιέγραψε ροδιακὸν ἀγγεῖον ὡς ἀσύνηθες δεῖγμα ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ ². Ἡ πρώτη οὐσιαστικὴ προσπάθεια πρὸς παρακολούθησιν τῆς ἐξελίξεως τοῦ ρυθμοῦ τούτου ἐγένετο τὸ 1885 ὑπὸ τοῦ CECIL SMITH. Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ κυρίως ἐστράφη περὶ τὸ πρόβλημα τῆς καταγωγῆς ὀρισμένων ροδιακῶν ἀγγείων, ἅτινα, λόγῳ τῆς πολυχρωμίας καὶ τῆς τεχνικῆς τῶν ἐπ' αὐτῶν παραστάσεων (χάραξις), ἐθεωρήθησαν τελικῶς ὑπ' αὐτοῦ ὡς εἰσαχθέντα μὲν ἐξ Ἀσίας, τελοῦντα ὅμως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ «Δωρικοῦ ρυθμοῦ» ³. Ἐννέα ἔτη βραδύτερον εἰς τὸ αὐτὸ πρόβλημα ἐδόθη ὅλος διάφορος λύσις ὑπὸ τοῦ EDMOND POTTIER ⁴. Οὗτος κατέληξεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὰ ἀγγεῖα, τὰ φέροντα χάραξιν, ἔπρεπε νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κορινθιακὰ μὲν, ἐκτελεσθέντα ὅμως κατὰ μίμησιν ροδιακῶν προτύπων. Ὁ DÜMMLER ὑπεστήριξεν, ὅτι τὰ ἀγγεῖα ταῦτα προήρχοντο ἐξ Ἄργους ⁵, τὴν γνώμην δὲ ταύτην ἠσπασέη καὶ ὁ KRETSCHMER ⁶. Ἡ γνώμη τοῦ DÜMMLER ἐβασίσθη κυρίως ἐπὶ τοῦ λάμδα τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ πινακίου τοῦ Εὐφόρου τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου.

Ὁ πρῶτος εἰσηγηθεὶς τὴν μὴ ροδιακὴν καταγωγὴν τοῦ ρυθμοῦ ἤτο, φαίνεται, ὁ LÖSCHKE. Ὁ BÖHLAU, κύριος ἐκπρόσωπος τῆς θεωρίας ταύτης, ⁷ ἠμφεσβήτησεν ἐπιμόνως τὴν ροδιακὴν καταγωγὴν τοῦ ρυθμοῦ καὶ ὑπεστήριξεν, ὅτι πατρίς τοῦ ρυθμοῦ τούτου ἤτο οὐχὶ ἡ Πόδος, ἀλλ' ἡ Μίλητος. Τὸ βασικὸν ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς γνώμης ταύτης ἠρύσθη οὗτος ἐκ τοῦ ὕλικου, τοῦ ἀποκαλυφθέντος ἐν Μιλήτῳ. Τὸ συμπέρασμα τοῦ BÖHLAU συνωψίσθη ὡς ἑξῆς: Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν θελήσωμεν νὰ ἀναζητήσωμεν ἕν κέντρον ἐμπορικόν, τὸ πλέον πρόσφορον, ὥστε νὰ πιστευθῇ ὡς κέντρον τοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ, ἀμέσως εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν ἔρχεται ἡ Μίλητος, τὸ μέγα ἐμπορικὸν κέντρον τῆς Μ. Ἀσίας. Ὁ ἴδιος ὅμως ὁ BÖHLAU ἀνεγνώρισεν

¹ RA 27, 1895, 184-5.

² Βλέπε R. M. COOK, Greek Painted Pottery, 311.

³ JHS 6, 185, 187. Ὁ SMITH ἐν JHS 11, 1890, 178, ἐξέλαβεν ὀρισμένα τῶν ροδιακῶν ἀγγείων ὡς εἰσαχθέντα ἐξ Αἰγύπτου.

⁴ Mon. Piot 1, 1894, 46-7.

⁵ JdI 6, 1891, 263 κ. ε.

⁶ Vasenschriften, 8. Βλέπε ἐπίσης καὶ κριτικὴν τοῦ FURTWÄNGLER ἐν BphW 1895, 201.

⁷ JOHANNES BÖHLAU, Aus ionischen und italischen Nekropolen, 1898, 75-7.

ὡς ἀσθενὲς σημεῖον τῆς θεωρίας ταύτης, ὅτι ἐκ τοῦ ὕλικου τῆς Μιλήτου δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ προσδιορισθῶσι προγενέστερα στάδια τοῦ ρυθμοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ ΒÖHLAU δὲν ἠδυνήθη νὰ διαχωρίσῃ τὴν ομάδα τῶν χιακῶν ἐκ τῶν λοιπῶν ἀγγείων, ἐπίστευσε ὅμως, ὅτι ἠδύνατο νὰ ἀναγνωρίσῃ μεταγενεστέραν ἐξέλιξιν τοῦ ρυθμοῦ ἐπὶ ομάδος ἀγγείων, ἅτινα ὠνόμασεν ὑστερομιλησιακά. Τὸ 1887 ὁ ΒÖHLAU εἶχε προσπαθήσει νὰ παραλληλίσῃ τὸν ροδιακὸν ρυθμὸν πρὸς τὸν μιληιακὸν καὶ νὰ εὔρη ἐξαρτήσεις μεταξὺ τούτων¹. Παραλληλισμὸν τῶν δύο τούτων ρυθμῶν εἶχον ἐπιχειρήσει καὶ οἱ DUMONT-CHAPLAIN τὸ 1881².

Τὸ 1896 ὁ POTTIER προσέβη εἰς ἀδρομερῆ διαίρεσιν τοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ εἰς τέσσαρας κατηγορίας³. Δὲν παρέσχεν ὅμως οὗτος ἐπαρκεῖς ἐξηγήσεις περὶ τῆς διαίρεσεως ταύτης καί, ὡς ἐκ τούτου, δὲν ἔτυχεν αὐτῆ προσοχῆς.

Ἡ πρώτη ἐπιστημονικὴ ἀνασκαφὴ συντελεῖται ἐν Κῶ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν [τοῦ HERZOG⁴ τὸ 1900. Συντόμως τὸ παράδειγμα αὐτοῦ ἠκολούθησαν οἱ Δανοὶ τὸ 1902 ἐν Λίνδῳ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῶν KINCH—BLINKENBERG καὶ NILSSON⁵.

Τὸ 1903 ἐδημοσιεύθησαν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀνασκαφῶν ἐπὶ τῆς νήσου Θήρας. Τὰ ὀλίγα τεμάχια τοῦ τύπου τῶν αἰγάρων, ἅτινα εἶχον εὑρεθῆ ἐκεῖ, ὠνομάσθησαν μιλησιακά, τοῦ DRAGENDORFF ἀποδεικνυομένου οὕτω ὁπαδοῦ τῆς θεωρίας τοῦ ΒÖHLAU.

Τὸ 1908 ὁ HUGO PRINZ ἀσπάζεται τὴν αὐτὴν θεωρίαν ἀνευ δισταγμοῦ. Κατ' αὐτόν, ἡ Μίλητος ἔπρεπε νὰ θεωρηθῆ ὡς τὸ κέντρον παραγωγῆς τῶν ἀγγείων τοῦ τύπου τῶν αἰγάρων, κλάδου τῆς ἀρχαϊκῆς ἀνατολιζούσης τέχνης. Αὕτη εἶχε τὴν ἀρχὴν ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ὅθεν καὶ εἰσῆχθη εἰς τὸν γραμμικὸν ρυθμὸν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος⁶. Χρονολογικῶς καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ρυθμολογικῶν κριτηρίων τὰ ἀγγεῖα ταῦτα ἔπρεπε, κατὰ τὸν PRINZ, νὰ θεωρηθῶσιν ἔργα τοῦ ἐβδόμου αἰῶνος, τινὰ δὲ αὐτῶν ἔργα τοῦ ἔκτου αἰῶνος π.Χ.

Τὸ κυριώτερον ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς μιλησιακῆς καταγωγῆς τοῦ ρυ-

¹ JdI 2, 1887, 214 - 5.

² DUMONT - CHAPLAIN, Les céramiques de la Grèce propre I, 218.

³ POTTIER, Catalogue des vases antiques de terre - cuite, I, 138.

⁴ Clara Rhodos 1, 1928, 12.

⁵ ἔ. ἀ. 12.

⁶ H. PRINZ, Funde aus Naukratis, 33 καὶ 37.

θμοῦ τῶν αἰγάρων ὁ Prinz ἐβάσισε μᾶλλον ἐπὶ τῆς μεγάλης ἐμπορικῆς σημασίας τῆς Μιλήτου, ὀλιγότερον δὲ ἐπὶ τῶν εὐρημάτων¹. Τὸ πρόβλημα ὁμως ἀπεμακρύνετο τῆς λύσεως αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον τὰ εὐρήματα τῆς Μιλήτου παρέμενον ἀδημοσίευτα.

²Ολίγον βραδύτερον, ἤτοι τὸ 1912, ὁ HACKL, δημοσιεύσας τὰ ἀγγεῖα τοῦ Μουσείου τοῦ Μονάχου, ἐπανήλθεν εἰς τὴν ὀρθόδοξον θεωρίαν τῆς ροδιακῆς καταγωγῆς τῶν ἀγγείων τοῦ τύπου τῶν αἰγάρων. Κατ' αὐτόν, ἡ παραγωγή τῶν ἀγγείων τούτων ἐν Μιλήτῳ ἔπρεπε νὰ θεωρηθῆ «ἀναπόδεικτος εἰκασία» καὶ «ἡ Μίλητος πιθανὸν μόνον νὰ προσέβαινε εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν περαιτέρω ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀγγείων»².

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ CECIL SMITH, δημοσιεύσας τὰ ἀγγεῖα τῆς Ἐφέσου, ἐχρησιμοποίησε περὶ τῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τούτου τὴν ἔκφρασιν «the so called Rhodian»³.

⁴Ἦδη τὸ 1881 ὁ RUCHSTEIN ἰσχυρίσθη, ὅτι ὑπῆρχε σχέσις μεταξὺ ροδιακῶν πινακίων καὶ ὀρισμένων φοινικικῶν φιαλῶν εἰς τὸ σχῆμα, τὴν διακόσμησιν καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐπὶ μέρος λεπτομερειῶν. Ἡ θεωρία ὁμως αὕτη δὲν ἔτυχε προσοχῆς μέχρι τοῦ 1912, ὅτε ὁ ROULSEN προσέβαλε ταύτην ἐκ νέου, διερευνησάς τὸ θέμα λεπτομερέστερον. Ὁ ROULSEN ἐνδιαφέρθη ἕξ Ἰσου ζωηρῶς περὶ τῆς λύσεως τοῦ προβλήματος τοῦ κέντρου καταγωγῆς τοῦ ρυθμοῦ τῶν αἰγάρων. Ἡ γνώμη περὶ τούτου ἐξετέθη ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἑξῆς: Ἡ ἐξέλιξις τῆς ἀποκαλουμένης ροδιακῆς κεραμικῆς δεικνύει, ὅτι κέντρον αὐτῆς ἔπρεπε νὰ ἦτο μέρος, ἐνθα Ἕλληνες καὶ Φοίνικες ἤρχοντο εἰς συγχὴν ἐπικοινωνίαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Μεταξὺ τῶν μερῶν, τῶν ὑποψηφίων πρὸς ἐκλογὴν, εἶναι ἀφ' ἑνὸς ἡ Ρόδος, ἀφ' ἑτέρου ἡ Μίλητος. Ἡ ἐξάπλωσις ὁμως τῶν ἀγγείων συνηγορεῖ, ὅπως ἔχει ἤδη ὑποστηρικθῆ, ὑπὲρ ἀμφοτέρων τῶν ἀπόψεων. Ὁ στόλος τῶν ροδίων μεγαλεμπόρων εὐρίσκετο εἰς συναλλαγὴν τόσον μετὰ τῆς Αἰγύπτου ὅσον καὶ μετὰ τῆς Ἰταλίας. Τὰ πλούσια εὐρήματα τῆς ροδιακῆς μικροτεχνίας—ἐκ τούτων αἱ παλαιότεραι γεωμετρικαὶ κύλικες μετὰ πτηνῶν εὐρέθησαν ἀκόμη καὶ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας—μαρτυροῦσι περὶ τῆς σημασίας τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ ροδιακοῦ ἐμπο-

¹ WIEGAND ἐν SBBerl., 1905, 554. Ἐμελέτησα τινὰ τῶν θραυσμάτων τῶν ἀνασκαφῶν τούτων διὰ τῶν σημειώσεων καὶ σχεδίων τῆς Elinor Price, κατόπιν εὐγενούς παραχορήσεως αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Sir John Beazley.

² SIEVEKING - HACKL, Die königliche Vasensammlung zu München 6.

³ HOGARTH, Excavations at Ephesus, 218.

⁴ AZ 39, 1881, 225 κ. ἑ.

ρίου ἤδη ἀπὸ τοῦ ὀγδόου π. Χ. αἰῶνος, ἔτι δὲ περισσότερον κατὰ τὸν ἑβδομον αἰῶνα. Οἱ Ρόδιοι ὄντως ἦσαν οἱ μόνοι Ἀσιᾶται Ἑλληνες, οἵτινες κατὰ τοὺς πρώιμους τούτους χρόνους εἶχον ἀποικίας ἐν Σικελίᾳ καὶ ἤρχοντο, μέσθ' αὐτῶν, εἰς συναλλαγὰς μετὰ τῶν Ἰταλῶν, ὅπερ δὲν εἶναι ὄλως πιστευτὸν περὶ τῆς Μιλήτου. Ἡ κριτικὴ ἔρευνα, ἀφ' ἑτέρου, τῶν ἐκ ροδιακῶν ἀγγείων εὐρημάτων τῆς Ν. Ρωσίας ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν ἐν Μιλήτῳ εὐρεθέντων τεμαχίων τοῦ αὐτοῦ εἴδους, διότι ἐκεῖ (Ν. Ρωσία) μόνον οἱ Μιλήσιοι εἶχον πράγματι ἀποικιακοὺς δεσμούς. Ἔργον τοῦ εἰδικοῦ ἐπομένως εἶναι, ἀφοῦ μελετήσῃ τὴν κεραμεικὴν, ἥτις εὐρέθη ἐν Μιλήτῳ, νὰ ἀποδείξῃ, κατὰ πόσον οἱ Μιλήσιοι ἤσκουν εἰσαγωγὴν ἐκ Ρόδου τῶν ἀγγείων τούτων καὶ ἂν πράγματι ἐδημιούργησαν τοπικὴν παραλλαγὴν τῆς ὡς ἄνω κεραμεικῆς, ἣν καὶ διέθετον εἰς Νότιον Ρωσίαν. Τὸ πρόβλημα, τοποθετούμενον οὕτω, εἶναι μακρὸν καὶ ἀνεξάντλητον. Ἴσως ὅμως τελικῶς καταστῆ δυνατὸν νὰ ἀποκαλύψωμεν πλείονας κατηγορίας, αἵτινες μέχρι τινὸς ἐλαμβάνοντο ὡς ὁμοιογενὲς ὕλικόν ¹.

Ἐκ τῆς παραγράφου ταύτης καθίσταται προφανές, ὅτι ὁ POUlsen ἀνεγνώριζεν ὠρισμένα ἀσθενῆ σημεῖα τῆς ροδιακῆς θεωρίας. Παρὰ ταῦτα ὅμως ἡ μιλησιακὴ θεωρία δὲν εὔρε παρ' αὐτῷ οὐδεμίαν ἀπήχησιν. Οὕτω, ἀπέφυγεν οὗτος νὰ ταχθῇ ὑπὲρ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης ἀπόψεως καὶ τελικῶς ἔκλινεν ὑπὲρ τῆς γνώμης, ὅτι ὑπῆρχον πλείονα τοῦ ἑνὸς μέρη παραγωγῆς ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τούτου κατὰ τὴν τελευταίαν περιόδον τῆς ἐξελίξεως αὐτοῦ. Ὡς κέντρον τοῦ ρυθμοῦ κατὰ τὴν προημιώτεραν ἐποχὴν ἀνεγνώριζεν οὗτος τὴν νῆσον Ρόδον καὶ παρετήρει, ὅτι, ἐνῶ ἡ κυπριακὴ τέχνη, ὡς καὶ ἡ φοινικικὴ, γέμει αἰγυπτιακῶν καὶ ἀνατολικῶν στοιχείων καὶ δὲν δεικνύει πραγματικὴν δημιουργικὴν δύναμιν, ἡ γειτονικὴ νῆσος Ρόδος κατὰ τὴν πρώτην καλλιτεχνικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλλάδος, παρὰ τὰ δάνεια ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ἐπέτυχε μεταξὺ τῶν πρώτων τὴν ἑλληνικὴν ἰδιομορφίαν ².

Ἀναφερόμενος ὁ POUlsen εἰς τὴν ρυθμολογικὴν ὁμοιότητα ροδιακῶν πινακίων πρὸς φοινικικὰς φιάλας ἐτοποθέτησε τὴν πρώιμον ροδιακὴν κεραμεικὴν εἰς τὸν ἑνατον καὶ τὸν ὀγδοον αἰῶνα καὶ τὴν ὑστέραν εἰς τὸν ὀγδοον καὶ τὸν ἑβδομον, κατέληξε δὲ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι οἱ Ρόδιοι ὑπῆρξαν οἱ σκαπανεῖς τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ ἐν Ἑλλάδι. Διὰ νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὅμως οὗτος τὴν ἀσυνέπειαν, ἥτις παρουσιάζετο ἐκ τῆς συνυπάρξεως τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ, ἀφ' ἑνός, καὶ τοῦ γεωμετρικοῦ ροδιακοῦ, ἀφ'

¹ FREDERIK POULSEN, Der Orient und die frühgriechische Kunst, 91.

² ἔ. ἀ. 83.

έτέρου, ἐδέχθη, ὅτι ὁ γεωμετρικὸς ροδιακὸς ρυθμὸς ἦτο σύγχρονος τοῦ προΐμου ἀνατολιζόντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ¹.

Ἡ ἐγκαινιασθεῖσα ὑπὸ τοῦ ROULSEN τάσις, ἡ εὐνοοῦσα μὲν τὴν ροδιακὴν καταγωγὴν τοῦ ρυθμοῦ τῶν αἰγάγων, ἀλλὰ ταυτοχρόνως μὴ ἀποκλείουσα καὶ τὴν δυνατότητα κατασκευῆς ἀλλαχοῦ ὠρισμένων ἐκ τῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τούτου, εὔρε σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἄλλους ὑποστηρικτάς.

Ὁ ΚΙΝCH ἀντιμετώπισε τὸ 1914 τὸ πρόβλημα παρομοίως καὶ διετύπωσε τὴν γνώμην, ὅτι μόνον ἀγγεῖα τοῦ τύπου «Βρουλιῶν»² εἶχον δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσωσι ροδιακὴν καταγωγὴν, ὡς καὶ ἐκεῖνα τῶν ἀγγείων, ἅτινα ἦσαν ροδιακῆς προελεύσεως. Τὰ ὑπόλοιπα, κατ' αὐτόν, εἶχον κατασκευασθῆ ἐν ἐργαστηρίοις, ἅτινα διετήρουν στενὰς σχέσεις μετὰ τῆς Ρόδου (νοτίου καὶ δυτικῆς) καὶ ἀνήκον εἴτε εἰς ροδιακὰς ἀποικίας, εἴτε εἰς ἄλλας ἑλληνικὰς πόλεις τῆς δυτικῆς καὶ νοτιοδυτικῆς Μ. Ἀσίας.

Τὸ βιβλίον τοῦ ΚΙΝCH, *Vroulia*, ἀποτελεῖ μεγάλην προσφορὰν εἰς τὴν μελέτην τῆς ροδιακῆς ἀγγειογραφίας. Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, ἀφ' ἐνὸς παρουσιάσθη μακρὰ ἐκθεσις τῶν ἀγγείων, ἅτινα εὗρέθησαν ἐν τῇ περιοχῇ «Βρουλιὰ» κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ ἰδίου τοῦ ΚΙΝCH τὰ ἔτη 1907 καὶ 1908, ἀφ' ἑτέρου διὰ πρώτην φορὰν πολυπληθῆ ὁμοειδῆ ἀγγεῖα συνεσχετίζοντο καὶ κατετάσσοντο εἰς τρεῖς ομάδας κατὰ ἐξελικτικὴν σειρὰν, ἀνευ ὅμως χρονολογήσεως. Ἐπὶ εἴκοσι καὶ πλέον ἔτη ἡ πραγματεία αὕτη τοῦ ΚΙΝCH ὑπῆρξεν ἡ Βίβλος τῆς ροδιακῆς κεραμικῆς καὶ μόνον ὑπὸ τὸ φῶς τῶν μεταγενεστέρων εὐρημάτων ἀπεδείχθη ἀνεπαρκῆς.

Τὸ 1914 ὁ BUSCHOR ἐτάχθη ὑπὲρ τῆς κλασικῆς θεωρίας τῆς καταγωγῆς τοῦ ρυθμοῦ τῶν αἰγάγων³. Τὸ 1923 δὲ ὁ K. F. JOHANSEN ὑπεστήριξε τὴν μιλησιακὴν καταγωγὴν τοῦ ρυθμοῦ τούτου⁴, στηριχθεὶς (I) ἐπὶ τῆς εὐρείας διασπορᾶς τῶν ἀγγείων τούτων ἐν τῇ ἀνατολικῇ Ἑλλάδι, (II) ἐπὶ τῆς σχετικῆς σπάνιως αὐτῶν ἐν ταῖς ροδιακαῖς ἀποικίαις τῆς Σικελίας, καὶ (III) ἐπὶ τῆς ἐλλείψεως συνδετικοῦ τινος κρικοῦ μεταξὺ τῶν γεωμετρικῶν καὶ τῶν ἀνατολιζόντων ροδιακῶν ἀγγείων.

¹ ἔ. ἀ. 92-3.

² F. K. KINCH, *Vroulia*, 264. Ὁ ΚΙΝCH ἐθεώρησεν, ὅτι ἀγγειογράφοι τοῦ ρυθμοῦ τούτου πιθανὸν ἐπηρεάσαν τὸν κορινθιακὸν ρυθμὸν. Ὁ KARO (*De arte vascularia antiquissima quaestiones*, 1896) προσεπάθησε νὰ συνάψῃ τὸν ρυθμὸν αὐτὸν μετὰ τοῦ ἰταλο-κορινθιακοῦ, ὁ δὲ BÖHLAU (*Aus ionischen und italischen Nekropolen*, 89 κ. ἔ.) ὠνόμασεν αὐτὸν αἰολικόν.

³ BUSCHOR *Griech. Vasenmalerei*, 76 κ. ἔ.

⁴ *Vases sicyoniens*, 117.

Ἡ G. M. A. RICHTER, τὸ 1920¹, καὶ ὁ PFUHL, τὸ 1923², ἀπεδέχθησαν τὴν ἐφεκτικὴν στάσιν τοῦ ROULSEN. Καὶ ἡ μὲν RICHTER υἰοθέτησε τὴν στάσιν ταύτην περὶ ἀπάντων τῶν ἀγγείων, οὐ μόνον τοῦ ἔκτου ἀλλὰ καὶ τοῦ ἑβδόμου π. Χ. αἰῶνος, καὶ ἐθεώρησε τὸν ὄρον «ροδιακά» προσωρινόν. Ὁ δὲ PFUHL προέτεινε τόσον τὴν Ρόδον ὅσον καὶ τὴν Μίλητον ὡς κέντρα παραγωγῆς τῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τῶν αἰγάρων. Ἐπὶ λέξει ὁ συγγραφεὺς οὗτος γράφει: «Ἡ ἱστορία τοῦ ροδο-μυλησιακοῦ ρυθμοῦ παρουσιάζεται ἀροχύντως ἀσαφής, ἐὰν τυχὸν ἐπιχειρήσῃ τις νὰ διαχωρίσῃ τοῦτον τῆδε ἀκεῖσε εἰς παλαιότερας καὶ νεωτέρας ομάδας. Καὶ μόνον τὸ τέλος αὐτοῦ ἐμφαίνει ὁ δευτέρος ναυκρατικὸς ρυθμὸς, ἀποτελῶν τυποποίησιν, πτωχὴν ἐξέλιξιν καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἐξαφάνισιν τοῦ παλαιότερου ρυθμοῦ, ὅστις ὑφίσταται παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν νέων στοιχείων, ἐξωθεν ἐλθόντων».

Τὸ 1924 ὁ WATZINGER, ἐν τῇ δημοσιεύσει τῶν ἀγγείων τῆς Τυβίγγης³, ἀπεκάλεσε τὰ ἀγγεῖα τοῦ ρυθμοῦ τῶν αἰγάρων ροδιακά, ἐνῶ τὸ 1928 ὁ FAIRBANKS, ἐν τῇ δημοσιεύσει τῶν ἀγγείων τῆς Βοστώνης⁴, καὶ ὁ ROBINSON καὶ ἡ HARCUM, ἐν τῇ δημοσιεύσει τῶν ἀγγείων τοῦ Τορόντο⁵, ἀπεκάλεσαν ταῦτα ροδο-μυλησιακά.

Τὸ 1912 ἡ Κάμιρος ἀνεσκάφη ἐκ νέου ὑπὸ τοῦ PORRO⁶. Ἡ ἀνασκαφὴ αὕτη, μικρᾶς μᾶλλον κλίμακος, ἔφερεν εἰς φῶς ἀντικείμενα, δυνάμενα νὰ χρονολογηθῶσιν ἀπὸ τῆς Μυκηναϊκῆς μέχρι τῆς Ἑλληνιστικῆς ἐποχῆς. Τὰ εὐρήματα ταῦτα, ἂν καὶ δὲν ἦσαν ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος, ἀπεδείκνυν ἐν τούτοις, ὅτι ἡ Κάμιρος παρῆεν εἰσέτι γόνυμον ἔδαφος πρὸς ἀνασκαφάς, ὁ ἴδιος δὲ ὁ PORRO διετύπωσε τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα: «Ἐν ὀλίγοις ἔχω τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ Κάμιρος ἔχει προσφέρει πάντας σχεδὸν τοὺς θησαυροὺς αὐτῆς εἰς τοὺς ἀρχαιοφίλους, εἰς τὸν ἀρχαιολόγον ὅμως, ὅστις θὰ διέθετε μεγάλα μέσα πρὸς ἐξερεύνησιν, ἐπιφυλάσσει εἰσέτι τὴν μελέτην τῶν σημαντικῶν προβλημάτων, τῶν συναφῶν πρὸς τὴν τοπογραφίαν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τῶν τάφων καὶ τὰ ταφικὰ ἔθιμα».

Τὸ ἐπόμενον ἔτος ἡ Ἰταλικὴ Σχολὴ ἀνέλαβεν ἀνασκαφάς, μικροτέρας κλίμακος, ἐν τῇ θέσει τῆς μυκηναϊκῆς Villanova, περὶ τὴν Κάμιρον καὶ

¹ Bulletin of the Metropolitan Museum of Art Νοέμβριος 1920, 254: the name (Rhodian) is provisional, as the origin of the ware is not established. Τὴν αὐτὴν στάσιν λαμβάνει ἡ RICHTER καὶ μετέπειτα ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτῆς: *Archaic Greek Art*, 49.

² *MuZ.* I, 140.

³ WATZINGER, *Griechische Vasen in Tübingen*, 14.

⁴ FAIRBANKS, *Catalogue of Greek and Etruscan Vases*, 88 ν. ἔ.

⁵ ROBINSON καὶ HARCUM, *Catalogue of the Greek Vases in the Royal Ontario Museum*, 66-8.

⁶ *Annuario I*, 1914, 369 ν. ἔ.

τὸ Ἀκραμύθι¹, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ LUIGI PERNIER. Τὸ ἐπιτελεῖον τοῦτου ἀπετέλουν οἱ PACE, OLIVIERI καὶ PORRO. Τέλος, διὰ πολιτικούς λόγους, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἰταλίας ἴδρυσεν ἐν Ρόδῳ Ἀρχαιολογικὴν Ἀποστολὴν τὸ 1914, διατελέσασαν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ MAIURI ἀπὸ τοῦ 1914 μέχρι τοῦ 1924, τοῦ JACORI ἀπὸ τοῦ 1924 μέχρι τοῦ 1935, καὶ τοῦ LAURENZI ἀπὸ τοῦ 1935 μέχρι τῆς ἐκρήξεως τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου.

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ αὕτη ἀποστολὴ διενήργησε τὸ 1916 ἀνασκαφὰς ἐν Ἰαλυσῶ, αἵτινες ἐπανελήφθησαν τὰ ἔτη 1922 καὶ 1924. Αἱ ἀνασκαφαὶ αὗται ἔφερον εἰς φῶς κυρίως ἀρχαίους τάφους πέριξ τῶν τοποθεσιῶν: Δρακίδης, Ζαμπίκο, ὡς καὶ ἐν ταῖς γειτονικαῖς αὐτῶν: Κουκιὰ, Λαγός, Παυλί, Κουφός, ἐπίσης δὲ καὶ τινὰς ἄλλας ἐν ταῖς τοποθεσίαις: Μαγγούφι, Μαρίτσα, Ἅγιος Γεώργιος, Κρεμαστὸ καὶ Ἀμπελάς. Προκαταρκτικαὶ ἐκθέσεις τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἐδημοσιεύθησαν ἐν *Annuario*², βραδύτερον δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ τοῦ Clara Rhodos.

Μετὰ τὸν KINCH, πρώτη ἐμελέτησε καὶ κατέταξε τὰ ροδιακὰ ἀγγεῖα ἡ ELINOR PRICE. Ἐν τῷ ἄρθρῳ αὐτῆς *Pottery from Naukratis* (1924)³ καὶ ἐν τῇ μελέτῃ αὐτῆς *East Greek Pottery* (1927)⁴, ὡς ἐπίσης καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ (*Corpus Vasorum*) τῶν ἀγγείων τῆς Ὁξφόρδης (1931)⁵, διέκρι-
 νεν αὕτη δύο κατηγορίας τοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ, ἅς καὶ ὠνόμασεν Α καὶ Β. Ὑπὸ τὴν κατηγορίαν Α περιέλαβε τὰ ἀγγεῖα τὰ στεροῦμενα χαράξεως, ὑπὸ δὲ τὴν κατηγορίαν Β τὰ ἀγγεῖα τὰ φέροντα χάραξιν ὡς μέσον διακοσμή-
 σεως. Ἡ κατάταξις αὕτη, ἂν καὶ εὔρεν ἐν καιρῷ ἀρκετοὺς ὁπαδοὺς, ἀπε-
 δείχθη ἀνεπαρκής, ἢ καὶ παραπλανητικὴ, ἐπὶ ὀρισμένων περιπτώσεων, ἰδίως μετὰ τὰς δημοσιεύσεις τῶν εὐρημάτων τῶν Ἰταλῶν. Παρὰ ταῦτα ὅμως, αἱ μελέται τῆς PRICE ἀποτελοῦσι τὴν δευτέραν μεγάλην προσπάθειαν (μετὰ τὴν τοῦ KINCH) πρὸς ἐρμηγίαν τῆς ροδιακῆς ἀγγειογραφίας. Πρώτη δὲ ἡ PRICE κατενόησε τὴν σημασίαν, ἣν ἔχουσιν αἱ λεπτομέρειαι μιᾶς παραστά-
 σεως ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τῶν αἰγάρων, πρὸς σύλληψιν τῆς διαφορᾶς τῶν ρυθμολογικῶν ὁμάδων. Ἡ PRICE ἐξέφρασε μὲν ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὸ κέν-
 τρον παραγωγῆς τῶν ἀγγείων τούτων, τελικῶς ὅμως ὑπεστήριξε τὴν

¹ Clara Rhodos 1, 1928, 12-3.

² Annuario 6-7, 1923-4, 257-341.

³ JHS 44, 1924, 180 κ. ἑ.

⁴ PRICE, *East Greek Pottery*, 11-15.

⁵ CVA 2 II D.

ροδιακήν καταγωγήν, χωρίς ἐξ ἄλλου νὰ αποκλείη καὶ ἄλλας πιθανότητας προελεύσεως.¹

Οὕτω, αἱ μέχοι τοῦ 1927 ὑποστηρίχθησαν θεωρία περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ρυθμοῦ τῶν αἰγύρων εἶναι τρεῖς: (α) ἡ ροδιακή, (β) ἡ μιλησιακή, (γ) ἡ ροδο-μιλησιακή¹.

Τὸ 1928 προσετέθη νέον ὑλικὸν διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῶν ἀνατολιζόντων ἀγγείων τῆς Δήλου. Ὁ DUGAS ἐν τῇ ἐξετάσει τῶν ἀγγείων τούτων² ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τοὺς ROULSEN καὶ KINCH, ἐν τῇ κατατάξει δὲ αὐτῶν ἠκολούθησε τὸν KINCH καὶ ἀπεδέχθη τὰ ὑπ' αὐτοῦ προσδιορισθέντα χρονολογικὰ κριτήρια³.

Τὸ 1929 ὁ WERNER TECHNAU, δημοσιεύων τὴν κεραιμεικὴν, ἣτις εὑρέθη ἐν Σάμῳ, ἐθεώρησεν, ὅτι ὠρισμένα ἐκ τῶν ἀνατολιζόντων ἀγγείων τῆς Σάμου συνίστων ἴδιον ρυθμὸν καὶ ὠνόμασε ταῦτα σαμο-ἐφρειακά⁴.

Ὁ τελευταῖος συνήγορος τῆς θεωρίας τοῦ BÖHLAU παρουσιάσθη τὸ 1931 ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ BLINKENBERG⁵. Οὗτος, δημοσιεύων τὸ ὑλικὸν τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Λίνδου, ἐθεώρησεν ἐντελῶς ἀπίθανον, ὅτι ἀγγεῖα τοῦ ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ εἶχον κατασκευασθῆ ἐν Ρόδῳ, καὶ ὑπεστήριξεν, ὅτι ἡ γειτονικὴ πόλις τῆς Μιλήτου ἦτο τὸ κέντρον παραγωγῆς αὐτῶν.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ PAYNE ἀπεκάλεσε τὰ ἀγγεῖα ροδιακά⁶, τοῦθ' ὅπερ ἐπανάλαβε καὶ μεταγενέστερον⁷.

Τὸ 1933 ὁ JACORI ἐδημοσίευσεν ἐν τοῖς τόμοις 6 καὶ 7 τοῦ Clara Rhodos τὰ εὐρήματα τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ 1930 ἐν Καμίῳ καὶ τοῦ 1932 ἐν Νισύρῳ. Ἐν τῇ δημοσιεύσει ταύτῃ ὁ JACORI ἐπέστησε τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ νέου προσανατολισμοῦ, ὃν τὰ πρόσφατα εὐρήματα ὑπεδείκνυον. Τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ ἀνεφέροντο εἰς συγκεκριμένας περιπτώσεις. Οὕτω καρποδοχεῖον μετ' ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ προσώπων παρδάλεως, οὗ ὁ τύπος εἶχε τοποθετηθῆ ὑπὸ τοῦ KINCH εἰς τὴν ὑστέραν περιόδον, ἔπρεπεν ἐφεξῆς νὰ ἀναγνωρίζηται ὡς προγενέστερον αὐτῆς· οἰνοχόη, ἣς ὁ τύπος εἶχε τοποθετηθῆ ὑπὸ τοῦ KINCH εἰς τὴν πρώιμον ἐποχὴν, ἔπρεπεν ἐφεξῆς νὰ θεωρῆται μεταγενεστέρα αὐτῆς· καὶ ἑτέρα οἰνοχόη,

¹ Ἡ θεωρία περὶ ἀγγειακῆς προελεύσεως (βλ. σ. 4) δὲν ἐλήφθη σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν.

² DUGAS, Les vases de l' Hétraion ἐν Délos X, 33-8.

³ ἔ. ἀ. 33.

⁴ AM 54, 1929, 22.

⁵ Lindos I, 280-1.

⁶ Necro. 144-5.

⁷ Protok. Vasen. 17. Πρὸς τὴν ἄποψιν ταύτην συνεφώνησε καὶ ὁ KUNZE AM 59, 1934, 95.

ἣς ὁ τύπος εἶχεν ἐπίσης θεωρηθῆ ὑπὸ τοῦ KINCH μεταγενέστερος, ἐφόσον εἶχεν εὐρεθῆ μετ' ἀγγείων ἐκ Κορίνθου προγενεστέρας ἐποχῆς, ἔπρεπε τοῦ λοιποῦ νὰ ἀναγνωρίζεται ὡς πρωιμώτερα ¹.

Προσπάθεια μεγάλης κλίμακος κατεβλήθη ὑπὸ τοῦ RUMPF τὸ αὐτὸ ἔτος πρὸς κατὰταξιν τῶν ροδιακῶν ἀγγείων ². Τὸ ὕλικόν τῆς μελέτης τοῦ RUMPF ἀπετελεῖτο ἐξ ἑπτακοσίων περίπου τεμαχίων. Ταῦτα διηρέθησαν ὑπ' αὐτοῦ εἰς δύο κατηγορίας, αἵτινες καὶ ἔλαβον τὴν ὀνομασίαν «Καμίρου» καὶ «Εὐφόρου». Ἐκ τῶν ἀγγείων τούτων διακόσια τριάκοντα δύο ἀπεδόθησαν ὑπὸ τοῦ RUMPF εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν, ἥτοι τῆς «Καμίρου», τὰ δὲ ὑπόλοιπα τετρακόσια ἐξήκοντα ὀκτὼ ἀπεδόθησαν εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν, ἥτοι τοῦ «Εὐφόρου». Ἡ κατὰταξις τοῦ KINCH ἀνετράπη ὑπὸ τοῦ RUMPF ἐπὶ πλείστων σημείων. Ἡ κατὰταξις ὁμοῦ τοῦ RUMPF δὲν συνοδεύεται ὑπὸ ἐπεξηγηματικοῦ κειμένου. Καὶ οὕτω ὁ ἀναγνώστης εὐρίσκεται ἐν ἀμηχανίᾳ ὡς πρὸς τοὺς λόγους, ἐφ' ὧν ἡ νέα κατὰταξις αὕτη ἐβασίσθη. Τὸ προτασσόμενον τοῦ καταλόγου κείμενον πραγματεύεται περὶ τῶν Κλαζομενίων σαρκοράγων, καὶ σύντομός τις μόνον ὑποσημειώσεις ἀναφέρεται εἰς τὰ κριτήρια τῆς χρονολογήσεως τοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ, ἀμφοτέραι δὲ αἱ κατηγορίαι (τῆς «Καμίρου» καὶ τοῦ «Εὐφόρου») θεωροῦνται, ὅτι ἐκινοῦντο ἀπὸ τοῦ πρωίμου ἑβδόμου μέχρι τοῦ ἔκτου αἰῶνος ³.

Τὸ 1934 ὁ R. M. COOK ἐδημοσίευσεν τὴν κεραμεικὴν τοῦ τύπου Φικελλούρας. Ἡ πρώτη ὑποσημειώσεις τῆς μελέτης ταύτης περιεῖχε σύντομον μὲν, ἀλλ' ἐμπεριστατωμένην ἐκθεσιν τῆς ἐξελιξέως τοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ ⁴ καὶ γενικῶς τοῦ ρυθμοῦ τῶν αἰγάρων—τοῦ προηγηθέντος τοῦ τύπου τῆς Φικελλούρας. Ἐν μεταγενεστέροις ἀρθροῖς αὐτοῦ ὁ R. M. COOK προώθησεν ἔτι περαιτέρω τὴν ἐπὶ τῶν ροδιακῶν ἀγγείων ἔρευναν ⁵. Τὸ δὲ ἐσχάτως ἐκδοθὲν βιβλίον αὐτοῦ Greek Painted Pottery παραμένει ἡ πλέον σοβαρὰ σύγχρονος πηγὴ ἐπὶ τοῦ θέματος ⁶.

Ὁ COOK διήρσε τὸν ροδιακὸν ρυθμὸν εἰς τρεῖς φάσεις, ἥτοι: Πρωί-

¹ Clara Rhodos 6-7, 12-14.

² JdI 48, 1933, 53-83. Ἐκθεσις τῶν ἀνασκαφῶν τούτων παρουσιάσθη καὶ ἀλλαχού: π. γ. Göttingische gelehrte Anzeigen 1933, 1 κ. ἑ.

³ ἑ. ἄ. 61-63.

⁴ BSA 33, 1933-4, 2, σσμ. 1.

⁵ JHS 66, 1946, 67 κ. ἑ. BSA 44, 1949, 154 κ. ἑ. C.V.A. Λονδίνον 8, 1954.

⁶ R.M. Cook, Greek Painted Pottery, 1960.

μον (650-630 π.Χ.), Μέσην (630-600 π.Χ.) και Ὑστέραν (600-575 π.Χ.). Ἐπὶ ὠρισμένης ομάδος ἀγγείων ἀνεγνώρισε Μεταβατικὸν ρυθμὸν (675-650 π.Χ.) καὶ ὠνόμασε τὴν μὲν Πρώιμον καὶ Μέσην φάσιν Ρυθμὸν αἰγάρων Α, τὴν δὲ Ὑστέραν Ρυθμὸν αἰγάρων Β.

Τὸ 1939 ἡ LAMBRINO ἐδημοσίευσε τὴν κεραμεικὴν, ἣτις εὐρέθη παρὰ τὸν Ἰστρον¹. Αὕτη ἀνεγνώρισε μὲν, ὅτι ὁ ΚΙΝΧ ἔφερε τάξιν εἰς τὸ χάος τῆς ροδιακῆς ἀγγειογραφίας, ἐτάχθη ὅμως ὑπὲρ τῆς διαιρέσεως τοῦ RUMPF, ἣν καὶ ἐθεώρησεν ὡς μᾶλλον ἀνταποκρινομένην πρὸς τὴν πραγματικότητα. Ἡ χρονολόγησις, ἐξ ἄλλου, ἦν προέτεινεν αὕτη, δὲν ἔτυχεν ἀναγνωρίσεως.

Τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ HOMANN-WEDEKING προσέβη εἰς τὰς ἐξῆς παρατηρήσεις περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τοῦ κέντρου παραγωγῆς τοῦ ρυθμοῦ τῶν αἰγάρων: Ἡ ροδιακὴ καταγωγή τῶν ὑπὸ συζήτησιν ἀγγείων δὲν δύναται σχεδὸν νὰ ἀμφισβητηθῆ. Τὸ γεγονός, ὅτι ἐκ πασῶν τῶν μνημονευθεισῶν ομάδων ἔχουσιν εὐρεθῆ καὶ πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως τεμάχια, ἔχει ἀποφασιστικὴν σημασίαν. Ἀντιθέτως, ἡ διαφορὰ τῆς μιᾶς ἀπὸ τῆς ἄλλης ομάδος δὲν βαρύνει, διότι πρόκειται περὶ παραλλαγῶν διαφόρων ἐργαστηρίων².

Τὸ 1940 προσετέθη καὶ νέον πολύτιμον ὑλικὸν διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ MARTIN ROBERTSON δημοσιεύσεως τῶν ἀγγείων, ἅτινα εὐρέθησαν ἐν ΑΙ-Μίνα³. Ὁ ROBERTSON ἔφερεν ἐκ νέου ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα τῆς κατατάξεως τῶν ροδιακῶν ἀγγείων, ἠκολούθησε δὲ οὐχὶ τὸν RUMPF, ὅστις, κατ' αὐτόν, ἀντιστρέφει τὴν καθιερωμένην σειρὰν, ἀλλὰ, ὅσον ἀφορᾷ μὲν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ σχήματος τῶν κρεμαμένων ἡμικυκλίων, ἠκολούθησε τὴν PRICE καὶ τὸν KINCH, ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν χρονολόγησιν, τὸν R. M. COOK. Ἐπὶ πλέον, προσέβη οὗτος καὶ εἰς ὠρισμένας χρησίμους παρατηρήσεις ὡς πρὸς τὸν σύνδεσμον τῶν διαφόρων κατηγοριῶν τῶν ροδιακῶν ἀγγείων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς σημασίας, ἣν ἔχουσιν αἱ λεπτομέρειαι ἀποδόσεως διακοσμητικῶν τινος θέματος, ἐθεώρησε δὲ, ἐξ ἄλλου, ὅτι, ἐκτὸς τῆς Πύδου, ὑπῆρχον καὶ ἄλλα κέντρα παραγωγῆς αὐτῶν.

Ὡς ἐν τοιοῦτον κέντρον ἀνεγνωρίσθη τὸ 1942 ὑπὸ τοῦ SCHEFOLD ἡ Λάρισα παρὰ τὸν Ἑρμόν⁴. Ἐν τῇ μελέτῃ τῆς κεραμεικῆς τῆς περιοχῆς ταύτης ὁ SCHEFOLD ἠκολούθησε τὴν διάταξιν, ἣν ἐχάραξεν ὁ RUMPF

¹ LAMBRINO, Les vases archaïques d' Histria, 233 κ. ἔ.

² HOMANN-WEDEKING, Archaische Vasenornamentik, 20.

³ JHS 60-1, 1940-1, 2 κ. ἔ. (The Excavations at AI-Mina, Sueidia, IV. The Early Greek Vases.

⁴ BÖHLAU καὶ SCHEFOLD, Larissa am Hermos III 59 κ. ἔ.

τὸ 1933. Τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ SCHEFOLD ἐν δευτέρᾳ μελέτῃ ἀνεγνώρισε καὶ περιέγραψε καὶ ἄλλα τοπικὰ ἐργαστήρια, ἅτινα διέκρινεν ἐκ τῆς ομάδος τοῦ «Εὐφόρου» τοῦ RUMPF¹. Ἐπὶ πλέον, προσεπάθησεν οὗτος νὰ διακρίνῃ ἐκ τῆς ομάδος τῆς «Καμίρου» ἐξελικτικὴν τινα σειρὰν, ἐχρονολόγησε δὲ τὴν ἀκμὴν τῆς ομάδος ταύτης περὶ τὰ μέσα τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ὅπερ ὅμως ἦτο δύσκολον νὰ γίνῃ ἀποδεχτόν.

Τὸ ἔτος 1942 ὁ K. F. JOHANSEN ἐν μελέτῃ περὶ τῶν Κλαζομενίων σαροκοφάγων ἠκολούθησε βασικῶς τὸν RUMPF, εὑρεν ὅμως, ὅτι αἱ διάφοροι ομάδες τοῦ RUMPF παρουσιάζουσι ποίαν τινα σύγχυσιν².

Τὸ 1958 ὁ WOLFGANG SCHIERING ἐδημοσίευσεν τὴν διδακτορικὴν αὐτοῦ διατριβὴν ὑπὸ τὸν τίτλον Werkstätten orientalisierender Keramik aus Rhodos. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀποτελεῖ πολύμοχθον προσπάθειαν πρὸς καθορισμὸν τῆς ἐξελίξεως τοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ, χωλαίνει ὅμως ἐν πολλοῖς, λόγῳ τῆς ἐπιδιώξεως τοῦ συγγραφέως νὰ συμβιβάσῃ τὰς διαφόρους ἐπὶ τοῦ θέματος ἀπόψεις, ἐνῶ ὁ ἴδιος εὐρίσκειται βασικῶς ἐπηρεασμένος ὑπὸ τῆς κατατάξεως τοῦ RUMPF, προσθέτων μόνον εἰς τὰς δύο κατηγορίας αὐτοῦ, τῆς «Καμίρου» καὶ τοῦ «Εὐφόρου», μίαν τρίτην κατηγορίαν, τοῦ «Βλαστοῦ». Τὸ βιβλίον τοῦτο δὲν παρουσιάζει δυστυχῶς συγκεκορημένους καταλόγους, ἢ διακρίσεις δὲ ἐν αὐτῷ τῆς μιᾶς κατηγορίας ἀγγείων ἀπὸ τῆς ἄλλης καθίσταται πολλάκις ἀδύνατος. Ἡ τοποθέτησις καὶ τῶν τριῶν κατηγοριῶν τούτων («Καμίρου», «Εὐφόρου», «Βλαστοῦ») ἐντὸς τῶν αὐτῶν χρονικῶν πλαισίων (ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ἐβδόμου μέχρι τῶν μέσων τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος περίπου) καθιστᾷ τὴν διαίρεσιν ταύτην ὀλιγώτερον πιστευτήν. Εἶναι πρακτικῶς ἀδύνατον τρεῖς κατηγορίαι ἀγγείων, ἀνεπτυγμένοι ταυτοχρόνως καὶ ἐντὸς μιᾶς περιορισμένης μᾶλλον περιοχῆς, νὰ εἶναι ἀνεξάρτητοι ἢ μία ἀπὸ τῆς ἄλλης. Ἐπὶ πλέον, ἡ ἔλλειψις ἔστω καὶ μικρᾶς ομάδος ἀγγείων, δυναμένων νὰ τοποθετηθῶσι πλησίον τῆς οἰνοχόης Βλαστοῦ, στερεῖ τὴν κατηγορίαν «Βλαστοῦ» ἐσωτερικῆς ἐνότητος².

Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων καθίσταται προφανές, ὅτι τὸ πρόβλημα τῶν ροδιακῶν ἀγγείων παραμένει εἰσέτι συγκεχυμένον. Οὐδεμίαν συγκριτικὴν καὶ ἀναλυτικὴν μελέτηn ἔχει μέχρι τοῦδε γραφῆ, ὥστε νὰ καθορισθῇ ἡ χρονολογικὴ ἐξέλιξις τοῦ ρυθμοῦ κατὰ μεγάλας καὶ μικρᾶς—ἀλλ' ἐκ τῶν μεγάλων ἐξηρηματίας—ομάδας, ἀντιπροσωπευτικᾶς μιᾶς μακρᾶς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον

¹ SCHEFOLD, Knidische Vasen und Verwandtes, ἐν JdI 57, 1942, 124 κ. ἐ.

² Acta Archaeologica 13, 1942, 9 σημ. 14.

³ Κριτικῆ: (C.R.M. Cook), Gnomon, 30, 1958, 71-2 καὶ (X. ΚΑΡΑΡΑ) AJA 63, 1959, 209-10.

περιόδου. Τὰ ἀγγεία, ὅμως, ἅτινα ἀπεκαλύφθησαν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῶν Ἰταλῶν ἐν Λωδεκανήσῳ, προσφέρουσι σημαντικὸν ὕλικόν πρὸς θεμελίωσιν μιᾶς τοιαύτης μελέτης. Πλείστοι τάφοι εὐρέθησαν περιέχοντες ἕνα νεκρὸν, ὅτε τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἔπρεπε νὰ ἦτο σύγχρονον (περίπτωσις κτερισμάτων προγενεστέρας ἐποχῆς δὲν δύναται νὰ ἀποκλεισθῆ), ἢ δύο, ἢ καὶ περισσοτέρους, νεκρούς, ὅτε τὸ περιεχόμενον αὐτῶν ἔπρεπε νὰ ἦτο σύγχρονον τῆς τελευταίας ταφῆς, εἴτε προγενέστερον αὐτῆς, οὐδέποτε ὅμως μεταγενέστερον. Τὰ ταφικὰ ταῦτα σύνολα ἔχουσι πλήρως, ἐνίοτε ὅμως δυσδιακρίτως, ἀπεικονισθῆ ἐν Clara Rhodos, παρέχουσι δὲ νέαν εὐκαιρίαν πρὸς τοποθέτησιν τῶν ἄλλων ροδιακῶν ἀγγείων εἰς χρονολογικὴν σειρὰν καὶ πρὸς χρονολόγησιν αὐτῶν, ἀκριβεστέραν τῆς ἤδη γενομένης ἐπὶ τῇ βάσει ρυθμολογικῶν κυρίως κριτηρίων. Τὰ δεδομένα τῶν νέων ἀνασκαφῶν τῆς Σμύρνης προσφέρουσι νέαν σημαντικὴν βοήθειαν, καθόσον ροδιακὰ τεμάχια εὐρέθησαν ἐν τῷ στρώματι τῷ προηγηθέντι τῆς ὑπὸ τῶν Λυδῶν καταστροφῆς τῆς πόλεως ταύτης. Συγκριτικῆ τέλους μελέτη τῶν ροδιακῶν ἀγγείων τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος (ἔνθα ταφικὰ σύνολα σχεδὸν ἀπουσιάζουσι) καὶ ἀγγείων ρυθμῶν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τῶν νήσων, ὡς καὶ ἐκ τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, καθιστᾷ ἐφικτὴν νέαν χρονολογικὴν συσχέτισιν.

B

Ὁ διεξερχόμενος τὰς δημοσιεύσεις τῶν ἰταλικῶν ἀνασκαφῶν ἐν Λωδεκανήσῳ παρατηρεῖ τάφους, ὧν τὰ κτερίσματα περιέχουσι ροδιακὰ ἀγγεία, ὡς καὶ ἀγγεία ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος. Τὰ ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἀγγεία εἶναι δυνατὸν νὰ χρονολογηθῶσιν. Ὁρισμένα ἐκ τῶν ταφικῶν συνόλων παρουσιάζονται ἄθικτα καὶ ἀνήκουσιν εἰς μίαν ταφήν, ἄλλα ἀνήκουσιν εἰς διπλὴν ταφήν, εἶναι δὲ ἐπίσης ἄθικτα, καὶ ἐλάχιστα εἰς πολλαπλὴν ταφήν καὶ εἶναι ὡσαύτως ἄθικτα. Τέλος, ἄλλα φαίνονται ἐλαφρῶς διατεταραγμένα λόγῳ προγενεστέρων ἀνασκαφῶν. Εἰς τὴν τελευταίαν κατηγορίαν ἀνήκουσι ταφικὰ σύνολα, ὧν τὸ περιεχόμενον διετῆρει ἀξιοσημειώτῳ τινα βαθμὸν ὁμοιογενείας. Ἐξ ἄλλου, ταφικὰ σύνολα, εὐρεθέντα ἐκτὸς τῆς περιοχῆς τῆς Λωδεκανήσου, περιέχουσι ροδιακὰ ἀγγεία ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος (κυρίως ἐκ Κορίνθου). Ὑπάρχει ἐπίσης περίπτωσις ταφικοῦ συνόλου, οὗ τὰ κτερίσματα περιελάμβανον

ροδιακά ἀγγεῖα καὶ ἀγγεῖον ἐκ Κορίνθου, εὐρέθη δὲ τοῦτο ἐν Δωδεκανήσῳ, οὐχὶ ὅμως ἐξ ἰταλικῶν ἀνασκαφῶν. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος εἰσαχθέντων ἀγγείων τῶν ταφικῶν τούτων συνόλων, τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Δωδεκανήσου — πρὸς χρονολόγησιν τῶν ἐκ Κορίνθου εἰσαχθέντων ἀγγείων ἀκολουθοῦμεν τὸν RAYNE¹ — καθίσταται δυνατὴ ἀντίστοιχος χρονολόγησις τῶν ροδιακῶν ἀγγείων:

Ταφικὰ σύνολα ἐν Δωδεκανήσῳ

¹Αριθ. 1. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 15 ἐν «Μακρὸν Λογγόνι», θάλαμος.

Clara Rhodos 4, 80-81, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 64.

Ὁ τάφος οὗτος εἶχε κρημισθῆ. Τὰ ἀγγεῖα ἔκειντο ἐν μιᾷ γωνίᾳ τοῦ θαλάμου, συμφώνως δὲ πρὸς τὴν γνώμην τοῦ ἀνασκαφέως δὲν εἶχον διαταραχθῆ. Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανε τὰ ἑξῆς ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

²Αριθ. 12222: Φλογόσχημος λήκυθος. Ἐγγάρακτα πέταλα ἐπὶ τοῦ στομίου, ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ περὶ τὴν βάσιν. Ἐγγάρακτοι φολίδες ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου σώματος. Ἐπίθετον πορφυροῦν χρῶμα ὡς συμπληρωματικὴ διακόσμησις. Ὁ RAYNE (Necro. 286, ἀρ. 478. Ὁξφόρδη C.V.A. III c, πίν. 1, ἀρ. 33, 43), τοποθετεῖ τοιαῦτα ἀγγεῖα εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος ἢ ὀλίγον ἀργότερον. Ἡ ἀνωτέρω λήκυθος εἶναι τοῦ αὐτοῦ σχήματος ὡς αἱ δύο λήκυθοι ἐν Ὁξφόρδῃ, διαφέρει ὅμως τούτων, διότι δὲν φέρει μελαμφαεῖς ταινίας αἰσθητοῦ πλάτους ἀνωθεν καὶ κάτωθεν τῶν φολίδων πρὸς διαχωρισμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῶν πετάλων, ὁμοιάζει δὲ κατὰ τὸ τοῦτο εἰδικῶς πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 235 οἰνοχόην τοῦ Μονάχου (SIEVEKING-HACKL, ἔ. ἀ. πίν. 7. Necro. 271, ἀρ. 34). Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο στοιχεῖον πιθανὸν νὰ ἀποτελῇ ἔνδειξιν πρωίμου ἐποχῆς μεταξὺ τῶν φερόντων φολιδωτῶν ζώνων ἀγγείων. Λήκυθος εὐρεθεῖσα ἐν «Βρουλιᾷ» (Vroulia, πίν. 38, ἀρ. 6, 11) καὶ ἕτερα λήκυθος τοῦ Μουσείου Κοπενάγης (C.V.A. III c πίν. 83, 3) δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀντίγραφα τοῦ ἡμετέρου παραδείγματος. Ὁμοιοῦν ἀγγεῖον ἐν Museo Civico τῆς Ταρκενίας τοποθετεῖται ὑπὸ τοῦ JOHANSEN εἰς τὴν σικωνο-κορινθιακὴν ἐποχὴν καί, ὡς ἐκ τούτου, εἰς τὰ μέσα τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος (Vases sicyniens, πίν. 42, ἀρ. 2). Ἄτερον ἀγγεῖον ἐκ Δήλου (Délou X, πίν. 28, ἀρ. 371), ἄλλο ἐκ Λίνδου (Lindos ἔ.ἀ. I ἀρ. 1121) καὶ ἄλλο ἐν Καϊμπριτζ (C.V.A. III c πίν. 5 ἀρ. 1) εἶναι τῆς αὐτῆς οἰκονομείας. Ἡ ἐν Καϊμπριτζ λήκυθος χρονολογεῖται ὑπὸ τῆς LAMB εἰς τὸ δευτέρον ἡμισυ τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

³Αριθ. 12223: Φλογόσχημος λήκυθος. Δίδυμος ἀδελφὴ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12222 ληκύθου. Ἡ διακόσμησις ἔχει κατὰ τὸ πλεῖστον ἀλλοιωθῆ.

⁴Ἐν δεικνυομένη χρονολόγησις: 650-600 π.Χ.

¹ Necro. καὶ Protok. Vasen.

Ἄριθ. 2. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 34 ἐν «Κακῇ Ράχῃ», σποδὸς νεκροῦ.
Clara Rhodos 6-7, 115-116, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 125.

Τὸ ταφικὸν σύνολον εὐρέθη ἄθικτον. Τοῦτο περιελάμβανεν ἐν ἀγγεῖον ἐκ Κορίνθου:

Ἄριθ. 14022: Φλογόσχημος λήκυθος. Κύνες διώκοντες λαγῶν ἐπὶ τῶν ὤμων. Παράλληλοι μελαμβαφεῖς ταινίαι περὶ τὸ ὑπόλοιπον σῶμα. Ὁ PAYNE τοποθετεῖ παρόμοιον ἀγγεῖον ἐν Ὁξφόρδῃ (C.V.A. III c, πίν. 1 ἀρ. 18. JOHANSEN, ἐ. ἀ. πίν. 15 ἀρ. 7) εἰς τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 650 π.Χ.

Ἄριθ. 3. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 16 ἐν Ἰαλυσῶ, σποδὸς νεκροῦ.

Clara Rhodos 3, 44, εἰκ. 29-31, πίν. 2-3.

Ὁ τάφος περιελάμβανεν ἀγγεῖον ἐκ Κορίνθου μεταξὺ τῶν κτερισμάτων. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο (ἀριθ. 10755) εὐρέθη ἑλλιπὲς καὶ δὲν ἀπεικονίσθη ἐν τῇ δημοσιεύσει, φέρει ὁμως, συμφώνως πρὸς τὸ κείμενον τῆς δημοσιεύσεως, διακόσμησιν ἐκ φολίδων ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ πετάλων περὶ τὴν βάσιν. Ὁ PAYNE χρονολογεῖ παρόμοια ἀγγεῖα ἐν Ὁξφόρδῃ εἰς τὸ δευτέρον ἡμισυ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος (C.V.A. III c, πίν. 1 ἀρ. 34, 37, 38).

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 650-600 π.Χ.

Ἄριθ. 4. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 14 ἐν «Στοῦ Παπᾶ τις λοῦρες», σποδὸς νεκροῦ.

Clara Rhodos 6-7, 58-60, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 70.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανεν ἐν ἀγγεῖον ἐκ Κορίνθου:

Ἄριθ. 13766: Ὁσειδῆς λήκυθος. Ἐπὶ τῶν ὤμων ζωφόρος τρεχόντων κυνῶν. Ὁμοία ζωφόρος περὶ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος. Περὶ τὸ λοιπὸν σῶμα παράλληλοι ταινίαι καὶ γραμμαί. Τὸ ἐγγυτέρως ὁμοιότητος παράδειγμα, ὅπερ εἶναι γνωστὸν εἰς τὴν γράφουσαν, (Ὁξφόρδῃ C.V.A. III c, πίν. 1 ἀρ. 19), ἔχει χρονολογηθῆ ὑπὸ τοῦ PAYNE εἰς τὸ δευτέρον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Πιθανῶς τὸ ἀγγεῖον τοῦ παρόντος τάφου ἀνήκει εἰς τοὺς περὶ τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος χρόνους.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 650 π.Χ.

Ἄριθ. 5. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 11 ἐν «Στοῦ Παπᾶ τις λοῦρες».

Clara Rhodos 6-7, 45-51, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 49.

Ὁ τάφος οὗτος φαίνεται ὅτι εἶχε διαταραχθῆ κατὰ τὴν ὑστάτην ἀρχαιότητα ἐκ τοῦ ἀνοίγματος νέου τάφου. Ἐν μιᾷ τῶν γωνιῶν τοῦ θα-

λάμου εὑρέθησαν συσσωρευμένα, ὁμοῦ μετὰ τῶν ροδιακῶν ἀγγείων, τρία ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

Ἄριθ. 13744: Τρίλοβος οἰνοχόη μελαμβαφής. Ἐγγάρατοι γλῶσσαι ἐπὶ τῶν ὤμων. Ἐπίθετον πορφυροῦν χρῶμα ὡς συμπληρωματικὴ διακόσμησης. Συμφώνως πρὸς τὸ κείμενον τῆς δημοσιεύσεως τὸ ἀγγεῖον τοῦτο εἶναι ροδιακόν. Ὅμοιον ροδιακὸν ἀγγεῖον, ἥτοι φέρον τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω διακόσμησην καὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἄνω σχῆμα, δὲν ὑπάρχει. Ἀντιθέτως, ὁ τύπος τῆς διακοσμήσεως καὶ τοῦ σχήματος τοῦ ἀγγείου τούτου εἶναι γνωστὸς ἐν τῇ κεραιεῖκῃ τῆς μεταβατικῆς ἐποχῆς τῆς Κορίνθου (τύπος Β ἐν Necro. 33. εἰκ. 10).

Ἄριθ. 13742: Φλογόσχημος λήκνθος. Ἐξωγκωμένον σῶμα. Σειρὰ κοκκίδων ἐπὶ τῶν ὤμων. Παράλληλοι μελαμβαφεῖς γραμμαὶ καὶ ταινίαι ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου σώματος. Ἐγγωρία μίμησις προτύπου ἐκ Κορίνθου.

Ἄριθ. 13741: Φλογόσχημος λήκνθος. Ἐπὶ τῶν ὤμων τρέχοντες κύνες. Ἐπὶ τῆς ὑπολοίπου ἐπιφανείας παράλληλοι μελαμβαφεῖς γραμμαὶ καὶ ταινίαι. Ὁ ΡΑΥΝΕ (Ὁξφόρδη C.V.A. ΠΙ σ, πίν. 1, ἀρ. 19) χρονολογεῖ παρόμοιον ἀγγεῖον ἐν Ὁξφόρδῃ εἰς τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ὁ HORPPE (Addenda to Necrocorinthia ἐν BSA 44, 1949, 186 κ. ἔ.) προτείνει, ὅτι «the running dog frieze» δὲν δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς αὐτοδύναμον χρονολογικὸν κριτήριον. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο, καίτοι φαίνεται ἐκ τῶν πραγμάτων μᾶλλον εὐλογον, δυσχερῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ τῆς παρούσης περιπτώσεως: τὸ ἀντίστοιχον ἀγγεῖον ἐν Ὁξφόρδῃ, καίπερ ραδιωντέρων ἀναλογιῶν τοῦ τῆς Ρόδου, ἔχει χρονολογηθῆ ὑπὸ τοῦ ΡΑΥΝΕ ἐπὶ τῇ βᾶσει τῆς διακοσμήσεως καὶ τοῦ σχήματος.

Ἐκ τῆς μαρτυρίας τῶν τριῶν τούτων ἀγγείων ἐκ Κορίνθου συνάγομεν τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὀφείλομεν νὰ χρονολογήσωμεν τὸν τάφον τοῦτον ἐν τῷ τρίτῳ τετάρτῳ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Παράλλῃλως ὁμοῦ πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ ἀρχαῖκὴ ταφὴ εἶχε διαταραχθῆ. Κατὰ πόσον ἡ διαταραχὴ αὕτη συνετέλεσε καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν ὀρισμένων ἀγγείων τοῦ ἀρχαϊκοῦ τάφου, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν μετὰ βεβαιότητος. Λόγῳ ὁμοῦ τῆς ὁμοιογενείας τῶν σφισομένων ἐκ Κορίνθου ἀγγείων δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι οἱ ὑπεύθυνοι τῆς κατασκευῆς τοῦ ρωμαϊκοῦ τάφου ἐσεβάσθησαν τὰ ἀρχαῖα λείψανα καὶ πτερίσματα καὶ ὅτι τὸ ἀρχαῖκὸν ταφικὸν σύνολον μᾶλλον δὲν παρεβιάσθη.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 640-625 π.Χ.

Ἄριθ. 6. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 3 ἐν «Μακρῷ Λαγγόνι», θάλαμος.

Clara Rhodos 4, 43-50, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 13.

Συμφώνως πρὸς τὰς πληροφορίας τοῦ ἀνασκάφαντος ἢ εἰσόδου τοῦ τάφου εὑρέθη ἀνοιχτὴ καὶ ὁ θάλαμος δὲν διετήρει ἴχνη ταφῆς. Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανεν ἕξ ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

Ἄριθ. 12081: Τρίλοβος οἰνοχόη. Ζωφόρος ἐπὶ τῶν ὤμων. Ὅμοια διακόσμησις περὶ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος. Παράλληλοι μελαμβαφεῖς ταινίαι περὶ τὸ ὑπόλοιπον σώμα. Ὁ ΡΑΥΝΕ (Necro. 33, εἰκ. 10, τύπος Β) τοποθετεῖ παρόμοια ἄγγεῖα εἰς τὴν ὑστέραν πρωτοκορινθιακὴν ἐποχὴν.

Ἄριθ. 12076: Ἀλάβαστρον. Πέταλα ἐπὶ τοῦ στομίου, ἐπὶ τῶν ὤμων, ὡς καὶ περὶ τὴν βάσιν. Ἐπὶ τοῦ σώματος δύο ἀλέκτορες ἐν ἀντιθετικῇ διατάξει ἐκατέρωθεν ἀνθεμίου. Ὁ ΡΑΥΝΕ (Necro. ἀρ. 276, Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων, ἐκ Καμίρου) χρονολογεῖ παρόμοιον ἄγγειον εἰς τὴν πρόωμον κορινθιακὴν ἐποχὴν.

Ἄριθ. 12083: Φλογόσχημος λήκυθος. Περὶ τὸ σῶμα μελαμβαφεῖς ταινίαι καὶ σειραὶ κοκκίδων ἐναλλάξ. Ὁ ΡΑΥΝΕ (Necro. 22, εἰκ. 8b) θεωρεῖ παρόμοια ἄγγεῖα ὡς τυπικὰ προϊόντα τῆς ὑστέρας πρωτοκορινθιακῆς παραγωγῆς.

Ἄριθ. 12084-12085: Ἀλάβαστρα. Ἡ περιγραφή αὐτῶν ἐν τῷ κειμένῳ τῆς δημοσιεύσεως ἀναφέρει δύο λέοντας ἐν ἀντιθετικῇ διατάξει. Ρόδαξ ἐκ συνεχομένων κοκκίδων, ὁρατὸς ἐπὶ τοῦ βάθους τῆς διακοσμήσεως ἐνδὸς τῶν ἀλαβάστρον τούτων, δύναται νὰ χρονολογήσῃ τὰ ἄγγεῖα ταῦτα εἰς τὴν μεταβατικὴν ἐποχὴν. Τὸ σχῆμα ὅμως τοῦ ἄγγείου, ὡς καὶ ὁ ὑπόλοιπος διάκοσμος, εἶναι ἐνδεικτικὸς ἐλαφρῶς νεωτέρας ἐποχῆς.

Ἄριθ. 12082: Ὀσειδῆς λήκυθος. Σχῆμα ἐξωγκωμένον. Ζωφόρος τρεχόντων κινῶν ἐπὶ τῶν ὤμων. Ὅμοια ζωφόρος περὶ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος. Παράλληλοι μελαμβαφεῖς ταινίαι περὶ τὴν βάσιν. Ἐγχωρία μίμησις κορινθιακοῦ προτύπου.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 625-600 π.Χ.

Ἄριθ. 7. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 28 ἐν «Στοῦ Παπᾶ τὶς λουῖρες», θάλαμος. Clara Rhodos 6-7, 99-101, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 105.

Διπλῆ ταφή. Ἡ εἴσοδος τοῦ τάφου δὲν εἶχε κτισθῆ. Ἐν τῷ νεκρικῷ θαλάμῳ ὑπῆρχον ὁσὰ δύο ἐνηλίκων. Τὸ ταφικόν, ἢ τὰ ταφικὰ σύνολα, περιελάμβανε τρία ἄγγεῖα ἐκ Κορίνθου.

Ἄριθ. 13841: Σφαιρικὸς ἀρῦβαλλος. Ἀπεικόνισις δυσδιάκριτος. Συμφώνως πρὸς τὸ κείμενον τῆς δημοσιεύσεως τὸ σῶμα τοῦ ἄγγείου ἔφερε διακόσμησιν ἐκ κομαστῶν. Ὁ ΡΑΥΝΕ χρονολογεῖ παρόμοιον ἄγγειον ἐν Λονδίῳ εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἔβδόμευ π.Χ. αἰῶνος (Necro. 288, ἀρ. 515, πίν. 21).

Ἄριθ. 13840: Σφαιρικὸς ἀρῦβαλλος. Ἀπεικόνισις δυσδιάκριτος. Συμφώνως πρὸς τὸ κείμενον τῆς δημοσιεύσεως ἐπὶ τοῦ σώματος ἀσπιδοφόροι πολεμισταί. Τὸ θέμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ τοῦ προηγουμένου (13841) ἀρῦβάλλου, εἶναι μᾶλλον κοινὸν κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἔβδόμευ π.Χ. αἰῶνος, ἀποβαίνει δὲ κατ' ἐξοχὴν δημοφιλὲς κατὰ τὸ δεύτερον τέταρτον τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος. Τὸ σχῆμα τοῦ ἄγγείου ὑποδεικνύει πρόωμον ἐποχὴν καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ ἄγγειον φαίνεται ὅτι ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἔβδόμευ π.Χ. αἰῶνος (μικρὸν μέγεθος· ἐπίπεδος, οὐχὶ κοίλη, ἢ κατακόρυφος πλευρὰ τοῦ χεῖλους).

Ἄριθ. 13836: Τρίλοβος οἰνοχόη, ἑλλιπής. Ἐπὶ τῶν ὤμων σειρὰ ἐγχωράκτων γλωσσῶν. Ἐπὶ τοῦ σωζομένου τμήματος τοῦ σώματος ζωφόρος. Ὁ τύπος τοῦ σχήματος

τῆς οἰνοχόης εἶναι ἀδύνατον νὰ προσδιορισθῆ, ἐφόσον τὸ ἀγγεῖον εἶναι ἑλλιπές. Ἡ διακόσμησις ὁμοῦς αὐτῆς εἶναι δυνατὸν νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν τῆς οἰνοχόης τῶν Παρισίων (Necro. ἀρ. 119, πίν. 16, ἀρ. 4) καὶ νὰ χρονολογηθῆ εἰς τὴν μεταβατικὴν ἐποχὴν.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 640-600 π.Χ.

Ἄριθ. 8. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 4 ἐν «Μακρῷ Λαγγόνι», θάλαμος.

Clara Rhodos 4, 51-52, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 22.

Συμφώνως πρὸς τὴν περιγραφὴν τοῦ ἀνασκάψαντος, καίτοι δὲν εὐρέθησαν ὄστᾶ ἐντὸς τοῦ θαλάμου, ἡ ταφὴ δὲν φαίνεται, ὅτι εἶχε διαταραχθῆ, τὰ δὲ ὄστᾶ πιθανῶς εἶχον κονιοποιηθῆ. Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανε δύο ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

¹Ἀριθ. 12094: Ἀρύβαλλος μετ' ἐπιπέδου βάσεως, Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Ζεῦχος ὀριζοντίων ταινιῶν ὑπεράνω τοῦ χαμηλοῦ ποδός. Ἐπὶ τοῦ σώματος διακόσμησις καθέτων λωρίδων (foot-ball—ποδοσφαιρικὸς—ἀρύβαλλος). Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο παρουσιάζει ἐνδιαφέρον: αἱ διαχωρίζουσαι τοὺς ὤμους ἀπὸ τοῦ λοιποῦ σώματος ταινίαι συνδέουσιν αὐτὸ πρὸς ὑστεροκορινθιακὰ ἀγγεῖα (P. N. URB, Agyballoi and Figurines from Rhitsona, πίν. 4, ἀρ. 86.252, σ. 24 κ. ἐ., περὶ τοῦ τύπου βλέπε Necro. 321, εἰκ. 162). Τὸ μικρὸν ὅμως μέγεθος τοῦ ἀγγείου πλησιάζει αὐτὸ πρὸς τὸν τύπον τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12 ἀγγείου τοῦ τάφου ὑπ' ἀριθ. 13 τῆς Ριτσώνας (βλ. JHS 30, 1910, 349, εἰκ. 12), ὅπερ ἀνήκει εἰς τὴν προώμιον κορινθιακὴν ἐποχὴν (Necro. 291, ἀρ. 643).

²Ἀριθ. 12093: Φλογόσχημος λήκνθος. Ἐπὶ τῶν ὤμων γραπτὰ πέταλα. Ὅμοια πέταλα ἐπὶ τοῦ χεῖλους καὶ περὶ τὴν βάσιν. Ἐπὶ τοῦ λοιποῦ σώματος ἐγχάρακτοι φολίδες καὶ ζεῦχος ὀριζοντίων ταινιῶν κάτωθεν αὐτῶν. Τυπολογικῶς μεταγενέστερον τῶν εὐρεθέντων ἐν τοῖς ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 12 τάφοις καὶ, ἐφόσον φέροι γραπτὰ καὶ οὐχὶ ἐγχάρακτα, ὡς ἐκεῖνα, πέταλα. Τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ὅμοια λήκνθος εὐρέθη ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 9 ταφικῷ συνόλῳ.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 630-600 π.Χ.

Ἄριθ. 9. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 32 ἐν «Κακῇ Ράχῃ», θάλαμος.

Clara Rhodos 6-7, 111-114, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 122.

Ὁ τάφος οὗτος εἶχε διαταραχθῆ κατὰ παλαιότεραν ἀνασκαφὴν. Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανε δύο ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

¹Ἀριθ. 14009: Φλογόσχημος λήκνθος. Γραπτὰ πέταλα ἐπὶ τοῦ χεῖλους, ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ περὶ τὴν βάσιν. Ἐπὶ τοῦ σώματος ἐγχάρακτοι φολίδες, ἔχουσαι ἄνωθεν καὶ κάτωθεν αὐτῶν παραλλήλους ταινίας. Ὁ ΡΑΥΝΕ χρονολογεῖ ὅμοια ἀγγεῖα ἐν Ὁξφόρδῃ (C.V.A. III c, πίν. 1, ἀρ. 34, 37-39) εἰς τὸ δεῦτερον ἡμισυ τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος (βλ. ὑπ' ἀριθ. 8 ταφικὸν σύνολον).

²Ἀριθ. 14011: Σφαιρικὸς ἀρύβαλλος. Λεπτομέρεια δυσδιάκριτοι ἐν τῇ ἀπεικονίσει αὐτοῦ. Τὸ κείμενον τῆς δημοσιεύσεως χαρακτηρίζει τὴν διακόσμησιν αὐτοῦ ὡς *baccellato*.

Διὰ τῆς λέξεως ταύτης ὑποδηλοῦμεν καθέτους λωρίδας. Ἀνάλογα παραδείγματα μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ PAYNE ὡς ποδοσφαιρικοὶ ἀρύβαλλοι (Necro. 291, ἀρ. 638). Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ αὐτῶν δυνάμεθα νὰ χρονολογήσωμεν τὸν ἡμέτερον ἀρύβαλλον εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 625-600 π.Χ.

Ἄριθ. 10. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 27 ἐν «Στοῦ Παπᾶ τὶς λουῖρες», θάλαμος.

Clara Rhodos 6-7, 84-98, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 91.

Ὁ τάφος οὗτος περιεῖχε δύο νεκρούς. Ἐστερεῖτο οὗτος προθαλάμου, ἡ δὲ πρὸ τοῦ θαλάμου εἴσοδος αὐτοῦ εἶχε φραχθῆ. Τὸ ταφικὸν σύνολον, εὐρεθὲν ἄθικτον, περιελάμβανε τὰ ἐξῆς ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

Ἄριθ. 13827: Ἀλάβαστρον. Γραπτὰ πέταλα ἐπὶ τοῦ στομίου, ἐπὶ τοῦ λαίμου καὶ περὶ τὴν βάσιν. Ἐπὶ τοῦ σώματος Σφίγξ. Ὁ PAYNE (Necro. 282, ἀρ. 326B) χρονολογεῖ παρόμοιον ἀγγεῖον εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ἄριθ. 13828: Σκύφος. Ὑπὸ τὸ χεῖλος παράλληλοι κάθεται γραμμαί. Ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ σώματος τρέχοντες κύνες. Ὑπεράνω τῆς βάσεως ἀπινωτὰ φύλλα. Ὁ PAYNE τοποθετεῖ παρόμοιον ἀγγεῖον ἐν Ὁξφόρῃ (C.V.A. III c, πίν. 1, ἀρ. 53) εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ἄριθ. 13826: Σφαιρικός ἀρύβαλλος. Ἐπὶ τοῦ στομίου καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων γραπτὰ πέταλα. Ἐπὶ τοῦ σώματος κωμασταί. Ὁ PAYNE τοποθετεῖ παρόμοιον ἀγγεῖον (Necro. 288, ἀρ. 515, πίν. 21, ἀρ. 8) εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ἄριθ. 13825: Σφαιρικός ἀρύβαλλος. Ἐπὶ τοῦ στομίου καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων γραπτὰ πέταλα. Ἐπὶ τοῦ σώματος λωρίδες. Ὁ PAYNE τοποθετεῖ παρόμοιον ἀρύβαλλον (Necro. 291, ἀρ. 638, εἰκ. 126) εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ἄριθ. 13809: Πλαστικὸν ἀγγεῖον ὀκλάζοντος ἀνδρός. Ἡ διακόσμησις συνίσταται ἐκ κοκκίδων, παραπληρωματικῶν κοσμημάτων (στικτῶν ροδάκων, σπειρῶν, σταυρῶν), πτηνῶν, ἴππων καὶ ἐφήβου. Ὁ PAYNE χρονολογεῖ παρόμοια πλαστικά ἀγγεῖα εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος (Necro. 180).

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 650-600 π.Χ.

Ἄριθ. 11. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 4 ἐν «Στοῦ Παπᾶ τὶς λουῖρες», θάλαμος.

Clara Rhodos 6-7, 21-23, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 16.

Παρ' ὅλον ὅτι ἡ εἴσοδος τοῦ νεκρικοῦ θαλάμου εὐρέθῃ ἐσφραγισμένη διὰ τριῶν μεγάλων λίθων, ὁ ἀνασκάψας πιστεῖει, ὅτι ὁ τάφος εἶχε διαταραχθῆ. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο συνάγει ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ σκελετοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι ὠρισμένα τεμάχια ἐκ τοῦ ταφικοῦ συνόλου

εὐρέθησαν μακρὰν τοῦ θαλάμου. Εἰς τὸ ταφικὸν τοῦτο σύνολον περιελαμβάνοντο τρία ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

*Αριθ. 3690: Ἀλάβαστρον. Πέταλα γραπτά ἐπὶ τοῦ στομίου, ἐπὶ τοῦ λαμποῦ καὶ περὶ τὴν βάσιν. Ἄνα εἰς ἀλέκτωρ ἐκατέρωθεν πτηνοῦ ἐπὶ τοῦ σώματος. Τὸ σχῆμα τοῦ ἀγγείου εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς πρωίμου κορινθιακῆς κεραμεικῆς. Ἡ διακόσμησις αὐτοῦ εἶναι ἔξ Ἰσου δηλωτικὴ τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (ἀντωποὺς ἀλέκτορας βλ. Necro. ἀρ. 267-290). Ἄντωποι ἀλέκτορες ἐκατέρωθεν πτηνοῦ εἶναι γνωστοὶ ἐπὶ κρατῆρος τῆς πρωίμου κορινθιακῆς ἐποχῆς (Necro. ἀρ. 776). Πτηνὰ χρησιμοποιούμενα ὡς κεντρικὰ θέματα εἶναι γνωστὰ καὶ ἐπὶ ἄλλων κορινθιακῶν ἀλαβάστρον (βλ. Ὁξφόρδη C.V.A. III c, πίν. I. ἀρ. 57 καὶ 60), ἀλλ' αἱ ἐκατέρωθεν αὐτῶν μορφαὶ εἶναι λεόντων ἢ αἰλουροειδῶν.

*Αριθ. 13686: Μέγα ἀλάβαστρον, εἰκ. 18-19 τῆς δημοσιεύσεως. Γραπτά πέταλα ἐπὶ τοῦ στομίου, ἐπὶ τοῦ λαμποῦ καὶ περὶ τὴν βάσιν. Βορεαδῆς καὶ λέων ἐπὶ τοῦ σώματος. Ὁ ΡΑΥΝΕ τοποθετεῖ τὸ ἐν τῷ Μουσεῖῳ τοῦ Βατικανοῦ σύστοιχον ἀλάβαστρον (Necro. ἀρ. 451) εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

*Αριθ. 13896: Σφαιρικὸς ἀρύβαλλος. Γραπτά πέταλα ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων. Ἐλαφος καὶ αἰλουροειδὲς ἐπὶ τοῦ σώματος. Τῆς ὁμάδος τοῦ Λέοντος (Necro. 289). Τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 625-600 π.Χ.

*Αριθ. 12. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 12 ἐν «Στοῦ Παπᾶ τις λούρες», σποδὸς νεκροῦ.

Clara Rhodos 6-7, 51-56, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 61.

Ἡ τέφρα τοῦ νεκροῦ (σποδός) εἶχε τοποθετηθῆ ἐπὶ τοῦ βράχου. Περὶ τὴν σποδὸν εἶχε κτισθῆ τοίχος ἐκ λόγων προστασίας. Τὸ ταφικὸν σύνολον, εὐρεθὲν ἄθικτον, περιελάμβανε δύο ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

*Αριθ. 13754: Φλογόσημος λήκνθος. Ἐγχάρακτα πέταλα ἐπὶ τοῦ στομίου, ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ ὑπεράνω τῆς βάσεως. Ἐγχάρακτοι φολίδες ἐπὶ τοῦ σώματος. Ἐπίθετον πορφυροῦν χροῖμα ὡς συμπληρωματικὸν μέσον διακοσμήσεως. Ὁμοία πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 12222 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1 ταφικοῦ συνόλου. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ΡΑΥΝΕ (Ὁξφόρδη C.V.A. III c, πίν. I ἀρ. 33 καὶ 43) ἡ λήκνθος αὕτη χρονολογεῖται εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

*Αριθ. 13753: Ἀλάβαστρον. Γραπτά πέταλα ἐπὶ τοῦ στομίου, ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ περὶ τὴν βάσιν. Καίτοι αἱ λεπτομέρειαι τῆς διακοσμῆσεως ἐπὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀγγείου εἶναι δυσδιάκριτοι ἐν τῇ ἀπεικονίσει τῆς δημοσιεύσεως, τοῦτο φαίνεται, ὅτι εἶναι τυπικὸν δείγμα τῆς πρωίμου κορινθιακῆς κεραμεικῆς (Necro. ἀρ. 303).

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 665-600 π.Χ.

*Αριθ. 13. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 30 ἐν «Κακῆ Ράχη», θάλαμος.

Clara Rhodos 6-7, 104, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 116.

Ὁ τάφος οὗτος εἶχεν ἐν μέρει ἀνασκαφῇ κατὰ προγενεστέρην ἀνασκα-

φήν. Συμφώνως πρὸς τὰς πληροφορίας τοῦ δευτέρου ἀνασκαφέως τὸ ταφικὸν σύνολον εἶχε παραμείνει ἄθικτον, εἶχε δὲ ἐναποτεθῆ εἰς τὸ βάθος τοῦ νεκρικοῦ θαλάμου. Τοῦτο περιελάμβανεν ἕν ἄγγειον ἐκ Κορίνθου.

¹Αριθ. 14026: Φλογόσημος λήκυθος. ²Επὶ τοῦ στομίου ὀμόκεντροι κύκλοι. Περὶ τὸ χεῖλος κοκκίδες. ³Επὶ τῶν ὤμων καὶ περὶ τὴν βάσιν γραπτὰ πέταλα. ⁴Επὶ τοῦ σώματος ἐγγράρατοι φολίδες, πλαισιούμεναι ὑπὸ μελαμβαφῶν ταινιῶν. ⁵Ὁμοία διακόσμησης πρὸς τὴν τῶν ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ 8 καὶ 9 ταφικῶν συνόλων, οὐχὶ ὅμως ἡ αὐτή.

⁶Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 650-600 π.Χ.

⁷Αριθ. 14. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 32 ἐν «Κουκιά», σποδός.

Clara Rhodos 3, 57-58, εἰκ. 48.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανεν ἕν ἄγγειον ἐκ Κορίνθου:

⁸Αριθ. 11376: Ἀλάβαστρον. Διακόσμησης κατεστραμμένη κατὰ τὸ πλεῖστον, ἔχουσα ὡς θέμα Σειρήνα. Ἀκριβῆς χρονολόγησις δυσχερῆς ἐκ μόνης τῆς ἀπεικόνισως. Πιθανῶς περὶ τὸ 600 π.Χ.

⁹Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: περὶ τὸ 600 π.Χ.

¹⁰Αριθ. 15. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 2 ἐν «Στοῦ Παπᾶ τις λουῖρες», θάλαμος.

Clara Rhodos 6-7, 17-19, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 5.

Διπλῆ ταφή. Ἐξαιρέσει ἐνὸς ἀγγείου (ἀριθ. 13680) τὰ ὑπόλοιπα κτερίσματα εὐρέθησαν πλησίον τῶν σκελετῶν. Τὰ ταφικὰ σύνολα δὲν φαίνεται νὰ εἶχον διαταραχθῆ. Ταῦτα περιελάμβανον ἕν ἄγγειον ἐκ Λακωνίας καὶ ἕτερον ἐκ Κορίνθου:

¹¹Αριθ. 13674 (ξ. ἀ. πίν. 2): Κύλιξ. Αὕτη φέρει χαμηλὸν κωνικὸν πόδα, ἔχοντα διακόσμησιν ἐκ παραλλήλων ὀριζοντίων γραμμῶν. Περὶ τὴν βάσιν τοῦ κυπέλλου ὑπάρχουσι ἀκτινωτὰ φύλλα, περὶ τὸ σῶμα παράλληλοι ὀριζόντιοι μελαμβαφεῖς γραμμαὶ καὶ ταινίαι περὶ τὸ χεῖλος λευκὰ καὶ μελαμβαφῆ τετράγωνα ἐναλλάξ, ἐκατέρωθεν δὲ αὐτῶν κοκκίδες. Ὁ LANE ἐτοποθέτησε τὸ ἄγγειον τοῦτο εἰς τὴν δευτέραν λακωνικὴν ἐποχὴν (BSA 34, 1933-4, 122), ἣν χρονολογεῖ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 630 καὶ 590 π.Χ.

¹²Αριθ. 13672: Μέγα ἀλάβαστρον. Γραπτὰ πέταλα ἐπὶ τοῦ στομίου, τοῦ λαιμοῦ καὶ περὶ τὴν βάσιν. Κοκκίδες περὶ τὸ χεῖλος. ¹³Επίθετον πορφυροῦν χρώμα. ¹⁴Τεχνικὴ τῶν «λευκῶν κοκκίδων». ¹⁵Επὶ τοῦ σώματος τέσσαρες ζῶναι: Α, τρεῖς κομμασαί, ἔνθεν καὶ ἔνθεν γυναικός· Β, λέοντες, αἶγαγρος, κάπρος, γλαῦξ· Γ, ἀσπιδοφόροι πολεμισταὶ ἐπὶ καλαζόντων ἵππων· Δ, δύο αἶγαγροι καὶ δύο λέοντες. Τὸ ἄγγειον τοῦτο φαίνεται ὅτι παρουσιάζει τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς κατηγορίας F, ἣν ὁ RAYNE τοποθετεῖ εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος (Necro. 286).

¹⁶Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 630-590 π.Χ.

Ἄριθ. 16. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 5 ἐν «Μακρῷ Λαγγόνι», θάλαμος.

Clara Rhodos 4, 52-58, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 26.

Ὁ θάλαμος περιεῖχε δύο νεκρικὰς κλίνας, ἐξ ὧν μόνον ἡ μία ἔφερε σκελετόν. Μεταξὺ τῶν κτερισμάτων περιελαμβάνοντο εἴκοσι πέντε ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

¹Αριθ. 12096: Τριλόβος οἰνοχόη. Ἐπὶ τῶν ὤμων ζυφόρος, ἑτέρα δὲ ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ σώματος. Ἡ λοιπὴ ἐπιφάνεια μελαμβαφής. Τοῦ τύπου D τοῦ ΡΑΥΝΕ (Necro. 33 εἰκ. 10), χρονολογούμενον εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Παρομοία οἰνοχόη ἐν Λειψία (Necro. ἀρ. 729) χρονολογεῖται ὑπὸ τοῦ ΡΑΥΝΕ εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ σχήματος καὶ τῆς διακοσμήσεως αὐτῆς. Ὁ HORPER (BSA 44, 1949, 174, ἀρ. 47) τοποθετεῖ τὴν οἰνοχόην τοῦ τάφου τούτου, λόγῳ κυρίως τῆς διακοσμῆσεως αὐτῆς, εἰς τὴν πρῶτον φάσιν τῆς μέσης κορινθιακῆς ἐποχῆς, θεωρεῖ δὲ τὸ σχῆμα αὐτῆς πρῶτον καὶ χρονολογεῖ ταύτην ἀμέσως μετὰ τὸ 600 π.Χ.

²Αριθ. 12122-12124: Ἀλάβαστρα. Ἐπὶ τῶν ὤμων πέταλα. Ἐπὶ τοῦ σώματος παράλληλοι ὀριζῶντιοι μελαμβαφεῖς ταινίαι καὶ ἀβακτωὰ ζῶνα. Ὁ ΡΑΥΝΕ χρονολογεῖ παρόμοιον ἀγγεῖον εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου, ἴσως δὲ καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἕκτου π.Χ. αἰῶνος (Necro. 284 ἀρ. 376, εἰκ. 121B).

³Αριθ. 12110-12121: Ἀλάβαστρα. Πέταλα ἐπὶ τῷ στομίῳ καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων, γραπτὰ ἢ ἐγγάρακτα. Ἐπὶ τοῦ σώματος ἐγγάρακτοι φολίδες. Παρόμοια ἀλάβαστρα, ἐν οἷς ἐν ἐν Κοπενάγη (C.V.A. III c, πίν. 83, ἀρ. 2), δύναται νὰ τοποθετηθῶσι, λόγῳ τοῦ σχήματος αὐτῶν, εἰς τὴν μεταβατικὴν ἐποχὴν (Necro. εἰκ. 118). Ἡ ὁμοιότης τῆς διακοσμῆσεως πρὸς ὀρισμένας φλογοσχήμεους ληκνύθους (βλ. Ὁξφόρδη C.V.A. III c, πίν. 1, ἀρ. 34, 37-39) τοποθετεῖ τὰ ἄνω ἀλάβαστρα γενικῶς εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Αἱ ἀνωτέρω λήκνυθοι φέρουσι γραπτὰ πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ περὶ τὴν βᾶσιν αὐτῶν. Ἀλάβαστρον ἐν Κοπενάγη (C.V.A. III c, πίν. 83, ἀρ. 1), φέρον ἐγγάρακτα πέταλα, δύναται, λόγῳ τῆς ὁμοιότητος τῆς διακοσμῆσεως αὐτοῦ πρὸς δύο ἄλλας φλογοσχήμεους ληκνύθους ἐν Ὁξφόρδη (C.V.A. III c, πίν. 1, ἀρ. 33, 43), νὰ τοποθετηθῇ εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ἐκ τῶν δώδεκα ἀλαβάστρων τοῦ τάφου τούτου τὰ φέροντα γραπτὰ πέταλα δύναται νὰ τοποθετηθῶσιν εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, τὰ δὲ φέροντα ἐγγάρακτα πέταλα εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος.

⁴Αριθ. 12125-12129: Φλογοσχήμεοι λήκνυθοι. Ἐγγάρακτα πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ περὶ τὴν βᾶσιν. Ἐγγάρακτοι φολίδες ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου σώματος. Ὁ ΡΑΥΝΕ χρονολογεῖ παρόμοια ἀγγεῖα ἐν Ὁξφόρδη εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος (C.V.A. III c, πίν. 1, ἀρ. 33 καὶ 43). Πανομοίωτον αὐτῶν εὐρέθῃ ἐν τῷ ταφικῷ συνόλῳ ὑπ' ἀριθ. 1.

⁵Αριθ. 12132: Ἀλάβαστρον. Αἱ λεπτομέρειαι τῆς διακοσμῆσεως αὐτοῦ δυσδιάκριτοι ἐν τῇ ἀπεικονίσει τοῦ ταφικοῦ συνόλου. Συμφώνως πρὸς τὸ κείμενον τῆς δημοσιεύσεως ἢ διακόσμησις συνίσταται ἐκ ζεύγους ἀντωπῶν Σφιγγῶν. Κατ' ἀναλογίαν πρὸς ἄλλα ἀλάβαστρα φέροντα ὁμοίαν διακόσμησιν (Necro. ἀρ. 320-326B), τὸ ὡς

ἄνω ἀλάβαστρον δύναται νὰ τοποθετηθῆ εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ἄριθ. 12130-12131: Φλογόσχημοι λήκυθοι. Γραπτὰ πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ περὶ τὴν βᾶσιν. Ἐγγάρακτοι φολίδες ἐπὶ τοῦ ὑπολοιποῦ σώματος, παισιούμεναι ὑπὸ ὀριζοντίων μελαμβραφῶν ταινιῶν. Ὁ ΡΑΥΝΕ τοποθετεῖ ὅμοια ἀγγεῖα ἐν Ὁξφόρδῃ (C.V.A. III c, πίν. 1. ἀρ. 34, 37-39) εἰς τὸ δεύτερον ἡμίσιον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ἄριθ. 12133: Ὁσειδῆς λήκυθος. Ἐπὶ τῶν ὤμων ζώνη ἀγκίστρων. Περὶ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος ῥόδακες. Περὶ τὸ κάτω μέρος αὐτοῦ παράλληλοι ὀριζόντιοι λεπτὰι ταινία. Ἐξωγκωμένον σχῆμα. Ἐγχωρία μίμησις ὑστέρου πρωτοκορινθιακοῦ προτύπου (βλ. BSA 44, 1949, 174, σημ. 47).

Ἄριθ. 12098: Φιάλη μεσόμφαλος (εἰκ. 29 ἐν τῇ δημοσιεύσει) φέρουσα ἐσωτερικῶς ζυφρόρον. Ὁ HORPER θεωρεῖ ταύτην προῖον τῆς μέσης κορινθιακῆς ἐποχῆς (BSA 44, 1949, 174, σημ. 47), ἐὰν δὲν εἶναι ροδιακῆ μίμησις, ὡς ὑποστηρίζει ὁ JACOBSTHAL (GGA 1938, 8).

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 625-575 π.Χ.

Τὰ κτερίσματα τοῦ τάφου τούτου πιθανὸν νὰ ἀνήκωσιν εἰς δύο ταφάς, ὡς προτείνει ὁ HORPER (ξ. ἀ. 174, σημ. 47), τὰ δὲ ροδιακὰ ἀγγεῖα αὐτοῦ πιθανὸν νὰ ἀνήκωσιν εἰς τὴν ταφὴν τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος.

Ἄριθ. 17. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 45 ἐν Ἰαλυσῶ, σποδὸς τεσσάρων νεκρῶν. Clara Rhodos 3, 72-80.

Τὰ ταφικὰ σύνολα περιεῖχον εἴκοσι πέντε ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

Ἄριθ. 11546: Ἀλάβαστρον, πίν. 4. Κοκκίδες ἐπὶ τοῦ χείλους. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Ἀνθέμιον καὶ πτηγὸν ἐπὶ τοῦ σώματος. Ταῦτα παισιούονται, ἄνωθεν καὶ κάτωθεν, ὑπὸ παραλλήλων ὀριζοντίων ταινιῶν. Ὁ ΡΑΥΝΕ τοποθετεῖ παρόμοια ἀγγεῖα εἰς τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος (Necro. ἀρ. 799-800).

Ἄριθ. 11547: Ἀλάβαστρον, πίν. 4. Κοκκίδες ἐπὶ τοῦ χείλους. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Σειρὴν ἐπὶ τοῦ σώματος, παισιουμένη ἄνωθεν καὶ κάτωθεν ὑπὸ ὀριζοντίων παραλλήλων ταινιῶν. Ὅμοιον κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 11546. Ὅμοια χρονολόγησις.

Ἄριθ. 11548: Ἀλάβαστρον, πίν. 4. Κοκκίδες ἐπὶ τοῦ χείλους. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Πτερωτὸς λέων ἐπὶ τοῦ σώματος, ἄνωθεν καὶ κάτωθεν αὐτοῦ παράλληλοι ὀριζόντιοι ταινία. Ὅμοιον κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 11546. Ὅμοια χρονολόγησις.

Ἄριθ. 11549: Ἀλάβαστρον, πίν. 4. Κοκκίδες ἐπὶ τοῦ χείλους. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Παχεῖαι παράλληλοι ὀριζόντιοι ταινία παισιούσιν δύο ζώνας φερούσας καθέτους ἐγγαράκτους λωρίδας. Ὅμοιον κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 11546. Ὅμοια χρονολόγησις.

Ἄριθ. 11550: Ἀλάβαστρον, πίν. 4, εἰκ. 67. Κοκκίδες ἐπὶ τοῦ χείλους. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Κένταυρος, γυνὴ καὶ προτομὴ ἵππου, ἐπὶ τοῦ σώματος. Ἄνωθεν καὶ κάτωθεν αὐτῶν παχεῖαι ὀριζόντιοι παράλληλοι ταινία. Ὅμοιον κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 1156. Ὅμοια χρονολόγησις.

²Αριθ. 11551: Σκύφος. Τρέχοντα ζῶα μεταξύ τῶν λαβῶν. Δυσχερὲς νὰ χρονολογηθῆ, καθόσον ἡ ζώνη τῶν τρεχόντων κυνῶν δὲν παρέχει πλεόν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν πρὸς ἀκριβῆ χρονολόγησιν (βλ. BSA 44, 1949, 186).

³Αριθ. 11552-11556: Πέντε ἀρύβαλλοι πίν. 7. Ἐπὶ τοῦ σώματος πορφυραῖ, μελαμβαρφεῖς ταινίαι. Μὴ ἀπεικονισθέντες ἐν τῇ δημοσιεύσει.

⁴Αριθ. 11557: Σφαιρικός ἀρύβαλλος, πίν. 7. Σειρῆν καὶ πτηνὸν ἐπὶ τοῦ σώματος. Τὸ ἔξωγκωμένον σχῆμα καὶ ἡ λοιπὴ διακόσμησις ὑποδεικνύει μεσοκορινθιακὴν ἐποχὴν (Necro. 303).

⁵Αριθ. 11558: Σφαιρικός ἀρύβαλλος, πίν. 7. Πέταλα καὶ κοκκίδες ἐπὶ τοῦ στόμου. Ἀνθέμιον, αἰετὸς καὶ κύκνος, ἐπὶ τοῦ σώματος. Ὅμοιος κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 11557. Ὅμοία χρονολόγησις.

⁶Αριθ. 11559: Ὅμοιος, μικρότερος, ἀρύβαλλος, πίν. 7. Ὅμοία χρονολόγησις.

⁷Αριθ. 11560-11562: Ὅμοιοι ἀρύβαλλοι, πίν. 7. Κοκκίδες ἐπὶ τοῦ χεῖλους. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Ζεύγος ἀνταπῶν Σειρῆνων ἐπὶ τοῦ σώματος. Ὅμοιοι κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 11559. Ὅμοία χρονολόγησις.

⁸Αριθ. 11563-11564: Ἀρύβαλλοι, πίν. 7. Κοκκίδες ἐπὶ τοῦ χεῖλους. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Ἀσπιδοφόροι πολεμισταὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. Ἀρύβαλλοι φέροντες διακόσμησιν πολεμιστῶν μετὰ στρογγύλων ἀσπίδων μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ ΡΑΥΝΕ ὡς πρῶμοι κορινθιακοί, ἢ, κυρίως, ὑστεροκορινθιακοί. Λόγῳ ὁμοιότητος σχήματος πρὸς ἀγγεῖα, ἅτινα ἔχουσιν ἤδη θεωρηθῆ μεσοκορινθιακά (βλ. ἀριθ. 11559), θεωροῦμεν τοὺς δύο τοῦτους ἀρυβάλλους μεσοκορινθιακοὺς. Ὅτι τὸ θέμα τῶν ἀσπιδοφόρων πολεμιστῶν συνεχίσθη καὶ κατὰ τὴν μεσοκορινθιακὴν ἐποχὴν, εἶναι φυσικώτατον.

⁹Αριθ. 11563: Ἀρύβαλλοι (τεμάχια). Ἐπὶ τοῦ σώματος δύο ἱαπεῖς. Οἱ ἀρύβαλλοι οὗτοι δὲν ἔχουσιν ἀπεικονισθῆ.

¹⁰Αριθ. 11565: Ἀρύβαλλοι, πίν. 7. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Σειρῆν ἀντιμέτωπος κύκνου ἐπὶ τοῦ σώματος. Ἀφθονία ἐγχαράκτων παραπληρωματικῶν ροδάκων ἐπὶ τοῦ βάθους τῆς κυρίας παραστάσεως. Ὅμοιοι κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 11559. Ὅμοία χρονολόγησις.

¹¹Αριθ. 11566: Ἀρύβαλλοι, πίν. 7. Κοκκίδες ἐπὶ τοῦ χεῖλους. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Ζεύγος γλαυκῶν εἰς ἀντιθετικὴν διάταξιν ἐπὶ τοῦ σώματος. Ὅμοιοι κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 11559. Ὅμοία χρονολόγησις.

¹²Αριθ. 11557: Ἀρύβαλλος, πίν. 7. Ἀνθεμωτὸν κόσμημα ἐπὶ τοῦ σώματος, μὴ διακρινόμενον ἐν τῇ ἀπεικονίσει. Πιθανῶς ὁμοίας χρονολογήσεως.

¹³Αριθ. 11568: Ἀρύβαλλος, πίν. 7. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Ἰαπεῖς ἐπὶ τοῦ σώματος. Ὅμοιος κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 11559. Ὅμοίας χρονολογήσεως.

¹⁴Αριθ. 11569: Ἀρύβαλλος, πίν. 7. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Ἰαπεῖς ἐπὶ τοῦ σώματος. Ὅμοιος κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 11559.

¹⁵Αριθ. 11570: Ἀρύβαλλος, πίν. 7. Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Δύο λέοντες, ἀνὰ εἰς ἑκατέρωθεν Σειρῆνος, ἐπὶ τοῦ σώματος. Ὅμοιος κατὰ τὸ σχῆμα πρὸς τὸν ὑπ' ἀριθ. 11559. Ὅμοία χρονολόγησις.

¹⁶Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 660-575 π.Χ.

Ἄριθ. 18. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 2 ἐν Νισύρῳ, σποδὸς νεκροῦ.

Clara Rhodos 6 - 7, 476 - 83, μέρος τοῦ ταφικοῦ συνόλου ἐν εἰκ. 8.

Ὁ τάφος περιελάμβανεν ἴχνη ὀστέων καὶ ὀλίγα κτερίσματα. Τὸ ταφικὸν σύνολον περιεῖχε δύο ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου :

Ἄριθ. 14280: Ἀρύβαλλος μετ' ἐλαφρᾶς βάσεως (ἀρυβαλλοειδῆς λήκυθος). Πέταλα ἐπὶ τῶν ὤμων. Παράλληλοι ὀριζόντιοι παχεῖαι ταινίαί, πλαισιοῦσαι ἐγχαράκτους λωρίδας, ἐπὶ τοῦ σώματος (ποδοσφαιρικός ἀρύβαλλος). Ὁ PAYNE χρονολογεῖ παρόμοια ἀγγεῖα ἀπὸ τοῦ 600 κ. ἔ. καὶ παρατηρεῖ, ὅτι ὁ τύπος αὐτῶν ἀπαντᾷ συχνότερον κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος (Necro. 321, εἰκ. 162, ἀρ. 1294 ἔ.).

Ἄριθ. 14281: Ἀρύβαλλος. Ὁμόκεντροι κύκλοι ἐπὶ τοῦ στομίου. Ἐπὶ τοῦ σώματος ἀνθεμιωτὸν κόσμημα, ἀδιόρατον ἐν τῇ ἀπεικονίσει. Χρονολογοῦμεν τὸ ἀγγεῖον τοῦτο εἰς τὴν ὑστέραν κορινθιακὴν ἐποχὴν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς παρατηρήσεως τοῦ PAYNE, ὅτι ἀρύβαλλοι μεθ' ὁμόκεντρων κύκλων ἐπὶ τοῦ στομίου δύνανται μετὰ βεβαιότητος νὰ χρονολογηθῶσιν εἰς τὴν ὑστέραν κορινθιακὴν ἐποχὴν (Necro. 320, ἀρ. 1261).

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 600 - 550 π.Χ.

Ἄριθ. 19. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 152 ἐν «Μακρῷ Λαγγόνι», πίθος.

Clara Rhodos 4, 276 - 277, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 307.

Ὁ πίθος περιεῖχεν ὀστᾶ παιδός. Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανε δύο ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου.

Ἄριθ. 12971: Ἀρύβαλλος. Ὁμόκεντροι κύκλοι ἐπὶ τοῦ στομίου. Ἀνθεμιωτὸν κόσμημα ἐπὶ τοῦ σώματος, δυσδιάκριτον ἐν τῇ ἀπεικονίσει, συμφώνως δὲ πρὸς τὸ κείμενον τῆς δημοσιεύσεως κατὰ τὸ πλεῖστον κατεστραμμένον. Ἀνθεμιωτὰ κοσμήματα ἀπαντῶνται ἐπὶ τῶν ἀρυβάλλων καθ' ὅλας τὰς περιόδους τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας. Οἰαδήποτε ἐπομένως προσπάθεια, ὅπως χρονολογηθῆ τὸ παρὸν ἀγγεῖον, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς περιγραφῆς αὐτοῦ ἐκ τῆς δημοσιεύσεως, θὰ ἦτο ματαία. Λόγῳ ὁμοῦ τοῦ κοίλου χείλους τὸ ἀγγεῖον τοῦτο δύνανται νὰ χρονολογηθῆ εἰς τὸν ἕκτον π.Χ. αἰῶνα (Necro. 304). Ἐξ ἄλλου, λόγῳ τῶν ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτοῦ ὁμόκεντρων κύκλων, δύνανται νὰ τοποθετηθῆ ἀκριβέστερον εἰς τὸ δεῦτερον τέταρτον τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ (Necro. 320, ἀρ. 1261).

Ἄριθ. 12972: Δακτυλιόσημον ἀγγεῖον. Κοκκίδες ἐπὶ τοῦ χείλους. Ζωφόρος ἐξ ἐλάφων ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας συμφώνως πρὸς τὴν δημοσίευσιν. Ὁ PAYNE τοποθετεῖ παρόμοιον ἀγγεῖον ἐν Ὁξφόρδῃ (C.V.A. III c, πίν. 2 ἀρ. 24. Βλ. ἐπίσης Necro. 313, εἰκ. 155, ἀρ. 1057 κ. ἔ.) εἰς τὴν μέσην κορινθιακὴν ἐποχὴν. Βλέπε ὡσαύτως Hesperia 15, 1946, 39 ἀρ. 7.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 600 - 550 π.Χ.

Ἄριθ. 20. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 11 ἐν Νισύρῳ, σποδὸς νεκροῦ.

Clara Rhodos 6 - 7, 491 - 493.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανεν ἓν κορινθιακὸν ἀγγεῖον:

Ἄριθ. 14303: Ἄλαβαστρον. Μὴ ἀπεικονισθέν. Ἡ διακόσμησις αὐτοῦ συμφώνως πρὸς τὴν δημοσίευσιν συνίσταται ἐκ ταινιῶν καὶ ἀβακωτῶν ζωνῶν. Ὁ ΡΑΥΝΕ τοποθετεῖ παρόμοια ἀγγεῖα εἰς τὸ τέλος τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος (Necro. 283, ἀφ. 121B). Ἄλαβαστρα φέροντα κοκκιωτάς, οὐχὶ ἀβακωτάς, ζώνας τοποθετοῦνται ὑπὸ τοῦ ΡΑΥΝΕ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔκτου αἰῶνος (Necro. 284, εἰκ. 121 bis). Τὸ ἡμέτερον ἀλάβαστρον ἐκ Νισύρου πιθανῶς φέρεי κοκκιωτάς ζώνας καί, ὡς ἐκ τούτου, ἀνήκει εἰς τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ ἔκτου αἰῶνος π.Χ.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: περὶ τὸ 600 π.Χ.

Ἄριθ. 21. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 13 ἐν Νισύρῳ, σποδὸς νεκροῦ.

Clara Rhodos 6-7, 493-4.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανε κορινθιακὸν ἀρύβαλλον (ἀριθ. 14282), ὅστις δὲν ἀπεικονίσθη. Συμφώνως πρὸς τὴν δημοσίευσιν ἢ διακόσμησις αὐτοῦ συνίσταται ἐξ ἀνθεμοῦ τοῦ κοσμήματος. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς περιγραφῆς μόνης δὲν εἶναι δυνατὴ ἀκριβῆς χρονολόγησις: ἀνθεμοῦτὰ κοσμήματα ἐπὶ ἀρυβάλλων ἀπαντῶνται ἀπὸ τῆς προϊμου μέχρι τῆς ὑστερας κορινθιακῆς ἐποχῆς.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 625-550 π.Χ.

Ἄριθ. 22. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 3 ἐν Νισύρῳ, σποδὸς νεκροῦ.

Clara Rhodos 6-7, 483-5.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανεν ἓν κορινθιακὸν ἀγγεῖον. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο περιγράφεται ὑπὸ τῆς δημοσιεύσεως ὡς ἀρύβαλλος.

Ἀκριβῆς χρονολόγησις ἀδύνατος. Πιθανῶς: Πρῶτον ἡμισυ τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος.

Ἄριθ. 23. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 209 ἐν «Κακῇ Ράχῃ», σποδὸς νεκροῦ.

Clara Rhodos 4, 361-2, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 408.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανεν ἓν κορινθιακὸν ἀγγεῖον.

Ἄριθ. 12556: Ἄλαβαστρον. Πέταλα ἐπὶ τοῦ στομίου καὶ τῶν ὤμων. Πτηνὰ ἐν σκιαγραφίᾳ ἐπὶ τοῦ σώματος, πλαισιούμενα ἄνωθεν καὶ κάτωθεν ὑπὸ παχειῶν ὀριζοντίων ταινιῶν. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ροδιακὴ μίμησις ὑστεροκορινθιακοῦ προτύπου (Necro. 319, ἀφ. 1200 κ. ἑ.).

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 575-550 π.Χ.

Ἄριθ. 24. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 1, 1934 ἐν Ἰαλυσῶ, σποδὸς νεκροῦ.

Clara Rhodos 8, 67-9, τὸ ταφικὸν σύνολον ἐν εἰκ. 54.

Ὁ ταφικὸς χώρος περιελάμβανε δύο ἀγγεῖα ἐκ Κορίνθου:

Ἐλάσαστρον εἰκ. 54: Σφίγξ καὶ πτηνόν. Τὸ σχῆμα τοῦ ἀγγείου, ὡς καὶ αἱ ταινίαι, πλαισιοῦσαι ἄνωθεν καὶ κάτωθεν τὴν κυρίαν διακόσμησιν, ὑποδηλοῦσι τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος.

Ἀρύβαλλος, εἰκ. 55: Πάνθηρ ἐκατέρωθεν κεντρικοῦ ἀνθεμίου. Βάσις ἐπίπεδος. Ὅμοιος κατὰ τὸ θέμα ἀρύβαλλος ἔχει χαρακτηρισθῆ ὑπὸ τοῦ PAYNE (Nesro. 305, ἀρ. 835, εἰκ. 140 bis) ὡς μεσοκορινθιακός. Ὁ ἡμέτερος ἀρύβαλλος ἐξ Ἰαλυσοῦ φαίνεται ἔλαφρῶς μεταγενέστερος.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 600-575 π.Χ.

Ταφικὰ σύνολα ἐκτὸς Δωδεκανήσου (πλὴν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 30).

Ἀριθ. 25. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 48 Ἀρκάδων (Κρήτης), πίθος.

Annuario 10-12, 1927-9, 124-8.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανε συμφώνως πρὸς τὴν δημοσίευσιν πρωτοκορινθιακὴν λήκυθον, ἣτις, ἂν καὶ μὴ ἀπεικονισθεῖσα, δύναται νὰ τοποθετηθῆ εἰς τὸν ἑβδομον π.Χ. αἰῶνα. Αὕτη περιγράφεται ὡς κακόσχημος.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 650-600 π.Χ.

Ἀριθ. 26. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 50 Ἀρκάδων (Κρήτης), θάλαμος.

Annuario 10-12, 1927-9, 312-87.

Ὁ τάφος οὗτος περιελάμβανε πλείονας νεκρούς. Ταφικόν τι σύνολον αὐτοῦ περιεῖχε πρωτοκορινθιακὴν λήκυθον, ἣν χρονολογοῦμεν εἰς τὸν ἑβδομον αἰῶνα, ἔλλείψει ἀκριβοῦς περιγραφῆς αὐτῆς.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: ἑβδομος αἰὼν π.Χ. (βλέπε BENTON ἐν BSA 39, 52, σημ. 2).

Ἀριθ. 27. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 58 (21) Συρακουσῶν.

NSc. 1893, 458. DUNBABIN, The Western Greeks, 474, ἀρ. 35.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανε πρωτοκορινθιακὰς ληκύθους.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 650-600 π.Χ.

Ἀριθ. 28. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 113 Συρακουσῶν.

NSc. 1925, 297, εἰκ. 47. DUNBABIN, ἔ. ἀ. 474, ἀρ. 57.

Τὸ ταφικὸν σύνολον συμφώνως πρὸς τὴν δημοσίευσιν τοῦ ἀνασκαφῆως περιελάμβανε «duo piccoli skyrhoi protocorinzi». Ὁ DUNBABIN χρονολογεῖ τὸν τάφον τοῦτον εἰς τὴν ὑστέραν κορινθιακὴν ἐποχὴν. Ἐπὶ τῇ

βάσει τῆς περιγραφῆς τοῦ ἀνασκαφέως χρονολογοῦμεν τοὺς σκύφους αὐτοῦ εἰς τὸν ἑβδομον π.Χ. αἰῶνα.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 650-600 π.Χ.

Ἀριθ. 29. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 153 Γέλας.

MA 17, 89-94, εἰκ. 57-8. DUNBABIN, ἔ. ἀ. 472, ἀρ. 10.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανεν ἀδιακόσμητα κορινθιακὰ ἀγγεῖα, θεωρούμενα ὑπὸ τοῦ DUNBABIN ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν πρῶτον κορινθιακὴν ἐποχὴν.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 625-600 π.Χ.

Ἀριθ. 30. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 17 ἐν «Βρουλιά».

Vroulia 77, πίν. 6, ἀρ. 1.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανεν ἓν κορινθιακὸν ἀλάβαστρον, μὴ ἀπεικονισθέν. Ὁ KINCH ρητῶς ἀναφέρει, ὅτι τὸ ἀλάβαστρον τοῦτο ὁμοιάζει πρὸς ἕτερον ἀλάβαστρον προερχόμενον ἐξ ἐτέρου τάφου, ὅπερ ἔχει ἀπεικονισθῆ. Ἀμφότερα δύνανται νὰ χρονολογηθῶσιν εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος (Necro. 283, ἀριθ. 121b) καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 625-600 π.Χ. ἢ καὶ ὀλίγον ἀργότερον.

Ἀριθ. 31. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 1 Συρακουσῶν.

NSc. 1925, 182, εἰκ. 5 bis. DUNBABIN, ἔ. ἀ. 474, ἀρ. 56.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανε δύο κορινθιακὰ ἀγγεῖα:

Ἄριβαλλος (NSc. 1925, 183, εἰκ. 8). Οὗτος φέρει παράστασιν θαλασσοῦ τέρατος, τοποθετεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ PAYNE εἰς τὴν πρῶτον κορινθιακὴν ἐποχὴν (Necro. 173, εἰκ. 76). Ὁ DUNBABIN χρονολογεῖ τὸν τάφον τοῦτον πρὸ τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: περὶ τὸ 600 π.Χ.

Ἀριθ. 32. Τάφος ὑπ' ἀριθ. 374 Γέλας.

MA 17, 169-70, εἰκ. 128. DUNBABIN, ἔ. ἀ. 472, ἀρ. 9.

Τὸ ταφικὸν σύνολον περιελάμβανε ληκύθια ἐκ Κορίνθου, φέροντα φοιδοτῆν διακόσμησιν. Ὁ DUNBABIN χρονολογεῖ τὸν τάφον τοῦτον εἰς τὴν μεταβατικὴν ἐποχὴν. Συμφώνως πρὸς τὸν ἀνασκαφέα ὁ τάφος ἀνήκει εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ἐνδεικνυομένη χρονολόγησις: 650-600 π.Χ.

ΠΡΩΙΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΖΩΝ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

Εἰς τὸν πρόωμον ἀνατολίζοντα ροδιακὸν ρυθμὸν εἶναι δυνατόν νὰ ὑπαχθῶσιν ἀγγεῖα ὡς οἱ κάρναροι τῆς Ρόδου¹ (εἰκ. 1) καὶ τῶν Παρισίων², ὁ σκύφος τῶν Βρουλιῶν³, ἡ λήκυθος⁴ καὶ ὁ κρατήρ⁵ τῆς Κοπενάγης⁶.

Χαρακτηριστικὸν τῆς διακοσμῆσεως τῶν ἀγγείων τούτων εἶναι ἡ διὰ λοξῶν γραμμῶν—ἐνίοτε καὶ διὰ κοκκίδων—πλήρωσις τῶν ἐπ' αὐτῶν εἰκονιζομένων κλάδων φυτοῦ, ὡς καὶ ἡ διάταξις τῶν κλάδων τούτων ἐκατέρωθεν κορμοῦ εὐρισκομένου ἐν τῷ κέντρῳ. Εἶναι δυνατόν νὰ χρονολογηθῶσι τὰ ἀγγεῖα ταῦτα εἰς τοὺς πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ὀγδόου π.Χ. αἰῶνος χρόνους, μὴ ἀποκλειομένης ὅμως τῆς πιθανότητος ἐπιβιώσεως τοῦ ρυθμοῦ αὐτῶν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Εἰκ. 1. Παράστασις κανθάρου Ρόδου

Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα ὑποδεικνύουσι μίμησιν ἔργων μεταλλοτεχνίας ἢ καὶ ἔλεφαντοτεχνίας. Πιθανῶς δὲ πηγαὶ δανείων τῶν διακοσμητικῶν θεμάτων τῶν ἀγγείων τούτων ὑπῆρξαν ἔργα ἐκ τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς, διατηροῦντα μυκηναϊκὰς τινὰς παραδόσεις ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν τῆς σφουρηλασίας τοῦ χρυσοῦ καὶ τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἑλέφαντος⁷.

¹ Clara Rhodos 6 - 7, 79 εἰκ. 88.

² Παρίσιοι Α 288 : ΖΕΡΒΟΣ, Rhodes, εἰκ. 143.

³ Vroulia, πίν. 36 (2,39b).

⁴ Κοπενάγη C.V.A. II B καὶ D, πίν. 65, ἀρ. 9.

⁵ Exochi, 30-2, εἰκ. 46-8.

⁶ Βλέπε ἐπίσης οἰνοχόην ἐν Κῷ (Bolletino d'Arte 35, 1950, 321, εἰκ. 95).

⁷ Βλέπε π.χ. χρυσὴν πλάκα (ἐκ πυξίδος) τοῦ πέμπτου καθέτου τάφου τῶν ἀνασκαφῶν SCHLIEMANN (KANTOR ἐν Archaeology 13, 1960, 16, εἰκ. 4) καὶ πλάκα ἑλεφαντοστοῦ ἐκ Δήλου (KANTOR, ἔ.ἀ. 22, εἰκ. 20). Ἡ διὰ λοξῶν παραλλήλων γραμμῶν ἀπόδοσις λεπτομερείας τινὸς ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ ἑλεφαντοστῶν ἐκ Γορδίου: AJA 64, 1960, πίν. 60, εἰκ. 25, ἀπαντᾷ δὲ ἐπίσης καὶ ἐπὶ χρυσοῦ ἐλάσματος ἐκ Ρόδου: Exochi, εἰκ. 187 καὶ 189, Ζ51.

Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα πρέπει νὰ διαχωρισθῶσι τῶν ὑπογεωμετρικῶν ἀγγείων, ἅτινα συνεχίζουσι τὴν γεωμετρικὴν παράδοσιν οὐχὶ μόνον κατὰ τὸ τέλος τοῦ ὀγδόου, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν ἑβδομον αἰῶνα π.Χ.

Ἡ πρώτη ἀξιόλογος ἐμφάνισις νεωτεριστικῶν τάσεων παρατηρεῖται ἐπὶ ὁμάδος ἀγγείων, ἅτινα διατηροῦσι μὲν τὴν γεωμετρικὴν παράδοσιν, δὲν στεροῦνται ὅμως καὶ μορφῶν ζώων, ἀνθρώπων καὶ μυθολογικῶν ὄντων. Παραδείγματα :

1. Ἐπιφανόμενος θεός ἐν Κοπενάγη (Exochi, 13, εἰκ. 5): Ἐπιφανόμενος θεός.
2. Πρόχους ἐν Λονδίῳ (Exochi, 99, εἰκ. 202. Werkstätten, πίν. 1,2): Ἄνδροσειρήν. Εἰκ. 2.
3. Θραῦσμα ἐν Λονδίῳ (Exochi, 98, εἰκ. 201. Werkstätten, πίν. 1,1): Ἐκρί-ζωσις δένδρου ὑπὸ κενταύρων—Ἄνδροσειρήν. Εἰκ. 3.

Εἰκ. 2. Ἄνδροσειρήν πρόχου Λονδίνου

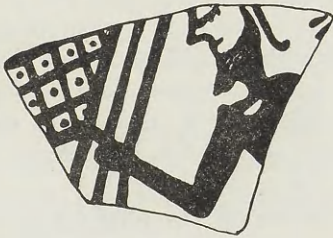
Εἰκ. 3. Κένταυρος θραύσματος Λονδίνου

4. Θραῦσμα ἐν Ρόδῳ (Clara Rhodos 6-7, 357, 106): Ἄνθρωπίνη (ι) μορφή. Εἰκ. 4.
5. Πρόχους ἐν Ρόδῳ (Clara Rhodos 6-7, 47 εἰκ. 43, ὡς καὶ 48 εἰκ. 44): Γοῦπες. Εἰκ. 5.
6. Πρόχους ἐν Ρόδῳ (Clara Rhodos 4, 358 κ.έ., εἰκ. 400-1, πίν. VII): Αἴγα-γροι πρὸ ἱεροῦ δένδρου, πτηνά.

Κατὰ γενικὸν κανόνα τὰ ἀγγεῖα ταῦτα παρουσιάζουσι λεπτὴν γραμμὴν σχεδιάσεως καὶ ὑποδηλοῦσι σχέσεις πρὸς ἔργα μεταλλοτεχνίας. Τινὰ τῶν ἀγγείων τούτων (ἀριθ. 5 καὶ 6) παρουσιάζουσι καὶ τὴν διὰ λοξῶν γραμμῶν πλήρωσιν τῶν κλάδων φυτοῦ. Αἱ μορφαὶ κενταύρων ἢ ἀνδροσειρήνων, ὡς καὶ αἱ ἀνθρώπινα μορφαί, ἔχουσι κατατομὰς ἐμφανιζούσας ρυθμολογικὴν συγγένειαν πρὸς τὴν Ἀττικὴν παράδοσιν τῆς ὁμάδος τῆς ὑδρίας τοῦ «Ἀγαλάτου», ἣτις τοποθετεῖται εἰς τοὺς περὶ τὸ 700 π.Χ. χρόνους¹.

¹ Βλέπε J. M. Cook ἐν BSA 35, 1934-5, 172 κ.έ. Ἡ ἀπόψις τοῦ J. M. Cook, ὅτι ὁ πρωτο-αττικὸς ρυθμὸς ἀρχίζει περὶ τὸ 700 π.Χ., συμφωνεῖ πρὸς τὴν παροῦσαν ἔρευναν.

Ἡ ὄμας τοῦ πρωίμου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ χρησιμοποιεῖ γρύπας, φέροντας μινωίζουσαν κεφαλὴν καὶ πτέρυγας σχήματος ἡμιμνηοειδοῦς. Αἱ παράλληλοι γραμμαὶ τῆς πτέρυγος τοῦ ἀνδροσειρήνος τῆς πρόχου τοῦ Λονδίνου (εἰκ. 2) εἶναι δυνατὸν νὰ παραβληθῶσι πρὸς πτέρυγας μινω-

Εἰκ. 4. Θραῦσμα Ρόδου

Εἰκ. 5. Παράσταση πρόχου Ρόδου

θικῶν ὄντων καὶ πτηνῶν ἀπεικονιζομένων ἐπὶ ἀγγείων Ἀθηναϊκῶν ἐργαστηρίων περὶ τὸ 700 π.Χ.¹ Αἱ πτέρυγες ὅμως τῶν μυθικῶν ὄντων ἐπὶ τῶν ἀγγείων τούτων τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐργαστηρίων παρουσιάζουσιν, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ DESSENNE, διπλὴν καμπύλην, δυναμένην νὰ σχετισθῇ πρὸς ὄρισμένην παράδοσιν τῆς Κύπρου². Τὸ σχῆμα τῆς πτέρυγος ὀρισμένων μορφῶν τοῦ πρωίμου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ, πλησιάζον τὸ σχῆμα τῶν πτερυγῶν τῆς Σφιγγὸς τῆς Φορτέτσας³, εἶναι δυνατὸν νὰ σχετισθῇ πρὸς πηγὴν ἐκ Βορείου Συρίας. Γρύψ ἔχων μινωίζουσαν κεφαλὴν καὶ ἡμιμνηοειδεῖς πτέρυγας παρουσιάζεται ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς Βορείου Συρίας⁴. Πτέρυγας ὁμοίου ἡμιμνηοειδοῦς τύπου παρουσιάζει ἐπίσης Σφιγξ ἀνάγλυφος ἐπὶ ροδιακοῦ πίθου ἐξ Ἰαλυσοῦ⁵, ὡς καὶ ἐτέρα ἐπὶ χρυσοῦ ἐλάσματος ἐξ Ἰαλυσοῦ⁶. Μινωίζουσαν κεφαλὴν παρουσιάζουσιν οἱ γρύπες τῆς πρόχου τῆς Ρόδου (εἰκ. 5). Αἴγαγροι ἐτέρας ἐν Ρόδῳ πρόχου (ἀριθ. 6) ἔχουσι τὰ ἐμπρόσθια σκέλη ἀνωρθωμένα πρὸ ἱεροῦ δένδρου, τὴν δὲ κεφαλὴν

¹ J. M. COOK ἐν BSA 42, 1947, 140, εἰκ. 1 καὶ 2.

² DESSENNE, Le Sphinx, 202 καὶ 204.

³ Αὐτόθι πίν. 38, 2 (BROCK, Fortetza, πίν. 101).

⁴ BARNETT, The Nimrud Ivories, πίν. 36, Σσ. Πτέρυγες ἡμιμνηοειδοῦς τύπου παρουσιάζονται καὶ ἐπὶ ἐλεφαντοστοῦ ἐκ Γορδίου: AJA 64, 1960, πίν. 60 εἰκ. 25.

⁵ BCH 74, 1950, 168, εἰκ. 19.

⁶ BCH 75, 1951, 9, εἰκ. 5.

ἐστραμμένην ἀντιθέτως. Ὁ τύπος οὗτος τοῦ αἰγάρου παρουσιάζει ὁμοιότητα πρὸς αἰγάρους ἐπὶ ἔλεφαντοστοῦ ἐκ Nimrud τοῦ ρυθμοῦ τῆς Βορείου Συρίας ¹.

Δὲν εἶναι ἀπίθανον ἢ πρόβιμος αὕτη ἐμφάνισις νεωτεριστικῶν τάσεων ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ ² νὰ ὀφείλεται πράγματι εἰς ἐπίδρασιν ἔργων τέχνης ἐκ Βορείου Συρίας. Αἱ ρυθμολογικαὶ ὁμοιότητες πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἀγγειογραφίαν τῆς ομάδος τοῦ «Ἀναλάτου» ὑποδεικνύουσι τέλη τοῦ ὀγδόου καὶ ἀρχῆς τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος (ἢ Carchemish πίπτει τὸ 717 π.Χ.). Ἡ ὁμάς αὕτη τοῦ πρώιμου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ φαίνεται νὰ ἐξακολουθῇ καὶ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, πρὸ τῶν μέσων δὲ τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος εἶναι δυσχερὲς νὰ τοποθετηθῇ ἢ πρόχους τοῦ Ἄμστερνταμ ³.

Ἡ ὁμάς αὕτη δὲν ἐμφανίζει τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν ἀντιστοιχῶν Ἀθηναϊκῶν ἀγγείων, πιθανῶς ὁμῶς ἢ ἐντύπωσης αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν ἑλλειψιν ἐπαρχῶν εὐρημάτων.

¹ BARNETT, ἔ. ἀ. πίν. 33-4. Ὁ τύπος οὗτος ἀπαντᾷ ἐπίσης καὶ ἐπὶ σφραγίδος τῆς κασιτικῆς ἐποχῆς, ἣτις εἶναι δυνατόν νὰ χρονολογηθῇ εἰς τοὺς μετὰ τὸ 1000 π.Χ. χρόνους, αἱ κεφαλαὶ ὁμῶς τῶν αἰγάρων τούτων δὲν στρέφονται ἀντιθέτως (MOORTGAT, Vorderasiatische Rollsigel, πίν. 67 ἀρ. 560). Ὁ τύπος τοῦ αἰγάρου τῆς ἐν λόγῳ ροδιακῆς οἰνοχόης εὐρίσκεται ὡς ἐκ τούτου πλησίον τοῦ τύπου τῆς Βορείου Συρίας.

² Αἱ διὰ πτηνῶν κοσμούμενα κύλικες εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ὑπογεωμετρικαί. Αὗται φαίνεται ὅτι ἐξακολουθοῦσι καθ' ὅλον τὸν ἑβδομὸν αἰῶνα, ὀρισμένοι δὲ αὐτῶν καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος (βλ. ROBERTSON ἐν JHS 60, 1940, 14, ὡς καὶ HANFMANN, Eastern Greek Vases at Tarsus, ἐν The Aegean and the Near East [Studies Presented to Hetty Goldman] 175 κ.έ.). Τὸ θέμα τῶν κυλικῶν τούτων πρέπει νὰ ἐξετασθῇ δι' ἰδιαιτέρας μελέτης.

³ Ὡς ὑπογεωμετρικὰ ἀγγεῖα εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῶσιν καὶ ὀρισμένα ἀγγεῖα μικροῦ μεγέθους, ἐν οἷς τινα πλαστικά, φέροντα διακόσμησιν ἐκ κυματοειδῶν ἀγκίστρων, παραλλήλων κυματοειδῶν γραμμῶν, ὡς καὶ ὁμοκέντρων κυματοειδῶν κύκλων. Βλέπε Exochi, 155 κ.έ.: «Gattung des Kreis- und Wellenband-Stils». Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα δὲν εἶναι ἀναμφισβήτητου ροδιακῆς καταγωγῆς, προέρχονται δὲ τὰ πλείστα αὐτῶν πιθανῶς ἐκ Κύπρου.

⁴ SMYDER, Algemeene Gids, πίν. 50, 1234.

ΑΝΑΤΟΛΙΖΩΝ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

Ὁ ἀνατολίζων ροδιακὸς ρυθμὸς παρουσιάζεται προοδευτικῶς, κυριαρχεῖ δὲ καθ' ὅλον τὸν ἑβδομον αἰῶνα. Ὀλίγα μόνον ἀγγεῖα τῶν προείμων φάσεων τοῦ ροδιακοῦ τούτου ρυθμοῦ εἶναι γνωστά. Ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἐν τῷ παρόντι κεφαλαίῳ ἐπιδιώκεται ἡ σύλληψις τῆς ἐξελίξεως τοῦ ρυθμοῦ τούτου διὰ τῆς συγκρίσεως κυρίως αὐτοῦ πρὸς ἄλλους ὁμοίους ρυθμοὺς, καθόσον αἱ ἐξωτερικαὶ ἐνδείξεις πρὸς χρονολόγησιν τῶν φάσεων αὐτοῦ εἶναι ἐλάχισται.

Αἱ δύο οἰνοχόαι τοῦ Μουσείου τῆς Ρόδου (εἰκ. 6¹ καὶ 7²) ἀποτελοῦσιν ἴσως τὰ

ὠραιότερα δείγματα τῆς ὠρίμου φάσεως τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ, εἶναι δυνατὸν δὲ νὰ χρονολογηθῶσιν, ὁμοῦ μετὰ τοῦ θραύσματος (ζρατήρης) ἐκ Καμίρου (εἰκ. 8), εἰς τὸ δεύτερον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ἡ οἰνοχόη τῆς Ρόδου (εἰκ. 7), εὐρεθεῖσα μεθ' ὑπογεωμετρικοῦ

Εἰκ. 6. Παράστασις οἰνοχόης Ρόδου

¹ Clara Rhodos 10, 187 κ. ἐ., εἰκ. 1-4. Werkstätten, πίν. 16,1.

² Clara Rhodos 4, 352, εἰκ. 390-1.

ἀγγείου ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ τάφου¹, ὑποδηλοῖ χρονικὴν γειτνίασιν πρὸς τὸν γεωμετρικὸν ρυθμὸν. Γεωμετρικὸς ρυθμὸς ἐν ἐπιβίωσει καὶ πρῶτος ἀνατολίζων ροδιακὸς ρυθμὸς, ὡς καὶ ἡ πρώτη φάσις τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ, πρέπει νὰ συμπίπτωσι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος.

Τὰ εὐρήματα τῆς Καλύμνου (ἐκ τοῦ ἀποθέτου τοῦ ναοῦ τοῦ Δελφίνου Ἀπόλλωνος) παρουσιάζουσιν ἐξελικτικὰ στάδια τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ. Ἐπὶ τῶν πρωιμωτέρων εὐρημάτων (θραύσμάτων) ὑπάρχουσιν ἐμφανῆ γεωμετρικὰ στοιχεῖα (βλ. εἰχ. 9² καὶ 10), οἷον ὁμάδες παραλλήλων καθέτων γραμμῶν, ζῶναι ἐκ ζητσειδῶν παραλλήλων γραμμῶν, ἀντίνοτα δικτυωτὰ τρίγωνα, «ψαροκόκκαλο». Ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἄλλων εὐρημάτων τὰ γεωμετρικὰ στοιχεῖα σὺν τῷ χρόνῳ ἀμβλύνονται καὶ ἀτο-

Εἰχ. 7. Παράστασις οἰνοχόης Ρόδου

νοῦσι³, βαθμηδὸν δὲ αἱ μορφαὶ ἀπομακρύνονται ἐκ τῆς νευρώδους γεωμετρικῆς παραδόσεως καὶ ἐμφανίζουσι χυμώδεις καμπύλας (βλ. παράδειγμα ἐν εἰχ. 11⁴).

Νεώτερα εὐρήματα θὰ παράσχωσι πληρεστέραν εἰκόνα τῶν πηγῶν τοῦ ροδιακοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ καὶ τῶν σχέσεων αὐτοῦ πρὸς ἄλλους συγχρόνους αὐτοῦ ἀνατολίζοντας ρυθμούς. Καὶ τὰ ὀλίγα ὅμως ὡς ἄνω ἀγγεῖα καὶ θραύσματα σημαντικῶς βοηθοῦσιν εἰς σύλληψιν τῆς γενικῆς εικόνας τοῦ ρυθμοῦ τούτου. Τὰ τεμάχια ταῦτα παρουσιάζουσι τὰ ἐξῆς ἀξιοση-

¹ Clara Rhodos 4, εἰχ. 390.

² Annuario 22-23, 1944-5, πίν. 121 ἀρ. 247. Βλέπε JEFFERY, The Local Scripts of Archaic Greece, 353. Τὸν τύπον τοῦ ταύρου τοῦ θραύσματος τούτου παράβαλε πρὸς ἐκεῖνον τοῦ ἀναγλύφου πίθου τῆς Ἰαλυσσοῦ (BCH 74, 1950, 161, εἰχ. 13).

³ Τὰ γεωμετρικὰ στοιχεῖα δὲν ἐξαφανίζονται, ἀλλ' ἐπανεμφανίζονται κατὰ μεταγενεστέρους φάσεις τοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ, οἷον ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀνατολίζοντι ρυθμῷ (βλ. σ. 55).

⁴ Τὸ θραῦσμα τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετηθῇ πλησίον τῶν δύο οἰνοχοῶν τῆς Ρόδου (βλ. εἰχ. 6, 7, ὡς καὶ εἰχ. 32).

μείωτα χαρακτηριστικά. Κατ' ἀρχὴν ταῦτα συγγενέουσι ρυθμολογικῶς πρὸς θραύσματα εὐρεθέντα ἐν Μιλήτῳ (εἰκ. 12¹-14), ἅτινα εἶναι δυνατόν νὰ ὀνομασθῶσιν ἀνατολίζοντα μιλησιακά. Ἐνθάδε θραύσματα ἐκ Μιλήτου² (εἰκ. 15), ὑποδεικνύουσιν, ὅτι πρὸ τοῦ ἀνατολίζοντος τούτου ρυθμοῦ ὑπῆρχε πρῶμος ἀνατολίζων ρυθμὸς ἐν Μιλήτῳ παρόμοιος πρὸς τὸν πρῶμον ἀνατολίζοντα

Εἰκ. 8. Θραῦσμα Ρόδου

θραύσματα τῆς Ρόδου, ἐκ Καμίρου (εἰκ. 8) καὶ ἐκ Καλύμνου (εἰκ. 11), παρουσιάζουσιν ὁμοίως τὸν σαμιακὸν ἀνατολίζοντα ρυθμὸν ἐμπελοτυτισμένον

ροδιακὸν ρυθμὸν. Τὰ ροδιακὰ ἀνατολίζοντα τεμάχια παρουσιάζουσιν ἐπίσης συγγένειαν πρὸς τεμάχια εὐρεθέντα ἐν Σάμῳ, ἅτινα εἶναι δυνατόν νὰ ὀνομασθῶσιν ἀνατολίζοντα σαμιακά (εἰκ. 16³-17⁴-18⁵). Αἱ ἀνασκαφαὶ ἐν Σάμῳ ἔχουσι φέρει εἰς φῶς ἄλλα θραύσματα, ἅτινα κατ' ἀντιστοιχίαν πρὸς τὰ πρῶμα ἀνατολίζοντα ροδιακὰ τεμάχια εἶναι δυνατόν νὰ ὀνομασθῶσι πρῶμα ἀνατολίζοντα σαμιακά (εἰκ. 19⁶-20⁷). Τὰ σαμιακὰ ἀνατολίζοντα τεμάχια ὁμοιάζουσιν εἰς πλεῖστα σημεῖα πρὸς τὰς δύο οἰνοχάας (εἰκ. 6,7) καὶ πρὸς τὰ

¹ Τὸ θραῦσμα τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετηθῇ πλησίον τῶν δύο οἰνοχοῶν τῆς Ρόδου (εἰκ. 6 καὶ 7, ὡς εἰκ. 32).

² Τὰ σχέδια τῶν θραυσμάτων τῆς Μιλήτου ἐλήφθησαν ἐκ τῶν σημειώσεων τῆς ELINOR PRICE, ἣτις εἶχεν ἴδει ταῦτα ἐν Βερολίνῳ πρὸ τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου. Αἱ σημειώσεις αὐτὰι εὐγενῶς μοι παρεχωρήθησαν ὑπὸ τοῦ Sir John Beazley.

³ AM 58, 1933, παρένθ. πίν. 26,2.

⁴ Αὐτόθι, σ. 137 εἰκ. 88.

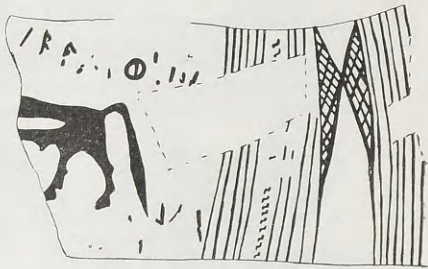
⁵ Αὐτόθι, σ. 138, εἰκ. 89.

⁶ Αὐτόθι, παρένθ. πίν. 26,3.

⁷ Αὐτόθι, παρένθ. πίν. 43,10.

διὰ περισσοτέρας τεκτονικότητος καὶ συγκροτήσεως. Τὸ θραῦσμα τῆς Σφιγγὸς τῆς Σάμου¹ συγγενεῖ πρὸς τὴν οἰνοχόην τῶν Σφιγγῶν τῆς Ρόδου (εἰκ. 6), δὲν εἶναι δυνατὸν δὲ τὰ δύο ταῦτα τεμάχια νὰ ἀφίστανται χρονικῶς τὸ ἐν τοῦ ἄλλου. Τὸ μετ' ἀντινῶτων ἀγκίστρων θραῦσμα τῆς Σάμου² ὁμοιάζει πρὸς θραύσματα ὀπωροδόχης (fruit-dish), ἅτινα εἶναι χιακῆς κατασκευῆς³ καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς χιακὰ ἀνατολίζοντα (εἰκ. 21). Θραύσματά τινα, ἐξ ἄλλου, εὐρεθέντα ἐν Ἐφέσῳ, εἶναι δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἐφέσια ἀνατολίζοντα⁴.

Ὁ ἀνατολίζων ροδιακὸς ρυθμὸς εἶναι δυνατὸν νὰ σχετισθῇ οὐχὶ μόνον πρὸς ἀνατολίζοντας ρυθμοὺς τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν πρωτοαττικὸν καὶ ἄλλους ἀνατολίζοντας ἑλληνικοὺς ρυθμοὺς. Ζῶά τινα τοῦ ροδιακοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (βλέπε εἰκ. 7, 10) παρουσιάζουσι γραμμὴν περιγράμματος κατὰ μῆκος τῶν σκελῶν αὐτῶν. Ὅμοια γραμμὴ περιγράμματος ἀπαντᾷ ἐν τῷ πρωτοαττικῷ καὶ τῷ κυκλαδικῷ ρυθμῷ. Ὁ κύων τοῦ θραύσματος τῆς Ἀκροπόλεως⁵ εἶναι δυνατὸν νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸν

Εἰκ. 9. Θραῦσμα ἐκ Καλύμνου

κύνα τοῦ ἐραλδικοῦ ἀμφορέως τῆς Νάξου⁶, ὅστις χρονολογεῖται περὶ τὸ 675 π.Χ.⁷ Κάθετοι ἀβρακοειδεῖς ζῶναι, μετὰ ἢ ἀνευ κοκκιδῶν, ζῶναι κοκκιδῶτων δικτυωτῶν, ζεύγος ἀνωπῶν σπειρῶν, συνεχομένων ἢ μὴ, μετὰ συμπαγῶν ἢ διὰ περιγράμματος πετάλων ἢ κοκκιδῶτων ἀνθεμίων, ἀντίνωτοι σπειραὶ, σχηματίζουσαι κατὰ τὴν βᾶσιν αὐτῶν τρίγωνον, συνήθως στεφόμενον ὑπὸ ἀνθεμίου, ἀποτελοῦσι κοινὰ χαρακτηριστικὰ θέματα τῶν πλείστων ἐκ τῶν ὡς ἄνω ρυθμῶν.

Φυτοειδῆ θέματα παρουσιάζει, ὡς εἶδομεν, καὶ ὁ πρόωμος ἀνατολί-

¹ AM 54, 1929, παρ. ἐνθ. πίν. 11, 2.

² Αὐτόθι παρ. ἐνθ. πίν. 13, 6.

³ BSA 44, 1949, 155, πίν. 41 (R. M. Cook).

⁴ HOGARTH, Excavations at Ephesus, 228, εἰκ. 54-5, 26.

⁵ GRAEF-LANGLÖTZ I, πίν. 13, 370.

⁶ Délos XVII, πίν. 9, 2, ὁμ. BC.

⁷ Brock ἐν BSA 44, 1949, 76-78.

ζων ροδιακός ρυθμός (σ. 31 εικ. 1). Ἀπαντῶσιν ὁμως ταῦτα ἐκεῖ ἐν ἀπλου-
στάτη μορφῇ, ἥτις ἀφ' ἑνὸς ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐκπνε-
ούσης γεωμετρικῆς παραδόσεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ εὐρίσκεται πλησίον ἀνατο-
λικῶν τινων παραδόσεων (Β. Συρίας). Τὰ θέματα ταῦτα δὲν παρουσιάζει ὁ
ἀνατολίζων ροδιακός ρυθμός. Σχέσεις μεταξὺ ροδιακοῦ ἀνατολίζοντος ρυ-

Εἰκ. 10. Θραύσματα ἀγγείου ἐκ Καλύμνου

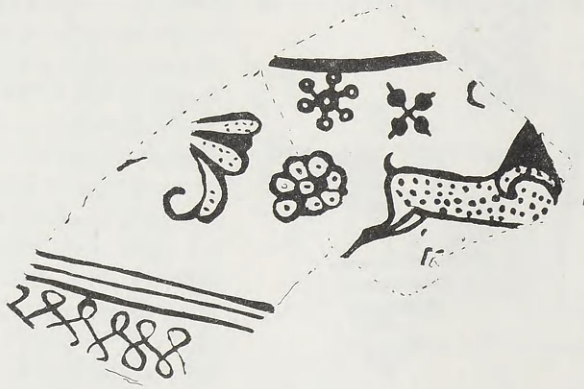
θοῦ ρυθμοῦ τούτου. Ἡ δευτέρα ἐκδοχὴ φαίνεται μᾶλλον ἀπίθανος,
καθόσον θὰ ἐνεφανίζετο ἐπιβίωσις τῶν θεμάτων τούτων ἐν τῇ μετέπειτα
ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ.

Συμφώνως πρὸς τὴν νεωτέραν ἔρευναν τὰ ἀνατολικῆς προελεύσεως
θέματα ἤρχισαν νὰ εἰσδύωσιν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀγγειογραφίαν κατὰ τὸ
τέλος τοῦ ὀγδοῦ καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος ἐκ διαφόρων

θμοῦ καὶ ρυθμοῦ τῆς Β. Συ-
ρίας ἐμφανίζονται ἀμφίβολοι.
Ἐξ ἄλλου ὁ πρωτοαττικὸς ρυ-
θμὸς παρουσιάζει θεμάτατινα,
ἀτινα δὲν παρουσιάζει ὁ ροδι-
ακὸς ἀνατολίζων ρυθμὸς, πα-
ρουσιάζει ὁμως ὁ πρωτοκοριν-
θιακὸς ρυθμὸς¹. Τὸ φαινόμε-
νον τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ
ἐξηγηθῇ διττῶς: ἢ τὰ θέματα
ταῦτα ἔλκουσι τὴν καταγωγὴν
ἐκ πηγῆς ἀγνώστου εἰς τὸν
ροδιακὸν ἀνατολίζοντα ρυ-
θμόν (ἢ πηγὴ αὕτη πιθανῶς
εἶναι ἀσσυριακὴ) ἢ ἡ ἀπου-
σία τῶν θεμάτων τούτων ἐκ
τοῦ ροδιακοῦ ἀνατολίζοντος
ρυθμοῦ ὀφείλεται εἰς τὴν σχε-
τικὴν σπάνιν τῶν εὐρημάτων

¹ Βλέπε παράδειγμα τὰ ἐν Protok. Vasen. 7,2,3 πίν. 8,1, 12,1, καὶ 14,4. Ὁ ἐπὶ τοῦ μίσχου
δακτύλιος προσιδίξει εἰς τὴν ἀσσυριακὴν τέχνην, ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐπὶ πρωτοαττικῶν ἀγγείων,
π.χ. Βερολίνον A9, C.V.A. πίν. 5, 1,2 καὶ A18, πίν. 8,2 (BUSCHOR, Griech. Vasen, εἰκ. 45). Εἰς τὴν
ροδιακὴν ἀγγειογραφίαν εἰσάγεται οὗτος μέσῳ κορινθιακῆς ἐπιδράσεως, ἀπαντᾷ δὲ εἰς τὸν ρυθμὸν
μεικτῆς τεχνικῆς. Ἐπὶ περιπτώσεως καθ' ἣν ἡ πηγὴ αὕτη εἶναι πράγματι ἀγνωστὸς εἰς τὴν ροδια-
κὴν παράδοσιν καὶ εἶναι δυνατόν νὰ ταυτισθῇ πρὸς ἀσσυριακὴν τινα πηγὴν, τὸ ἐν λόγῳ θέμα πι-
θανῶς ἀποτελεῖ ἐν τῶν πρώιμων εἰσδυσάντων ἀσσυριακῶν στοιχείων εἰς τὴν ἀγγειογραφίαν τῆς Κο-
ρίνθου καὶ διὰ ταύτης εἰς ἐκείνην τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Ρόδου.

ομάδων τῆς ὑστεροχελαικῆς τέχνης. Συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ HANFMANN κατὰ τοὺς προώιμους χρόνους τῆς πρώτης π.Χ. χιλιετηρίδος ὑπάρχουσι δύο ρεύματα ἐκ τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς πρὸς τὴν Ἑλλάδα: α) ἐκ νότου καὶ τῶν παραλίων τῆς Μ. Ἀσίας, τῆς Κύπρου καὶ τῆς Συρίας β) ἐκ βορρᾶ καὶ ἀνατολῶν, μέσφ τῆς ἐνδοχώρας τῆς Μ. Ἀσίας¹. Ἡ διείσδυσις αὕτη εἰς τὴν ἀγγειογραφίαν τῆς Κρήτης καὶ τῆς Κορίνθου πιθανῶς ἤρχισε πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς πρωτεύουσος τῆς Β. Συρίας ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων (717 π.Χ.). Μετὰ τὴν καθυποταγὴν τῆς Β. Συρίας τὰ ἀσσυριακὰ στοιχεῖα

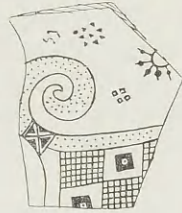
Εἰκ. 11. Θραῦσμα ἐκ Καλύμνου

ἤρχισαν νὰ ἐπικρατῶσιν ἐπὶ τῆς ἐντοπίου ὑστεροχελαικῆς παραδόσεως τῆς περιοχῆς ταύτης, ἥδη ὅμως εἶχον ἐμφανισθῆ ταῦτα ἐν Β. Συρίᾳ καὶ πρὸ τῆς ἀσσυριακῆς κατακτῆσεως.

Ἡ διείσδυσις τῶν ἀνατολικῶν στοιχείων, μὴ ἀσσυριακῶν, εἰς τὰς πλείστας τῶν ἐλληνικῶν ἀγγειογραφιῶν ἔλαβε μεγάλας διαστάσεις κυρίως μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Β. Συρίας ὑπὸ τοὺς Ἀσσυρίους. Ἡ πιθανωτέρα ἐξήγησις τοῦ παραδόξου τούτου φαινομένου εἶναι ἡ ἐξῆς: Τὰ πρῶτα στοιχεῖα, ἅτινα, μεταβιβαζόμενα εἰς τὰς ἐλληνικὰς ἀγγειογραφίας ἐκ τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς, διασπῶσι τὴν γεωμετρικὴν παράδοσιν, προσέρχονται ἐξ ὑστεροχελαικῆς τινος πηγῆς. Κατ' ἀρχὰς ἡ πηγὴ αὕτη φαίνεται ὅτι εἶναι τὸ

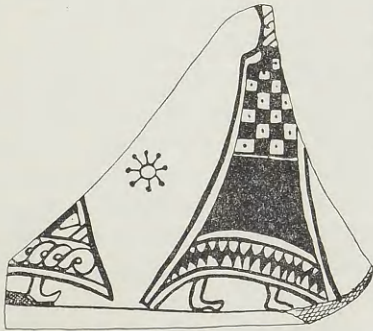
¹ AJA 52, 1948, 154.

υστερογετταϊκὸν κράτος τῆς Β. Συρίας. Μετὰ τὴν πτῶσιν ὅμως τοῦ κράτους τούτου ὑπὸ τοὺς Ἀσσυρίους τὰ στοιχεῖα ταῦτα μεταβιβάζονται μέσφ ἑτέρου υστερογετταϊκοῦ κράτους, οἷον τότε εἶναι τὸ φρυγιακόν. Τοῦ κράτους δὲ τούτου ἡ καλλιτεχνικὴ ἀκμὴ τοποθετεῖται μεταξὺ τῶν ἀρχῶν τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ ὀγδόου π.Χ. αἰῶνος καὶ τῆς ὑπὸ τῶν Κιμμερίων καταστροφῆς αὐτοῦ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ἀφοῦ δηλαδὴ ἔπασεν ἡ Carchemish εἰς τοὺς Ἀσσυρίους, ἡ δὲ γεωμετρικὴ παράδοσις εἶχε σοβαρῶς κλονισθῆ ἔν Ἑλλάδι καὶ ὑπῆρχε διάχυτος ἀτμόσφαιρα ἀναζητήσεων νέων καλλιτεχνικῶν μορφῶν—ὧν τινες εἶχον ἤδη ἐμφανισθῆ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ὀγδόου π.Χ. αἰῶνος ἐξ ἀμέσων ἢ ἐμμέσων δανείων τῆς τέχνης τῆς Β. Συρίας—, ἡ Φρυγία, εὐρεσκομένη ἔν τῇ καλλιτεχνικῇ αὐτῆς ἀκμῇ, ἠδυνήθη νὰ μεταβιβάσῃ τὴν υστερογετταϊκὴν αὐτῆς παράδοσιν¹ εἰς τὴν καλλιτεχνικῶς νηπιακὴν Ἰωνίαν καὶ τὰς ἐγγυς τῆς Μ. Ἀσίας νήσους, ἐμμέσως δὲ ἢ καὶ ἀμέσως, εἰς περιοχὰς τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς νήσους.

Εἰκ. 12. Θραῦσμα ἐκ Μιλήτου

Ἡ διεισδύσις τῶν νέων ἀνατολικῶν στοιχείων παρουσιάζεται δειλὴ μὲν ἀλλ' ἐμφανὴς κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ἔντονος δὲ κατὰ τὸ δεύτερον τέταρτον αὐτοῦ. Τὰ στάδια τῆς διεισδύσεως ταύτης εἶναι δυνατὸν νὰ παραλληλισθῶσι πρὸς στάδια ὁμοίας περιῶν διεισδύσεως εἰς τὴν κεραμεικὴν τῶν Κυκλάδων καὶ τινων κέντρων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, ὡς ἡ Ἀττικὴ, ἡ Ἀργολίς, ἡ Λακωνία. Λέγομεν περιῶν, διότι τὰ στάδια ταῦτα φαίνονται ἐναργέστερον ἐπὶ τῆς κεραμει-

Εἰκ. 13. Θραῦσμα ἐκ Μιλήτου

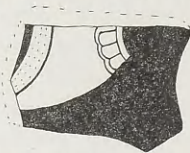
κῆς τῆς Ρόδου ἢ ἐπὶ τῆς τῶν Κυκλάδων καὶ τῶν ἄλλων τούτων ἑλλαδικῶν

¹ Περὶ τῆς χρονολογήσεως τοῦ ὁρίμου φρυγιακοῦ ρυθμοῦ βλ. AKURGAL, Phrygische Kunst, 39 κ.ε. (τέλος τοῦ ὀγδόου π.Χ. αἰῶνος καὶ μετὰ ταῦτα). Βλέπε ἐπίσης MACHTELD MEBLINK ἐν AJA 61, 1957, 392 κ.ε., καθ' ἣν διακρίνονται αἱ ἑξῆς φάσεις:

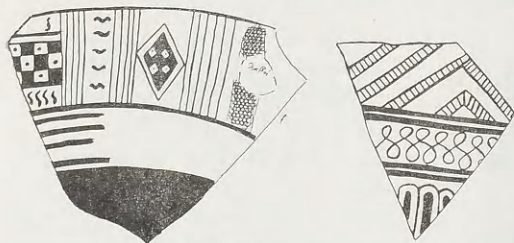
α) Πρώμος φρυγιακὴ (775-725 π.Χ.), γνωστὴ κυρίως ἐκ τῆς κεραμεικῆς τοῦ Alişar.

κέντρων. Ἡ πιθανὴ αἰτία: ἀφ' ἑνὸς ἐν ταῖς περιοχαῖς ταύταις ὑπάρχουσι νοπὰ καὶ ἔντονα στοιχεῖα ἐκ τῆς τέχνης τῆς Β. Συρίας, ἀφ' ἑτέρου ἡ ἀφομοιωτικὴ δύναμις τῶν περιοχῶν τούτων εἶναι μεγαλυτέρα ἢ ἐν Ρόδῳ, τὰ δὲ νέα θέματα διασκευάζονται ἐν αὐταῖς ταχύτερον.

Τὰ ἔργα τῆς ὀρίμου φρυγιακῆς ἀγγειογραφίας ἔχουσιν ἐριμνευθῆ ὡς ἐπιηρεασμένα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς γεωμετρικῆς ἀγγειογραφίας¹. Ὁρθότερα ἐριμνεύειν εἶναι ἢ ἐξῆς: Τὰ ἔργα τῆς ὑφαντικῆς καὶ τοῦ κεντήματος, δι' ὧν πράγματι ἡ ὀριμος φρυγιακὴ ἀγγειογραφία φαίνεται συνδεομένη πρὸς τὰς ἀγγειογραφίας τῆς Ἑλλάδος, εἶναι μὴ ἑλληνικῆς προελεύσεως². Ἀνατολικῆς προελεύσεως προΐοντα, εἰσαχθέντα κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους εἰς τὴν Ἑλλάδα, θὰ εἶχον ἀσφαλῶς καταστήσει γνωστὰ εἰς τοὺς Ἑλληνας τεχνίτας πολλὰ ἀνατολικά θέματα. Ἐφ' ὅσον ὁμως ἡ γεωμετρικὴ παράδοσις ἦτο ἰσχυρά, οἱ Ἑλληνες τεχνίται ἐλάχιστα ἠδύναντο νὰ ἐπιηρεασθῶσιν ἐξ αὐτῶν. Ἡ σπουδαιότης τῆς ἐπιρροῆς τῆς φρυγιακῆς τέχνης ἐπὶ τῆς προΐμου ἑλληνικῆς γλυπτικῆς, ἰδίως ἐπὶ τῆς κατεργασίας τοῦ ἐλεφαντοστοῦ, ἔχει ἤδη τονισθῆ.

Εἰκ. 14. Θραύσμα ἐκ Μιλήτου

Εἰκ. 15. Θραύσματα ἐκ Μιλήτου

Ὁ BARNETT πιστεύει, ὅτι ἡ Ρόδος ἔχει ἀναπτύξει κατὰ τοὺς προΐμους τούτους χρόνους τοπικὸν ἐργαστήριον κατεργασίας ἐλεφαντοστοῦν, ὅπερ τελεῖ ὑπὸ ἀνατολικῆν ἐπίδρα-

σιν, νομίζει δὲ ὅτι καὶ ἔργα πλαστικῆς τῆς νήσου δεικνύουσι τὰς ἀνατο-

β) Ἡ φάσις, καθ' ἣν τὸ Γόρδιον εἶναι πρωτεύουσα τῆς Φρυγίας (725-675 π.Χ.), περατουμένη διὰ τῆς καταστροφῆς τῆς χώρας ὑπὸ τῶν Κιμμερίων.

γ) Ἡ φάσις τῶν μικρῶν βασιλείων (675-585 π.Χ.).

δ) Ἡ φάσις, καθ' ἣν πρωτεύουσα εἶναι ἡ πόλις τοῦ Μίδου.

Βλέπε ἐπίσης AKURGAL, Chronologie der phrygischen Kunst ἐν Anatolia 4, 1959, 115-121.

ἌΚΥΡΓΑΛ, ἀζολουθῶν τὴν ἐπικρατεστέραν παράδοσιν, δεχεται, ὅτι ὁ Μίδας ἀπέθανε τὸ 676-5 π.Χ. Ὁ YOUNG ὁμως, προτιμῶν τὴν παράδοσιν τοῦ ΕΥΣΕΒΙΟΥ, θεωρεῖ ὅτι ὁ Μίδας ἀπέθανε τὸ 696-5 π.Χ. (AJA 60, 1956, 263, σημ. 24).

¹ AKURGAL, Phrygische Kunst, 39 κ.ε.

² Αὐτόθι 45. Βλέπε ἐπίσης BARNETT ἐν JHS 68, 1948, 9 περὶ τῶν κεντημάτων τῆς Φρυγίας. Βλέπε ὁσαύτως κατωτέρω σ. 48 σημ. 6.

λικᾶς ἐξαρτήσεις¹, ἃς παρουσιάζει καὶ ὁ ἐξ ἑλεφαντοστοῦ «δεσπότης θηρῶν» τῶν Δελφῶν. Ἐχει ἤδη διατυπωθῆ ἡ γνώμη, ὅτι ἡ Φρυγία ἔπαιξε μεσάζοντα ρόλον γενικῶς μεταξύ τῆς ὑστεροχαιταϊκῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης τῆς προίμου ταύτης ἐποχῆς, τοῦτο δὲ ἐπιβεβαιοῦται καὶ

Εἰκ. 16. Θρασύμα Σάμου

ὑπὸ τῆς παρουσίας ἐρεῦνης. Αἱ πρῶται καλλιτεχνικαὶ σχέσεις τῆς Ἑλλάδος πρὸς ὑστεροχαιταϊκὰ πρότυπα ἔχουσιν ἠδητονισθῆ ὑπὸ τῶν KARO, KUNZE, PAYNE, SIDNEY SMITH, BARNETT, οἵτινες σημαντικῶς ἠσχολήθησαν περὶ τὸ θέμα τοῦτο. Ὁ PAYNE ἔχει ἀποδείξει, ὅτι, ἐνῶ ὁ πρωτοκορινθιακὸς καὶ ὁ σύγχρονος αὐτοῦ κρητικὸς λέων ἐξαρτῶνται ἐξ ὑστεροχαιταϊκῶν προτύπων, ὁ λέων τοῦ κορινθιακοῦ ρυθμοῦ ἐξαρτᾶται ἐξ ἄσσυριακῶν προτύπων². Ὁ DUNBABIN

ἐξ ἄλλου προχωρῶν ἔτι περαιτέρω ἔδειξεν, ὅτι ὁ ἄσσυριάζων τύπος λέοντος ἐμφανίζεται ἐν Κορίνθῳ διὰ τοῦ ἀγγείου Chigi πρὸς τὸ 650 π.Χ.³. Ἡ διάκρισις τοῦ PAYNE εἰς ὑστεροχαιταϊζόντας ἀπ' ἐνός, καὶ ἄσσυριαζόντας ἀπ' ἐτέρου λέοντος τῆς κεραμεικῆς τῆς Κορίνθου ἀποτελεῖ θετικὴν προσφορὰν εἰς τὴν γνώσιν τῆς προίμου ἑλληνικῆς τέχνης. Οἱ δύο οὗτοι τύποι λέοντος διαφέρουσι χρονικῶς ὁ εἷς τοῦ ἄλλου.

Εἰκ. 17. Ἀναπαράστασις διακοσμήσεως ἀγγείου Σάμου

Ὁ DUNBABIN παρατηρεῖ⁴, ὅτι οἱ λέοντες τῆς ὑστεροχαιταϊκῆς II ἐποχῆς τοῦ AKURGAL, ἧς τὸ τέλος τοποθετεῖται περὶ τὸ 730 π.Χ., ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τοὺς λέοντας, οὓς χρησιμοποιοῦσιν οἱ Κορίνθιοι καλλιτέχναι κατὰ τὴν ἐποχὴν 700-650 π.Χ. Πρὸς διαχωρισμὸν τῶν δύο τύπων λέοντος τῆς κεραμεικῆς τῆς Κορίνθου ὁ PAYNE

Εἰκ. 18. Θέμα ἀγγείου Σάμου

ἐβασίσθη κυρίως ἐπὶ τῆς διαφορᾶς, ἣν παρουσιάζει ἡ διαμόρφωσις τοῦ ρύγχους τοῦ θηρίου. Ἐν τῇ ἀνατολιζούσῃ ἀγγειογραφίᾳ τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ διαμόρφωσις τῶν ὀπισθίων σκελῶν (μακροὶ μηροὶ μᾶλλον νευρώδεις, βραχεῖαι κνήμαι) ζῶντινῶν ἐξαρτᾶται ἐξ ὑστεροχαιταϊκῶν προτύπων, μὴ τελούντων ὑπὸ ἄσσυριακὴν ἐπίδρασιν⁵ (εἰκ. 22). Ὁ BROWN ἐξ ἄλλου παρατηρεῖ ἐν τῇ ἐτροουσικῇ τέχνῃ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος δύο τύπους σώματος λεόντων:

¹ Πλήρης βιβλιογραφία: JHS 48, 1948, 7-8 (BARNETT). ROEBUCK, *Ionian Trade and Colonization*, 44 κ. ἔ.

² *Necro.* 67-9.

³ *The Greeks and their Eastern Neighbours*, 47.

⁴ *AE* 1953-4, II, 256.

⁵ AKURGAL, *Remarques stylistiques sur les Reliefs de Malatya*, εἰκ. 30.

α, μακρόν, β, σχεδόν τετράγωνον¹. Ὁ πρῶτος τῶν δύο τούτων τύπων ἀπαντᾷ ἐν τῇ μεταλλοτεχνίᾳ, ὁ δεύτερος ἐπὶ τῶν ἐλεφαντοστῶν. Ἡ ἐξάρτησις τῶν πρωτοκορινθιακῶν λεόντων ἐξ ὑστεροχαιταϊκῶν προτύπων εἶναι ἐμφανε-

Εἰκ. 19. Θραῦσμα Σάμου

στέρα ἐν τῇ ἀποδόσει τῶν ὀνύχων (διὰ συνεχῶν κυματοειδῶν γραμμῶν). Οἱ ὄνυχες τῶν ὑστεροχαιταϊκῶν λεόντων συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ AKURGAL² παρουσιάζουσι σχηματοποίησιν, ἧς παρατηροῦνται τρεῖς μόνον παραλλαγαί. Ὅμοία πως σχηματοποίησις παρατηρεῖται ἐπὶ τῆς πρωτοκορινθιακῆς³, τῆς πρωτοαττικῆς (εἰκ. 23)⁴ καὶ ἄλλων συγχρόνων αὐτῶν ἑλληνικῶν ἀγγειογραφικῶν εἰσέτι δέ, ἂν καὶ παραδείγματα πρὸς τὸ παρὸν ἐλλείπουσιν, εἶναι δυνατὸν νὰ συναχθῇ ἐπὶ τῇ βάσει μεταγενεστέρων τινῶν ἐπιβιώσεων ὁμοία σχηματοποίησις καὶ ἐπὶ τῆς ἀνατολιζούσης ροδιακῆς ἀγγειογραφίας. Τὸ ὑψωμένον ἐμπρόσθιον σκέλος τοῦ λέοντος καὶ τοῦ γρουπός, ὅπερ ἐν Ρόδῳ παρουσιάζεται ἐν τῇ μεταβατικῇ ἀγγειογραφίᾳ καὶ τῇ ἀγγειογραφίᾳ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, προέρχεται ἀσφαλῶς ἐκ κληρονομίας τινὸς τῆς ἀνατολιζούσης ἀγγειογραφίας (βλέπε θραῦσμα ἐκ Καλύμνου φέρον παρᾶστασιν γρουπός, ἐπίσης θραῦσμα ἀρ. 6 ὁμάδος Α α, τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ). Ὅμοία στάσις σκέλους ἀπαντᾷ ἐπὶ σφραγίδος τοῦ Ἡραίου τοῦ Ἄργου⁵.

Εἰκ. 20. Θραῦσμα Σάμου

Εἶναι δυνατὸν νὰ προστεθῇ, ὅτι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν κυκλικὸν ὀφθαλμόν, ὅστις φαίνεται προερχόμενος ἐκ τῆς γεωμετρικῆς παραδόσεως, ὁ μέγας ἀχιβαδοειδὴς ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ (εἰκ. 6, 7) καὶ τῶν πλείστων συγχρόνων αὐτοῦ ρυθμῶν τῆς Ἑλλάδος-πιθανῶς προ-

¹ Lion, 35.

² AKURGAL, ἔ. ἀ. 59-60.

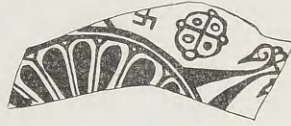
³ Negro πίν. 5,1. Protok. Vasen, 13, 1-2.

⁴ Βερολίνου Α 43: C.V.A. πίν. 35,1.

⁵ JHS 68, 1948, πίν. 7, μέση σειρά, ἀριστερᾷ. Τοῦ τύπου τούτου ὑπάρχει παραλλαγή:

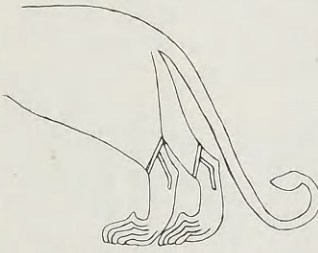
τὸ ἐν τῶν ἐμπροσθίων σκελῶν, ἅτινα ἀμφότερα εἶναι ὑψωμένα, εἶναι πλέον ὑψωμένον ἢ τὸ ἔτερον (βλ. Dawkins, Artemis Orthia, πίν. 96,3). Ἡ παραλλαγή αὕτη ἔλκει τὴν καταγωγήν ἐξ ἀνατολικῶν τινῶν προτύπων (Bossert, Alt-Anatolien, εἰκ. 476-7), δὲν ἀπαντᾷ ὅμως πρὸς τὸ παρὸν ἐπὶ τῆς ροδιακῆς κεραμικῆς.

έρχεται ἐξ ὑστεροχαιταϊκῶν προτύπων¹. Αἱ κατατομαὶ τῶν μορφῶν τοῦ γνωστοῦ πρωτοαιτικῆς κρατῆρος τοῦ Βερολίνου² παρουσιάζουσιν οὐχὶ μόνον ἀχιβαδοειδῆ ὀφθαλμόν, ἀλλὰ καὶ μεγάλην, τοξοειδῆ, πρὸς τὸ ἡμικυκλικὸν σχῆμα, ὄφρυν καὶ ἐντόνωσ συμῆν ρίνα, ὅπερ παρουσιάζουσι καὶ αἱ μορφαὶ τοῦ μηλιακοῦ ἀμφορέως τοῦ Ἀπόλλωνος, αἱ μορφαὶ τοῦ ναξιακοῦ ἀμφορέως τῆς Ἀφροδίτης³, ἡ μορφή τοῦ θραύματος⁴ τοῦ λακωνικοῦ ρυθμοῦ I, μορφαὶ ἀνατολιζόντων ἀγγείων τῆς Ἀργολίδος, ἐκ παλαιότερων⁵ καὶ νεωτέρων⁶ ἀνασκαφῶν. Ὁ τύπος τῆς κατατομῆς ταύτης πιθανῶς προέρχεται ἐκ μιμήσεως ὑστεροχαιταϊκῶν προτύπων χειροτεχνίας, ἐκ μιμήσεως δὲ ὁμοίων προτύπων πιθανῶς προέρχονται μυθικά τινα ὄντα ὡς αἱ σειρήνες καὶ οἱ ἀνδροσειρήνες⁷.

Εἰκ. 21. Θραύσμα χιασοῦ ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ

Αἱ κοκκίδες, τὸ φεστονοειδὲς περίγραμμα τῶν πτερυγῶν⁸, τὸ χαμηλὸν μέτωπον, ὁ μέγας ἀχιβαδοειδὴς ὀφθαλμός, ὁ ὄρμος ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ, ἡ ταινία τῆς κεφαλῆς τῶν Σφιγγῶν τῆς γνωστῆς ἤδη οἰνοχόης τῆς Ρόδου (εἰκ. 6) ὡς καὶ ἀνθέμια τινα πλειόνων ροδιακῶν ἀγγείων τοῦ ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ (εἰκ. 33) εὐρίσκουσι σύστοιχα παραδείγματα ἐπὶ τῆς πρωτοαιτικῆς ἀγγειογραφίας (εἰκ. 26: ὄρμος, εἰκ. 24⁹: λοιπὰ χαρακτηριστικά εἰκ. 27¹⁰: ἀνθέμιον). Ἡ οὐρὰ τῶν ἐν λόγῳ ροδιακῶν Σφιγγῶν, ἔχουσα ἐλλειψοειδῆ ἐξόγκωσιν πρὸς τὸ πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένον ἄκρου αὐτῆς, εἶναι δυνατόν νὰ παραβληθῇ πρὸς ἀνάλογα ἐτρουσκικά παρα-

Εἰκ. 22. Ὅπισθια σκέλη ὑστεροχαιταϊκοῦ λέοντος

¹ Παράδειγμα ὁ θεὸς τοῦ Ivriz (Bossert, Alt-Anatolien, εἰκ. 796).

² CVA πίν. 19, Buschor, Griech. Vasen, εἰκ. 46.

³ JdI 52, 1937, 177, εἰκ. 12 (Karusus). Buschor ἔ.ἀ. εἰκ. 65.

⁴ BSA 34, 1933-4, πίν. 25a. Ὁ Dawkins, Artemis Orthia, 245 κ. ἐ. πιστεύει, ὅτι ἡ ἐν Λακωνίᾳ ἀνατολιζούσα παράδοσις ἔχει μεταβιβασθῆ μέσῳ Ρόδου.

⁵ Waldstein, The Argive Heraion II, πίν. 47.

⁶ BCH 77, 1953, 265, εἰκ. 58.

⁷ Βλέπε ἀνδροσειρήνα ἐν Alişar Hüyük II, εἰκ. 479, 1193ε.

⁸ Ὅμοιαν ἀπόδοσιν τῶν πτερυγῶν παρουσιάζει καὶ ὁ ὡς ἄνω ἀμφορεύς τῆς Ἀφροδίτης: JdI 52, 1937, 175 εἰκ. 11, ὡς καὶ 177 εἰκ. 12.

⁹ AM 12, 1897, 325-7, πίν. 8. BSA 35, 1934, 5, πίν. 53. Kübler, Altattische Malerei, εἰκ. 52. Kraiker, Aigina, πίν. 45.

¹⁰ Kraiker, ἔ. ἀ. πίν. 43, 582.

δείγματα, ἅτινα ἐπιτυχῶς παρεβλήθησαν ὑπὸ τοῦ CLARK HOPKINS πρὸς τὴν οὐρὰν τῆς Χιμαίρας ἐκ Carchemish¹. Ἡ οὐρὰ αὕτη καταλήγει εἰς κεφαλὴν καὶ ῥάμφος νήσσης. Ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω οἰνοχόης ἡ σχηματοποίησις

Εἰκ. 23. Πρωτοαττικὸς λέων

τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ῥάμφους τῆς νήσσης προδίδει μετὰ δυσχερείας τὰ ὑστεροχρῆταικὰ πρότυπα. Τὸ θυσανωτὸν ἄκρον τῆς οὐρᾶς κορινθιακῶν αἰλουροειδῶν ἀντιθέτως εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναχθῆ εἰς ἀσσυριακὰ πρότυπα.

Ἡ ἐξάρτησις τοῦ πρωτοαττικῶν ρυθμοῦ ἐξ ὑστεροχρῆταικῶν ρυθμῶν πρέπει νὰ ἀποτελέσῃ ἀντικείμενον ἰδιαίτερας μελέτης, καθόσον τὸ πρόβλημα τῶν ἐν τῇ πρωτοαττικῇ ἀγγειογραφίᾳ παρουσιαζομένων ἀνατολικῶν

θεμάτων εἶναι πολὺπλοκον: ἀφ' ἑνὸς ἡ ἀττικὴ ἰδιοσυγκρασία ἀφομοιεῖ ταχέως τὰ ἀνατολικά πρότυπα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ Ἀττικὴ, πλησιέστατα εὐρισκομένη πρὸς τὴν Κόρινθον καὶ τὰς Κυκλάδας, δέχεται δι' αὐτῶν διαφόρους ἀνατολικὰς ἐπιδράσεις.

Πλὴν τῶν ὡς ἄνω ἀνατολικῆς προελεύσεως στοιχείων ἐπὶ τῆς πρωτοαττικῆς ἀγγειογραφίας σημειοῦμεν καὶ τὰ ἀκόλουθα: Τὸ μικρὸν ἀνθέμιον, ὅπερ ἀπαντᾷ ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς γυναικείας μορφῆς τοῦ κρατήρος τοῦ Βερολίνου², εἶναι δυνατὸν νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν σπειροειδῆ ἀπόληξιν τῆς κόμης τῆς ὑστεροχρῆταικῆς ἐκ Carchemish Σφιγγὸς τοῦ Λονδίνου³ (εἰκ. 25). Ὁ ὄρμος τῶν Σφιγγῶν τῆς οἰνοχόης τῆς Ρόδου (εἰκ. 6) καὶ τῶν μορφῶν τῆς πρωτοαττικῆς πρὸς τῆς Αἰγίνης (εἰκ. 26) εἶναι δυνατὸν νὰ παραβληθῆ πρὸς τὸν ὄρμον τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω ἐκ Carchemish Σφιγγός, δύναται δὲ οὗτος νὰ ταυτισθῆ πρὸς τὸ ὀμηρικὸν ἰσθμῖον⁴.

Εἰκ. 24. Θέμα πρωτοαττικῆς ἀγγειογραφίας

¹ Berytus 11, 1954, 80, πίν. 18,2.

² C.V.A. πίν. 5,1 καὶ πίν. 34,2.

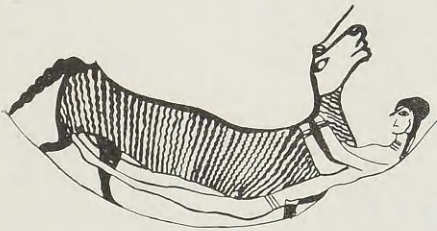
³ 1926-19-8 (9ος π.Χ. αἰών). Ἡ ἐπὶ πρωτοκορινθιακῶ ἀγγεῖου (Protok. Vasen. πίν. 20,1) ὡς ἄνω σπειροειδῆς ἀπόληξις τῆς κόμης τοῦ μετώπου πλησιάζει ἔτι περισσότερο πρὸς τὸ ἀνατολικὸν πρότυπον.

⁴ HELBIG, Das homerische Epos, 268 κ.ε. Ὁρμος ἐκ παραλλήλων γραμμῶν ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ Σειρήνης ἀμφορέως ἐκ Ρηγείας (AM 57, 1932, παρ. 31). Πιθανῶς ὁ ὄρμος οὗτος ἀποτελεῖ ὑστερο-

Ἡ ἐκ τῶν παραλληλισμῶν αὐτῶν ἀποκομιζομένη ἐντύπωσις εἶναι, ὅτι ὁ πρωτοαττικὸς ρυθμὸς εὐρίσκεται ὑπὸ ἐπίδρασιν καλλιτεχνικοῦ ρεύματος ἐκ Β. Συρίας. Τὸ ζήτημα ὅμως δὲν εἶναι ἀπλοῦν ὡς ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται: Ἐνῶ τὴν πρώτην ὄθησιν πρὸς διάσπασιν τῆς ἐκπνεούσης γεωμετρικῆς παραδόσεως ἐν Ἀττικῇ, ὡς καὶ ἐν Ρόδῳ, ἔδωκε πιθανώτατα ρεῦμα ἐκ Β. Συρίας προερχόμενον, τὸ ρεῦμα τοῦτο ἢ Κόρινθος καὶ ἢ Κρήτη δέχονται ἐνωρίτερον καὶ ἐξ ἀμέσου ἐπαφῆς, ἢ Ἀττικῇ, ἀντιθέτως, δέχεται αὐτὸ ἐμμέσως, ἢ δὲ Ρόδος μᾶλλον ἀμέσως. Τὸ ρεῦμα τοῦτο ἐν Ρόδῳ δημιουργεῖ τὸν πρῶτον ἀνατολιζόντα ροδιακὸν ρυθμὸν. Τὸν ρυθμὸν τοῦτον διαδέχεται ὁ ἀνατολιζὼν ροδιακὸς ρυθμὸς. Οἱ δύο οὗτοι ρυθμοὶ παρουσιάζουσιν ἐντελῶς διάφορον χαρακτῆρα. Ἡ διαφορὰ αὕτη δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἀποδοθῇ εἰς λόγους διαφόρου καλλιτεχνικῆς ἰδιοσυγκρασίας μόνον. Ὁ πρῶμος ἀνατολιζὼν ροδιακὸς ρυθμὸς ὑποδηλοῖ μίμησιν μικροτεχνίας,

Εἰκ. 25. Ὑστεροχαιταϊκὴ Σφίγγη

Εἰκ. 26. Θέμα πρωτοαττικῆς ἀγγειογραφίας

καὶ μάλιστα μεταλλοτεχνίας ἢ ἐλεφαντουργίας. Ὁ μετ' αὐτὸν ἐρχόμενος ἀνατολιζὼν ροδιακὸς ρυθμὸς ὑποδεικνύει μίμησιν ἔργων ὑφαντουργίας καὶ κεντήματος. Διάφοροι λοιπὸν εἶναι αἱ πηγαί, αἵτινες προεκάλεσαν τὴν δημιουργίαν τῶν δύο τούτων ροδιακῶν ρυθμῶν, ἢ δὲ πηγῇ, ἐξ ἧς ἀπορρέει ὁ ἀνατολιζὼν ροδιακὸς ρυθμὸς, εἶναι διάφορος τῆς

ἐκ Β. Συρίας, μεστὴ καὶ αὕτη ὑστεροχαιταϊκῶν παραδόσεων, ὡς καὶ ἢ ἐκ Β. Συρίας, εὐρίσκεται δὲ ἐν ἀκμῇ κατὰ τοὺς πρὸ τοῦ 700 π.Χ. καὶ τοὺς ἀμέσως κατόπιν χρόνους καὶ παρουσιάζει πλουσίαν παράδοσιν ὑφαντῶν καὶ κεντημάτων οἶαν καὶ ὁ μέσος πρωτοαττικὸς ρυθμὸς.

Ὁ BARNETT, ὁμιλῶν περὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν φρυγιακῶν ὑφαντῶν ἐπὶ τῆς πρῶμου ἑλληνικῆς τέχνης γενικῶς, ἔχει ὀρθῶς τονίσει τὸ γεγονός, ὅτι οἱ Φρύγες ἐθεωροῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς οἱ ἐφευρέται τῆς τέχνης τοῦ κεντήματος¹. Τὰ πλεῖστα ἐξ ἄλλου τῶν φρυγιακῶν ἀγγείων τοῦ τέλους

μυκηναϊκὸν στοιχεῖον (βλ. παράδειγμα: Τὸ Ἔργον τῆς Ἀρχ. Ἐταιρείας κατὰ τὸ 1960, εἰκ. 73α), μεταβίβασθὲν εἰς τὴν Ἑγγυτέραν Ἀνατολήν κατὰ τὰ τέλη τῆς δευτέρας χιλιετηρίδος π.Χ.

¹ JHS 48, 1948, 9 σημ. 50. The Aegean and the Near East (Studies Presented to Hetty Goldman), 226.

του ὀγδόου καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος ἐμφανῶς παρουσιάζουσι τὴν πλουσίαν φρυγιακὴν παράδοσιν τῆς ὑφαντικῆς καὶ τοῦ κεντήματος, ἣτις κρύπτεται ὀπισθεν αὐτῶν. Θραύσματα φρυγιακῶν ἀγγείων (εἰκ. 28¹, 29², 30³) δημοσιευθέντων ὑπὸ τοῦ AKURGAL δεικνύουσιν ὁμοιότητα πρὸς ἀγγεῖα τοῦ μέσου πρωτοαττικοῦ καὶ τοῦ ροδιακοῦ ἀνατολιζοντος ρυθμοῦ.

Εἰκ. 27. Θέμα πρωτοαττικῆς ἀγγειογραφίας

Τὰς αὐτὰς περιίπου ὁμοιότητας παρουσιάζουσιν ἐξ ἄλλου καὶ τινὰ τῶν εὐρημάτων τῆς κεραμικῆς τοῦ Γορδίου⁴. Τὸ θραῦσμα τῆς εἰκόνης ἀρ. 31⁵ παρουσιάζει ἐκπλήσσοσαν ὁμοιότητα πρὸς τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ μέσου πρωτοαττικοῦ καὶ τοῦ ἀνατολιζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ⁶. Δεδομένου ὅμως ὅτι, ἀφ' ἐνός δὲν παρατηρεῖται ἐξαγωγή πρωτοαττικῶν ἀγγείων διὰ θαλασσίων ὁδῶν, καί, ὡς ὀρθῶς ἔχει παρατηρήσει ὁ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ, συστηματι καὶ ἐμπορικῶς καὶ σχέσεις τῆς Ἀττικῆς μετὰ τῶν μακρότερον κειμένων χωρῶν, θεωρηθῆναι παλαιότερον ὡς ὑπάρχουσαι κατὰ τοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους, δὲν ἀποδεικνύονται ὑπὸ τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐρεῦνης⁷, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ μέση πρωτο-

¹ AKURGAL, Phrygische Kunst, πίν. 22.

² Αὐτόθι πίν. 28, b.

³ Αὐτόθι πίν. 21, b.

⁴ Βλέπε πρόχρον ἐν AJA 60, 1956, πίν. 94, εἰκ. 50· βλ. ἐπίσης ἀγγεῖον ἐν AJA 61, 1957, 323 κ.έ., πίν. 93, εἰκ. 25. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο χρονολογεῖται ὑπὸ τοῦ ROONEY YOUNG περὶ τὸ 700 π.Χ. (αὐτόθι 330), πρὸ τῆς εἰσβολῆς τῶν Κιμμερίων. Τὸ Χρονικὸν τοῦ ΕΥΣΕΒΙΟΥ χρονολογεῖ εἰς τὸ 696 π.Χ. τὴν καταστροφὴν τῆς Φρυγίας.

⁵ AKURGAL, Bayraklı, 61 πίν. XI.

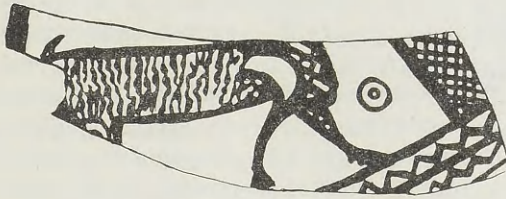
⁶ H MELLINK (AJA 61, 1957, 393) πιστεύει, ὅτι καὶ τὰ πρῶμα ἀγγεῖα τῆς Σάμου, ἅτινα ὁ AKURGAL (Phrygische Kunst, 33 κ.έ.) εὐρίσκει, ὅτι ἐπηρεάζουσι τὴν φρυγιακὴν τέχνην, τελοῦσιν ἀντιθέτως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς φρυγιακῆς τέχνης. Ὁρθῶς παρατηρεῖ αὐτὴν, ὅτι τὰ ἑλληνικὰ θραύσματα ἐν Alişar καὶ Γορδίῳ λάμπουσι διὰ τῆς ἀπουσίας αὐτῶν, τόσον κατὰ τὴν πρώτην ὅσον καὶ κατὰ τὴν δευτέραν φάσιν τῆς φρυγιακῆς τέχνης, μόνον δὲ κατὰ τὴν τρίτην φάσιν ἔχομεν κύλικας τινὰς τοῦ μετὰ πηγῶν τύπου. Ὁ HANFMANN ἐξ ἄλλου παρατηρεῖ (Year Book of the American Philosophical Society 1953, 297), ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τῶν φρυγιακῶν ἀγγείων τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος εἶναι marginal καὶ indirect. Ὁ DUNBABIN παρατηρεῖ, ὅτι δὲν ὑπάρχει «ἀμείστος σχέση» μετὰ τῶν ἑλληνικῶν καὶ φρυγιακῶν ρυθμῶν κατὰ τὴν γεωμετρικὴν ἐποχὴν (The Greeks and their Eastern Neighbours, 66), ὅτι τὰ ἑλληνικὰ εὐρήματα τοῦ Γορδίου χρονολογοῦνται μετὰ τὸ 650 π.Χ., ἐπὶ πλέον δὲ ὅτι εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐποχὴν πολλὰ νὰ μάθωσιν ἐκ τῶν ἀνατολικῶν γειτόνων αὐτῶν (ἐ. ἀ. 25). Περὶ τῆς συμβολῆς τῶν φρυγιακῶν ὑφαντῶν τὸν λόγον ἔχει ὁ BARNETT (βλ. σ. 43 σημ. 1 καὶ 47 σημ. 1). Ὁ DUNBABIN ὑποδεικνύει, ὅτι καὶ ἀσσυριακὰ θέματα μετεβίβασθησαν μεταγενεστέρως μέσῳ ἀσσυριακῶν ὑφαντῶν (ἐ. ἀ. 48). Πρὸ τῶν BARNETT καὶ DUNBABIN καὶ ὁ SCHWEITZER (AM 1918, 140 σημ. 1) εἶχεν ἐκφράσει τὴν γνώμην, ὅτι ἐν Ἑλλάδι θεμάτια τινὰ τῆς ἀγγειογραφίας τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος ἐξητῶντο ἐξ ἀνατολικῶν ἔργων ὑφαντικῆς. Βλέπε ἐπίσης DUNBABIN, «Ἐχθρη παλαιή» ἐν BSA 37, 1936-7, 83 κ.έ. Ἡ γνώμη, ἡ διατυπωθεῖσα ὑπ' ἐμοῦ ἐν AJA 59, 1955, 49 κ.έ., δεικνύεται ἤδη ὡς οὐκ ὀρθή, κατὰ τὴν τῶν συμπερασμάτων, ἅτινα συνάγονται κυρίως ἐκ τῶν εὐρημάτων τῆς Καλύμνου, τεθέντων ὑπ' ὄψε μου τὸ 1958.

⁷ AE 1915-7, 20.

αττική ἀγγειογραφία παρουσιάζει ἄφθονα δάνεια ἐκ τῆς ὑστερογετταϊκῆς παραδόσεως, τρίτον δὲ καὶ κυρίως δὲν ὑπάρχουσι τὰ ἀναγκαῖα χρονικὰ περιθώρια, ἐν οἷς μόνον θὰ ἦτο δυνατόν ἢ μέση πρωτοαττική ἀγγειογραφία νὰ ἐξηγήσῃ ἐπιφρασεῖ τὸν ὄριμον φρυγιακὸν ρυθμὸν, πρέπει νὰ δεχθῶμεν, ὅτι τὸ ἐκ Σμύρνης (Bayrakli) θραῦσμα καὶ τὰ ἄλλα γνωστὰ φρυγιακὰ τεμάχια, ἅτινα κατοπτρίζουσι τὴν ὄριμον φρυγιακὴν τέχνην τῶν περὶ τὸ 700 π. Χ. χρόνων, ἀντιπροσωπεύουσι κλάδον τινὰ μόνον τῆς τέχνης ταύτης, προϋίοντα δὲ ἄλλων κλάδων αὐτῆς, ἰδίᾳ ὑφαντικῆς καὶ κεντήματος, καταστάντα γνωστὰ ἐν Ἑλλάδι, συνετέλεσαν εἰς μίαν ραγδαίαν,

Εἰκ. 28. Θραῦσμα φρυγιακοῦ ἀγγείου

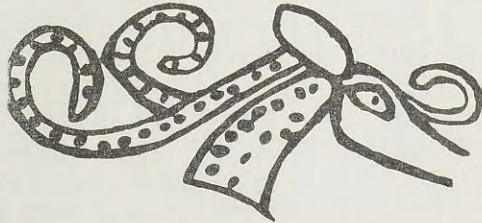

Εἰκ. 29. Θραῦσμα φρυγιακοῦ ἀγγείου

οὕτως εἰπεῖν, ἐξέλιξιν τῶν ἀγγειογραφιῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, τῶν Κυκλάδων καὶ περιοχῶν τινῶν τῆς ἠπειρωτικῆς Ἑλλάδος.

Τὴν εἰσαγωγὴν ἔργων φρυγιακῆς τέχνης εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν

πρώιμον ταύτην ἐποχὴν μαρτυρεῖ ἢ πληροφοροῖα τοῦ Ἡροδοτοῦ περὶ τοῦ ἀναθήματος τοῦ Μίδου ἐν Δελφοῖς¹ τὴν ὑπαρξίν δὲ στενοῦ δεσμοῦ τῆς Φρυγίας μετὰ τῶν ἀνατολικῶν παραλιῶν τῆς Μ. Ἀσίας μαρτυρεῖ ἢ πληροφοροῖα τοῦ Ἡροδοτοῦ περὶ τοῦ γάμου τοῦ Μίδου μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Κύμης Ἀγαμέμνονος (ἔ. ἀ.).

Εἰκ. 30. Θέμα φρυγιακοῦ ἀγγείου (θραῦσμα)

Ταῦτα ἔχοντες ὑπ' ὄψει

εἶναι δυνατόν νὰ προβῶμεν εἰς ἔτι περαιτέρω παρατηρήσεις: Αἱ κυματοειδεῖς γραμμαῖαι, αἱ δηλοῦσαι τὸ τρίγωνον τῶν κριῶν τῆς πύχου τῆς Αἰγίνης (εἰκ. 26) πλησιάζουσιν, ὡς πρὸς τὴν λεπτομέρειαν ταύτην, τὸν Ἀγγειογράφον τῶν Κριῶν καὶ τὴν σύγχρονον αὐτοῦ πρωτοαττικὴν ἀγ-

¹ I 14, 2-3.

γειογραφίαν πρὸς θραῦσμα τοῦ ὀρίμου φρυγιακοῦ ρυθμοῦ (βλέπε εἰκ. 29)¹. Ὅμοιοι κυματοειδείς γραμμαὶ χρησιμοποιοῦνται πρὸς ἀπόδοσιν τῆς χαίτης ἵππου ἐπὶ θραύματος ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ, ἐκ Καλύμνου, ὅμοιοι δὲ γραμμαὶ ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ καὶ μεταγενεστέρως, δηλοῦσαι τὸ τρίχωμα κριοῦ (πινάκιον ἐν Λονδίῳ)².

Αἱ ὁμοιότητες τοῦ ροδιακοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ πρὸς ρυθμούς (I) τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, (II) τῶν Κυκλάδων, (III) τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλ-

Εἰκ. 31. Θραῦσμα ἐκ Σμύρνης

λάδος, καθιστῶσι πιθανὴν τὴν ἐκδοχὴν, ὅτι οἱ ρυθμοὶ οὗτοι βαίνοσι παραλλήλως κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον. Λόγῳ τῆς ἐλείψεως ναυτικῆς δυνάμεως τῶν Ἀθηνῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ πρωτοαττικὴ ἀγγειογραφία τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, μάλιστα δὲ ὁ μέσος πρωτοαττικὸς ρυθμὸς, ἐκπροσωπούμενος κυρίως διὰ τοῦ Ἀγγειογράφου τῶν Κριῶν, ἔχει ἐν πολλοῖς ἐπηρεασθῆ (α) ἔξ εἰδῶν ὑφαντικῆς, εἰσαχθέντων μετὰ τὸ 700 π.Χ. ἔξ ὑστεροχαιτταϊκῆς τινος περιοχῆς—οἷα

εἶναι ἡ Φρυγία—διὰ μέσου τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Κυκλάδων, ἢ (β) ἔξ εἰδῶν ὑφαντικῆς, κατασκευασθέντων μετὰ τὸ 700 π.Χ. ἐν τισὶ τῶν Κυκλάδων ἢ τῶν ἀνατολικῶν περιοχῶν τῆς Ἑλλάδος κατὰ μίμησιν τῶν ὡς ἄνω ὑφαντῶν. Ἐξάρτησις τῆς πρωτοαττικῆς ἀγγειογραφίας ἐκ τῆς ἀγγειογραφίας τῶν Κυκλάδων φαίνεται μᾶλλον ἀπίθανος, καθόσον οὔτε κυκλαδικὰ ἀγγεῖα σημαντικοῦ τινος ἀριθμοῦ εἰσήγοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν, οὔτε πτωχοὶ βιοπαλαισταί, οἷοι ἀσφαλῶς ἦσαν οἱ ἀγγειογράφοι τῆς ἐποχῆς ταύτης, ἠδύνατο νὰ ταξιδεύωσι πρὸς μετεκπαίδευσιν. Κατόπιν τούτου φαίνεται πιθανότερα ἡ γνώμη, ὅτι ἔργα ὑφαντικῆς καὶ κεντήματος τῶν Κυκλάδων καὶ ἀνατολικῶν τινῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, μιμούμενα ἔργα ὑφαντικῆς καὶ κεντήματος ὑστεροχαιτταϊκῆς τινος προελεύσεως-χρονολογούμενα δὲ εἰς τοὺς περὶ τὸ 700 π.Χ. περίπου χρόνους-ἢ καὶ σποραδικά

¹ Ἡ ἐπίδοσις τῶν Φρυγῶν εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ἀπ' ἐνὸς καὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς ἀπ' ἑτέρου εἶναι γνωστὴ ἐκ τῆς ἀρχαίας λογοτεχνίας, ὃ δὲ ΗΡΟΔΟΤΟΣ (V 49) καλεῖ τοὺς Φρύγας πολυπροβατωτάτους: *πολυπροβατώτατοί τε βότρες* (Φρύγες) *πάντων τῶν ἐγὼ οἶδα καὶ πολυκαρπίτατοι*.

² Ὅμοιοι, ἤτοι κυματοειδείς, ἐγκράκτοι ὅμοιοι, γραμμαὶ ἐπὶ τοῦ λαίμου ζῦφου ἀπαντῶσι καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. ἐπὶ ἀγγείου ἐκ Γέλας (MA 17, 151-2, εἰκ. III), ἔλκουσι δὲ πιθανῶς τὴν καταγωγὴν ἔξ ὁμοίων προτύπων. Βλ. ἐπίσης τὴν ἐξ Αἰγίνης πρόχουν ἐν Λονδίῳ (73: 8-20: 385: Griech. Vasen, εἰκ. 70).

τινα γνήσια ύστερογενταϊκά ἔργα κεντήματος καὶ ὑφαντικῆς τῶν αὐτῶν περιόπου χρόνων, παρέσχον πλούσιον θεματολόγιον εἰς τοὺς Ἀθηναίους ἀγγειογράφους τῆς ἐποχῆς ταύτης. Ἐπομένως τὸ ἐκ τῆς Ἀκροπόλεως μετὰ παραστάσεως κυνὸς θραῦσμα (σ. 38, σημ. 5), παραδείγματος χάριν, δὲν πρέπει νὰ διαφέρει χρονολογικῶς τοῦ μεθ' ὁμοίας παραστάσεως ναξιακοῦ ἀμφορέως (σ. 38, σημ. 6). Ἐὰν δὲ τὸ πρωτοαττικὸν θραῦσμα εἶναι μεταγενέστερον τοῦ ναξιακοῦ ἀμφορέως καὶ ὑφίσταται διαφορὰ τις, αὕτη πρέπει νὰ εἶναι ἐλαχίστη.

Τὸ θραῦσμα τοῦ Πολυφήμου¹ ἐν Ἄργει εἶναι δυνατὸν νὰ παραβληθῆ πρὸς ναξιακὸν ἀμφορέα², ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν γενικῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου, ὑφισταμένη δὲ τυχὸν χρονολογικὴ διαφορὰ, ἐὰν δηλαδὴ ὁ ναξιακὸς ἀμφορεὺς θεωρηθῆ προγενέστερος, πρέπει νὰ εἶναι ἐλαχίστη. Ὁ ναξιακὸς ἀμφορεὺς τῆς Ἀφροδίτης³ (σ. 45, σημ. 3), τὸ θραῦσμα τοῦ ἐσχάτως ὑπὸ τοῦ ΚΟΝΤΟΛΕΟΝΤΟΣ εὗρεθέντος ναξιακοῦ κρατήρος⁴ καὶ ὁ μηλιακὸς ἀμφορεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος θεωροῦνται προϊόντα τοῦ δευτέρου τετάρτου τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, εἶναι δυνατὸν δὲ νὰ τοποθετηθῶσι παραλλήλως πρὸς τὴν ὥριμον φάσιν τοῦ ρωδιακοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ καὶ νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ὄριμα προϊόντα τῆς ἀνατολιζούσης κυκλαδικῆς ἀγγειογραφίας.

Πρώιμα στάδια τοῦ κυκλαδικοῦ ρυθμοῦ ἔχουσιν ἤδη ἀναγνωρισθῆ. Τὸ θραῦσμα τοῦ μηλιακοῦ ἀγγείου ἐν Βερολίνῳ⁵, ὅπερ ἡ παλαιότερα μὲν ἔρευνα (ΚΑΡΟΥΖΟΣ) τοποθετεῖ εἰς τὸν ὄγδοον π.Χ. αἰῶνα, ἐνῶ ἡ νεωτέρα⁶ (ΒΡΟΚΚ) τοποθετεῖ τοῦτο ὀρθότερον εἰς τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ἀποτελεῖ δείγμα τῆς πρώιμου φάσεως τοῦ ἀνατολίζοντος κυκλαδικοῦ ρυθμοῦ. Ὁ πρώιμος παριακὸς ρυθμὸς καὶ οἱ ἐραλδικοὶ ναξιακοὶ ἀμφορεῖς, οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος⁷, ἀποτελοῦσιν ἐπίσης δείγματα τῆς πρώιμου φάσεως τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ τῶν Κυκλάδων.

¹ BCH 77, 1953, 265, εἰκ. 58.

² Délos XVII, πίν. 8, Bb 1 (μορφὴ ἀριστερᾶ).

³ Ὁ ΒΥΣΧΟΡ τοποθετεῖ τὸν ἀμφορέα τοῦτον πρὸς τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος (Griech. Vasen, 57).

⁴ Τὸ Ἔργον τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας 1960, 186-187, εἰκ. 210. Τὸ θραῦσμα τοῦτο τοποθετεῖ ὁ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ περὶ τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

⁵ JdI 52, 1937, 178-9, εἰκ. 13-4.

⁶ BSA 44, 1949, 78.

⁷ Αὐτόθι 74 κ. ἑ.

Τὰ εὐρήματα τῆς Καλύμνου καὶ τῆς Ρόδου, τῆς Σάμου, ὡς καὶ τῆς Μιλήτου, δὲν παρέχουσι τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι οἱ ἀνατολιζόντες ρυθμοὶ τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος ἐξαρτῶνται κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος ὁ εἷς ἐκ τοῦ ἄλλου ἢ ἐκ συναφῶν ρυθμῶν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Κυκλάδων, εἴτε ἀντιστρόφως. Ἡ ἐντύπωσις, ἡ παρεχομένη ἐκ τῆς γενικῆς τῶν ρυθμῶν τούτων συγκρίσεως, εἶναι, ὅτι πρόκειται περὶ ἀνεξαρτήτων κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκδηλώσεων. Οἱ ἀνατολιζόντες ρυθμοὶ τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, φαίνεται, ἐλάμβανον μᾶλλον ἀπ' εὐθείας δάνεια ἐκ προϊόντων ὑστεροχρειαίου πολιτισμοῦ, ἐξ εἰδῶν κεντήματος καὶ ὕφαντικῆς κυρίως, δι' ἃ περιφημος ἦτο εἰδικῶς ἡ Φρυγία, ὡς καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς μικροτεχνίας, περὶ τὸ 700 π.Χ. Ὁ ροδιακὸς ἀνατολιζὼν ρυθμὸς παρέχει τὴν εἰκόνα, ὅτι εὐρίσκεται πλησιέστερον τῶν ἀνατολικῶν τούτων προτύπων, διότι δὲν παρουσιάζει τὴν τάσιν τῶν ἀντιστοίχων ρυθμῶν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τῶν Κυκλάδων, ἔν τινι δὲ μέτρῳ καὶ τῆς Σάμου, πρὸς ἀπλοποιημένην μνημειακότητα.

Κατὰ τοὺς χρόνους μετὰ τὴν καθυπόταξιν τῆς Β. Συρίας καὶ εἰσέτι μετὰ τὴν ἔξωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ στοιχείου ἐκ τῆς πόλεως Αἰ Μίνα¹, τὰ ἀνατολικά ἑλληνικά κέντρα ἤρχοντο πιθανώτατα εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν προϊόντων τῶν κέντρων τῆς ἐνδοχώρας τῆς Μ. Ἀσίας· ἔργα δὲ τῆς μικροτεχνίας τῆς κεντρικῆς Μ. Ἀσίας ἐκυκλοφόρουσιν ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος. Ἔργα μικροτεχνίας τῶν κέντρων τούτων ἐκυκλοφόρουσιν πιθανώτατα καὶ ἔν τισι τῶν Κυκλάδων, εἴτε ἐξ ἀμέσου εἴτε ἐξ ἐμμέσου εἰσαγωγῆς αὐτῶν ἐκ τῆς ἐνδοχώρας τῆς Μ. Ἀσίας. Εἰς τὴν Ἀττικὴν, μὴ ἔχουσαν ἴδιον ἐμπορικὸν ναυτικὸν² κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τὰ μικρασιατικά ταῦτα προϊόντα ἔφθανον ἴσως, ἀλλὰ μᾶλλον ἐμμέσως· ἔφθανον ὁμοσώπως ἢ ποσὴποτε μιμήσεις τῶν προϊόντων τούτων, ὕφαντῶν καὶ κεντημάτων ἰδίᾳ, γινόμεναι ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔν τισι τῶν Κυκλάδων. Ὅτι ἡ πρωτοαττικὴ ἀγγειογραφία ὑπερτερεῖ ἐν πολλοῖς τῶν πρὸς αὐτὴν συναφῶν ἀγγειογραφικῶν τῶν Κυκλάδων καὶ

¹ DUNBABIN ἐν AE 1953-4, II, 256. Ὁ WOOLLEY ἐν JHS 58, 1938, 28-30, ταυτίζει τὴν Αἰ Μίνα πρὸς τὸ Ποσειδῖον.

² Ἀνεπτυγμένον ἐμπορικὸν ναυτικὸν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἶχε κυρίως ἡ Κόρινθος, ἡ δὲ κεραμικὴ τῆς Κορίνθου φέρει τὴν σφραγίδα τῶν ποικίλων ἐπαφῶν τοῦ κορινθιακοῦ ἐμπορίου μετὰ τῶν διαφόρων ἀνατολικῶν κέντρων. Ἡ χρονολόγησις τῶν προϊῶν φάσεων τῶν ἀγγείων τούτων ἤρχισε διὰ τοῦ SCHWEITZER (AM 1918, I z. ε.) καὶ τοῦ JOHANSEN (Vases sicyoniens, 1923), συνετελέσθη δὲ ὑπὸ τοῦ PAYNE (Nectro. 16 z. ε., κυρίως διὰ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ Protok. Vasen. 20 z. ε.) καὶ τοῦ DUNBABIN (JHS 68, 1948, 59-69 καὶ AE 1953-4, II, 247 z. ε.).

τῶν ἀνατολικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν ἀρχήθεν ρωμαϊκὴν καλλιτεχνικὴν ἰδiosisγραφίαν τῶν κατοικῶν τῆς Ἀττικῆς.

Ἄμεισι ἐμπορικαὶ ἐπαφαὶ τῆς Ρόδου μετὰ τῆς Β. Συρίας εἶναι πιθανὰ κατὰ τὸν ὀγδόον¹ π.Χ. αἰῶνα, δὲν ἀποκλείονται δὲ καὶ κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος². Τὰ εὐρήματα ὅμως τῆς πόλεως ΑΙ ΜΙΝΑ δεικνύουσιν, ὅτι ἐντατικαὶ ἐπαφαὶ τῆς Ρόδου μετὰ τοῦ κέντρου τούτου τοῦλάχιστον ἤρχισαν κυρίως μετὰ τὰ μέσα τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος³. Κατὰ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ αἰῶνος τούτου ἐξ ἄλλου τὸ ἑλλαδικὸν στοιχεῖον ἐν ΑΙ ΜΙΝΑ πιθανώτατα εὐρίσκειτο ἐν μαρμαρῷ, ἴσως λόγῳ ἐξώσεως αὐτοῦ ὑπὸ Κυπρίων ἐμπόρων. Ρυθμολογικὰ καὶ χρονολογικὰ κριτήρια ἀντιθέτως συνδέουσι τὴν ροδιακὴν ἀγγειογραφίαν τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος πρὸς ἔργα ὕφαντικῆς καὶ κεντήματος τῆς Φρυγίας. Ἡ παρατηρουμένη ἔλλειψις ἑλληνικῶν εἰδῶν ἐκ τῶν φρυγιακῶν κέντρων τῆς ἐποχῆς ταύτης ὀφείλεται ἴσως, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ ROEBUCK⁴, εἰς τὴν ἀνωτέραν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ποιότητα τῶν φρυγιακῶν προϊόντων. Οἱ Φρύγες τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀρχιλόχου ἐφημίζοντο ὡς δεινοὶ οἰνοπόται, συμφώνως δὲ πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ KÖRTE ἐκφρασθεῖσαν γνώμην⁵ ἐχρησιμοποιοῦν πιθανῶς βούτυρον ἀντὶ ἐλαίου. Ἐν τῷ καταλόγῳ ἐξ ἄλλου τοῦ ΕΥΣΕΒΙΟΥ ἡ Φρυγία προηγεῖται τῆς Κύπρου ὡς θαλασσία δύναμις⁶.

Ἡ σπουδαιότης τῆς τορευτικῆς τέχνης τῆς Ἀρμενίας (Van, Urartu)⁷

¹ Βλέπε π.χ. ἑλεφαντοστοῦν ἐξ Ἰαλυσοῦ: BARNETT, The Nimrud Ivories, εἰς. 15. Περὶ προϊόντων ἐκ Β. Συρίας εὐρεθέντων ἐν Κρήτῃ: (BOARDMAN, The Cretan Collection in Oxford, 122.

² Περὶ τῶν ἀσσυριαζόντων λεόντων πρὸ τοῦ ἀγγείου Chigi βλέπε DUNBABIN, The Greeks and their Eastern Neighbours, 48. Βλέπε ἐπίσης DESSYENNE, Le Sphinx, 201-2 περὶ σποραδικῶν τινῶν ἐπιδράσεων ἐκ τῆς ἀσσυριακῆς τέχνης κατὰ τὰ τέλη τοῦ ὀγδόου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

³ Τὰ ροδιακὰ θραύσματα τῆς ΑΙ ΜΙΝΑ ἀνήκουσι κυρίως εἰς τὸν ὕστερον ἀνατολίζοντα ρυθμὸν (650-600 π.Χ.). Τὰ ἐκ Κορίνθου ἀγγεῖα τῆς ΑΙ ΜΙΝΑ εἶναι δυνατόν νὰ χρονολογηθῶσιν εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ὀγδόου π.Χ. αἰῶνος (βλ. ROBERTSON ἐν JHS 50, 1940, 21). Τὰ μετὰ γεωμετρικοῦς διακοσμήσεως ροδιακὰ θραύσματα εἶναι δυνατόν νὰ ἀνήκωσιν ἐπίσης εἰς τοὺς μετὰ τὰ μέσα τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος χρόνους (περὶ τῆς ἐπιβιώσεως τῆς γεωμετρικῆς παραδόσεως βλ. R. M. COOK ἐν JHS 66, 1946, 75 καὶ σημ. 77).

⁴ ROEBUCK, ἔ. ἀ. 47.

⁵ Gordion, 85.

⁶ Βλέπε: JHS 26, 1906, 123.

⁷ Περὶ τῆς τορευτικῆς τέχνης τῆς Ἀρμενίας ὁ FRANKFORT πιστεύει, ὅτι αὕτη δὲν δύναται νὰ ἀξιώσῃ ἰδιαίτερον καλλιτεχνικὴν ἰδiosisγραφίαν (Art and Architecture 102, 244, σημ. 55). Ἡ γνώμη αὕτη εὐρίσκειται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τοῦ HERZFELD ἐν Janus I (LEHMANN-HAUPT, Festschrift). Βιβλιογραφία περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ἔργων μεταλλοτεχνίας τῆς Ἀρμενίας καὶ τῶν ὁδῶν, δι' ὧν ταῦτα μετεφέροντο πρὸς δυσμάς: BARNETT ἐν Iraq 12, 1950, 1 κ. ἔ.

πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς προίμου ἐλληνικῆς τέχνης ἔχει ἤδη τονισθῆ. Ἐὰν οἱ Ρόδιοι εἶχον ἐπαφὴν μετὰ τῶν ἔργων τῆς χώρας ταύτης, ὅπως τὸ εὔρημα τῆς Ρόδου ὑποδεικνύει¹, ἡ ἐπαφὴ αὕτη πρὸ τῶν μέσων τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος ἦτο πιθανώτατα κυρίως μέσῳ τῆς ἐνδοχώρας τῆς Μ. Ἀσίας, μέσῳ δὲ τῶν παραλίων καὶ τῆς Al Mina μετὰ τὰ μέσα τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἡ γνώμη, ὅτι ἡ Φρυγία ὑπῆρξεν ὁ ἐνδιάμεσος σταθμὸς πρὸς ἐξάπλωσιν τῶν τορευτικῶν εἰδῶν τῆς Ἀρμενίας² εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Ἐτρουρίαν, ἔχει διατυπωθῆ ἤδη ὑπὸ τοῦ BARNETT³, φαίνεται δὲ συγκεντρώνουσα πολλὰς πιθανότητος ὀρθότητος. Εὐλογος φαίνεται καὶ ἡ γνώμη τοῦ BITTEL, ὅτι τεχνίται τῆς Ἀρμενίας φεύγοντες τοὺς Ἀσσυρίους καὶ τοὺς Κιμμερίους ἐπροχώρησαν πρὸς δυσμὰς⁴. Οἱ τεχνίται δὲ οὗτοι διεσπάρησαν ἴσως πρὸς τὰ παράλια, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἐνδοχώραν.

Ἡ κυρία ὄθησις πρὸς τὴν δημιουργίαν τοῦ μονοχρώμου κρητικῆ καὶ τοῦ πρωτοκορινθιακοῦ ρυθμοῦ πιθανῶς προήλθεν ἐκ Β. Συρίας, πρωτοκορινθιακὰ δὲ ἀγγεῖα τοῦ ὄγδου π.Χ. αἰῶνος, εὑρεθέντα ἐν Al Mina, πιστοποιοῦσι τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς Κορίνθου μετὰ τῶν βορείων παραλίων τῆς Συρίας κατὰ τὸν ὄγδον π.Χ. αἰῶνα. Μετὰ τὴν καθυπόταξιν τῆς Β. Συρίας οἱ Κορίνθιοι διετήρησαν πιθανῶς ἐπαφὴν τινα μετὰ τῆς χώρας ταύτης, ἡ ἐπαφὴ ὅμως αὕτη μέχρι τῶν μέσων τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος φαίνεται μᾶλλον ἀσήμαντος. Δὲν ἀποκλείεται κατὰ τὸ μεσολαβῆσαν τοῦτο διάστημα νὰ προεβλήθησαν ἐντονώτερον καὶ νὰ ἤρχισαν διαδιδόμενα ἐν Ἑλλάδι—καὶ ἐὰν ἀκόμη σποραδικῶς πως εἶχον ἤδη ἐμφανισθῆ ἐνωρίτερον—ἀσσυριακὰ τινα καλλιτεχνικὰ στοιχεῖα

Συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ DUNBABIN ὁ ἀσσυριακὸς τύπος τοῦ λέοντος ἐγινε γνωστὸς εἰς τοὺς Ἕλληνας μέσῳ τῆς Β. Συρίας⁵. Ἐπαφαὶ τῶν Κορινθίων μετὰ τῆς Φρυγίας δὲν ἀποκλείονται κατὰ τὸν ὄγδον καὶ τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος, δὲν πιστοποιοῦνται ὅμως ἐκ κορινθιακῶν εὑρημάτων ἐν Γορδίῳ. Ἄλλ' ἡ Φρυγία καὶ ἀνώτερα προϊόντα

BARNETT καὶ GÖRKE ἐν *Anatolian Studies* 3, 1953, 121-129. JANTZEN, *Greifenkessel*, 1956, 44-46, σημ. 47. KUNZE ἐν *Jdl* 71, 1956, 139. MAXWELL-HYSLOP ἐν *Iraq* 18, 1956, 150 κ.έ. BARNETT ἐν *The Aegean and the Near East*, ἔ.ἀ. (1956), 228 κ.έ. DUNBABIN, *The Greeks and their Eastern Neighbours*, 1957, 42, 49, 67. AKURGAL ἐν *Anatolia* 4, 1959, 71 κ.έ. Lion, 9-10. KANTOR ἐν *JNES* 19, 1960, 8, κ.έ.

¹ SIDNEY SMITH ἐν *Antiquaries Journal* 22, 1942, 104.

² J. M. COOK ἐν *Archaeological Reports for 1959-60*, 35 κ.έ., εἰκ. 7.

³ *Iraq* 12, 1950, 39.

⁴ *Grundzüge der Vor- und Frühgeschichte Kleinasiens*, 81

⁵ *The Greeks and their Eastern Neighbours*, 48 9.

διέθετε και αξιόλογον θαλασσίαν δύναμιν. Οὗτω ἔργα τοῦ ὠρίμου φρυγιακοῦ ρυθμοῦ ἦτο δυνατόν νά κομισθῶσιν εἰς τὰ ἑλληνικά κέντρα ὑπ' αὐτῶν τούτων τῶν Φρυγῶν, διὰ δὲ τῆς ἐνδοχώρας ἔργα τοῦ ὠρίμου φρυγιακοῦ ρυθμοῦ ἦτο δυνατόν νά κομισθῶσιν εἰς τὰ ἑλληνικά παράλια τῆς Μ. Ἀσίας. Ἐξ ἄλλου ἐπαφαί ἐμπορικαί μεταξὺ τῆς Φρυγίας καὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Μ. Ἀσίας συνάγονται ἐξ εὐρημάτων μεταλλοτεχνίας: α) ἀγγεῖά τινα τῆς Λαρίσης σχετίζονται πρὸς χαλκᾶ δείγματα ἐκ Γορδίου, β) αἱ κρικοειδεῖς λαβαί, ὡς καὶ αἱ πηνιόσχημοι, ἀνάγονται εἰς φρυγιακὰ χαλκᾶ πρότυπα, γ) ὁ τύπος τοῦ λέβητος μετὰ λαβῶν ἐκ προτομῶν γουπῶν ἢ ἐξ ἀνθρωπίνων περῶτων μορφῶν θεωρεῖται μεταβιβασθεῖς μέσῳ Φρυγίας¹.

Ὁ AKURGAL καὶ ὁ BARNETT, λέγει ὁ ROEBUCK², ἔχουσιν ἤδη δεῖξει, ὅτι σχέδια ὑφαντῶν ἐπὶ φρυγιακῶν ἀγγείων καὶ ἐπὶ προσόψεων φρυγιακῶν τάφων ἐπαναλαμβάνονται ἐπὶ ἀγγείων τῆς Σάμου, τῆς Ἐφέσου καὶ τῆς Ρόδου, ὡς καὶ ἐπὶ ἐνδυμάτων ἐλεφαντίνων εἰδωλίων ἐξ Ἐφέσου.

Μετὰ τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος ἡ ροδιακὴ ἀγγειογραφία παρουσιάζει σημαντικὴν ἀλλαγὴν. Καὶ ἔξακολουθεῖ μὲν ὑφισταμένη ἡ ἀνατολιζουσα ροδιακὴ παράδοσις τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ἐμφανίζονται ὁμως στοιχεῖά τινα ἀσσυριακῆς-φοινικικῆς προελεύσεως, ὧν ἡ υἱοθέτησις συντελεῖ εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Ὁ ρυθμὸς οὗτος βαίνει παραλλήλως κατὰ τὸ μέγιστον αὐτοῦ τμήμα πρὸς τὸν ὕστερον ἀνατολιζόντα ροδιακὸν ρυθμὸν, ὅστις εἶναι ὁ κύριος φορεὺς τῆς κληρονομίας τοῦ ἀνατολιζόντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ, παρουσιάζει δὲ προοῦσαν ἐπίδρασιν ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ καὶ ἐκ τινῶν ἴσως ἔργων μεταλλοτεχνίας.

Ὅπως ἔδειξαν οἱ PAYNE, HOPPER, WEINBERG, R. M. COOK κ. ἄ., στοιχεῖά τινα τοῦ πρωτοκορινθιακοῦ ρυθμοῦ διετηρήθησαν καθ' ἅπασαν τὴν διάρκειαν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, πιθανώτατα δὲ καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος. Συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ WEINBERG συνύπαρξις γεωμετρικῶν καὶ ἀνατολιζόντων θεμάτων ἐν Κορίνθῳ παρατηρεῖται ἰδιαίτερος μετὰ τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ἔξακολουθεῖ δὲ καθ' ἅπαν τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ αἰῶνος τούτου³. Ἡ παρατήρησις αὕτη εἶναι δυνατόν νά ἐπαναληφθῇ προκειμένου περὶ τῆς ἀγγειογραφίας τοῦ ὕστερου ἀνατολιζόντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ.

¹ ROEBUCK, ἔ. ἄ. 45-6.

² Αὐτόθι 46.

³ AJA 45, 1941, 40.

Τὰ εὐρήματα τῆς Al Mina δεικνύουσι τὰς στενὰς σχέσεις μεταξύ τῶν Ροδίων καὶ τῆς πόλεως ταύτης κατὰ τὸ 650 π.Χ. ἢ ὀλίγον ἐνωρίτερον, μέσῳ δὲ κέντρων τῆς Βορείου Συρίας οἱ Ρόδιοι μετὰ τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ὡς καὶ οἱ Κορίνθιοι ὀλίγον πρὸ τῶν μέσων τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος, ἦλθον πιθανῶς εἰς στενήν πως ἐπαφὴν πρὸς τὰ ἔργα τῆς ἀσσυριακῆς τέχνης. Ἐκ τῆς ρυθμολογικῆς ὅμως ἀναλύσεως τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας προκύπτει, ὅτι μετὰ τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος τὰ δάνεια, εἰς ἃ προβαίνει ἡ ροδιακὴ ἀγγειογραφία, φέρουσι καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ συρο-παλαιστινιακοῦ, ἤτοι τοῦ φοινικικοῦ, πολιτισμοῦ. Πιθανῶς οἱ Ρόδιοι ἤρχοντο εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν Φοινίκων μέσῳ κέντρου κειμένου νοτιώτερον τῆς Al Mina¹. Πιθανώτερα ὅμως φαίνεται ἡ ἐκδοχὴ, καθ' ἣν τὰ ἔργα τῆς φοινικικῆς τέχνης ἐγένοντο γνωστὰ μᾶλλον μέσῳ Φοινίκων ἐμπόρων. Τὰ αἰγυπτιαζόντα ἀντικείμενα, ἅτινα ἔχουσιν εὐρεθῆ κατὰ μεγάλας ποσότητας ἐν Ρόδῳ, θεωροῦνται ἤδη φοινικικῆς κατασκευῆς².

Πλὴν τῆς ροδιακῆς καὶ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας ἀλλαγὴν πνεύματος παρουσιάζει καὶ ἡ κρητικὴ ἀγγειογραφία³. Συμφώνως πρὸς τὸν PAYNE, ὁ μονόχρωμος κρητικὸς ρυθμὸς ἐμφανίζεται περὶ τὸ 750 π.Χ., κατὰ δὲ τὸ 700 π.Χ. ἐμφανίζεται ὁ πολύχρωμος κρητικὸς ρυθμὸς. Συμφώνως ὅμως πρὸς τὰ δεδομένα τῆς νεωτέρας ἐρεῦνης, ἡ χρονολόγησις τοῦ PAYNE πρέπει νὰ τροποποιηθῆ, ὁ δὲ BROCK χρονολογεῖ τὸν πολύχρωμον κρητικὸν ρυθμὸν μετὰξὺ 680 καὶ 630 π.Χ. Ὁ R. M. COOK ὁρθῶς παρατηρεῖ, ὅτι ἡ ροδιακὴ οἰνοχόη ἐκ Κνωσοῦ, χρονολογουμένη ὑπὸ τοῦ PAYNE περὶ τὰ μέσα

¹ Κεραμεικὴ Ἑλληνικὴ-ἐξαιρουμένης τῆς Ἀττικῆς μελαμβραφοῦς - ἔχει εὐρεθῆ ἐν: Tell Sukas, Tell Abu Hawan, Ascalon, Tell Jeme, Ashdod, τοῦ Ἰσραήλ.

² Ὁ von BISSING ὑπεστήριξεν, ὅτι τὰ αἰγυπτιαζόντα ἀντικείμενα, τὰ εὐρεθέντα ἐν Ρόδῳ, εἶναι ἔργα Αἰγυπτίων τεχνιτῶν ἐγκατεστημένων ἐν Ρόδῳ [Zeit und Herkunft der in Cerveteri gefundenen Gefäße aus ägyptischer Faience (Μόναχον 1941)], ὁ δὲ DUNBABIN ὑπεστήριξεν, ὅτι Φοίνικες, οὐχὶ Αἰγύπτιοι, τεχνίται εἶχον ἐγκατασταθῆ ἐν Ρόδῳ κατὰ τὸν ἑβδόμον αἰῶνα (ξ.ἀ. 49).

³ Κυρία πηγὴ πρὸς μελέτην τῆς κρητικῆς ἀνατολιζούσης ἀγγειογραφίας παραμένει ὁ PAYNE (BSA 29, 1927-8, 224 κ. ἑ.). Βλέπε ἐπίσης ΠΛΑΤΩΝΑ ἐν AE 1945-7, 47 κ. ἑ. LEVI ἐν Annuario 10-12, 1927-9, Hesperia 14, 1945, 1-32 καὶ κρητικὴν ὑπὸ WEINBERG ἐν AJA 52, 1948, 304. Μεγάλην προσφορὰν εἰς τὴν μελέτην τῆς μὲν κρητικῆς ἀγγειογραφίας ἀποτελεῖ ἡ ἐργασία τοῦ BROCK, Fortetza, τῆς δὲ κρητικῆς μικροτεχνίας ἡ ἐργασία τοῦ BOARDMAN, The Cretan Collection in Oxford. Ἡ γνώμη (R.M. COOK ἐν JHS, 66, 1946, 93, σημ. 208), ὅτι ἡ σπουδαιότης τῆς κρητικῆς ἀγγειογραφίας ἔχει ὑπὲρ τὸ δέον τονισθῆ, φαίνεται ὀρθή (βλέπε ἐπίσης DUNBABIN, The Western Greeks, 462-3 καὶ BROCK, Fortetza, 218-9). Ὄρθῃ φαίνεται καὶ ἡ γνώμη, ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον ἔχει τονισθῆ οὐχὶ μόνον ἡ σπουδαιότης τῆς κρητικῆς ἀγγειογραφίας, ἀλλὰ καὶ ἡ σπουδαιότης τῆς ἀγγειογραφίας τῶν Κυκλάδων πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου (DUNBABIN ἐν JHS 68, 1948, 66 καὶ BROCK ἐν BSA 44, 1949, 74 κ. ἑ.).

Πρὸς μελέτην τῆς κρητικῆς χαλκοτεχνίας κυρία πηγὴ παραμένει ὁ KUNZE. Ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ

τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος π.Χ.¹, ἀνήκει εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 600 π.Χ. χρόνους². Δὲν εἶναι ἀπίθανον ὁ πολύχρωμος κρητικὸς ρυθμὸς, ὅστις παρουσιάζει κυπριακὰς ἑξαρτήσεις, νὰ συνδέηται πρὸς ἀνθησιν τοῦ κυπριακοῦ ἔμπορίου εἰς τὰ ἀνατολικά παραλία τῆς Μεσογείου κατὰ τοὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀσσυρίων καθυπόταξιν τῆς Β. Συρίας χρόνους, ὡς καὶ ταυτόχρονον μαρασμὸν τοῦ ἐν Al Mina Ἑλλαδικοῦ στοιχείου.

Ἄλλαγὴν πνεύματος παρουσιάζει καὶ ἡ ἑτρουσκικὴ τέχνη πρὸ τῶν μέσων τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ἥτοι κατὰ τὸ δευτέρον τέταρτον τοῦ αἰῶνος τούτου³. Ὡς συμβαίνει δὲ καὶ ἐν Ρόδῳ, τὰ νέα ἀνατολικά στοιχεῖα, ἅτινα υἰοθετοῦνται ὑπὸ τῆς ἑτρουσκικῆς τέχνης, εἶναι φοινικικῆς προελεύσεως. Τὸ ἀγγεῖον τοῦ Βοχόριδος (οὗ ἡ βασιλεία τοποθετεῖται μεταξὺ τῶν ἐτῶν 718 καὶ 712 π.Χ.)⁴ δὲν φαίνεται πλέον νὰ ἀποτελῇ τὴν λυδίαν λίθον πρὸς χρονολόγησιν καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ εὐρεθέντων κτερισμάτων. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο εἶναι φοινικικὴ μίμησις αἰγυπτιακοῦ προτύπου, εἶναι δυνατὸν δὲ νὰ ἐτοποθετήθῃ ὡς κτέρισμα ἐν τῷ τάφῳ τῆς Ταρκυνίας, ἀφοῦ εἶχε προηγουμένως χρησιμοποιηθῆ ἐπὶ τινος χρόνον. Ἡ χρονολόγησις τοῦ τάφου τούτου εἰς τοὺς περὶ τὸ 670 π.Χ.⁵ χρόνους δὲν ἔχει τύχει ἀναγνωρίσεως⁶. Ὁ R. M. COOK⁷ καὶ ὁ DUNBABIN⁸ συμφωνοῦσι μετὰ τοῦ BYVANK⁹, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ἀγγεῖον δὲν παρουσιάζει ἴχνη φθορᾶς. Ἐπομένως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ δικαιολογηθῇ σημαντικὸν χρονικὸν διάστημα μεταξὺ τοῦ ἔτους τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ὡς κτέρισμα χρησιμοποήσεως αὐτοῦ ἐν τῷ τάφῳ τῆς Ταρκυνίας. Ὁρθῶς ὁμως παρατηρεῖ ὁ

Kretische Bronzereliefs (247-266) αἱ ἀσπίδες χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ ἐνάτου μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ἐν μεταγενεστέρῳ ἄρθρῳ (Göttingische Gelehrte Anzeigen 1937, 291) προσπάθεια καταβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ KUNZE πρὸς χαμηλοτέραν πως χρονολόγησιν. Ἡ SYLVIA BENTON (BSA 39, 1938-9, 52-64) προτείνει ἔτι χαμηλοτέραν χρονολόγησιν καὶ τὴν γνώμην ταύτην ἀσπάζονται καὶ ἄλλοι τινές: R. M. COOK ἐν JHS 66, 1946, 93, σσημ. 208 καὶ BROCK ἐν BSA 44, 1949, 78, σσημ. 83. Ὁ AKURGAL, Späthethitische Bildkunst, 78, ἀρ. 229 συμφωνεῖ πρὸς τὸν KUNZE. Βλέπε ἐπίσης DUNBABIN ἐν AE 1953-4, II, 257.

¹ BSA 29, 1927-8, 230 καὶ 265, ἀρ. 176, πίν. 10,7.

² JHS 66, 1946, 93, σσημ. 208.

³ Lion, 27 κ.έ. Ὁ CLARK HOPKINS (Berytus 11, 1954, 82-3) ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ ἀλλαγή αὕτη, ἣν οὗτος τοποθετεῖ περὶ τὸ 700 π.Χ., συνδέεται πρὸς τὴν μετὰ τὴν καθυπόταξιν τῆς Β. Συρίας δημιουργηθεῖσαν ἐν τῇ ἀνατολικῇ Μεσογείῳ κατάστασιν.

⁴ DUNBABIN, The Western Greeks, 462. R. M. COOK ἐν JHS 66, 1946, 75.

⁵ E. H. DOHAN, Italic Tomb Groups, 106-8.

⁶ JHS 66, 1946, 75 (R. M. COOK).

⁷ Αὐτόθι 75.

⁸ ἔ.ἀ. 462.

⁹ Mnemosyne 1936, 188.

R. M. COOK, ὅτι ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα ἐπιφυλακτικοὶ εἰς συμπεράσματα σχετικῶς πρὸς τὴν χρονολόγησιν τοῦ τάφου τούτου. Ὁ ÅKESTROM ἔξ ἄλλου ὑποπτεῖται, ὅτι τὰ ἀγγεῖα τοῦ τάφου τούτου δὲν ἀνήκουσιν εἰς μίαν μόνον ταφήν¹. Πρὸς τὴν γνώμην δὲ ταύτην συμφωνεῖ καὶ ὁ BROWN². Ἀμφιβολίας σχετικῶς πρὸς τὴν μίαν ταφήν ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ ἐκφράζει ἐπίσης καὶ ὁ DUNBABIN³.

Ἡ ἐν Κορίνθῳ, Ρόδῳ, ὡς καὶ Ἐτρουρία, υἱοθέτησις νέων ἀνατολιζόντων στοιχείων, εἴτε ἄσσυριακῆς εἴτε φοινικικῆς προελεύσεως, παρουσιάζει προβλήματα τινά: α) Οἱ ἄσσυριαζόντες λέοντες, οὓς υἱοθετεῖ ἡ κορινθιακὴ ἀγγειογραφία πρὸ τοῦ 650 π.Χ., ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τοὺς ἄσσυριαζόντας λέοντας τῆς ὑστεροχαιταϊκῆς III ἐποχῆς τοῦ AKURGAL, ἧς τὸ τέλος τοποθετεῖται περὶ τὸ 700 π.Χ. Οἱ λέοντες οὗτοι πιθανῶς προέρχονται καὶ ἔξ ὑστεροχαιταϊκῶν τινων μεταβιβάσεων μετὰ τὴν καθυπόταξιν τῆς Β. Συρίας, οἷα πιθανῶς εἶναι αἱ μέσθ τῆς φρυγιακῆς τέχνης μεταβιβάσεις κατὰ τοὺς προηγηθέντας τῆς ὑπὸ τῶν Κιμμερίων καταστροφῆς τῆς Φρυγίας χρόνους⁴. β) Ἀπόπειρα συγχρονίσεως τοῦ φοινικικοῦ ρεύματος ἐν Ἐτρουρία κατὰ τὸ δευτέρον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος μετὰ τοῦ ἐν Ρόδῳ φοινικικοῦ ρεύματος κατὰ τοὺς μετὰ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος χρόνους προσκρούει ἐπὶ τῶν ἀκολουθῶν δυσχερειῶν. Ἡ χρονολόγησις τοῦ BROWN ἔχει βασισθῆ ἐπὶ σταθερῶν βάσεων, δυσχερῶς δὲ αὕτη δέχεται τροποποιήσιν. Δυσχερῆς εἶναι ἐπίσης ἡ ὑψώσεις τῆς χρονολογήσεως τοῦ κλασσικοῦ καμικραϊκοῦ ρυθμοῦ πέραν τοῦ 640 π.Χ. ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὑπαρχόντων δεδομένων. Δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἡ εὐρεσις τεμαχίων τοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ δεκτικῶν χρονολογήσεως πρὸ τοῦ 650 π.Χ.

Συμφώνως πρὸς ταῦτα ἡ χρονικὴ περίοδος τοῦ λήγοντος ὀγδόου καὶ τοῦ ἀρχομένου ἑβδόμου αἰῶνος χαρακτηρίζεται διὰ τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ φρυγιακοῦ ἔμπορίου. Ἡ αὕτη ἐποχὴ χαρακτηρίζεται καὶ διὰ τοῦ μαρσαμοῦ τῆς ἔμπορικῆς ὁδοῦ ἐν τῇ περιοχῇ τῶν παραλίων τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου. Κατὰ τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος συμβαίνει ἡ εἰσβολὴ τῶν Κιμμερίων καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς Φρυγίας, κατὰ τὸ δευτέρον καὶ τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος ἐπισυμβαίνει ἡ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐρήμωσις τῶν ἔμπορικῶν ὁδῶν τῆς ἐνδοχώρας τῆς Μ. Ἀσίας⁵, περὶ τὰ τέλη δὲ τοῦ

¹ Der geometrische Stil in Italien, 77.

² AE 1953-4, II, 253 σημ. 2.

³ Αὐτόθι 253, σημ. 3.

⁴ Πιθανῶς ὅμως οὗτοι προέρχονται, ὡς ὑποστηρίζει ὁ DUNBABIN (βλ. σ. 54), καὶ ἐκ μεταβιβάσεων ἐκ Β. Συρίας.

⁵ ROEBUCK, ἔ. ἀ. 45.

πρώτου ἡμίσεος τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος ἀνανεοῦται ἡ ἐμπορικὴ ὁδὸς τῶν παραλίων τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου καὶ πιθανῶς ἐπεκτείνεται εἰς Φοινίκην. Ὁ μαρμαρὸς τοῦ ἐλλαδικοῦ ἐμπορικοῦ στοιχείου ἐν Αἰ Μίνα περὶ τὸ 700 π.Χ. εἶναι δυνατόν νὰ ἀποδοθῆ οὐχὶ μόνον εἰς τὸν κυπριακὸν ἀνταγωνισμὸν καὶ τὴν πιθανὴν ἐγκατάστασιν Κυπρίων μεταναστῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μετὰ τὸ 709-8 ὅτε συνεπληρώθη ἡ καθυπόταξις τῆς Κύπρου ὑπὸ τοὺς Ἀσσυρίους-, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτόβουλον ἀπομάκρυνσιν τοῦ ἐλλαδικοῦ ἐμπορικοῦ στοιχείου, λόγῳ τῆς δημιουργίας ἄλλων τινῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, εἰς ἣν σημαντικῶς συνέβαλεν ἴσως καὶ ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν Κυπρίων. Ἡ δὲ παρατηρουμένη ἀναγέννησις τοῦ ἐλλαδικοῦ ἐμπορικοῦ στοιχείου ἐν Αἰ Μίνα ὀλίγον πρὸ τῶν μέσων τοῦ ἕβδόμενου π.Χ. αἰῶνος εἶναι δυνατόν νὰ ἀποδοθῆ, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, εἰς τὴν ἐρήμωσιν τῶν ἐμπορικῶν ὁδῶν τῆς ἐνδοχώρας τῆς Μ. Ἀσίας καὶ εἰς τὴν ἐκ νέου χρῆσιν τῶν παραλίων ὁδῶν τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους.

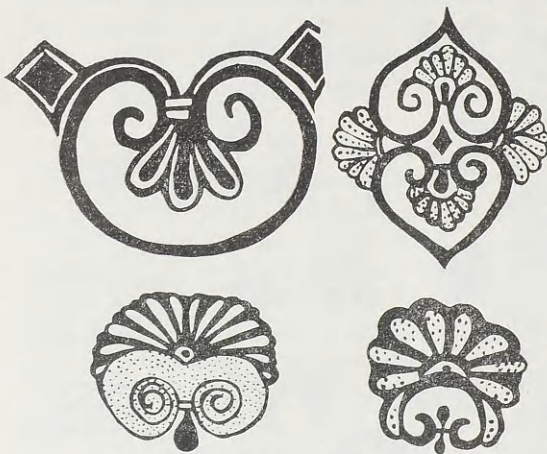

Εἰκ. 32. Παραπληρωματικὰ θέματα καὶ θέματα ζωνῶν τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ

B

Τὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα (εἰκ. 32) τῶν ἀγγείων τοῦ ροδιακοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ δὲν παρέχουσι κατὰ κανόνα τὴν ἐντύπωσιν τοῦ φόβου τοῦ κενοῦ (horror vacui), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, πολλὰ δὲ τούτων ὁμοιάζουσι πρὸς παραπληρωματικὰ κοσμήματα ἄλλων ἀνατολίζόντων ἐλληνικῶν ρυθμῶν. Τινὰ δὲ αὐτῶν ἐξ ἄλλου, ὡς τὸ τετράπλοχμον π.χ., ἀπαντῶσι καὶ ἐν τῷ κλασσικῷ καμιραϊκῷ ρυθμῷ. Τὰ ἐπὶ τῶν ὄμων ἢ περὶ τὴν βάσιν τῶν ἀγγείων παρατηρούμενα φυτικά θέματα

(εἰκ. 33), συνεχῆ ἢ μεμονωμένα καὶ συνήθως καταλαμβάνοντα τὸν κύριον ἄξονα, φαίνεται ὅτι εὐρίσκονται πλησιέστερον τῶν ἀνατολικῶν πηγῶν ἢ τὰ

Εἰκ. 33. Φυτικά θέματα (μεμονωμένα ἢ συνεχῆ) τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ

ἀντίστοιχα θέματα τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ τῆς Σάμου, ἴσως διότι οἱ Ρόδιοι ἀγγειογράφοι παρουσιάζουσι μικροτέραν ἀφομοιωτικήν δύναμιν καὶ ὀλιγώτερον πνεῦμα τεκτονικῆς συγκροτήσεως ἢ οἱ Σάμιοι ἀγγειογράφοι.

Ἐκ τῶν σχημάτων τῶν ἀγγείων τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ μνημονεύομεν τὴν οἰνοχόην. Αὕτη παρουσιάζει δύο ποικιλίας: α) μετὰ πεπεσμένου σώματος καὶ κυλινδρικοῦ λαιμοῦ¹ β) μετὰ σφαιρικοῦ κατὰ τὸ

μᾶλλον ἢ ἦπτον κοιλίας, πρὸς τὸ φσειδές, χαμηλοῦ λαιμοῦ καὶ τριφυλλοσχίμου στομίον² (τύπος εὐρύτερος). Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ διακόσμησις τοῦ τύπου α: ἐξωτερικοὶ μίσχοι τῆς λαβῆς μελαμβαφεῖς, ἐσωτερικὸς ἐδαφόχρωμος—ὁ τύπος οὗτος τῆς διακοσμήσεως τῆς λαβῆς ἐξακολουθεῖ κατὰ τὸ δεύτερον ἡμῖσιν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ἐπὶ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, σποραδικῶς δὲ καὶ κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα.

Ἐκ τῶν λοιπῶν σχημάτων μνημονεύομεν τὸν κρατήρα—πιθανῶς μετὰ λαβῶν ἐλευθέρων—καὶ τὰς ὀπωροδόχας, αἵτινες συνήθως διακοσμοῦνται δι' ομάδων κεντροφύγων ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ προσώπων παρδάλεως. Μία τῶν ἐν λόγῳ ὀπωροδοχῶν (σ. 80, ἀρ. 1) εὐρέθη ἐν ταφικῷ τινι συνόλῳ, ὅπερ εἶναι δυνατὸν νὰ χρονολογηθῇ πρὸς τὸ 650 π.Χ. Αἱ ὑπόλοιποι ὅμως ὀπωροδόχοι τοῦ τύπου τούτου εὐρέθησαν ἐν ταφικοῖς συνόλοις τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος καὶ ὡς ἐκ τούτου συμπεριελήφθησαν ἅπασαι ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀνατολίζοντι ρυθμῷ.

¹ Βλ. σ. 35, σημ. 1.

² Βλ. σ. 35, σημ. 2.

ΥΣΤΕΡΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΖΩΝ ΡΥΘΜΟΣ

Τὰ θραύσματα τοῦ ἱεροῦ ἀποθέτου τῆς Καλύμνου (εἰκ. 9 καὶ 10) παρουσιάζουσι ὀρισιμένα ἀνατολίζοντα θέματα, συγχρόνως ὅμως διατηροῦσι καὶ ὀρισιμένα γεωμετρικὰ στοιχεῖα, ἅτινα δὲν ἀφίστανται πολὺ τῆς γνησίας γεωμετρικῆς παραδόσεως, προέρχονται δὲ πιθανὸν ἐκ τοῦ τέλους τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Αἱ δύο οἰνοχοί (εἰκ. 6, 7) καὶ τὰ θραύσματα τῆς Ρόδου (εἰκ. 8 καὶ 11) παρουσιάζουσι τὴν ἀνατολίζοντα ροδιακὸν ρυθμὸν ἐν προκεχωρημένῳ πῶς σταδίῳ, εἶναι δὲ δυνατόν νὰ χρονολογηθῶσι εἰς τὸ δεύτερον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Οὕτω ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ, συμβαδίζουσα ἐνδεχομένως ἐν μέρει μετὰ καταβολάδος τινὸς ἀφ' ἐνὸς τῆς γεωμετρικῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς πρώϊμου ἀνατολιζούσης παραδόσεως, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀνάγεται εἰς τὸ πρῶτον τέταρτον, ἢ δὲ ὥριμος φάσις τοῦ ρυθμοῦ τούτου εἰς τὸ δεύτερον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ὅλιγον μετὰ τὰ μέσα τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ ἐμφάνις νέων ἀνατολικῶν στοιχείων συντελεῖ εἰς τὴν διαμόρφωσιν ἰδιομόρφου ρυθμοῦ, ὃν καὶ ὠνομάσαμεν κλασσικὸν καμικραῖκὸν ρυθμὸν. Ὁ ρυθμὸς οὗτος κληρονομεῖ στοιχεῖα ἐκ τῆς ἀνατολιζούσης παραδόσεως, ταῦτα δὲ συγχωνεύονται μετὰ τῶν νέων καλλιτεχνικῶν στοιχείων. Τὸ πλεῖστον ὅμως τῆς ἀνατολιζούσης παραδόσεως διοχετεύεται εἰς ὁμάδας ἀγγείων, ἐμφανιζομένας ὡς καταβολάδας τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ ἐντὸς τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Αἱ ὁμάδες αὗται φαίνονται ἀποτελοῦσαι τρία σύνολα, ἃ καὶ ὠνομάσαμεν ὁμάδας Α, Β, Γ.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ, δεικνύοντα ἐπίδρασιν ὑφαντικῆς τέχνης, ἐν μέρει δὲ καὶ πρὸς ἐκεῖνα τοῦ κλασσικοῦ καμικραῖκοῦ ρυθμοῦ, ὑποδηλοῦντα παρόμοια περίπου εἶδη χειροτεχνίας, τὰ ἀγγεῖα τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ παρουσιάζουσι δια-

κόσμησιν, ἔχουσιν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον μικρογραφικὸν χαρακτῆρα, πιθανῶς ἐξ ἐπιδράσεως ἔργων μεταλλοτεχνίας. Ἐξαιρέσιν ἀποτελοῦσιν ἀγγεῖα τινα τελούντα ὑπὸ ἄμεσον ἐπίδρασιν τοῦ κλασσικοῦ καμινραϊκοῦ ρυθμοῦ. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα παρουσιάζουσιν ἄτονον τὸν μικρογραφικὸν χαρακτῆρα.

Εἰκ. 34. Οἰνοχόη Παρισίων

Ἡ διακοσμητικὴ σύνθεσις ἐπὶ τῶν ἀγγείων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ παρουσιάζεται ἄλλοτε παρατακτικὴ, ἄλλοτε ἀντιθετικὴ. Ὁ ὄμος (II)¹ οἰνοχόης παρουσιάζει κατὰ κανόνα ἀντιθετικὴν διάτα-

¹ Διὰ τοῦ σημείου τούτου (II) δηλοῦται ἐφεξῆς ὁ ὄμος τοῦ ἀγγείου.

ξιν. Ἐκ τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰκονιζομένων μορφῶν ἄλλαι μὲν διευθύνονται πρὸς τὸ κέντρον, ἄλλαι δὲ πρὸς τὴν λαβὴν. Ὑπάρχει ὅμως καὶ περίπτωσις παρατακτικῆς συνθέσεως ἐπὶ τοῦ ὄμου οἰνοχόης (δμᾶς Α, ἀρ. 1). Ἐπὶ τῆς κοιλίας (I)¹ οἰνοχόης ἡ σύνθεσις παρουσιάζεται κατὰ κανόνα παρατακτικῆ, ὑπάρχει ὅμως περίπτωσις ἀντιθετικῆς συνθέσεως (δμᾶς Α, ἀρ. 23). Περίπτωσις ἀντιθετικῆς συνθέσεως ἐπὶ τῆς κοιλίας οἰνοχόης τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ δὲν παρουσιάζεται, τὰ δὲ ἐλάχιστα δείγματα ἀντωπῶν

Εἰκ. 35. Θραῦσμα ὀπωροδόχης Λονδίνου

ζῳῶν ἐπὶ κοιλίας οἰνοχόης τοῦ ρυθμοῦ τούτου ὀφείλονται εἰς ἐμβολίμους μορφάς. Ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀγγείων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ ὁ τύπος τῆς συνθέσεως ποικίλλει, κυριαρχοῦσιν ὅμως ἐπ' αὐτῶν αἱ παρατακτικαὶ μορφαί.

Εὐρήματα ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ δὲν ὑπάρχουσι τόσα πολλὰ ὡς ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ. Καὶ τὰ παρόντα ὅμως εὐρήματα παρέχουσι τὴν εἰκόνα τῆς διαρθρώσεως τῶν ροδιακῶν ἐργαστηρίων γενικῶς. Τὰ ἀγγεῖα δὲ ταῦτα τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ ἀποτελοῦσι τοὺς συνδετικούς κρίκους, ἀφ' ἑνὸς πρὸς τὸν προσηγηθέντα ἀνατολίζοντα ρυθμὸν τοῦ δευτέρου τετάρτου τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὸν κλασσικὸν καμυραϊκὸν ρυθμὸν, κατὰ τρίτον δὲ λόγον πρὸς τὸν ρυθμὸν τῆς μεικτῆς τεχνικῆς καὶ τὸν ὑστερον ροδιακὸν ρυθμὸν, τοῦτο δὲ φαίνεται ἐκ τῆς ὅλης συνθέσεως, ἐκ τοῦ τύπου τῶν ζῳῶν καὶ ἐκ τῶν παραπληρωματικῶν καὶ ἄλλων διακοσμητικῶν θεμάτων αὐτῶν (εἰκ. 53 καὶ 53α).

¹ Διὰ τοῦ σημείου τούτου (I) δηλοῦται ἐφεξῆς ἡ κοιλία τοῦ ἀγγείου.

Ἐκ τῶν τριῶν ομάδων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ ἡ ομάδα Α φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ ἀρχαιότερα. Δὲν ἔχομεν ἐξωτερικὴν τινα ἔνδειξιν πρὸς ἀπόλυτον χρονολόγησιν τῆς ομάδος ταύτης. Ἐπειδὴ ὅμως τινὰ τῶν ἀγγείων αὐτῆς φαίνονται προγενέστερα τῶν προσιωτέρων ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, τοποθετοῦμεν ταύτην εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, καθόσον ἐξ ἄλλου πολλὰ τῶν ἀγγείων αὐτῆς φαίνονται νὰ συμβαδίζωσι μετὰ τῶν προΐμων ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Εἰκ. 36. Οἰνοχόη Λένινγκραντ

Τὰ ὡραιότερα δείγματα τῆς ομάδος Α εἶναι ἡ οἰνοχόη τῶν Παρισίων (ἀρ. 1, εἰκ. 34), τὸ θραῦσμα ὀπφοδόχης τοῦ Λονδίνου (ἀρ. 13, εἰκ. 35) καὶ ἡ οἰνοχόη τοῦ Λένινγκραντ (ἀρ. 23, εἰκ. 36-38, πίν. 1). Ἐπὶ τῶν προκαμιραϊκῶν ἀγγείων (ἀρ. 1-7) τῆς ομάδος Α παρατηροῦνται ἀρχετὰ στοιχεῖα τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Αἱ οἰνοχοαὶ τῆς ομάδος Α ἔχουσι κατὰ κανόνα πεπεσμένον σῶμα καὶ κυλινδρικὸν λαιμόν¹, ἐνίοτε μετὰ παραστάσεων ζῶων, γεωμετρικὴν ἐν μέρει διακόσμησιν—προδίδουσαν ἐμμονὴν εἰς ἀκαδημαϊσμόν τινα—ἐξωτερικοὺς μίσχους τῆς λαβῆς μελαμβιφεῖς κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, ζῶα ἔχοντα περι-

¹ Βλέπε σ. 60, τύπον α.

γραμμα κατὰ τὰ σκέλη αὐτῶν, συνεχιζόμενον ἐνίοτε καὶ κάτωθεν τῆς κοιλίας, ἢ περιγράμμα κατὰ τὴν κοιλίαν αὐτῶν μόνον ἢ στερούμενα περιγράμματος τόσον κάτωθεν τῆς κοιλίας ὅσον καὶ κατὰ τὰ σκέλη ἢ ἔχοντα περιγράμμα κατὰ τὸ ἐν σκέλος μόνον. Ἐκ τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων πολλὰ εἶναι νέα, ἄλλα ὁμως ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ τοῦ ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ πλείστα τῶν ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ ἢ διάθεσις τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῆς ομάδος ταύτης ἐπιτελεῖται μετὰ φειδύς.

Διὰ τῆς οἰνοχόης τοῦ Λένινγκραντ (ἀρ. 23, εἰκ. 36-38, πίν. 1) παρέχεται ἡ ἐντύπωσις παραλλήλου πορείας τῆς ομάδος Α μετὰ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Ἡ ἐντύπωσις αὕτη παρέχεται ἤδη καὶ διὰ τῶν θραυσμά-

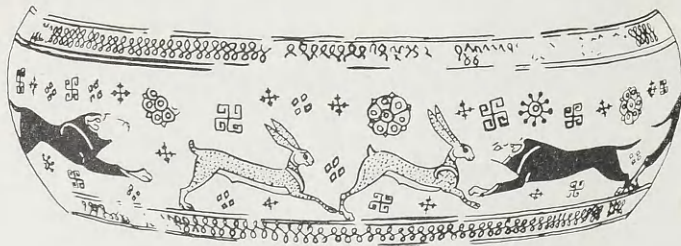
Εἰκ. 37. Οἰνοχόη Λένινγκραντ

των ἐκ Nemirov (ἀρ. 8 καὶ 9). Ἡ οἰνοχόη αὕτη τοῦ Λένινγκραντ παρουσιάζει τὸν ροδιακὸν ὕστερον ἀνατολιζόντα ρυθμὸν τῆς ομάδος Α αἰγμάλωτον τρόπον τινὰ ζώσης ἐπιδράσεως ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Καὶ παρέχει μὲν ἡ οἰνοχόη αὕτη εἰκόνα χάριτος, ταυτοχρόνως ὁμως προδίδει συμβατικότητα, ἐνῶ παραλλήλως ὑποδηλοῖ ἐπίδρασιν μεταλλοτεχνίας.

Ἐπὶ τῆς οἰνοχόης τοῦ Λένινγκραντ τὰ ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ δάνεια ὑποδηλοῦνται διὰ τοῦ πλούτου τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων, τῆς ζώσης τῶν γλωσσῶν ὑπὸ τὸν λαιμόν, τοῦ διακόσμου τῆς λαβῆς (κοκκίδες καὶ ἐδαφόχρωμα τετράγωνα ἐναλλάξ μετὰ μέλαμβαφῶν), τοῦ εἶδους τῶν αἰγάρων. Ἀλλὰ ἡ ἔλλειψις κρεμαμένων καὶ ἰσταμένων τριγώνων καὶ κρεμαμένων ἡμικυκλίων, ἢ προτίμησις τῶν μικρῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων, ὡς καὶ ἡ ὑπαρξίς γεωμετρικῶν θεμάτων ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ καὶ ἡ διὰ περιγεγραμμένων γλωσσῶν διακόσμησις τῆς βάσεως, ἀποτελοῦσι στοιχεῖα ξένα πρὸς τὴν καθαρῶς κλασσικὴν καμιραϊκὴν παράδοσιν, προέρχονται δὲ μᾶλλον ἐκ τῆς ἀνατολιζούσης παραδόσεως.

Τὸ ὑπ' ἀριθ. 9 θραῦσμα οἰνοχόης παρουσιάζει ἐπὶ τοῦ ὄμου διακόσμησιν ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ, τοῦ τύπου μετὰ περιγράμματος, ὃν ἡ κλασσικὴ καμιραϊκὴ ἀγγειογραφία ἔχει καθιερώσει πρὸς διακόσμησιν τῆς βάσεως. Τὰ ὑπ' ἀριθ. 7 καὶ 12 θραύσματα παρουσιάζουσιν ἰστάμενα ἡμικύκλια, ἅτινα κατὰ κανόνα ἐλλείπουσιν ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 3 ἀγγεῖον παρουσιάζει, ὡς καὶ ἡ ὡς ἄνω οἰνοχόη τοῦ Λένινγκραντ (ἀρ. 23), ζώνην γλωσσῶν, εἶναι ὁμῶς τοῦτο προγενέστερον αὐτῆς.

Ἄξια μνείας τυγχάνουσιν εἰσέτι τὰ ἐξῆς στοιχεῖα ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῆς ομάδος A: Ἡ μεγάλη ὄφρυς, ἣτις παρουσιάζει ἐλαφρὰν πρὸς τὰ ἄνω

Εἰκ. 38. Οἰνοχόη Λένινγκραντ

ἀπόληξιν, καὶ ὁ ἀχιβαδοειδῆς ὀφθαλμός, ἔχων κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ πλευρὰν ὁμοίαν ἀπόληξιν (π.χ. ἀρ. 1,3). Ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τοῦ αἰγάγρου τῆς οἰνοχόης τῶν Παρισίων (ἀρ. 1) παρατηροῦνται ἴχνη πορφυροῦ ἐπιθέτου χρώματος, ὅπερ ἐκάλυπτε μέγα μέρος τοῦ κορμοῦ. Τὸ ὑπ' ἀρ. 12 θραῦσμα παρουσιάζει σκέλος ζῶου, καλυπτόμενον ὑπὸ ἐπιθέτου πορφυροῦ χρώματος. Τὸ αὐτὸ παρουσιάζεται ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13 θραύσματος τοῦ Λονδίνου, ἐφ' οὗ ἀρκετὸν τμήμα τοῦ σώματος τοῦ αἰγάγρου καλύπτεται ὑπὸ πορφυροῦ ἐπιθέτου χρώματος. Ἐπὶ πλέον τὸ θραῦσμα τοῦτο παρουσιάζει ἀσυνήθεις δευτερευούσας ζώνας.

Πλὴν τῶν ἰδιομορφιῶν τῶν ἀνωτέρω μνημονευομένων αἰγάγων παρατηροῦμεν καὶ τὰ ἐξῆς ὡς πρὸς τὴν πανίδα τῆς ομάδος A. Ὁ κύων ὁμοιάζει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς πρὸς τὸν κύνα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Ἐπὶ τοῦ ὑπ' ἀρ. 3 ἀγγείου οὗτος παρουσιάζεται μεθ' ὑψωμένης οὐρᾶς, ὅπερ ἀποτελεῖ ἀσυνήθη μᾶλλον παραλλαγὴν τῆς ροδιακῆς ἀγγειογραφίας. Ὁ ταῦρος ὁμοιάζει ἐπίσης πρὸς τὸν ταῦρον τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Ὁ λαγὸς παρουσιάζεται διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος

(ἀρ. 3) ἢ διὰ περιγράμματος καὶ διὰ κοκκίδων (ἀρ. 22). Ὁ λέων ἐμφανίζεται καθήμενος ἐπὶ τῶν ὀπισθίων σκελῶν (ἀρ. 9). Ἡ πάρδαλις, εἰκονιζομένη ἐπὶ τῆς οἰνοχόης τοῦ Λένινγκραντ, φαίνεται, ὅτι ἀντιγράφει πρότυπὸν τι ἐκ μεταλλοτεχνίας. Πάρδαλις παρουσιάζεται καὶ ἐπὶ τοῦ κρατήρος τῆς Κωνσταντινουπόλεως (ἀρ. 20).

Πλὴν τῆς ἤδη μνημονευθείσης οἰνοχόης μετὰ πεπιεσμένου σώματος ἄξια μνείας τυγχάνουσι καὶ τὰ ἐξῆς σχήματα ἀγγείων: κρατηρίσκος μετὰ καμπύλων τοιχωμάτων (ἀρ. 3) καὶ κρατηρίσκος μετὰ καθέτων τοιχωμάτων (ἀρ. 7). Ὁ μετὰ καθέτων τοιχωμάτων κρατηρίσκος πιθανῶς ἔλκει τὴν καταγωγὴν ἐξ ἀνατολικῶν τινῶν προτύπων¹, ἐμμέσως ἢ καὶ ἀμέσως,

Εἰκ. 39. Κρατηρίσκος Λονδίνου

ἐμμέσως δὲ φαίνεται οὗτος συνδεόμενος μετ' ἐτρουσκικῶν τινῶν ἀγγείων².

Πολλὰ τῶν ἀγγείων τῆς ομάδος Α τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζοντος ρυθμοῦ ἔφερον ἐπιχρίσματα. Ἐπιχρίσμα παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ ἀγγείων τοῦ ἀνατολιζοντος ρυθμοῦ τοῦ δευτέρου τετάρτου τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ἡ ὑπαρξίς ἢ ἡ ἔλλειψις ἐπιχρίσματος ἐπὶ τῶν σφριζομένων ἀγγείων ποικίλλει, ἢ ἔλλειψις δὲ ἐπιχρίσματος ἐπὶ πλείστων ροδιακῶν ἀγγείων ὀφείλεται πολλάκις εἰς τὴν ἐξαφάνισιν λόγῳ τοῦ ἐξιτήλου αὐτοῦ.

1. Παρίσιοι S 1768, οἰνοχόη. *Υψ. 0.245.

Werkstätten, πίν. 3, 2.

II: τρεῖς αἶγαροι καὶ κύων ἢ ἀλώπηξ.

2. Ὁξφόρδη 1954-287, θραῦσμα οἰνοχόης. *Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.07×0.075.

JHS 60, 1940, πίν. 2, j.

II: δύο αἶγαροι.

3. Λονδῖνον 60· 2-1· 16, κρατηρίσκος. *Ἐκ Καμίρου. *Υψ. 0.155. Εἰκ. 39.

Vroulia, εἰκ. 108. LANE, Greek Pottery, πίν. 16, A. Werkstätten, πίν. 9, 2.

A: τρία ἀνθέμια καὶ δύο κύνες, ἐναλλάξ. B: κύων καὶ λαγῶς.

4. Ὁξφόρδη 1954· 280, θραῦσμα οἰνοχόης. *Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.115×0.098.

JHS 60, 1940, πίν. 2, e.

I: μαϊάνδρος ἔχων ἄνωθεν αὐτοῦ πλοχμόν, κάτωθεν δὲ αὐτοῦ S. II: αἶγαρος.

¹ Carchemish (Woolley) III, πίν. 58: a, 2, 4, πίν. 59: a, 9, 11, 15, 17, b, 1-4, c, 2.

² Ρουίσην, ἔ. ἀ. 132, εἰκ. 148. Lion, πίν. 15, b.

5. Ρόδος, θραύσμα οinoχόης. Ἐκ Καμίου.
Clara Rhodos 6-7, 350, εἰκ. 101.
Περιγεγραμμένοι γλώσσαί, ἀνωθεν δὲ αὐτῶν S. Τὸ θραύσμα τοῦτο εἶναι ἐξ ἴσου
δυνατὸν νὰ ἀνήκει εἰς τὴν ὁμάδα Β (βλ. ἀρ. 28).
6. Ὁξφόρδη, 1954-291, θραύσμα οinoχόης. Ἐξ Α1 Μίνα. 0.042×0.35.
JHS 60, 1940, πίν. 1,d.
Π: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ ἀνθεμίου, γούψ.
7. Ὁξφόρδη 1954-276, θραύσμα κρατηρίσκου. Ἐξ Α1 Μίνα. 0.06×0.04.
JHS 60, 1940, πίν. 2,d.
Π: αἶγαρος.
8. Θραύσματα οinoχόης ἐκ Nemirov.
AA 26, 1911, 235, εἰκ. 42, ἀριστερῶ.
α: τόξα¹, κάτωθεν αὐτῶν δὲ συνεχῆς ὀκτωειδῆς γραμμὴ β: αἶγαρος καὶ κύων.
Τὸ θραύσμα α πιθανῶς ἀνήκει εἰς κρατηρίσκον.
9. Θραύσμα οinoχόης ἐκ Nemirov.
AA 27, 1912, 377-8, εἰκ. 70.
I: ζεύγος ἀντιπῶτων λεόντων. Π: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.
10. Cambridge (Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολογίας), θραύσμα οinoχόης. Ἐξ Α1 Μίνα.
0.03×0.033.
Π: ἄνθος λωτοῦ.
11. Ὁξφόρδη 1954-286, θραύσμα οinoχόης. Ἐξ Α1 Μίνα. 0.065×0.06.
JHS 60, 1940, πίν. 2,r.
I: αἶγαρος. Π: αἰλουροειδές.
12. Ὁξφόρδη 1954-290, δύο συνανήκοντα θραύσματα οinoχόης. Ἐξ Α1 Μίνα.
0.09×0.075.
JHS 60, 1940, πίν. 1,f.
I: δύο ἔλαφοι δεξιῶ, ὧν ἡ πρώτη καλύπτεται ἐν μέρει ὑπὸ προτρέχοντος αἶγαρου.
Π: ἕγνη αἰλουροειδοῦς ἀριστερῶ.
13. Λονδῖνον 1907-12-1-769, θραύσμα ὀπωροδόχης. Ἐξ Ἐφέσου. 0.12×0.06.
Εἰκ. 35.
HOGARTH, Excavations at Ephesus, πίν. 49,1 a-b.
Ἐσωτ., δύο αἶγαροι. Ἐξωτ., ἔλαφος (κεφαλὴ ἀντιθέτως) καλυπτομένη ἐν μέρει ὑπὸ
αἶγαρου.
14. Ὁξφόρδη 1954-282, δύο θραύσματα (α καὶ β) ὀπωροδόχης. Ἐξ Α1 Μίνα.
0.08×0.04 καὶ 0.055×0.04.
Αἶγαρος. Τὸ β πλησιάζει (πιθανῶς συνανήκει) πρὸς τὸ θραύσμα ἐν JHS 60, 1940,
πίν. 2, m καὶ o.

¹ Ὅμοια τόξα ἀπαντῶσι περὶ τὴν βάσιν οinoχόης (Σχολή Ἀρχαίων, ἀρ. 3) τοῦ κλασσικοῦ
καμραϊκοῦ ρυθμοῦ.

15. Ὁξφόρδη 1954·294, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.047 × 0.055.
JHS 60, 1940, πίν. 1,j.
I: κύων.
16. Ὁξφόρδη 1954· 293, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.05 × 0.055.
JHS 60, 1940, πίν. 1,h.
I: κύων.
17. Εἶπον, θραῦσμα οἰνοχόης (MP 141), Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.07 × 0.035.
JHS 60, 1940, πίν. 3,e.
Λαϊμός: δύο αἴγαροι.
18. Ἐκ Μίρσιν, θραῦσμα 18. Σφζ. ὕψ. 0.05.
BARNETT ἐν LAAA 26, 1939 - 40, πίν. 77, 11.
II: κύων.
19. Εἶπον, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.045 × 0.035.
JHS 60, 1940, πίν. 3,p.
I: ἔλαφος.
20. Ὁξφόρδη, 1954·288, θραῦσμα οἰνοχόης Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.04 × 0.045.
JHS 60, 1940, πίν. 1,b.
I: αἴγαρος.
21. Κωνσταντινούπολις 2894, κωδωνοειδῆς κρατήρ. Ἐκ Ρόδου.
JdI 44, 1929, 219, σημ. 1.
Αἴγαρος καὶ πάρδαλις (μεταξὺ τῶν λαβῶν).
22. Ὁξφόρδη 1954·287, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.053 × 0.04.
JHS 60, 1940, πίν. 1,a.
II: αἴγαρος.
23. Λένινγκραντ, οἰνοχόη. Ἐκ Κέρτς. Ὑψ. 0.30 περίπου. Εἰκ. 36-38, πίν. 1.
PHARMAKORHSKY, Miletskija Vazi iz Rosii, Μόσχα 1914, πίν. 8-9. Vroulia,
εἰκ. 107. MuZ πίν. 26, εἰκ. 111. Werkstätten, πίν. 15, 1.
I: τρεῖς αἴγαροι, κύων, δύο λαγφοί, δύο κύνες. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπ' ἀλώπεκος, ἔνθεν μὲν πάνθηρ, ἔνθεν δὲ ταῦρος· αἴγαρος πρὸς λαβήν.
24. Ὁξφόρδη 1954·302, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.03 × 0.036.
I: ἔλαφος.
25. Ὁξφόρδη 1954·304, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.05 × 0.063.
I: αἴγαρος.
26. Ὁξφόρδη 1954· 303, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.03 × 0.042.
II: αἴγαρος.
27. Ὁξφόρδη 1954·298³, θραῦσμα οἰνοχόης Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.027 - 0.035 × 0.04.
II: πτηνόν (ἕδρобиον).
28. Ὁξφόρδη 1954·282, θραῦσμα ὀπωροδόχης. Ἐξ ΑΙ Μίνα 0.027 × 0.38.
JHS 60, 1940, πίν. 2, n.
Ἐσωτ.,: αἴγαρος. Πιθανὸν ἢ ὀπωροδόχη αἴτη ἀνήκει εἰς τὴν δμάδα Α α.

Τὰ ἀγγεῖα τῆς ομάδος ταύτης παρουσιάζουσιν ἐλάχιστα παραπληρωματικά κοσμήματα. Εἷς τινὰς περιπτώσεις ταῦτα ἀπουσιάζουσι καθ' ὅλοκληρίαν, εἰς ἄλλας δὲ διατηροῦσι ταῦτα γεωμετρικόν τινα χαρακτήρα. Δυνάμεθα νὰ τοποθετήσωμεν τὴν ομάδα ταύτην εἰς τοὺς περὶ τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος χρόνους, ὠρισμένα δὲ τεμάχια αὐτῆς πρὸς τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἡμίσεος τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἐκ τῶν παρουσιαζομένων μορφῶν ἐπὶ τῶν δειγμάτων τῆς ομάδος Αα μνημονεύομεν ἐν πρώτοις τὰ ὑδρόβια πτηνά, ἅτινα φέρουσι τὰ κωπαῖα αὐτῶν περὰ δι' ὁμοκέντρων τόξων, λεπτομέρεια ἣτις ἀπαντᾷ ἐπὶ ὑπογεωμετρικοῦ ἀγγείου ἐκ Λαρίσης¹ μὴ δυναμένη νὰ χρησιμοποιήσῃ ὡς αὐτοδύναμον χρονολογικὸν κριτήριον. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 6 θραῦσμα παρουσιάζει γοῦπα ἔχοντα ὑψωμένον τὸ ἐμπρόσθιον αὐτοῦ σκέλος (συμφώνως πρὸς τὴν ἀνατολιζουσάν—ὕστερογενετικὴν παράδοσιν). Ἐκ τῶν σημμάτων τῶν ἀγγείων μνημονεύομεν τὸ τῆς κύλικος, ἣτις φαίνεται ἀκολουθοῦσα τὸ σχῆμα τῶν μετὰ τῶν πτηνῶν κυλίκων τοῦ ὑπογεωμετρικοῦ ρυθμοῦ (βλ. σ. 34, σημ. 2).

1. Ὁξφόρδη 1954-311, θραῦσμα κύλικος. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.035×0.02.

JHS 60, 1940, πίν. 1, p.

Δύο ἀνωπὰ πτηνά.

2. Ὁξφόρδη 1954-313, θραῦσμα κύλικος. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.023×0.012.

JHS 60, 1940, πίν. 1, l.

Πτηνόν.

3. Ὁξφόρδη 1954-312, θραῦσμα κύλικος. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.023×0.025.

JHS 60, 1940, πίν. 1, r.

Πτηνόν.

4. Ὁξφόρδη, θραῦσμα κύλικος. Ἐξ ΑΙ Μίνα.

JHS 60, 1940, πίν. 1, q.

Πτηνόν. Τὸ θραῦσμα τῆς Θάσου (GHALI-KAHIL, La céramique grecque en Études Thasiennes 7, 1960, πίν. 3, 25) ἀποτελεῖ τοπικὴν τινα παραλλαγήν, μὴ ροδιακὴν, τοῦ αὐτοῦ θέματος.

5. Ὁξφόρδη 1954-284, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.048×0.048.

JHS 60, 1940, πίν. 2, p.

Ἐλαφος.

6. Ὁξφόρδη 1954-283, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.05×0.05.

JHS 60, 1940, πίν. 2, l.

Γούψ.

¹ (BÖHLAU) - SCHEFOLD, Larissa am Hermos III, πίν. 13, z.

7. Ὁξφόρδη 1954-285, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.07 × 0.065.

JHS 60, 1940, πίν. 2, γ.

Καρχίνος.

8. Ὁξφόρδη 1954-347, θραῦσμα κρατήρος. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.21 × 0.10.

JHS 60, 1940, 15, εἰκ. 7, κ.

Λέων.

9. Ὁξφόρδη 1954-295, θραῦσμα κρατηρίσκου. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.07 × 0.04.

JHS 60, 1940, πίν. 1, γ.

Πρόσωπον παρδάλεως.

Ο Μ Α Σ Β

Τὰ ἀγγεῖα τῆς ομάδος Β παρουσιάζουσιν ὀλιγώτερον μικρογραφικὸν χαρακτήρα ἢ τὰ τῆς ομάδος Α καὶ πολλὰ δάνεια ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Ἐπὶ τῶν ἀγγείων τούτων, ἥτοι τῆς ομάδος Β, παρατηροῦνται ἄφθονα παραπληρωματικὰ κοσμήματα (τὰ ἡμικύκλια ἔχουσι σχεδὸν πάντοτε φεστονοειδῆ περίμετρον), αἱ ἐξῆς δὲ παρεκβάσεις ἐκ τῆς παραδόσεως τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ: ἰστάμενα ἡμικύκλια, ἄφθονα σταυροειδῆ κοσμήματα, ζῶναι μετὰ γεωμετρικῆς διακοσμῆσεως, πλοχμὸς μετὰ σταγόνων (ἀρ. 25), παραλλαγή, ἐπικρατοῦσα ἀργότερον ἐπὶ τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, αἰγυγρος στρέφων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως, παραλλαγή σπανία τοῦ θεματολογίου τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, συχνωτάτη τοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, σειρὰ μικρῶν συμπαγῶν γλωσσῶν ὑπὸ τὸ χεῖλος κρατηρίσκου (ἀρ. 18), παραλλαγή ἐπικρατοῦσα ἐπὶ τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, κυρίως ἐπὶ τῶν οἰνοχόων καὶ ὑπὸ τὸ χεῖλος τῶν ἡμισφαιρικῶν ἀγγείων. Τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῆς ομάδος Β εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς πρόμιοι ἐμφανίσεις ὀρισμένων νεωτερισμῶν, οἵτινες ἀργότερον ἐπικρατοῦσιν ἐπὶ τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς.

Μορφολογικῶς τὰ ζῶα τῆς ομάδος Β παρουσιάζουσι κατὰ κανόνα ὁμοιότητα πρὸς τὰ ζῶα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἔχουσιν ὅμως μικρογραφικὴν πῶς ἐμφάνισιν. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν κοσμημάτων γενικῶς. Ὡς πρὸς τὰ σχήματα τῶν ἀγγείων παρατηροῦνται κρατηρίσκοι, πόματα, κύλικες, οἰνοχόαι, ἐπὶ πλεόν δὲ καὶ σκυφοειδῆ ἀγγεῖα, πιθανῶς

Εἰκ. 40. Κρατηρίσκος Λονδίνου

συγγενεύοντα πρὸς τὰ ἡμισφαιρικά ἀγγεῖα τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς.

Δυνάμεθα νὰ χρονολογήσωμεν τὰ ἀγγεῖα τῆς ομάδος Β μεταξύ τῶν ἐτῶν 630 καὶ 610 π.Χ., λόγῳ τοῦ ὅτι ταῦτα παρουσιάζουσιν ἀρκετὰ στοιχεῖα ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραῖκοῦ ρυθμοῦ καί, ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν παρουσιάζουσι τὸ πνεῦμα πρωιμότητος τῶν πρώτων ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμιραῖκοῦ ρυθμοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν φαίνονται νὰ καταλήγωσιν εἰς τὰς τυποποιημένας μορφὰς τῶν μεταγενεστέρων ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμιραῖκοῦ ρυθμοῦ.

1. Λονδῖνον 76· 9-9· 67, κρατηρίσκος. Ἐκ Κύπρου. Ὑψ. 0.155. Εἰκ. 40. Vroulia, 214, εἰκ. 102.
Α καὶ Β¹: πέντε ἔλαφοι καὶ πτηνόν.
2. Φιλαδέλφεια, θραῦσμα κρατηρίσκου. Ἐκ Μέμφιδος. Μεγ. διαστ. 0.075. Berytus 11, 1955, πίν. 22, 11.
Πτηνόν.
3. Ἐκ Μιλήτου, θραῦσμα τριποδικῆς ὀπωροδόχης. 0.07×0.13. Istambuler Mitteilungen 9-10, 1959-60, πίν. 79,1, δεξιᾷ.
Δύο ζῶναι: ἀγκυλωτοὶ σταυροὶ καὶ τετράγωνα ἐναλλάξ· πρὸς κομβοειδῆ λαβήν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνόν.
Τὸ θραῦσμα τοῦτο ἐν τῇ δημοσιεύσει θεωρεῖται συνανῆκον μετὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5, τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι δυνατόν: βλέπε διάφορον τύπον ρόδακος.
4. Σάμος, θραῦσμα πάματος. AM 54, 1929, 23, εἰκ. 17, 1.
I, II, III: ἔλαφοι.
5. Ἐκ Μιλήτου, θραῦσμα τριποδικῆς ὀπωροδόχης. 0.06×0.075. Istambuler Mitteilungen 9-10, 1959-60, πίν. 79,1, ἀριστερᾷ.
Δύο ζῶναι: ἕχνη παραπληρωματικῶν κοσμημάτων· ἔλαφος.
6. Βοστώνη, θραῦσμα σκυφοειδοῦς ἀγγείου. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.104×0.061. JHS 44, 1924, πίν. 8, 8. FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 321-13, πίν. 34.
Δύο ζῶναι: ἔλαφος· αἶγαρος.
7. Ἐκ Mirsin, θραῦσμα οἰνοχόης Σφζ. ὕψ. 0.04. BARNETT ἐν LAAA 26, 1939-40, πίν. 77, 12.
Αἶγαρος.
8. Σάμος, θραῦσμα σκυφοειδοῦς ἀγγείου. AM 54, 1929, 23, εἰκ. 17, 2.
Δύο ζῶναι: ἔλαφοι.
9. Ὁξφόρδη 1954-292, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ Α1 Mina. 0.045×0.06. JHS 60, 1940, πίν. 1, e.
Δύο ζῶναι: ἔλαφος.

¹ Διὰ τῶν σημείων τούτων (Α, Β) δηλοῦνται ἐφεξῆς αἱ δύο πλευραὶ τοῦ ἀγγείου.

10. Ὁξφόρδη, 1954-289, θραῦσμα οἰνοχόης. ΑΙ Μίνα. 0.03×0.028.

JHS 60, 1940, πίν. 1, c.

I: ἔλαφος.

11. Eton (MP 214), θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.09×0.06.

JHS 60, 1940, πίν. 3, n.

I: ἔλαφος.

12. Λονδίνον 91· 8-6· 73, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐκ Ναυκρατίως. 0.08×0.06.

JHS 44, 24, πίν. 8, 6.

I: δύο νεβροί. Περὶ τὴν βάσιν ἄνθη καὶ κάλυξ λωτοῦ.

13. Τυβίγγη 1247. Ὑψ. 0.335.

WATZINGER, Griechische Vasen in Tübingen, 14, εἰκ. 5, c1. Werkstätten, πίν. 13, 3.

I (δύο ζῶναι): κύνες διώκοντες νεβρούς καὶ αἰγάγρους. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπ' ἀνθεμίου, πτηνὸν καὶ γρύψ· αἰγάγρος πρὸς λαβὴν.

14. Ὁξφόρδη 1954-276, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.03×0.022.

JHS 60, 1940, πίν. 2, b.

I: αἰγάγρος.

15. Ὁξφόρδη 1954-310¹, θραῦσμα κύλικος. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.035×0.03.

JHS 60, 1940, πίν. 1, m.

Δύο πτηνά.

16. Ὁξφόρδη 1954-310², θραῦσμα κύλικος. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.032×0.043.

JHS 60, 1940, πίν. 1, n.

Δύο πτηνά.

17. Eton (MP 144), θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.05×0.05.

JHS 60, 1940, πίν. 3, c.

II: πτηνόν.

18. Eton (MP 221), θραῦσμα κρατηρίσκου. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.05×0.04.

JHS 60, 1940, πίν. 3, k.

Δύο αἰγάγροι.

19. Eton (MP 145), θραῦσμα πόματος. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.105×0.07.

JHS 60, 1940, πίν. 3, a.

Δύο ζῶναι: αἰγάγρος ἄκτινωτὰ φύλλα καὶ μετόπη. (Τὸ θραῦσμα τοῦτο φαίνεται ἐπιηρασιμένον ἐκ τῶν δπωροδοχῶν τοῦ κλασσικοῦ καμραϊκοῦ ρυθμοῦ.)

20. Eton, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.05×0.55.

JHS 60, 1940, πίν. 3, g.

II: πτηνόν.

21. Eton, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.15×0.13.

JHS 60, 1940, πίν. 3, h.

Περὶ τὴν βάσιν ἄκτινωτὰ φύλλα. Ἐκ τῆς ἀνωθεν αὐτῶν μελαμβαφεῖς ζῶναι. Ἐκ τῆς αὐτῆς οἰνοχόης ὡς τὸ ὑπ' ἀριθ. 20 θραῦσμα.

22. Ὁξφόρδη 1954-299, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.04 × 0.05.
I: πτηνόν.
23. Ὁξφόρδη 1954-304, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.035 × 0.03.
I: ἔλαφος.
24. Eton (MP 89), θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.06 × 0.025.
JHS 60, 1940, πίν. 3j.
II: δύο αἰγάγοι, εἷς ὑπερπηδῶν τὸν ἕτερον (ἄγνωστος παραλλαγή ἄλλως πως), ἕγνη αἰλουροειδοῦς.
25. Eton (MN 6), θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.04 × 0.035.
JHS 60, 1940, πίν. 3,γ.
II: πτηνόν.
26. Eton, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.11 × 0.04.
JHS 60, 1940, πίν. 3,δ.
Λαιμός: πλοχμός μετὰ σταγόνων.
27. Eton, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.04 × 0.05.
JHS 60, 1940, πίν. 3,ο.
I: ἕγνη δύο ἀνωπῶν ἐλάφων. II: σκέλος αἰγάγου ἢ ἐλάφου.
28. Eton (MP 89), θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.13 × 0.07.
JHS 60, 1940, πίν. 3f
I: γεωμετρικὴ διακόσμησης. II: σκέλη δύο ἐλάφων ἢ αἰγάγων.
Περὶ τὴν βᾶσιν γλῶσσαι.
29. Ἐκ Μίρσιν, θραῦσμα.
BARNETT ἐν LAAA 26, 1939-40, πίν. 77, 4.
Αἰγάγρος.

Ο Μ Α Σ Γ

Ἐπὶ τῶν πρωϊμοτέρων ἀγγείων διακρίνεται τὸ μέγα τόξον τῆς ὀφρύος. Τοῦτο φέρει ἀπόληξιν στρεφομένην πρὸς τὰ ἄνω, σὺν τῷ χρόνῳ καταλήγουσαν εἰς ἄγκιστρον, μικρὸν ἢ μέγα. Παρατηροῦνται πολλαὶ κληρονομίαι μεταβιβασθεῖσαι ἐκ τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ: σχῆμα οἰνοχόης, μετὰ πεπιεσμένου σώματος (ὡς π.χ. καὶ ἡ οἰνοχὴ Λένινγκραντ τῆς ομάδος Α, βλ. καὶ σ. 64), λογχοειδῆ περὶ τὴν βᾶσιν φύλλα, γεωμετρικαὶ ζῶναι, ἐξωτερικοὶ μίσχοι τῆς λαβῆς μελαμβαρφεῖς. Ὁ αἰγάγρος τῆς οἰνοχόης τῆς Ρόδου (ἀρ. 1) ἐνθυμίζει αἰγάγρους τῆς ομάδος Α (π.χ. τοῦ ὑπ' ἀρ. 17). Πλὴν τῆς ἀνατολιζούσης παραδόσεως, παρατηροῦνται καὶ κλασσικὰ καμυραῖκὰ στοιχεῖα. Ὑπάρχει πλῆθος παραπληρωματικῶν κοσμημάτων τοῦ κλασσικοῦ καμυραῖκοῦ θεματολογίου, ταῦτα ὅμως δὲν ἀκολουθοῦσι τὴν ἱεραρχίαν τοῦ κλασσικοῦ καμυραῖκοῦ ρυθμοῦ, τίθενται δὲ μᾶλλον εἰκῆ καὶ ὡς ἔτυχεν. Ὑπὸ τὸν λαιμὸν

τῆς οἰνοχόης ἄλλοτε ὑπάρχει ζώνη γλωσσῶν (βλ. π.χ. ἀρ. 2 εἰκ. 41) καὶ ἄλλοτε δὲν ὑπάρχει τοιαύτη ζώνη (βλ. π.χ. ἀρ. καὶ 1 εἰκ. 43), ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἐνίοτε (ἀρ. 2, εἰκ. 41 καὶ 42) ὑπάρχει ζωφόρος (ὡς καὶ ἐπὶ ἀγγείων τῆς ομάδος Α). Ἐπὶ τῆς ομάδος Γ, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ομάδος Β, παρουσιάζεται τὸ θέμα ζῴου στρέφοντος τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως (θέμα γενικευόμενον ἀργότερον ἐπὶ τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, ἀπαντῶμενον δὲ ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τοῦ μεταβατικῶν ρυθμοῦ). Ἐπὶ τῶν ἀγγείων

Εἰκ. 41. Οἰνοχόη Δένινγκραντ (θραῦσμα)

τῆς ομάδος Γ γενικεύονται αἱ δέσμαι κρεμασμένων γλωσσῶν (θέμα ἀπαντῶμενον ἤδη ἐπὶ ἀγγείων τῆς ομάδος Α). Ἀγγεῖον τῆς ομάδος Γ παρουσιάζει λέοντα μετὰ φολιδοτῆς χαίτης (ἀρ. 5). Ὁ τύπος τῆς χαίτης¹ ταύτης, ὡς καὶ τὸ τριγωνοειδὲς οὖς τοῦ θηρίου, ἐνθυμίζει ἀσσυριακὰ πρότυπα ἢ ἀσσυριαζόντα ὕστερο-χελταϊκά². Ἀμφότερα τὰ στοιχεῖα ταῦτα μεταβιβάζονται εἰς τοὺς μεταγενεστέρους ρυθμούς.

Εἰκ. 42. Οἰνοχόη Δένινγκραντ (θραῦσμα)

Ἡ οἰνοχόη τοῦ Βερολίνου (ἀρ. 13, εἰκ. 44-5, πίν. 1) παρουσιάζει ἄφθονα στοιχεῖα, γενικευόμενα ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων ρυθμῶν, ἰδίως δὲ ἐπὶ τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς. Ἐξ ἄλλου ἢ οἰ-

¹ Περὶ φολιδοτῆς χαίτης βλέπε Lion, 57 καὶ σημ. 2.

² Βλ. ἑ.ἀ. 15, σημ. 3.

νοχή αὕτη παρουσιάζει στοιχεῖα κληρονομηθέντα ἐκ τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ: γεωμετρικὴν διακόσμησιν τοῦ λαμποῦ καὶ τμήματος τοῦ σώματος, ἄφθονα σταυροειδῆ κοσμήματα, μέγα τόξον ὀφρῦος μετ' ἀγκιστροειδοῦς

Εἰκ. 43. Οἰνοχόη Ρόδου

ἀπολήξεως (ὅπερ ἀποτελεῖ ἰδιάζον στοιχεῖον τῆς ομάδος Γ), σκέλη γρυπῶν καὶ κυνῶν κατὰ τὴν ἀνατολίζουσαν ὑστεροχαιταϊκὴν παράδοσιν (βλ. σ. 43).

Παρουσιάζει ὁμοίως αὕτη ἐπίσης καὶ νεωτερισμούς τινες: κρεμάμενα ἡμικύκλια ἔχοντα συμπαγῆ πυρήνα, ρόδακας ἔχοντας διπλὴν περίμετρον, λαβὴν ἔχουσαν ὀριζοντίους μελαμβασίους ραβδώσεις, σχηματιζούσας ἐπάλληλα τρίγωνα. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα χαρακτηρίζουσι τὴν οἰνοχόην ταύτην ὡς πρόδρομον τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς.

Εἰκ. 44. Ταῦρος οἰνοχός Βερολίνου

Πλήν τῶν ἤδη μνημονευθέντων σκυφοειδῶν ἀγγείων τῆς ομάδος Β, τὸ ὑπ' ἀριθ. 13 ἀγγεῖον τῆς ομάδος Γ εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῆ πρόδρομος τῶν ἡμισφαιρικῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς. Τὰ ἐπὶ τοῦ ἀγγείου τούτου εἰκονιζόμενα ἄνθη λωτοῦ δὲν ἔχουσι τὰ πέταλα αὐτῶν ἠνωμένα κατὰ τὴν βάσιν, ὡς ταῦτα παρίστανται συνήθως ἐπὶ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Δυνάμεθα νὰ τοποθετήσωμεν τὴν ομάδα Γ εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος, καὶ λόγῳ ἐξωτερικῶν ἐνδείξεων (βλ. ταφικὸν

σύνολον ὑπ' ἀριθ. 13 τοῦ ὑπ' ἀρ. 1 ἀγγείου τῆς ομάδος) καὶ λόγῳ ἐσωτερικῶν ἐνδείξεων, ἃς παρουσιάζει αὕτη. Ἡ οἰνοχόη τοῦ Βερολίνου καὶ τὸ

Εἰκ. 45. Οἰνοχόη Βερολίνου

θραῦσμα τοῦ Παλέριου (ἀρ. 12, εἰκ. 45-46¹) εἶναι δυνατὸν νὰ τοποθετηθῶσιν εἰς τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Πιθανώτατα τὸ πλεῖστον τῆς ομά-

Εἰκ. 46. Θέμα θραύσματος Παλέριου (κατὰ σχέδιον E. Price).

Εἰκ. 47. Θέμα θραύσματος Παλέριου

δος Γ συμβαδίζει μετ' ἀγγείων τῆς κατηγορίας Β τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ καὶ τοῦ μεταβατικοῦ ρυθμοῦ, πρὸς ὃν ἡ ὁμάς αὕτη παρουσιάζει στοιχεῖα συναφῆ.

1. Ρόδος 14023. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 13. Ὑψ. 0.25. Εἰκ. 43. Clara Rhodos 6-7, 104, εἰκ. 116-7.

II: αἶγαρος διωκόμενος ὑπὸ κυνός.

2. Λένινγκραντ, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐκ Κιέβου. Σφζ. μῆκος, 0.10 περίπου.

Εἰκ. 41-2.

PHARMAKORHSKY, ἔ.ἀ. πίν. 6-7.

Λαιμός: αἶγαρος διωκόμενος ὑπὸ κυνός.

3. Ἰθάκη, θραῦσμα οἰνοχόης. Σφζ. ὕψ. 0.14.

BSA 48, 1948, πίν. 44 (ἀρ. 594).

II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπ' ἀνθεμίου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν, αἶγαρος.

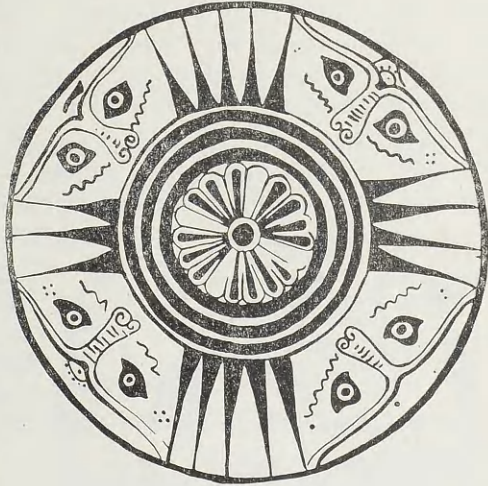
4. Ὀξφόρδη 1954-274, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.045×0.065.
JHS 60, 1940, πίν. 2, g.
Π: κεντρικὸν ἀνθέμιον¹.
5. Ὀξφόρδη 1954-275, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.05×0.038.
JHS 60, 1940, πίν. 2, f.
Π: λέων πρὸς κέντρον.
6. Ὀξφόρδη 1954-281, θραῦσμα κρατηρίου. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.07×0.055.
JHS 60, 1940, πίν. 2, k.
Πάνθηρ πρὸς κεντρικὸν κόσμημα.
7. Ὀξφόρδη 1954-273, θραῦσμα οἰνοχόης. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.081×0.092.
JHS 60, 1940, πίν. 2, c.
Π: κύων.
8. Ἐξ Ἴστρου, θραῦσμα οἰνοχόης (B 2999).
LAMBRINO, Les vases archaïques d' Histria, 250-1, εἰκ. 215-6.
Π: κύων διώκων πτηνόν.
9. Λευψία, θραῦσμα οἰνοχόης.
Werkstätten, πίν. 1, 3.
Π: πρὸς κέντρον, πιθανῶς καταλαμβανόμενον ὑπὸ παραστάσεως κρατήρος, κεφαλή ἀνδρός.
10. Cambridge (Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολογίας), θραῦσμα οἰνοχόης (281). Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.085×0.045.
Π: ἕλη αἰγάρου.
11. Ἐξ ὁμοίας οἰνοχόης προέρχεται πιθανῶς καὶ τὸ θραῦσμα 285 ἐξ ΑΙ Μίνα τοῦ αὐτοῦ Μουσείου.
12. Βερολίνον F 295, οἰνοχόη. Ἐκ Καμύρου. Ὑψ. 0.30. Εἰκ. 44-5, πίν. 2.
PRINZ, ἔ.ἀ. πίν. 2, JOHANSEN, Vases sicyoniens, 118, εἰκ. 71. NEUGEBAUER, Führer, πίν. 17. R. M. COOK, Greek Painted Pottery, πίν. 30, a.
I δύο ζῶναι: κύνες διώκοντες αἰγάρους ἢ νεβρούς. Π: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ πολυπλόκου λωτοειδοῦς ἀνθεμίου, ἔνθεν μὲν ταῦρος ἔνθεν δὲ γοῦψ· αἰγάρος πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.
13. Παλέρμον, θραῦσμα σκυφοειδοῦς ἀγγείου. Ἐκ Γέλας. Εἰκ. 46-47².
Πτηνὸν πρὸς δύο ἄνθη καὶ κάλυκα λωτοῦ.
14. Λονδίνον 64· 10· 7· 1824, θραῦσμα ὄπρωροδόχης. Ἐκ Καμύρου. 0.14×0.75.
Ῥομάδες ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετόπη μετ' ἄνθους λωτοῦ.

¹ Ὁ τύπος τοῦ ῥόδακος τῶν ὑπ' ἀριθ. 3 καὶ 4 θραυσμάτων ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ τῆς κεραιμειῆς τῆς Λαρίσης (βλ. SHEFOLD, Larissa am Helmos III, πίν. 26, 4).

² Σχέδιον ἐκ τῶν σημειώσεων τῆς Elīnor Price (βλ. σ. 37 σημ. 2).

Ὁπωροδόχαι τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ

Ἡ ὁμάς Α τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ περιλαμβάνει καὶ ὠρισμένες ὀπωροδόχας (fruit-dishes), αἵτινες φαίνονται ἀποτελοῦσαι μικρὰν ἀνεξάρτητον ἐνότητα. Αἱ ὀπωροδόχαι αὗται ἐξωτερικῶς φέρουσι παραλλήλους ταινίας, τινὲς δὲ αὐτῶν ὀξυκορυφους γωνίας ἐν εἶδει σепάλων, περὶ τὸ κάτω μέρος τοῦ κυπέλλου. Ἐσωτερικῶς αὗται διακοσμοῦνται ὡς ἀκολούθως: Ρόδαξ, ἀποτελούμενος ἐκ δεσμίδων περιγεγραμμένων γλωσσῶν, καταλαμβάνει τὴν θέσιν ἐμβλήματος. Πέριξ τοῦ ἐμβλήματος τούτου ὑπάρχουσι μελαμβραφεῖς ταινίαι, πλατεῖα δὲ πρὸς τὸ χεῖλος ζώνη φέρει ὁμάδας ἀκτινωτῶν φύλλων, ἐναλλασσομένων μετὰ μετοπῶν, ἐν αἷς τὸ κύριον θέμα ἀποτελεῖται ἐκ προσώπου παρδάλεως. Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν ὀπωροδοχῶν τῆς παρουσίας ὁμάδος εἶναι: α) τὰ κεντροφύως διατεταγμένα ἀκτινωτὰ φύλλα β) τὰ περιορισμένου ἀριθμοῦ καὶ ποικιλίας παραπληρωματικὰ κοσμήματα ἐπὶ τῶν μετοπῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ γ) ἔμβλημα, ἀποτελούμενον ἐκ ρόδακος, ὃν συνιστῶσιν ὁμάδες συμπαγῶν καὶ μετὰ περιγράμματος πετάλων (ὅμοια πέταλα σχηματίζοντα ἡμιρόδακα ἐμφανίζονται ἐπὶ τοῦ ἐξέργου πινακίων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ), δ) πρόσωπον παρδάλεως μετὰ τῶν ὁμάδων τούτων. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 4 ὀπωροδόχη παρουσιάζει ὁμάδας τινὰς φύλλων κεντροφύως διατεταγμένας, ἄλλας δὲ κεντρομόλως, εἶναι δυνατόν δὲ νὰ θεωρηθῇ ὡς συνδυετικὸς κρίκος τῶν ὀπωροδοχῶν τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος καὶ τῶν τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ. Αἱ ὀπωροδόχαι ἐξ ΑΙ Μίνα παρουσιάζουσι χεῖλος φέρον ἀπλῆν τινα διακόσμησιν, ὠρισμένα δὲ τούτων (ἀρ. 5-8) παρουσιάζουσιν εἶδος ταινιωτῆς ἐπεκτάσεως τοῦ χείλους ἐν εἶδει λαβῆς, ὁμοιάζουσι δὲ πρὸς λεκανίδας ἄνευ πώματος. Ὁρισμέ-

Εἰκ. 48. Ὁπωροδόχη Ρόδου

ναι τὰ κεντροφύως διατεταγμένα ἀκτινωτὰ φύλλα β) τὰ περιορισμένου ἀριθμοῦ καὶ ποικιλίας παραπληρωματικὰ κοσμήματα ἐπὶ τῶν μετοπῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ γ) ἔμβλημα, ἀποτελούμενον ἐκ ρόδακος, ὃν συνιστῶσιν ὁμάδες συμπαγῶν καὶ μετὰ περιγράμματος πετάλων (ὅμοια πέταλα σχηματίζοντα ἡμιρόδακα ἐμφανίζονται ἐπὶ τοῦ ἐξέργου πινακίων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ), δ) πρόσωπον παρδάλεως μετὰ τῶν ὁμάδων τούτων. Ἡ ὑπ' ἀριθ. 4 ὀπωροδόχη παρουσιάζει ὁμάδας τινὰς φύλλων κεντροφύως διατεταγμένας, ἄλλας δὲ κεντρομόλως, εἶναι δυνατόν δὲ νὰ θεωρηθῇ ὡς συνδυετικὸς κρίκος τῶν ὀπωροδοχῶν τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος καὶ τῶν τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ. Αἱ ὀπωροδόχαι ἐξ ΑΙ Μίνα παρουσιάζουσι χεῖλος φέρον ἀπλῆν τινα διακόσμησιν, ὠρισμένα δὲ τούτων (ἀρ. 5-8) παρουσιάζουσιν εἶδος ταινιωτῆς ἐπεκτάσεως τοῦ χείλους ἐν εἶδει λαβῆς, ὁμοιάζουσι δὲ πρὸς λεκανίδας ἄνευ πώματος. Ὁρισμέ-

ναί ἐξ ἄλλου ὀπωροδόχαι παρουσιάξουσι πορφυροῦν ἐπίθετον χροῶμα ἐπὶ τῶν ταινιῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἀκτινωτῶν φύλλων. Αἱ τρεῖς πρῶται ὀπωροδόχαι τῆς ομάδος προέρχονται ἐκ ταφικῶν συνόλων. Εἶναι δυνατὸν δὲ νὰ χρονολογήσωμεν τὴν ομάδα ταύτην εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ ἔβδόμενου π.Χ. αἰῶνος.

Τὰ ἀκτινωτὰ ταῦτα φύλλα ἠρμηνεύθησαν ὑπὸ παλαιότερων ἐρευνητῶν ὡς μιμήσεις σφηνοειδοῦς γραφῆς. Ὡς ὁμως ὀρθῶς παρετήρησεν ὁ KINCH¹, οὐδαμοῦ ἐν τῇ Ἑγγυτέρᾳ Ἀνατολῇ ὑπάρχουσιν ὀπωροδόχαι ἢ ἄλλα ὁμοειδῆ ἀγγεῖα, φέροντα στοιχεῖα σφηνοειδοῦς γραφῆς. Ὑπὸ τοῦ KINCH τὰ φύλλα ταῦτα ἠρμηνεύθησαν ὡς μιμήσεις φυτσοειδῶν θεμάτων ἐκ παραστάσεων τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς. Ἡ ἐρμηνεία ὁμως αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ἐπιτυχής, καθόσον αἱ ἀνατολικαὶ παραστάσεις, ἃς οὗτος ὑποδεικνύει, δὲν περιέχουσι ἀκτινωτὰ φύλλα².

Εἰκ. 49. Θέμα φρυγιάκῆς ἀγγειογραφίας

Πιθανότερα φαίνεται ἡ ἐρμηνεία, καθ' ἣν αἱ ομάδες τῶν ἐν λόγῳ φύλλων καὶ τὰ πρόσωπα παρδάλεως αποτελοῦσιν οὐσιαστικῶς δύο θέματα, τὰ ἀκτινωτὰ δὲ φύλλα ἀνάγονται εἰς φρυγιάκὰ τινα θέματα (εἰκ. 49)³ καὶ συμβολικῶς λαμβανόμενα ὑποδηλοῦσι πιθανῶς λόχημν. Ἡ διακόσμησις τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν ἀγγείων διὰ ζωνῶν, διηρημένων εἰς μετόπας, ἐνθυμίζει ἔργα ὑφαντικῆς⁴.

1. Ρόδος 13764. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 4. Διάμ. 0.255. Εἰκ. 48. Clara Rhodos 6-7, 58, εἰκ. 70-1.

Τέσσαρα πρόσωπα παρδάλεως.

2. Ρόδος 12078. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 6. Διάμ. 0.25.

Clara Rhodos 4, 47, εἰκ. 18. C.V.A. II Dh, πίν. 3, ἀριθ. 1.

Τέσσαρα πρόσωπα παρδάλεως.

3. Ρόδος 12079. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 6. Διάμ. 0.235.

Clara Rhodos 4, 47, εἰκ. 13. C.V.A. II Dh, πίν. 3 ἀριθ. 3.

Τέσσαρα πρόσωπα παρδάλεως.

4. Λονδῖνον.

Vroulia, 256, καὶ 257 εἰκ. 128.

Δύο πρόσωπα παρδάλεως.

¹ Vroulia, 252-3.

² Τὴν ἄποψιν τοῦ KINCH ἀσπάζεται καὶ ὁ ROULSEN, Vroulia 252, σημ. 1.

³ Βλέπε ΚΩΡΤΗ, Gordion, 60, εἰκ. 26. AKURGAL, Phrygische Kunst, πίν. 18, b.

⁴ Περὶ τῆς καταγωγῆς καὶ τῆς ἐξασπλώσεως τῶν ὁμοκέντρων ζφφόρων εἰς τὰς χῶρας τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς βλέπε KANTOR ἐν Oriental Institute Museum Notes, ἀριθ. 9 ἐν JNES 16, 3 (Ἰούλιος 1957), 147.

5. Ὁξφόρδη, δύο θραύσματα. Ἐξ ΑΙ Μίνα.
JHS 60, 1940, 11, εἰκ. 5,g καὶ j.
Ὅμοια διακόσμησης. Μετὰ λαβῆς.
6. Ὁξφόρδη 1954·352, θραῦσμα. Ἐξ ΑΙ Μίνα. Μεγ. διάστ. 0.26.
JHS 60, 1940, 11, εἰκ. 5,k καὶ l.
Ὅμοια διακόσμησης. Μετὰ λαβῆς.
7. Ὁξφόρδη, θραῦσμα. Ἐξ ΑΙ Μίνα.
JHS 60, 1940, 11, εἰκ. 5,b.

Πινάκια τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ

Ἡ ὁμάς τῶν πινακίων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ παρουσιάζει μὲν ὀρισμένα κενά, διατηρεῖ ὅμως καὶ ὀρισμένον βαθμὸν ὁμοιομορφίας. Αὕτη φαίνεται ἀπηλλαγμένη κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιδράσεων ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, γέμει δὲ στοιχείων τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, τὰ στοιχεῖα δὲ ταῦτα φαίνεται διαβιβάζουσα εἰς τὰ πινάκια τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ, ὧν πολλὰ δείγματα ἔχει προσφέρει ἡ Νίσυρος.

Τὸ πινάκιον ἐκ Βρουλιᾶς (ἀρ. 1) πιθανῶς εἶναι τὸ ἀρχαιότερον τῆς ὁμάδος. Τὸ ὑπ' ἀρ. 13751 πινάκιον τῆς Ρόδου (Clara Rhodos 6-7, 54, εἰκ. 61 καὶ 63) ἔχει ὑποστῆ τοιαύτην ἐπισκευήν, ὥστε τὰ πλεῖστα τῶν ἀρχικῶν στοιχείων τῆς διακοσμῆσεως αὐτοῦ, συνεπικουρούσης καὶ τῆς φθορᾶς τοῦ χρόνου, ἔχουσι καθ' ὅλοκληρίαν ἀλλοιωθῆ. Τὸ πινάκιον τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων (ἀρ. 2 εἰκ. 50) φέρει γρύπα μετ' ὀδόντων (βλ. καὶ ἀρ. 5 ὁμάδος Α) καὶ πτέρυγας ἐσχεδιασμένας κατὰ τὴν ἀνατολίζουσαν παράδοσιν (εἰκ. 6). Ὁ τύπος οὗτος τῶν περυγῶν μεταβιβάζεται καὶ εἰς τὰ περυγὰ μνηθικὰ ὄντα τοῦ ἔκτου αἰῶνος. Τὸ αὐτὸ πινάκιον φέρει δέσμας περιγεγραμμένων γλωσσῶν ἐν ἐξέργῳ. Τὸ θέμα τοῦτο ἀπαντᾷ περὶ τὴν βάσιν οἰνοχοῶν τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (ὁμάς Α, ἀρ. 23), ἐπίσης καὶ ὡς ἔμβλημα ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῶν ὀπωροδοχῶν τοῦ ὑστέρου ἀνα-

Εἰκ. 50. Πινάκιον Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων

τολίζοντος ρυθμού, μεταβιβάζεται δὲ καὶ εἰς τὸ ἔξωργον τῶν πινακίων τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ, ὁμοῦ μετὰ τῆς ὑπερκειμένης αὐτοῦ ζώνης ἐκ Ζ. Ὁ ταῦρος τοῦ πινακίου τοῦ Λονδίνου (ἀρ. 4, εἰκ. 51) ὁμοιάζει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς πρὸς τοὺς ταύρους τῶν οἰνοχοῶν Λένινγκραντ (εἰκ. 36, πίν. 1) καὶ Βερολίνου (εἰκ. 45, πίν. 2), φέρει οὗτος πολυπλόκους πτυχᾶς λαιμοῦ,

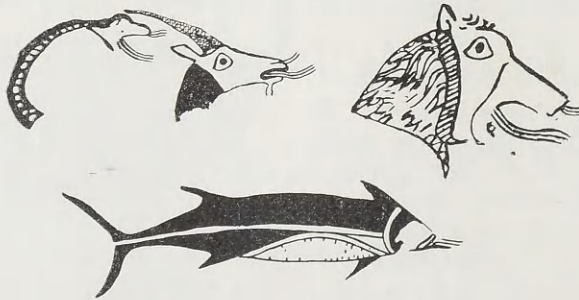

Εἰκ. 51. Πινακίον Λονδίνου

οὐρὰν ὅμως ὑπεράνω τῆς ῥάχews, μεταγενεστέραν παραλλαγὴν τοῦ ἀρχικοῦ τύπου. Τὸ πινακίον τῆς Χιμαίρας τῶν Παρισίων (ἀρ. 3, εἰκ. 52) παρουσιάζει τὴν ὑστερογετταϊκὴν παράδοσιν τῆς νευρώδους ἀποδόσεως τῶν μηρῶν, γραμμὴν περιγράμματος κατὰ τὴν περίμετρον τῶν σκελῶν, ἀχιβαδοειδῆ ὄφθαλμόν, μεταβιβασθέντα ἐκ τῆς ἀνατολιζούσης παραδόσεως.

Ἡ ροδιακὴ ἀγγειογραφία παρουσιάζει γενικῶς τρεῖς κυρίως τύπους ὄφθαλμοῦ: τὸν ἀχιβαδοειδῆ, ἀνατολικῆς προελεύσεως (βλ.

σ. 44, ὡσαύτως εἰκ. 6-7), τὸν κυκλικόν, πιθανῶς κατάλοιπον τῆς γεωμετρικῆς παραδόσεως (βλ. π.χ. εἰκ. 50), καὶ τὸν κυκλικόν μετὰ μιᾶς εὐθείας

Εἰκ. 52. Πινακίον Παρισίων (Δεπτομέρεια)

γραμμῆς κατὰ τὸ ἔξωτερικὸν ἄκρον, ἢ δύο, ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτων συνήθως (βλ. π.χ. εἰκ. 10 καὶ 35). Οἱ λοιποὶ τύποι ἀποτελοῦσι παραλλαγὰς τῶν ἀνωτέρω τριῶν τύπων. Ὁ τρίτος δὲ τῶν τύπων τούτων προσιδιάζει εἰς τὰ ζῶα τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας.

Ἡ κεφαλὴ λέοντος τῆς Χιμαίρας τοῦ πινακίου τῶν Παρισίων (εἰκ. 52)

παρουσιάζει τὸν ἀπὸ τοῦ ὄπτος κρεμάμενον πτυχωτὸν πλόκαμον, γνωστὸν χαρακτηριστικὸν τῶν κορινθιακῶν λεόντων, καὶ ἀποτελεῖ ἐν τῶν πρωιμωτέρων δειγμάτων ἐμφανίσεως τοῦ πλοκάμου τούτου. Ἐπὶ τοῦ κέρατος τῆς αἰγὸς τοῦ πινακίου τούτου ὑπάρχει ἐπίθετον πορφυροῦν γρῶμα, παρόμοιον δὲ τρόπον τεχνικῆς παρατηρήσαμεν ἤδη ἐπὶ ἀγγείων τῆς ομάδος Α τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Ὁ ἰχθύς τοῦ ἐξέργου τοῦ αὐτοῦ πινακίου εἶναι προφανῶς δελφίς. Καὶ αἱ μὲν λωρίδες καὶ αἱ κοκκίδες τῆς κοιλιακῆς χώρας αὐτοῦ ὑποδηλοῦσι τὸν κοινὸν δελφίνα (*delphinus vulgaris*), τὸ αἰχμηρὸν δὲ ρύγχος καὶ τὸ εὐρὸν μέτωπον αὐτοῦ ὑποδηλοῦσι τὸν τύπον τοῦ μετωπίου (*delphinus frontatus*), πιθανῶς δὲ ὁ ἀγγειογράφος τοῦ πινακίου τούτου ἐσχεδίασεν ἀπὸ μνήμης δελφίνα, εἰς ὃν προσέδωκε χαρακτηριστικὰ ἀμφοτέρων τῶν τύπων τούτων. Τὸ μετ' αἰγάργου πινάκιον τῶν Παρισίων (ἀρ. 6) πλησιάζει τὴν τεχνοτροπίαν τῆς οἰνοχόης τοῦ Λονδίνου (60· 4· 4· 7), ἀνήκουσαν εἰς τὸν μεταβατικὸν ρυθμὸν. Τὸ μετὰ ταύρου πινάκιον τοῦ Λονδίνου (ἀρ. 4. εἰκ. 51) πλησιάζει τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ μετὰ τοῦ κριοῦ πινακίου τοῦ Λονδίνου τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς.

Ἐξωτερικαὶ ἐνδείξεις πρὸς χρονολόγησιν τῶν πινακίων τῆς παρουσίας ομάδος ἐλλείπουσι, λόγῳ ὅμως τῶν ρυθμολογικῶν δεδομένων, τῶν παρουσιαζομένων ἐπὶ τῶν πινακίων τούτων, χρονολογοῦμεν τὴν ομάδα ταύτην εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Τὸ πινάκιον ἐκ Βρουλιᾶς (ἀρ. 1) εἶναι δυνατὸν νὰ τοποθετηθῇ εἰς τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος, τὸ τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων (ἀρ. 2) καὶ τὸ τῆς Χιμαίρας τῶν Παρισίων (ἀρ. 3) εἰς τὸ τέλος τοῦ τρίτου τετάρτου, εἰς δὲ τὸ τελευταῖον τέταρτον αὐτοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ τοποθετηθῶσι τὸ μετὰ τοῦ ταύρου πινάκιον τοῦ Λονδίνου (ἀρ. 4) καὶ τὸ μετ' αἰγάργου πινάκιον τῶν Παρισίων (ἀρ. 6).

1. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.27.

Vroulia, πίν. 35.

Αἰγάργος.

2. Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη Παρισίων. Ἐκ Καίρου. Διάμ. 0.275. Εἰκ. 50.

C.V.A. 1 πίν. 3 ἀριθ. 5. DE RIDDER, ἀριθ. 75. DUGAS, Classifications des céramiques antiques, ἀριθ. 1 (σ. 8).

Γρύψ¹.

¹ Ὁ γρύψ οὗτος φέρει ὀδόντας. Περὶ γυλῶν μετ' ὀδόντων, βλέπε Sir JOHN BEAZLEY, The Development of Attic Black Figure, 32.

3. Παρίσιοι A 307. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.325. Εἰκ. 52.
C.V.A. 1 II D c πίν. 3, ἀριθ. 1. SALZMANN, πίν. 49. PERROT-CHIRIEZ, 9, 424,
εἰκ. 213. MORIN-JEAN, Le Dessin des animaux en Grèce, εἰκ. 43.
Χίμαιρα.
4. Λονδῖνον 61· 4-25· 44. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.365. Εἰκ. 51.
Werkstätten, πίν. 8.2.
Ταῦρος.

Εἰκ. 53. Παραπληρωματικά θέματα καὶ θέματα ζωνῶν
ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ

5. Βοστώνη, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 323· 7, πίν. 35.
Ταῦρος.
6. Παρίσιοι A 305. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.30.
C.V.A. 1 II Dc, πίν. 3, ἀριθ. 9.
Αἴγαγρος.

Ὁμάδα μικρὰν τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ ἀποτελοῦσι τὰ ἀκόλουθα δείγματα, φέροντα γεωμετρίζουσιν διακόσμησιν μόνον. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 ἀγγεῖον ἔχει εὐρεθῆ ἐν Ρόδῳ, χρονολογεῖται δὲ ἐκ τοῦ περιεχομένου τοῦ τάφου αὐτοῦ περὶ τὸ τέλος τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος π.Χ. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 3 θραῦσμα εἶναι δυνατὸν νὰ ἀνήκη καὶ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔκτου αἰῶνος.

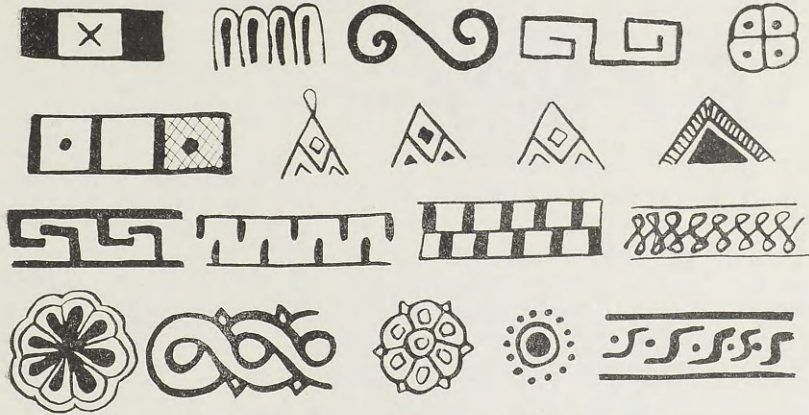
1. Ρόδος 12097. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 16. Ὑψ. 0.24.
Clara Rhodos 4, 54, εἰκ. 26 καὶ 28.

2. Θήρα, θραῦσμα.

AM 28, 1903, παρένθ. πίν. 21, ἀριθ. 4, D 10.

3. Λονδίνον, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος.

JHS 44, 1924, πίν. 8, ἀριθ. 3.

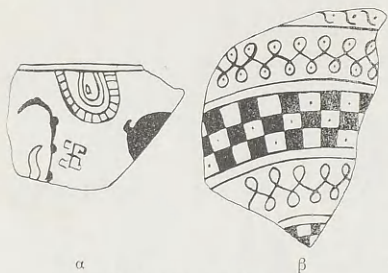
Εἰκ. 53α. Παραπληρωματικά θέματα καὶ θέματα ζωνῶν
ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ

ΑΓΓΕΙΑ ΥΣΤΕΡΩΝ ΑΝΑΤΟΛΙΖΟΝΤΩΝ ΡΥΘΜΩΝ ΜΗ ΡΟΔΙΑΚΩΝ

Ἡ κύλιξ ἐκ Δήλου (Délou X, πίν. 61 καὶ JHS 44, 1924, πίν. 9, 11) ἀποτελεῖ ὡραῖον δείγμα τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος χιακοῦ ρυθμοῦ. Αἱ δύο κύλικες ἐκ Vulci (JHS 44, 1924, πίν. 9, 12-13) ἀποτελοῦσιν ὡσαύτως δείγματα τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος χιακοῦ ρυθμοῦ, τελοῦσιν ὅμως ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Ἀγγεῖα τῆς Σάμου τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος παρουσιάζουσιν ὁμοιότητας πρὸς ἀγγεῖα τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ, ἀρκετὰ δὲ τούτων παρουσιάζουσι καὶ φιλοδοξίας ἐφαμιλλοὺς τῶν καλῶν ροδιακῶν ἀγγείων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (παράβαλε π.χ. τὸν κρατῆρα ἐν AM 58, 1933 παρένθ. πίν. XXI, ἀρ. 1). Ὁ κρατῆρ τῆς Σάμου (AM 58, 1933, 86, εἰκ. 32 καὶ πίν. II καὶ III) πλησιάζει τὴν τεχνοτροπίαν τῆς οἰνοχόης τοῦ Λένινγκραντ (δμᾶς A, ἀρ. 23). Τὰ θραύσματα τῆς Σάμου (AM 54, 1929, παρένθ. πίν. XI, ἀρ. 3 καὶ 4, ὡς καὶ παρένθ. πίν. XIV, ἀρ. 4, ἐπίσης AM 54, 1929, εἰκ. 16, AM 58, 1933, παρένθ. πίν. XXVII, ἀρ. 1 καὶ 2, σ. 84, εἰκ. 50) εἶναι δυνατὸν νὰ τοποθε-

τηθῶσιν εἰς τὸ τελευταῖον τρίτον τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος π.Χ. ἢ ὀλίγον ἔνω-
ρίτερον. Μετὰ τὰ μέσα τοῦ αἰῶνος τούτου εἶναι δυνατὸν νὰ τοποθετηθῇ
ὁ δῖνος τῆς Σάμου (AM 54, 1929, παρ. πίν. IX, ἀριθ. 2), εἰς τὸ τελευ-

α β
Εἰκ. 54. Θραύσματα ἐκ Μιλήτου

(εἰκ. 54-5, ἐκ τῶν σημειώσεων τῆς Elinor Price) ὑποδηλοῦσιν, ὅτι ὁ μι-
λησιακὸς ρυθμὸς τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος ἀφ' ἑνὸς
συνεχίζει γεωμετρικὰς τινὰς ἐπιβιώσεις (εἰκ. 54), ὡς καὶ ὁ ὕστερος ἀνατολί-
ζων ροδιακὸς ρυθμὸς, ἀφ' ἑτέρου ἐπηρεάζεται ἴσως
ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμριαῖ-
κοῦ ρυθμοῦ (εἰκ. 55). Τὸ
ἐκ Μιλήτου θραῦσμα τῶν
προσφάτων γερμανικῶν
ἀνασκαφῶν (Neue deutsche
Ausgrabungen in Mittel-
meergebiet und im vor-
deren Orient, Berlin 1959,
192 καὶ 194, εἰκ. 13 καὶ

Εἰκ. 55. Θραῦσμα ἐκ Μιλήτου

Istambuler Mitteilungen 9-10, 1959-60, πίν. 80, 2) τοποθετεῖται ὑπὸ τοῦ
WEICKERT καὶ τοῦ SHIERING εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Καὶ
ναὶ μὲν τοῦτο παρουσιάζει γεωμετρικὴν τινὰ διακόσμησιν, αὕτη ὅμως δὲν
ἀποτελεῖ αὐτοδύναμον στοιχεῖον πρὸς χρονολόγησιν, δεδομένου ὅτι γεωμε-
τρικὰ στοιχεῖα παρουσιάζονται καθ' ἅπαντα τὸν ἑβδομον αἰῶνα, καθίστανται
δὲ τοῦ συρμοῦ κατὰ τοὺς μετὰ τὰ μέσα τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος χρό-
νους (βλ. σ. 55). Τὸ σῶμα τῶν αἰγύρων τοῦ ἐν λόγῳ θραύσματος παρου-
σιάζει εὐχρύμους καμπύλας, αἵτινες ἀπομακρύνονται τῆς γεωμετρικῆς παρα-
δόσεως, ἢ δὲ κατατομὴ τῶν ζῶων τούτων ἐνθυμίζει ἀμυδρῶς κατατομὰς ζῶων

ταῖον δὲ τέταρτον αὐτοῦ ὁ κρατήρ
τῆς Σάμου (AM 58, 1933, παρ. πίν.
XXVII).

Ὁ κρατήρ ἐκ Μυρίνης τῶν
Παρισίων (POTTIER καὶ REINACH,
La nécropole de Myrina I, 499
καὶ 504, εἰκ. 55-6 καὶ II, πίν. 51)
ἀποτελεῖ ὡραῖον δείγμα τοῦ αἰολι-
κοῦ ρυθμοῦ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος
τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος π.Χ.

Τὰ θραύσματα ἐκ Μιλήτου

τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ (βλ. π.χ. εἰκ. 40), πρὸς ἃς ἐξ ἄλλου συνδέεται διὰ τῆς ἐλλείψεως κεράτων. Τὸ θραῦσμα τοῦτο εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετηθῆ εἰς τὸ δεύτερον τέταρτον τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Τὰ ὀπίσθια σκέλη τῶν αἰγάγων τοῦ αὐτοῦ θραύσματος ἐνθυμίζουσί πως τὴν τεχνοτροπίαν τῆς σχολῆς τοῦ δίνου τῶν Παρισίων τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς, δὲν ἀποκλείεται δὲ ἡ σχολὴ αὕτη νὰ προῆλθεν ἐξ ἀνανεώσεως τινος τοῦ ἐν λόγῳ ρυθμοῦ διὰ τινος ρεύματος ἐκ Μ. Ἀσίας.

Τὰ ἐκ Μπερεζὰν θραύσματα (Archaeologia Sovjetskaja 1960, II, 157, εἰκ. 1, ἀρ. 1-4) ἀποτελοῦσι μᾶλλον δείγματα τοπικοῦ τινος ἐργαστηρίου τῆς Μ. Ἀσίας, τελούντος ὑπὸ ἄμεσον ἐπίδρασιν ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Τὸ αὐτὸ εἶναι δυνατόν νὰ λεχθῆ καὶ περὶ ἄλλων τινῶν ἐκ Μπερεζὰν θραυσμάτων (ἔ.ἀ. 158, εἰκ. 2, 160 εἰκ. 6, ἀρ. 4 καὶ 161, εἰκ. 7). Περὶ τῶν λοιπῶν θραυσμάτων ἐκ Μπερεζὰν (ἔ.ἀ. 160, εἰκ. 6, ἀρ. 1-3) δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν μετ' ἀσφαλείας ἂν ταῦτα εἶναι ροδιακά. Τὰ μὴ ροδιακὰ θραύσματα πιθανῶς ἀνήκουσιν εἰς μιλησιακὸν ἐργαστήριον ἢ ἐργαστήριον τελῶν ὑπὸ μιλησιακῆν ἐξάρτησιν. Γνωσταὶ εἶναι ἐξ ἄλλου αἱ ἐκ τῆς Μιλήτου ἐξαρτήσεις τῶν ἐμπορικῶν κέντρων τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Μᾶλλον μὴ ροδιακὰ φαίνονται καὶ δύο θραύσματα ὀπωροδόχης ἐκ τῶν νεωτέρων ἀνασκαφῶν τῆς Μιλήτου. Ἐπὶ τῶν θραυσμάτων τούτων πρόσωπον παρδάλεως καὶ φυτικὸν αὐτοτελὲς θέμα τίθενται τὸ ἐν παραλλήλῳ τοῦ ἄλλου, ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως δηλαδὴ ἀκτινωτῶν φύλλων, καὶ εἶναι φυγοκέντρος διατεταγμένα (Istambuler Mitteilungen 9-10, 1959-60, πίν. 82, 3), εἶναι δὲ ἴσως τὰ θραύσματα ταῦτα μιλησιακά.

Τὸ πινάκιον τοῦ Βελλεροφόντου καὶ τῆς Χιμαίρας τῆς Θάσου, ὅπερ εἶναι δυνατόν νὰ χρονολογηθῆ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρίτου τετάρτου τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ἔχει σχετισθῆ ὑπὸ τοῦ SALVIAT καὶ τῆς WEILL (Archaeology 13, 1960 II, 98, εἰκ. 12 καὶ BCH 84, 1959-60, 347 κ.έ.) πρὸς τὴν ὁμάδα τῶν ἀγγείων Βε 18-21 τῆς Δήλου. Τὸ ἕτερον πινάκιον τῆς Θάσου (BCH 58, 1960-1, 98 κ.έ., εἰκ. 1) ἔχει σχετισθῆ ὑπὸ τοῦ SALVIAT καὶ τῆς WEILL πρὸς τὸ γνωστὸν πινάκιον τῆς Δήλου. Τὸ πινάκιον τοῦτο ἔχει χαρακτηρισθῆ ὡς ροδιάζον κυκλαδικόν, κατὰ τινα δὲ γνώμην τοῦτο εἶναι ναξιακόν. Ὁρθῶς ὁμοῦς ὁ SALVIAT καὶ ἡ WEILL παρατηροῦσιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅτι τὸ τοπογραφικὸν πρόβλημα τῶν πινακίων τούτων τίθεται πρὸς τὸ παρὸν ἐν δευτέρῳ μοίρῳ (BCH 58, 1960-61, 118, ἔνθα καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία περὶ τοῦ πινακίου τῆς Δήλου), προσέχει δὲ τὸ τῆς ρυθμολογικῆς καὶ χρονολογικῆς αὐτῶν τοποθετήσεως. Ἡ τεχνοτροπία τῆς κυρίας διακοσμήσεως τοῦ πινακίου τούτου τῆς Θάσου, πλησιάζει γενικῶς πως τὴν τεχνοτροπίαν τῆς

οινοχόης Βλαστοῦ (Werkstätten, πίν. 4, 5 καὶ 6, ἀρ. 1), ἡ δὲ τεχνοτροπία ἐξ ἄλλου τῆς ἐπὶ τοῦ ἐξέρογου ζωφόρου αὐτοῦ ὁρθῶς ἔχει σχετισθῆ ὑπὸ τοῦ SALVIAT καὶ τῆς WEILL πρὸς τὴν τεχνοτροπίαν θραυσμάτων ἑτέρων μετὰ ζωφόρων πινακίων ἐκ Θάσου (BCH 85, 1960-1, 115, εἰκ. 11· 117, εἰκ. 12), εἶναι δὲ αὕτη δυνατόν νὰ σχετισθῆ πως ἀφ' ἐνὸς πρὸς τὴν διακόσμησιν ἀγγείων τινῶν τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ—ὡς πρὸς τὸν μικρογραφικὸν χαρακτῆρα τῶν ζῶων ἰδίᾳ, π.χ. βλ. εἰκ. 40, 45—, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς τὴν διακόσμησιν ἀγγείων τινῶν τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς—π.χ. ὡς πρὸς τὴν λεπτομέρειαν τῆς κατατομῆς τῶν αἰγῶν πρὸς τὴν σχολὴν τοῦ δίνου τῶν Παρισίων—, ὑποδεικνύουσα, ὅτι ὁ ρυθμὸς μεικτῆς τεχνικῆς (σκιαγραφία καὶ περίγραμμα) προῆλθεν ἴσως ἐν μέρει καὶ ἐξ ἀνανεώσεως αὐτοῦ διὰ ροδιάζοντος ρεύματος ἐξ ἀνατολικῆς Ἑλλάδος ἢ ἐκ τῶν ἐγγύς αὐτῆς νήσων.

Ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ φαίνονται νὰ ἔχωσιν ἐπηρεασθῆ ὠρισμένα ἀγγεῖα τῆς Σάμου (AM 54, 1929, 23, εἰκ. 17, ἀρ. 4 καὶ παρ. πίν. XII, ἀρ. 1· βλέπε ἐπίσης ἔ.ἀ. παρ. πίν. XV, ἀρ. 2—ὅπερ δεικνύει ὁμοιότητα πρὸς τὸν ροδιακὸν μεταβατικὸν ρυθμὸν—καὶ ἀρ. 5). Ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ φαίνεται νὰ ἔχη ἐπηρεασθῆ καὶ τὸ ἐκ Θήρας θραῦσμα (AM 28, 1903, παρ. πίν. XXIII, ἀρ. 4, G 1).

Ἡ οἰνοχόη Βλαστοῦ (Werkstätten, πίν. 4-5 καὶ 6) φαίνεται προερχομένη μᾶλλον ἐξ ἐργαστηρίου τῆς Βορείου Μ. Ἀσίας ἢ ἐγγύς τινος αὐτῆς νήσου, εἶναι δὲ δυνατόν νὰ τοποθετηθῆ εἰς τοὺς περὶ τὸ 630-620 π.Χ. χρόνους. Ἡ οἰνοχόη αὕτη δὲν εὗρίσκει σύστοιχον δεῖγμα ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ.

ΚΛΑΣΣΙΚΟΣ ΚΑΜΙΡΑ·Ι·ΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

Ὡνομάσαμεν τὸν ρυθμὸν τοῦτον καμιραϊκόν, διότι τὰ πλεῖστα τῶν ἀγγείων αὐτοῦ προέρχονται ἐκ Καμίρου, κλασσικὸν δὲ καμιραϊκόν, διότι δὲν θέλομεν νὰ ἀποκλείσωμεν τὸ ἐνδεχόμενον τῆς ἐν Καμίρῳ κατασκευῆς ἀγγείων καὶ ἄλλων ροδιακῶν ρυθμῶν. Κλασσικὸς καμιραϊκὸς ρυθμὸς εἶναι ὡς ἐκ τούτου ὁ κατ' ἐξοχὴν καμιραϊκὸς ρυθμὸς.

Ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ ρυθμοῦ τούτου διακρίνομεν ἀγγεῖα, παρουσιάζοντα κλειστὰς καλλιτεχνικὰς ἐνότητας προσδιοριζούσας ὄρισμένας σχολάς, ἐργαστήρια ἢ καὶ ἀπλῶς ομάδας. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς δύο μεγάλα σύνολα, συμβατικῶς δὲ ὀνομάζομεν ταῦτα κατηγορίαν Α καὶ κατηγορίαν Β.

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α.

Τὰ πλεῖστα τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας Α εἶναι οἰνοχόαι. Αἱ οἰνοχόαι αὗται παρουσιάζουσι πολλὰ κοινὰ χαρακτηριστικά. Ἐν τῇ καταστάτῃ ζώνῃ καὶ περὶ τὴν βᾶσιν ἐκάστης οἰνοχόης ὑπάρχει ἄλλυσις ἐκ πέντε συνήθως ἀνθέων καὶ πέντε καλύκων λωτοῦ ἐναλλὰξ ἐσχεδιασμένων. Περὶ τὸ ἄνω μέρος τοῦ σώματος τῆς οἰνοχόης ὑπάρχει ζωφόρος, ἣς τὸ βάθος διαστίζεται ὑπὸ ποικίλων παραπληρωματικῶν κοσμημάτων. Ἡ ζωφόρος αὕτη φέρει πέντε ἕως ὀκτὼ αἰγάγρους ἢ ἐλάφους ἢ νεβρούς, βαδίζοντας, βόσκοντας, ἀναπαυομένους, διακομένους ὑφ' ἑνὸς ἢ δύο κινῶν. Ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς οἰνοχόης ὑπάρχει δευτέρα ζωφόρος, ἣς τὸ βάθος διαστίζεται ὑπὸ ὁμοίων παραπληρωματικῶν κοσμημάτων. Ἐπὶ τινων περιπτώσεων τὸ σῶμα τοῦ ἀγγείου διακοσμεῖται διὰ δύο ἢ πλείονων ζωφόρων. Ἡ ζωφόρος τοῦ ὤμου φέρει κατὰ κανόνα περὶ τὸ μέσον αὐτῆς τυποποιημένον ἄνθος λωτοῦ ἢ σπειροειδὲς ἀνθεματὸν κόσμημα μετὰ ζῶων ἢ μυθικῶν ὄντων,

τριῶν, τεσσάρων, πέντε ἢ καὶ ἕξ ἐν συνόλῳ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτοῦ. Συνήθως ἢ πρὸς τὴν λαβὴν μορφῆ τῆς ζωφόρου ταύτης ἔχει τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸν κεντρικὸν ἄξονα, χρησιμεύει δὲ τρόπον τινὰ ὡς διακοσμητικὸν πλάγιον πλαίσιον τῆς λαβῆς. Σπανίως τὸ κεντρικὸν θέμα τῆς ζωφόρου ταύτης ἀντικαθίσταται ὑπὸ ζῶου ἢ μικροῦ τινος κοσμημάτος, συγχομένου μετὰ τῶν λοιπῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων. Σπανίως ἕξ ἄλλου αἰ ἐπὶ τοῦ ὄμου μορφαὶ συντάσσονται δύο μὲν πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς, ἀνὰ μία δὲ πρὸς τὸν κεντρικὸν ἄξονα, ἢ τοιαύτη δὲ διάθεσις τῶν μορφῶν εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῆ ὡς στοιχεῖον πρωιμότητος. Τὸ ἐμπρόσθιον μέρος καὶ τὰ πλάγια τοῦ λαιμοῦ φέρουσι πλοχμόν, ἐνίοτε ὅμως μαϊάνδρον ἐναλλασσόμενον μετὰ τετραγώνων. Ὑπὸ τὸν λαιμὸν ὑπάρχει κατὰ κανόνα λεπτὴ ζώνη περιγεγραμμένον γλωσσῶν ἐν εἶδει λεπτοῦ ὄριου. Τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ λαιμοῦ καὶ τὰ χεῖλη εἶναι μελαμβαφῆ. Ζεῦγος ὀφθαλμῶν εἶναι ἐνίοτε ἐξωγραφημένον ἐπὶ τῶν χειλέων δι' ἐπιθέτου χρώματος. Τὸ στόμιον εἶναι τρίλοβον. Ἡ λαβὴ εἶναι κατὰ κανόνα τριπλῆ, ἐνίοτε ὅμως καὶ πενταπλῆ. Τὰ ἐξωτερικὰ στελέχη τῆς λαβῆς φέρουσιν ἄλλοτε σειρὰν κοκκίδων, ἄλλοτε λοξὰς γραμμιάς, ἄλλοτε δὲ μέλανα καὶ ἐδαφόχρωμα τετράγωνα ἐναλλάξ. Τὸ ἐσωτερικὸν στέλεχος φέρει μέλανα καὶ ἐδαφόχρωμα τετράγωνα ἢ σειρὰν κοκκίδων ἢ λοξὰς παραλλήλους γραμμιάς.

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Β.

Αἱ οἰνοχόαι τῆς κατηγορίας ταύτης παρουσιάζουσι τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά: Ἐν τῇ κατωτάτῃ ζώνῃ τῶν ἀγγείων τούτων ὑπάρχουσι συνήθως τρία ἄνθη καὶ τρεῖς κάλυκες λωτοῦ. Ἐπὶ τινων περιπτώσεων ὅμως ὁ περὶ τὴν βᾶσιν χώρος τῆς οἰνοχόης κοσμεῖται διὰ λογχοειδῶν φύλλων. Ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς οἰνοχόης ὑπάρχει κατὰ κανόνα ζωφόρος ἐκ τεσσάρων αἰγάρων, οἱ αἰγάροι δὲ οὔτοι συνήθως εἰκονίζονται βόσκοντες πρὸς τὰ δεξιὰ. Ἐπὶ τινων περιπτώσεων ἀντὶ τῆς ζωφόρου ταύτης ὑπάρχουσι δύο παχεῖαι μελαμβαφεῖς ταινίαι, μεταξὺ δὲ αὐτῶν παρεμβάλλεται στενὴ ζώνη φέρουσα γεωμετρικὴν διακόσμησιν. Ἡ λεπτὴ αὕτη ζώνη συνδέει τὰς οἰνοχόας ταύτας καὶ ὡς ἐκ τούτου τὴν κατηγορίαν Β πρὸς ὀρισμένα ὁπωροδόχας τοῦ κλασσικοῦ καμυραῖκου ρυθμοῦ καὶ πρὸς ὀρισμένα πινάκια τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολιζόντος ρωδιακοῦ ρυθμοῦ μετ' ἀντιστοιχῶν λεπτῶν δευτερευουσῶν ζωνῶν. Ἐπὶ τῶν ὁμων οἰνοχόης τῆς κατηγορίας Β ὑπάρχει ζῶον ἢ μυθικὸν ὃν ἐκατέρωθεν τυποποιημένου ἄνθους λωτοῦ, εὐρισκομένου ἐπὶ τοῦ ἄξονος, ἢ τρεῖς ἐν συνόλῳ μορφαὶ (δύο ζῶα καὶ μυθικὸν ὃν ἢ τρία

ζῶα) ἢ μέγας ὄρμος ἐξ ἐσκιαγραφημένων ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ ἐναλλάξ. Συνήθως αἱ μορφαὶ τῆς ζωφόρου τῶν ὄμων συντάσσονται πρὸς τὸ κέντρον, παρουσιάζεται ὅμως καὶ τάσις τις πρὸς παρατακτικὴν διάταξιν τῶν μορφῶν τούτων. Ὑπὸ τὸν λαιμὸν τῆς οἰνοχόης ὑπάρχει λεπτὴ ζώνη, ἐκ παραλλήλων καθέτων γραμμῶν συνήθως. Τὸ ἐμπρόσθιον μέρος καὶ τὰ πλάγια τοῦ λαιμοῦ διακοσμοῦνται διὰ πλοχμοῦ ἢ, συνηθέστερον, διὰ μαιάνδρου ἐναλλασσομένου μετὰ τετραγώνων. Τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ λαιμοῦ καὶ τὸ χεῖλος εἶναι μελαμβραῖ. Τὸ στόμιον εἶναι τρίλοβον. Ἡ λαβὴ εἶναι τριπλῆ, τὰ δὲ στελέχη αὐτῆς φέρουσι κατὰ κανόνα λοξὰς παραλλήλους γραμμὰς.

Εἰς τὴν κατηγορίαν Β ἀνήκουσι καὶ τινες οἰνοχόαι, ὧν ἡ βῆσις παρουσιάζει διακόσμησιν ἐκ λογχοειδῶν φύλλων, τὸ σῶμα αὐτῶν ζεῦγος μελαμβραῶν ταινιῶν καὶ μετὰξὺ αὐτῶν λεπτὴν ζώνην μετὰ γεωμετρικοῦ τινος θέματος, ὃ δὲ ὅμος ἐσκιαγραφημένα ἄνθη καὶ κάλυκας λωτοῦ ἐναλλάξ ἐν εἶδει ὄρμου.

ΣΧΟΛΗ ΑΡΚΑΔΩΝ

Ἡ σχολὴ Ἀρκάδων ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν Α, ὀφείλει δὲ τὴν ὀνομασίαν αὐτῆς εἰς τὰς δύο οἰνοχόας ἐξ Ἀρκάδων (Κρήτης). Τὰ δύο ταῦτα ἀγγεῖα ἀπετέλουν τὰ ἀρχαιότερα δείγματα τοῦ κλασσικοῦ καμιραῖκου ρυθμοῦ, ἢ ἐσχάτως ὅμως εὐρεθεῖσα οἰνοχόη (Ἀρχαῶν Κρήτης) παρουσιάζεται ἔτι ἀρχαιότερα. Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς σχολῆς ταύτης εἶναι τὰ ἔξῃς. Γενικῶς αἱ μορφαὶ παρουσιάζουσι κανονικὰς ἀναλογίας (σῶμα οὐχὶ μακρόν), στάσεις καὶ κινήσεις ζωηράς, ἐλευθέρως καὶ ἑλαφράς. Τὰ πτηνὰ ἔχουσι τὸ βάρος ἐπὶ τοῦ νοητοῦ κεντρικοῦ ἄξονος αὐτῶν, αἱ Σφίγγες καὶ οἱ γοῦπες ἐμφανίζουσι κοινὰ γνωρίσματα ἐμφανίζονται δὲ βαδίζοντες ἢ ἡμιμαθῆμενοι. Ἡ διαχωριστικὴ γραμμὴ μετὰξὺ λαιμοῦ καὶ κεφαλῆς τῶν πλείστων ζῴων δὲν φθάνει μέχρι τοῦ τραχήλου, ἀλλ' ὡς ἀνεστραμμένον z σχηματίζει διπλὴν γωνίαν. Ἡ ὀφθαλμοῦ ζῴου ὁμοιάζει πρὸς τόξον εὐρισκόμενον ἄλλοτε ὑπεράνω τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἄλλοτε συγγεόμενον ἐν μέρει ἢ καὶ ἐξ ὀλοκλήρου πρὸς τὴν πλησίον γραμμὴν

Εἰκ. 57. Θραῦσμα ὀπωροδόξης Ρόδου

τῆς μετωπικῆς χώρας, ἥτις εἶναι ἐξωγκωμένη καὶ ἀπεστρογγυλευμένη. Τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων δὲν ἔχει εἰσέτι προσδιορισθῆ ἡ ἀκριβὴς θέσις (οἰνοχόαι Ἀρχαίων καὶ Ἀρχάδων), διαφαίνεται ὅμως τάσις, ὅπως ταῦτα λάβωσιν ὠρισμένην θέσιν ἐν τῇ ζωφόρῳ. Ἐπὶ τῆς ὄψοδος τῆς Ρόδου (εἰκ. 57) ὑπάρχει ἰστάμενον ἡμικύκλιον μετὰ φεστονοειδοῦς περιμέτρου, τοῦτο δὲ ἴσως ἀποτελεῖ δάνειον ἐκ τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Ὁμοίον ἡμικύκλιον, ἐλαφρῶς τυποποιημένον, παρουσιάζει καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 4 οἰνοχόη.

Εἰκ. 58. Θραῦσμα οἰνοχόης Λονδίνου

ρουσιάζουσι δὲ ὠρισμένην συγγένειαν πρὸς τὸν ὑστερὸν ἀνατολίζοντα ρυθμόν, εἰδικῶς δὲ τὸν τῆς ομάδος Α. Ἐξ ἄλλου ἀρετὰ τῶν λοιπῶν ἀγγείων τῆς σχολῆς ταύτης φαίνονται σύγχρονα πρὸς ἀγγεῖα ἄλλων ἐργαστηρίων ἢ ομάδων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Οἰνοχόαι

1. Ἡράκλειον. Ἐξ Ἀρχαίων (τυχαῖον εὑρημα τοῦ 1961). Πίν. 3.

I: δύο κύνες διώκοντες νεβροὺς καὶ αἰγάγρους. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ μικροῦ ἀνθεμίου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνόν, ἀριστερᾷ δὲ αὐτῶν νεβρὸς καὶ αἰγάγρος πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς λαβῆς καὶ δεξιᾷ δύο αἰγάγροι, πρὸς τὴν ἐτέραν πλευρὰν αὐτῆς.

2. Ἡράκλειον 8175. Ἐξ Ἀρχάδων, ταφ. σύνολον ὑπ' ἀριθ. 25. Ὑψ. 0.31. Πίν. 4β. *Annuario* 10-12, 1927-9, 125, εἰκ. 107, πίν. 17.

I: πέντε αἰγάγροι διωκόμενοι ὑπὸ κυνός. II: λέων ἐκατέρωθεν ἐλάφου, ἔλαφος πρὸς ἐκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

3. Ἡράκλειον 7962. Ἐξ Ἀρχάδων, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 26. Ὑψ. 0.323. *Annuario* 10-12, 1927-9, 352, εἰκ. 462, πίν. 24.

I: πέντε αἰγάγροι διωκόμενοι ὑπὸ δύο κυνῶν. II: γούψ καὶ πτηνὸν ἐκατέρωθεν ἐσχηματοποιημένου κεντρικοῦ κοσμήματος, ἔλαφος πρὸς ἐκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

4. Ρόδος 12080. Ἐκ Καμίρου ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 6. Ὑψ. 0.305. *Clara Rhodos* 4, 47, εἰκ. 13, 19 καὶ 20.

I: πέντε νεβροί, διωκόμενοι ὑπὸ κυνός. II: γούψ καὶ πτηνὸν ἔνθεν ἐσχηματοποιημένου κοσμήματος λωτοῦ, ἔνθεν δὲ τοῦ αὐτοῦ κοσμήματος ἕτερος γούψ ἀριστερᾷ, πτηνὸν πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς λαβῆς, δεξιᾷ λέων σπαράσσων βοῦν πρὸς τὴν ἐτέραν πλευρὰν αὐτῆς.

5. Θραύσματα ἐκ Nemirov. Πιθανῶς τοῦ αὐτοῦ ἀγγειογράφου ὡς ἡ οἰνοχόη ὑπ' ἀρ. 3.

AA 1912, 378.

α: νεβρός. β: παραπληρωματικά κοσμήματα, χελιδόνες γ: ἄνθος καὶ κάλυξ λωτοῦ.

6. Ἐκ Σάρδεων, θραῦσμα. Σφξ. μῆκ. 0.071.

HANFMANN, Sardis und Lydien ἐν Abh. Mainz Ak., Geistes u. Sozialw. Klasse 1960, πίν. 6, εἰκ. 7. Arch. Reports for 1959-60 (J. M. COOK), 38.

I: δύο αἶγαροι.

7. Μόναχον. Ὑψ. 0.325. Πίν. 4α.

SIEVEKING-HACKL, ἔ.ἀ. ἀριθ. 449, σ. 42 εἰκ. 54 καὶ 55. BUSCHOR, Griech. Vasen, εἰκ. 61.

I: ὀκτὼ αἶγαροι. II: γρῦψ καὶ πτηνὸν ἑκατέρωθεν κεντρικοῦ κοσμήματος, αἶγαρος πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

8. Λονδῖνον 1940-3-6-1, θραῦσμα. Δωρεὰ J. D. Hornblower. 0.11×0.10. Εἰκ. 58.

II: πτηνὸν καὶ γρῦψ, πιθανῶς ἑκατέρωθεν κεντρικοῦ κοσμήματος, γρῦψ πρὸς λαβήν.

9. Αἶγινα, θραῦσμα. Μεγ. διάστ. 0.045.

II: αἶγαρος πρὸς κέντρον, νεβρός πρὸς λαβήν.

10. Λοῦβρον 658. Ἐκ Ρώμης (ἀγγεῖον Levi). Ὑψ. 0.395. Πίν. 4γ.

C.V.A. Γαλλία II Dc, πίν. 6 ἀριθ. 7. POTTIER, Catalogue, 523, ἀριθ. 658. MuZ εἰκ. 113. FERROT-CHIRIEZ, 9, 439, εἰκ. 223, πίν. 19. DUCATI, Storia della ceramica greca I, 93 κ.ε., εἰκ. 75 καὶ 76. NICOLE, La peinture des vases grecs, πίν. 4. JdI 44, 1929, 209, εἰκ. 10-13.

I: πέντε ζωφόροι, τρεῖς μετ' ἐλάφων, δύο μετ' αἰγῶρων. II: πτηνὸν καὶ γρῦψ ἑκατέρωθεν κεντρικοῦ κοσμήματος, Σφιγξ καὶ νεβρός πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο πλησιάζει τὴν τεχνοτροπίαν τῆς οἰνοχόης Β τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ.

11. Ζυρίχη, Ἀνωτάτη Τεχνικὴ Σχολή. Ὑψ. 0.331.

BLÖSCH, Antike Kunst in der Schweiz, πίν. 9 ἄνω, 10-11.

I: ἔλαφοι βόσκουσαι. II: γρῦψ καὶ πτηνὸν ἑκατέρωθεν κεντρικοῦ κοσμήματος.

12. Αἶγινα, θραῦσμα. Μεγ. διάστ. 0.05.

II: γρῦψ ἡμίκαθήμενος πρὸς τὰ δεξιά.

13. Λοῦβρον AM 1470. Διαστ. 0.075×0.06.

II: γρῦψ πρὸς κέντρον, νεβρός πρὸς λαβήν.

14. Manchester, Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν. Ἐκ Ρόδου. Συλλογὴ F. T. Palgrave¹. Ὑψ. 0.038.

II: αἶγαρος πρὸς τὸ κέντρον, ὅπερ καταλαμβάνεται ὑπ' ἐγειρομένης Σφιγγός. Ἡ οἰνοχόη αὕτη ἀποτελεῖ ἐν τῶν τελευταίων δειγμάτων τῆς τεχνοτροπίας τῆς σχολῆς Ἀρκάδων, ἀνήκει δὲ εἰς τὴν κατηγορίαν Β.

¹ Ὁ Billotti ἐπώλησε 17 ἀγγεῖα εἰς τὸν Palgrave τὸν Μάιον τοῦ 1862, τὰ ἀγγεῖα δὲ ταῦτα περιήλθον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Manchester μετὰ τὸν θάνατον τούτου τὸ 1897.

Ἄλλα ἀγγεῖα

1. Ρόδος. Θραῦσμα ὀπωροδόχης, ἐκ Καμάρου. 0.105×0.09. Εἰκ. 57.

Ἐσωτ., δύο νεβροὶ τρέχοντες Ἐξωτ., δύο αἰγάροι τρέχοντες.

Τὸ θραῦσμα τοῦτο πλησιάζει πρὸς τὴν ὁμάδα Β τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (διευθέτησις π.χ. τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων).

ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΑΡΠΑΚΤΙΚΟΥ ΠΤΗΝΟΥ

Ὁ εὐχερέστερον ἀναγνωριζόμενος ἀγγειογράφος τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ εἶναι ὁ ἀγγειογράφος τοῦ ἀρπακτικοῦ πτηνοῦ, ὁφείλει δὲ οὗτος τὴν ὀνομασίαν ταύτην εἰς ἀρπακτικὸν πτηνὸν σχεδιασθὲν ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ οἰνοχόης τοῦ Μουσείου τῆς Ρόδου (ἀρ. 1). Ὁ ἀγγειογράφος οὗτος ἐξαρτάται ἐκ

Εἰκ. 59. Οἰνοχόη Παρισίων

τῆς σχολῆς τῶν Ἀρχαίων, χαρακτηρίζει δὲ τὸ ἔργον αὐτοῦ ποιά τις σπασμωδικότης σχεδίου. Οὐδεμία οἰνοχόη αὐτοῦ εἶναι δυνατὸν μετ' ἀσφαλείας νὰ θεωρηθῇ ἀρχαιότερα, αἱ φέρουσαι ὅμως ἐπὶ τῆς κοιλίας αὐτῶν παραστάσιν τρεχόντων αἰγῶν εἶναι πιθανῶς αἱ ἀρχαιότεραι. Τὸ σχῆμα τῶν οἰνοχῶν αὐτοῦ παρουσιάζει ὁμοιομορφίαν, ἴσως δὲ ὁ ἀγγειογράφος οὗτος ἦτο καὶ ἀγγειοπλάστης. Ὁ ἀγγειογράφος τοῦ ἀρπακτικοῦ πτηνοῦ σχεδιάζει ἐνίοτε καὶ τρέχοντας αἰγάρους, ἔχοντας τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἡ στάσις αὕτη ἀπαντᾷ ἐπὶ ἀγγείοις τῆς ὁμάδος Β τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, καθίσταται δὲ τοῦ συρμοῦ ἐπὶ τῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς. Ἐν τῷ θεματολογίῳ τοῦ κλασ-

σικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ ἡ στάσις αὕτη σπανίζει.

Τὰ ὑπὸ τοῦ ἀγγειογράφου τούτου χρησιμοποιούμενα παραπληρωματικὰ κοσμήματα εἶναι τὰ πλείστα τῶν γνωστῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Καὶ παρατηρεῖται μὲν τάσις πρὸς ἱεραρχίαν τῶν κοσμημάτων τούτων, ἥτοι κατάληψιν ὑφ' ἐκάστου αὐτῶν

ώρισμένης θέσεως ἐν τῇ ζυφόρῳ, ἢ τάσις ὅμως αὕτη δὲν φθάνει νὰ ἀποτελέσῃ κανόνα. Ἐπὶ ἀγγείου (εἰκ. 59) αὐτοῦ ὑπάρχουσιν ἰστάμενα τρίγωνα τύπου τινὸς τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ (σ. 73, ἀρ. 18), τὰ δὲ κρεμάμενα ἡμικύκλια ἔχουσιν ἄλλοτε φεστονοειδῆ καὶ ἄλλοτε ἀπλὴν περιμέτρον ἢ, ἐνίοτε, ἀμφοτέρως. Ὁ λαιμὸς φέρει πάντοτε πλογομόν.

Οἶνοχοαί

1. Ρόδος 12065. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 6. Ὑψ. 0.295.

Clara Rhodos 4, 43, εἰκ. 13-4. C.V.A. Rhodos 2 II Dh, πίν. 6, A 5 καὶ 7, A 2.

I: ἔξ αἶγαροι διωκόμενοι ὑπὸ κυνός. II: λέων ἐκατέρωθεν κάρου, αἶγαρος πρὸς ἐκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

2. Βοστώνη, Δωρεὰ S. T. Morse. Ὑψ. 0.284.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 291, πίν. 27. Vroulia, εἰκ. 96.

I: τέσσαρες αἶγαροι διωκόμενοι ὑπὸ δύο κυνῶν. II: πτηνὸν καὶ ταῦρος ἐκατέρωθεν κεντρικοῦ κοσμήματος, αἶγαρος πρὸς ἐκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

3. Βοστώνη, Δωρεὰ S. T. Morse. Ὑψ. 0.292.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 290, πίν. 26. Vroulia, εἰκ. 97, LANE, Greek Pottery, 29, εἰκ. 18.

I: ἔξ αἶγαροι τρέχοντες διωκόμενοι ὑπὸ κυνός. II: πτηνὸν καὶ γοῦψ ἐκατέρωθεν κεντρικοῦ κοσμήματος, αἶγαρος πρὸς ἐκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς, ὁ ἕτερος ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

4. Ρόδος 13480. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.320.

Clara Rhodos 4, 82, εἰκ. 67. C.V.A. 2 II Dh, πίν. 6, 1-4.

I: ἔξ αἶγαροι διωκόμενοι ὑπὸ κυνός. II: γοῦψ καὶ πτηνὸν ἐκατέρωθεν κεντρικοῦ κοσμήματος, αἶγαρος πρὸς ἐκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς, ὁ ἕτερος ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

5. Λονδίνον 1901. 6-9. 27. Ἐκ Ρόδου. Δωρεὰ Biliotti. Ὑψ. 0.35.

Vroulia, εἰκ. 91.

I: ἔξ αἶγαροι διωκόμενοι ὑπὸ κυνός. II: λέων ἐκατέρωθεν ταύρου βαδίζοντος ἀριστερᾶ, αἶγαρος πρὸς ἐκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

6. Παρίσιοι A 312. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.305. Εἰκ. 59.

C.V.A. Γαλλία II Dc, πίν. 5, ἀριθ. 2. POTTIER, Catalogue, 163 ἀριθ. 312. Vases antiques du Louvre, 13, A 312. SALZMANN, πίν. 32. MORIN-JEAN, Le dessin des animaux en Grèce, 35, εἰκ. 24. BEAZLEY καὶ ASHMOLE, Greek Sculpture and Painting, εἰκ. 16.

I: ἑπτὰ αἶγαροι, βόσκοντες ἢ βαδίζοντες. II: Σφιγξ καὶ πτηνὸν, ἐκατέρωθεν κεντρικοῦ λατοσχήμου θέματος, αἶγαρος πρὸς ἐκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

7. Βουξέλλαι A 2096. Ὑψ. 0.30.

C.V.A. II D πίν. 2, 1 καὶ 3, 1. ZERVOS, Rhodos, 131, εἰκ. 298.

I: ὀκτὼ αἶγαροι, βόσκοντες ἢ βαδίζοντες καὶ ἐμβόλιμον πτηνόν. II: πτηνὸν καὶ γοῦψ ἐκατέρωθεν κεντρικοῦ κοσμήματος, αἶγαρος πρὸς λαβὴν ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

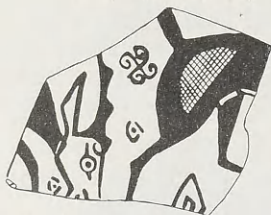
8. Ἐκ Βουουλιάς. Ὑψ. 0.36.

Υουουλία, πίν. 16, 2.

I: αἰγαγοί, βόσκοντες ἢ βαδίζοντες. II: γρόψι καὶ πτηνόν, ἐκατέρωθεν κεντρικοῦ κοσμήματος, αἰγαγὸς πρὸς ἐκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

ΟΜΑΣ ΟΙΝΟΧΟΗΣ ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗΣ

Ἡ ὁμάς αὕτη παρουσιάζει συγγένειαν πρὸς τὴν σχολὴν τῶν Ἀρκάδων.

Εἰκ. 60. Θεαῖσμα οἰνοχόης Λονδίνου

Τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν αὐτῆς εἶναι τὸ μικρὸν τόξον ὑπεράνω τῆς ὀφρούς. Τοῦτο ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων τοῦ ἀγγειογράφου Α τῆς ὁμάδος τῆς οἰνοχόης τῶν Ἀθηναίων, δηλοῖ δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θύσανον σιάζοντα τὸ μέτωπον. Ἡ ὀπωροδόχη τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων παρουσιάζει προτομὰς αἰγαγῶν κατὰ τὴν τεχνοτροπίαν τῆς σχολῆς τῶν Ἀρκάδων καὶ προτομὰς αἰγαγῶν κατὰ τὴν τεχνοτροπίαν τῆς ὁμάδος τῆς Βουδαπέστης, πιθανὸν δὲ ἐσχεδιάσθη ὑπὸ δύο ἀγγειογράφων.

Εἰς τὴν ὁμάδα τῆς Βουδαπέστης παρατηρεῖται τάσις πρὸς ἐγκατάλειψιν τῆς κατὰ

Εἰκ. 61. Θεαῖσμα ὀπωροδόχης Λονδίνου

δύο ἀντιθέτους διευθύνσεις διατάξεως τῆς ζωφόρου τῶν ὤμων καὶ σύνταξιν τῶν εἰκονιζομένων μορφῶν πρὸς τὸ κέντρον.

Οἰνοχόαι

1. Βουδαπέστη, Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν 50.102.

SZILAGYI καὶ CASTIGLIONE, Griechisch-römische Sammlung Führer (1957), πίν. 4, 1.

I: αἰγαγοὶ βόσκοντες. II: πτηνόν, ἐκατέρωθεν κεντρικοῦ θέματος, στρέφον τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως. Ἡ παράστασις πλαισιοῦται πιθανώτατα ὑπὸ δύο ἄλλων μορφῶν.

2. Παρίσιον CA 3037. Ὑψ. 0.335. Συλλογὴ Guimé.

I: ἕξ αἰγαγοὶ βόσκοντες. II: ἐκατέρωθεν μικροῦ κεντρικοῦ θέματος, αἰγαγὸς, ἔλαφος, πτηνόν. Ἡ οἰνοχόη αὕτη ἐνθυμίζει πῶς καὶ τὴν σχολὴν τῶν Ἀρκάδων.

3. Λονδίνον 67·5-8·927. Συλλογὴ Blacas. Ὑψ. 0.35.

I: αἰγαγοὶ βόσκοντες. II: πτηνόν, αἰγαγὸς, Σειρήν.

4. Ρόδος 13843. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 5. Ὕψ. 0.305.
Clara Rhodos 6-7, 50, εἰκ. 59.

I: ἕξ αἰγάγοι βόσκοντες καὶ ἐμβόλιμον πτηνόν. II: ἐκατέρωθεν λωτοειδοῦς ἀνθεμίου, νεβρός, αἰγάγρος, πτηνόν.

5. Λονδίνον 86·4·1·1133, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.072×0.085. Εἰκ. 60.
I: δύο αἰγάγοι βόσκοντες.

Ὅπωροδόχαι

6. Λονδίνον 72·4·5·196, θραῦσμα. Ἐξ Ἐφέσου. 0.11×0.135. Εἰκ. 61.

Ἐσωτ., I: δύο ἔλαφοι βόσκουσαι. II: δύο αἰγάγοι βόσκοντες καὶ ἐμβόλιμος προτομή τρίτου αἰγάγου. Ἐξωτ., ἔλαφοι τρέχουσαι.

7. Villa Giulia. Διάμ. 0.33.

MA 14, πίν. 26, σ. 279 κ.ε.

Ἐσωτ., I, II, III: αἰγάγοι βόσκοντες, ἔλαφοι βόσκουσαι, αἰγάγοι βόσκοντες.

Ἐξωτ., δύο ζυφόροι, πολὺ κατεστραμμένοι. Ἡ δπωροδόχη αὕτη πλησιάζει δλίγον καὶ πρὸς τὸ ἐργαστήριον τῶν κερατιζόντων αἰγάγων.

8. Ἐκ Λίνδου, θραῦσμα.

Vroulia, 212, εἰκ. 101. BLINKENBERG, Lindos I, πίν. 45, ἀριθ. 977.

Ἐσωτ., I, II, III: αἰγάγοι βόσκοντες, ἔλαφοι βόσκουσαι, αἰγάγοι βόσκοντες.

Ἐξωτ., αἰγάγοι βόσκοντες.

ΟΜΑΣ ΟΙΝΟΧΟΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

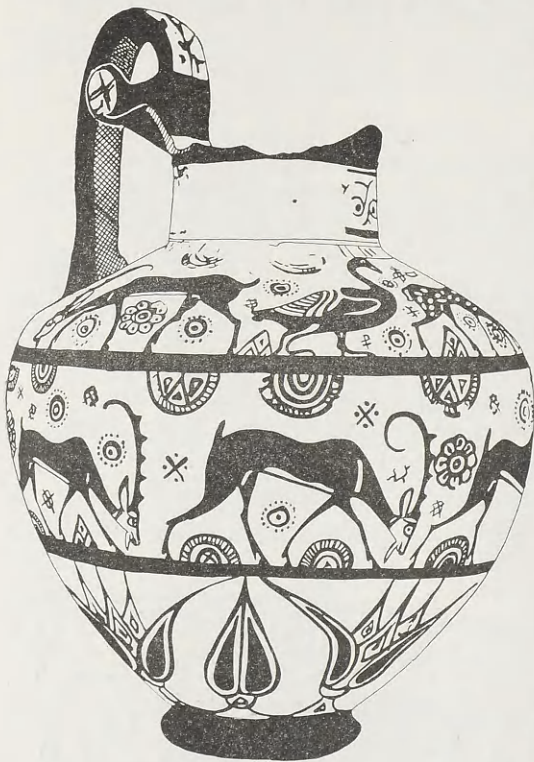
Ἡ ὄμας οἰνοχόης τῶν Ἀθηναίων ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν Α, περιλαμβάνει δὲ τὰ ἔργα δύο ἀγγειογράφων. Ὁ πρῶτος τούτων ἔχει σχεδιάσει τὸν ὄμιον καὶ μέρος τῆς κοιλίας τῆς ὑπ' ἀριθ. 1 οἰνοχόης, ὁ δὲ δεύτερος ἔχει σχεδιάσει τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς κοιλίας τῆς οἰνοχόης ταύτης ὡς καὶ δλόκληρον τὴν ὑπ' ἀριθ. 2 οἰνοχόην. Ὁ δεύτερος ἔξ ἄλλου ἔχει σχεδιάσει δλόκληρον τὴν ὑπ' ἀριθ. 3 οἰνοχόην. Ὁ πρῶτος τῶν ἀγγειογράφων τούτων εἶναι πιθανώτατα ὁ ἀρχαιότερος, αἱ δὲ ὑπ' αὐτοῦ σχεδιασθεῖσαι μορφαὶ εἶναι κομφαὶ καὶ ἔλαφραί. Ἀντιθέτως αἱ ὑπὸ τοῦ δευτέρου τῶν ἀγγειογράφων τούτων σχεδιασθεῖσαι μορφαὶ εἶναι σκλη-

Εἰκ. 62. Οἰνοχόη Ἀθηναίων

δευτέρου τῶν ἀγγειογράφων τούτων σχεδιασθεῖσαι μορφαὶ εἶναι σκλη-

ραϊ και ἀκαμπτοι. Ἐξαίρεσιν μόνην ἀποτελεῖ ἔλαφος ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀριθ. 3 οἰνοχόης ἔχουσα μικρογραφικὸν χαρακτῆρα ἐνθυμίζει δὲ αὕτη τὴν οἰνοχόην Levi τῶν Παρισίων (σ. 93, ἀρ. 10). Ἐπὶ τῆς ἐλάφου ταύτης παρατηρεῖται σιγμοειδῆς λωρίς ἐξ ἐπιθέτου πορφυροῦ χρώματος πρὸς τονισμόν τῶν ὤμων καὶ τῶν μηρῶν. Τὰ ζῷα τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ παρουσιάζουσι συνήθως πορφροῦν ἐπιθέτον χρῶμα διατεθειμένον ἑλλειψοειδῶς. Ἡ σιγμοειδῆς λωρίς παρουσιάζεται σγχνότερον ἐπὶ τῶν ἀγγείων τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ (βλ. πινάκιον Χιμαίρας σ. 84, ἀρ. 3), κατ' ἐξαίρεσιν δὲ ἀπαντᾷ ἐπὶ ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Εἰκ. 63. Οἰνοχόη Παρισίων

φίας. Δύο ἔτερα ἱστάμενα ἡμικύκλια παρατηρήσαμεν ἤδη εἰς τὴν σχολὴν τῶν Ἀρακίδων. Ἐπὶ ἀγγείου τῆς παρουσίας ὁμάδος παρατηροῦμεν παρατακτικὴν διάταξιν τῆς ζυφόρου τῶν ὤμων.

Οἰνοχόαι

Πρῶτος καὶ δεῦτερος ἀγγειογράφος :

1. Ἀθῆναι 12717. Ἐκ Ρόδου. Συλλογὴ Ἀρακίδου. Ὑψ. 0.32. Πίν. 5β, εἰκ. 62. AJA 57, 1953, 277 κ.έ.

I: ἔξ αἰγαροὶ. II: ἑκατέρωθεν κεντρικοῦ θέματος, πτηνόν, ἔλαφος καὶ πτηνὸν πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

Ἐπὶ τῆς ὑπ' ἀρ. 4 οἰνοχόης παρατηροῦμεν ἱστάμενον ἡμικύκλιον. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἀπόκλισιν ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς κλασσικῆς καμυραϊκῆς ἀγγειογραφίας.

Πρῶτος ἀγγειογράφος :

2. Παρίσιοι A 313. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.34.
C.V.A. II Dc, πίν. 5, 3. ROTTIER, Catalogue, 163, ἀριθ. 313.

I: ἔξ αἰγάρου βόσκοντες δεξιᾶ. II: πτηνὰ δεξιᾶ.

Δεύτερος ἀγγειογράφος :

3. Παρίσιοι CA 3038. Συλλογῆς Guimé. Ὑψ. 0.32. Εἰκ. 63.

I: ἔξ αἰγάρου δεξιᾶ. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπ' ἐλάφου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνόν, πρὸς ἑκατέραν δὲ πλευρὰν τῆς λαβῆς αἰγάρου.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΛΑΦΩΝ

Τὸ ἐργαστήριον τῶν Ἐλάφων ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν Β, ὀφείλει δὲ τὴν ὀνομασίαν ταύτην εἰς τὰς ἐλάφους ἐπὶ τῶν πλείστων οἰνοχοῶν αὐτοῦ. Αἱ ἐλάφοι αὗται εἰκονίζονται κατὰ κανόνα βόσκουσαι ἢ ἐγειρόμεναι καὶ ἐπὶ τῶν ὄμων τοῦ ἀγγείου. Ἡ τεχνοπλοία τοῦ ἐργαστηρίου τούτου ὁμοιάζει ἐν πολλοῖς πρὸς τὴν τεχνοπλοίαν τοῦ ἐργαστηρίου τῶν κερατιζόντων αἰγάρων, ἐνίοτε δὲ ὁ διαχωρισμὸς μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐργαστηρίων καθίσταται δυσχερής. Ὁρισμένοι οἰνοχοῖαι τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἐλάφων φέρουσι διακόσμησιν ἐκ συμπαγῶν λογχοειδῶν φύλλων κατὰ τὴν βάσιν καὶ ἐκ μελαμβαφῶν παχειῶν ζωνῶν περὶ τὴν κοιλίαν, ὡς καὶ ἐκ λεπτῆς ζώνης μεταξὺ αὐτῶν, φερούσης γεωμετρικὸν θέμα. Ἡ λεπτὴ αὕτη ζώνη συνδέει τὰς οἰνοχόας ταύτας πρὸς ὀπωροδόχας καὶ πινάκια τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ. Ἐξ ἄλλου οἰνοχόη φέρουσα ἐπὶ τοῦ ὄμου ὄρμον ἐξ ἐσκιαγραφημένων ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ συνδέεται πρὸς ἄλλας ὀπωροδόχας καὶ πινάκια ἐπίσης τοῦ κλασικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ (περὶ ὁμοίας ζώνης ἐπὶ τῶν ὄμων οἰνοχόης, ὡς καὶ περὶ τῆς διαθέσεως τῶν μορφῶν τῆς ζωφόρου τοῦ ὄμου βλέπε ἐργαστήριον τῶν νησῶν).

Εἰκ. 64. Οἰνοχόη Παρισίων

Οινοχόαι

1. Λονδίνον 67· 5-8· 289. Συλλογή Blacas. °Υψ. 0.36.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ γρουπός, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔλαφος.
2. Copenhagen. °Εκ Ρόδου. °Υψ. 0.36.
C.V.A. II D πίν. 76, ἀριθ. 7.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπ' αἰγάρου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔλαφος.
3. Λονδίνον 60· 2-1· 2. °Εκ Καμίρου. °Υψ. 0.34.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ Σφιγγός, ἔνθεν μὲν νεβρός, ἔνθεν δὲ νεβρός καὶ πτηνόν.
4. Βερολίνον 2973. °Εκ Σιάνας. °Υψ. 0.39. Εἰκ. 65.
JdI 1, 1886, 138.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ λωτοειδοῦς θέματος, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐγειρομένη ἔλαφος.
5. Toronto 205. °Υψ. 0.369.
ROBINSON καὶ HARCUM, A Catalogue of the Greek Vases in the Royal Ontario Museum, πίν. 18.
II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ λωτοειδοῦς θέματος, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔλαφος.
6. Amsterdam 1236. °Εκ Ρόδου. °Υψ. 0.348.
SNIEDER, Algemeene Gids, πίν. 51.
I: αἶγαροι. II: τρεῖς αἶγαροι δεξιᾷ.
7. Παρίσιοι A 319. °Εκ Καμίρου. °Υψ. 0.34. Εἰκ. 64.
C.V.A. II Dc, πίν. 5, 11. POTIER, Catalogue, 164, ἀριθ. 319. Vases antiques du Louvre, 13 (A 319). SALZMANN, πίν. 44.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: ὄμοιοι ἔξ ἐσκιαγραφημένων ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ.
8. Παρίσιοι CA 3039. Συλλογή Guimé. °Υψ. 0.375. Εἰκ. 66.
II: αἶγαρος, ἔλαφος, αἶγαρος.
9. Βερολίνον 2935. °Εκ Ρόδου. Πίν. 5α.
PAYNE, Protok. Vasen., πίν. 32, ἀριθ. 4. SCHAAL, Bilderhefte zur Kunst- und Kulturgeschichte, III, πίν. 4, 7.
II. αἶγαρος καὶ γουπὸς πρὸς κέντρον, αἶγαρος πρὸς πλευρὰν λαβῆς.
10. Παρίσιοι CA 3036. Συλλογῆς Guimé. °Υψ. 0.355.
I. τέσσαρες αἶγαροι. II. ἔλαφος καὶ Σφίγγξ, ἀνωπαί, πτηνὸν πρὸς πλευρὰν λαβῆς.
11. Κοπενάγη. °Εκ Ρόδου.
C.V.A. II D πίν. 77, ἀριθ. 2. Vroulia, 206, εἰκ. 89.
II. αἶγαρος καὶ Σφίγγξ, ἀνωπαί, πτηνὸν πρὸς πλευρὰν λαβῆς.
12. Providence (H.I.A.). °Εκ Ρόδου (φωτογραφικὸν ἀρχεῖον Sir John Beazley).
I: τέσσαρες αἶγαροι. II. αἶγαρος, νεβρός, αἶγαρος, δεξιᾷ.
13. Παρίσιοι A 317. °Εκ Ρόδου. °Υψ. 0.345.
C.V.A. 1 II Dc, πίν. 5, 9. POTIER, Catalogue, 163, ἀριθ. 317. Vases antiques

du Louvre, 13 (A 317), πίν. 12. MORIN - JEAN, ξ.ά. 37 και 38, εικ. 26, 27, 41.

I: τέσσαρες αἰγαγοί. II: αἰγαγός, νεβρός, αἰγαγός, δεξιᾶ.

14. Βασιλεία. Ὕψ. 0.34.

CAHN, Πλειστηριασμός Ἰουνίου 1956 (Auction Sale June 1956), ἀριθ. 64.

Εἰκ. 65. Οἰνοχόη Βερολίνου

Εἰκ. 66. Οἰνοχόη Παρισίων

Ἐκ τῆς Συλλογῆς MORIN - JEAN (2819), ξ.ά. 41-2 και 48, εικ. 32-3, 42 και εἰκὼν προτασσομένη τοῦ κειμένου.

I: πέντε αἰγαγοί. II: γούψ και αἰγαγός δεξιᾶ, Σφίγξ ἀριστερᾶ.

15. Νέα Ὑόρκη. Ὕψ. 0.356. Πίν. 6β.

G. M. RICHTER, Handbook of the Greek Collection, 189, εικ. f.

II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνόμενον ὑπὸ πτηνοῦ, ἔνθεν και ἔνθεν ἔλαφος.

ΑΓΓΕΙΑ ΣΥΓΓΕΝΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΕΛΑΦΩΝ

1. Ρόδος 13805. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 10. Ὕψ. 0.35.

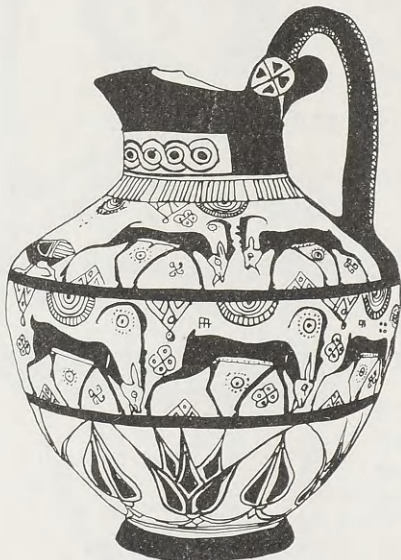
Clara Rhodos 6-7, 85, εικ. 91-3 και 95.

I: τέσσαρες αἰγάγροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ πτηνοῦ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔλαφος.

2. Βόννη (φωτογραφικὸν ἀρχεῖον Γερμανικοῦ Ἀρχαιολ. Ἰνστιτούτου).

I: τέσσαρες αἰγάγροι. II: πρὸς κέντρον καταλαμβανόμενον ὑπ' αἰγάγρου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔλαφος.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΚΕΡΑΤΙΖΟΝΤΩΝ ΑΙΓΑΓΡΩΝ

Εἰκ. 67. Οἰνοχόη Λονδίνου

Τὸ ἐργαστήριον τῶν κερατιζόντων αἰγάγρων ὀνομάσθη οὕτω ἐκ τῆς παραστάσεως κερατιζόντων αἰγάγρων ἐπὶ οἰνοχόης εὐρισκομένης ἐν Φλωρεντία (ἀρ. 4). Τὰ θραύσματα ἐκ Γέλας πλησιάζουσι τὸ ἐργαστήριον τοῦτο πρὸς τὴν σχολὴν τῶν Ἀρκαδῶν, ἴσως δὲ ἀποτελεῖ τοῦτο μεταγενέστερον κλάδον αὐτῆς. Τὰ γενικὰ ρυθμολογικὰ στοιχεῖα τοῦ ἐργαστηρίου τῶν κερατιζόντων αἰγάγρων ἀνάγονται τὸ μὲν εἰς τὴν κατηγορίαν Α, τὸ δὲ εἰς τὴν κατηγορίαν Β. Διαφαίνεται τάσις ἐγκαταλείψεως τῆς πρὸς τὴν λαβὴν κατευθύνσεως τῶν παρ' αὐτὴν μορφῶν τῆς ζωφόρου τῶν ὄμων, εἰσάγεται δὲ ἐξ ἄλλου καὶ ἡ παρατακτικὴ ζωφόρος ἐπὶ τῶν ὄμων.

Κρατῆρες

1. Συρακοῦσαι. Ἐκ Γέλας, θραύσματα.

MA 17, 91-4, εἰκ. 57 καὶ 58.

α καὶ β: πτηνά, αἰγάγροι. γ, δ, ε: νεβροί. ζ: πτηνὸν καὶ γοῦψ. Τὰ θραύσματα ταῦτα πλησιάζουσι πρὸς τὰς οἰνοχόας τοῦ Λονδίνου (ἀρ. 3) καὶ τῆς Φλωρεντίας (4).

Οἰνοχόαι

1. Βερολίνον 2945.

Vroulia, εἰκ. 121 d.

II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ τρέχοντος αἰγάγρου, ἔνθεν μὲν λέων, ἔνθεν δὲ κύων.

2. Λονδίνον 60. 4-4. 8. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.365.

I: τέσσαρες αἰγαγοί. II: νεβρός ἐγειρόμενος, αἰγαγός ἐγειρόμενος, νεβρός ἐγειρόμενος.

3. Λονδίνον 83· 11-24 1. Δωρεὰ λόρδου Clarence Paget. Ὑψ. 0.30. Εἰκ. 67.

I: ἑπτὰ αἰγαγοί. II: ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ κέντρου, καταλαμβανομένου ὑπὸ πτηνοῦ, ζεύγος ἀνωπῶν αἰγάγων. Ἡ οἰνοχόη αὕτη πλησιάζει ἐν μέρει πρὸς τὰς οἰνοχόας τοῦ ἀγγειογράφου τοῦ ἀρακτικοῦ πτηνοῦ.

Εἰκ. 68. Οἰνοχόη Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων

Εἰκ. 69. Θραῦσμα Ρόδου

4. Φλωρεντία 8003. Πίν. 8β.

Ντουλία, εἰκ. 120.

I: τέσσαρες αἰγαγοί. II: ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ κέντρου, καταλαμβανομένου ὑπὸ ζεύγους κερατιζόντων αἰγάγων, τὸ μὲν πτηνὸν καὶ αἰγαγός, τὸ δὲ αἰγαγός.

5. Ὁξφόρδη. Συλλογὴ Sir John Beazley. Ὑψ. 0.310.

C.V.A. II D, πίν. 2 (ἀφ. 1-3).

I: τέσσαρες αἰγαγοί καὶ ἐμβόλιμον πτηνόν. II: αἰγαγός, Σφίγξ, αἰγαγός.

6. Λονδίνον 60· 2-1· 3. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.34.

I: τέσσαρες αἰγαγοί. II: αἰγαγός πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς, ἄνθος λαοῦ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς παραστάσεως.

7. Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη Παρισίων. Συλλογὴ Rollin. Ὑψ. 0.31. Εἰκ. 68.

C.V.A. 1, πίν. 3, ἀριθ. 10-11. DUGAS, Classifications des céramiques antiques, 8, ἀριθ. 1. DE RIDDER, Catalogue, ἀριθ. 69.

I: τέσσαρες αἰγαγοί. II: αἰγαγός, πτηνόν, αἰγαγός.

8. Ρόδος, θραῦσμα 0.095×0.075. Εἰκ. 69.

II: ἔλαφος.

Ὀπωροδόχαι

9. Ἐκ Berezan, θραῦσμα.

Archaeologia Sovjetskaja 1960, 2, 159, εἰκ. 3.

Ἐσωτ., I και II: αἶγαροι, Ἐξωτ., I: ἔλαφος, II: αἶγαροι.

Κρατῆρες

Εἰκ. 70. Κρατῆρ Λονδίνου

10. Λονδίνον 84·4·1·830. Ἐκ Ναυκρά-
τιος. Ὑψ. 0.465. Εἰκ. 70.

Naukratis I, πίν. 4. Werkstätten,
πίν. 11, ἀριθ. 3.

II, A: πρὸς κέντρον ἀνὰ μία ἔλαφος και
ἓν πτηνόν, στρέφον τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

II, B: ὁμοία διακόσμησις, τὰ πτηνὰ ὅμως
ἀνωπά. Ἐπιγραφή:

ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΣ (ΜΕ ΑΝΕΘΗΚΕ) (Τ)ΩΠΟΛΩΝΙ: ΚΑΙ ΤΗΝ Π(Ρ)ΟΧΟΝ: ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟ(ΚΡΗΤ)ΗΡΙΟΝ

ΑΓΓΕΙΑ ΣΥΓΓΕΝΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΚΕΡΑΤΙΖΟΝΤΩΝ ΑΙΓΑΓΡΩΝ

Οἰνοχόαι

1. Παρίσιοι A 311. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 355. Πίν. 8α.

C.V.A. II Dc, πίν. 5, ἀριθ. 1. SALZMANN, πίν. 37. PERROT-CHIRIEZ, 9, 423,
εἰκ. 212. DUCATI, ἔ.ἀ. 95, εἰκ. 77.

I α: ἔλαφοι και ἔμβόλιμον πτηνόν, I β: αἶγαροι και ἔμβόλιμον πτηνόν. II: πρὸς
κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ λωτοειδοῦς ἀνθεμίου, ἔνθεν και ἔνθεν πτηνόν και
Σφίγξ, πτηνόν πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

2. Ρόδος 14807. Ἐκ Καμίρου, τυχαῖον εὔρημα. Ὑψ. 0.34.

Clara Rhodos 6-7, 219, πίν. 6 και 7.

I α: ὀκτώ ἔλαφοι, I β: δέκα αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ
λωτοειδοῦς ἀνθεμίου, ἔνθεν και ἔνθεν γρῦψ και πτηνόν· πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τῆς
λαβῆς πτηνόν, στρέφον τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως, και νεβρός. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο ἀποκλί-
νει τῆς ὀρθοδόξου κλασσικῆς καιρῶν αἰγαιογραφίας. Ἐπὶ τῶν ζυφόρων τῆς κοιλίας
παραλείπονται τὰ ἱστάμενα τρίγωνα. Τὸ χαρακτηριστικὸν τοῦτο παρατηρεῖται και ἐπὶ
τοῦ ἀγγείου Levi τῶν Παρισίων (σ. 93, ἀρ. 10).

3. Ρόδος 13843. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 5. Ὑψ. 0.305.

Clara Rhodos 6-7, 50, εἰκ. 59.

I: ἕξ αἶγαροι και ἔμβόλιμον πτηνόν. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ
λωτοειδοῦς ἀνθεμίου, ἔνθεν και ἔνθεν πτηνόν, αἶγαρος και νεβρός.

4. Ρόδος 12164. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 8. Ὑψ. 0.31.

Clara Rhodos 4, 51-2, εἰκ. 24.

I: ὀκτώ αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπ' ἐλάφου, ἔνθεν και
ἔνθεν λέων, ἔλαφος πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

5. Ρόδος 12067. Ἐκ Καίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 6. Ὑψ. 0.32.
Clara Rhodos 4, 44, εἰκ. 15.

I: ἔξ αἰγαροί. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ λωτοειδοῦς ἀνθεμίου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνὸν καὶ Σφίγξ· πτηνὸν πρὸς τὴν ἐτέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΝΗΣΣΩΝ

Ἡ ὀνομασία τοῦ ἐργαστηρίου τῶν νησῶν ὀφείλεται εἰς τὰς ποικίλας παραστάσεις ὑδροβίων πτηνῶν ἐπὶ τοῦ ὄμου τῶν οἰνοχοῶν. Τὸ ἐργαστήριον τοῦτο εἶναι τὸ πλέον πλούσιον ἐργαστήριον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν σφριζόμενων ἀγγείων, ἀνήκει δὲ εἰς τὴν κατηγορίαν Β.

Ἡ ζωφόρος τοῦ ὄμου τῶν ἀγγείων τοῦ ἐργαστηρίου τούτου παρουσιάζει κλειστὴν σύνθεσιν ἐκ τριῶν μορφῶν, ὅταν δύο ἀκραῖαι μορφαὶ συντάσσωνται πρὸς κεντρικὴν μορφήν, ἢ δύο διαφόρους συνθέσεις, ὅταν ἡ ζωφόρος διαιρητῆται νοητῶς εἰς δύο μέρη: ἓν ἐκ δύο ἀνωτῶν μορφῶν καὶ ἓν ἐκ μορφῆς ἐστραμμένης πρὸς τὸ κέντρον ἢ πρὸς τὴν λαβὴν. Ἐπὶ σπανίων περιπτώσεων ὁ ἄξων δὲν καταλαμβάνεται ὑπὸ μορφῆς ἢ ἄλλου τινὸς κεντρικοῦ θέματος. Ἐπὶ μιᾶς περιπτώσεως, καθ' ἣν ὁ ἀγγειογράφος ἀντιγράφει πιθανῶς παλαιότεραν σύνθεσιν, αἱ μορφαὶ συντάσσονται κυρίως πρὸς τὴν λαβὴν (ἀρ. 16). Ὑπάρχουσιν ἔξ ἄλλου καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ ζωφόρος τοῦ ὄμου παρουσιάζει παρατακτικὴν σύνθεσιν (ἢ παρατακτικὴ σύνθεσις τῆς ζωφόρου ταύτης ἐγκαινιάζεται διὰ τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ). Ὑπάρχουσιν ἔξ ἄλλου καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ὁ ὄμος οἰνοχόης διακοσμεῖται δι' ὄρμου ἔξ ἐσκιαγραφημένων ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ (περὶ ὁμοίας περιπτώσεως βλ. καὶ ἐργαστήριον τῶν ἐλάφων).

Ἐπὶ τῆς κοιλίας τῶν ἀγγείων τοῦ ἐργαστηρίου τούτου ἡ ζωφόρος πα-

Εἰκ. 71. Οἰνοχόη Παρισίων

ρουσιάζει κατὰ κανόνα βόσκοντας αἰγάγρους. Χαρακτηριστικὸν τῶν ζῶων τούτων εἶναι τὸ τριγωνικὸν σχῆμα τῆς κεφαλῆς, δηλωτικὸν ἴσως ἐξωγκωμένης ὑπερμεταπικῆς χώρας. Τὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα τῆς ζωφόρου τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου ἀκολουθοῦσι τὴν ἐξῆς περίπου ἱεραρχίαν θέσεως (αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκληφθῆ ὡς ἀντιπροσωπεύουσα τὸ ὀρθόδοξον πνεῦμα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ): Ὑπεράνω τῆς ράχως ἐκάστου αἰγάγρου ὑπάρχει κρεμάμενον ἡμικύκλιον, ὑπεράνω τοῦ μεσοδιαστήματος δύο αἰγάγρων κρεμάμενον τρίγωνον, μεταξὺ τῶν ὀπισθίων σκελῶν ἰστάμενον τρίγωνον, μεταξὺ τῶν ἐμπροσθίων σκελῶν παραπληρωματικὸν κόσμημα ἐλεύθερον, μικροῦ ἢ μεγάλου μεγέθους, κάτωθεν τῆς κοιλίας τοῦ ζῶου μέγα παραπληρωματικὸν κόσμημα, ἐν τῷ μεσοδιαστήματι δύο ζῶων παρόμοιον κόσμημα, κάτωθεν τῶν κεράτων τοῦ ζῶου παρόμοιον κόσμημα, μεταξὺ τῶν κρεμαμένων ἡμικυκλίων καὶ τριγώνων μικρὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα. Ἐπὶ τῶν πρωιμωτέρων πως οἰνοχοῶν παρατηροῦμεν ἀφθονώτερα παραπληρωματικὰ κοσμήματα ἢ ἐπὶ τῶν ὑπολοίπων. Ἡ ζωφόρος τοῦ ὄμου παρουσιάζει ἱεραρχίαν θέσεως τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων. Ἐξαιρέσει μόνον ἀποτελοῦσι τὰ ἰστάμενα τρίγωνα: εὐρίσκονται συνήθως μεταξὺ τῶν σκελῶν τῶν ζῶων καὶ τῶν πτηνῶν.

Διὰ τοῦ ἐργαστηρίου τῶν νησῶν ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς ρυθμὸς καταλήγει εἰς ὀρισμένες ἀρχὰς περὶ τῆς θέσεως τῶν εἰκονιζομένων μορφῶν καὶ τῶν διαφόρων ἄλλων διακοσμητικῶν θεμάτων. Συγχρόνως ὅμως οὗτος φαίνεται ἀποτελεματούμενος. Δυνάμεθα ὡς ἐκ τούτου νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸ ἐργαστήριον τοῦτο ὡς τὸ κλασσικὸν ἐργαστήριον τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Οἰνοχοῖαι

1. Ρόδος 13749. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 12. Ὑψ. 0.360. Clara Rhodos 6-7, 51, εἰκ. 61 καὶ 62.
I: τέσσαρες αἰγάγροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνόμενον ὑπὸ λωτοειδοῦς ἀνθεμίου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔλαφος.
2. Νέα Ὑόρκη 19· 192· 12. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.359. Εἰκ. 6α.
RICHTER ἐν Bulletin of the Metropolitan Museum of Art 1920, 254, εἰκ. 1 καὶ Handbook of the Greek Collection, 189, εἰκ. e.
I: τέσσαρες αἰγάγροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνόμενον ὑπὸ λωτοειδοῦς κοσμήματος, ἔνθεν καὶ ἔνθεν, αἰγάγρος.
3. Παρίσιοι A 314. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.345.
C.V.A. II D c, πίν. 5, ἀριθ. 4. ROTTIER, Catalogue, 163, ἀριθ. 314. Vases antiques du Louvre, 13 (A 314), πίν. 12.
I: τέσσαρες αἰγάγροι. II: τέσσαρα πτηνά.

4. Παρίσιοι Α 315. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.353. Εἰκ. 71.
C.V.A. II D c, πίν. 5, ἀριθ. 6. ROTTIER, Catalogue, 163, ἀριθ. 315. Vases antiques du Louvre 13 (A 315). SALZMANN, πίν. 43. Vroulia, 98, εἰκ. 79.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: ἔλαφος, δύο ἀνωπὰ πτηνά.
5. Λονδῖνον 67· 5· 8· 298. Συλλογὴ Blacas. Ὑψ. 0.36.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπ' αἰγάρου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνόν.
6. Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη Παρισίων 68. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.335. Πίν. 6γ.
C.V.A. 1, πίν. 4 (228), ἀριθ. 3 καὶ 5. DE RIDDER, Catalogue, ἀριθ. 68.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπ' ἐλάφου, ἔνθεν ἔλαφος ἔνθεν δὲ αἶγαρος.
7. Ρόδος, ἀνευ ἀριθμοῦ. Ἐξ Ἰαλυσοῦ (τάφος 13, Α 1914, σποδός).
Clara Rhodos 8, 42·3, εἰκ. 25.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II. αἶγαρος, ἔλαφος, αἶγαρος, δεξιᾷ.
8. Heidelberg I· 1906. Ἐκ Ναυκράτιος. Ὑψ. 0.34.
C.V.A., πίν. 1, 1·3.
I: πέντε αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπ' ἐγειρομένου νεβροῦ, ἔνθεν μὲν γρύψ, ἔνθεν δὲ Σφίγξ.
9. Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη Παρισίων 67. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.33.
C.V.A. 1, πίν. 4 (67), ἀριθ. 2 καὶ 6. DE RIDDER, Catalogue, ἀριθ. 67.
I: τέσσαρες αἶγαροι: II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ Σφιγγός, ἔνθεν καὶ ἔνθεν αἶγαρος, ὁ ἕτερος ἔχων τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν λαβὴν.
10. Παρίσιοι Α 316. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.33. Πίν. 9α.
C.V.A. II D c, πίν. 5, ἀριθ. 5. ROTTIER, Catalogue, 163 ἀριθ. 316. Vases antiques du Louvre, 13, Α 316, πίν. 12. MORIN - JEAN, Le dessin des animaux en Grèce, 42 εἰκ. 34.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον καταλαμβάνομενον ὑπὸ Σφιγγός, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔλαφος.
11. Copenhagen. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.356.
C.V.A. 2, πίν. 76, ἀριθ. 8.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: πτηνόν, Σφίγξ, νεβρός, δεξιᾷ.
12. Copenhagen. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.35.
C.V.A., πίν. 77, ἀριθ. 1.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ Σφιγγός, ἔνθεν μὲν αἶγαρος, ἔνθεν δὲ πτηνόν.
13. Παρίσιοι Α 318. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.345.
C.V.A. II D c, πίν. 5, ἀριθ. 7. ROTTIER, Catalogue, 163, ἀριθ. 318. SALZMANN, πίν. 43. Vroulia, 198, εἰκ. 79.
I: τέσσαρες αἶγαροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ γρυπός, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνόν.

14. Ρόδος 14221. Ἐκ Καμάρου. Ὑψ. 0.034.
Clara Rhodos 6-7, 509-10, εἰκ. 36.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: πέντε πτηνά, δεξιᾶ.
15. Ἀθήναι 12178. Συλλογὴ Ἀραπίδου. Ἐκ Ρόδου. Ἑλληνίης.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπ' αἰγαγοῦ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνόν.
16. Ἐκ Βρουλιᾶς. Ὑψ. 0.36.
Vroulia, εἰκ. 121c, πίν. 16, ἀριθ. 1.
I: αἰγαγοῖ. II: πρὸς κέντρον, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνὸν ἔχον τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως πρὸς ἑκατέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνὸν καὶ νεβρός.
17. Birmingham, Πανεπιστήμιον. Ἐκ Ρόδου.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ λωτοειδοῦς κοσμήματος, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἔλαφος.
18. Birmingham, Πανεπιστήμιον. Ἐκ Ρόδου.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπ' ἐγειρομένου αἰγαγοῦ, ἔνθεν μὲν πτηνὸν ἔνθεν δὲ Σφίγξ.
19. Λονδῖνον 1901· 6-9· 26. Ἐκ Ρόδου. Δωρεὰ Biliotti. Ὑψ. 0.34. Πίν. 7β.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: νεβρός καὶ Σφίγξ, ἀντωποῖ, νεβρός πρὸς κέντρον.
20. Λονδῖνον 65· 12-14· 2. Ὑψ. 0.335. Πίν. 7α.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: ὄρμος ἐξ ἐσκιαγραφημένων ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ.
21. Ρόδος 13685. Ἐκ Καμάρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 11. Ὑψ. 0.36.
Clara Rhodos 6-7, 22, εἰκ. 16-7.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: ὄρμος ἐξ ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ.
22. Φλωρεντία 79248. Πίν. 8γ.
Vroulia, 202.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: ὄρμος ἐξ ἐσκιαγραφημένων ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ.
23. Baltimore, Walters Art Gallery. Συλλογὴ Yonder Wreyland (Devon).
Vroulia, 202, εἰκ. 83.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: ὄρμος ἐξ ἐσκιαγραφημένων ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ.
24. Colmar. Ἐκ Καμάρου. Ὑψ. 0.33.
AA 1904, 50, εἰκ. 2.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ πτηνοῦ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν Σφίγξ.
25. Παρίσιαι A 313. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.34.
C.V.A. II D c, πίν 5, ἀριθ. 3. ROTTIER, Catalogue, 163, ἀριθ. 313.
I: ἕξ αἰγαγοῖ. II: ἕξ πτηνά, δεξιᾶ.
26. Ρόδος 13749. Ἐκ Καμάρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 12. Ὑψ. 0.33
Clara Rhodos 6-7, 54-5, εἰκ. 61-2.
I: τέσσαρες αἰγαγοῖ. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ λωτοειδοῦς ἀνθεμίου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν νεβρός.

27. Ρόδος 13806. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 10. Ὑψ. 0.35.
Clara Rhodos 6-7, 84-5, εἰκ. 91, 94.

I: τέσσαρες αἴγαγροι. II: αἴγαγρος, ἔλαφος, πτηνόν, δεξιᾶ.

28. Ρόδος 13835. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 7. Ὑψ. 0.33.
Clara Rhodos 6-7, 99, εἰκ. 108.

I: τέσσαρες αἴγαγροι. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ Σφιγγός, ἔνθεν καὶ ἔνθεν νεβρός.

᾽Οπωροδόχαι

1. Ὁξφόρδη G. 117-14, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος. Μεγ. διάστ. 0.15.

C.V.A. II D, πίν. 4, ἀριθ. 15. JHS 44, 1924, πίν. 7, ἀριθ. 11.

Ἐσωτ., δύο αἴγαγροι.

2. Λονδίνον, Univ. College, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος. Μεγ. διάστ. 0.15

Ἐσωτ., αἴγαγρος.

Τὰ δύο ταῦτα θραύσματα πιθανῶς συνανήκουσι.

Πώματα

1. Ἐξ Ἴστρου (B 1239), θραῦσμα. Διάμ. 0.26.

LAMBRINO, ἔ.ἀ. 251-6, εἰκ. 217.

I: αἴγαγροι, δεξιᾶ. Ἴχνη δευτέρας ζυφόρου.

ΑΓΓΕΙΑ ΚΛΑΔΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ ΝΗΣΣΩΝ

Οἰνοχόαι

1. Toronto 206. Ὑψ. 0.345.

ROBINSON καὶ HARCUM, ἔ.ἀ. 67-8, πίν. 18.

II: ἕξ πτηνά, δεξιᾶ.

2. Birmingham, Πανεπιστήμιον, θραῦσμα. Ἐκ Ρόδου. Σφς. ὕψ. 0.14.

II: πτηνά (τριὰ), δεξιᾶ.

3. Eton, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος. Συλλογὴ Myres. 0.165×0.10.

II: πτηνά (τριὰ), δεξιᾶ.

4. Ρόδος 12219. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 1. Ὑψ. 0.29.

Clara Rhodos 4, 80, εἰκ. 65.

II: ἕξ πτηνά, δεξιᾶ.

5. Ἐκ Berezan, δύο θραύσματα.

Archaeologia Sovjetskaja 1960, 162, εἰκ. 10.

α: δύο πτηνά. β: πτηνὸν καὶ ἀκτινωτὸν φύλλον (ἡ παρουσία τοῦ φύλλου ἐπὶ τοῦ ὅμου οἰνοχόης ἐνθυμίζει τὴν κατωτέρω ὁμάδα τῶν πεπλατυσμένων οἰνοχοῶν).

6. Ὁξφόρδη 1954-298, θραῦσμα. Ἐξ Al Mina. 0.072×0.08.

II: πτηνὸν καὶ ἀκτινωτὸν φύλλον (βλ. ἀρ. 5 θραῦσμα ἐκ Berezan).

ΟΜΑΣ ΠΕΠΛΑΤΥΣΜΕΝΩΝ ΟΙΝΟΧΟΩΝ

Τὰ δύο πρῶτα ἀγγεῖα τῆς ὁμάδος τῶν πεπλατυσμένων οἰνοχοῶν παρουσιάζουσι μικρογραφικὸν χαρακτῆρα καὶ ὡς ἐκ τούτου συγγενέουσι

πρὸς τὰ ἀγγεῖα τῆς ομάδος τῶν μικρῶν οἰνοχοῶν. Πιθανῶς τὰ δύο ταῦτα ἀγγεῖα εἶναι καὶ τὰ ἀρχαιότερα τῆς ομάδος. Τὸ σχῆμα τῶν οἰνοχοῶν, εἰς ὃ καὶ ὀφείλεται ἡ ὀνομασία τῆς ομάδος, ἀποτελεῖ ἴσως δάνειον ἐκ τοῦ ὑστέρου

Εἰκ. 72. Οἰνοχόη Λονδίνου

τῆς ομάδος ταύτης εἶναι ἐνίοτε ἀντιθετική, συνήθως ὅμως παρατακτική, περιλαμβάνει δὲ κυρίως πτηνά (νήσσας).

Οἰνοχόαι

1. Eton, θραῦσμα. Ἐξ Αἰ Μίνα.

JHS 60, 1940, πίν. 3, s.

II: πρὸς τὸ κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ κάλυκος λωτοῦ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνόν.

2. Eton, θραῦσμα. Ἐξ Αἰ Μίνα.

JHS 60, 1940, πίν. 3, r.

II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπ' ἀκτινωτῶν φύλλων, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνόν· ἀκτινωτὰ φύλλα ἑκατέρωθεν τῆς λαβῆς.

3. Λονδῖνον 62· 5-12· 12. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.232.

Vroulia, εἰκ. 104.

II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ ἄνθους λωτοῦ, πτηνόν.

ἀνατολιζοντος ρυθμοῦ (βλ. σ. 74) μετὰ τινος ἴσως ἐπιδράσεως ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Τὰ πρωιμώτερα τῶν ἀγγείων τῆς παρούσης ομάδος παρουσιάζουσι γενικῶς ομάδας λογοειδῶν φύλλων περὶ τὴν βάσιν, τὰ δὲ μεταγενέστερα μελαμβαφεῖς ζῶνας καὶ ταινίας. Ἐπὶ τῶν πλείστων οἰνοχοῶν ἀπουσιάζει ἢ ἐκ γλωσσῶν ταινία ὑπὸ τὸν λαιμόν, πιθανῶς δεῖγμα ἐπιδράσεως τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζοντος ρυθμοῦ. Ἐπίδρασιν ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζοντος ρυθμοῦ ἀπηχοῦσι πιθανῶς καὶ αἱ ἑκατέρωθεν τῆς παραστάσεως τοῦ ὄμου ομάδες ἀκτινωτῶν φύλλων. Ἡ σύνθεσις τῆς παραστάσεως τοῦ ὄμου τῶν ἀγγείων

4. Μυτιλήνη, θραῦσμα. Ἐξ Ἀντίσσης (φωτογραφικὸν ἀρχεῖον Sir John Beazley).
II: πτηνόν.
5. Παρίσιον A 322. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.22.
C.V.A. II D c, πίν. 4, ἀριθ. 4. ROTTIER, Catalogue, 164, ἀριθ. 322. MORIN -
JEAN, ἔ.δ. 44, εἰκ. 36. Vroulia, 213, εἰκ. 100.
II: ζευγὸς πτηνῶν, δεξιᾷ.
6. Λονδίνον 77· 9-30· 11. Δωρεὰ A. W. Franks. Ὑψ. 0.23. Εἰκ. 72.
II: πτηνόν, δεξιᾷ.
7. Ἐκ Βρουλιᾶς. Ὑψ. 0.30 περίπου.
Vroulia, πίν. 24, ἀριθ. 5.
II: πτηνὸν νηχόμενον, δεξιᾷ.
8. Ρόδος 13807. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 10. Ὑψ. 0.25.
Clara Rhodos 6-7, 85-9, εἰκ. 96.
II: πτηνὸν νηχόμενον, ἀριστερᾷ.
9. Ὁξφόρδη 1954· 298, θραῦσμα. Ἐξ Al Mina. 0.072×0.08.
II: πτηνόν, ἀριστερᾷ.
10. Ἐκ Σάμου.
BÖHLAU, ἔ.δ. πίν. 12, ἀριθ. 8.
II: πτηνὸν νηχόμενον.

Εἰς τὴν αὐτὴν ὁμάδα δυνάμεθα καταχρηστικῶς νὰ τοποθετήσωμεν τὰ ἐπόμενα δύο ἀγγεῖα. Ταῦτα φέρουσιν ὡσαύτως ὁμάδας ἀκτινωτῶν φύλλων ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς παραστάσεως τοῦ ὄμου:

Οἰνοχόαι

1. Ἡράκλειον, θραῦσμα. Ἐκ Κνωσοῦ.
BSA 29, 1927-8, 265, πίν. 10, ἀριθ. 7 (PAYNE). JHS 1946, 93, σημ. 208
(R. M. COOK).
II: πρόσωπον παρδάλεως.
2. Κόρινθος, θραῦσμα.
Hesperia 17, 1948, 216, πίν. 78, D 5.
II: παραπληρωματικά τινα κοσμήματα.

ΟΜΑΣ ΜΙΚΡΩΝ ΟΙΝΟΧΩΩΝ

Ἡ ὁμάς μικρῶν οἰνοχοῶν ἀποτελεῖται ἐξ οἰνοχοῶν, ἐφ' ὧν αἱ παραστάσεις παρουσιάζουσι μικρογραφικὰς τινὰς τάσεις, συνδέεται δὲ ὡς ἐκ τούτου πρὸς τὸν ὑστερον ἀνατολίζοντα ρυθμόν.

1. Ὁξφόρδη G 119· 36, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.085.
C.V.A. II D, πίν. 4, ἀριθ. 13. JHS 44, 1924, πίν. 8, ἀριθ. 9.
II: πτηνὸν καὶ Σφίγξ, δεξιᾷ.

2. Ὁξφόρδη G. 119· 35, θραῦσμα. Ἐκ Νανκράτιος. 0.055×0.06.

C.V.A. II D, πίν. 4, ἀριθ. 10.

II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ ἄνθους λωτοῦ, προτομή γυναικός.

3. Φιλαδέλφεια (H.P.A.), θραῦσμα. Ἐκ Μέμφιδος. Μεγ. διάστ. 0.077.

Berytus II, 1955, πίν. 22, 10.

II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ ἄνθους λωτοῦ, προτομή γυναικός. Ἐπὶ τὸν λαμὸν ὄρμος ἕξ ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ (βλ. ἀγγεῖον Levi ἐν σ. 93, ἀρ. 10).

4. Νέα Ὑόρκη, θραῦσμα. Συλλογὴ Gallatin. Ἐξ Αἰγύπτου. 0.09×0.07.

C.V.A. πίν. 33, ἀριθ. 3. JHS 66, 1946, 83, σημ. 145.

II: παραπληρωματικά τινα κοσμήματα καὶ ὑπὸ τὸν λαμὸν γλῶσσαι.

5. Cambridge, Μουσ. Κλασ. Ἀρχαιολογίας, θραῦσμα. Ἐξ Αἰ Μίνα. 0.03×0.033.

Ἄνθος λωτοῦ.

6. Μυτιλήνη θραῦσμα.

AA 43, 1933, 152, εἰκ. 12.

II: πτηνόν, δεξιᾶ. Ἐπιγραφὴ: ΤΕΤΙΑΜΕΝ

ΟΜΑΣ ΟΙΝΟΧΩΩΝ ΜΕΤΑ ΠΡΟΤΟΜΩΝ ΝΗΣΩΩΝ

Ἡ ὄμας οἰνοχοῶν μετὰ προτομῶν νησῶν εἶναι μᾶλλον ἢ μεταγενεστέρᾳ ὄμας τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Κύριον χαρακτηριστικὸν τῶν ἀγγείων τῆς ὀμάδος ταύτης ἀποτελοῦσιν αἱ προτομαὶ νήσσης ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτῶν, πλαισιούμεναι ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑπὸ ὀμάδων ἀκτινωτῶν φύλων. Ἐπὶ τοῦ σώματος τῶν ἀγγείων ἡ διακόσμησις συνίσταται ἐκ μίᾳς ἢ δύο ταινιῶν. Ρυθμολογικῶς αἱ οἰνοχοαὶ τῆς παρουσίας ὀμάδος συγγενέουσιν πρὸς ὄρισμένας ὀπωροδόχας (βλ. σ. 117). Ἐξ ἄλλου δὲ στεροῦνται τῆς ἐκ γλωσσῶν ζώνης ὑπὸ τὸν λαμὸν. Πιθανῶς τὰ τελευταῖα ἀγγεῖα τῆς προηγουμένης ὀμάδος εἶναι σύγχρονα τῶν τῆς παρουσίας ὀμάδος.

1. Παρίσιοι A 325. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.245.

C.V.A. II D c, πίν. 4, ἀριθ. 3. ROTTIER, Catalogue, 164, ἀριθ. 325. MORIN-JEAN, ἔ.ἀ. 41, εἰκ. 31. Vroulia, 208 καὶ 258, εἰκ. 92.

II: προτομή πτηνοῦ.

2. Ἐξ Ἰστρου (B 1850). Ὑψ. 0.33.

LAMBRINO, ἔ.ἀ. 262, εἰκ. 230-1.

II: προτομή πτηνοῦ.

3. Βερολίνον (φωτογραφικὸν ἀρχεῖον Γερμανικοῦ Ἀρχαιολ. Ἰνστιτούτου).

II: ζευγὸς προτομῶν ἀνωπῶν πτηνῶν.

4. Βρυξέλλαι A 1704. Ἐκ Ρόδου (Καλαβάρδα). Ὑψ. 0.23.

C.V.A. II D, πίν. 4 ἀριθ. 1. De MOT, Bulletin Mus. Royaux 1909, 78. Vroulia, 258.

II: προτομή πτηνοῦ.

ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟΙ ΑΓΓΕΙΟΓΡΑΦΟΙ
ΣΧΟΛΑΙ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΚΑΜΙΡΑΤΙΚΟΥ ΡΥΘΜΟΥ

Ἡ οἰνοχόη τῶν Παρισίων (Α 320) παρουσιάζουσα τάσιν πρὸς συμπαιγεῖς γλώσσας ὑπὸ τὸν λαιμὸν εἶναι δυνατὸν νὰ περιληφθῆ εἰς τὸν ὑποκαμιραϊκὸν ρυθμὸν¹. Τὸ θραῦσμα 88·2-8·139 τοῦ Λονδίνου παρουσιάζει ἀντωποὺς αἰγάγρους, θέμα μᾶλλον σπάνιον εἰς τὴν κλασσικὴν καμιραϊκὴν ἀγγειογραφίαν. Τὰ θραύσματα τῶν κρατῆρων τοῦ Λονδίνου (βλ. ἐπίσης κρατῆρα τοῦ Πολεμάρχου, σχολῆς ἐλάφου) καὶ ὁ δῖνος τοῦ Βερολίνου δεικνύουσιν, ὅτι δῖνοι καὶ κρατῆρες κατεσκευάζοντο πρὸ τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς.

Εἰκ. 73. Δῖνος Βερολίνου

Δῖνοι καὶ κρατῆρες

1. Βερολίνου 3772. Ἐκ Ρόδου. Εἰκ. 73. Voulia, 215, εἰκ. 103, a-b. Π: Σφίγξ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτῆς ἀκτῖνες.
2. Λονδίνου 1924 12·1·941, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος. Χεῖλος: μαιάνδρος καὶ τετράγωνα. Ἴχνη πλαστικῆς κεφαλῆς. Τὸ θραῦσμα τοῦτο πιθανὸν νὰ μὴ εἶναι ροδιακόν.
3. Ὁξφόρδη G 132·1, θραῦσμα. Χεῖλος: γεωμετρικὴ διακόσμησης. Λαιμός: μαιάνδρος καὶ τετράγωνα.
4. Ἐκ Mersin, θραῦσμα. BARNETT ἐν LAAA 26, 1936-40, πίν. 77,6. Π: πτηνόν.

Οἰνοχόαι

1. Παρίσιοι CA 3035. Συλλογῆς Guimé. Ὑψ. 0.355. Ι: τέσσαρες αἰγάγροι. Π: ἔλαφος καὶ Σφίγξ, ἀριστερά.
2. Γενεύη, Μουσεῖον Ἱστορίας καὶ Τέχνης ΜΑΗ 1204. Π: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ λωτοειδοῦς ἀνθемίου, ἔνθεν μὲν γούψ, ἔνθεν δὲ πτηνόν.
3. Παρίσιοι Α 320. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.33. C.V.A. II Dc, πίν. 5, ἀριθ. 8. ROTTIER, Catalogue, 164, ἀριθ. 320. MORIN-JEAN, ἔ.ἀ. 1 καὶ 74, εἰκ. 41.

¹ Ὁμοίαν τάσιν παρουσιάζει καὶ ἑτέρα οἰνοχόη τῶν Παρισίων (σ. 107, ἀρ. 4, εἰκ. 71).

II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ λωτοειδοῦς ἀνθεμίου, ἔνθεν μὲν γούψ, ἔνθεν δὲ Σφίγιξ.

4. Παρίσιοι A 324. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.38.

C.V.A. II D c, πίν. 4, ἀριθ. 5. ROTTER, Catalogue, 163, ἀριθ. 324. Vroulia, 202, εἰκ. 84. ZERVOS, Rhodes, εἰκ. 61.

II: ὄσμος ἐξ ἐσκιαγραφημένων ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ.

5. Ρόδος. Ἐξ Ἰαλυσοῦ (A 1934). Ὑψ. 0.32.

Clara Rhodos 8, 30-1, εἰκ. 11.

I: α, β, γ, αἴγαγροι βόσκοντες. II: αἴγαγροι βόσκοντες. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο εἶναι ἴσως τοπικὴ μίμησις κλασσικῆς καμραϊκῆς οἰνοχόης.

Θραύσματα οἰνοχοῶν

Τὰ κυριώτερα:

1. Λονδῖνον 1924· 12·1· 1033. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.045×0.055.

I: αἴγαγρος, δεξιᾶ.

2. Νέα Ὑόρκη 26· 31· 441.

I: δύο αἴγαγροι, δεξιᾶ. Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος λωτοῦ.

3. Λονδῖνον 86· 4·1· 1129. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.56×0.057.

I: ἔλαφος, ἀριστερᾶ (μεταξὺ τῶν ὀπισθίων σκελῶν, ἀντὶ ἴσταμένου τριγώνου, ἐλεύθερον κόσμημα).

4. Λονδῖνον 88· 2·7· 139. Ἐκ Δάφνης (Tell Deffeneh). 0.08×0.06.

I: ζεύγος ἀντωπῶν αἰγάγων (βλ. R. M. COOK ἐν C.V.A. Appendix A).

5. Ἐξ Ἰστρου (B 1899), θραῦσμα. Σφζ. ὕψ. 0.043.

LAMBRINO, ἔ.ἀ. 264, εἰκ. 232.

II: αἴγαγρος, δεξιᾶ.

6. Ὁξφόρδη 1954· 300^β. Ἐξ Al Mina. 0.04×0.05.

II: παραπληρωματικὰ κοσμήματα.

7. Ὁξφόρδη 1954· 300^γ. Ἐξ Al Mina. 0.04×0.05.

II: γούψ, δεξιᾶ.

8. Ὁξφόρδη 1954· 301. Ἐξ Al Mina. 0.085×0.10.

I: ἕγχη αἰγάγου. Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος καὶ κάλυξ λωτοῦ.

9. Ρόδος. Ἐκ Καμίρου.

Clara Rhodos 6·7, εἰκ. 101.

II: πτηνόν.

10. Σάμος.

AM 54, 1929, παρένθ. πίν. 9, 23.

Περὶ τὴν βάσιν ἄνθη λωτοῦ.

11. Ὁξφόρδη, Συλλογὴ Sir John Beazley.

Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος λωτοῦ.

12. Θάσος 973. Μεγ. διάστ. 0.06.
GHALI-KAHIL, ἔ.ἀ. πίν. 1, ἀριθ. 9.
Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος λωτοῦ.
13. Συρακοῦσαι, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 27.
NSc 1893, 458.
Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος καὶ κάλυξ λωτοῦ.
14. Ετοπ. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.06×0.05.
Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος λωτοῦ.
15. Ετοπ. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.05×0.035.
Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος καὶ κάλυξ λωτοῦ.
16. Cambridge Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολογίας (AL 275). Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.05×0.003.
I: παραπληρωματικὸν κόσμημα.
17. Cambridge Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολογίας (AL 272). Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.045×0.05.
I: παραπληρωματικὸν κόσμημα, στέλος αἰγάγρου.
18. Cambridge Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολογίας (AL 282). Ἐξ ΑΙ Μίνα.
0.05×0.035.
II: δύο παραπληρωματικὰ κοσμήματα.
19. Cambridge Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολογίας (AL 276). Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.08×0.065.
Περὶ τὴν βάσιν ἀκτινωτὰ φύλλα. I: ταινία.
20. Λονδίνον 88·2·8·58. Ἐκ Δάφνης (Tell Deffeneh).
R. M. COOK ἐν C.V.A., Appendix A, εἰκ. 13.
II: πτηνόν.
21. Ἐκ Mersin. Σφζ. ὕψ. 0.04.
BARNETT ἐν LAAA 26, 1939-40, πίν. 77, 16.
Περὶ τὴν βάσιν ἄνθη λωτοῦ. I: ἕχνη αἰγάγρου.
22. Ἐκ Mersin. Σφζ. ὕψ. 0.06.
BARNETT ἐν LAAA 26, 1939-40, πίν. 77, 10.
Λαβὴ τρίλοβος.
23. Ἐκ Mersin. Σφζ. ὕψ. 0.06.
BARNETT ἐν LAAA 26, 1939-40, πίν. 77, 14.
Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος λωτοῦ.

ΟΠΩΡΟΔΟΧΑΙ ΤΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΚΑΜΙΡΑΪΚΟΥ ΡΥΘΜΟΥ

Διακρίνομεν ὀπωροδόχας μετὰ χεῖλους φέροντος γεωμετρικὴν διακόσμησιν, ὀπωροδόχας ἄνευ χεῖλους, ὀπωροδόχας μεθ' ὑψηλοῦ ποδὸς καὶ ὀπωροδόχας μετὰ χαμηλοῦ ποδός. Ὁ πούς τῶν ὀπωροδοχῶν μεθ' ὑψηλοῦ ποδός ἔχει σχῆμα κολούρου περίπου κώνου ἐπὶ καλυκωτῆς βάσεως ἢ σωληνοειδῆς

ἐπὶ καλυκωτῆς βάσεως. Ὁ πούς τῶν ὀπωροδοχῶν μετὰ χαμηλοῦ ποδὸς εἶναι δακτυλιόσχημος.

Ἐκ τῆς διακοσμήσεως τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ κυπέλλου αὐτῶν διακρίνομεν ὀπωροδόχας μετὰ συνεχοῦς ζωφόρου καὶ ὀπωροδόχας μεθ' ὀμάδων ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετοπῶν (κατὰ μίμησιν τῶν ὀπωροδοχῶν τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζοντος ρυθμοῦ· βλ. ὡσαύτως κοτύλας, σ. 129). Τὰ ἀκτινωτὰ φύλλα τῶν ὀπωροδοχῶν τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζοντος ρυθμοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ τῶν ὀπωροδοχῶν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, εἶναι κεντρόφυγα. Ὑπάρχει ὅμως μικρὸς ἀριθμὸς κλασσικῶν καμιραϊκῶν ὀπωροδοχῶν μετὰ κεντροφύγων φύλλων, αἱ ὀπωροδοχαὶ δὲ αὐτὰ συνεχίζουσι τὴν παράδοσιν τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζοντος ρυθμοῦ. Δύο ὀπωροδοχαὶ φέρουσι μεταξὺ τῶν ἀκτινωτῶν φύλλων αὐτῶν πρόσωπα παρδάλεως, συνεχίζουσι δὲ οὕτω ἐπίσης παράδοσιν τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζοντος ρυθμοῦ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν μεταξὺ τῶν ἀκτινωτῶν φύλλων διακόσμησιν διακρίνομεν: α) ὀπωροδόχας μετ' ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετοπῶν ἔχουσῶν μεγάλα κοσμήματα καὶ μικρότερα παραπληρωματικὰ κοσμήματα πέριξ αὐτῶν, β) ὀπωροδόχας μετ' ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετοπῶν ἔχουσῶν μεγάλα κοσμήματα ἄνευ μικροτέρων παραπληρωματικῶν κοσμημάτων πέριξ αὐτῶν, γ) ὀπωροδόχας ἀμφοτέρων τῶν τύπων α καὶ β. Ἐξ ἄλλου διακρίνομεν ὀπωροδόχας φερούσας φυτικὸν θέμα ἐντὸς συνεχοῦς ζώνης, ὡς καὶ ὀπωροδόχας φερούσας μελαμβαφεῖς ταινίας καὶ μεταξὺ αὐτῶν λεπτὴν ζώνην μεθ' ἀπλῆς γεωμετρικῆς διακοσμήσεως. Παρόμοιαι ζῶναι καὶ ταινία ἢ ταινία ἀπαντῶσι μεμονωμένως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν πλείστων ὀπωροδοχῶν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Παρατηροῦμεν τέλος ὀπωροδόχας φερούσας μελαμβαφεῖς ταινίας ὡς μόνην διακόσμησιν. Τινὲς τούτων φέρουσι καὶ ἀστεροειδῆ ρόδακα ἐντὸς ἐμβλήματος. Ἀστεροειδεῖς ρόδακες, συνήθεις ρόδακες, ἀνθέμια, ἐν μιᾷ δὲ περιπτώσει καὶ πτηνὸν νηχόμενον, ἀπαντῶσιν ὡς ἐμβλήματα τῶν πλείστων ὀπωροδοχῶν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Αἱ πλείσται τῶν ὀπωροδοχῶν τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν φέρουσιν ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν ἐπιφανείας λεπτὰς μελαμβαφεῖς ταινίας, τινὲς τούτων ὅμως φέρουσιν ὀξυκορυφούς γωνίας ἐκφυομένας ἐκ τοῦ κάτω μέρους τοῦ κυπέλλου ἐν εἴδει σεπάλων. Ἐλάχισται ὀπωροδοχαὶ φέρουσιν ἐξ ἄλλου ζωφόρον ἢ ζωφόρους ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω τμήματος τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ κυπέλλου αὐτῶν.

α) Ὀπωροδόχαι μετὰ ζωφόρων

Ἐν πρώτοις ὀφειλομέν νὰ μνημονεύσωμεν τὴν ὀπωροδόχην τῆς σχολῆς τῶν Ἀρχαίων (σ. 94), τὰς τῆς ομάδος τῆς οἰνοχόης τῆς Βουδαπέστης (σ. 97), ὡς καὶ τὰς τοῦ ἐργαστηρίου τῶν νησῶν (σ. 109). Εἰς ταύτας δυνάμεθα νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰ ἀκόλουθα θραύσματα:

1. Παρίσιοι AM 1363. 0.10×0.08.

Ἐσвт.,: αἶγαρος, δεξιᾷ.

2. Ἐξ Ἰστρου.

Materiale si Cercetări Arheologice 6, 1959, 267, εἰκ. 11.

Ἐσвт.,: δύο αἶγαροι. Χεῖλος: μαϊάνδροι καὶ τετράγωνα.

β) Ὀπωροδόχαι μετὰ προσώπων παρδάλεως

1. Βοστώνη. Διάμ. 0.328.

FAIRBANKS, ξ.ἀ. ἀριθ. 294, πίν. 28. Vroulia, εἰκ. 99.

2. Σάμος, θραῦσμα.

AM 54, 1929, 21, εἰκ. 15, 1.

Τὸ θραῦσμα τοῦτο εἶναι μᾶλλον σαμιακῆς κατασκευῆς (βλ. καὶ σ. 87).

γ) Ὀπωροδόχαι μετ' ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετοπῶν ἐκ νησῶν ἢ προτομῶν ζῶων καὶ γυναικῶν

Αἱ ὀπωροδόχαι μετ' ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετοπῶν ἐκ νησῶν ἢ προτομῶν γυναικῶν καὶ ζῶων, πλὴν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 13 θραύσματος ἐκ Λίνδου, φέρουσιν ἐντὸς ἐμβλήματος ἀπλοῦν ρόδακα, πέριξ δὲ τοῦ ἐμβλήματος τοῦτου μελαμβαρφεῖς ζῶνας καὶ ταινίαν ἢ ταινίας ἀπλῆς γεωμετρικῆς διακοσμῆσεως, ὡς καὶ μίαν ἢ δύο ζῶνας φερούσας ομάδας ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετόπας μετὰ πτηνῶν, προτομῶν ζῶων (αἰγᾶρων, νεβρῶν καὶ πτηνῶν κυρίως) ἢ γυναικῶν. Τὸ βάθος τῶν μετοπῶν τούτων ποικίλλεται διὰ παραπληρωματικῶν κοσμημάτων, ἐνίοτε μετόπη τις μετ' ἀπλοῦ κοσμήματος ἄνευ μικρῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων.

1. Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη Παρισίων 70. Ἐκ Καίριου. Διάμ. 0.375. Εἰκ. 74.

C.V.A., πίν. 4, ἀριθ. 4 καὶ 7. De RIDDER, Catalogue, ἀριθ. 70. Vroulia, εἰκ. 124 καὶ 118. MuZ εἰκ. 182.

I': προτομαὶ τεσσάρων νεβρῶν (σχολὴ Βουδαπέστης), τρία μεγάλα κοσμήματα.

II: προτομαὶ τεσσάρων αἰγᾶρων (μεταξὺ σχολῆς Ἀρχαίων καὶ τοῦ ἐργαστηρίου τῶν νησῶν), τέσσαρα πτηνά. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο διεκοσμήθη πιθανῶς ὑπὸ δύο ἀγγειογράφων.

2. Copenhagen. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.345.

C.V.A. II D, πίν. 75, 2.

I: προτομαὶ πτηνῶν καὶ αἰγᾶρων.

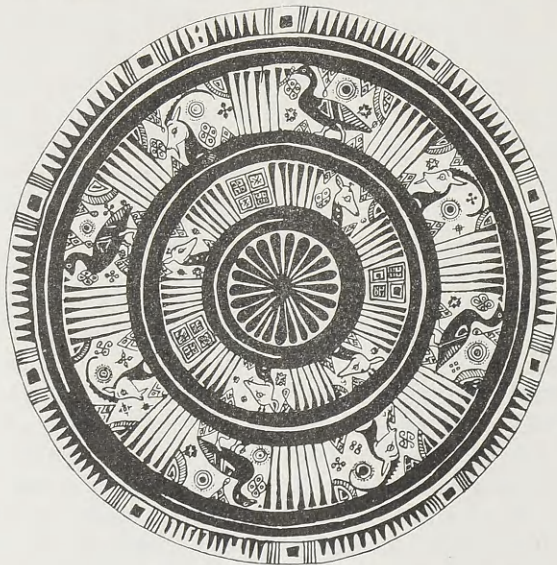
¹ Διὰ τῶν σημείων I καὶ II δηλοῦνται ἐφεξῆς αἱ κύρια διακοσμητικὰ ζῶνα (βλ. καὶ σ. 97, ἀρ. 6).

3. Λονδίνον 60·44·5. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.35.
Vroulia, 252, εἰκ. 125.

I: μεγάλα κοσμήματα. II: πτηνά, ἄνθη λωτοῦ, σπεῖρα.

4. Cambridge. Ἐκ Καμίρου. Δωρεὰ C. Babington. Διάμ. 0.34.
C.V.A. II D πίν. 7, 5.

I: προτομαὶ πτηνῶν, μεγάλα παραπληρ. κοσμήματα καὶ μικρότερα πέριξ αὐτῶν.

Εἰκ. 74. Ὅπως ὁδὸς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Παρισίων

5. Copenhagen, Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.345.
C.V.A. II D, πίν. 75, 1.

I: προτομαὶ πτηνῶν, μεγάλα παραπληρωματικὰ κοσμήματα.

6. Βασιλεία, Ἱστορικὸν Μουσεῖον 1906·255. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.36.
ZERVOS, Rhodes, εἰκ. 384.

I: προτομαὶ πτηνῶν καὶ νεβροῦ, μεγάλα κοσμήματα καὶ μικρότερα πέριξ αὐτῶν.

7. Παρίσιον A 301. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.34.

C.V.A. II D c, πίν. 1, ἀριθ. 7. ROTTIER, Catalogue, 162, ἀριθ. 301.

I: προτομαὶ πτηνῶν, μεγάλα παραπληρωματικὰ κοσμήματα καὶ μικρότερα πέριξ αὐτῶν.

8. Παρίσιον A 352. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.32.

C.V.A. II D c, πίν. 1, ἀριθ. 8. ROTTIER, Catalogue, 162, ἀριθ. 302.

I: προτομαὶ νεβρῶν, μεγάλα σπειροειδῆ κοσμήματα.

9. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.34.
Vroulia, πίν. 4a.
I: προτομαὶ πτηνῶν, αἰγάγων, πλοχμός.
10. Ἐκ Βρουλιᾶς, θραῦσμα. Διάμ. 0.33 περίπου.
Vroulia, πίν. 17, 7.
I: τετράπλοχμον. II: προτομὴ πτηνοῦ, μέγα κόσμημα.
11. Ἐκ Βρουλιᾶς, θραῦσμα. Διάμ. 0.33 περίπου.
Vroulia, πίν. 17, 1.
I: προτομὴ πτηνοῦ, μέγα κόσμημα.
12. Ἐκ Βρουλιᾶς, θραῦσμα. Διάμ. 0.33 περίπου.
Vroulia, πίν. 17, 2.
I: προτομὴ νεβροῦ, μέγα κόσμημα.
13. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.355.
Vroulia, πίν. 3, 1.
II: προτομαὶ αἰγάγων, γυναικῶν, μεγάλα κοσμήματα καὶ μικρότερα πέριξ αὐτῶν.
14. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.35.
Vroulia, πίν. 17, 3.
I: προτομαὶ πτηνῶν, αἰγάγων, μεγάλα κοσμήματα καὶ μικρότερα πέριξ αὐτῶν.
15. Ἐκ Λίνδου, θραῦσμα. 0.323×0.16.
BLINKENBERG, Lindos I, πίν. 44, ἀριθ. 975.
I: προτομαὶ πτηνῶν, μέγα κόσμημα καὶ μικρότερα πέριξ αὐτοῦ.
16. Ρόδος 13527, θραῦσμα. Ἐκ Καμίρου. Διάμ 0.29 περίπου.
Clara Rhodos 4, 391, εἰκ. 441.
C.V.A. 1 II D h, πίν. 3, 2.
I: προτομαὶ πτηνῶν, μεγάλα κοσμήματα.
17. Ρόδος 12066. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 8. Διάμ. 0.33.
Clara Rhodos 4, 51, εἰκ. 22-3.
C.V.A. 1 II D h, πίν. 2, 1.
I: μεγάλα κοσμήματα. II: προτομαὶ πτηνῶν, μεγάλα κοσμήματα.
18. Λευφία 2331. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.305.
C.V.A. II D, πίν. 49. Vroulia, 253.
I: προτομαὶ αἰγάγων, μεγάλα κοσμήματα καὶ μικρότερα πέριξ αὐτῶν. Ἡ δ' πω-
ροδόχη αὕτη πλησιάζει τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ ἐργαστηρίου τῶν νησῶν.
19. Ὁξφόρδη 1892- 1103- θραῦσμα. Ἐξ Edfu Αἰγύπτου. 0.085×0.075.
C.V.A. II D, πίν. 4, 17.
I: προτομὴ πτηνοῦ. Ἴχνη δευτέρας ζώνης.
20. Ὁξφόρδη G 117-I, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.081×0.072.
C.V.A. II D, πίν. 4, 16.
I: προτομὴ γυναικός.

21. Ὁξφόρδη 1954· 356, θραύσματα. Ἐξ Αἰ Μίνα.

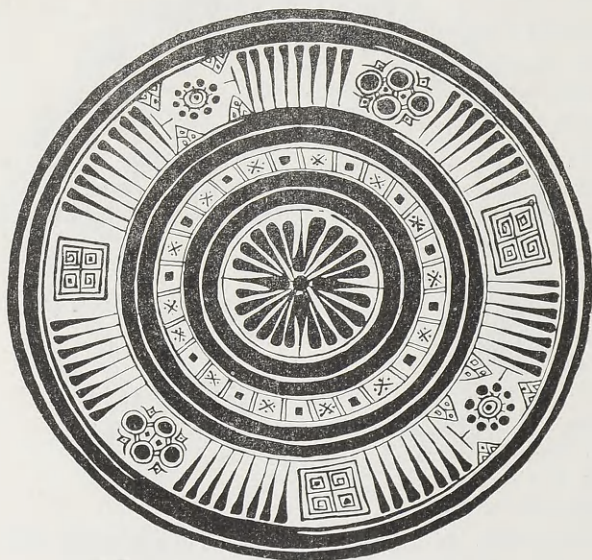
JHS 60, 1940, 11, εἰκ. 5 c, d, e.

Ι: πτηνά, μεγάλα κοσμήματα, μεγάλα κοσμήματα καὶ μικρότερα πέριξ αὐτῶν.

22. Φλωρεντία 80270. Πίν. 10γ.

Ντουλία, εἰκ. 95.

Ι: πτηνά, λοτοειδῆ κοσμήματα καὶ μικρὰ παραπληρωματικά κοσμήματα πέριξ αὐτῶν, μικρὰ παραπληρωματικά κοσμήματα.

Εἰκ. 75. Ὁπωροδόχη Λονδίνου (60· 2· 1· 7)

23. Νέα Ὑόρκη, θραῦσμα 17· 194· 2128. Πίν. 10β.

Ι: προτομή νεβροῦ.

24. Βιέννη. Ἐξ Ἰαλυσσοῦ. Διάμ. 0.26.

AA 7, 1892, 170, ἀριθ. 176.

Ι: προτομαὶ αἰγάγων, μεγάλα κοσμήματα.

25. Ἐκ Mersin, θραῦσμα Σφζ. μῆκ. 0.05.

BARNETT ἐν LAAA 26, 1939-40, πίν. 77, 1.

Ι: προτομή αἰγάγου (:).

26. Λειψία, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος.

Ι: προτομή πτηνοῦ.

27. Ἐκ Berezan, θραῦσμα.

Archeologia Sovjetskaja 1960, 162, εἰκ. 9.

Τὸ θραῦσμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τύπον ὀπωροδόχης, μὴ ἀπαντώσης ἀλλαχοῦ: ἡ ἕξ ομάδων ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετοπῶν (προτομή αἰγάρου, σπείραι) διακόσμησης αὐτοῦ εὐρίσκεται ἐπὶ τῆς ἑξωτερικῆς ἐπιφανείας. Ὁ πόνος αὐτοῦ εἶναι χαμηλός. Τὸ θραῦσμα τοῦτο πιθανῶς ἀνήκει εἰς λεκανοειδῆ ὀπωροδόχην.

δ) Ὀπωροδόχαι μετ' ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετοπῶν μεγάλων κοσμημάτων καὶ τριγώνων

Αἱ ὀπωροδόχαι τῆς μικρᾶς ταύτης ομάδος φέρουσι μεγάλα κοσμήματα ἐντὸς μετοπῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἰστάμενα καὶ μεγάλα κοσμήματα ὡς καὶ κρεμάμενα τρίγωνα, ἄνευ ἄλλων τινῶν μικροτέρων παραπληρωματικῶν κοσμημάτων, ἀφ' ἑτέρου.

1. Λονδίνον 60·2-1·7. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.34. Εἰκ. 75.

Ι: μεγάλα κοσμήματα, μετόπαι τριγώνων.

2. Λονδίνον 65·12-14·6. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.35. Εἰκ. 76.

Ι: μεγάλα κοσμήματα, τρεῖς μετόπαι τριγώνων.

3. Ἐκ Βρουλιᾶς, θραῦσμα. Διάμ. 0.35 περίπου.

Βρουλία, πίν. 17, 6.

Ι: μετόπαι τριγώνων καὶ μεγάλων κοσμημάτων.

4. Λονδίνον, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.08.

JHS 44, 1924, πίν. 7, 10.

Ι: σπείραι καὶ τρίγωνα.

5. Ἐξ Ἰστρου (B 2119), θραῦσμα.

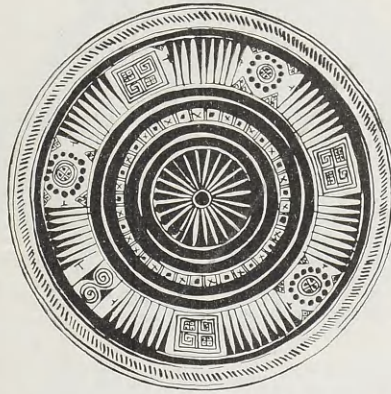
LAMBRINO, ἑ.ἀ. 279, εἰκ. 258. Διάμ. 0.35.

Ι: τρίγωνα.

6. Heidelberg, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος.

C.V.A., πίν. 2, 18.

Ι: ρόδαξ καὶ τρίγωνα.

Εἰκ. 76. Ὀπωροδόχη Λονδίνου (65·12-14·6)

ε) Ὀπωροδόχαι μετὰ παραστάσεως ἐντὸς ἐμβλήματος

Ἡ ομάδα αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ μιᾶς ὀπωροδόχης μόνον. Τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν αὐτῆς ἀποτελεῖ ἔμβλημα φέρον παράστασιν πτηνοῦ.

1. Μόναχον 452. Διάμ. 0.29.

SIEVEKING και HACKL, ξ.ά. πίν. 16. LANE, ξ.ά. πίν. 6, 1.

I: μεγάλα κοσμήματα. *Εμβλημα: πτηνόν νηχόμενον και μικρά παραπληρωματικά κοσμήματα.

ζ) Ὀπωροδόχαι μετὰ μετοπῶν μεγάλων κοσμημάτων

Ἡ ὁμάς ὀπωροδοχῶν μετὰ μετοπῶν μεγάλων κοσμημάτων περιλαμβάνει ὀπωροδόχας μετὰ χείλους, φέροντος ἀπλὴν γεωμετρικὴν διακόσμη-

Εἰκ. 77. Ὀπωροδόχη Λονδίνου (67· 5-8· 904)

Εἰκ. 78. Ὀπωροδόχη Λονδίνου (60· 2-1· 6)

σιν, ἢ ὀπωροδόχας ἄνευ χείλους. Ἐντὸς ἐμβλήματος φέρουσιν αἱ ὀπωροδόχαι αὐταὶ ἀπλοῦν ἢ ἀστεροέεντα ρόδακα. Πέριξ τοῦ ἐμβλήματος τούτου ὑπάρχουσι μελαμβαφεῖς ταινίαι καὶ λεπτὴ ζώνη, φέρουσα γεωμετρικὴν διακόσμησιν, ἀποτελουμένην συνήθως ἐκ μαιάνδρων ἢ ἐκ μετοπῶν μετὰ × καὶ μικρῶν συμπαγῶν τετραγώνων. Ἡ κυρία διακόσμησις, μετὰ τῶν μελαμβαφῶν τούτων ταινιῶν, ἀποτελεῖται ἐξ ὁμάδων ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετοπῶν, φερουσῶν μέγα κόσμημα ἄνευ μικροτέρων κοσμημάτων πέριξ αὐτοῦ. Τὸ κόσμημα τοῦτο εἶναι μέγας ρόδαξ, διπλόσπειρα, πλοχμός, τετράπλοχος, τετράκλυκος καὶ ποικιλία τετραγώνων μετὰ μαιάνδρων καὶ μικρῶν κεραμίων. Τὸ τυχόν ὑπάρχον χεῖλος φέρει ἐπὶ μιᾷ περιπτώσεως (ἄρ. 1) διακόσμησιν ἐξ ὁμάδων κεντροφύγων ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ ἐτέρων ὁμάδων καθέτων γραμμῶν.

1. Λονδίνον 60· 2-1· 8. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.275. Πίν. 10α.

I: ρόδακες, τετράγωνα.

2. Λονδίνον 67· 5-8· 904. Συλλογῆς Blacas. Διάμ. 0.30. Εἰκ. 77.
I: τετράγωνα, πλοχμός, τετράπλοχμα.
3. Λονδίνον 60· 2-1· 6. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.32. Εἰκ. 78.
I: τετράγωνα, τετράκλυτα.
4. Λονδίνον 60· 2-1· 9. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.28. Εἰκ. 79.
I: τετράγωνα, διπλόσπειραι.
5. Λονδίνον 60· 2-1· 10. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.27. Εἰκ. 80.
I: διπλόσπειραι, ρόδακες.

Εἰκ. 79. Ὅπιοροδόχη Λονδίνου (60· 2-1· 9)

Εἰκ. 80. Ὅπιοροδόχη Λονδίνου (60· 2-1· 10)

6. Παρίσιον Α 300. Διάμ. 0.27.
C.V.A. II D, πίν. 1, 5. ROTIER, Catalogue, 162, ἀριθ. 300. PERROT-CHIRIEZ,
IX, 419, εἰκ. 208.
I: ρόδακες, πεντάκλυτα, διπλόσπειραι.
7. Βόννη. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.34.
AA 1936, 371, εἰκ. 24.
I: ρόδακες, τετράγωνα.
8. Βερολίνον. Φωτογραφικὸν ἀρχεῖον Γερμανικοῦ Ἀρχαιολ. Ἰνστιτούτου.
I: ρόδακες, τετράγωνα.
9. Amsterdam 1337. Διάμ. 0.247.
SNIJDER, ἑ.ἀ. πίν. 52.
I: ρόδακες, τετράγωνα, διπλόσπειραι.
10. Ρόδος, θραῦσμα. Ἐκ Καμίρου.
Clara Rhodos 6-7, 361, εἰκ. 99 ἄνω δεξιᾷ.
I: τετράγωνον.

11. Cambridge Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. (AL 269), θραῦσμα. Ἐξ ΑΙ Μίνα. 0.065×0.054.

I: ρόδαξ καὶ πλοχμός.

12. Ἐξ Ἴστρου (B 215), θραῦσμα. Διάμ. 0.40.

LAMBRINO, ἔ.δ. 280-1, εἰκ. 259.

I: τετρακύκλον.

13. Ὁξφόρδη, θραῦσμα. Ἐξ ΑΙ Μίνα.

JHS 60, 1940, 11, εἰκ. 5a.

I: ρόδαξ.

14. Λειψία, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος.

I: ρόδαξ.

15. Θάσος (ἀνασκαφαὶ 1911-56), θραῦσμα. 0.07×0.075.

GHALI-KAHIL, La Céramique grecque ἐν Études Thasiennes 7, 1960, πίν. 2, 15.

I καὶ II: πλοχμός.

Ἐἰς τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω ὀμάδα εἶναι δυνατὸν νὰ τοποθετηθῇ καὶ ἡ ἐπομένη ὀπωροδόχη. Αὕτη ὁμῶς παρουσιάζει ἐντὸς τῶν μετοπῶν καὶ μικροὺς ρόδακας, χαρακτηριστικῶς ἴσως καὶ ὡς παραπληρωματικὰ κοσμήματα (βλ. σ. 120, ἀριθ. 22).

16. Ρόδος 13833. Ἐκ Καμίου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 35.

Clara Rhodos 6-7, 94, εἰκ. 106.

I: Μεγάλα κρεμάμενα τρίγωνα καὶ ρομβοειδῆ κοσμήματα.

Γ) Ὀπωροδόχαι μετὰ ζωφόρου φυτικῶς κοσμήματος

Ἡ ὀμάς ὀπωροδοχῶν μετὰ ζωφόρου φυτικῶς κοσμήματος περιλαμβάνει ὀπωροδόχας φερούσας ἀπλοῦν ἢ ἀστερόεντα ρόδακα ἐντὸς ἐμβλήματος, πέριξ δὲ αὐτοῦ μελαμβραφεῖς ταινίας καὶ μετὰξὺ αὐτῶν ἐνίοτε λεπτὴν ζώνην μετὰ γεωμετρικῆς διακοσμῆσεως. Ἡ κυρία διακόσμησις, μετὰξὺ τῶν μελαμβραφῶν τούτων ταινιῶν, συνίσταται ἐκ ζώνης ἐχούσης φυτικὸν κόσμημα ἐξ ἐσκιαγραφημένων ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ (τύποι Α καὶ Β¹ ἀπαντῶμενοι καὶ ἐπὶ τῶν ὄμων οἰνοχοῶν τῆς κατηγορίας Β) ἢ ἐκ πολυπετάλων ἀνθέων λωτοῦ καὶ ἐξ ἀπλῶν ἢ μετὰ σπειροειδῶν ἀποφύσεων καλύκων. Ἐπὶ τῶν ὀπωροδοχῶν τούτων δὲν παρατηροῦνται παραπληρωματικὰ κοσμήματα. Ἐξαίρεσιν μόνην ἀποτελεῖ ἡ ὀπωροδόχη τοῦ Λονδίνου (60·2-1·4). Αὕτη φέρει μικρὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα, ἐνθυμίζοντα τὸν ὑστερον ἀνατολίζοντα ρυθμὸν.

Τὸ ὑπάρχον τυχὸν χεῖλος φέρει, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὀπωροδοχῶν,

¹ Ὁ τύπος Β πιθανῶς προέρχεται ἐκ μεταλλικῶν προτύπων. Vroulia, 294, σην. 1.

γεωμετρικὴν διακόσμησιν. Ὁ ποδὲς εἶναι κυλινδρικός, κωνικός ἢ δακτυλιόσχημος.

Λόγω τῆς ἐλλείψεως ἡμικυκλίων ἐπὶ τῶν ὀπωροδοχῶν τῆς παρούσης ομάδος ὁ ΚΙΝΣΗ ἀδυνατεῖ νὰ χρονολογήσῃ ταύτας. Δὲν ὑπάρχει ὅμως ἀμφιβολία, ὅτι αὗται συνδέονται πρὸς ἄλλας ὀπωροδόχας καὶ ὠρισμένας οἰνοχόας τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἰδίᾳ τῆς κατηγορίας Β (βλ. σ. 128).

1. Λονδίνον 60· 2-1· 4. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.35. Εἰκ. 81.

Ι: ἐσκιαγραφημένα ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ (τύπος Α).

Εἰκ. 81. Ὀπωροδόχη Λονδίνου (60· 2-1· 4)

Εἰκ. 82. Ὀπωροδόχη ἐκ Βρουλιᾶς

2. Ὁξφόρδη, 93 (1874· 496). Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.358.

C.V.A. II D πίν. 3, 1.

Ι: ἐσκιαγραφημένα ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ (τύπος Α).

3. Copenhagen. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.277.

C.V.A. II D πίν. 75, ἀριθ. 4.

Ι: ἐσκιαγραφημένα ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ (τύπος Α).

4. Παλέρμον, θραῦσμα. Ἐκ Σελινοῦντος.

MA 32, 1927, πίν. 89, 6.

Ι: ἐσκιαγραφημένα ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ (τύπος Α).

5. Ἐκ Λίνδου, θραῦσμα. Σφῖ. μῆκ. 0.148.

BLINKENBERG, ξ.ἀ. I, πίν. 46 ἀριθ. 979.

Ι: ἐσκιαγραφημένα ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ (τύπος Α).

6. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.29. Εἰκ. 82.

Βρουλιᾶ, πίν. 9, a.

Ι: ἐσκιαγραφημένα πολυπέταλα ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ (τύπος Β).

7. Μύκονος. Ἐκ Δήλου. Διάμ. 0.28.

Délos X, πίν. 13, 65.

I: ἐσκιαγραφημένα πολυπέταλα ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ τύπου B.

8. Λονδίνου 60· 4·4· 6. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.25. Εἰκ. 83.

Vroulia, εἰκ. 105. MuZ, εἰκ. 115.

I: ἐσκιαγραφημένα πολυπέταλα ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ μετὰ σπειροειδῶν ἀπολήξεων.

Εἰκ. 83. Ὀπωροδόχη Λονδίνου (60· 4·4· 6)

I: μικραὶ καὶ μεγάλαι κάλυκες λωτοῦ τύπου B. Εἰκ. 83.

Εἰς τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω ὁμάδα εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετηθῶσι καὶ αἱ ἀκόλουθοι ὀπωροδόχαι:

9. Heidelberg, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος 0.06×0.056.

C.V.A. 1, πίν. 2, 16.

I: ἐσκιαγραφημένον ἄνθος καὶ κάλυξ λωτοῦ τύπου B.

10. Ἐξ Ἰστρου (B 2447), θραῦσμα. Διάμ. 0.32.

LAMBRINO, ἑ.ἀ. 285, εἰκ. 268.

I: πολυπέταλα (δύο) ἄνθη καὶ κάλυξ λωτοῦ τύπου B.

11. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.35.

Vroulia, πίν. 17, 9.

η) Ὀπωροδόχαι μεθ' ἀπλῆς διακοσμήσεως

Ἡ ὁμάς ὀπωροδοχῶν μεθ' ἀπλῆς διακοσμήσεως περιλαμβάνει ὀπωροδόχας φερούσας ρόδακα ἐντὸς ἐμβλήματος, πέριξ δὲ αὐτοῦ μελαμβαφεῖς ταινίας καὶ ζώνας μεθ' ἀπλῆς γεωμετρικῆς διακοσμήσεως.

1. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.26 περίπου.

Vroulia, πίν. 20, 1.

Μαϊάνδροι, τετράγωνα μετὰ X, ρόδακες κλπ.

2. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.27 περίπου.

Vroulia, πίν. 4, 2.

Μαϊάνδροι.

3. Birmingham, Πανεπιστήμιον. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.28.

Μαϊάνδροι, τετράγωνα μετὰ X, κλπ. Ἡ ὀπωροδόχη αὕτη, λόγῳ τῆς ἐξειληγμένης μορφῆς τοῦ μαϊάνδρου, πιθανῶς ἀποτελεῖ ἐν τῶν τελευταίων δειγμάτων τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ.

θ) Ὀπωροδόχαι μετὰ κεντροφύγων ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μεγάλων μετοπῶν

Ἡ ὁμάς ὀπωροδοχῶν μετὰ κεντροφύγων ἀκτινωτῶν φύλλων περιλαμβάνει ὀπωροδόχας, ὧν χαρακτηριστικὸν εἶναι κατ' ἀρχὴν ἡ λιτότης τῆς διακοσμήσεως, εἶτα δὲ αἱ δεσιμίδες τῶν ἀκτινωτῶν φύλλων. Αὗται παρουσιάζονται ὅμοιαι περίπου πρὸς τὰς τῶν ὀπωροδοχῶν τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, μετὰ κεντροφύγου δηλαδὴ κατευθύνσεως. Αἱ ὀπωροδόχαι αὗται φέρουσιν ἀστέρα ἐντὸς ἐμβλήματος.

1. Λονδίνον 64·10·7·1411. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.27. Πίν. 9β.

I: τετράκυκλα, τετράγωνα.

2. Ρόδος 1220. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 1. Διάμ. 0.24.

Clara Rhodos 4, 81, εἰκ. 64 καὶ 66.

I: ρόδακες.

3. Ρόδος 12024. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 13. Διάμ. 0.225.

Clara Rhodos 6-7, 104, εἰκ. 116 καὶ 119.

I: ρόδακες, πλοχομοὶ μετὰ τετραφύλλων.

ι) Ὀπωροδόχαι μετὰ κεντρομόλων ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μεγάλων μετοπῶν

1. Ρόδος 14015. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 9. Διάμ. 0.22.

Clara Rhodos 6-7, 114, εἰκ. 122-3.

I: κοκκιδοτοὶ ρόδακες.

ια) Ὀπωροδόχαι μετὰ μελαμβαφῶν ταινιῶν

Ἡ ὁμάς τῶν ὀπωροδοχῶν μετὰ μελαμβαφῶν ταινιῶν περιλαμβάνει ὀπωροδόχας φερούσας ἀπλουστάτην διακόσμησιν: μελαμβαφεῖς ταινίας, ἐνίοτε πέριξ ρόδακος ἐντὸς ἐμβλήματος.

1. Ρόδος 12075. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 6. Διάμ. 0.215.

Clara Rhodos 4, 47, εἰκ. 13 καὶ 17. C.V.A. Rhodos 1 II Dh, πίν. 2, 3.

2. Ρόδος 12100. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 6. Διάμ. 0.22.

Clara Rhodos 4, 55, εἰκ. 26 καὶ 31. C.V.A. Rhodos 1 II Dh πίν. 3, 4.

Ἡ ὀπωροδόχη αὕτη, ὡς καὶ πάντα τὰ μετὰ γραπτῆς διακοσμήσεως ροδιακὰ ἀγγεῖα τοῦ ἐν λόγῳ ταφικοῦ συνόλου, ἀνήκει εἰς τὴν ταφὴν τοῦ 7^{ου} π.Χ. αἰῶνος.

3. Συρακοῦσαι. Ἐκ Συρακουσῶν, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 28. Διάμ. 0.22.

NSc, 1925, 297, εἰκ. 47.

4. Ἐκ Βρουλίας, θραῦσμα.

Vroulia, πίν. 11, 5.

5. Ρόδος 13748. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 5. Διάμ. 0.25.

Clara Rhodos 6-7, 50, εἰκ. 49.

6. Ρόδος 13838. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 7. Διάμ. 0.15.

Clara Rhodos 6-7, 101, εἰκ. 105.

7. Λονδίνον 65· 1-2· 14.

8. Ρόδος 12554. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 11. Διάμ. 0.28.
Clara Rhodos 4, 362, εἰκ. 408.

9. Ρόδος 12064. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.23.
Clara Rhodos 4, 43, εἰκ. 12.

(β) Ἀσπιδόσχημοι ὄπωροδόχοι

Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα ἔχουσι χαμηλὸν δακτυλιόσχημον πόδα καὶ πλατὴν ἐπίπεδον χεῖλος φέρον δύο ἔσοχάς τὴν μίαν ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς τὴν ἄλλην. Αἱ ἔσοχα αὗται ὁμοιάζουσι πρὸς τὰς ἔσοχάς τῶν βοιωτικῶν ἀσπίδων, ἴσως δὲ οἱ ἀγγειοπλάσται τῶν ἀγγείων τούτων ἐπιηρεάσθησαν ἐκ τῶν ἀσπίδων τοῦ τύπου τούτου. Τοῦτο ὅμως εἶναι ἀπλῆ εἰκασία. Ἐξ ἴσου πιθανὸν εἶναι, ὅτι αἱ ἔσοχα αὗται ἐξυπηρέτουσαν πρακτικὸν τινα σκοπὸν, ἐχρησίμευον δηλαδὴ πρὸς ἀνάρτησιν τοῦ ἀγγείου.

Ἡ διακόσμησις τῶν ὄπωροδοχῶν τῆς ομάδος ταύτης παρουσιάζει ὁμοιογένειαν. Τὸ χεῖλος αὐτῶν φέρει ἐσκιαγραφημένα ἄνθη καὶ κάλυκας λωτοῦ ἢ μαιάνδρους καὶ τετράγωνα ἢ ἀκτινωτὰ φύλλα καὶ τετράγωνα. Συνδέονται οὕτω αἱ ὄπωροδόχοι αὗται πρὸς ὠρισμένας οἰνοχόας τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ: α) τὰς φερούσας μαιάνδρους καὶ τετράγωνα ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ (βλ. π.χ. εἰκ. 66), β) τὰς φερούσας ἐσκιαγραφημένα ἄνθη καὶ κάλυκας λωτοῦ ἐπὶ τῶν ὤμων (βλ. π.χ. εἰκ. 64). Συνδέονται ἐπίσης αἱ ὄπωροδόχοι αὗται πρὸς ὄπωροδόχας τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, φερούσας μαιάνδρους καὶ τετράγωνα (βλ. εἰκ. 75-80) ἢ ἐσκιαγραφημένα ἄνθη καὶ κάλυκας λωτοῦ (βλ. εἰκ. 82) ἢ ἀκτινωτὰ φύλλα καὶ τετράγωνα (βλ. εἰκ. 77).

Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ κυπέλλου τῶν ἀσπιδοσχημῶν τούτων ὄπωροδοχῶν φέρει συνήθως ρόδακα ἐντὸς ἐμβλήματος, περιβάλλεται δὲ οὗτος ὑπὸ ταινιῶν ἢ καὶ λεπτῶν ζωνῶν μετὰ γεωμετρικῆς διακοσμῆσεως, ὡς καὶ διὰ πλατείας ζώνης μετὰ α) πολυπετάλων ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ (βλ. ἀντίστοιχον διακόσμησιν ἐπὶ ὄπωροδοχῶν ἐν σ. 126), β) ἢ καλύκων λωτοῦ (περὶ ἀντίστοιχου διακοσμῆσεως βλ. σ. 126). Ἡ ὑπ' ἀριθ. 4 ὄπωροδόχη (θραῦσμα), φέρουσα ἐπὶ τοῦ χεῖλους αὐτῆς ὁμάδας κεντρομόλων ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ μετόπας, συνδέεται πρὸς τὰς γνωστοῦ τύπου (σ. 121) ὄπωροδόχας τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

1. Παρίσιαι A 310. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.30.

C.V.A. II D c, πίν. 3 ἀριθ. 4. SALZMANN, πίν. 52.

Ἐσκιαγραφημένα ἄνθη καὶ κάλυκας λωτοῦ τύπου B.

2. Παρίσιαι A 309. Διάμ. 0.30.

C.V.A. II D c, πίν. 3 ἀριθ. 6. ROTIER, Catalogue, 169, ἀριθ. 309.

PERROT-CHIRIEZ IX, 420, εικ. 209.

I: πολυπέταλα άνθη και κάλυκες λωτοῦ. Χεῖλος: μαίανδροι και τετράγωνα.

3. Λονδῖνον. Ἐκ Ρόδου. Πίν. 11β.

I: άνθη και κάλυκες λωτοῦ. Χεῖλος: μαίανδροι και τετράγωνα.

4. Νέα Ὑόρκη 19·192·2. Διάμ. 0.30. Πίν. 11α.

RICHTER, Handbook of the Greek Collection, πίν. 189, j.

I: πολυπέταλα άνθη και κάλυκες λωτοῦ. Χεῖλος: μαίανδροι και τετράγωνα.

5. Sèvres 17127, θραῦσμα. Δωρεά G. Picard. Μέγ. μήκ. 0.18.

C.V.A. II D c, πίν. 14, ἀριθ. 3.

I: άνθος και κάλυξ λωτοῦ: Χεῖλος: ἀκτινωτά φύλλα, τετράκνικλα και τετράγωνα.

6. Μύκονος. Ἐκ Δήλου. Διάμ. 0.32.

DÉLOS X, πίν. 14, ἀριθ. 70 και εικ. 2. Revue de l'art 1912, I, 345.

I: πολυπέταλα άνθη και κάλυκες λωτοῦ. Χεῖλος: άνθη και κάλυκες λωτοῦ.

7. Heidelberg 7. Ἐκ Ναυκράτιος. Διάμ. 0.327.

C.V.A. πίν. 2, ἀριθ. 25.

I: πολυπέταλα άνθη και κάλυκες λωτοῦ. Χεῖλος: άνθη και κάλυκες λωτοῦ.

8. Βοστώνη. Διάμ. 0.32.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 292, πίν. 27. Vroulia, εικ. 134.

I: κάλυκες λωτοῦ. Χεῖλος: μαίανδροι και τετράγωνα.

9. Νέα Ὑόρκη 19·192·10. Διάμ. 0.31. Πίν. 11γ.

RICHTER, ἔ.ἀ. πίν. 189, h.

I: κάλυκες λωτοῦ. Χεῖλος: άνθη και κάλυκες λωτοῦ.

10. Ἐκ Mersin, θραῦσμα. Συνολ. ὕψ. 0.05.

BARNETT ἐν LAAA 26, 1939·40, πίν. 77, 2.

Χεῖλος: άνθος και κάλυξ λωτοῦ.

Πώματα

1. Τὸ ἤδη γνωστὸν θραῦσμα ἐξ Ἰστρου. Τοῦτο κατετάξαμεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τῶν νησῶν (βλ. σ. 109, ἀρ. 1). Τοῦ πώματος τούτου ἡ κυρία διακόσμησις συνίστατο ἐκ ζυφόρου αἰγάγων.

2. Cambridge N 22, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.075.

C.V.A. πίν. 18, 13.

Τὸ πῶμα τοῦτο ἔφερε διακόσμησιν ἐξ ἀκτινωτῶν φύλλων και προτομῶν πτηνῶν.

Κοτύλαι

Αἱ κοτύλαι ἔχουσι βαθὺ κύπελλον και ἐλαφρῶς καλυκωτὸν χεῖλος. Ἐξωτερικῶς διακοσμοῦνται κατὰ τὴν βάσιν αὐτῶν δι' ἀκτινωτῶν φύλλων και μετοπῶν φερουσῶν μέγα παραπληρωματικὸν κόσμημα ἢ και

μικρότερα παραπληρωματικά κοσμήματα περί αὐτό. Τὰ περί τὴν βᾶσιν ἀκτινωτὰ φύλλα πλησιάζουσι τὰς κοτύλας τῆς ομάδος ταύτης πρὸς ὀρισμένες οἰνοχόας τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ (βλ. π.χ. εἰκ. 66), αἱ δὲ ὑπὸ τὸ χεῖλος ομάδες ἀκτινωτῶν φύλλων καὶ αἱ μεταξὺ αὐτῶν μετόπαι πρὸς τὰς ὀπωροδόχας τοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ.

1. Ἐκ Βρουλιᾶς, θραῦσμα. Μέγ. ὕψ. 0.08.

Γουλιᾶ, πίν. 18, 2.

Μετόπαι: ρόδακες καὶ παραπληρωματικά κοσμήματα, τετράπλοχμον.

2. Ἐκ Βρουλιᾶς, θραῦσμα. Μέγ. πλάτ. 0.165.

Γουλιᾶ, πίν. 18, 1.

Μετόπαι: ρόδαξ καὶ διπλόσπειρα.

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΚΑΜΙΡΑΪΚΟΥ ΡΥΘΜΟΥ

Τὰ ἀγγεῖα τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ ἀπαρτίζουσι δύο κατηγορίας Α καὶ Β (βλ. σ. 89-91). Αὗται συνδέονται μὲν, ἀλλὰ καὶ διαφέρουσι ρυθμολογικῶς πρὸς ἀλλήλας. Συνδέονται μὲν αὗται δι' ὀρισμένων κοινῶν χαρακτηριστικῶν ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν (σκιαγραφία καὶ περιγράμμα, θεματολόγιον κ.ἄ.), διαφέρουσιν ὅμως ὡς πρὸς λεπτομερείας τινὰς τῆς διακοσμῆσεως. Οὗτω ἡ κατηγορία Α κατὰ γενικὸν κανόνα ἀρέσκειται εἰς κομψὰς παραστάσεις· ἡ κατηγορία Β ἀντιθέτως παρουσιάζει τάσιν πρὸς μείωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ζώων καὶ τῶν μυθικῶν μορφῶν, ὅπερ συνεπάγεται ἀμέλειαν ἐν τῇ ἀποδόσει τῶν ἐπὶ μέρος λεπτομερειῶν. Ὡς ἐκ τούτου δέ, ἐνῶ ἐν τῇ κατηγορίᾳ Α ὁ χῶρος τῆς κυρίας ζυφόρου (I) καταλαμβάνεται συνήθως ὑπὸ ἕξ ζώων, ὁ αὐτὸς χῶρος ἐν τῇ κατηγορίᾳ Β διακοσμεῖται διὰ τεσσάρων μακροσώμων ζώων. Αἱ μορφαὶ τῆς κατηγορίας Α, συγκρινόμεναι πρὸς τὰς μορφὰς τῆς κατηγορίας Β, ὑποδηλοῦσι μεταβολὴν ὁμοίαν τῆς μεταξὺ τοῦ ὑστέρου πρωτοκορινθιακοῦ καὶ τοῦ προΐμου κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, ἐνθυμίζουσι δὲ τὴν πνευματώδη παρατήρησιν τοῦ ΡΑΥΝΕ, ὅτι οἱ ἀγγειογράφοι τῆς προΐμου κορινθιακῆς ἐποχῆς ἠδύναντο νὰ σχεδιάζωσι τέσσαρα ζῶα ἐν τῷ αὐτῷ χώρῳ, ἐν ᾧ οἱ τῆς πρωτοκορινθιακῆς ἐσχεδίαζον ἕξ¹.

Ἐπὶ τῶν κλασσικῶν καμυραϊκῶν οἰνοχοῶν δι' ἐπεκτάσεως ἐκάστου ἄνθους καὶ κάλυκος λωτοῦ ὁ ἀγγειογράφος τῆς κατηγορίας Β καταλαμβάνει διὰ τριῶν ἀνθέων καὶ τριῶν καλύκων λωτοῦ χῶρον, ὅσον ὁ ἀγγειογράφος τῆς κατηγορίας Α καλύπτει συνήθως διὰ πέντε ἀνθέων καὶ

¹ Necro. 48.

πέντε καλύκων λωτοῦ. Δι' ὁμοίας ἐπεκτάσεως αἱ μορφαὶ ἐπὶ τῶν ὤμων (II) τῆς οἰνοχόης μειοῦνται ἐκ πέντε ἢ καὶ περισσοτέρων εἰς τρεῖς. Ὅμοιαν διαφοροποίησιν παρατηρεῖ καὶ ὁ BROWN ἐπὶ τῆς ἐτρονοσκιῆς τέχνης τῆς αὐτῆς ἐποχῆς¹, παρουσιάζουσιν δύο τύπους λέοντος: ἓνα μακρόσωμον, συνήθη ἐν τῇ μεταλλοτεχνίᾳ, καὶ ἓνα βραχύσωμον, συνήθη ἐπὶ τῶν ἐλεφαντοστώων. Ἡ διαφορὰ αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀπόρροια τῶν διαφορῶν πηγῶν δαυείων τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας, εἶναι δυνατὸν ὅμως νὰ ἐρμηνευθῇ καὶ ὡς ἀποτέλεσμα καλλιτεχνικῆς ἰδιοσυγκρασίας. Αἱ μορφαὶ τῆς κατηγορίας Β φαίνεται ὅτι στεροῦνται ἐμφανῶς τῆς κομψότητος καὶ τῆς φυσικότητος τῶν μορφῶν τῆς κατηγορίας Α, τείνουσι δὲ πρὸς βαρέα, μνημειώδη καὶ μᾶλλον διακοσμητικὰ σύνολα. Στεροῦνται αὐταὶ κατὰ κανόνα τῶν κινήσεων τοῦ στιγμιαίου συναγεροῦ, χαρακτηριστικῶν τῆς κατηγορίας Α. Σχεδὸν ἅπασα ἡ ζωφόρος τῆς κοιλίας οἰνοχόης (I) τῆς κατηγορίας Β μονοπωλεῖται ὑπὸ ζῶων βοσκόντων ἡσύχως, πανομοιοτύπων πρὸς ἀλλήλα, ἐνεχόντων δὲ ἀνιαρὰν μονοτονίαν ἐμφανίσεως καὶ παντελῆ ἔλλειψιν ἀτομικότητος. Ἀντιθέτως, αἱ μορφαὶ τῆς κατηγορίας Α πλησιάζουσιν ἐμφανῶς κατὰ τὴν λεπτότητα τοῦ σχεδίου τὰς πηγὰς ἐμπνεύσεως τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, καίτοι δὲν ἐλλείπουσι περιπτώσεις, ἔνθα παρουσιάζεται συνυπαρξίς μακροσώμων καὶ βραχυσώμων ζῶων. Ἡ οἰνοχόη π.χ. CA 3038 τῶν Παρισίων (τοῦ ἀγγειογράφου Β τῆς ομάδος τῆς οἰνοχόης τῶν Ἀθηνῶν, σ. 99) παρουσιάζει μακρόσωμα ζῶα ἐπὶ τῆς κοιλίας αὐτῆς καὶ βραχύσωμον ἔλαφον ἐπὶ τῶν ὤμων (εἰκ. 100). Τὸ στοιχεῖον τοῦτο ἀποτελεῖ ἔνδειξιν συνυπαρξέως, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τῆς κατηγορίας Α καὶ Β.

Ὁ τύπος ὠρισμένων διακοσμητικῶν λεπτομερειῶν ἐν τῇ κατηγορίᾳ Β παρουσιάζει τάσιν πρὸς ἐκφυλισμὸν. Πρὸς διακόσμησιν οἰνοχόης ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος ἢ ὑπὸ τὸν καιμὸν ζῶνη γλωσσῶν φαίνεται ἀντικαθισταμένη ὑπὸ ζῶνης καθέτων γραμμῶν, τὰ δὲ κρεμάμενα ἡμικύκλια παύουσι νὰ ἔχωσι φεστονοειδῆ περίμετρον. Ἡ ἀμέλεια τῆς ἐκτελέσεως τῶν θεμάτων τούτων προδίδει τὴν πρόθεσιν τοῦ καλλιτέχνου, ὅπως σχεδιάσῃ ὅσῳ δυνατὸν περισσότερα ἀγγεῖα ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος. Τὸ αὐτὸ εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τῶν παραλλήλων λοξῶν γραμμῶν τῶν μίσχων τῆς λαβῆς.

Σύγκρισις τῆς κατηγορίας Α μετὰ τῆς κατηγορίας Β ἀποκαλύπτει ἀντίθεσιν ὁμοίαν τῆς μετὰ τῶν ὑστέρων πρωτοκορινθιακῶν καὶ τῶν πρώιμων κορινθιακῶν μορφῶν. Ἡ κατηγορία Α ὁμοιάζει πρὸς τὸν ὕστερον πρωτο-

¹ Lion, 35.

κορινθιακὸν ρυθμὸν ὡς πρὸς τὸ ἐπιμελεημένον καὶ κομψὸν σχέδιον καὶ τὰ λεπτὰ διακοσμητικὰ θέματα. Ἡ κατηγορία Β ἐξ ἄλλου εἶναι δυνατὸν νὰ συνδεθῇ μετὰ τῶν μορφῶν τοῦ πρώτου κορινθιακοῦ ρυθμοῦ διὰ τοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐσπευσμένου σχεδίου, τῶν μακροσώμων μορφῶν, τῶν ἡσυχῶν στάσεων καὶ τῆς ἀμελείας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν γενικῶς τῆς διακοσμῆσεως τοῦ ἀγγείου, τὰ στοιχεῖα δὲ ταῦτα εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς τάσις πρὸς τυποποίησιν. Σύνθεσις καὶ σχέδιον φαίνονται κατ' ἀρχὴν νὰ διακρίνωσι τὴν κατηγορίαν Β ὡς ὑστέραν ἐξέλιξιν τῆς κατηγορίας Α. Παρὰ τὴν ρυθμολογικὴν ὁμως ταύτην μαρτυρίαν ἡ κατηγορία Β δὲν φαίνεται ἐκ τῶν πραγμάτων νὰ εἶναι πολὺ μεταγενεστέρα τῆς κατηγορίας Α.

Τὰ ροδιακὰ ταφικὰ σύνολα τείνουσι νὰ δείξωσιν, ὅτι ἡ κατηγορία Α καὶ ἡ κατηγορία Β ἀνεπύχθησαν ταυτοχρόνως. Ἄγγεῖα ἀμφοτέρων τῶν κατηγοριῶν εὐρέθησαν ὁμοῦ μεθ' ὑστεροπρωτοκορινθιακῶν καὶ πρώιμων κορινθιακῶν ἀγγείων. Τὰ ὑστεροπρωτοκορινθιακὰ ἀγγεῖα, τὰ εὐρεθέντα ἐντὸς τῶν τάφων τούτων, εἶναι κατὰ κανόνα τοῦ τύπου τῆς ἀπλῆς γραμμικῆς διακοσμῆσεως ἢ τοῦ τύπου τῶν τρεχόντων κυνῶν. Ὡς δὲ ὁ HOPPER ἔχει ὑποδείξει, ἡ ζωφόρος τῶν τρεχόντων κυνῶν δὲν εἶναι φρόνιμον νὰ χρησιμοποιηθῆται ὡς βασικὸν μέσον πρὸς ἀκριβῆ χρονολόγησιν, διότι δὲν περιορίζεται ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῆς ὑστέρας πρωτοκορινθιακῆς ἐποχῆς¹. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὰ ὑστεροπρωτοκορινθιακὰ ἀγγεῖα τοῦ γραμμικοῦ ἀπλοῦ τύπου, ὡς ἔχει δὲ παρατηρήσει ὁ PAYNE, ὠρισμένοι τύποι γραμμικοῦ διακόσμου, καίπερ ὀνομαζομένου ὑπογεωμετρικοῦ, παρήγοντο καθ' ὄλον τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ἐβδόμου π. Χ. αἰῶνος². Πλείστοι τῶν τύπων τούτων εὐρέθησαν ἐντὸς ροδιακῶν τάφων μετ' ἀγγείων τοῦ μεταβατικοῦ καὶ πρώιμου κορινθιακοῦ ρυθμοῦ. Οἱ τάφοι τῶν ἀγγείων τούτων ἐχρονολογήθησαν ἀντιστοιχῶς εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ ἐβδόμου π. Χ. αἰῶνος, κατ' ἀναλογίαν ὁμως πρὸς ἄλλους τάφους εἶναι δυνατὸν νὰ χρονολογηθῶσιν οὔτοι εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος. Χαρακτηριστικαὶ ἐνδείξεις τῆς συνυπάρξεως τῶν ἀγγείων τῶν κατηγοριῶν Α καὶ Β εἶναι, ὅτι τὰ ἀγγεῖα ἀμφοτέρων τῶν κατηγοριῶν ἔχουσιν εὐρεθῆ ἐντὸς ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τάφου, ὅτι ἀγγεῖον τῆς κατηγορίας Β φέρει μορφὰς τῆς κατηγορίας Α καὶ ὅτι λεπτομέρειαι διακοσμητικαὶ τῆς κατηγορίας Α καὶ Β παρατηροῦνται ἐφ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου.

Τὸ ἐκ τῶν ὡς ἄνω παρατηρήσεων ἐξαγόμενον συμπέρασμα εἶναι, ὅτι

¹ BSA 44, 1949, 186 κ.ε.

² Negro, 283-4.

ἡ κατηγορία Α, ἐὰν εἶναι ἀρχαιοτέρα τῆς Β, ὅπως ἡ ρυθμολογικὴ ἀνάλυσις ἐλαφρῶς ὑποδεικνύει, προηγείται μόνον κατὰ μικρὸν χρονικὸν διάστημα τῆς Β. Ἐπομένως εἶναι δυνατὸν αἱ κατηγορίαι Α καὶ Β νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀντιπροσωπεύουσαι δύο μεγάλας σχολάς, συγχρόνους πρὸς ἀλλήλας, ὧν ἡ μία ὅμως, ἡ Α, ἡ καὶ πρωιμωτέρα ἐλαφρῶς καὶ σύγχρονος τμήματος τῆς δευτέρας, τῆς Β, ἔχει ἀνωτέρας καλλιτεχνικὰς ἐπιτεύξεις.

Η ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΙΣ

Ἡ διακόσμησις ἀγγείου δι' ἐπαλλήλων ζωφόρων ἀπαντᾷ ἐπὶ ἀγγείων πλείονων ρυθμῶν τῆς προίμου ἑλληνικῆς κεραμεικῆς. Ἐπὶ τῶν ἀγγείων ὅμως τῶν ροδιακῶν ρυθμῶν τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ 7^{ου} π.Χ. αἰῶνος ἡ διακόσμησις αὕτη ἀποβαίνει κοινὴ συνήθεια, ἐξακολουθεῖ δὲ ἀπολαμβάνουσα εὐνοίας καθ' ἅπασαν τὴν διάρκειαν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Ἡ διακοσμητικὴ αὕτη διάταξις παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ ἀγγείων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, μεταβιβάζεται δὲ καὶ εἰς τὸν ρυθμὸν τῆς μεικτῆς τεχνικῆς.

Τὸ πλέον ἀντιπροσωπευτικὸν δεῖγμα τῆς διατάξεως ταύτης ἐν τῇ κλασσικῇ καμιραϊκῇ ἀγγειογραφίᾳ προσφέρουσι αἱ οἰνοχοαί. Ἡ ἐπιφάνεια τῶν ἀγγείων τούτων κατὰ γενικὸν κανόνα διαιρεῖται εἰς τρεῖς ἐπαλλήλους ζῶνας, ὧν ἡ κατωτάτη διακοσμεῖται συνήθως δι' ἀλύσεως ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ, ἐναλλάξ, αἱ δὲ ἀνωτέραι διὰ μορφῶν ζῶων καὶ μυθικῶν ὄντων, ὡς καὶ δι' ἀξονικοῦ θέματος ἐκ φυτικοῦ πυρῆνος. Ὑπάρχουσι ὅμως καὶ ἀγγεῖα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ διακοσμούμενα ἄλλως: Αἱ μορφαὶ περιορίζονται ἐπὶ τοῦ ὅμου τοῦ ἀγγείου (II), ὅστις οὕτω καὶ ἀποβαίνει ἡ κυρία ζωφόρος, τὸ δὲ ὑπόλοιπον σῶμα τούτου διακοσμεῖται διὰ παραλλήλων ταινιῶν καὶ ἀλύσεως ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ, ἐναλλάξ. Ἡ δι' ἀκτινωτῶν φύλλων διακόσμησις τοῦ κατωτέρου μέρους τοῦ σώματος τοῦ ἀγγείου ἀπηχεῖ πιθανῶς ἐπίδρασιν ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, ἐνθα τὸ κατώτατον τμήμα τῆς οἰνοχόης συχνάκις διακοσμεῖται διὰ λογχοσχήμεων φύλλων, ἀκτινοειδῶς διατεταγμένων περὶ τὴν βάσιν. Πρὸς τὴν τοιαύτην διακόσμησιν ἐξ ἄλλου, ὡς καὶ πρὸς τὴν δι' ἀλύσεως καὶ ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ, προσφέρεται καὶ τὸ σχῆμα τοῦ ἀγγείου.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς πρωτοκορινθιακὰς καὶ τὰς κορινθιακὰς ζωφόρους ἡ ζωφόρος τοῦ σώματος κλασσικῆς καμιραϊκῆς ζωφόρου περιλαμβάνει ζῶα ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ τύπου συνήθως. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ περὶ ζωφόρων ἄλλων κλασσικῶν καμιραϊκῶν ἀγγείων (π.χ. δῖνοι, ὠρισμένα ὀπωροδόχαι, πόματα κλπ.). Τὰ ζῶα ταῦτα συνήθως εἰκονίζονται ἐν τῇ αὐτῇ στά-

σει. Ἐπὶ περιπτώσεων, καθ' ἃς ὁ χώρος δὲν ἀρκεῖ ὅπως συμπεριληφθῆ τὸ τελευταῖον ζῶν τῆς ζωφόρου, σχεδιάζεται μικροτέρων διαστάσεων ζῶν ἐν ἐτέρᾳ στάσει, ἐνίοτε δὲ πτηνόν, δυνάμενα νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς ἐμβόλιμα.

Τὰ ἐπικρατέστερα ζῶα τῆς κλασικῆς καμυραϊκῆς ζωφόρου εἶναι οἱ αἰγαγοί, αἱ ἔλαφοι, τὰ ὑδροβία πτηνά, ἢ δὲ κυρίαρχοῦσα στάσις ὁ καλασμός, ἢ ἤρεμος βοσκή, τὸ ἤρεμον βάδισμα. Ἐπὶ τοῦ σώματος τῶν οἰνοχοῶν τῆς κατηγορίας Β παρίστανται συνήθως αἰγαγοὶ βόσκοντες πρὸς τὰ δεξιά. Πλὴν τῆς συνθέσεως ταύτης, ἐχούσης παρατακτικὸν χαρακτηῖρα καὶ ἀπαντώσης κατὰ κανόνα ἐπὶ τῆς ζωφόρου τοῦ σώματος (I), οἱ ἀγγειογράφοι τῆς κλασικῆς καμυραϊκῆς ἀγγειογραφίας χρησιμοποιοῦσι καὶ τὴν ἀντιθετικὴν σύνθεσιν, περιορίζουσιν ὁμως ταύτην ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἀγγείου (II), ἔνθα, πλὴν τῶν ζῶων, ἐμφανίζονται μυθικὰ ὄντα καὶ φυτικὸν κόσμημα. Ἐπὶ τῆς ζωφόρου ταύτης αἱ πλείσται μορφαὶ συντάσσονται πρὸς τὸν κεντρικὸν ἄξονα. Ὁ χώρος τούτου συνήθως καταλαμβάνεται ὑπὸ τυποποιημένου φυτικῶν θέματος ἢ ὑφ' ἑνὸς ζῶου, σπανιώτατα δὲ ὑπὸ μικροῦ παραπληρωματικῶν κοσμημάτων, ἢ, ἔτι σπανιώτερον, μένει ἄνευ κεντρικοῦ θέματος. Αἱ πλάγια μορφαὶ τῆς ζωφόρου τῶν ὤμων, συνήθως ἀνά ἐν ζῶον ἢ σπανιώτερον ἀνά ἐν ζῶον καὶ πτηνόν ἢ ἔνθεν μὲν ζῶον ἔνθεν δὲ ζῶον καὶ πτηνόν, σπανιώτατα δὲ δύο ζῶα καὶ πτηνόν, συντάσσονται πρὸς τὴν λαβὴν, ἢν τρόπον τινὰ πλαισιοῦσιν. Ἡ διττὴ αὕτη σύνταξις, ἥτοι ἡ σύνταξις ἀφ' ἑνὸς πρὸς τὸ κέντρον, ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὴν λαβὴν, τείνει νὰ ἐγκαταλειφθῆ ὑπὸ τῶν ἀγγειογράφων τῆς κατηγορίας Β. Ἡ αὕτη ὡς ἄνω σύνταξις παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ ἀγγείων τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ.

Ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς οἰνοχόης παρατηρεῖται οὐχὶ μόνον ποικιλία μορφῶν ἀλλὰ καὶ ποικιλία στάσεων. Τὰ ζῶα, ὡς ὁ αἰγαγὸς καὶ ἡ ἔλαφος, εἰκονίζονται βαδίζοντα, βόσκοντα, σπανίως τρέχοντα, τὰ πτηνὰ παρίστανται κατὰ ποικίλας στάσεις, τὰ θηρία εἰκονίζονται βαδίζοντα ἢ καθήμενα, τὰ μυθικὰ δὲ ὄντα βαδίζοντα, καθήμενα ἢ ἐγειρόμενα.

Ὁ συνδυασμὸς παρατακτικῆς καὶ ἀντιθετικῆς ζωφόρου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου ἐκφράζει διάθεσιν πρὸς πρόκλησιν ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐντυπώσεως ποικιλίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ συμμετρίας καὶ ἰσορροπίας. Τυπικὸν παράδειγμα κλασικῆς καμυραϊκῆς οἰνοχόης παρουσιάζει οὗτο ἄρμονικὴν συμβίωσιν ἀντιθετικῶν καὶ παρατακτικῶν στοιχείων, ἥτοι καὶ ποικιλίαν καὶ ὁμοιομορφίαν.

Ἡ διακόσμησις τῶν ἐν λόγῳ οἰνοχοῶν ἐνθυμίζει πως ὕφανα καὶ κεντήματα. Ἔχει ὑποσηριχθῆ ὑπὸ πολλῶν, ὅτι ἡ ἀνατολικὴ ὕφαντουργία ἀπετέλεσε πηγὴν ἐμπνεύσεως πολλῶν Ἑλλήνων ἀγγειογράφων τῆς ἐποχῆς ταύ-

της, ὅτι δηλαδὴ ὑφαντὰ καὶ κεντήματα συνετέλεσαν εἰς τὸν πλοτισμὸν τῆς ἑλληνικῆς ὑφαντικῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἀγγειογραφίας τοῦ 7^{ου} π.Χ. αἰῶνος (βλ. καὶ σ. 52 κ.έ.). Ἡ διακόσμησις τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολῆς ἔτεινεν ἀνεκαθεν πρὸς τὴν παρατακτικὴν σύνθεσιν, εἶναι δὲ πιθανόν, ὅτι ἡ ἤδη ἐν Ἑλλάδι ὑφισταμένη τάσις τῆς διακοσμήσεως πρὸς τὴν παρατακτικὴν σύνθεσιν ἐνισχύθη ζωηρῶς ἐκ τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τὴν μεταγεωμετρικὴν ἐποχὴν. Ὁ BARNETT ὑποστηρίζει, ὅτι ἀσσυριακὰ ὑφαντὰ, φέροντα διαφόρους παραστάσεις, ἐν αἷς καὶ ἀντιθετικὰς, συνέβαλον σημαντικῶς εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἑλληνικῆς μικροτεχνίας, ἀργότερον δὲ καὶ ὑφαντὰ τοῦ Ἑλλάμ πιθανῶς συνέβαλον ἐξ ἴσου σημαντικῶς εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς μικροτεχνίας, εἰκάζει δέ, ὅτι καὶ αἱ ζωφόροι τῶν ἐνδυμάτων τῆς γυναικείας μορφῆς τοῦ ἀγγείου Francois πιθανῶς ἀπηχοῦσιν ἐπίδρασιν ὑφαντῶν τοῦ Ἰράν¹. Ἐξ ἄλλου περὶ τοῦ διακόσμου τῶν ἐνδυμάτων τῶν Περσῶν βασιλέων ἡ KANTOR προτείνει τὴν ἐξήγησιν, ὅτι τὰ ἐνδύματα ταῦτα ἔφερον μορφὰς ζώων ἐκ μεταλλίνων ἐλασμάτων, ἐρραμμένον ἐπ' αὐτῶν². Ἡ συνήθεια τῆς διακοσμήσεως ἐνδυμάτων διὰ μεταλλίνων πλακιδίων εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναχθῆ εἰς τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους, φαίνεται δέ, ὅτι ἐξηκολούθησε κατὰ τὴν ὀμηρικὴν ἐποχὴν, ὡς συνάγεται ἐκ στίχου τινὸς τῆς Ἰλιάδος (Ξ 180), πιθανώτατα δὲ μετεβιβάσθη καὶ εἰς τὴν ἀρχαϊκὴν ἐποχὴν³. Ἡ συνήθεια τῆς ἐπικολλήσεως μεταλλίνων πλακῶν ἐπὶ ἐνδυμάτων ἅπαντὰ καὶ ἐν Παλαιστίνῃ, ὡς ἡ KANTOR ἐκθέτει, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλαις χώραις τῆς Ἀσίας.

Ὑφαντὰ καὶ κεντήματα ἢ ἐνδύματα ἔχοντα διακόσμησιν ἐκ μεταλλίνων ἐλασμάτων πιθανῶς ἔδωσαν ὄθησιν τινα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀγγειογραφίαν τῆς ἐποχῆς ταύτης διὰ προσφορᾶς ἰδία θεμάτων. Φαίνεται ὅμως πιθανὸν ὅτι καὶ ἀνατολικά ἐνδύματα, ἀλλὰ καὶ ἔργα μεταλλοτεχνίας, ἐλεφαντοστᾶ, ὡς καὶ ἄλλα ἔργα μικροτεχνίας, εἰσαχθέντα ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἔδωσαν ὄθησιν εἰς τὴν ἀνθησιν τῆς ἀγγειογραφίας τῆς ἐποχῆς ταύτης.

Σημαντικὸν παράγοντα πρὸς ἀπόδοσιν τῶν αἰγάρων, τῶν ἐλάφων καὶ τῶν πτηνῶν ἀπέτέλεσεν, ὡς ἔχει ἤδη ὑποστηρικθῆ, καὶ ἡ ἀντίστοιχος πανίς (αἶγαροι, ἔλαφοι καὶ ὑδρόβια πτηνά), ἄφθονος ἀνεκαθεν ὑπάρχουσα ἐν Δωδεκανήσῳ. Λογικὸν εἶναι ἄρα νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὑφαντὰ καὶ ἄλλα ἀντικείμενα μικροτεχνίας, εἰσαχθέντα ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, ἀνενέωσαν τὴν

¹ ἔ.ἀ. The Aegean and the Near East, 229 κ.έ.

² JNES 16, 1957, Oriental Institute Museum Notes, 8, πίν. 11 καὶ 12. Βλ. ἐπίσης BARNETT ἐν BMQ 27, 1960, 29.

³ Βλ. AJA 64, 1960, 348-9.

καλλιτεχνικήν διάθεσιν τῶν Ροδίων καλλιτεχνῶν, οἱ καλλιτέχνηαι ὁμως οὗτοι ἠδυνήθησαν νὰ ἀποδώσωσι τὰ χαρακτηριστικὰ καὶ τὰς στάσεις ὄρισμένων ζῳῶν κατὰ φυσικὸν ὄντως τρόπον καὶ διότι εἶχον τὴν εὐχέρειαν νὰ μελετήσωσι τὴν ζῳὴν καὶ τὰς συνηθείας τῶν ζῳῶν τούτων ἐκ τοῦ φυσικοῦ.

Πρώματα, ὀπωροδόχαι καὶ λοιπὰ ἀγγεῖα παρουσιάζουσιν ἄλλοτε παρατακτικήν, ἄλλοτε ἀντιθετικήν διάταξιν. Ἡ σύνθεσις τῶν πλείστων ὀπωροδοχῶν ὁμως εἶναι τοιαύτη, ὥστε, συγκρινομένη πρὸς τὴν σύνθεσιν τῶν παραστάσεων τῶν οἰνοχοῶν, φαίνεται ἀπλή, διατηροῦσα γεωμετρίζοντα χαρακτήρα, ἐπικρατοῦντα ἐπὶ τῶν φυσιοκρατικῶν στοιχείων. Ἐν περιπτώσει δὲ ὑπάρξεως φυσιοκρατικῶν στοιχείων, ταῦτα παρουσιάζουσιν ἀφηρημένην μορφήν, σὺν τῷ χρόνῳ ἀφομοιουμένην μετὰ τῆς γεωμετριζούσης γενικῆς τάσεως τῆς ὅλης συνθέσεως.

ΕΙΔΙΚΩΤΕΡΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

Ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς ρυθμὸς παρουσιάζει στοιχεῖα ἀνατολικῆς καταγωγῆς, τινὰ δὲ τούτων ὑποδεικνύουσι κυρίως ἔργα ἐκ τῆς ἀσσυριακῆς τέχνης μετὰ φοινικικῆς ἐπιδράσεως. Ἡ φοινικικὴ τέχνη εἶναι γνωστὴ διὰ τὸν νόθον αὐτῆς χαρακτήρα παρουσιάζουσα κυρίως ἀφ' ἑνὸς ἀσσυριάζοντα, ἀφ' ἑτέρου δὲ αἰγυπτιάζοντα στοιχεῖα. Τοιαῦτα στοιχεῖα φαίνεται ὅτι μετεβιβάσθησαν εἰς τὴν κλασσικὴν καμιραϊκὴν ἀγγειογραφίαν (βλ. καὶ σ. 56) μέσῳ φοινικικῶν ἔργων¹. Φοίνικες ἀποικοί, ἐγκατασταθέντες πιθανῶς καὶ ἐργαζόμενοι ἐν Ρόδῳ², δὲν εἶναι ἴσως ἀμέτοχοι τῆς μεταβιβάσεως ταύτης. Ἡ Τύρος, ὡς γνωστόν, πίπτει τὸ 573 π.Χ., τὸ φοινικικὸν ὁμως ἐμπόριον εἶχεν ἀναπτύξει ἀξιόλογον δρᾶσιν καθ' ἅπαντα τὸν 7^{ον} π.Χ. αἰῶνα.

ΣΧΗΜΑΤΑ ΑΓΓΕΙΩΝ

Μεταξὺ τῶν ἐπικρατεστέρων σχημάτων τῶν ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ διακρίνονται κυρίως ἡ οἰνοχόη καὶ αἱ ὀπωροδόχαι. Ἡ οἰνοχόη εἶναι ἀναντιρρήτως τὸ συχνότερον ἀπαντῶμενον σχῆμα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ἀγγείου, παρουσιάζει δὲ τοὺς ἑξῆς τύπους (βλ. παρενθέτους πίνακας):

1. Εὐρύτερον: μετὰ τριφυλλοσχήμου στομίου, λαβῆς ἐκτεινομένης ὑπὲρ τὸ χεῖλος—καὶ συνήθως ἀποτελουμένης ἐκ τριῶν, σπανιώτερον ἐκ πέντε, μίσχων—καὶ λαίμοῦ χαμηλοῦ.

¹ Βιβλιογραφίαν περὶ τῶν φοινικικῶν ἐλεφαντοστῶν βλ. DUNBABIN, *The Greeks and their Eastern Neighbours*, 36, σημ. 1. DEMARGNE, *La Crète dédalique*, 199 κ.ε.

² Βλ. DUNBABIN, αὐτόθι 49.

2. Γαστροῶδη: μετὰ τριφυλλοσχίμου στομίου, λαβῆς ἐκτεινομένης ὑπὲρ τὸ χεῖλος, ἀποτελουμένης δὲ ἐκ τριῶν μίσχων καὶ λαιμοῦ μᾶλλον ὑψηλοῦ.
3. Ὁσειδῆ: μετὰ τριφυλλοσχίμου στομίου, λαιμοῦ ἐνίοτε ὑψηλοῦ, ἐνίοτε δὲ χαμηλοῦ, καὶ τριπλῆς λαβῆς, ὑπὲρ τὸ χεῖλος ἐκτεινομένης.
4. Μεικτόν: κρᾶμα τῶν ὡς ἄνω τύπων.
5. Μικρόν: εὐρύτερον ἢ γαστροῶδη, μετὰ βάσεως ἐπιπέδου σχεδόν, τριφυλλοσχίμου στομίου καὶ λαβῆς, ἀποτελουμένης συνήθως ἐκ δύο μίσχων, πολλάκις μόλις ἐκτεινομένης ὑπὲρ τὸ χεῖλος.

Ὁ εὐρύτερος (1) τύπος ἀπαντᾷ συνήθως ἐν τῇ κατηγορίᾳ Α, ὁ γαστροῶδης (2) καὶ ὁ ὄσειδῆς (3) εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τύποι τῆς κατηγορίας Β. Ὁ μικρὸς τύπος (5) ἀποτελεῖ κρᾶμα τοῦ εὐρύτερου ἢ τοῦ γαστροῶδους καὶ τοῦ πεπλατυσμένου τύπου τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (σ. 64, σημ. 1). Ὁ εὐρύτερος τύπος ἀπαντᾷ ἤδη εἰς τὸν ἀνατολίζοντα ρυθμὸν (σ. 34, σημ. 2), ἐξ οὗ πιθανώτατα μεταβιβάζεται ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς τὸν κλασσικὸν καμυραϊκὸν ρυθμὸν.

Αἱ ὄπωροδόχαι κληρονομοῦνται ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, ἀπαντῶσι δὲ ἄνευ ἢ μετὰ χεῖλους καὶ φέρουσι κωνικὸν πόδα, σπανιώτερον κυλινδρικόν, ἐνίοτε δακτυλιόσχημον. Ἐπὶ τινων περιπτώσεων παρουσιάζονται δύο ἐκ διαμέτρου ἀντίθετοι ἔσοχαι ἐπὶ τοῦ πλατέος χεῖλους. Ἐκ τῶν λοιπῶν σχημάτων μνημονεύομεν τὸ πινάκιον, τὸν δῖνον, τὸν κρατῆρα, τὴν κοτύλην, τὸ πῶμα.

Η ΤΕΧΝΙΚΗ

Ὁ πηλὸς τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας Α εἶναι συνήθως καθαρὸς καὶ ἄνευ μαρμαρυγίου (mica). Ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας Β, πλὴν τῆς ὑπάρξεως μαρμαρυγίου, παρατηρεῖται καὶ ποιότης πηλοῦ κατωτέρα λόγῳ τῆς ταχείας ἔξεργασίας. Τὸ χρῶμα τοῦ πηλοῦ κυμαίνεται μεταξὺ ροδόχρου καὶ κιτρίνου, τὸ δὲ ἐπίχρῖσμα ποικίλλει μεταξὺ ροδόχρου καὶ ἀλαμποῦς κιτρίνου: ροδόχρουν καὶ μετὰ μαλακῆς ὑφῆς ἀπαντᾷ συνήθως ἐν τῇ κατηγορίᾳ Α, ἀλαμπῆς κίτρινον, πορῶδες καὶ μετὰ μαρμαρυγίου ἐν τῇ κατηγορίᾳ Β. Τὸ χρῶμα τῆς διακοσμῆσεως ποικίλλει μεταξὺ καστανομέλανος καὶ καστανερυθροῦ, τῆς διαφορᾶς ταύτης ὀφειλομένης κυρίως εἰς τὴν ἄνισον ὄπτησιν. Πρὸς τονισμὸν ὄρισμένων σημείων τῶν μορφῶν καὶ τῶν διακοσμητικῶν θεμάτων (μηροί, ὠμοπλάτη, πτέρυγες, λαιμός, πέταλα ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ) χρησιμοποιεῖται πορφυροῦν ἐπίθετον χρῶμα ποικίλλον ἀπὸ βαθέος ἐρυθροῦ μέχρι ἰώδους. Οἱ ἐπὶ τῶν ζῳῶν καὶ μυθικῶν ὄντων πορφυροὶ τόνοι εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τοξοειδοῦς σχήματος,

κατ' ἐξαίρεσιν δὲ σιγμοειδεῖς. Ἄπαντᾶ ὅμως καὶ ἐπίθετον πορφυροῦν χρώμα ἐπὶ μεγάλου τμήματος τοῦ κορμοῦ μυθικοῦ ὄντος. Ἐπίθετον πορφυροῦν χρώμα ἀπαντᾶ συνήθως ὡς λεπτὴ ταινία ἐπὶ μελαμβαφῶν διαχωριστικῶν ταινιῶν, ὡς συμβαίνει καὶ ἐπὶ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Ἐπὶ τῶν κλασσικῶν καμμοραϊκῶν ἀγγείων λευκὸν χρώμα ἀπαντᾶ σπανίως ὡς μέσον προσθέτου διακοσμῆσεως, παρουσιάζεται δὲ μόνον ἐπὶ τοῦ χείλους τῶν ἀγγείων καὶ τῶν διαχωριστικῶν μελαμβαφῶν ταινιῶν, οὐδέποτε ἐπὶ τῶν μορφῶν.

Μεταξὺ τῶν δύο κατηγοριῶν, Α καὶ Β, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν διαφορῶν ἀγγείων, ἡ ποιότης ἐργασίας ποικίλλει. Τὰ πλέον κατειργασμένα ἀγγεῖα φέρουσι περίγραμμα ἐπιμελεημένον καὶ κομψόν, ἐπὶ ἄλλων ὅμως ἀγγείων ἡ λεπτότης τῆς τεχνικῆς ἐλλείπει καὶ αἱ μορφαὶ φαίνονται μετὰ σπουδῆς ἐκτελεσθεῖσαι. Τοῦτο ἴσως ὀφείλεται ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν διάφορον ποιότητα τῶν χρωστήρων. Φαίνεται ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας Α, ὡς καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἀγγείων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, ἔχουσι διακοσμητῆ διὰ λεπτοῦ χρωστήρος, τὰ δὲ πλεῖστα τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας Β διὰ χρωστήρων μὴ λεπτῶν.

Τὰ διάφορα στάδια τῆς διακοσμῆσεως ἦσαν πιθανῶς τὰ ἑξῆς: Αἱ διάφοροι μορφαὶ ἐσχεδιάζοντο ἐπὶ τοῦ ἐπιχρίσματος διὰ τῆς μεθόδου τῆς σκιαγραφίας καὶ τοῦ περιγράμματος, χρησιμοποιουμένου σκοτεινοῦ χρώματος. Τοῦ σχεδίου τούτου προηγίτο προσχέδιον (εἰκ. 62 καὶ 96). Αἱ λεπτομερεῖαι εἴτε ἀπεδίδοντο ἐντὸς τῶν χώρων τῶν περιλαμβανομένων ὑπὸ τοῦ περιγράμματος εἴτε ἐδηλοῦντο διὰ χρώσεων ἐκ πορφυροῦ ἐπιθέτου χρώματος ἐπὶ τοῦ σκοτεινοῦ ἐσκιαγραφημένου ὄγκου. Σκιαγραφία κατὰ τὸ πλεῖστον ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ κορμοῦ καὶ τῶν σκελῶν. Τὰ σκέλη ὅμως τῶν κυνῶν, λεόντων, μυθικῶν ὄντων, πτηνῶν, ἀπεδίδοντο καὶ διὰ περιγράμματος ἢ ἐξ ὀλοκλήρου διὰ περιγράμματος. Περίγραμμα ἐπίσης ἐχρησιμοποιεῖτο πρὸς ἀπόδοσιν τῆς κεφαλῆς (πλὴν τῆς τῶν κάπρων καὶ τῶν πτηνῶν), τῆς κοιλιακῆς χώρας, τῶν περὺγων τῶν πτηνῶν καὶ τῶν μυθικῶν ὄντων. Τὰ σημεῖα διαχωρισμοῦ τοῦ λαιμοῦ, τῶν ὤμων, τῶν μηρῶν ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ κορμοῦ, ἐδηλοῦντο διὰ λεπτῆς ἐξηρημένης ταινίας, τοξοειδοῦς ἢ σιγμοειδοῦς ἢ ἄλλου ἀπλοῦ σχήματος. Πρὸς ἀπόδοσιν τῶν πύλων τῶν περὺγων, τῆς περιμέτρου τῶν ἀνθέων καὶ τῶν καλύκων τοῦ λωτοῦ ἐχρησιμοποιεῖτο περίγραμμα. Σειρὰ λεπτῶν κοκκίδων ἀπετέλει πρόσθετον μέσον διακοσμῆσεως λεπτομερειῶν (ὡς ἡ κοιλιακὴ χώρα τῶν αἰγάγων καὶ τῶν ἐλάφων, ἡ ὁμοπλάτη καὶ τὸ ἄνω μέρος τοῦ ἐμπροσθίου σκέλους τῶν μυθικῶν ὄντων, ἡ ὁμοπλάτη τῶν πτηνῶν, κ.ἄ.).

Ἀγγειοπλαστικῶς διακρίνονται λεπτὰ καὶ μὴ λεπτὰ ἀγγεῖα. Τὰ πρῶτα ἀνήκουσιν εἰς τὴν κατηγορίαν Α συνήθως καὶ ἔχουσι κατασκευασθῆ μετὰ προσοχῆς μεγαλυτέρας ἢ τὰ δεύτερα, ἀνήκοντα συνήθως εἰς τὴν κατηγορίαν Β. Συνήθως ἡ βίασις τῆς οἰνοχόης ἀποτελεῖται ἐκ λωρίδος πηλοῦ σχήματος κολούρου κώνου καὶ ὁμοιάζει πρὸς δακτύλιον, ὃ δὲ λαιμὸς καὶ τὸ στόμιον αὐτῆς εἶναι συμφυᾶ, τὸ δὲ σημεῖον ζεύξεως ἐκαλύπτετο συνήθως διὰ λεπτοῦ δακτυλίου πηλοῦ. Ἡ λαβὴ εἶναι χειροποίητος, ἀποτελεῖται συνήθως ἐκ τριῶν μίσχων, σπανιώτερον ἐκ δύο, σπανιώτατα δὲ ἐκ πέντε. Κατὰ γενικὸν κανόνα φέρει αὕτη ζεύγος δισκαρίων (rotelles) ἐκ πηλοῦ, ἐπικεκολλημένων, ἀνὰ ἓν, ἐκατέρωθεν τοῦ σημείου ἐνώσεως λαβῆς καὶ ὀπισθίας πλευρᾶς χείλους.

Η Π Α Ν Ι Σ

Οἱ ἀγγειογράφοι τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ ἐμελέτων τὰ διάφορα ζῶα ἐν τῇ φυσικῇ αὐτῶν ζωῇ καὶ ἐφήρμοζον ἐπακριβῶς τὰς παρατηρήσεις αὐτῶν πρὸς ἀπόδοσιν τῶν βασικῶν χαρακτηριστικῶν τῶν ζῴων τούτων. Ἐξ ἄλλου ὁμως φαίνονται οὗτοι στερούμενοι τῆς δημιουργικῆς ἐνοράσεως καὶ τῆς καλλιτεχνικῆς ἀτομικότητος, ἣν παρουσιάζουσι πλείστοι ἀγγειογράφοι τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος τῆς αὐτῆς ἐποχῆς. Αἱ μορφαί, ἃς σχεδιάζουσιν οἱ ἀγγειογράφοι τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ, χαρακτηρίζονται ἀναμφισβητήτως ὑπὸ ζωηρᾶς ἐκφράσεως, εἶναι δὲ μεστὰι ρυθμοῦ· ὡς ἐκ τούτου, καὶ εἶναι τὰ μάλιστα διακοσμητικά, ταυτοχρόνως ὁμως μονότονοι καὶ ἔν τινι μέτρῳ κουραστικά. Τὸ μειονέκτημα τῆς μονοτονίας, ὅπερ χαρακτηρίζει τὰς παραστάσεις τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς, παρουσιάζεται οὕτω πολλάκις καὶ ἐν τῇ ἀγγειογραφίᾳ τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἐν μικροτέρῳ ὁμως κλίμακι. Ἐμφανίζεται δὲ τοῦτο κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ οἰνοχόων τῆς κατηγορίας Β, ἰδίᾳ ἐπὶ τῆς ζωφόρου τῆς κοιλίας αὐτῶν, τοῦτο ὁμως καθίσταται συνειδητὸν διὰ τῆς συγκρίσεως πρὸς ἀγγειογραφίας τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος.

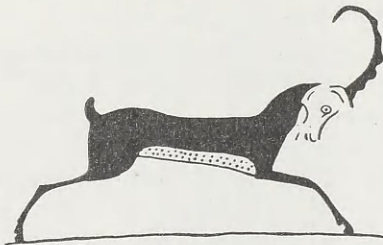
Τὰ πλέον δημοφιλῆ τῶν ζῴων τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ θεματολογίου εἶναι οἱ αἴγαγοι, εἶτα αἱ ἔλαφοι, εἶτα δὲ τὰ ὑδροβία πτηνά. Ὀλιγώτερον συχνὰ ζῶα εἶναι οἱ κύνες καὶ οἱ ταῦροι, ὡς καὶ οἱ λέοντες καὶ οἱ κάπροι, σπανιώτερον δὲ ἡ ἀλώπηξ (ἢ ἀρδαλις πρὸς τὸ παρὸν εἶναι γνωστὴ μόνον ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ). Τὰ μυθικὰ ὄντα – Σφίγγες καὶ γρύπες – χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῶν ἀγγειογράφων οὐχὶ ἐν συνδυασμῷ μετὰ μυθικοῦ τινος συμβάντος, ἀλλ' ἀπλῶς πρὸς διακοσμητικὸν σκοπὸν.

Ἐκάστου μυθικοῦ ὄντος, θηρίου ἢ ἄλλου ζῴου, ὑπάρχουσι καθιερωμέ-

νοι τύποι, διαφέροντες ἐνίοτε τῶν ἀντιστοίχων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Οἱ τύποι οὗτοι εἶναι προσδιωρισμένοι, καίτοι αἱ λεπτομέρειαι εἶναι ἀπόρροια τῆς καλλιτεχνικῆς ἰδιοσυγκρασίας τοῦ ἀγγειογράφου. Σχετικὴ ποικιλία τούτων ἀπαντᾷ ἐπὶ τῶν πλέον δημοφιλῶν ζώων (αἰγάγρων, ἐλάφων καὶ πτηνῶν), αἱ δὲ στάσεις τῶν λοιπῶν μορφῶν τείνουσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πρὸς τυποποίησιν.

Οἱ αἰγάγροι (εἰκ. 84-92)

Ὁ αἰγάγρος ἀποδίδεται συνήθως ἐν τῇ κλασσικῇ καμυραϊκῇ ἀγγειογραφίᾳ ὡς ἐξῆς: κορμός, σκέλη, κέρατα, διὰ σκιαγραφίας μετὰ πορφυρῶν χρώσεων ἐπὶ τῶν μηρῶν καὶ τῆς ὠμοπλάτης, κεφαλὴ καὶ κοιλιακὴ χώρα

Εἰκ. 84. Αἰγάγρος: σ. 92, ἀριθ. 3

διὰ περιγράμματος, τὸ δὲ σημεῖον διαχωρισμοῦ τοῦ λαιμοῦ ἀπὸ τῶν ὤμων, ὡς καὶ τῶν μηρῶν ἀπ' ἀλλήλων, δι' ἐξηρημένης ταινίας ἢ τόξου συνήθως.

Ἡ παράστασις τοῦ αἰγάγρου ἐπὶ τῆς ζωφόρου τοῦ σώματος οἰνοχόης τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ εἶναι συνήθως παρατακτικὴ ἐπαναληπτικὴ, τῶν ζώων ἐπομένων

ἀλλήλων ἐν τῇ αὐτῇ στάσει (ἐξαίρεσιν ἀποτελεῖ μόνον ἢ πιθανὴ παρουσία ἐμβολίου μορφῆς).

Αἱ πλέον δημοφιλεῖς στάσεις εἶναι αἱ ἐξῆς: ὁ καλπασμός, ἡ ἥρεμος βοσκή, τὸ ἥρεμον βάδισμα. Ὅσάκις οἱ αἰγάγροι παρίστανται βόσκοντες ἢ βαδίζοντες, εἰκονίζονται καὶ τὰ τέσσαρα σκέλη αὐτῶν. Ὅσάκις ὅμως οὗτοι παρίστανται ἐν καλπασμῶ, εἰκονίζονται μόνον τὰ δύο πρὸς τὸν θεατὴν σκέλη αὐτῶν, τὰ δὲ ἕτερα δύο ὑποτίθενται ἀόρατα ὑπὸ τοῦ θεατοῦ. Οὕτω ἀποδίδεται ἐναργέστερον τὸ αἶσθημα συναγερμού, ὅπερ φαίνεται ὅτι ἔχει προκληθῆ εἰς τὴν εἰκονιζομένην ἀγέλην ὑπὸ τῆς ἐμφανίσεως κυνός, ὅστις εἶναι ἀόρατος ὑπὸ τοῦ θεατοῦ ἢ εἰκονίζεται ἐν τῇ αὐτῇ ὡς οἱ αἰγάγροι στάσει. Ἐν τῇ στάσει τῆς ἡρέμου βοσκῆς οἱ αἰγάγροι εἰκονίζονται ἔχοντες τὸ ρύγχος ἐγγὺς τοῦ ἐδά-

Εἰκ. 85. Αἰγάγρος: σ. 95, ἀριθ. 5

φους ἢ ὀλίγον ὑπεράνω αὐτοῦ, ἢ δὲ ἀτμόσφαιρα τοιαύτης παραστάσεως εἶναι πλήρης γαλήνης.

Πλὴν τῶν στάσεων τούτων οἱ αἴγαγροι παρίστανται καὶ ἀπασχολούμενοι ἄλλως πως. Οὕτω ζῶν τῆς εἰκονιζομένης ἀγέλης παρίσταται ἐνίοτε ξέον τὸ οὖς αὐτοῦ δι' ἐνὸς ὀπισθίου σκέλους ἢ ξέον διὰ τῶν κεράτων ἐν

Εἰκ. 86. Αἴγαγρος: σ. 93, ἀριθ. 10

Εἰκ. 87. Αἴγαγρος: σ. 93, ἀριθ. 7

τῶν σκελῶν αὐτοῦ ἢ στρέφον τὴν κεφαλὴν εἴτε πρὸς ἓνα τῶν συντρόφων αὐτοῦ εἴτε πρὸς τὸν ἐχθρὸν, εὐρισκόμενον πλησίον αὐτοῦ ἢ νοούμενον ὡς

Εἰκ. 88. Αἴγαγρος: σ. 92, ἀριθ. 4

Εἰκ. 89. Αἴγαγρος: σ. 104, ἀριθ. 2

κρυπτόμενον. Ἐνίοτε ἐπίσης ἐν τῶν ζῶν τῆς ἀγέλης παρίσταται ἔχον τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην καὶ βαδίζον ἄφροντι ἐν μέσῳ τῶν βοσκόντων συντρόφων αὐτοῦ. Ἐν τῇ αὐτῇ στάσει παρίσταται ἐνίοτε καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἀγγείου παρὰ τὸ πλευρὸν ἄλλων ζῶν ἢ μυθικῶν ὄντων ἢ καὶ—ἐπὶ πλείστον ἀγγείων τῆς κατηγορίας Α—στρεφόμενον πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς λαβῆς. Ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς οἰνογόης παρίσταται ὁ αἴγαγρος ἐνίοτε βαδίζων καὶ ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως ἢ ἐγειρόμενος καὶ στηριζόμενος ἐφ' ἐνὸς ἐμ-

προσθίου σκέλους, ἡ στάσις δὲ αὕτη ἀπαντᾷ ἐπὶ παραστάσεων χωρῶν τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς¹, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲ ἀποτελεῖ ἄμεσον δάνειον ἐξ ἀσσυριακῶν παραστάσεων. Παρατηροῦνται εἰσέτι sporadiká παραδείγματα αἰγᾶγων στηριζομένων ἐπὶ τῶν ὀπισθίων σκελῶν αὐ-

Εἰκ. 90. Αἰγᾶγρος: σ. 99, ἀριθ. 2

τῶν καὶ αἰωροῦντων τὰ ἐμπρόσθια σκέλη. Πιθανῶς τὸ θέμα τοῦτο ἀποτελεῖ ἐπιβίωσιν τοῦ πρὸ τοῦ ἱεροῦ δένδρου ἱσταμένου αἰγᾶγρου, στάσεως ἀπαντώσης ἤδη, ὡς ἐλέγχθη, καὶ ἐπὶ προώμων ἀνατολιζόντων ροδιακῶν ἀγ-

Εἰκ. 91. Αἰγᾶγρος: σ. 102, ἀριθ. 2

Εἰκ. 92. Αἰγᾶγρος: σ. 107, ἀριθ. 9

γείων, συνδεομένων ἴσως μετὰ τῆς τέχνης τῆς Β. Συρίας, ἔνθα ἡ στάσις αὕτη φαίνεται ἀπολαύουσα δημοτικότητος.

Ἄνεξαρθῆτως στάσεως οἱ αἰγᾶγροι ἐν μὲν τῇ κατηγορίᾳ Α παρίστανται κατὰ φυσικὸν τρόπον, δεικνύοντα παρατηρητικότητα, καθόσον τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ζώων τούτων ἀποδίδονται μετ' ἀκριβείας, αἱ δὲ

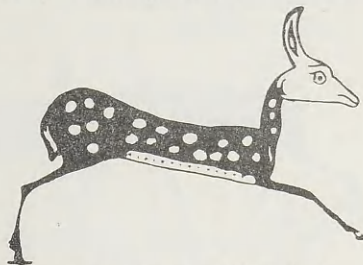
¹ Ἡ στάσις αὕτη ἀπαντᾷ τὸ πρῶτον ἐν Αἰγύπτῳ κατὰ τὴν δευτέραν π.Χ. χιλιετηρίδα: βλ. θρόνον Yuaa καὶ Thuiu (QUIVILLI, The Tomb of Yuaa and Thuiu ἐν Catalogue du Musée du Caire, πίν. 33, ἀρ. 51111), γονέων τῆς βασιλίσσης Ti, συζύγου τοῦ Ἀμενόφιου τοῦ 3ου (14ος αἰὼν π.Χ.). Ἡ αὕτη στάσις ἀπαντᾷ καὶ ἐν Παλαιστίνῃ (ἀγγεῖον Τάφου 912p: βλ. Megiddo Tombs, πίν. 134. G. LUND, The Megiddo Ivories, πίν. 13 54 a, b, 18 113 a, c). Κατὰ τὴν πρώτην χιλιετηρίδα π.Χ. ἡ στάσις αὕτη ἔχει καταστῆ πλέον σύνθηρος θέμα τῆς ἀσσυριακῆς τέχνης. Ἀρχικῶς ἡ

κινήσεις αὐτῶν μετὰ χάριτος καὶ λεπτότητος, αἱ ιδιότητες ὁμοῦς αὗται μειοῦνται αἰσθητῶς ἐν τῇ κατηγορίᾳ Β.

Ἄξια μνείας τυγχάνουσιν αἱ προτομαὶ τῶν αἰγάρων. Αὗται, ὡς καὶ αἱ τῶν ἐλάφων, ἐμφανίζουσι καθαρῶς διακοσμητικὸν χαρακτήρα καὶ λόγῳ τῆς ὑπαρχούσης ἀφαιρέσεως καὶ λόγῳ τοῦ ἐπικρατοῦντος γεωμετρισμοῦ ἐπὶ τῆς διακοσμήσεως τῶν ὀπωροδογῶν, ἐφ' ὧν συνήθως ἀπαντῶσι.

Αἱ ἔλαφοι (εἰκ. 93-101)

Ἡ ἔλαφος εἶναι τὸ δεύτερον εὐνοούμενον τετράποδον τῶν ἀγγειογράφων τοῦ κλασικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ. Ὁ συνήθης τύπος τοῦ ζῴου τούτου εἶναι ὁ ἑξῆς: Ὁ κορμὸς τῆς ἐλάφου, ὡς καὶ τοῦ αἰγάρου, εἰκονίζεται διὰ σκιαγραφίας, ἀλλὰ μετ' ἐξηρημένων συνήθως κοκκίδων (στικτὴ ἔλαφος: fallow deer), φερουσῶν ἐνίοτε μικρὰν κοκκίδα ἐντὸς αὐτῶν. Διὰ σκιαγραφίας εἰκονίζονται ἐπίσης τὰ κέρατα καὶ τὰ σκέλη τοῦ ζῴου (κατ' ἐξαιρέσειν τὰ σκέλη εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδοθῶσι καὶ διὰ περιγράμματος). Ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ κοιλιακὴ χώρα τῆς ἐλάφου παρίστανται διὰ περιγράμματος, τὸ δὲ σημεῖον διαχωρισμοῦ τοῦ λαιμοῦ ἀπὸ τοῦ λοιποῦ σώματος, ὡς καὶ τῶν ὀπισθίων σκελῶν ἀπ' ἀλλήλων, δηλοῦται δι' ἐξηρημένης ταινίας ἢ τόξου. Ἡ οὐρὰ παρίσταται κατὰ κανόνα διὰ περιγράμματος καὶ συνήθως ἐφαπτομένη τοῦ σώματος, σπαιώτατα δὲ ἐλευθέρα διὰ περιγράμματος καὶ σκιαγραφίας.

Εἰκ. 93. Νεβρός: σ. 92, ἀριθ. 4

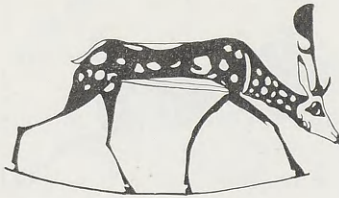
στάσις αὕτη τοῦ ζῴου πιθανῶς ὑποδεικνύει κάμψιν τῶν δυνάμεων αὐτοῦ πρὸς τῆς ἰσχύος διάκοντος ἀντιπάλου (βλ. KANTOR, *The Aegean and the Orient in the Second Millennium B.C.*, 1947, πίν. 16c καὶ 19b). Σὺν τῷ χρόνῳ ὁμοῦς ἡ στάσις αὕτη φαίνεται στερουμένη τῆς ἀρχικῆς ταύτης σημασίας, ἐν δὲ τῇ ἀσσυριακῇ τέχνῃ τῆς πρώτης π.Χ. χιλιετηρίδος φαίνεται συνδυαζομένη μετὰ τῆς λατρείας τοῦ ἱεροῦ δένδρου (βλ. LAYARD, *The Monuments of Nineveh I*, πίν. 43, 4. BARNETT, *The Nimrud Ivories*, πίν. 13, H2a). Σχέσιον πρὸς τὴν στάσιν ταύτην ἀπηχεῖ ἴσως καὶ ἡ ἐκφρασις ἐν τῇ Π. ΔΙΑΘΗΚῃ: (ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ ΙΙΙ 19. 18) *ὀκλάζω γόνυ*. Ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ φαίνεται αὕτη χρησιμοποιουμένη πρὸς δήλωσιν τοῦ ἐγειρομένου ζῴου, τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει καὶ ἐν τῇ ἐτρούσικῃ τέχνῃ (βλ. ROULSEN, ἔ.ἀ. 132 εἰκ. 148). Τὸ θέμα τοῦ αἰγάρου στηριζομένου ἐφ' ἑνὸς γόνατος ἀλλὰ καθήμενον ἐπὶ τῶν ὀπισθίων σκελῶν, στρέφοντος δὲ τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως, ἀπαντᾷ ἐν τῇ κυκλαδικῇ ἀγγειογραφίᾳ (BUSCHOR ἐν AM 54, 1929, 159, εἰκ. 12) καὶ ἀλλαχοῦ. Ἡ στάσις ὁμοῦς αὕτη διαφέρει οὐσιαστικῶς τῆς ὡς ἄνω στάσεως τοῦ ζῴου τοῦ κλασικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Είχ. 94. Νεβρός: σ. 102, άριθ. 1

Είχ. 95. Νεβρός: σ. 92, άριθ. 3

Είχ. 96. *Ελαφος: σ. 98, άριθ. 1

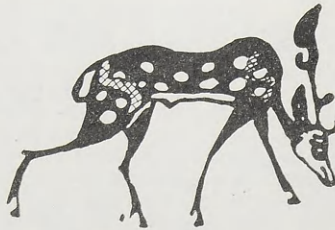
Είχ. 97. *Ελαφος: σ. 100, άριθ. 9

Είχ. 98. Νεβρός: σ. 108, άριθ. 19

Είχ. 99. Νεβρός: σ. 102, άριθ. 2

Είχ. 100. *Ελαφος: σ. 99, άριθ. 3

Ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας Α αἱ παραστάσεις τῆς ἐλάφου εἶναι κατὰ κανόνα ἀρμονικαί. Ὁ λαίμδος τοῦ ζώου παρίσταται μακρός, ὁ κορμὸς κομπῆς, τὰ σκέλη λεπτά, τὰ κέρατα ἄλλοτε κατ' ἐνώπιον (δύο)¹ ἄλλοτε ἐκ τοῦ πλαγίου (ἓν). Ἐν περιπτώσει νέων τὴν ἡλικίαν ζῶων (νεβροί) τὰ κέρατα ἐλλείπουσιν ἢ εἶναι ἀτροφικά. Τὰ κέρατα τῆς ἐλάφου εἶναι γενικῶς λεπτά καὶ φέρουσι παχεῖαν συνήθως καὶ θυσανωτὴν ἐσκιαγραφημένην ἀπόληξιν.

Ἡ κυρία στάσις τῆς ἐλάφου εἶναι ἡ τῆς ἡρέμου βοσκῆς (τέσσαρα σκέλη, κεφαλὴ ἐγγὺς τοῦ ἐδάφους). Ἀκολουθεῖ ἡ τοῦ καλπασμοῦ (δύο μόνον σκέλη, κεφαλὴ ὑψωμένη), ἀποδίδουσα κατὰ θαυμαστὸν ὄντως τρόπον τὰς δύο ιδιότητας τῆς ἐλάφου: τὴν ὠκυποδίαν καὶ τὸ περιδεῆς αὐτῆς. Ἡ

Εἰκ. 101. *Ελαφος: σ. 107, ἀριθ. 4

στάσις τοῦ καλπασμοῦ εἶναι συνηθεστέρα ἐν τῇ κατηγορίᾳ Α, ἰδίᾳ ἐπὶ νεβρῶν, ἀπαντᾶ δὲ μᾶλλον σπανίως ἐν τῇ κατηγορίᾳ Β.

Ἡ ἔλαφος ἐνίοτε μόνον εἰκονίζεται ἰσταμένη, κυρίως ὡς νεβρός, ἡ στάσις δὲ αὕτη προβάλλει ἔντονον τὸν ὑπερήφανον χαρακτήρα τοῦ ζώου τούτου. Ἐτι σπανιώτερον αὕτη παρίσταται ἐγειρομένη καὶ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ ἐνὸς γόνατος (βλ. αἰγάρος), ἡ στάσις δὲ αὕτη ἀπαντᾶ κατὰ κανόνα ἐπὶ τῶν ὤμων οἰνοχόης, ἰδίᾳ τῆς κατηγορίας Β, ὡς δηλαδὴ συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς περιπτώσεως τῶν αἰγάγων. Φαίνεται ὅτι οἱ Ρόδιοι ἀγγειογράφοι δανεισθέντες τὸ θέμα τοῦ ἐγειρομένου αἰγάγου ἐκ τῆς Ἐγγυτέρας Ἀνατολῆς υἰοθέτησαν τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν παραστάσεων τῆς ἐλάφου.

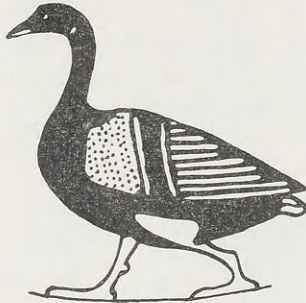
Ὑπάρχει ἐπίσης σποραδικὸν παράδειγμα ἐλάφου ἐτοίμης νὰ κεραιτῆσθαι ἐχθρόν, ὅστις ὅμως δὲν εἰκονίζεται.

Αἱ προτομαὶ τῶν ἐλάφων καὶ τῶν νεβρῶν παρουσιάζουσι χαρακτηριστικά, οἷα αἱ προτομαὶ τῶν αἰγάγων, δηλαδὴ διακοσμητικότητα, ἀπαντῶσι δὲ συνήθως ἐπὶ τῶν ὀπωροδογῶν.

¹ Τὰ κέρατα τοῦ αἰγάγου εἰκονίζονται ἐκ τοῦ πλαγίου (ἓν) πλὴν μιᾶς ἐξαιρέσεως (σ. 108 ἀρ. 23).

Τὰ ὑδροβία πτηνά (εἰκ. 102-109)

Τὸ ἐπόμενον κατὰ σειρὰν προτιμήσεως θέμα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ εἶναι τὰ ὑδροβία πτηνά. Ταῦτα συνήθως παριστῶσι νήσας μᾶλλον ἢ χῆνας, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιπτώσεις, ἔνθα ὁ ἀγγειογράφος,

Εἰκ. 102. Ὑδροβιον πτηνόν: σ. 92, ἀριθ. 3

Εἰκ. 103. Ὑδροβιον πτηνόν: σ. 104, ἀριθ. 2

ἔχων φαίνεται σκοπὸν νὰ προκαλέσῃ διακοσμητικὴν μόνον ἐντύπωσιν, ὀδηγεῖται ὑπὸ τῆς ἐμπνεύσεως τῆς στιγμῆς καὶ δὲν ἐπιδιώκει νὰ διακρίνῃ τὸν ἓνα τύπον τοῦ πτηνοῦ ἀπὸ τοῦ ἄλλου.

Εἰκ. 104. Ὑδροβιον πτηνόν: σ. 103, ἀριθ. 7

Εἰκ. 105. Ὑδροβιον πτηνόν: σ. 104, ἀριθ. 2

Ὁ συνήθης τύπος ὑδροβίου πτηνοῦ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ εἶναι περίπου ὁ ἑξῆς: κεφαλή, λαιμὸς καὶ κορμὸς εἰκονίζονται διὰ σκιαγραφίας, κάτω ἄκρα διὰ περιγράμματος, πτέρυγες ἐν μέρει διὰ σκιαγραφίας καὶ ἐν μέρει διὰ περιγράμματος, ἥτοι ἐρετικὰ ἢ κωπαῖα πτερὰ διὰ

περιγράμματος, δηλ. διὰ παραλλήλων λοξῶν ἢ ὀριζοντίων γραμμῶν, δευτερεύοντα πτερὰ δι' ἐξηρημένον χώρου, ἔχοντος ἡμιελλειπτικόν πρὸς τὸ τοξοειδὲς σχῆμα, διαστιζομένου ὑπὸ λεπτῶν κοκκίδων ἢ, συνηθέστερον, δι' ἐξηρημένου χώρου, περικλείοντος ἔσκιαγραφημένον χώρον ὁμοίου σχήματος. Τὰ πηδαλιώδη πτερὰ εἰκονίζονται διὰ περιγράμματος ἢ διὰ σκιαγρα-

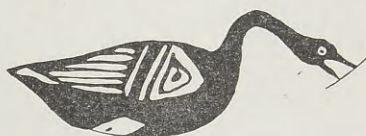

Εἰκ. 106. Ὑδροβίον πτηνόν:
σ. 100, ἀριθ. 3

Εἰκ. 107. Ὑδροβίον πτηνόν:
σ. 111, ἀριθ. 8

φίας, ὡς δηλαδὴ καὶ τὰ πτίλα τοῦ σώματος. Ὁ ὀφθαλμὸς ἀποδίδεται δι' ἐξηρημένου μικροῦ δίσκου μετὰ κοκκίδος, τὸ δὲ σημεῖον διαχωρισμοῦ τοῦ λαιμοῦ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς δι' ἐξηρημένου τοξοειδοῦς χώρου. Ὅταν τὸ ράμφος τοῦ πτηνοῦ εἶναι κλειστόν, ἢ κάτω σιαγὼν ἀποδίδεται διὰ περιγράμματος. Παρατηρεῖται γρηῃσις πορφυροῦ ἐπιθέτου χρώματος ἐπὶ τῶν πτίλων τοῦ

Εἰκ. 108. Ὑδροβίον πτηνόν: σ. 107, ἀριθ. 5

Εἰκ. 109. Ὑδροβίον πτηνόν¹

ἔσκιαγραφημένου κεντρικοῦ χώρου τῶν δευτερευόντων πτερῶν, ἐπὶ τοῦ κορμοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

Τὰ ὑδροβία πτηνὰ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ παρίστανται, ὡς οἱ ἀγριοὶ καὶ αἱ ἔλαφοι, καθ' ὁμάδας ἢ μεμονωμένα. Ἐν ἀντιθέσει ὅμως πρὸς τὰ ὡς ἄνω ζῆα τὰ ὑδροβία πτηνὰ οὐδέποτε παρίστανται καθ' ὁμάδας ἐπὶ τῆς ζωφόρου τοῦ σώματος τῆς οἰνοχόης, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς, προφανῶς δὲ ἡ διαφορὰ αὕτη ὀφείλεται εἰς λόγους καθαρώς αἰσθητικούς, ἤτοι λόγους στατικῆς αἰσθητικῆς, ἀφορῶντας εἰς τὴν σχέσιν ἀγγείου καὶ ζωφόρου. Αἱ περιπτώσεις παρατακτικῆς ζωφόρου ἐξ ὑδροβίων πτηνῶν

¹ Ρόδος 13452: Clara Rhodos 4, 337-8, εἰκ. 373. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτου τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, μὴ ἰδοῦσα ἐν Ρόδῳ, δὲν περιέλαβον ἐν τῷ καταλόγῳ.

ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς οἰνοχόης εἶναι ὀλίγα, συνήθως δὲ τὰ ὑδροβία πτηνὰ παρίστανται μεμονωμένα. Μεμονωμένα εἰκονίζονται ταῦτα καὶ ὡς ἐμβόλιμοι μορφαὶ ἐπὶ τῆς ζωφόρου τοῦ σώματος τῆς οἰνοχόης.

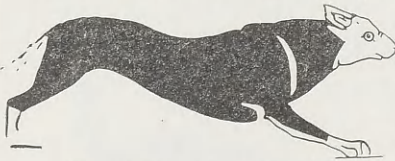
Αἱ στάσεις τῶν ὑδροβίων πτηνῶν εἶναι αἱ ἐξῆς: βαδίζουσι πομπωδῶς μετὰ μεγάλων βημάτων, πιθανῶς πλανώμενα πρὸς ἀνεύρεσιν τροφῆς, βόσκουσι διὰ σκολήκων καὶ ἄλλων βοσκημάτων, ἀναπαύονται, κολυμβῶσι, καθαίρουσι καὶ λειαίνουσι διὰ τοῦ ράμφους τὸ πτέρωμα αὐτῶν, παίζουσι μετὰ ραθυμίας, μονομαχοῦσι, πλανῶσι τὸ βλέμμα αὐτῶν πρὸς ἀναγνωρίσιν πιθανοῦ ἐχθροῦ καὶ κραυγάζουσιν, ἔτι δὲ παλαίουσι καὶ θανατοῦνται ὑπ' ἐχθροῦ.

Οἱ κύνες (εἰκ. 110-112)

Ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς κύων εἰκονίζεται ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας Α, ἀπαντᾷ δὲ κατὰ κανόνα ἐπὶ τῆς κοιλίας τῆς οἰνοχόης, διώκων ἀγέλην αἰγάγων ἢ ἐλάφων.

Ἡ συνήθης παράστασις τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ κυνὸς εἶναι ἡ ἐξῆς:

Ὁ κορμὸς, ὁ λαμῖός, τὰ σκέλη καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ εἰκονίζονται διὰ σκιαγραφίας, ἡ κεφαλὴ¹ καὶ οἱ ἄκροι πόδες διὰ περιγραμματος, τὸ δὲ σημεῖον διαχωρισμοῦ τοῦ λαιμοῦ ἀπὸ τοῦ σώματος καὶ ἐνίοτε τοῦ ἐμπροσθίου σκέλους ἀπὸ τῆς κοιλίας δι' ἐξηρημένον τόξον. Τὸ ἄνω μέρος τῶν σκελῶν εἶναι συνήθως συμπαγές.

Εἰκ. 110. Κύων: σ. 95, ἀριθ. 4

Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιπτώσεις, ἔνθα τὸ ἐμπροσθιον σκέλος φέρει περιγράμμα κατὰ μῆκος αὐτοῦ, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ δάνειον ἐκ τοῦ ὑπέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Δάνειον ἐκ τοῦ αὐτοῦ ρυθμοῦ ἀποτελεῖ ἴσως καὶ ἡ συνήθης ἔλλειψις περιγραμματος κατὰ τὴν κοιλιακὴν χώραν.

Ἡ στάσις τοῦ κυνὸς εἶναι πάντοτε ἡ τοῦ καλπασμοῦ, ἔνθα οὗτος παρίσταται μόνον διὰ τῶν δύο πρὸς τὸν θεατὴν σκελῶν αὐτοῦ, ἄλλοτε ἔχον ἀμφοτέρω τὰ εἰκονιζόμενα σκέλη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἄλλοτε πάλιν ἔχον τὸ ἐμπροσθιον σκέλος αἰωρούμενον καὶ τὸ ὀπίσθιον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔτοιμος πρὸς τελικὴν ἐφόρησιν ἐναντίον τοῦ προτρέχοντος θηράματος. Τὸ θήραμα

¹ Τὸ οὖς τοῦ ζῴου εἰκονίζεται ἄλλοτε ὑψομένον καὶ σχεδιάζεται ὡς μέρος τοῦ περιγραμματος τῆς κεφαλῆς, ἄλλοτε δὲ εἰκονίζεται ἐκ τοῦ πλάγιου καὶ σχεδιάζεται αὐτοτελῶς ἐντός τοῦ χώρου τῆς κεφαλῆς.

εικονίζεται συνήθως ἔμπροσθεν αὐτοῦ φεῦγον δρομαίως. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ περιπτώσεις, ἔνθα θήραμα καὶ κύων εὐρίσκονται ἀντιμέτωποι πρὸς τελικὴν ἀναμέτρησιν. Αἱ περιπτώσεις αὗται εἶναι σπάνιαι, ἀπαντῶσι δὲ ἐπὶ τῶν πρωιμοτέρων ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ καὶ ἴσως συνδέονται μετὰ τῆς παραδόσεως τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (οἰνοζόη Λένινγκραντ, σ. 65, εἰκ. 37-8, πίν. 1).

Εἰκ. 111. Κύων: σ. 95, ἀριθ. 1

Κλασσικὸς καμιραϊκὸς καὶ ὑστερος ἀνατολίζων κύων παρουσιάζουσιν ἀρχετὰ κοινὰ σημεῖα. Κύων ἐπὶ ἀνατολίζοντος ἀμφορέως τῆς Θήρας¹ παρουσιάζει πολλὰ κοινὰ σημεῖα, οὐχὶ μόνον

Εἰκ. 112. Κύων: σ. 92, ἀριθ. 4

κατὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν χαρακτηριστικῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν τεχνικὴν ἐκτέλεσιν, πρὸς τὸν κύνα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ καὶ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, πιθανῶς δὲ οὗτος εὐρίσκεται πλησιέστερον ἢ οἱ τελευταῖοι πρὸς τὴν κοινήν

πηγὴν δανείου. Ποῖον κυνηγετικὸν τύπον ἀντιπροσωπεύει ὁ κύων οὗτος δὲν εἶναι γνωστόν. Πάντως ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς κύων διακρίνεται διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ ρύγχους, τὴν ἐλαφρότητα τῶν κινήσεων καὶ τὴν ἰσχνὴν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ.

Οἱ ταῦροι (εἰκ. 113)

Ὁ ταῦρος ἀποτελεῖ οὐχὶ σήνηδες θέμα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Οὗτος παρουσιάζει σχετικὴν ποικιλίαν ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπόδο-

σιν λεπτομερειῶν, ὡς π.χ. αἱ παρειαὶ καὶ ὁ λαιμὸς, ἐν ἀντιθέσει ὅμως πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, τὰ εἰκονιζόμενα κατὰ φυσικὸν τρόπον, παρουσιάζει σχετικὴν συμβατικότητα, φαίνεται δὲ ἐξηρητημένος ἐκ προτύπων χειροτεχνίας. Οὕτω, ἐνῶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εἰκονίζεται ἐκ τοῦ πλαγίου, τὸ ρύγχος αὐτοῦ

Εἰκ. 113. Ταῦρος: σ. 95, ἀριθ. 5

εἰκονίζεται κατ' ἐνώπιον, ὁ δὲ λαιμὸς κατὰ τὸ ἀνώτερον μέρος ἐκ τοῦ πλα-

¹ AM 28, 1903, παρ. πίν. XXVII, 4.

γίου, κατὰ δὲ τὸ κατώτερον κατ' ἐνώπιον. Ἡ οὐρὰ εἶναι συνήθως μεταξὺ τῶν ὀπισθίων σκελῶν. Ὁ ταῦρος τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ παρουσιάζει οὐρὰν ὀπισθεν τῶν σκελῶν, ὁ δὲ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ παρουσιάζει καὶ οὐρὰν ὑπεράνω τῆς ράχως.

ΤΑ ΘΗΡΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΜΥΘΙΚΑ ὄΝΤΑ

Ἡ κλασικὴ καμιραϊκὴ ἀγγειογραφία χρησιμοποιεῖ μᾶλλον μετὰ φειδοῦς τὰ μυθικὰ ὄντα. Ἐπὶ ζυφόρου ἀγγείου τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, πλὴν τῆς παρουσίας μυθικοῦ ὄντος, συνήθως Σφιγγὸς ἢ γουιός, οὐδὲν ἄλλο μαρτυρεῖ τὴν ὑπαρξιν μυθικοῦ γεγονότος, αἱ δὲ ὑπάρχουσαι μυθικαὶ μορφαὶ ἔχουσιν ἀπλῶς διακοσμητικὸν χαρακτήρα μόνον.

Οἱ ἀγγειογράφοι τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ ἐνδιαφέρονται κυρίως περὶ τῆς ζωῆς ὠρισμένων ζώων ἐντὸς τῶν ἐνδιαιτημάτων αὐτῶν καὶ δὲν ἀπασχολοῦσιν αὐτοὺς γεγονότα μυθικῆς φύσεως, στρέφονται δὲ οὗτοι ἀντιθέτως πρὸς θέματα τῆς ἀγροτικῆς ζωῆς, παρουσιάζοντα σκηνὰς εἰρηνικῆς βοσκῆς ἢ ἐσπευσμένης φυγῆς. Τὰ μυθικὰ ὄντα σπανίως εἰκονίζονται συμπλεκόμενα μετ' ἄλλου ζώου, ἀλλὰ καί, ὅσκις ἀκόμη εἰκονίζονται οὕτω, ἔχουσι καθαρῶς διακοσμητικὸν χαρακτήρα.

Τὸ φυσιοκρατικὸν πνεῦμα, ὑφ' οὗ διαπνέονται οἱ ἀγγειογράφοι τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ κατὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν παραστάσεων τῶν αἰγῶν, τῶν ἐλάφων καὶ τῶν ὑδροβίων πτηνῶν, ὀφείλεται κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν εὐχέρειαν αὐτῶν νὰ μελετῶσι τὰ ζῶα ταῦτα πλησίον τῶν ἐνδιαιτημάτων αὐτῶν. Ἡ ἀκριβεία κατὰ τὴν ἀπόδοσιν ἀτομικῶν λεπτομερειῶν καὶ ἡ φυσικότης τῶν στάσεων, ὡς καὶ ἡ «μανιεριστικὴ» γοητεία τῶν συνθέσεων τῶν ζώων τούτων, προδίδουσιν ὄντως προσεκτικὴν παρατήρησιν τῆς ζωῆς καὶ τῶν συνηθειῶν αὐτῶν ὑπὸ τῶν ἀγγειογράφων τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας. Ἡ ἀποψις αὕτη ἴσως ἐξηγεῖ, διατι τὰ θηρία, ἐνῶ σχεδιάζοντα μετὰ δυνάμεως παρατηρήσεως καὶ μετ' ἀκριβείας ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν ὠρισμένων λεπτομερειῶν, φαίνονται ἐν τούτοις νὰ ὑστερῶσιν εἰς αὐθορητισμὸν καὶ δροσερότητα, ἐπὶ πλέον δὲ παρουσιάζονται ὡσεὶ ἀντιγεγραμμένα μᾶλλον διὰ μέσου παρεμβαλλομένων προτύπων χειροτεχνίας. Ἡ συνείδησις τῶν Ρόδιων ἀγγειογράφων θεωρεῖ ἴσως τὰ θηρία ταῦτα ἐξ ἴσου φανταστικά ὡς καὶ τὰ μυθικὰ ὄντα, ἐνῶ δὲ ἡ φαντασία τῶν Ἑλλήνων τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος φαίνεται ἐρεθιζομένη ὑπὸ τῶν θηρίων καὶ τῶν μυθικῶν ὄντων, οἱ Ρόδιοι ἀγγειογράφοι φαίνονται ἀπαθεῖς πρὸς αὐτῶν, ἀντιγράφουσι δὲ ἀπλῶς ταῦτα μετὰ μικρῶν μόνον παραλλαγῶν.

Οἱ λέοντες (εἰκ. 114-116)

Οἱ λέοντες παρίστανται ὡς ἰσχυρὰ καὶ σκληρὰ θηρία. Εἰκονίζονται πάντοτε ἐπὶ τῶν ὄμων τῆς οἰνοχόης, σπανιώτερον ἡμικαθήμενοι συνηθέστερον δὲ βαδίζοντες μετὰ μεγάλων βημάτων πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἄξονος τῆς ζωφόρου. Ἐν μιᾷ δὲ περιπτώσει μόνον λέων σπαράσσων θῦμα διευθύνεται ἀντιθέτως τοῦ ἄξονος.

Τὸ θέμα τοῦ ὑπὸ θηρίου σπαρασσομένου ζῴου γνωρίζει ἤδη ἡ τέχνη τῆς προϊστορικῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὴν ἱστορικὴν ἐποχὴν τὸ θέμα τοῦτο καθίσταται δημοφιλές εὐθύς μετὰ τὴν πρώτην ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ὄθησιν, ἥτοι ὅτε ἡ γεωμετρικὴ παράδοσις ὑφίστατο εἰσέτι. Ἡ παρουσιαζομένη παραλλαγὴ τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας, καθ' ἣν τὸ ἄνω ἥμισυ τοῦ σώματος τοῦ θηρίου, περιλαμβανομένης καὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, εἶναι κατ' ἐνόμιον, τὸ δὲ ὑπόλοιπον

Εἰκ. 114. Λέων: σ. 92, ἀριθ. 2

Εἰκ. 115. Λέων: σ. 95, ἀριθ. 5

σῶμα ἐκ τοῦ πλαγίου (εἰκ. 116) φαίνεται ἀσσυριακῆς προελεύσεως¹.

Ὁ κορμὸς τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ λέοντος, τὰ σκέλη, ὡς καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ, ἐκτελοῦνται διὰ σκιαγραφίας, ἡ δὲ κεφαλὴ, ὁ λαμὸς μετὰ τῆς χαιτῆς, ὡς καὶ οἱ ἄκροι πόδες, διὰ περιγράμματος. Τὸ ρύγχος εἶναι σχεδὸν ὀρθογώνιον καὶ αἱ σιαγόνες ἰσχυραὶ, ἡ χαιτὴ πίπτει ἐκατέρωθεν τοῦ τραχήλου παχεῖα καὶ

ἄφθονος, ὁ δὲ κορμὸς εἶναι συμπαγής. Ὁ τύπος τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ λέοντος φαίνεται ἐν πρώτοις ὁμοιάζων πρὸς τὸν τύπον τοῦ ἀσσυριακοῦ λέοντος, ὃν ἐγκαινιάζει ἡ ἀγγειογραφία τῆς Κορίνθου διὰ τοῦ ἀγγείου Chigi (βλ. σ. 54, σημ. 5). Ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς λέων ὅμως παρουσιάζει ἀπόκλισιν ἀπὸ τοῦ καθαρῶς ἀσσυριακοῦ λέοντος: Αἱ ὑπεράνω τοῦ ὀφθαλμοῦ μικραὶ ὄρθιαι γραμμαὶ ἐπὶ τῆς κατατομῆς τοῦ θηρίου ἀπουσιάζουσιν ἐκ τῆς παραστάσεως λέοντος τῆς ἀσσυριακῆς τέχνης, ὡς καὶ τῆς ἀσσυριαζούσης ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου, ἐμφανίζονται ὅμως ἐν τῇ αἰγυ-

¹ Archaeology 13, 1960, 22, εἰκ. 19 (8ος π.Χ. αἰών).

πιακῇ τέχνῃ¹, ὡς καὶ ἐν τῇ φοινικικῇ², αὕτη δὲ εἶναι γνωστὴ κυρίως διὰ τὸν νόθον αὐτῆς χαρακτῆρα, ἥτοι διὰ τὸν συνδυασμὸν αἰγυπτιακῶν καὶ ἄσσυριακῶν στοιχείων. Τὸ γνῶρισμα τοῦτο τῶν κλασσικῶν καμιραϊκῶν λέοντων ἀπαντᾷ ἐξ ἄλλου καὶ ἐπὶ τῶν λέοντων τῶν ἀργυρῶν ἀρχαϊκῶν στατήρων τῆς Λίνδου³. Τὰ σκέλη τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ λέοντος φαίνονται συνεχίζοντα μᾶλλον τὴν παράδοσιν τοῦ ἀνατολίζοντος ὑστερογετταϊκοῦ λέοντος, ταύτην δὲ διακρίνει ἡ νευρώδης κατασκευὴ. Ἡ χαίτη τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ λέοντος ἀποδίδεται ἄλλοτε διὰ συμπλεκόμενων τριγῶνων, ἄλλοτε διὰ φολιδῶν⁴. Παραδείγματα, καὶ δὴ τὰ ἀρχαιότερα (Ἀρχαίων), παρουσιάζουσι τὴν οὐρὰν τοῦ θηρίου ὀπισθεν τῶν σκελῶν. Ἄλλα παραδείγματα ὅμως ἔχουσι ταύτην ὑψωμένην ὡς τόξον ὑπεράνω τῆς ράχως.

Εἰκ. 116. Λέων σπαράσσων ταύρων: σ. 92, ἀριθ. 4

Ὁ τελευταῖος τύπος προσιδιάζει εἰς τὴν ἄσσυριακὴν τέχνην, ἔλκει δὲ τὴν καταγωγὴν, ὡς καὶ ὁ πρῶτος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐκ Μεσοποταμίας. Δὲν ἀπαντᾷ παραδειγμα λέοντος φέροντος τὴν οὐρὰν μεταξὺ τῶν ὀπισθίων σκελῶν.

Ὁ PAYNE, ὁ DUNBABIN, ὡς καὶ τινες ἄλλοι, ἔχουσιν ἀποδείξει, ὅτι οἱ πρὸ τῆς οἰνοχόης Chigi λέοντες τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου ἀνάγονται εἰς ὑστερογετταϊκὰ πρότυπα, διὰ τῆς οἰνοχόης δὲ Chigi ἐγκαινιάζεται ὁ ἄσσυριάζων λέων ὑπὸ τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου (βλ. σ. 54). Ἐξ ἄλλου ὁ BROWN ἔχει ἀποδείξει ὅτι, καίτοι εἰσάγεται νέος τύπος λέοντος ἄσσυριακῆς καταγωγῆς, στοιχεῖα τοῦ ὑστερογετταϊκοῦ λέοντος, ὡς τὸ οὖς π.χ., ἐπιζῶσιν ἐπὶ μακρόν⁵. Ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς λέων παρουσιάζει καὶ τὸν ἄσσυριακὸν τύπον ὅπως. Ἐνίοτε ὑπὸ τὸ οὖς τοῦ λέοντος τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας παρατηρεῖται τοξοειδῆς προέκτασις, δηλοῦσα προφανῶς τὸν θύσανον τῆς παρεῖας, οὐχὶ ὅμως λίαν ἐμφανῶς. Ὁ θύσανος οὗτος εἶναι ἄσσυριακῆς καταγωγῆς⁶.

Ἐν ὀλίγοις, ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς λέων εἶναι γενικῶς ἄσσυριακὸς τύπου, εἰσήχθη ὅμως πιθανώτατα εἰς τὴν ροδιακὴν τέχνην διὰ μέσου φοι-

¹ NINA DAVIES, *Picture Writing in Ancient Egypt*, 1958, πίν. 2, ἀριθ. 7.

² Βλ. φοινικικὴν φιάλην εὑρεθεῖσαν ἐν τῷ τάφῳ Bernardini (MAAR 3, πίν. 16).

³ HERBERT CARR ἐν LANGLOTZ, *Charites*, πίν. 3 D 2, D 3, G 1-3.

⁴ Βιβλιογραφία περὶ τῆς φολιδωτῆς χαίτης: Lion, 57.

⁵ Αὐτόθι, 12.

⁶ Αὐτόθι.

νικιζῶν ἔργων ἐκ Φοινίκης, πιθανῶς ὅμως κατέστη γνωστός μᾶλλον ἐκ τῶν ἐν Ρόδῳ ἐγκατεστημένων Φοινίκων (βλ. σ. 56).

Οἱ κάπροι (εἰκ. 117)

Τὸ θεματολόγιον τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ περιλαμβάνει καὶ τὸν κάπρον, ἀλλ' ὡς θέμα σπάνιον μᾶλλον. Ὁ κορμός, ἢ κεφαλή, ὡς καὶ τὰ σκέλη τοῦ θηρίου τούτου, παρίστανται διὰ σκιαγραφίας καὶ μόνον λεπτομέρεια ἀποδίδονται δι' ἐξηρημένων χώρων, τοῦτο δὲ ἐνθυμίζει ἀφ' ἑνὸς τὸν τρόπον τῆς ἀποδόσεως τῆς κεφαλῆς τῶν νησῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν τεχνικὴν μεταγενεστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ, τοῦ τῆς Φικελούρας. Ὁ κάπρος τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας παρίσταται κατὰ κανόνα βαδίζων, ἐνῶ ὁ τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου εἰκονίζεται καὶ τρέγων¹.

Εἰκ. 117. Κάπρος:
σ. 95, ἀριθ. 1

Αἱ Σφιγγες² (εἰκ. 118-121)

Ἡ παράστασις τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς Σφιγγός, ἐξαιρέσει μόνον τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ γουπός. Ἡ κε-

Εἰκ. 118. Σφιγξ: σ. 93, ἀριθ. 10

Εἰκ. 119. Σφιγξ: σ. 107, ἀριθ. 10

φαλή τῆς Σφιγγός ταύτης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν συνήθη κορινθιακὸν τύπον Σφιγγός, δὲν φέρει κάλυμμα. Κατὰ κανόνα ἢ κατατομὴ τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς Σφιγγός (εἰκ. 121) ὁμοιάζει ἐν

γενικαῖς γραμμαῖς πρὸς τὴν κατατομὴν τῶν φοινικικῶν Χερουβεῖμ³ (εἰκ. 120). Πρὸς τὰ φοινικικὰ Χερουβεῖμ ὁμοιάζει αὕτη καὶ ὡς πρὸς τὴν μι-

¹ Βλ. FAIRBANKS, ἔ.δ. ἀριθ. 401, πίν. 42. Ἡ στάσις αὕτη ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ ὑστεροχρειακῶν ἀναγλύφων: AA 57, 1942, 432, εἰκ. 12.

² Περὶ τῆς Σφιγγός τῆς ἀνατολιζούσης ἀγγειογραφίας γενικῶς βλ. DESSENB, Le Sphinx, ἐνθα καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία.

³ Βλ. BARNETT, The Nimrud Ivories, πίν. I, σ 60 ἰδίᾳ δὲ σ 62. C. DÉCAMP DE MERTZEN-FELD, Inventaire commenté des ivoires phoeniciens, 1954, πίν. 9, ἀριθ. 94. DUNBABIN,

κράν συνήθως οὐράν αὐτῆς¹. Ἐξ ἄλλου ἐλλείπει ἐξ αὐτῆς ἡ «ἐμπροσθέλλα» τοῦ ἄλλου γνωστοῦ τύπου φοινικικῆς Σφιγγός². Ὁ φοινικίζων τύπος τῆς κατατομῆς τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς Σφιγγός ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ ἔθρουσικῇ τέχνῃ³.

Ἐπὶ ὠρτισμένων ἀγγείων τῆς κατηγορίας Β αἱ κεφαλαὶ τῶν εἰκονιζομένων Σφιγγῶν φέρουσιν ἐνίοτε εἶδος πλοκάμου ἢ ταινίας πρὸς τὰ ὀπίσω.

Εἰκ. 120. Κεφαλὴ φοινικικοῦ Χερουβεΐμ.

Εἰκ. 121. Σφίγγη: σ. 108, ἀριθ. 19

Τοιοῦτοι πλόκαμοι ἢ ταινίαι τοιαῦται, ἀπαντῶσαι ἐπὶ Σφιγγός τοῦ ἀνατολίζοντος καὶ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, μεταβιβάζονται καὶ εἰς Σφίγγας τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ. Οἱ πλόκαμοι οὗτοι ἢ αἱ ταινίαι αὗται παρουσιάζονται ἐπὶ σποραδικῶν τινων μόνον παραδειγμάτων τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας. Αἱ πτέρυγες τῶν κλασσικῶν καμιραϊκῶν Σφιγγῶν φέρουσι συνήθως περίγραμμα συνεχοῦς γραμμῆς, εἶναι δὲ δρεπανοειδοῦς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σχήματος.

Ἡ κλασσικὴ καμιραϊκὴ Σφίγγη παρίσταται βαδίζουσα, ὡς καὶ ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς λέων, ἢ τανύουσα τὰ ἐμπρόσθια σκέλη αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὡς αἰλουροειδές, ἢ ἀναπανομένη καὶ ἡμικαθήμενη, ὡς ὁ λέων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Ἄξιον σημειώσεως τυγχάνει τὸ γεγονός, ὅτι ἡ στάσις τῆς ὀρθῆς Σφιγγός, θεωρουμένη γενικῶς ὡς προσιμωτέρος τύπος, ἀπαντᾷ ἐπὶ κλασσικῶν καμιραϊκῶν ἀγγείων ἐκ τῶν μὴ προσιμωτέρων.

Οἱ γρύπες⁴ (εἰκ. 122-5)

Ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς γρύψ, ὡς καὶ ἡ κλασσικὴ καμιραϊκὴ Σφίγγη, εἰκονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῶν ὄμων τῆς οἰνοχόης βαδίζων, ἡμικαθήμενος,

The Greeks and their Eastern Neighbours, πίν. VII, ἄνω. Περὶ τῆς ὀνομασίας Χερουβεΐμ βλ. ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ VII 26, 27. Περὶ τῆς ταυτίσεως ταύτης βλ. BARNETT ἐν Palestine Exploration Fund Quarterly 1939, πίν. XI, 1 καὶ ἐν Nimrud Ivories, 59, 141-2.

¹ BARNETT, ἑ.ἀ. πίν. I, α.6.

² «Ἐμπροσθέλλα» φοινικικῆς Σφιγγός βλέπε ἐπὶ φιάλης ἐξ Ὀλυμπίας (DUNBABIN, The Greeks and their Eastern Neighbours, πίν. VI, ἄνω).

³ LUISA BANTI, Die Welt der Etrusker, πίν. 27, κάτω.

⁴ Βιβλιογραφία περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ καὶ τοῦ ἔθρουσικοῦ γρύπος, LION, 16 κ.ε. Βλ. ἐπίσης BARNETT ἐν JHS 68, 1948, 10. Β. GOLDMAN ἐν AJA 64, 1960, 319 κ.ε.

καθήμενος, νοχελῶς ἐγειρόμενος, ἐστραμμένος κατὰ κανόνα, ὡς καὶ ἡ κλασσικὴ καιμιραϊκὴ Σφίγξ, πρὸς τὸν κύριον ἄξονα τῆς παραστάσεως. Ἐπὶ ἀγγείων τῆς κατηγορίας Α ὁ γρύψ συνήθως παρίσταται ἡμικαθήμενος. Ἐπὶ ἀγγείων τῆς κατηγορίας Β ἡ συνήθης στάσις τοῦ γρυπός, πιθανώτατα

Εἰκ. 122. Γρύψ: σ. 93, ἀριθ. 10

Εἰκ. 123. Γρύψ: σ. 93, ἀριθ. 7

σχετιζομένη πρὸς τὴν νοχελῆ ἔγερσιν τῶν αἰλουροειδῶν, εἶναι ἡ ἐξῆς: ἐμπρόσθια σκέλη κατὰ μῆκος τοῦ ἐδάφους, ὀπίσθια σκέλη ὄρθια. Παρατηρεῖται ἐξ ἄλλου καὶ ἡ ἐξῆς ποικιλία: πάντες οἱ ἄκροι πόδες τῶν σκελῶν τοῦ μυθικοῦ ὄντος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον παραλλήλως τοῦ ἐδάφους. Ἡ στάσις αὕτη πιθα-

Εἰκ. 124. Γρύψ: σ. 100, ἀριθ. 9

Εἰκ. 125. Γρύψ: σ. 107, ἀριθ. 8

νῶς ἀντιγράφει στάσιν ζυγίσματος αἰλουροειδοῦς πρὸς ἐφόρησιν ἐπὶ στόχον τινός. Ὁ κλασσικὸς καιμιραϊκὸς γρύψ δὲν παρουσιάζει τὸ ἐμπρόσθιον σκέλος αὐτοῦ ὑψωμένον, ὡς ὁ ἀνατολίζων καὶ ὁ ὕστερος ἀνατολίζων. Αἱ πτέρυγες αὐτοῦ δὲν φέρουσι φεστονοειδῆς περίγραμμα, ἀλλὰ συνεχοῦς γραμμῆς. Μεταβατικὸν τύπον μεταξὺ φεστονοειδοῦς καὶ μὴ φεστονοειδοῦς περιμέτρου τῶν πτερόγων παρουσιάζει τὸ θραῦσμα τοῦ Λονδίνου τῆς Σχολῆς Ἀρχαδών (εἰκ. 58). Ἡ συνήθης ἀπεικόνισις τοῦ κλασσικοῦ καιμιραϊκοῦ γρυπός εἶναι ἡ ἐξῆς: κορμὸς καὶ λαιμὸς διὰ σκιαγραφίας, κεφαλὴ καὶ ἄκροι πόδες καὶ τῶν τεσσάρων σκελῶν διὰ περιγράμματος, πτέρυγες διὰ περιγράμματος. Ἡ περι-

μετρος τῶν περυγῶν σχηματίζει ἀπλῶν τόξον ἢ δρέπανον. Τὰ δευτερεύοντα πτερά, ὡς καὶ τὸ ἄνω μέρος ἐνὸς τῶν ἐμπροσθίων σκελῶν, τοῦ πρὸς τὸν θεατὴν, ἀποδίδονται εἴτε δι' ἐξηρημένον χώρον μετὰ λεπτῶν κοκκίδων, εἴτε σκιαγραφικῶς μετ' ἐξηρημένης περιμέτρου. Ὁ τρόπος οὗτος ἀποδόσεως τῆς μορφῆς ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὴν Σφίγγα. Αἱ ταινίαι τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ σημεῖον διαχωρισμοῦ τοῦ ἐνὸς μηροῦ ἀπὸ τοῦ ἄλλου ἀποδίδονται ἐπίσης δι' ἐξηρημένης ταινίας. Ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς γοῦν παρουσιάζει ἐνίοτε τὸν θύσανον τῆς παρειᾶς τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ λέοντος. Παρουσιάζει δὲ πάντοτε τὸν γνωστὸν πλόκαμον ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ αὐτοῦ δι' ἐξηρημένον χώρον.

Αἱ νησσοσειρήνες (εἰκ. 126-127)

Ἡ νησσοσειρήν ἀποτελεῖ σπάνιον θέμα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ θεματολογίου. Εἰκονίζεται αὕτη βαδίζουσα ἢ καὶ κολυμβῶσα, ἔχει δὲ δια-

Εἰκ. 126. Νησσοσειρήν¹

Εἰκ. 127. Νησσοσειρήν: σ. 96, ἀριθ. 3

κοσμητικὸν ἀπλῶς χαρακτηρα, δὲν παρίσταται δὲ ἐξ ἄλλου ὡς σύμπλεγμα μετ' ἄλλης μορφῆς.

Ὁ τύπος τοῦ θέματος τούτου ἀποτελεῖ συνδυασμὸν τοῦ θέματος τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ὑδροβίου πτηνοῦ ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς Σφίγγος ἀφ' ἑτέρου. Ἡ νησσοσειρήν παρίσταται οὕτω ἔχουσα κεφαλὴν διὰ περιγράμματος καὶ σκιαγραφίας, κορμὸν διὰ σκιαγραφίας, κάτω ἄκρα διὰ περιγράμματος, πτέρυγας δὲ ἐν μέρει διὰ σκιαγραφίας καὶ ἐν μέρει διὰ περιγράμματος (ἐρετικὰ δηλαδὴ ἢ κοπαῖα πτερά διὰ σκιαγραφίας καὶ ἐν μέρει διὰ περιγράμματος, δευτερεύοντα δὲ πτερά δι' ἐξηρημένον χώρον, ἡμιελλειπτικοῦ σχήματος, περικλείοντος ἐσκιαγραφημένον χώρον ὁμοίου σχήματος) ὡς τὰ ὑδροβία πτηνά.

¹ Οἰνογόη ἐν Leiden (Vroulia, 199, εἰκ. 81b). Τὴν οἰνογόην ταύτην τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ μὴ ἴδουσα δὲν περιέλαβον ἐν τῷ καταλόγῳ.

ΑΛΛΑΙ ΜΟΡΦΑΙ

Πλήν τῶν ὡς ἄνω ζῴων καὶ μυθικῶν ὄντων ἡ κλασσικὴ καμιραϊκὴ ἀγγειογραφία παρουσιάζει καὶ τὰς ἀκολούθους μορφάς:

Ἐλώπηξ (εἰκ. 128): εἰκονίζεται αὕτη σπανιώτατα, ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐπὶ

Εἰκ. 128. Ἐλώπηξ: σ. 93, ἀριθ. 10

τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (οἰνοχόη Λένινγκραντ, εἰκ. 36) καὶ ἐπέχει θέσιν μᾶλλον παραπληρωματικοῦ κοσμήματος¹.

Χελιδόνες (εἰκ. 129): συνήθως τὸ πτηνὸν τοῦτο εἰκονίζεται ἐπι-καθήμενον φυτικῷ² ἢ παραπληρωματικοῦ κοσμήματος, οὗ καὶ ἀποτελεῖ

Εἰκ. 129. Χελιδόνες

ἀναπόσπαστον μέρος, ἢ ἐπὶ τῆς οὐρᾶς μυθικοῦ ὄντος. Παρίσταται αὕτη ἐν μέρει διὰ περιγράμματος καὶ ἐν μέρει διὰ σκιαγραφίας, ἀπαντᾷ δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Γνωστὴ εἶναι ἡ ἀγάπη τῶν Ροδίων πρὸς τὸ πτηνὸν τοῦτο, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ γνωστὸν χελιδόνισμα (ΑΘΗΝΑΙΟΣ VIII 60).

¹ Ἐλώπηξ, ἴσως θῶς, ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω μνημονευομένης (σ. 156, σημ. 1) οἰνοχόης τοῦ Leiden (Vroulia, εἰκ. 114).

² Φιάλη εὐρεθεῖσα ἐν Δάφνῃ (Tell Deffeneh) τῆς Αἰγύπτου (JdI 38-9, 1923-4, 193, εἰκ. 4) παρουσιάζει πτηνὰ καθήμενα ἐπὶ ἀνθέων. Ἡ φιάλη αὕτη ἐνθυμίζει τὴν διάθεσιν τῆς διακοσμῆσεως τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς ὀπωροδόχης τοῦ Λονδίνου (σ. 126, ἀθ. 8). Δὲν γνωρίζω ὅμως κατὰ πόσον ἡ φιάλη αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ σχετισθῇ μετὰ τῶν πηγῶν ἐμπνεύσεως τῶν κλασσικῶν καμιραϊκῶν παραπληρωματικῶν πτηνῶν καὶ κατὰ πόσον, ἐλλείποντες ἄλλοι τινὲς κρίκοι ἐκ τῆς τέχνης τῆς Ἐγγυτέρας Ἀνατολῆς, εἶναι δυνατὸν νὰ συσχετίσῃ τὰ δύο ταῦτα ἀγγεῖα. Πτηνὰ χρησιμοποιοῖ ἡ φοινικικὴ τέχνη ὡς παραπληρωματικὰ κοσμήματα (βλ. ἔλεφαντοστὰ ἐξ Ἰσπανίας: Revue archéologique 1899, II, 280, εἰκ. 102-3).

Ἄρπακτικὸν πτηνόν (εἰκ. 130): χρησιμοποιεῖται ἀπαξ (βλ. σ. 95, ἄρ. 1) ὡς παραπληρωματικὸν κόσμημα μᾶλλον, ἀναπανόμενον ἐπὶ οὐράς Σφιγγός.

Εἰκ. 130. Ἄρπακτικὸν πτηνόν.

Προτομαί: παρίστανται ἀνά μία ἐντὸς τῶν μετοπῶν τῶν ὀπωροδοχῶν καὶ τῶν πομάτων, σποραδικῶς δὲ παρουσιάζονται καὶ ἐπὶ μεταγενεστέρων οἰνοχοῶν). Διακρίνονται αὐταὶ εἰς προτομάς: αἰγάγρου, νήσσης, ἐλάφου ἢ νεβροῦ, ἵπποαιγάγρου, ὡς καὶ ἀνθρωπίνης μορφῆς (πιθανῶς Σφιγγός). Αἱ προτομαὶ αὐταὶ ἀποτελοῦσι ἀφηρημένα κοσμήματα μᾶλλον, δυνάμενα νὰ ἐνταχθῶσιν εἰς τὴν χορείαν τῶν λοιπῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων. Γυναικεῖαι προτομαὶ παρατηροῦνται καὶ ἐπὶ μηλιακῶν ἀγγείων¹ χαρακτηριστικὴ δὲ αὐτῶν, ὡς καὶ τινῶν τῆς κλασσικῆς καμυραϊκῆς ἀγγειογραφίας (βλ. καὶ τινὰς Σφίγγας, π.χ. εἰκ. 73), εἶναι ἢ ἀάθετος ἐξηρημένη ταινία ἢ χωρίζουσα τὴν κόμην εἰς δύο μέρη.

ΦΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΦΗΡΗΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πρωτεύοντα διακοσμητικὸν παράγοντα ἐν τῇ κλασσικῇ καμυραϊκῇ ἀγγειογραφίᾳ ἀποτελοῦσι τὰ ἄνθη καὶ αἱ κάλυκες λωτοῦ, ὁ πλοχμός, ὁ μαϊάνδρος, τὰ ἀκτινωτά (λογχοειδῆ) φύλλα, αἱ γλῶσσαι, τὰ κρεμάμενα ἢ ἰστάμενα τρίγωνα, τὰ κρεμάμενα ἡμικύκλια, ἀκολουθοῦσι δὲ πλείστα ἄλλα παραπληρωματικὰ κοσμήματα, ἤτοι κοσμήματα βάρους. Πάντα τὰ διακοσμητικὰ ταῦτα θέματα σχεδιάζονται ἐν μέρει διὰ περιγράμματος καὶ ἐν μέρει διὰ σκιαγραφίας, εἴτε μόνον διὰ περιγράμματος εἴτε δι' ἀπλῆς σκιαγραφίας. Εἶναι δυνατὸν νὰ διακριθῶσι τρεῖς κατηγορίαι κλασσικῶν καμυραϊκῶν διακοσμητικῶν θεμάτων:

Α. Θέματα ζωνῶν: ἀπλᾶ θέματα χρησιμεύοντα πρὸς διακόσμησιν δευτερευουσῶν ζωνῶν, ἔχοντα τὰ πλείστα γεωμετρικὸν μᾶλλον χαρακτήρα.

¹ Βλ. παράδειγμα ἐν JHS 22, 1902, 52, εἰκ. 6.

Β. Θέματα ἄξονος: συμπλέγματα ἔχοντα μορφήν φυτικῶν συνθέσεων¹ σποραδικῶς παρατηροῦνται καὶ ἀπλοῖ τινες τύποι.

Γ. Παραπληρωματικὰ θέματα: μικρὰ διακοσμητικὰ θέματα, πληροῦντα τὸ κενὸν τοῦ βάνου τῆς παραστάσεως.

*

Θέματα ζωνῶν (εἰκ. 131-4): Ταῦτα ἀποτελοῦνται κυρίως ἐξ ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ (εἰκ. 131-2). Τὰ ἄνθη ταῦτα καὶ αἱ

Εἰκ. 131. Ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ μετὰ περιγράμματος

κάλυκες αὐταὶ σχεδιάζονται συνήθως περὶ τὴν βᾶσιν τῆς οἰνοχόης, σπανιότερον ἐπὶ τῶν ὄμων αὐτῆς καὶ ἐντὸς τῶν ὀπωροδοχῶν, τὸ δὲ θέμα αὐτῶν εἶναι ἀνατολικῆς προελεύσεως καὶ ἀπαντᾷ πολλαχού τῆς Ἑλλάδος κατὰ

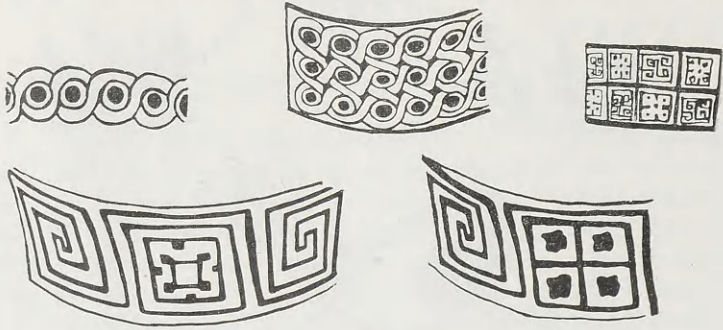

Εἰκ. 132. Ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ ἄνευ περιγράμματος

τὴν ἐποχὴν ταύτην. Ἡ συνήθης ὁμως ἄλλυσις ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ ἐν τῇ κλασσικῇ καμιραϊκῇ ἀγγειογραφίᾳ (εἰκ. 131) εἶναι φοινικικῆς προελεύσεως¹, τοιαύτη δὲ ἄλλυσις δὲν ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ Ἑλλάδι.

¹ Βλ. BARNETT, *The Nimrud Ivories*, 100-1, εἰκ. 36. Βλ. ἐπίσης DÉCAMPS DE MERTZENFELD, ἔ.ἀ. πίν. 14, ἀριθ. 147. J. M. CROWFOOT καὶ J. M. CROWFOOT, *Early Ivories from Samaria*, πίν. 16 1-2.

Τὰ ἄνθη καὶ αἱ κάλυκες λωτοῦ ἐπὶ μὲν τῶν προημιωτέρων ἀγγείων τῆς κλασικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας ἀπαντῶσι μετὰ περιγράμματος καὶ σκιαγραφίας (εἰκ. 131) ἐπὶ δὲ τῶν μεταγενεστέρων δι' ἀπλῆς σκιαγραφίας καὶ ἄνευ περιγράμματος (εἰκ. 132). Ἡ μετὰ περιγράμματος παραλλαγή, καίπερ ἀρχαιότερα, δὲν παύει ὑφισταμένη, ἀπαντᾷ δὲ ἐλαφρῶς τροποποιημένη καὶ ἐν τῷ ὑστέρῳ ροδιακῷ ρυθμῷ. Τὰ ἄνθη καὶ αἱ κάλυκες λωτοῦ τῆς κλασικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας ἀπαντῶσι κατὰ κανόνα περὶ τὴν βᾶσιν οἰνοχόης, ἄνευ δὲ περιγράμματος ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἀγγείου τούτου ἢ ἐντὸς ὀπω-

Εἰκ. 133. Θέματα ζωνῶν: λαμοῦ

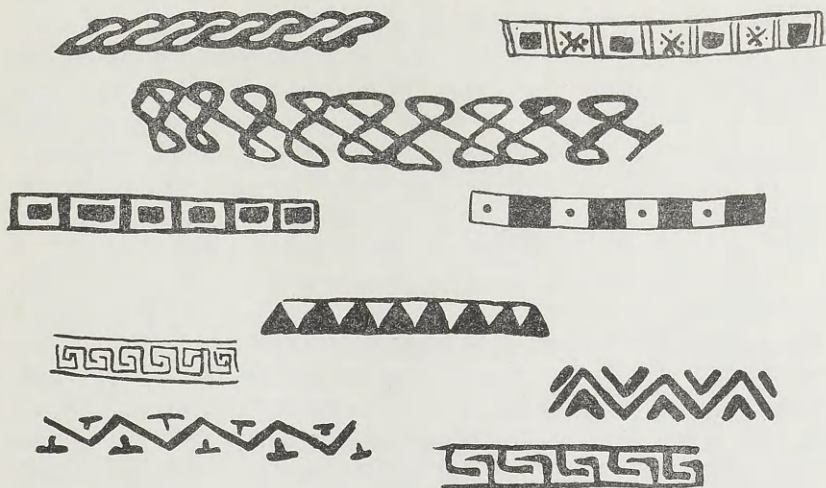
ροδοχῶν. Ἀμφοτέρων τῶν τύπων τὰ πέταλα τοῦ ἄνθους καὶ τῆς κάλυκος ἄπτονται ἀλλήλων συνήθως κατὰ τὴν βᾶσιν αὐτῶν. Τρίτη κατηγορία τοῦ αὐτοῦ θέματος παρουσιάζει ἄνθη καὶ κάλυκας λωτοῦ ἐν σκιαγραφίᾳ μετ' ἐξηρημένης ἐσωτερικῆς ταινίας. Ὁ τύπος οὗτος μεταβιβάζεται εἰς τὸν ρυθμὸν τῆς μεικτῆς-τεχνικῆς, ἐνθα τὸ περίγραμμα ἀποκτᾷ νέα χαρακτηριστικά, τὰ ἄνθη δὲ καὶ αἱ κάλυκες διαφορετικῶς ἀναλογίας.

Ἡ πλέον κοινὴ μορφή κλασικοῦ καμιραϊκοῦ ἄνθους λωτοῦ (εἰκ. 131) περὶ τὴν βᾶσιν οἰνοχόης συνήθως, δεικνύει κάλυκα ἐκ δύο ἐξωτερικῶν καὶ τριῶν ἐσωτερικῶν πετάλων, τῆς δὲ κάλυκος ἢ μορφή δεικνύει δύο ἠνωμένα ἡμιπέταλα. Συνήθως τὰ πέταλα ταῦτα σχεδιάζονται κατὰ τὸν σκιαγραφικὸν τρόπον, φέρουσιν ὅμως περίγραμμα κατὰ μῆκος τῆς περιμέτρου αὐτῶν. Καὶ τὰ ἄνθη καὶ αἱ κάλυκες στηρίζονται κατὰ κανόνα ἐπὶ καμπυλογραμμῶν μικρῶν ἀποφύσεων, ἐνοῦνται δέ, ἄνθος καὶ κάλυξ, διὰ μεγάλων ἀπλῶν ἢ διπλῶν τόξων. Ἡ μέθοδος αὕτη ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἀσσυριακῇ καὶ ἐν τῇ φοινικικῇ τέχνῃ, τὸ δὲ θέμα τοῦτο φαίνεται αἰγυπτιακῆς προελεύσεως.

Ἐπὶ τῶν προημιωτέρων ἔργων τῆς κλασικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογρα-

φίας, τῶν τῆς κατηγορίας Α, τὰ πέταλα τῶν ἀνθέων λωτοῦ εἶναι συνήθως ἡμισπλωμένα καὶ τὸ ἄνθος φαίνεται ἡμιάνοικτον. Ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας Β τὰ ἄνθη ταῦτα εἶναι κατὰ κανόνα ἐντελῶς ἀνοικτά, τὰ δὲ πέταλα αὐτῶν εἶναι ἠπλωμένα. Ἡ διάταξις τοῦ θέματος ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ περὶ τὴν βάσιν τῆς οἰνοχόης διαφέρει ὡς ἐκ τούτου ἐπὶ τῶν δύο κατηγοριῶν ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν ἀνθέων καὶ καλύκων.

Ἀκτινωτὰ φύλλα (εἰκ. 66): Ἐπὶ ὀρισμένων οἰνοχοῶν τοῦ κλασσικοῦ καμικραϊκοῦ ρυθμοῦ τὰ ἄνθη καὶ αἱ κάλυκες λωτοῦ ἔχουσιν ἀντι-

Εἰκ. 134. Θέματα δευτερευουσῶν ξωνῶν

κατασταθῆ ὑπὸ ἀκτινωτῶν φύλλων ἀποτελούντων πιθανώτατα δάνειον ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ.

Πλοχομοί (εἰκ. 133-4): Κοινὸν θέμα διακοσμῆσεως τοῦ λαιμοῦ κλασσικῆς καμικραϊκῆς οἰνοχόης ἀποτελεῖ ὁ πλοχομός. Οὗτος παρουσιάζεται συνήθως ἐν ἀπλῇ μορφῇ. Ἐπὶ μεγάλων ὁμοῦ ἀγγείων παρουσιάζεται σύνθετος μορφή πλοχομοῦ, σπανιώτατα δὲ ἄνωθεν καὶ κάτωθεν αὐτοῦ παρουσιάζονται τόξα μικρὰ ἐν εἴδει σταγόνων, πιθανῶς ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Ἡ τελευταία μορφή παρουσιάζεται καὶ αὐτοτελής, ὡς παραπληρωματικὸν κόσμημα ἢ κόσμημα μετόπης ὀρισμένων ὀπωροδοχῶν. Αἱ σταγόνες αὗται ἀποβαίνουσι κατ' ἐξοχὴν δημοφιλεῖς ἐν τῷ

ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς. Γενικῶς ὁ ὀρθόδοξος τύπος τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ πλοχοῦ εἶναι πολὺ συμμετρικός, ἄνευ σταγόνων, ὑποδηλοῖ δὲ πρότυπα πιθανῶς ἐκτελεσθέντα διὰ διαβήτου. Ἡ συμμετρικότης αὕτη ἐξ ἄλλου τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ πλοχοῦ ἐνθυμίζει ἀσσυριακὰ πρότυπα ¹.

Αἱ δευτερεύουσαι ζῶναι ὠρισμένων οἰνοχοῶν διακοσμοῦνται διὰ συνεχοῦς πλοχοῦ ἀπλουστάτης μορφῆς, ἄνευ δηλαδή ἐσωτερικοῦ ὀφθαλμοῦ. Ὁ τύπος οὗτος πλοχοῦ ὁμοιάζει πρὸς συνεστραμμένον σχοινίον, ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐπὶ ἀγγείων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ καὶ ἀπολαύει δημοτικότητος ἐν τῇ ἀγγειογραφίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ μικροτεχνίᾳ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν νήσων κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ².

Μαίανδροι (εἰκ. 133-4). Ὁ πλοχμὸς τοῦ λαιμοῦ κλασσικῆς καμιραϊκῆς οἰνοχόης ἀντικαθίσταται ἐνίοτε ὑπὸ μαϊάνδρου. Οὗτος συνήθως διακόπτεται ὑπὸ τετραγώνων, ὁμοίων πρὸς τὰ τῶν ὀπωροδοχῶν. Ἡ ἀντικατάστασις αὕτη σχέσιν ἔχει πρὸς τὰς ἐλαφρῶς ὑψηλοτέρας ἀναλογίας τοῦ λαιμοῦ τοῦ ἐν λόγῳ ἀγγείου. Οὕτω αἱ μετὰ χαμηλοῦ λαιμοῦ οἰνοχοαὶ συνήθως φέρουσι πλοχμόν, τοιαῦται δὲ εἶναι αἱ πλείσται οἰνοχοαὶ τῆς κατηγορίας Α, ἐνῶ αἱ μεθ' ὑψηλοῦ λαιμοῦ οἰνοχοαὶ φέρουσι συνήθως μαϊάνδρους.

Μαϊάνδροι, συνεχεῖς ἢ διακοπτόμενοι, ἀπαντῶσιν ἐπίσης ἐπὶ μικρῶν δευτερευουσῶν ζωνῶν, ὡς π.χ. ὑπὸ τὸν ὄμιον οἰνοχοῶν ἢ ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὀπωροδοχῶν. Ὁ μαϊάνδρος, εἴτε συνεχῆς εἴτε διακοπτόμενος, δὲν χρειάζεται νὰ θεωρηθῇ ἀνατολικῆς καταγωγῆς, καθόσον ὑπῆρξεν ἐκ τῶν πλέον δημοφιλῶν θεμάτων διακοσμῆσεως κατὰ τὴν γεωμετρικὴν ἐποχὴν, ὁ ἔβδομος δὲ αἰὼν ἄπλῶς ἀνέπτυξε περὶ αὐτοῦ ποικιλίαν αὐτοῦ. Πιθανῶς ἡ μικροτεχνία, ἰδίως δὲ ἡ ὑφαντουργία καὶ ἡ κεντητικὴ τέχνη, ἐδάνεισαν τὰς ποικιλίας ταύτας εἰς τὴν ἀγγειογραφίαν. Μαϊάνδροι καὶ πλοχοὶ εἶναι γνωστὰ θέματα διακοσμῆσεως παρυφῶν ὑφαντῶν καὶ κεντημάτων μέχρι τῆς σήμερον ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀλλοχοῦ.

Γλωσσοί. Ἡ δευτερεύουσα ὑπὸ τὸν λαιμὸν ζώνη τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς οἰνοχόης ἐπέχει τὴν θέσιν ὄρμου· καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας Α (πίν. 4α) ὁ ὄρμος οὗτος ἀποτελεῖται ἐκ γλωσσῶν ἢ γλωσσοειδῶν φύλλων, καθ' ὁμάδας, ἐπὶ δὲ τῶν ἀγγείων τῆς κατηγορίας Β (πίν. 5α) ἀντικαθίσταται οὗτος δι' ὁμάδων καθέτων γραμμῶν, ἐπὶ τινων δὲ περιπτῶ-

¹ LAYARD, The Monuments of Nineveh I, πίν. 55, ἀριθ. 6.

² Κατὰ πόσον ὁ πλοχμὸς προήλθεν ἐκ τῆς συμμετρικῆς πλοχῆς δύο ὄψεων (μετὰ συμβολικῆς σημασίας) δὲν γνωρίζω. Περὶ τῆς ἀπόψεως ταύτης βλέπε H. H. VON DER OSTEN ἐν AJA 30, 1926, 405 κ.έ.

σεων (εἰκ. 71) διὰ λεπτῶν ἀνεστραμμένων συμπαγῶν λογχοειδῶν φύλλων. Οἱ δύο τελευταῖοι τύποι κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἶναι ἀποτέλεσμα ταχείας ἐκτελέσεως τοῦ ἀρχικοῦ θέματος τῶν γλωσσῶν.

Ἄλλα τινὰ θέματα (εἰκ. 134). Αἱ δευτερεύουσαι ζῶναι ὑπὸ τοὺς ὄμους τῆς κλασικῆς καμιραϊκῆς οἰνοχόης ἢ αἱ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν ὀπωροδοχῶν, διακοσμοῦνται ἐνίοτε καὶ διὰ τινῶν ἄλλων εὐθυγραμμῶν, συνεχῶν ἢ διακεκομμένων, θεμάτων, ὧν εἶναι ἔκδηλος ἢ ἐκ τῆς μικροτεχνίας ἐξάρτησις, ἰδίᾳ δὲ ἢ ἐκ τῆς ὑφαντουργίας.

Θέματα ἄξονος (εἰκ. 135-137) : Ὁ ἄξων τῆς ζωφόρου τοῦ ὄμου τῶν οἰνοχοῶν, ὡς καὶ τῆς ζωφόρου ἄλλων τινῶν ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, καταλαμβάνεται συνήθως ὑπὸ φυτικῶν καὶ ἄλλων θεμάτων, αὐτοτελῶς τεθειμένων.

Τὰ φυτικά θέματα ἀποτελοῦνται συνήθως ἀφ' ἐνὸς ἐκ πυρήνος καὶ ἀφ' ἐτέρου ἐκ πλειόνων βοθητικῶν στοιχείων. Καὶ ὁ μὲν πυρὴν οὗτος ἀποτελεῖται ἐκ δύο σπειρῶν ἢ ἄνθους ἢ κάλυκος λωτοῦ ἢ ἐκ σπειρῶν καὶ ἄνθους ἢ κάλυκος λωτοῦ, τὰ δὲ βοθητικά στοιχεῖα ἐκ μικρῶν ἢ μεγάλων ἀνθεμίων συνήθως. Τὰ ἄκρα τῶν σπειρῶν τῶν φυτικῶν θεμάτων εἶναι κατὰ κανόνα ἐστραμμένα πρὸς τὰ κάτω, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἄκρα τῶν ἀντιστοίχων κορινθιακῶν σπειρῶν, ἐστραμμένα πρὸς τὰ ἄνω. Σπείραι ἐστραμμένοι πρὸς τὰ ἄνω δὲν εἶναι ἄγνωστοι ἐν τῇ κλασσικῇ καμιραϊκῇ ἀγγειογραφίᾳ, εἶναι ὅμως αὐταὶ λίαν σπάνιαι ἐν αὐτῇ—ὅσοφ τοῦλάχιστον εἶναι σπάνιαι αἱ ἐν τῇ κορινθιακῇ ἀγγειογραφίᾳ σπείραι, αἱ ἔχουσαι πρὸς τὰ κάτω ἐστραμμένα ἄκρα—, ἀποτελοῦσι δὲ αὐταὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα κληρονομίαν τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Ἐξ ὁμοίας κληρονομίας πιθανὸς προέρχεται καὶ ἡ κοκκιωτὴ διακόσμησις τῶν αὐτῶν θεμάτων.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω φυτικῶν θεμάτων ἄξονος ὑπάρχουσιν ἐν τῇ κλασσικῇ καμιραϊκῇ ἀγγειογραφίᾳ καὶ ἄλλα τινὰ θέματα μετὰ τεσσάρων ἢ καὶ ἐξ σπειρῶν, συνδεδασμένων μεθ' ἀπλῶν ἀνθεμίων ἢ μετ' ἄνθους λωτοῦ ἢ ἄνθους καὶ κάλυκος λωτοῦ. Ἐπὶ τοῦ ἀγγείου *Levi* π.χ. (σ. 93, ἀρ. 10, εἰκ. 137, δεξιὰ), τὸ θέμα ἄξονος τοῦ ὄμου αὐτοῦ ἀποτελεῖται ἐκ δύο μᾶλλον ἀντινώτων διπλοσπειρῶν καὶ ζευγὸς ἀντινώτων σπειρῶν κάτωθεν αὐτῶν, τὸ σύνολον τοῦτο δὲ στέφεται ὑπὸ μικροῦ ἄνθους λωτοῦ. Αἱ ἀντίνωτοι διπλόσπειραι εἶναι θέμα τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης γενικῶς, οὐχὶ δὲ μόνον ἐν τῇ κεραμικῇ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ γλυπτικῇ, ἔνθα αἱ ἀνώτεροι σπείραι στρέφονται κατὰ κανόνα πρὸς τὰ ἔξω, αἱ δὲ κατώτεροι πρὸς τὰ ἔσω. Ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ τὸ θέμα τοῦτο παρουσιάζ-

ζεται ἄλλοτε μὲν μετ' ὀργανικῆς ἐνότητος καὶ τεκτονικότητος, ἄλλοτε δὲ ἄνευ τούτων.

Τὰ θέματα ἄξονος εἶναι δυνατὸν νὰ διαιεθῶσιν ἐτι περαιτέρω ὡς ἐξῆς :

α. Λωτόσχημα.

β. Ἀνθεμωτά.

γ. Ἀπλοῦς συνδυασμὸς λωτοσχημῶν καὶ ἀνθεμωτῶν.

Εἰκ. 135. Θέματα ἄξονος

δ. Πολύπλοκος συνδυασμὸς σπειρωτῶν καὶ ἀνθεμίων.

ε. Πολύπλοκος συνδυασμὸς σπειρωτῶν, ἀνθεμίων καὶ ἀνθέων λωτοῦ.

ς. Ἀπλᾶ ἀνθη ἢ κάλυκες λωτοῦ.

ζ. Θέματα ἀπλῆς μορφῆς, ἀπαντῶντα καὶ ἐντὸς τῶν

Εἰκ. 136. Θέματα ἄξονος

μετοπῶν τῶν ὀπωροδοχῶν καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀγγείων κατὰ μίμησιν τῶν οἰνοχοῶν.

Τὰ φυτικά θέματα ἄξονος ἔχουσιν ἀναντιρρήτως διακοσμητικὸν χαρακτήρα, οἱ δὲ ἀγγειογράφοι τοῦ κλασσικοῦ καμικραϊκοῦ ρυθμοῦ ἀρέσκονται νὰ δημιουργήσῃ δι' αὐτῶν πολλοὺς συνδυασμοὺς. Πολλάκις ὅμως ἢ τάσις τῶν ἀγγειογράφων τούτων, ὅπως προκαλέσῃ διακοσμητικὴν ἐντύπωσιν, καταλήγει εἰς ἀνοργάνους διακλαδώσεις, αἱ διακλαδώσεις δὲ

αὐται καταστρέφουσιν οὐχὶ μόνον τὴν διαύγειαν τοῦ συνόλου, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀργανικὴν ἰσορροπίαν τῶν βασικῶν στοιχείων. Συμβαίνει πολλάκις νὰ τυγχάνωσιν ἴσης προσοχῆς παρὰ τῷ ἀγγειογράφῳ πάντα τὰ μέρη φυτικού τινος θέματος, ὥστε, κατόπιν τούτου, τὰ κύρια μέρη νὰ συμφύρονται μετὰ τῶν δευτερευόντων καὶ νὰ μὴ ἔχωσι τὴν προσήκουσαν προβολήν. Τὸ ἐλάττωμα τοῦτο παρετήρησε πρῶτος ὁ ΡΑΥΝΕ¹, ὅστις καὶ ὑπέδειξε τὴν ὑπάρχουσαν ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀντίθεσιν μεταξὺ τῆς κλαστικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας ἀφ' ἑνός—ἦν εἶχεν οὗτος ὑπ' ὄψει, καίπερ ὁμιλῶν περὶ ροδιακῆς ἀγγειογραφίας γενικῶς,—καὶ τῆς κορινθιακῆς ἀφ' ἑτέρου. Λέν

Εἰκ. 137. Θέματα ἄξονος.

εἶναι ἄσχετος ἴσως πρὸς τοῦτο ἡ γεωγραφικὴ γειννίασις τῶν ροδιακῶν κέντρων πρὸς τὰ κέντρα τῆς Ἀνατολῆς, ὡς καὶ ἡ ποιά τις φυσικὴ ἀπόκλισις τοῦ πνεύματος τῆς ροδιακῆς τέχνης ἀπὸ τῆς ὀργανικῆς ἐνότητος καὶ πειθαρχίας τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν κέντρων. Τοῦ κανόνος ὅμως τούτου ὑπάρχουσιν ἐξαιρέσεις, ἅς δυνάμεθα νὰ διαπιστώσωμεν ἐπὶ πολλῶν ἀγγείων τῆς ροδιακῆς ἀγγειογραφίας, ἰδίᾳ τῶν προκαμιραϊκῶν.

Παραπληρωματικὰ κοσμήματα.

Τὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα, ἀποτελούμενα κατὰ κανόνα ἐκ περιγραμματος, ἔχουσιν ἀπλᾶ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον θέματα. Ἡ θεωρία τοῦ ΚΙΝΣΗ, ὅτι ταῦτα παριστῶσι στοιχεῖα τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος τῶν μορφῶν τῆς ζωφόρου², ἴσως ἐν μέρει μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν. Ἐν πρώτοις ἡ παρουσία τῶν θεμάτων τούτων εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγηθῇ ὡς ἀποτέλεσμα τοῦ φόβου τοῦ κενοῦ—horror vacui—, χαρακτηριστικοῦ τῆς ἐποχῆς ταύτης, ὑποδηλοῖ δὲ αὕτη ἐπιθυμίαν, ὅπως συμπληρωθῇ ὁ

¹ Necro, 144.

² Vroulia, 252 κ.ε.

χῶρος τοῦ βράθους τῶν μορφῶν, ζῶων κλπ., διὰ δευτερευόντων διακοσμητικῶν θεμάτων προκαλούντων ἐντύπωσιν καὶ οὕτω συντελούντων εἰς τὸν γενικὸν διακοσμητικὸν σκοπὸν. Τινὰ τῶν θεμάτων τούτων πιθανῶς ἀποτελοῦσι κληρονομίαν ἐκ τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, ἄλλα ὅμως πιθανῶς ἔχουσι προέλθει ἐξ ἄλλων δανείων ἢ καὶ διὰ τροποποιήσεων. Οὕτω π.χ. τὰ κρεμάμενα τρίγωνα μιμοῦνται ἴσως ἄνθη παύρου (σ. 167), ἀπαντῶντα πολλάκις ὡς παραπληρωματικὰ κοσμήματα ἐπὶ ἐλεφαντοστῶν τῆς φοινικικῆς τέχνης, ἔχουσι δὲ ταῦτα προσαρμοσθῆ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Πολλὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς ἀγγειογραφίας εἶναι δυνατὸν νὰ παραβληθῶσι πρὸς παραπληρωματικὰ θέματα τῆς ἀπτικῆς καὶ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας τοῦ 7^{ου} π.Χ. αἰῶνος ὡς καὶ ἄλλων ἑλληνικῶν ἀγγειογραφιῶν τῆς αὐτῆς ἐποχῆς (εἰκ. 140). Τινὰ δὲ τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ ὀφείλονται ἴσως καὶ εἰς τὴν συνδυαστικὴν φαντασίαν τῶν Ροδίων ἀγγειογράφων.

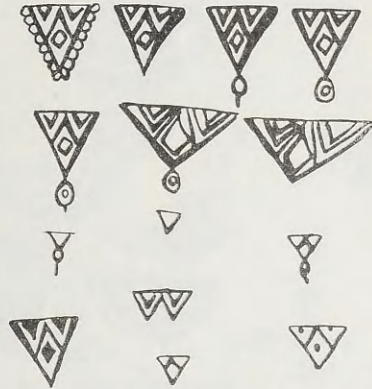
Παραπληρωματικὰ κοσμήματα ἴδια τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

A) Τρίγωνα, κρεμάμενα καὶ ἰστάμενα, ὡς καὶ κρεμάμενα ἡμικύκλια (εἰκ. 138-9).

Τρίγωνα κρεμάμενα, σπανιώτερον δὲ ἰστάμενα, ἀπαντῶσιν ἤδη ἐν τῇ ὑπομυκηναϊκῇ, τῇ πρωτογεωμετρικῇ, τῇ γεωμετρικῇ ὡς καὶ ἐν τῇ ὑπογεωμετρικῇ ἐποχῇ. Τὰ κλασσικὰ καμιραϊκὰ ὅμως τρίγωνα, κρεμάμενα ἢ ἰστάμενα, δὲν πληροῦνται διὰ δικτυωτῆς, ὡς ἐκεῖνα, διακοσμήσεως, καὶ κατὰ τὴν πρῶτην ἐμφάνισιν αὐτῶν παρουσιάζονται οὐχὶ ἐπὶ ὀρισμένης θέσεως ἐν τῇ ζωφόρῳ (βλ. οἶνοχόας ἐξ Ἀρκάδων), σὺν τῷ χρόνῳ δὲ μόνον, τὰ μὲν ἰστάμενα τρίγωνα τοποθετοῦνται συνήθως μεταξὺ τῶν ὀπισθίων σκελῶν τῶν ζῶων, τὰ δὲ κρεμάμενα ἐπὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ μεσοδιαστήματος δύο ζῶων.

Τὰ κλασσικὰ καμιραϊκὰ ἡμικύκλια παρίστανται μόνον κρεμάμενα, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαίρεσεων (εἰκ. 57, 63), τοποθετοῦνται δὲ ὑπεράνω τῆς ῥάχεως τῶν ζῶων ἢ παρουσιάζονται καὶ ὡς κοσμήματα γωνιῶν τοῦ ὄμου οἶνοχόης ἢ τῶν μετοπῶν τῶν ὀπωροδοχῶν. Ἀντιθέτως, τὰ ἡμικύκλια τοῦ ὑστερου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ παρουσιάζονται καὶ κρεμάμενα καὶ ἰστάμενα. Ἰστάμενα καὶ κρεμάμενα ἡμικύκλια, ἀκολουθοῦντα τὴν παράδοσιν τοῦ ὑστερου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ οὐχὶ δὲ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἀποβαίνουνσι δημοφιλῆ θέματα ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς.

Τὸ κλασσικὸν καμιραϊκὸν κρεμάμενον τρίγωνον παρουσιάζει συνήθως τὴν ἀκόλουθον μορφήν: δι' ἐσωτερικῆς γωνίας διαιρεῖται τοῦτο εἰς δύο κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἰσοσκελῆ τρίγωνα καὶ εἰς ῥόμβιον μεταξὺ τῶν τριγώνων. Ἐπὶ τῆς κορυφῆς δὲ τοῦ τριγώνου τούτου ὑπάρχει πολλακίς κρίκος. Ἡ μορφή αὕτη τοῦ κρεμαμένου τριγώνου εἶναι δυνατὸν ἴσως νὰ σχετισθῇ πρὸς ἔργα τῆς φοινικικῆς τέχνης, ἐφ' ὧν συνήθη παραπληρωματικὸν διάκοσμον ἀποτελοῦσι τυποποιημένα ἄνθη παλύρου¹, φέροντα δακτύλιον ἢ κρίκον περὶ τὴν βᾶσιν αὐτῶν, στηριζόμενα δὲ ἐπὶ μίσχων, καλυπτομένων ὑπὸ τῶν παραστάσεων, ὥστε μόνον τὸ κατώτατον τμήμα τῆς βάσεως αὐτῶν εἶναι ὁρατόν. Οἱ ἀγγειογράφοι τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ παραλείπουσιν τὸν μίσχον, χρησιμοποιοῦσιν δὲ τὸ οὕτω προκῦπτον θέμα ὡς ἀπλοῦν κόσμημα καὶ ἐπινοοῦσιν ἀντίστοιχον μορφήν τοῦ ἰσταμένου τριγώνου. Ἡ ἀποψις ὅμως αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδειχθῇ μετὰ βεβαιότητος. Ἰστάμενα καὶ κρεμάμενα ἀνωπὰ τρίγωνα, φέροντα ἐσωτερικὴν διαίρεσιν ὁμοίαν

Εἰκ. 138. Τρίγωνα κρεμάμενα (καὶ ἰστάμενα)

περίπου πρὸς τὴν τῶν κλασσικῶν καμιραϊκῶν, ἀπαντῶσιν ἐπὶ κρητικοῦ κρατήρος², οὕτω δὲ εἶναι ἐξ ἴσου πιθανόν, ὅτι τὸ θέμα τοῦτο εἶναι προῖον αὐθορμήτου ἐμπνεύσεως, οὐδενὸς ἀνατολικοῦ προτύπου κρυπτομένου ὀπισθεν αὐτῶν.

Οὐδεμία ἔνδειξις ὑπάρχει, ὅτι τὰ φέροντα φεστονοειδῆ περίμετρον κλασσικὰ καμιραϊκὰ τρίγωνα εἶναι προγενέστερα τῶν μεθ' ἀπλῆς περιμέτρου.

Τὰ κλασσικὰ καμιραϊκὰ ἡμικύκλια παρουσιάζουσιν περισσοτέρας παραλλαγὰς ἢ τὰ κλασσικὰ καμιραϊκὰ τρίγωνα. Ἡ θεωρία τοῦ KINCH³, ὅτι τὰ μετὰ φεστονοειδοῦς περιμέτρου ἡμικύκλια εἶναι μεταγενέστερα, πρέπει νὰ ἀναθεωρηθῇ ὑπὸ τὸ φῶς προσφάτων παρατηρήσεων.

Ἡμικύκλια μετὰ φεστονοειδοῦς περιμέτρου ἀπαντῶσιν:

¹ J. W. CROWFOOT καὶ J. M. CROWFOOT, *Early Ivories of Samaria*, πίν. 5, 1.

² BSA 29, 1927-8, πίν. VII, ἀριθ. 4 καὶ σ. 273, εἰκ. 33, ἀριθ. 8.

³ Vroulia, 197.

α) ἐπὶ ὑπογεωμετρικοῦ ροδιακοῦ ἀγγείου (βλ. BARNETT, ἔ.ἀ. The Aegean and the Near East, πίν. 20. Vroulia, εἰζ. 52)¹.

β) ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀνατολίζοντι ρυθμῷ, εἰς ὃν πιθανῶς μεταβιβάζονται ταῦτα ἐκ τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ.

γ) ἐν τῷ κλασσικῷ καμιραϊκῷ ρυθμῷ, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ ἀγγείων τῆς κατηγορίας Α.

δ) ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, εἰς ὃν πιθανῶς μεταβιβάζονται

Εἰκ. 139. Κρομαμένα ἡμικύκλια

ταῦτα ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Ταῦτα πιθανῶς καὶ ὠδήγησαν τὸν KINCH εἰς τὸ ὡς ἄνω συμπέρασμα.

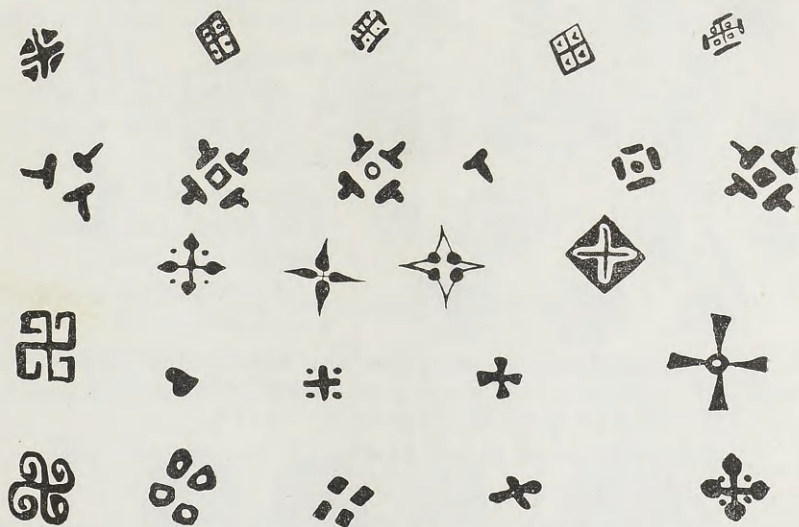
Πολλάκις οἱ δύο τύποι ἡμικυκλίου—μετὰ φεστονοειδοῦς ἢ μεθ' ἀπλῆς περιμέτρου—συνυπάρχουσιν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Ἄλλοτε δὲ ἡμικύκλιον κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ἀγγείου φέροι κατὰ μὲν τὸ ἥμισυ αὐτοῦ φεστονοειδῆ, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ ἀπλῆν περίμετρον.

Διακρίνονται διάφοροι τύποι ἰσταμένου καὶ κρομαμένου τριγώνου: ὁ μετὰ φεστονοειδοῦς περιμέτρου τύπος· ὁ ἀπλοῦς τύπος, ὁ ἤδη περιγραφείς, ὁ καὶ συνηθέστερος· ἄλλοι τινὲς τύποι, ἐφ' ὧν παρατηροῦνται περισ-

¹ Ὁ BARNETT, αὐτόθι, 229 κ.έ., πίν. 19 καὶ 20 προτείνει συσχετίσιν τοῦ θέματος τούτου μετ' ἔργων τέχνης, ὑφαντικῆς ἰδίᾳ, τοῦ Ἑλλάμ.

σότερα ἐσωτερικὰ στοιχεῖα ἢ καὶ κρικοειδῆς ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀπόληξις, τύποι ἀπλούστατοι, ἀπαντῶντες καὶ ἐν τῷ ὑστέρω ἀνατολίζοντι ρυθμῷ, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὴν προκαμραϊκὴν φάσιν αὐτοῦ.

Τὰ κρεμάμενα ἡμικύκλια παρουσιάζουσι μὲν μεγαλυτέραν ποικιλίαν ἢ τὰ τρίγωνα, ἢ ποικιλία ὅμως αὕτη ὀφείλεται εἰς παραλλαγάς, προελθούσας ἐκ δανείων ληφθέντων ἐκ τῶν παραλλαγῶν τῶν τριγῶνων.

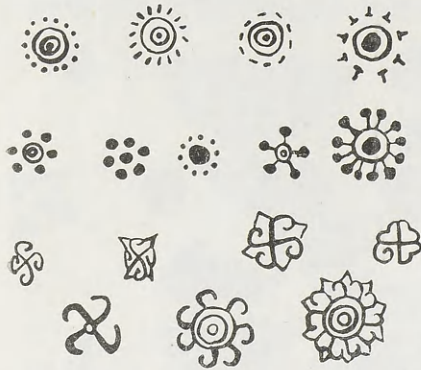
Εἰκ. 140. Παραληρωματικά κοσμήματα

Τοῦτο φαίνεται ἐξ ἀγγείων (βλ. π.χ. ἀγγειογράφον ἀρπακτικοῦ πτηνοῦ), ἔνθα τὰ ἡμικύκλια ἀποτελοῦσι πιθανῶς συνδυασμὸν ἡμικυκλίων ἀφ' ἑνὸς καὶ τριγῶνων ἀφ' ἑτέρου. Ὁ κύριος τύπος τοῦ κλασσικοῦ καμραϊκοῦ ἡμικυκλίου συνίσταται ἐξ ἑνὸς ἢ περισσοτέρων ἡμικυκλίων μετὰ φεστονοειδοῦς ἢ ἀπλῆς περιμέτρου. Ὑπάρχουσι περιπτώσεις, ἔνθα ὁ ἐσωτερικὸς χῶρος ἀποτελεῖται εἴτε ἐκ συμπαγοῦς τόξου εἴτε ἐξ ὀριζοντίου ἢ καθέτου γραμμῆς. Ἐν τῇ κατηγορίᾳ Β τὰ ἡμικύκλια πολλάκις ἐπιμήκνυνται αἰσθητῶς, παρακολουθοῦντα ἴσως ἀνάλογον ἐπιμήκνυνσιν τῶν ζῳῶν καὶ τῶν μυθικῶν ὄντων, μετατρέπονται δὲ οὕτω εἰς τόξα. Ἡ ποικιλία αὕτη δὲν εἶναι δεκτικὴ ἀπολύτου χρονολογήσεως, καθόσον ἡμικύκλια καθαρᾶς ἡμικυκλικῆς μορφῆς ἀπαντῶσιν ἐπίσης ἐπὶ ἀγγείων τῆς κατηγορίας Β.

Β) Ἄλλα τινὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα (εἰκ. 140-2):

Εἰκ 140: Μικρὰ συνήθως παραπληρωματικὰ κοσμήματα ἀπαντῶντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ ἐπὶ ἄλλων ἀγγειογραφιῶν τοῦ 7^{ου} π.Χ. αἰῶνος.

Εἰκ. 141: Σπειροειδῆς ἀγκυλωτὸς σταυρὸς· ποικιλίαι μετὰ γωνιῶν, τριῶν ἢ τεσσάρων (10-14).

Εἰκ. 141. Παραπληρωματικὰ κοσμήματα (ἀρ. 1-16)

Πολυσκελὲς κόσμημα·
ποικιλία μετὰ γωνιῶν (15-16).

Ρόδαξ:

α) στικτός (1).
β) στικτὸς μετὰ συμπαγοῦς
πυρήνος (7).

γ) ροπαλοειδῆς (2-3).

δ) ἀπλοῦς κοκκιδωτὸς·
ἀπαντᾷ σπανίως (6).

ε) κοκκιδωτὸς μετὰ κύκλων·
ἀπαντᾷ σπανίως (5).

ς) ἀπλοῦς στημονοειδῆς·
ἀπαντᾷ σπανίως (8).

ζ) σύνθετος στημονοειδῆς· ἀπαντᾷ σπανίως (9).

η) μετὰ περιμέτρου ἐξ ἀνεστραμμένων Τ· ἀπαντᾷ σπανίως (4).

Εἰκ. 142: Ὀκτωειδῆς κόσμημα (1-3):

α) μετ' ἐσωτερικῶν κύκλων ἢ κοκκίδων (1-2).

β) μετ' ἐξωτερικῶν γωνιῶν (3).

Τετράδισκον ἢ πολύδισκον κόσμημα (5-7 καὶ 9-10):

α) σταυρὸς περιβαλλόμενος ὑπὸ τεσσάρων δίσκων (5).

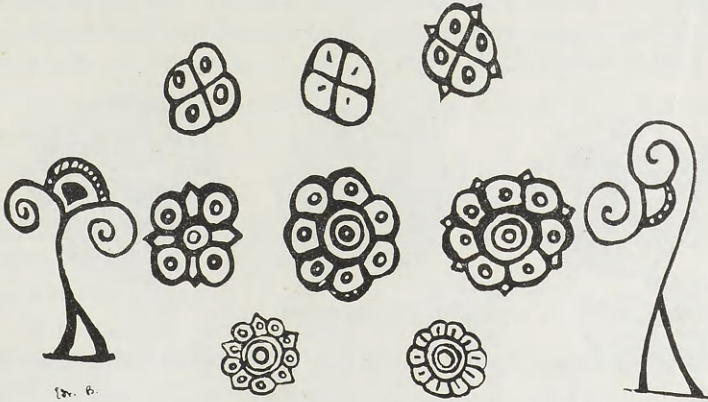
β) ὁμόκεντροι δίσκοι περιβαλλόμενοι ὑπὸ στεφάνης δίσκων ἢ δίσκων καὶ γωνιῶν ἐναλλάξ, μετ' ἐσωτερικῶν δίσκων, ἢ ὑπὸ πεταλοειδῶν δίσκων ἐχόντων ἀπλοῦν ἐσωτερικὸν πυρήνα-κάθετον γραμμὴν π.χ. (6-7, 9-10)).

Κόσμημα κληματίδος (4, 8).

*Εμβλήματα (εἰκ. 143-4).

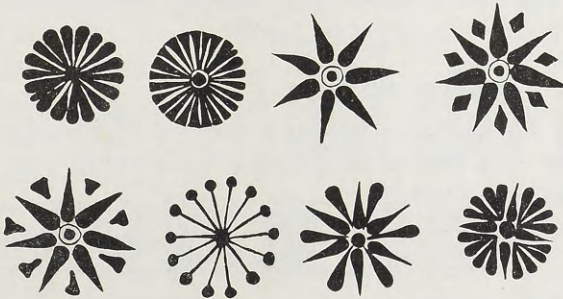
*Εμβλήματα ροδάκων (εἰκ. 143) σχεδιάζονται ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν κλασσικῶν καμυραϊκῶν ὀπωροδοχῶν, εἶναι δὲ παρόμοια ἐμβλημάτων παρου-

σιαζομένων ἐπὶ ἀνατολικῶν φιαλῶν καὶ ἴσως μιμοῦνται ἄνθη νυμφαίας ἐντὸς μικρῶν δεξαμενῶν. Ρόδακες ἀπαντῶσιν ὡς ἐμβλήματα καὶ ἐπὶ ἄλλων ἑλληνι-

Εἰκ. 142. Παραπληρωματικά κοσμήματα (ἀρ. 1-10)

κῶν, μὴ ροδιακῶν ἀγγείων, ἴσως δὲ προέρχονται ἐκ μιμήσεως μεταλλίνων προτύπων. Διακρίνονται αἱ ἑξῆς ποικιλίαι κλασσικῶν καμιοραϊκῶν ἐμβλημάτων :

Εἰκ. 143. Ἐμβλήματα (ἀρ. 1-8)

Ρόδαξ μετὰ συμπαγῶν πετάλων. Ἡ συχνότερα μορφή κλασσικοῦ καμιοραϊκοῦ ἐμβλήματος (1).

Ὅμοιος ρόδαξ, ἔχων τὰ ἄκρα τῶν πετάλων αὐτοῦ ἐφαπτόμενα τοῦ κύκλου, ἐν ᾧ εἶναι ἐγγεγραμμένος (2).

Ρόδαξ μετὰ λογχοειδῶν πετάλων (3).

Ρόδαξ μετὰ κεντροφύγων καὶ κεντρομόλων πετάλων ἐναλλάξ (7).

Ρόδαξ ἐκ τεσσάρων δεσμίδων κεντρομόλων πετάλων (8), τεσσάρων σταυροειδῶς διατεταγμένων κεντροφύγων πετάλων, ἀνά ἓν μεταξὺ τῶν δεσμίδων: συνδυασμὸς σταυροειδοῦς θέματος καὶ τμήματος ἐσκιαγραφημένου ἄνθους λωτοῦ (βλ. εἰκ. 132).

Εἰκ. 144. Ἐμβλήματα

Ρόδαξ ἐκ κεντροφύγων πετάλων καὶ κεντρομόλων φυλλαρίων ἐναλλάξ (5).

Ρόδαξ ἐκ κεντροφύγων πετάλων καὶ ῥόμβων ἐναλλάξ (4).

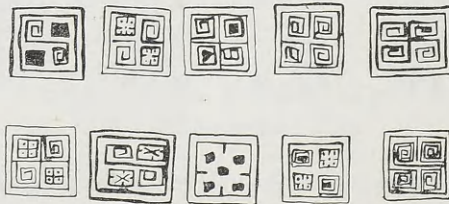
Στημονοειδῆς ρόδαξ (6).

Λωτόσχημος ρόδαξ· ποικιλία αὐτοῦ (εἰκ. 144: 23).

Ὑδροβιον πτηνόν, νηρόμενον ἐν μέσῳ παραπληρωματικῶν κοσμημάτων· τὸ θέμα τοῦτο πιθανῶς δηλοῖ ἐπιθυμίαν παρομοιάσεως τῆς ὀπωροδόχης πρὸς μικρὰν δεξαμενὴν (εἰκ. 144: 1).

Θέματα μετοπῶν (εἰκ. 145-7).

Φυτικά καὶ ἀφηρημένα θέματα ἀπαντῶσιν ἐπὶ ὀπωροδοχῶν, ὡς καὶ ἐπὶ οἰνοχοῶν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, συνοδεύονται δὲ καὶ ὑπὸ

Εἰκ. 145. Θέματα μετοπῶν (ἀρ. 1-10)

δευτερευόντων τινῶν κοσμημάτων (βλ. παραπληρωματικὰ κοσμήματα) — καθ' ὃν τρόπον περίπου καὶ αἱ ἀντίστοιχοι αὐτῶν μορφαὶ πτηνῶν, αἱ προ-

τομαί τῶν αἰγάγων, νεβρών κλπ., αἱ ἀποτελοῦσαι ἐξ ἴσου δημοφιλῆς θέματα τῶν μετοπῶν τῶν ὀπωροδοχῶν—ἢ στεροῦνται παραπληρωματικῶν κοσμημάτων (σ. 117 κ.ε.).

Τὰ φυτικά καὶ ἀφηρημένα θέματα τῶν μετοπῶν εἶναι δυνατὸν νὰ διακριθῶσιν εἰς διαφόρους κατηγορίας:

α) σπειροειδῆ (εἰκ. 146 : 14), ὁμοιάζοντα πρὸς τινὰ τῶν θεμάτων ἄξονος τῶν οἰνοχοῶν (π.χ. εἰκ. 135, ἀριστερᾷ).

β) λωτοειδῆ (εἰκ. 146 : 12, 13, 15), ὁμοιάζοντα ὡσαύτως πρὸς τινὰ τῶν θεμάτων ἄξονος τῶν οἰνοχοῶν (π.χ. εἰκ. 135, μέσον).

γ) πλοχμοειδῆ, μετὰ ἢ ἄνευ σταγόνων (εἰκ. 146 : 7, 9), ἐνθυμίζοντα τὴν διακόσμησιν τοῦ λαιμοῦ πολλῶν κλασσικῶν καμυραϊκῶν οἰνοχοῶν.

δ) τετράπλοχα (εἰκ. 146 : 8), προερχόμενα πιθανῶς ἐκ κληρονομίας τοῦ ἀνατολίζοντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ (βλ. εἰκ. 10).

ε) διπλοσπείρας (εἰκ. 146 : 1-4).

ς) συνεχεῖς σπείρας (εἰκ. 146 : 6).

ζ) ρομβοειδῆ (5).

η) τριγωνικά (10-11).

θ) τετράδισκα καὶ πεντάδισκα (εἰκ. 147 : 1-4), ἐνθυμίζοντά πως τετράδισκα καὶ πεντάδισκα ἐκ τῶν ἥδη περιγραφέντων παραπληρωματικῶν κοσμημάτων.

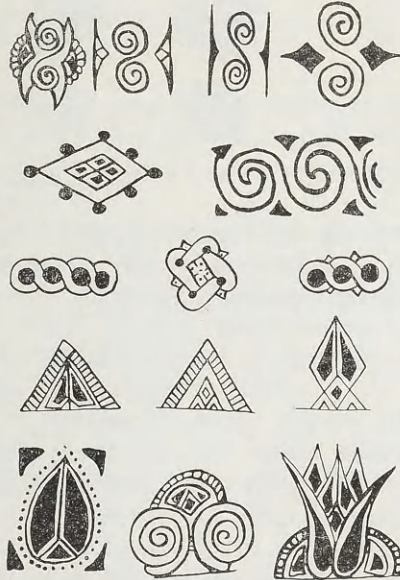
ι) ρόδακας στικτοῦς, κοκκιδωτοῦς, στημονοειδεῖς κλπ. (εἰκ. 147 : 5-12), συνδεομένους πως πρὸς τινὰς ρόδακας ἐκ τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων.

ια) μαιάνδρους, ἐντὸς τετραγώνων ἐγγεγραμμένους (εἰκ. 145 : 4-5, 10).

ιβ) μαιάνδρους καὶ τετράγωνα ἐντὸς τετραγώνων (εἰκ. 145 : 1-3, 6-7).

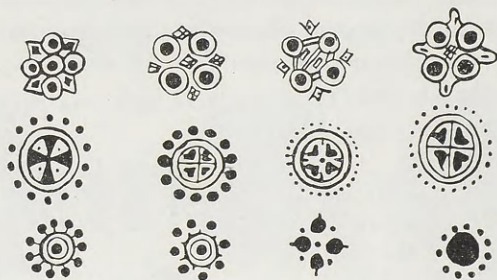
ιγ) τετράγωνα, ἐντὸς ἄλλων τετραγώνων (εἰκ. 145 : 8-9).

Αἱ τρεῖς τελευταῖαι παραλλαγὰὶ ἀπαντῶσι καὶ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ ἐνίων

Εἰκ. 146. Θέματα μετοπῶν (ἀρ. 1-15)

οινοχοῶν τῆς κατηγορίας Β, τῶν οινοχοῶν δηλαδή μεθ' ὑψηλοῦ μᾶλλον λαιμοῦ (σ. 162). Ποικιλία τῆς τελευταίας τούτων παραλλαγῆς συνδέεται

Εἰκ. 147. Θέματα μετοπῶν (1-12)

πιθανῶς—κατ' ἄποψιν ἐκφρασθεῖσαν ἤδη ὑπὸ τοῦ BARNETT¹—πρὸς φρυγικὰ ὑφαντὰ τοῦ 7^{ου} π.Χ. αἰῶνος, ὧν τινὰ συνήθως ἀνηρτῶντο καὶ ἐπὶ τῆς προσόψεως τάφων.

¹ JHS 68, 1948, 9, σημ. 50.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

Ὁ μεταβατικὸς ρυθμὸς, ἀντιπροσωπευόμενος ὑπὸ οἰνογοῶν, παρουσιάζει ἀφ' ἑνὸς μὲν στοιχεῖα τῶν προγενεστέρων ρυθμῶν: α) ἀνατολίζοντος καὶ ὑστέρου ἀνατολίζοντος, β) κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ στοιχεῖα μὴ ἀπαντῶντα ἐν τοῖς προγενεστέροις ρυθμοῖς.

Ὁ τύπος τῆς οἰνοχόης τοῦ ρυθμοῦ τούτου, ἀποτελῶν κράμα τῶν ἀντιπροσωπευτικωτέρων ροδιακῶν τύπων οἰνοχόης γενικῶς, ἤτοι τοῦ μετὰ τριφυλλοσχῆμου στομίου, χαμηλοῦ λαιμοῦ καὶ σώματος γαστροῶδους ἢ πρὸς τὸ ὀσειδές (βλ. σ. 136-7), β) τοῦ μεθ' ὑψηλοῦ καὶ κυλινδρικοῦ λαιμοῦ καὶ πεπλατυσμένου σώματος (βλ. σ. 64, 137), παρουσιάζει συμπεπιεσμένον γαστροῶδες σῶμα, ὑψηλὸν πως λαιμὸν, τριφυλλόσχημον στόμιον.

Περὶ τὴν βᾶσιν τῆς οἰνοχόης ὑπάρχει ζώνη ἀκτινωτῶν φύλλων, γνώρισμα τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ καὶ κλασσικῶν τινῶν καμυραϊκῶν ἀγγείων (εἰκ. 34, 66). Χαρακτηριστικὰ τῆς οἰνοχόης εἶναι ἡ ἔλλειψις ζώνης γλωσσῶν ὑπὸ τὸν λαιμὸν καὶ ἡ διακόσμησις τῆς λαβῆς: ἔξωτερικοὶ μίσχοι μελαμβαφεῖς, ἐσωτερικὸς ἐξηρημένος, ἀποτελοῦσι δὲ αὗται κληρονομίαν ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (βλ. π.χ. εἰκ. 34).

Ἐπὶ τῆς κυρίας ζωφόρου (I) παρατηροῦνται ζῶα, αἰγαγοὶ κατὰ κανόνα, εἰκονιζόμενοι μετὰ τινος συμβατικότητος, γνωρίμου καὶ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ρυθμοῖς. Οἱ αἰγαγοὶ οὗτοι ἔχουσι τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ἄλλοτε σχεδὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὡς καὶ οἱ βόσκοντες αἰγαγοὶ τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἄλλοτε ὑψωμένην, ἄλλοτε δὲ ἐστραμμένην ὀπίσω (εἰκ. 151). Ἡ τελευταία παραλλαγή καθίσταται σὺν τῷ χρόνῳ δημοφιλεστέρα τῶν ἄλλων (βλ. καὶ σ. 75, 94). Δημοφιλὴς παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ρυθμοῖς καθίσταται καὶ ἡ ἀκόλουθος στάσις: ὀπίσθιον σκέλος τοῦ ζῴου τεταμένον πρὸς παράστασιν αὐτοῦ τρέχοντος, ἐμπρόσθιον κεκαμμένον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, κεφαλὴ ἐστραμμένη ὀπίσω. Ἡ παραλλαγή αὕτη ἀπαντᾷ τὸ πρῶτον ἐν τῷ ρυθμῷ τούτῳ (σ. 181 ἀρ. 1, μὴ εἰκονιζομένη πλευρὰ τοῦ ἀγγείου).

Τὰ παραπληρωματικά κοσμήματα παρουσιάζουσι ποικιλίαν. Παρατηροῦνται: α) κοσμήματα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ, β) κοσμήματα τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ καὶ γ) νέα παραλλαγαὶ κοσμημάτων. Ἄξια μνείας τυγχάνουσι τὸ κρεμάμενον ἢ ἰστάμενον ἄγκιστρον, παραλλαγαὶ τινες τῶν κρεμαμένων ἡμικυκλίων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἢ κλειστὴ διπλό-

Εἰκ. 148. Οἰνοχόη Λονδίνου

σπειρα. Τὰ ἄγκιστρα καὶ ἡ διπλόσπειρα πιθανῶς προέρχονται ἐκ τοῦ ἀνατολίζοντος καὶ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Τὰ ἡμικύκλια ὁμοίως πιθανῶς ἀποτελοῦσι καὶ ἐξέλιξιν τῶν κρεμαμένων ἡμικυκλίων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Ὡς παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, οὐχὶ ὁμοίως ἐπὶ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ, τὰ ἡμικύκλια δὲν εἶναι μόνον κρεμάμενα ἀλλὰ καὶ ἰστάμενα. Τὰ παραπληρωματικά κοσμήματα δεικνύουσιν ἐλαφρὰν τάσιν πρὸς ἱεραρχίαν: ὑπεράνω τοῦ μεσοδιαστήματος δύο ζῶων κρεμάμενα ἡμικύκλια ἢ ἄλλα τινὰ παραπληρωματικά κοσμήματα, κάτωθεν τῆς κοιλίας τῶν ζῶων μέγα παραπληρωματικὸν κόσμημα. Πιθανῶς ἡ τάσις αὕτη ἀπηγεῖ ἐπίδρασιν ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Ἡ ζυφόρος τοῦ ὄμου (II) παρουσιάζει ἄλλοτε μὲν ἀντιθετικὴν, ἄλλοτε

δὲ παρατακτικὴν διάταξιν. Ὁ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ τῆς οἰνοχόης πλοχμός (εἰκ. 148) παρουσιάζει νέαν παραλλαγὴν: ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῶν ἔσοχῶν αὐτοῦ ὑπάρχουσι σταγόνες. Ὁ τύπος οὗτος πλοχμοῦ δὲν εἶναι παντελῶς ἄγνωστος παρὰ τῇ κλασσικῇ καμυραϊκῇ ἀγγειογραφίᾳ, δὲν χρησιμοποιεῖται ὁμως συνήθως ὑπ' αὐτῆς πρὸς διακόσμησιν τοῦ λαιμοῦ τῆς οἰνοχόης, ἀλλ' ἀπαντᾷ τῆδε κάκεισε

Εἰκ. 149. Οἰνοχόη Λονδίνου

ὡς παραπληρωματικὸν μᾶλλον κόσμημα, συνηθέστερον ἐπὶ τῶν ὄπωροδοχῶν. Ἐξ ἄλλου αἱ σταγόνες τῆς ποικιλίας τοῦ πλοχμοῦ τούτου τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ δὲν εἶναι συμπαγεῖς, ἀλλ', ὡς συμβαίνει καὶ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀνατολίζοντι ρυθμῷ, εἶναι διὰ περιγράμματος. Ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ οἰνοχόης τοῦ μεταβατικοῦ ρυθμοῦ παρατηρεῖται ζώνη ἐκ ζητοειδῶν γραμμῶν, ἐναλλασσομένων μετὰ κοκκίδων (διακοπτόμενος πλοχμός), τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ κληρονομίαν ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Ὁμοίαι διακόσμησις παρατηρεῖται καὶ ἐπὶ πινακίων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (εἰκ. 50).

Ἐκ τῶν ζῶων τοῦ μεταβατικοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ πλὴν τοῦ αἰγάγρου ἐνδιαφέρον παρουσιάζει κυρίως ὁ λέων. Οὗτος ἀπομακρύνεται ἔμφανῶς

τοῦ τύπου λέοντος τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἀσσυριακῆς-φοινικικῆς μᾶλλον καταγωγῆς, ὡς ἤδη ἐμνημονεύθη. Ὁ λέων τοῦ μεταβατικοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ παρουσιάζει τὰ ἀκόλουθα χαρακτηριστικά: α) κάτω σκέλη συνήθως διὰ περιγράμματος ἐκ παραλλήλων κυματοειδῶν γραμμῶν (εἰκ. 154), β) ὑψωμένον τὸ ἐν τῶν ἐμπροσθίων σκελῶν (βλ. σ. 181 ἀρ. 3 καὶ 4 καὶ σ. 182, ἀρ. 11, εἰκ. 150). Ἡ ἀπόδοσις τῶν κάτω σκελῶν διὰ περιγράμματος ἐκ παραλλήλων κυματοειδῶν γραμμῶν, ἄγνωστος παρὰ τῷ κλασσικῷ καμιραϊκῷ

Εἰκ. 150. Θραῦσμα ἄλλης Eton

καὶ παρὰ τῷ προίμῳ κορινθιακῷ ρυθμῷ, παρατηρεῖται ἐπὶ προγενεστέρων ρυθμῶν τῆς Ρόδου καὶ τῆς Κορίνθου, ἀκολουθούτων εἰσέτι τὴν ὑστερογεταϊκὴν παράδοσιν. Τὸ ὑψωμένον ἐμπρόσθιον σκέλος ἀπαντᾷ ἐν τῷ ἀνατολιζοντι (θραῦσμα ἐκ Καλύμνου) καὶ τῷ ὑστέρῳ ἀνατολιζοντι (σ. 70) ροδιακῷ ρυθμῷ, δὲν ἀπαντᾷ ὅμως οὐδαμοῦ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Πιθανώτατα ὁ τύπος τοῦ λέοντος τοῦ μεταβατικοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ ὑφίστατο ἤδη ἐν τῷ ἀνατολιζοντι καὶ τῷ ὑστέρῳ ἀνατολιζοντι ρυθμῷ, προερχόμενος ἐκ τῆς ὑστερογεταϊκῆς παράδοσεως. Ὁ λέων τοῦ μεταβατικοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ παρουσιάζει τοξοειδεῖς γραμμάς ὑπὸ τὸν ὀφθαλμόν, ἐνίοτε δὲ καὶ φολιδωτὴν χαιτήν¹. Ὁ κάπρος (εἰκ. 152) καὶ ὁ ταῦρος τοῦ μεταβατικοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ δὲν διαφέρουσιν οὐσιαστικῶς τοῦ κάπρου καὶ τοῦ ταύρου τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Παρατηροῦνται μόνον αἱ ἀκόλουθοι

¹ Περὶ τῆς φολιδωτῆς χαιτῆς βλ. Lion, 57.

ἀποκλίσεις: ἡ οὐρά τοῦ ταύρου εἰκονίζεται καὶ ὑπεράνω τῆς ράχως (εἰκ. 155, βλ. εἰκ. 51), ἐνίοτε δὲ ἐν τῶν ἐμπροσθίων σκελῶν (σ. 182, ἀρ. 6) παρί-

Εἰκ. 151. Αἴγαγρος: σ. 181, ἀριθ. 1

σταται καὶ ὑψωμένον. Ἀπόκλισην ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ τύπου παρουσιάζει καὶ νεβρός τις, διὰ τοῦ στικτοῦ ἐκ συμπαγῶν κοκκίδων λαιμοῦ αὐ-

Εἰκ. 152. Κάπρος: σ. 181, ἀριθ. 1

Εἰκ. 153. Γρόψ: σ. 182, ἀριθ. 9

τοῦ (σ. 181, ἀρ. 4). Ὁ τύπος τῆς παρδάλεως (εἰκ. 150) ἀκολουθεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸν τύπον τῆς παρδάλεως τῆς οἰνοχόης Λένινγκραντ (εἰκ. 36),

Εἰκ. 154. Λέων: σ. 181, ἀριθ. 1

ὁ τρόπος ὅμως τῆς ἐκτελέσεως τῆς οὐρᾶς τοῦ ζῴου ἐνθουμίζει τὴν πάρδαλιν τῆς οἰνοχόης Βλαστοῦ (σ. 87-8). Τὰ ἐπὶ τῆς ὄλης ἐξ Al Mina (εἰκ. 150) εἰκο-

νιζόμενα ζῶα φέρουσιν ἐπὶ τοῦ σώματος αὐτῶν ἐπίθετον πορφυροῦν χρῶμα διακοσιδοῦς μᾶλλον σχήματος. Ὁ τρόπος οὗτος διακοσμήσεως ζῶων ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ τῆς οἰνοχόης τοῦ Λονδίνου (σ. 182, ἀρ. 6), ἐπικρατεῖ δὲ ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, υἱοθετούμενος ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ ἐργαστηρίου ἀγγείων τοῦ Λονδίνου. Ἡ τεχνοτροπία τῆς οἰνοχόης ταύτης τοῦ Λονδίνου ἐνθυμίζει ἐξ ἄλλου, ὡς ἦδη ἐλέχθη (σ. 83), τὴν τεχνοτροπίαν πινακίου τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, τοῦτο δὲ εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθῆ ὡς ἐνδειξις παραλλήλου ἐν μέρει συνυπάρξεως τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος καὶ τοῦ μεταβατικῷ ρυθμοῦ.

Ἐξωτερικαὶ ἐνδείξεις ὡς πρὸς τὰ χρονικὰ ὄρια τοῦ μεταβατικῷ ροδιακοῦ ρυθμοῦ δὲν ὑπάρχουσιν. Ὁ ρυθμὸς οὗτος ἐξ ἄλλου δὲν παρουσιάζει κατὰ κανόνα χάραξιν, ἥς τὴν ἐμφάνισιν τοποθετοῦμεν ὀλίγον πρὸ τοῦ 610 π.Χ.

Εἰκ. 155. Ταῦρος: σ. 181, ἀρ. θ. 3

Εἶναι δὲ δυνατὸν οὕτω νὰ χρονολογήσωμεν τὸν μεταβατικὸν ροδιακὸν ρυθμὸν ἐντὸς τῆς προτελευταίας δεκαετίας τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος ἢ καὶ ὀλίγον ἀργότερον, καθόσον ἢ ὑπὸ τὸν λαϊκὸν οἰνοχόης παρουσιαζομένη ἐνίοτε ζώνη συμπαγῶν γλωσσῶν, χαρακτηριστικὸν τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς, ὑποδηλοῖ παράλληλον ἐν μέρει συμβίωσιν τοῦ μεταβατικῷ ροδιακοῦ ρυθμοῦ καὶ τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς.

Ἡ οἰνοχόη τῆς Πενσυλβανίας (σ. 182 ἀρ. 15) εἶναι δυνατὸν νὰ χρονολογηθῆ εἰς τοὺς περὶ τὸ 600 π.Χ. χρόνους. Αὕτη λόγῳ τῶν γενικῶν χαρακτηριστικῶν τῆς διακοσμήσεως αὐτῆς καὶ ἰδίᾳ τῆς καθολικῆς ἐπ' αὐτῆς ἐλλείψεως τῆς τεχνικῆς τῆς σκιαγραφίας καὶ τῆς χαράξεως, παρὰ τὴν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος κατασκευὴν αὐτῆς, εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῆ καὶ ὡς κρικός μεταξὺ τῶν ροδιακῶν ρυθμῶν τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος γενικῶς ἀφ' ἑνὸς καὶ τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ ἀφ' ἑτέρου.

Ὁ μεταβατικὸς ροδιακὸς ρυθμὸς, καθ' ὅσον συναποτελεῖται ἐκ διαφόρων στοιχείων τῶν προγενεστέρων ροδιακῶν ρυθμῶν, παρουσιάζει ποίαν τινα ἐλεγκτικότητα. Ἡ ἐλεγκτικότης ὅμως αὕτη συνεπάγεται δόσιν τινὰ συμβατικότητος, καθόσον ἢ δημιουργία νέων τύπων, βασιζομένων κυρίως ἐπὶ ἐπαναλήψεων παλαιότερων τύπων ἢ καὶ διαφόρων στοιχείων τῶν τύπων τούτων, στερεῖται αὐθορητισμοῦ. Παρὰ ταῦτα ὅμως συχνάκις καταλήγει αὕτη εἰς ἐπιτυχεῖς διακοσμητικὰς ἐντυπώσεις. Οὕτω τὰ εἰκονιζόμενα ζῶα στεροῦνται μὲν πολλάκις φυσικότητος, παρουσιάζουσιν ὅμως ποικιλίαν.

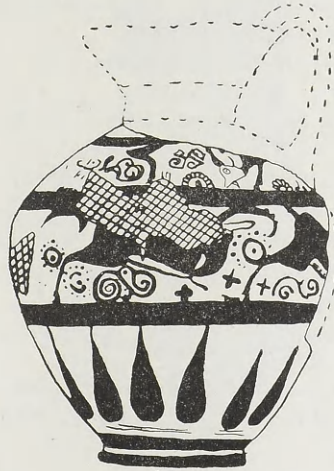
Οινοχόαι

1. Λονδίνον 61·10-24·14. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.31. Εἰκ. 148, 151, 152, 154. SCHAAL, Griechische Vasen III, πίν. 6, 10. Werkstätten, πίν. 6, 2.

I: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως. II: πρὸς τὸ κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ κάπρου, ἕνθεν καὶ ἕνθεν λέων.

2. Ρόδος. Ἐκ Καμίρου, θραῦσμα.

Clara Rhodos 6·7, εἰκ. 101, προτελευταία σειρά, τρίτον θραῦσμα ἐξ ἀριστερῶν. Διακρίνεται ρόδαξ.

Εἰκ. 156. Οἰνοχόη Βοστώνης

3. Σμύρνη, Εὐαγγελικὴ Σχολή. Εἰκ. 155.

Werkstätten, πίν. 6, 3 καὶ 7, 1.

I: αἶγαροι τρέχοντες ἀριστερά. II: πρὸς τὸ κέντρον ταῦρος καὶ λέων, ἀντωποί, καὶ προτομὴ αἰγάγου· πρὸς τὴν ἐτέραν πλευρὰν τῆς λαβῆς αἶγαρος.

4. Ἀμβούργον, Museum für Kunst und Gewerbe 3440.

Werkstätten, πίν. 12, 4 καὶ 6, 14, 2.

I: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ ἀνθεμίου, λέων καὶ νεβρός.

5. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκρατίου. Σφξ. ὕψ. 0.29. Εἰκ. 156.

FAIRBANKS, ἕ.ἀ. ἀριθ. 235, πίν. 35.

I: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως. II: ἴχνη βοσκόντων αἰγάγων ἀριστερῶν.

6. Λονδίνον 60·4·4·7. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.31. Εἰκ. 149.
SCHAAAL, ἔ.ἀ. πίν. 6, 11. G. M. A. RICHTER, A Handbook of Greek Art,
εἰκ. 417.

I: αἰγαγοὶ τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως. II: ταῦροι βαδί-
ζοντες δεξιὰ.

7. Ἰθάκη, θραῦσμα.

BSA 43, 1948, 99, πίν. 44, ἀριθ. 594.

II: ἔλαφος πρὸς πλευρὰν λαβῆς.

8. Αἴγινα, θραῦσμα, 2.

α, I: αἰγαγρὸς ἀναπαυόμενος δεξιᾷ. Ὅπισθεν τούτου ἕτερος αἰγαγρὸς, τρέχων-
β, I: αἰγαγρὸς τρέχων ἀριστερά.

9. Λονδίνον 64·10·7·21. Ἐκ Καμίρου. Εἰκ. 153.

Werkstätten, πίν. 7, 2.

I: αἰγαγοὶ βόσκοντες δεξιᾷ. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβάνομενον ὑπὸ μεγάλου
ἀνθεμωτοῦ ρόδακος, ἔνθεν καὶ ἔνθεν γρῦψ καὶ πτηνόν.

10. Θάσος (ἀνασκαφαὶ 1911-56), θραῦσμα 0.03×0.067.

GHALI-KAHIL, ἔ.ἀ. πίν. 1, 10.

II: γρῦψ.

Ὅ λ π η

11. Eton. Ἐξ Αἰ Μίνα. Σφζ. Ὑψ. 0.12. Εἰκ. 150.

JHS 60, 1940, πίν. 3b.

Τρεῖς ζῶναι: I: δύο ἔλαφοι, δεξιᾷ. II: ταῦρος, δεξιᾷ, προσβαλλόμενος ἐκ τῶν
ὀπισθεν ὑπὸ λέοντος, πάρδαλις, δεξιᾷ. III: δύο γρῦπες, δεξιᾷ. Ἰχνη τετάρτης ζώνης =
πτηνόν (?).

Οἰνοχόαι.

12. Ὁξφόρδη 1948·297. Ὑψ. 0.10×0.11.

Δύο ζῶναι καὶ ἴχνη τρίτης. I: δύο ἔλαφοι δεξιᾷ. I α: αἰγαγρὸς ἀριστερᾷ.

13. Βοστώνη. Θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος, 0.056×0.038.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. 321.4, πίν. 34.

II: ἴχνη λέοντος, ἀριστερᾷ.

14. Παρίσιοι S 756, θραῦσμα.

II: λέων, δεξιᾷ.

15. Πενσυλβανία, θραῦσμα E 178 I. Ἐκ Ναυκράτιος.

I: δύο ἔλαφοι βόσκουσαι δεξιὰ. II: λέων, δεξιᾷ.

16. Manchester, Πανεπιστήμιον, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. Ὑψ. 0.085.

I: δύο ἔλαφοι, δεξιᾷ. Πιθανῶς τὸ θραῦσμα τοῦτο καὶ τὸ τῆς Πενσυλβανίας
συνανήγουσι.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΑΙ ΤΟΥ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΥ ΡΥΘΜΟΥ

Τὰ κάτωθι δύο ἀγγεία, οἰνοχόη τῶν Παρισίων καὶ θραῦσμα ἐξ Ἰστρου, εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς παραλλαγή τοῦ μεταβατικοῦ ρυθμοῦ.

Τὸ θραῦσμα ἐξ Ἰστρου παρουσιάζει πτηνὸν ὅμοιον πρὸς τὰ πτηνὰ μιᾶς τῶν ζωφόρων τῆς κοιλίας τῆς οἰνοχόης τῶν Παρισίων. Αἱ ζωφόροι

Εἰκ. 157. Οἰνοχόη Παρισίων

αὗται ἔχουσιν ἐκτελεσθῆ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος, ἐνθυμίζουσι δὲ τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Αἱ ζωφόροι τοῦ ὅμοιο ὅμως τῆς αὐτῆς οἰνοχόης ἔχουσιν ἐκτελεσθῆ ἀπλῶς διὰ σκιαγραφίας, ἤτοι ἄνευ χαράξεως ἢ περιγράμματος, παρέχουσι δὲ τὴν ἐντύπωσιν ἀποπέρας ἀντιγραφῆς κορινθιακῶν προτύπων. Ἐμφανίζεται τοιοῦτοτρόπως τὸ ἀγγεῖον τοῦτο ὡς πειραματισμὸς τις πρὸς υἱοθεσίαν τῆς κορινθιακῆς τεχνικῆς.

1. Οἰνοχόη. Παρίσιοι. Ἐκ Ρόδου. Δωρεὰ Ἀραπίδου. Ὑψ. 0.30. Εἰκ. 157.

C.V.A. II D c, πίν. 5, 10. Vroulia, 225-6, εἰκ. 115.

I: α, πτηνά, β, αἶγαροι. II: α, ἔνθεν μὲν πτηνόν, αἶγαρος, ταῦρος, γούψ, ἔνθεν δὲ γούψ, ταῦρος, λέων, β, πτηνά.

2. Πῶμα. Ἐξ Ἰστρου. Θραῦσμα.
 LAMBRINO, ἔ.ἀ. 259 (B 2245) εἰκ. 277.
 Πτηνὸν καὶ αἰλουροειδές.

Ἐτέρα παραλλαγή τοῦ μεταβατικοῦ ρυθμοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσι δύο ὄπωροδόχαι, μία ἐν Birmingham καὶ ἑτέρα ἐν Cambridge.

Ἡ ὄπωροδόχη τοῦ Birmingham παρουσιάζει ἀκτινωτὰ φύλλα, ἀπομακρυνόμενα τῆς κλασικῆς καμιραϊκῆς παραδόσεως, τείνουσι δὲ ταῦτα νὰ ὁμοιάζωσι πρὸς ῥόπαλα. Τὸ θραῦσμα ἐν Cambridge παρουσιάζει θέμα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ (σ. 126, εἰκ. 83), τοῦτο ὅμως παρουσιάζει ἐλαφρὰν σχηματοποίησιν, ἐμφανίζει δὲ εἰσέτι καὶ μαίανδρον εὐρέων διαστάσεων (βλ. σ. 188).

1. Birmingham, Πανεπιστήμιον. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.275.

Ἄκτινωτὰ φύλλα καὶ μετόπαι, ἐν αἷς ῥόδακες καὶ τετράγωνα.

2. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 46, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος.

Ἄνθος λωτοῦ.

ΠΟΛΥΧΡΩΜΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

Ὁ πολύχρωμος ρυθμὸς, ἀντιπροσωπευόμενος ὑπὸ ὀπωροδοχῶν, παρουσιάζει στοιχεῖα, ἐπικρατοῦντα εὐθέως ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς:

- α) ζώνην πλοχμοῦ μετὰ συμπαγῶν σταγόνων.
- β) ζώνην ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ, ἐν σκιαγραφίᾳ καὶ ἄνευ περιγραμματος ἐκ ζεύγους ἐξωτερικῶν πετάλων, ἐχόντων ἐλαφρῶς γωνιώδη βάσιν, ἀπήχησιν ἄμεσον ἢ ἕμμεσον ἀσσυριακῶν προτύπων, καὶ ἐξ ἐνὸς ἢ τριῶν ἐσωτερικῶν πετάλων, σαφῶς χωριζομένων ἀπὸ τῶν ἐξωτερικῶν πετάλων.
- γ) εὐρὴν τύπον μαιάνδρου, διαφέροντα τοῦ διακοπτομένου μαιάνδρου τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, λεπτοῦ κατὰ κανόνα.
- δ) μέγαν ρόδακα ἐντὸς ἐμβλήματος, συγκείμενον ἐκ πετάλων καὶ λογγῶν, ἐναλλάξ.
- ε) ζώνην ἐκ συνεχομένων ὁμοκέντρων κύκλων.

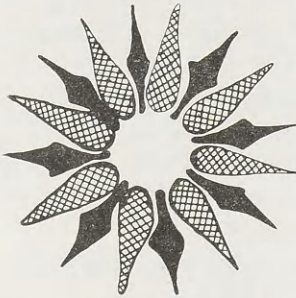
Ὁ πολύχρωμος ρυθμὸς παρουσιάζει ἐξ ἄλλου ἔλλειψιν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων. Ὡς συμβαίνει καὶ ἐν τῷ μεταβατικῷ ρυθμῷ, τινὲς τῶν εἰς τὸν πολύχρωμον ρυθμὸν εἰσαγόμεναι καινοτομίαι προέρχονται πιθανῶς ἐκ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας. Οἱ δύο συμπλεκόμενοι στέφανοι ἐξ ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ ἐνθυμίζουσιν ἀσσυριακὰ πρότυπα¹, τοιαῦτα δὲ πρότυπα ἐνθυμίζει καὶ ἡ μορφή τῶν ἀνθέων λωτοῦ ἔχουσα ἐλαφρῶς γωνιώδη βάσιν.

Ὑπάρχουσιν ὄρισμένα ἐνδείξεις χρονολογήσεως δύο ὀπωροδοχῶν τοῦ πολυχρώμου ρυθμοῦ. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα εἶναι δυνατὸν νὰ χρονολογηθῶσι μεταξὺ τῶν ἐτῶν 625 καὶ 590 π.Χ. Ἡ παρουσία τοῦ κορινθιακοῦ ἀλαβάστρου παρὰ τὴν λακωνικὴν κύλικα ἐντὸς τοῦ ταφικοῦ τούτων συνόλου

¹ Vroulia, 262, εἰκ. 133.

(ἀρ. 15) δὲν ἐπιτρέπει χρονολόγησιν μετὰ τὸ 600 π.Χ. Ὡς ἐκ τούτου χρονολογοῦμεν τὸν πολυχρωμον ρυθμὸν ἐντὸς τῆς τελευταίας δεκαπενταετίας τοῦ 7^{ου} π.Χ. αἰῶνος.

Ἄξιοσημείωτος τυγχάνει ἡ ὁμοιότης τοῦ διακοπτομένου μαιάνδρου τοῦ ρυθμοῦ τούτου πρὸς τὸν τοῦ κρητικοῦ πολυχρόμου ρυθμοῦ¹, ὡς καὶ ἡ ἀγάπη ἀμφοτέρων τῶν πολυχρόμων τούτων ρυθμῶν, κρητικοῦ καὶ ροδιακοῦ, πρὸς τὴν χρωματικὴν ἐντύπωσιν. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει, ὅτι οἱ δύο οὗτοι ρυθμοὶ προῆλθον ἐκ κοινῆς πηγῆς ἢ ὅτι διεμορφώθησαν ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ ἐνὸς ἐπὶ τοῦ ἐτέρου. Πολυχρωμίαν παρουσιάζει καὶ ὁ κορινθιακὸς

Εἰκ. 158. Θέμα ὄπωροδόχης Βρουλιάς

Εἰκ. 159. Θέμα ὄπωροδόχης Βρουλιάς

μεταβατικὸς ρυθμὸς. Αὕτη ὅμως δὲν φαίνεται γενικῶς εὐδοκιμοῦσα ἐν Κορίνθῳ. Ἀντιθέτως ἀποτελεῖ αὕτη χαρακτηριστικὸν ρυθμῶν τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, καθίσταται δὲ τοῦ συρμοῦ ἰδιαιτέρως ἐν τῷ αἰολικῷ ρυθμῷ², χαρακτηρίζει δὲ ἐξ ἄλλου καὶ τὴν κυπριακὴν ἀγγειογραφίαν, ἐξ ἧς πιθανώτατα μετεβιβάσθη εἰς τὴν κρητικὴν ἀγγειογραφίαν³.

Πολυχρωμίαν παρουσιάζουσιν ὡσαύτως καὶ τὰ ἀγγεῖα τοῦ ρυθμοῦ τῆς Βρουλιάς (βλ. κατωτέρω). Δὲν εἶναι ἀπίθανον ὁ πολυχρόμος ρυθμὸς καὶ ὁ ρυθμὸς τῆς Βρουλιάς νὰ ἔχωσιν, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, κοινὴν τὴν πηγὴν τοῦ δανείου τῆς πολυχρωμίας αὐτῶν. Ἄξιον μνηεῖας τυγχάνει τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἀγγεῖα τοῦ πολυχρόμου ρυθμοῦ ἔχουσιν εὐρεθῆ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν Βρουλιᾷ. Δὲν εἶναι ἀπίθανον ὡσαύτως ὁ ρυθμὸς τῆς Βρουλιάς

¹ BSA 29, 1927-8, πίν. 20.

² JdI 57, 1942, 138 κ.έ.

³ BSA 29, 1927-8, 181 κ.έ.

νά άντλή τήν πολυχρωμίαν αὐτοῦ ἐκ τοῦ πολυχρώμου ρυθμοῦ. Τὸ λευκὸν ἐπίθετον χρῶμα ἐξ ἄλλου, ὅπερ τόσον ἀφειδῶς παρουσιάζεται ἐπὶ τῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τῆς Βρουλιᾶς, δὲν ἀπαντᾷ ἐπὶ τῶν ἀγγείων τοῦ πολυχρώμου ρυθμοῦ. Τοῦτο ὅμως εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγηθεῖ καὶ ὡς καινοτομία εἰσαχθεῖσα ἐπὶ τοῦ ρυθμοῦ τῆς Βρουλιᾶς.

Αἱ δύο ὀπωροδόχαι ἐκ Καμίρου (ἀρ. 5 καὶ 6), παρουσιάζουσαι ὀλιγότερον ἔντονον πολυχρωμίαν ἢ αἱ ὀπωροδόχαι ἐκ Βρουλιᾶς, εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μιμήσεις τούτων. Τὸ κύριον ἐργαστήριον τοῦ πολυχρώμου ρυθμοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐντοπισθῇ οὕτω ἐν Βρουλιᾷ.

Εἰκ. 160. Θέμα ὀπωροδόχης Βρουλιᾶς

Ὀπωροδόχαι

1. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.235. Εἰκ. 158.

Βρουλία, πίν. 7, 1.

Ἐμβλημα ἐκ πετάλων καὶ λογχῶν. Πλοχμός.

Εἰκ. 161. Θέμα ὀπωροδόχης Βρουλιᾶς

2. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.25. Εἰκ. 159.

Βρουλία, πίν. 6, 1.

Ζεύγος συμπλεκόμενων στεφάνων ἐξ ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ. Πλοχμός.

3. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.25 Εἰκ. 160.

Βρουλία, πίν. 5, 1.

Ζεύγος συμπλεκόμενων στεφάνων ἐξ ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ. Τρίγωνα καὶ καρποὶ ῥοιᾶς.

4. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.237. Εἰκ. 161.

Βρουλία, πίν. 8, 1.

Ζεύγος συμπλεκόμενων στεφάνων ἐξ ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ. Διακοπτόμενος μαϊάνδρος.

5. Ρόδος 13675. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 15. Διάμ. 0.22.
Clara Rhodos, 6-7, 19, εἰκ. 5 καὶ πίν. 3.
Συνεχόμενοι ὁμόκεντροι κύκλοι. Διακοπτόμενος μαϊάνδρος.
6. Ρόδος 13680. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 15. Διάμ. 0.225.
Clara Rhodos, 6-7, 19, εἰκ. 10 καὶ πίν. 3.
Συνεχῆς μαϊάνδρος. Διακοπτόμενος μαϊάνδρος.
7. Ὁπωροδόχη γνωστὴ ἐκ φωτογραφίας G. H. Hopkinson. Ἐκ Ρόδου.
Λόγγαι καὶ πέταλα. Μαϊάνδρος καὶ τετράγωνα.

ΜΕΡΟΣ Ζ'

ΥΠΟΚΑΜΙΡΑΪΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

ἘΟ ὑποκαμιραϊκὸς ρυθμὸς ἀποτελεῖται ἐκ δύο ομάδων Α καὶ Β.

Ο Μ Α Σ Α.

Ἡ ὁμάς Α ἀποτελεῖται ἐξ ἀγγείων, διακεκομημένων συμφώνως πρὸς τὴν γενικὴν τεχνοτροπίαν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα ἀφ' ἑνὸς ἐνέχουσι νεωτεριστικὰ στοιχεῖα ἐκ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας καὶ ἀφ' ἑτέρου παρουσιάζουσιν ἀποκλίσεις ἀπὸ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Τὰ ἐκ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας νέα στοιχεῖα εἶναι:

- α) Ἡ ἐκ συμπαγῶν γλωσσῶν ζώνη ὑπὸ τὸν λαιμόν.
- β) Ἡ διὰ πολλῶν μικρῶν γραμμῶν παράστασις τοῦ γενείου τῶν αἰγάρων.
Ἔλλα νέα στοιχεῖα εἶναι:
- α) Τὸ σχῆμα τῆς οἰνοχόης, ληφθὲν ἐκ τοῦ μεταβατικοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ (βλ. σ. 175).
- β) Ἡ διακόσμησις τῶν μίσχων τῆς λαβῆς δι' ὀριζοντίων μελαμβραφῶν ραβδώσεων, σχηματιζουσῶν τρίγωνα (βλ. ρυθμὸν μεικτῆς τεχνικῆς).
- γ) Τὰ μετ' ἐξηρημένου κολεοῦ ἀκτινωτὰ φύλλα, ἀπαντῶντα καὶ ἐπὶ οἰνοχόης τοῦ μεταβατικοῦ ρυθμοῦ (σ. 182, ἀρ. 6).

Ἡ ὁμάς αὕτη τῶν ὑποκαμιραϊκῶν ἀγγείων εἶναι δυνατὸν νὰ χρονολογηθῆ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 610 καὶ 590 π.Χ.

Ἄ μ φ ο ρ ε ῖ ς

Σχῆμα Α (γαστροῶδες).

1. Παρίσιοι Α 236. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.326. Εἰκ. 162.

SALZMANN, πίν. 42. C.V.A. II D, πίν. 2, 12. ROTTIER, Catalogue, 164, ἀριθ. 326. Vases antiques, 14. MORIN-JEAN, ἔ.δ. εἰκ. 37.

Π: (Α και Β): πρὸς τὸ κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ Σφιγγός, ἔνθεν καὶ ἔνθεν αὐτῆς, πτηνόν.

Σχῆμα Β (ῥοειδές).

1. Κάϊρον.

Ι α: ἔλαφοι, δεξιᾷ. Ι β: αἴγαροι, δεξιᾷ. Π: (Α και Β): πτηνόν, Σφίγι, πτηνόν, δεξιᾷ.

Οἶνοχόαι

1. Λονδῖνον 61· 10-24· 13. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.23.

BSA 34, 1933-4, πίν. 18.

Π: πέντε μετόπαι: ἐν τῷ κέντρῳ ζεῦγος ἀντιῶπων πτηνῶν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν πτηνόν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν δὲ αὐτῶν αἴγαρος.

Εἰκ. 162. Ἀμφορεὺς Παρισίων

2. Μόναχον 450. Ὑψ. 0.33.

ΣΙΒΝΕΚΙΝΓ και ΗΑΣΚΛ, ἔ.δ. 43, πίν. 16. AA 1912, 132, ἀριθ. 4.

Βρουλία, εἰκ. 121a.

Π: πρὸς τὸ κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ ἀναπαυομένου ἢ νηχομένου πτηνοῦ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν, αἴγαρος.

3. Ὁξφόρδη G 119· 11, θραῦσμα. Ἐκ Ναυκρατίας, 0.85×0.05.

C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, 5.

Αἴγαρος, δεξιᾷ.

4. Karlsruhe. Ἐκ Σιάνας.

Βρουλία, εἰκ. 122, 132.

Π: πρὸς τὸ κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπ' αἰγάγου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν κύων.

5. Ρόδος 14099. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.30.
Clara Rhodos 6-7, 210, πίν. 5, εἰκ. 250.
Π: δύο μετόπαι, ἀνδρῶς, γυναικῶς, μεταξὺ ἀκτινωτῶν φύλλων μετ' ἐξηρημέ-
νου κολεοῦ.
6. Ρόδος (A 1934). Ἐξ Ἰαλυσοῦ (τάφος 3). Ὑψ. 0.255.
Clara Rhodos 8, 33-4, εἰκ. 14.
Π: προτομή ἵπποιστοῦ μεταξὺ ἀκτινωτῶν φύλλων μετ' ἐξηρημένου κολεοῦ.
7. Ἐκ Βρουλιᾶς. Ὑψ. 0.29.
Vroulia, εἰκ. 43.
Π: πτηνὸν νηχόμενον (μεταξὺ ἀκτινωτῶν φύλλων).

Ὅ π ω ρ ο δ ὶ χ α ι

1. Manchester AA 15. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.303.
HERFORD, A Handbook of Greek Vase Painting, πίν. 5a.
Ἐμβλημα: δύο ἄνθη καὶ δύο κάλυκες λωτοῦ. I: ρόδακες, προτομαὶ αἰγάργου.
2. Ἀθήναι 470. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.27.
COLLIGNON καὶ COUVE, Catalogue des vases peints du Musée National
d'Athènes, πίν. 21.
I: προτομαὶ αἰγάργου.
3. Copenhagen. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.336.
C.V.A. II D πίν. 75, 3.
I: ρόδακες, μαίανδροι.
4. Ρόδος, θραῦσμα ἐξ Ἰαλυσοῦ. Διάμ. 0.225.
Clara Rhodos 3, 57-8, εἰκ. 48.
I: κάλυκες λωτοῦ καὶ ἀκτινωτὰ φύλλα μετ' ἑδαφοχρώμου κολεοῦ, ἐναλλάξ.
5. Ὁξφόρδη 1879-125. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.26.
C.V.A. 2 II D, πίν. 3, 2 (92).
I: ἄνθη λωτοῦ καὶ ἀκτινωτὰ φύλλα μετ' ἑδαφοχρώμου κολεοῦ, ἐναλλάξ.

Ο Μ Α Σ Β.

Τὰ ἀγγεῖα τῆς ομάδος Β εὐρίσκονται μὲν πλησίον τῆς κλασσικῆς καμι-
ραϊκῆς παραδόσεως, παρουσιάζουσιν ὅμως ὄρισμένα νεωτεριστικὰ στοι-
χεῖα τῆς ομάδος Α. Τὰ ἀγγεῖα τῆς ομάδος Β διαφέρουσι τῶν τῆς ομάδος Α,
καθόσον στεροῦνται μικρῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων, ἢ δὲ κυρία
διακόσμησις αὐτῶν συνίσταται ἐκ μεμονωμένων μᾶλλον διακοσμητικῶν θε-
μάτων. Ἡ χρονολόγησις τῆς ομάδος Β, ἀποτελοῦσης ἐν πολλοῖς συνδετικῶν
κρίκων πρὸς τὸν ρυθμὸν τῆς Φικελλόουρας, εἶναι μᾶλλον δυσχερῆς. Τὰ ἀγ-
γεῖα τῆς ομάδος ταύτης ἀπ' ἐνὸς μὲν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι προγενέ-

στερα τῶν περὶ τὸ 600 π.Χ. χρόνων, ἀφ' ἑτέρου δὲ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι καὶ μεταγενέστερα τοῦ τέλους τῆς πρώτης δεκαπενταετίας τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος. Ὡς ἄμεσοι πρόδρομοι τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας εἶναι δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῶσιν ἀγγελία, οἷα τὰ ἑξῆς: Λονδίνον 86· 4-1· 1040 (BSA 34, 1934, πίν. 16c), Cambridge Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 119, Ὁξφόρδη 1925· 608b (ἔ.ἀ. πίν. 16b) καὶ Cambridge Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 118. Ταῦτα εἶναι δεκτικὰ χρονολογήσεως ἐντὸς τῆς δεκαετίας 585-575 ἢ τῆς δεκαπενταετίας 585-570 π.Χ.

Οἶνοχοαί

1. Λονδίνον 64· 10-7· 149. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.26.
BSA 34, 1934, πίν. 16a.
II: ρόδακες, τετράπλοχμα.
2. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 35, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.04.
II: πλοχμός.
3. Βοστώνη, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.12×0.111.
FAIRBANKS, ἀριθ. 330· 7, πίν. 36.
II: πλοχμός, ρόδαξ.
4. Ἐξ Ἰστρου, θραῦσμα. Ὑψ. 0.35.
LAMBRINO, ἔ.ἀ. 239, εἰκ. 322 (B 1551).

Κοτύλαι

1. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.18.
Voulia, πίν. 18, 3.
II: πλοχοί, ρόδακες.

Ὀπωροδόχαι

1. Λονδίνον Α 697.
Voulia, 256 καὶ 257, εἰκ. 129.
Ἐμβλημα: ρόδαξ. I: πλοχμός, τετράγωνα, σταυροειδῆ κοσμήματα.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ ΦΙΚΕΛΛΟΥΡΑΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΡΟΔΙΑΚΩΝ ΡΥΘΜΩΝ

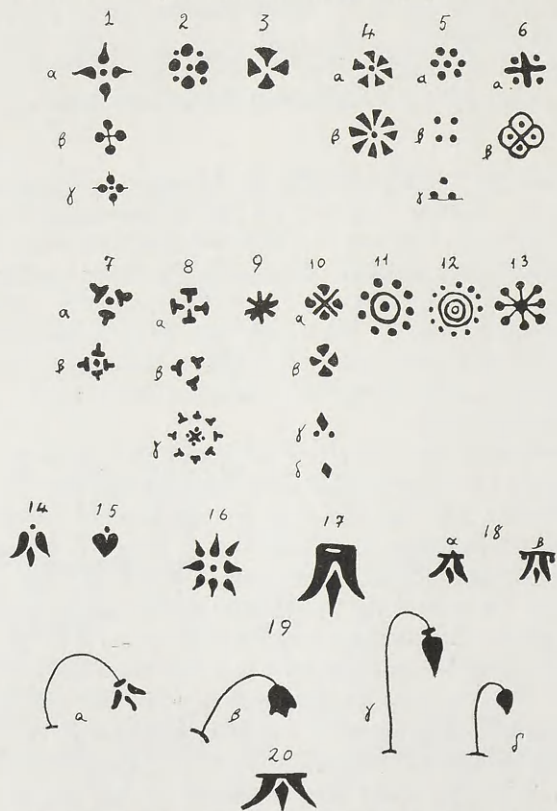
Ἡ τεχνικὴ τῆς χαράξεως εἰσήχθη εἰς τὴν ροδιακὴν ἀγγειογραφίαν ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος περὶ τὰ μέσα τῆς προτελευταίας δεκαετίας τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ἡ τεχνικὴ αὕτη ἠγαπήθη ὑπὸ τῶν Ροδίων ἀγγειογράφων, δὲν κατέστη ὁμως δυνατὸν νὰ ἀφομοιωθῇ τελείως ὑπὸ τῆς ἐντοπίου παραδόσεως, ἐξετοπίσθη δὲ τελικῶς ὑπ' αὐτῆς. Ἡ τοιαύτη συνύπαρξις ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ τῶν δύο παραδόσεων ἦτοι ἐγγωρίου ἐκ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος καὶ τῆς ἑλλαδικῆς ἐκ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως, δὲν διήρκεσεν ὑπὲρ τὴν τεσσαρακονταετίαν 615-575 π.Χ., πλὴν σποραδικῶν τινῶν ἐπιβιώσεων.

Συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ R. M. COOK ὁ ρυθμὸς τῆς Φικελλούρας ὑπῆρξεν ἡ τελευταία ἐκδηλώσις τῆς ροδιακῆς ἀνατολιζούσης παραδόσεως. Τὰ δεδομένα τῶν ταφικῶν συνόλων τῆς Νισύρου ὑποδεικνύουσιν, ὅτι ἡ ροδιακὴ ἀνατολιζούσα παράδοσις ἐξηκολούθησε νὰ ὑπάρχῃ καὶ διὰ τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ. Ὄρθως ἐπομένως ὁ R. M. COOK διέγνωσεν, ὅτι ἀγγεῖά τινα τοῦ ρυθμοῦ τῆς Φικελλούρας ἀπετέλουν παραλλήλους κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐκδηλώσεις ἀγγείων ἐκτελεσθέντων διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος: Possibly the older style had lingered on side by side with the new, but there is little but presumptive evidence¹. Οὕτω ὀρθῶς ὁ R. M. COOK συνέδεσε τὸν ρυθμὸν τῆς Φικελλούρας πρὸς τὴν ροδιακὴν παράδοσιν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ἔμενεν ὁμως τὸ πρόβλημα τοῦ μέσου ἢ τῶν μέσων, δι' ὧν ἡ ροδιακὴ αὕτη παράδοσις τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος μετεβίβασθη εἰς τὸν ρυθμὸν τῆς Φικελλούρας, τοῦτο δὲ ἐφαίνετο ἐξαετώμενον ἐκ τῆς γενικῆς περὶ τῆς ροδιακῆς ἀγγειογραφίας μελέτης. Συναφῶς εἶναι δυνατὸν νὰ διατυπωθῶσιν αἱ ἀκόλουθοι παρατηρήσεις :

Παραπληρωματικὰ κοσμήματα: Τὰ κοσμήματα ὑπ' ἀριθ. 8γ, 10γ καὶ 10δ, 15, 16, 17, 18α καὶ 18β, 19α-δ τῆς εἰκ. 163 ἀποτελοῦσι τὰ κυρίως

¹ BSA 34, 1933-4, 91.

παραπληρωματικά κοσμήματα τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 8γ κόσμημα πιθανῶς προέρχεται ἐκ τροποποιήσεως παλαιότερου ροδιακοῦ κοσμήματος (εἰκ. 141, 4). Τὰ ὑπ' ἀριθ. 14, 17, 18α-β καὶ 19 κοσμήματα προέρχονται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 λωτοειδοῦς κοσμήματος, τοῦτο δὲ ἀπαντᾷ

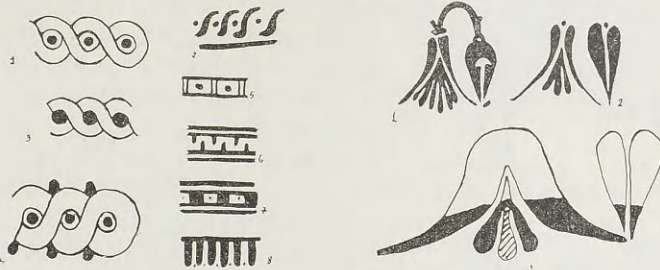

Εἰκ. 163. Παραπληρωματικά κοσμήματα τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας

ἐπὶ ἡμισφαιρικῶν ροδιακῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς. Τὰ λοιπὰ παραπληρωματικά κοσμήματα τῆς εἰκόνης 163 ἀποτελοῦσι κληρονομίαν ἐκ ροδιακῶν ρυθμῶν τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Θέματα ζωνῶν καὶ κεντρικά θέματα: Τὰ ὑπ' ἀριθ. 1, 5 καὶ 7 θέματα τῆς εἰκ. 164 ἀπαντῶσιν ἤδη ἐν τῇ κλασσικῇ καμυραϊκῇ ἀγγειογραφίᾳ. Τὰ

ὑπ' ἀριθ. 2, 3 θέματα ἀποτελοῦσι κληρονομίαν τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ καὶ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, μεταβιβάζονται δὲ εἰς τὸν μεταβατικὸν ρυθμὸν, τὸν ρυθμὸν τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, τὸν ὑστερον ροδιακὸν ρυθμὸν καὶ τὸν ρυθμὸν τῆς Φικελλούρας. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 6 ἀπαντᾷ ἐν τῷ ὑστέρω ἀνατολίζοντι ρυθμῷ (π.χ. εἰκ. 35). Τὸ ὑπ' ἀριθ. 4, ὡς καὶ τὸ ὑπ'

Εἰκ. 164. Θέματα ζωνῶν καὶ κεντρικὰ θέματα τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας

ἀριθ. 8, ἀπαντᾷ κυρίως ἐν τῷ ρυθμῷ μεικτῆς τεχνικῆς. Αἱ λεπταὶ μελαμβαρφεῖς ταινίαι, αἱ φέρουσαι λεπτοτέραν ἐπ' αὐτῶν ταινίαν ἐξ ἐπιθέτου πορφυροῦ, σπανιώτερον δὲ λευκοῦ χρώματος, ἀπαντῶσιν ἐπανειλημμένως ἐν

Εἰκ. 165. Διακόσμησις λαβῆς τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας

τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς καὶ τῆς Βρουλιᾶς. Ταινίαι ἐξ ἐπιθέτου πορφυροῦ χρώματος ἀπαντῶσιν ἐξ ἄλλου καὶ ἐν τῷ ὑστέρω ἀνατολίζοντι καὶ ἐν τῷ κλασσικῷ καμιραϊκῷ ρυθμῷ. Ἐκ τῶν ἀνθέων καὶ τῶν καλύκων λωτοῦ, τῶν παρουσιαζομένων ὑπὸ τοῦ R. M. Cook ἐν BSA 34, 1933-4, 76, εἰκ. 13, τὸ ὑπ' ἀριθ. 4 (βλ. εἰκ. 164, 3) πλησιάζει κατὰ τὸ σχῆμα τῶν ἐξωτερικῶν πετάλων πρὸς τὴν γνωστὴν ποικιλίαν τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, κατὰ τὰ ἐσωτερικὰ ὅμως πέταλα πλησιάζει πρὸς τὴν ἐξ ἴσου γνωστὴν ποικιλίαν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ (εἰκ. 132). Τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 θέμα τοῦ R. M. Cook (εἰκ. 164, 2) ἀποτελεῖ τροποποίησιν τῆς γνωστῆς ταύτης

ποικιλίας τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Τὸ αὐτὸ εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῆ καὶ περὶ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 3 θέματος αὐτοῦ (εἰκ. 164, 1), ὅπερ πλησιάζει ἔτι μᾶλλον πρὸς τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς ἢ τὰ ἄλλα ὡς ἄνω θέματα. Τὰ ὑπόλοιπα ὑπὸ τοῦ R. M. Cook

Εἰκ. 166. Πτηνὸν τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας

Εἰκ. 167. Σφίγγς τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας

Εἰκ. 168. Πτηνὸν τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας

μνημονεύομενα θέματα ἀποτελοῦσι παραλλαγὰς τῶν τριῶν ὡς ἄνω θεμάτων. Τὰ περιγεγραμμένα πέταλα (BSA ἔ.ἀ. 74, εἰκ. 12, 5) ἀποτελοῦσι παραδόσιν τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, παρατηρουμένην κυρίως ἐπὶ τῶν πινακίων τοῦ ρυθμοῦ τούτου, ἐπιζῶσαν δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ. Ὡς πρὸς τὸ κεντρικὸν θέμα ἐν BSA ἔ.ἀ. 77, εἰκ. 14 καὶ τὰς παραλλαγὰς διακοσμῆσεως τῆς βάσεως τῆς λαβῆς οἰνοχόης (αὐτόθι 83, εἰκ. 17) (εἰκ. 165) καὶ τῶν μίσχων αὐτῆς (αὐτόθι 95, εἰκ. 20), ὁ ρυθμὸς Φικελλούρας συγγενεῦει α) πρὸς τὸν ρυθμὸν μεικτῆς τεχνικῆς καὶ β) πρὸς τὸν ὕστερον ροδιακὸν ρυθμὸν. Τὰ θέματα τῆς εἰκόνας 165, ἀπαντῶντα ὑπὸ τὴν λαβὴν, συγγενεῦοσι πρὸς γνωστὸν θέμα τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ. Ὁ ὕστερος ροδιακὸς ρυθμὸς καὶ ὁ ρυθμὸς Φικελλούρας ἀντλοῦσι τὸ θέμα διακοσμῆσεως τῆς λαβῆς ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς, πιθανῶς ἐκ τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς.

Μορφαί: Τὸ θέμα τοῦ αἰγάγου (εἰκ. 170) ἢ τῆς ἐλάφου μεθ' ἐνὸς ἐμπροσθίου σκέλους κεκαμμένου ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀπαντᾷ ἤδη ἐν τῇ κατηγορίᾳ Β τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, προέρχεται

δὲ πιθανῶς ἐκ πηγῆς τινος ἀσσυριακῆς (σ. 141-2). Τὸ θέμα τοῦτο κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα ἐμφανίζεται οὐ μόνον ἐν τῷ ρυθμῷ Φικελλούρας ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς.

Τὰ μετ' ἀνοικτῶν πτερόγων βαδίζοντα πτηνά (εἰκ. 166 καὶ 168), θέμα

Άγνωστον ἐν τῷ ἀνατολίζοντι, τῷ ὑστέρῳ ἀνατολίζοντι καὶ ἐν τῷ κλασσικῷ καμιραϊκῷ ρυθμῷ, γνωστὸν ὅμως ἐν τῷ ρυθμῷ μεικτῆς τεχνικῆς, προέρχονται πιθανῶς ἐκ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας, ἴσως δὲ ἐξ ἀττικῆς τινος ἐμμέσου τροποποιήσεως. Τὰ μεθ' ἑνὸς ἐμπροσθίου ὑψωμένου σκέλους θη-

ρία (εἰκ. 171) ἢ μυθικὰ ὄντα (εἰκ. 167) εἶναι ἄγνωστον μὲν θέμα ἐν τῷ κλασσικῷ καμιραϊκῷ ρυθμῷ, γνωστὸν ὅμως ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀνατολίζοντι καὶ τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς. Ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς Φικελλούρας ἡ στάσις αὕτη υἰοθετεῖται καὶ ἐπὶ τῆς περιπτώσεως τῶν κυνῶν. Τὸ θέμα τοῦ καλπασμοῦ, καθ' ὃ καὶ τὰ τέσσαρα σκέλη τοῦ ζῴου εἶναι ὁρατά (εἰκ. 169), ἀπαντᾷ ἐν τῷ ρυθμῷ μεικτῆς τεχνικῆς, εἰσάγεται δὲ πιθανῶς ἐκ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος περὶ τὸ τέλος τοῦ ἐβδόμου αἰῶνος.

Χρονολογικαὶ ἐνδείξεις : Βασικὴν μελέτην περὶ τοῦ δεσμοῦ τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας μετὰ τῶν ἄλλων ροδιακῶν ρυθμῶν ἀποτελεῖ ἡ ἐργασία τοῦ R. M. Cook. Ἡ συγκριτικὴ ἔρευνα τῆς ροδιακῆς ἀγγειογραφίας ἐπιτρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰς ἐξῆς ὀλίγας παρατηρήσεις. Ὁ ρυθμὸς Φικελλούρας συνδέεται πρὸς τὴν κατηγορίαν Β τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, τὸν ὑστερον ἀνατολίζοντα ρυθμὸν, τὸν ρυθμὸν τῆς μεικτῆς τεχνικῆς καὶ τὸν ὑστερον ροδιακὸν ρυθμὸν, ἤρχισε δὲ πιθανῶς ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐκπνεύσει ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς ρυθμὸς. Ἡ ἀρχὴ

τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναχθῇ εἰς τὸν ὑποκαμιραϊκὸν ρυθμὸν, ἐξακολουθοῦντα τὴν παράδοσιν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, παρουσιάζοντα δὲ ἐπὶ πλέον καινοτομίας τινὰς τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς (συμπαγεῖς γλώσσας π.χ.). Αἱ καινοτομίαι αὗται τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς συνήθως προέρχονται ἐξ ἐπιδράσεως τῆς κοριν-

Εἰκ. 169. Κάρκος τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας

Εἰκ. 170. Αἴγαγρος τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας

Εἰκ. 171. Λέων τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας

θιακῆς ἀγγειογραφίας, ἄλλοτε ὅμως ἀποτελοῦσι τροποποιήσεις ἐκ τῆς ὑστέρας ἀνατολιζούσης παραδόσεως. Ἐὰν τὰ ὑποκαμιραϊκὰ ἀγγεῖα χρονολογηθῶσιν εἰς τὴν εἰκοσαετίαν 610-590 π.Χ., εἶναι δυνατὸν ἄπλαί τινες δοκιμαὶ πρὸς δημιουργίαν τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τὴν δευτέραν δεκαετίαν τοῦ ἔκτου αἰῶνος (590-580 π.Χ.), δοκιμαὶ δέ τινες περιέχουσαι μορφὰς εἰς τὴν τρίτην δεκαετίαν τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος (580-570 π.Χ.). Τοιαύτην δοκιμὴν ἀποτελεῖ πιθανῶς ἡ οἰνοχόη τῶν Βρυξελλῶν¹. Ἐπὶ τῆς οἰνοχόης ταύτης εἰκονίζεται αἶγαγρος, στερούμενος ὠτός (ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος τὸ οὖς τοῦ αἰγάγρου ἀποδίδεται συνήθως διὰ περιγράμματος), ἔχων δὲ κέρασ ἀποδιδόμενον διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος (ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος τὸ κέρασ τοῦ αἰγάγρου ἀποδίδεται διὰ σκιαγραφίας) μετὰ ζευγῶν ὀριζοντίων γραμμῶν ἐκ περιγράμματος, κατ' ἀποστάσεις. Ἡ ἔλλειψις ὠτὸς καὶ ἡ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐκτέλεσις τοῦ κέρατος ὑποδεικνύει συγκρητισμὸν τινα τῆς ροδιακῆς παραδόσεως ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ὠτὸς καὶ τῆς κορινθιακῆς παραδόσεως ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῶν κεράτων. Δάνειον ἐκ τοῦ κορινθιακοῦ ρυθμοῦ μετὰ τροποποιήσεως ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἐπὶ τῶν μηρῶν τοῦ αἰγάγρου τόξον (ἐξξηρημένον), καθόσον ὅμοιον τόξον ἢ ὅμοια τόξα, ἐγγάρακτα, ἀπαντῶσι καὶ ἐν τῷ κορινθιακῷ ρυθμῷ καὶ ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, ἐξ ἄλλου δὲ ἐξξηρημένα ἀπαντῶσιν ἐν τῷ ρυθμῷ Φικελλούρας. Τὸ ἀνοικτὸν στόμα τοῦ αἰγάγρου ἀποτελεῖ ἐπίσης χαρακτηριστικὸν τῶν αἰγάγρων, τῶν ἐλάφων καὶ ἄλλων ζῴων τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας. Οὕτω εἶναι δυνατὸν ἡ οἰνοχόη τῶν Βρυξελλῶν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πρωτοφικελλουρικῆ. Ὡς πρωτοφικελλουρικὰ ἐξ ἄλλου ἀγγεῖα εἶναι δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῶσι καὶ τὰ ἀγγεῖα τῆς ομάδος Β τοῦ ὑποκαμιραϊκοῦ ρυθμοῦ (σ. 191). Ὁρθῶς παρατηρεῖ ὁ R. M. Cook², ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ κέντρα παραγωγῆς τῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας, «the probabilities are in favour of a *koine* with Samos as the dominant partner». Τοῦτο ἐπιβεβαιοῖ πλήρως καὶ ἡ ἔρευνα τοῦ KUNZE³. Τὸ θραῦσμα τῆς Σάμου⁴ ἀποτελεῖ ἔνδειξιν, ὅτι δοκιμαὶ τινες πρὸς δημιουργίαν τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας ἤρρισαν ἐξ ἴσου λίαν ἐνωρῆς ἐν Σάμῳ, ὡς καὶ ἐν Ρόδῳ. Τὸ θραῦσμα τοῦτο ὅμως φαίνεται εὐρισκόμενον πλησιέστερον πρὸς τὴν ὀρθόδοξον τεχνοτροπίαν τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας ἢ ἡ οἰνοχόη τῶν Βρυξελλῶν.

¹ Werkstätten, πίν. 3, 1, 12, 1.

² E.δ. 92.

³ AM 49, 1934, 81 (4), 118.

⁴ AM 48, 1933, παρ. 43, ἀριθ. 8.

ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

Ὁ ρυθμὸς τῆς μεικτῆς τεχνικῆς προέροχεται ἐξ ἐπιδράσεως τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου διὰ τοῦ προΐμου κορινθιακοῦ ρυθμοῦ. Τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς εἶναι ἡ εἰσαγωγὴ χαράξεως ἐπὶ τῶν ἐσκιαγραφημένων μορφῶν καὶ ἡ υἰοθέτησις παραπληρωματικῶν ἐγχαράκτων κορινθιακῶν κοσμημάτων. Ὁ ρυθμὸς οὗτος φαίνεται ὅτι ἤρχισεν ὡς δουλικὴ μίμησις κορινθιακῶν τινων ἀγγείων, ἀποσκοποῦσα ἴσως εἰς ἐμπορικὸν συναγωνισμὸν αὐτῶν, τοῦτο δὲ ἐμφαίνεται ἰδίᾳ ἐκ τῆς διακοσμήσεως ὠρισμένων ροδιακῶν ἀγγείων, οὐδαμῶς διαφερούσης τῆς τῶν Κορινθιακῶν (βλ. παράδειγμα ἐν εἰκ. 172¹).

Ἡ κορινθιάζουσα ὁμως ροδιακὴ αὕτη ἀγγειογραφία δὲν ἐκτοπίζει τὴν παλαιότεραν ροδιακὴν παράδοσιν τοῦ ἐβδόμου π. Χ. αἰῶνος. Ἐξακολουθεῖ οὕτω πλὴν τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆς νὰ υφίσταται παράλλῳ καὶ ἡ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικὴ. Καὶ ναὶ μὲν ἡ κορινθιάζουσα τεχνοτροπία συντόμως καθίσταται ἡ κατ' ἐξοχὴν τοῦ συρμοῦ τεχνοτροπία ἐν Ρόδῳ, ζωηρὰ ὁμως παραμένει καὶ ἡ παλαιότερα ροδιακὴ παράδοσις. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων τεχνικῶν, τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος καὶ τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως, παρατηρεῖται ἀνταγωνιστικὴ τάσις, ἥτις ὁμως καταλήγει εἰς ἀρμονικὴν συμβίωσιν ἐπὶ πλείστων περιπτώσεων, οὕτω δὲ ἀμφότεραι αἱ τεχνικαὶ παρατηροῦνται ἐφ' ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου ἢ καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ζωφόρου. Ἐπὶ μιᾶς οἰνοχόης, παραδείγματος χάριν, ἡ μὲν ζωφόρος τοῦ σώματος (I) ἔχει διακοσμηθῆ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος, ἡ δὲ ζωφόρος τῶν ὤμων (II) διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως. Ἐπὶ τῆς ζωφόρου τῶν ὤμων παρατηροῦνται συνήθως

¹ Annuario 6-7, 1923-4, 270, εἰκ. 170, ἀριθ. 1.

τρεις παραλλαγαι: α) ζωφόρος, ἥς αἱ μορφαὶ καὶ τὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα εἶναι διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως· β) ζωφόρος, ἥς αἱ μορφαὶ εἶναι διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως, τὰ δὲ παραπληρωματικὰ κοσμήματα διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος· γ) ζωφόρος, ἥς αἱ μορφαὶ εἶναι διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως, στερεῖται δὲ παραπληρωματικῶν κοσμημάτων.

Ἡ τεχνικὴ ἐπεξεργασία τῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς παρουσιάζει ὁμοιότητα πρὸς τὴν τῶν ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ: ὑπάρχει ποικιλία ποιότητος τοῦ πηλοῦ μετὰ μικρᾶς ἢ ἐλαχίστης ποσότητος μαρμαρυγίου.

Ἐκ τῶν σχημάτων μνημονευτέα ἰδιαίτερος ἡ οἰνοχόη. Παρατηροῦνται δύο παραλλαγαι, ἡ ἑτέρα δὲ τούτων ἐμφανίζεται ἐν τῷ μεταβατικῷ ρυ-

Εἰκ. 172. Λήκυθος Ρόδου

θμῷ. Ἀμφότεραι αἱ παραλλαγαι παρουσιάζουσιν ὑψηλὸν λαϊμόν, πιθανῶς ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ σχήματος τῆς οἰνοχόης τοῦ ἀνατολίζοντος καὶ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (βλ. σ. 64). Κατὰ τὰ ἄλλα ὑφίσταται πιθανῶς συγγένεια τούτων μετὰ τῶν δύο τύπων (2 καὶ 3 σ. 137) τῆς οἰνοχόης τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ (κατηγορία Β).

Αἱ λαβαὶ τῆς οἰνοχόης τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς διακοσμῶνται ἐνίοτε μὲν ὡς αἱ λαβαὶ τῆς οἰνοχόης τοῦ ἀνατολίζοντος καὶ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (ἐξωτερικοὶ μίσχοι μελαμβαφεῖς, ἐσωτερικὸς μίσχος ἐξηρημένος), κατ' ἐξαιρέσειν δὲ ὡς αἱ λαβαὶ τῆς οἰνοχόης τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, πολλάκις ὅμως καὶ δι' ὀριζοντίων μελαμβαφῶν ραβδώσεων, σχηματίζουσῶν ἐνίοτε ἐπάλληλα τρίγωνα. Ἡ βάση τῆς οἰνοχόης τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς διακοσμῆται κατὰ κανόνα διὰ σειρᾶς ἀκτινωτῶν φύλλων.

Ἐκ τῶν λοιπῶν σχημάτων τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς μνημονευτέα εἶναι τὰ ἡμισφαιρικά ἀγγεῖα, ὁμοιάζοντα πρὸς τὰ γνωστά κυπριακὰ ἡμισφαιρικά ἀγγεῖα «γάλακτος» (milk-bowls) πιθανῶς δὲ καὶ ἐμμέσως ἐξαγόμενα ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν. Τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἀγγείων τούτων φέρει μελαμβραφῆς χρῶμα, συχνάκις δὲ ἐπὶ τῆς μελαμβραφῆς ταύτης ἐπιφανείας ὑπάρχουσι ζῶναι ἐκ πορφυροῦ χρώματος, ἐφ' ὧν διατηροῦνται ἐνίοτε ἴχνη λευκοῦ ἐπιθέτου χρώματος. Σπανιώτερον ἐπὶ τῆς μελαμβραφῆς ταύτης ἐπιφανείας παρατηροῦνται ἐγγάρακτα κοσμήματα, μεμονωμένα ἢ κατὰ ζώνας, φέροντα ἐπίθετον πορφυροῦν, ἐνίοτε δὲ καὶ λευκὸν χρῶμα (τεχνικὴ σχολῆς Βρουιλῆς, σ. 221). Ἔτι σπανιώτερον τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἀγγείων τούτων διακοσμεῖται ὡς καὶ τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῶν.

Ὁ δίνος παρουσιάζει ὠραίαν γραμμὴν, συνήθως δὲ διακοσμεῖται εἴτε διὰ παραστάσεων ζῶων ἐν ζωφόρῳ εἴτε διὰ διακοσμητικῶν φυτικῶν ἢ ἀφηρημένον θεμάτων ἢ καὶ ζῶων, ἐντὸς μετοπῶν. Τὰ λοιπὰ ἀγγεῖα—κρατήρες, ἀμφορεῖς, πινάκια, ὀπωροδόχαι, πώματα—δὲν παρουσιάζουσιν ἀξιόλογον στοιχεῖον. Παρατηρεῖται ἐπίσης μεμονωμένον δεῖγμα ἀμφοροειδοῦς ἀγγείου.

Ἐν τῇ ἐγγαράκτῳ τεχνικῇ τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς εἶναι δυνατόν νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ πλεῖστα ἀγγεῖα ἐκ Βρουιλῆς, ἀποτελοῦντα σχολὴν τοῦ ρυθμοῦ τούτου.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ ΜΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

Ἀγγεῖα τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς ἔχουσιν εὑρεθῆ ἔν Σμύρῃ (Bayraklı) ἐντὸς τοῦ πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Λυδῶν καταστροφῆς αὐτῆς στρώματος. Ἡ καταστροφή αὕτη εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετηθῇ εἰς τοὺς μεταξὺ 610-600 π.Χ. περίπου χρόνους, συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τῶν AKURGAL¹ καὶ J. M. COOK², βασιζομένην ἐπὶ τῶν κορινθιακῶν ἀγγείων, τῶν εὑρεθέντων ἐν τῷ στρώματι τούτῳ. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς ἐπομένως εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετηθῇ ἀπὸ τῶν μέσων τῆς προτελευταίας δεκαετίας τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος μέχρι τῶν μέσων τῆς τελευταίας δεκαετίας αὐτοῦ³. Πρὸς χρονολόγησιν τοῦ τέλους τοῦ ρυθμοῦ τούτου ἐξωτερικαὶ ἐν-

¹ AKURGAL, Bayraklı, 64.

² BSA 53-4, 1958-9, 25-7.

³ Ὑπάρχει τάσις καταβίβασης τῆς χρονολογίας τοῦ πρώιμου κορινθιακοῦ ρυθμοῦ κατὰ μίαν δεκαετίαν περίπου (βλ. Necro., 57. BSA 44, 1949, 169-84. AE 1953-4, 247 κ.έ.). Ἡ γνώμη περὶ ἐνάρξεως τοῦ ρυθμοῦ τούτου περὶ τὸ 600 π.Χ. (AM 74, 1959, 65) προσκρούει ἐπὶ δυσχερεῶν, ὡς ἀνέπτυξεν ἤδη ὁ J. M. COOK (BSA 53-4, 1958-9, 26), ἐξ ἄλλου δέ, δημιουργεῖ καὶ νέας δυσχερεῖας ὡς πρὸς τὴν συσχέτισιν κορινθιακῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ ροδιακῆς ἀφ' ἑτέρου ἀγγειογραφίας.

δείξεις σχεδόν ἐλλείπουσιν. Ἐκ τοῦ ταφικοῦ συνόλου τῆς Ἰαλυσοῦ (σ. 25 ἀρ. 17) εἶναι δυνατόν νά συναχθῆ, ὅτι ὁ ρυθμὸς οὗτος ἐξηκολούθησε μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος. Πλὴν τοῦ ταφικοῦ τούτου συνόλου, ὅπερ ἀνήκει καὶ εἰς πολλαπλὴν ταφήν, οὐδὲν ἄλλο στοιχεῖον ὑπάρχει πρὸς χρονολόγησιν τοῦ τέλους τοῦ ἐν λόγῳ ρυθμοῦ. Ἐκ τῶν τελευταίων ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τούτου εἶναι πιθανῶς τὰ φέροντα μελανόμορφον διακόσμησιν ἄνευ παραπληρωματικῶν κοσμημάτων. Πιθανῶς ἤμος ἢ ἔλλειψις τοιούτων κοσμημάτων ὀφείλεται καὶ εἰς ἐπίδρασιν κλάδου τινὸς τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου, παρουσιάζοντος ἀντίστοιχα παραδείγματα¹ (βλ. σ. 235). Περὶ τοῦ πιθανοῦ συνδέσμου τῆς μικρᾶς ταύτης ροδιακῆς ὁμάδος ἀγγείων καὶ τοῦ μελανομόρφου τύπου τῶν σαρκοφάγων οὐδὲν εἶναι δυνατόν νά λεχθῆ μετὰ βεβαιότητος, ὡς καὶ περὶ τινῶν τῶν μετὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος σαρκοφάγων καὶ τῆς συστοίχου ροδιακῆς τεχνικῆς τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς² (βλ. σ. 235).

Περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς παρατηρητέα καὶ τὰ ἀκόλουθα: Ἐνῶ ἡ ἀρχὴ τοῦ Ἀττικοῦ κορινθιάζοντος ρυθμοῦ φαίνεται οὐχὶ μεταγενεστέρη τοῦ κορινθιακοῦ μεταβατικοῦ ρυθμοῦ (βλ. παραπληρωματικὰ κοσμήματα, π.χ. ρόδακας ἐξ ἀπτομένων κοκκίδων), ἢ ἑναρξίς τοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς δὲν εἶναι δυνατόν νά τοποθετηθῆ πρὸ τοῦ πρώιμου κορινθιακοῦ ρυθμοῦ: ρόδακες ἐξ ἀπτομένων κοκκίδων ἐλλείπουσιν ἐκ τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆς τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς. Οὕτω ὁ ροδιακὸς ρυθμὸς τῆς μεικτῆς τεχνικῆς φαίνεται βαίνων παραλλήλως πρὸς ἀρκετὰ μέγα τμήμα τοῦ πρώιμου κορινθιακοῦ ρυθμοῦ καὶ πρὸς ἅπαντα τὸν μέσον κορινθιακὸν ρυθμὸν. Ἀξία μνείας τυγχάνει ἡ ἔλλειψις μακροσώμων ζώων καὶ θηρίων ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς πολλὰ παραδείγματα τοῦ πρώιμου κορινθιακοῦ ρυθμοῦ.

Ἡ χρονικὴ διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἐναρξέως τῶν δύο τούτων κορινθιάζοντων ρυθμῶν, τοῦ ροδιακοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς καὶ τοῦ Ἀττικοῦ κορινθιάζοντος μελανομόρφου (ἄλλως παλαιοαττικοῦ), προκαλεῖ τὰς ἀκολούθους παρατηρήσεις: Ὁ μεταβατικὸς καὶ πρώιμος κορινθιακὸς ρυθμὸς φαίνονται βαίνοντες παραλλήλως κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μετὰ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος καὶ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς ρυθμὸς παρουσιάζεται ἐν πολλοῖς ὡς ἀνεξάρτη-

¹ Necro., 64-5. BMQ 27, 1960, 31 κ.ἐξ., πίν. 8-9.

² Βλ. JOHANSEN ἐν Acta Archaeol. 13, 1942, 1-64. Περὶ τῶν σαρκοφάγων βλ. ἐπίσης R. M. Cook ἐν C.V.A. Λονδίνον 8, II D 9, 45 κ.ἐ.

τός πως ἐκδήλωσις ἀνατολικῆς ρεύματος, παρουσιάζοντος ἀσσυριαζόντα-φοινικικά στοιχεία. Ἀσσυριακά στοιχεία παρουσιάζονται ἐν τῇ ἀγγειογραφίᾳ τῆς Κορίνθου ἐνωρίτερον ἢ ἐν τῇ τῆς Ρόδου, παρουσιάζονται δὲ ταῦτα ἀμιγῆ, ἥτοι ἄνευ φοινικικῶν προσμείξεων. Ἡ Ἀττικὴ ἀγγειογραφία δέχεται στοιχεία τοῦ ἀσσυριακοῦ τούτου ρεύματος μέσθ τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου. Τοῦτο δὲ καὶ ὑποδηλοῖ, ὅτι ἡ Ἀττικὴ στερεῖται ἀμέσου ἐπικοινωνίας μετὰ τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς καθ' ἅπαντα τὸν ἑβδομον αἰῶνα (βλ. καὶ σ. 48). Ἐὰν ἡ Ἀττικὴ ἀγγειογραφία ἐδέχτο ἀσσυριακὰ ἢ ἀσσυριαζόντα στοιχεία ἐξ ἀμέσου τινὸς ἐπαφῆς μετὰ τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς καὶ οὐχὶ μέσθ τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου, θὰ παρουσίαζεν ἐκδήλωσιν ἐν τῇ ἀγγειογραφίᾳ αὐτῆς ἀνεξάρτητον τῆς τοῦ κορινθιακοῦ ρυθμοῦ, ἀντίστοιχον δὲ ἀπλῶς καὶ τοῦ κορινθιακοῦ (μεταβατικοῦ καὶ πρωίμου) καὶ τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος καὶ ἡ ροδιακὴ ἀγγειογραφία δέχεται ἐπίδρασιν ἐκ τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου, τὰ δάνεια ὅμως ταύτης ἐκ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας ἀφορῶσιν εἰς τὴν τεχνικὴν ἐπέτελεσιν τῆς διακοσμήσεως κυρίως. Ἡ λακωνικὴ ἀγγειογραφία, κατὰ τὴν ἄποψιν τοῦ LANE¹, δέχεται ἐπίδρασιν τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Κορίνθου πιθανῶς κατὰ τὴν δεκαετίαν 630-620 π.Χ., ἥτοι ὀλίγον ἀργότερον ἢ ἡ Ἀττικὴ, ἐνωρίτερον ὅμως ἢ ἡ ροδιακὴ ἀγγειογραφία. Ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ ἡ κορινθιακὴ ἐπίδρασις παρουσιάζεται περὶ τὸ 615-605 π.Χ. περίπου. Τὸ ροδιακὸν ὅμως πινάκιον τῆς Χιμαίρας ὑποδεικνύει, ὅτι δοκιμαὶ χαράξεως πιθανῶς ἤρχισαν ἐνωρίτερον ἐν Ρόδῳ, εἶναι ὅμως ἴσως ἀνεξάρτητοι τῆς ἐν λόγῳ κορινθιακῆς ἐπίδρασεως.

Τὰ ἀγγεῖα τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς εἶναι δυνατὸν νὰ διακριθῶσιν εἰς σύνολα ἀποτελοῦντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κλειστάς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦσαν ἐνόητος, ἥτοι: σχολάς, ἐργαστήρια ἢ ομάδας.

Ἡ μελέτη καὶ ἡ δημοσίευσίς τῶν λεγομένων μηλιακῶν ἀγγείων τοῦ Μουσείου τῆς Μυκόνου, ἅτινα παρουσιάζουσιν ὡσαύτως μεικτὴν τεχνικὴν, θὰ ἐπιτρέψῃ ἀσφαλῶς τὴν συναγωγὴν πλείονων συμπερασμάτων καὶ ὡς πρὸς τὸν χρόνον ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον καὶ τὰ στάδια τῆς διεσόδου τῆς κορινθιακῆς ταύτης ἐπίδρασεως ἐπὶ τῶν ἀγγειογραφικῶν τῶν νήσων καὶ τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ΚΟΝΤΟΛΕΟΝΤΟΣ², διατυπωθεῖσαν πρό τινος, ἅπας ὁ λεγόμενος μηλιακὸς ρυθμὸς ἔχει δημιουργηθῆ ἐν Πάφῳ.

¹ BSA 33, 1933-4, 122.

² Πβλ. Gnomon 34, 1962, 110 (Zur Lokalisierung der «melischen» Vasen).

Ο Μ Α Σ Π Ι Ν Α Κ Ι Ο Υ Γ Ο Ρ Γ Ο Υ Σ

Ἡ ὁμάς τοῦ πινακίου τῆς Γοργοῦς εἶναι δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς μεταβατικὴ ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ πρὸς τὸν ρυθμὸν μεικτῆς τεχνικῆς, περιλαμβάνει δὲ τρία τῶν ὠραιότερων δειγμάτων τῆς ροδιακῆς ἀγγειογραφίας. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα

Εἰκ. 173. Πινάκιον Λονδίνου 60·4·4·2 (λεπτομέρεια)

(πινάκια) φέρουσι παραστάσεις ἐκτελεσθείσας διὰ τῆς διὰ σκιαγραφίας, περιγράμματος καὶ χαράξεως τεχνικῆς. Ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ ἢ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆς προσέρχεται ἐξ ἐπιδράσεως τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας, ὡς ἐλέχθη ἤδη, ἀπαντᾷ δὲ κυρίως ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς. Ἡ ἐμφάνισις τῆς διὰ χαράξεως τεχνικῆς ὁμως ἐπὶ τῶν πινακίων τῆς ὁμάδος ταύτης (τῆς τοῦ πινακίου τῆς Γοργοῦς) δὲν ὀφείλεται ἴσως εἰς κορινθιακὴν ἐπίδρασιν, καθόσον τὰ ἀγγεῖα ταῦτα δὲν παρουσιάζουσιν ἐμφανῆ συγγένειαν μετὰ τῶν κορινθιακῶν ἀγγείων. Πιθανῶς ἢ τριπλῆ αὕτη τεχνικὴ (διὰ σκιαγραφίας, περιγράμματος καὶ χαράξεως) δὲν ἐπρόλαβε νὰ ἐξελιχθῇ, ἴσως λόγῳ τῆς ραγδαίας ἐξελιξέως τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ τῆς χαράξεως τεχνικῆς. Πιθανῶς ὁμως κατ' ἀρχὰς ἢ νέα ἐκ Κορίνθου διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆς συνεδυάσθη μετὰ τῆς ἐντοπίου διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος ροδιακῆς τεχνικῆς τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, πολὺ συντόμως ὁμως αἱ δύο αὗται τεχνικαὶ ἀπεχωρίσθησαν ἀλλήλων.

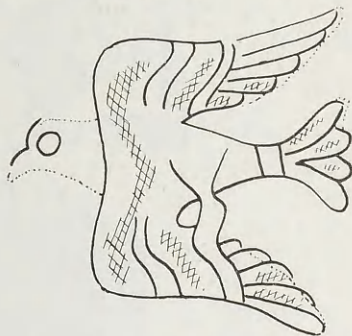
Εἰκ. 174. Πινάκιον Λονδίνου 60·4·4·2 (λεπτομέρεια)

Τὸ πινάκιον τοῦ Εὐφόρου παρουσιάζει τρία σημεῖα χορῆζοντα προσοχῆς: α) Τὸ λάμδα τῆς ἐπιγραφῆς, β) τὸ πτηνὸν ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν ἀσπίδων καὶ γ) τὴν σειρὰν τῶν λευκῶν κοκκίδων ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν ἀσπίδων. Τὸ λάμδα τῆς ἐπιγραφῆς ὑποδεικνύει τὸ ἀργεῖον ἀλφάβητον. Ὁ τύπος ὁμως τοῦ βῆτα τῆς ἐπιγραφῆς ἀπομακρύνεται σαφῶς τοῦ ἀργείου ἀλφάβητου, ἢ δὲ

ἄποψις τῆς JEFFERY¹ ὅτι πρόκειται περὶ τοπικοῦ τινος ἀλφαβήτου, κοινὴν ἔχοντος πηγὴν μετὰ τοῦ ἀργείου ἀλφαβήτου, φαίνεται πειστικῆ. Ἡ ἄποψις τοῦ ΒÖHLAU, ὅτι ὁ ἀγγειογράφος τοῦ πινακίου τοῦ Εὐφόροβου ἀντιγράφει ἀργεῖαν ἀσπίδα εἶναι ἐπίσης πιθανή (ἐν Ἀργεῖ εὐρίσκετο, συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν, ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ II 17, 3, ἡ ἀσπίς τοῦ Εὐφόροβου). Τὸ πτηνὸν ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν ἀσπίδων² τοῦ πινακίου τούτου ἀποτελεῖ μοναδικὸν δεῖγμα ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ τοῦ τύπου τούτου πτηνοῦ (εἰκ. 176). Αἱ λευκαὶ

Εἰκ. 175. Πινάκιον Λονδίνου 60·44·1
(λεπτομέρεια)

Εἰκ. 176. Πινάκιον Λονδίνου 60·44·1
(λεπτομέρεια)

κοκκίδες ἐπὶ τῆς ἐτέρας ἀσπίδος ἀποτελοῦσιν ἐπίσης μοναδικὸν δεῖγμα ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ. Καὶ τὸ πτηνὸν καὶ αἱ λευκαὶ κοκκίδες εἶναι δυνατὸν νὰ ἐρμηνευθῶσι συμφώνως πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ ΒÖHLAU, ὅτι δηλαδὴ ὁ ἀγγειογράφος ἀντέγραψεν ἀργεῖαν τινὰ ἀσπίδα.

Τὸ θέμα τῆς ποτνίας τῶν πτηνῶν εἶναι μᾶλλον σύνηθες θέμα τῆς ἀρχαϊκῆς τέχνης γενικῶς. Ὡς πρὸς τὸ θέμα αὐτοῦ τὸ πινάκιον τῆς Γοργούσ εἶναι δυνατὸν νὰ σχετισθῇ κυρίως πρὸς θραῦσμα πινακίου τῆς Μυκόνου³, ὅπερ φέρει παράστασιν θεᾶς, Γοργούσ ἴσως, ὡς ποτνίας τῶν πτηνῶν, εἶναι δὲ τοῦ λεγομένου μηλιακοῦ ρυθμοῦ (βλ. σ. 203). Τὰ πτηνὰ τοῦ ροδιακοῦ πινακίου τούτου φαίνεται ὅτι ἀκολουθοῦσι τὴν κλασσικὴν καμυ-

¹ The Local Scripts of Archaic Greece, 153, 353-4. Βλ. ἐπίσης WEBSTER ἐν Glotta 38, 1960, 256. ΝΟΤΟΠΟΥΛΟΝ ἐν Hesperia 29, 1960, 184-5, σημ. 25.

² Περὶ τῶν ἐπισημῶν τῶν ἀσπίδων βλ. S. Dow ἐν HSCP 53, 100-1, σημ. 17.

³ Olympia Bericht 7, 1961, 188, εἰκ. 102. Βιβλιογραφίαν περὶ τῶν συναφῶν παραστάσεων βλ. αὐτόθι 187-190. Περὶ τῆς Γοργούσ βλ. H. BESIG, Gorgo und Gorgoneion in der archaischen griechischen Kunst, 1937 καὶ G. RICCIONI ἐν Rivista dell' Istituto Nazionale d' Archeologia e Storia dell' Arte 9, 1960, 127 κ.έ. Περὶ τοῦ θέματος Γοργούσ καὶ πτηνῶν ἐν τῇ νεοελληνικῇ λαογραφίᾳ βλ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ, Ἱστορία τῶν Ἀθηνῶν, 352·6.

ραϊκήν παράδοσιν. Ἡ Γοργὸν φέρει «ἀρχαϊκὸν» χιτῶνα μετ' ἐμπροσθίου ἀνοίγματος, ἔχοντος ἐπ' αὐτοῦ λεπτὴν κάθετον ταινίαν «ἔξαστα»¹, ζώνην, βραχέϊας χειρῖδας μετὰ χρυσοῶν ἐπὶ τοῦ ἀνωτάτου μέρους τῶν βραχιόνων, στεφάνην ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ στίξιν ἐπὶ τῶν βραχιόνων, τῶν πήχεων καὶ τοῦ γυμνοῦ μηροῦ αὐτῆς. Ἡ στίξις αὕτη ἀνάγεται πιθανῶς εἰς προϊστορικὴν

Εἰκ. 177. Πινάκιον Λονδίνου 60·4·4·1 (λεπτομέρεια)

τινα παράδοσιν, μέσῳ ἀγνώστων πρὸς τὸ παρὸν ἐνδιαμέσων σταθμῶν, καθόσον ὁμοία στίξις ἐμφανίζεται καὶ ἐπὶ τῆς γυψίνης κεφαλῆς ἐκ τῆς ἀκροπόλεως τῶν Μυκηνῶν². Εἰς τὴν αὐτὴν παράδοσιν ἴσως ἀνάγεται καὶ ἡ στίξις τοῦ προσώπου γυναικείας μορφῆς ἐπὶ θραύσματος ροδιαζούσης ὀπωροδόχης ἐκ Berezan³.

Τὸ πινάκιον τῆς Γοργοῦς δὲν φαίνεται μεταγενέστερον τῆς δεκαετίας 630-620 π.Χ. Περὶ τὸ 610 π.Χ. εἶναι δυνατὸν νὰ τοποθετηθῇ τὸ πινά-

¹ AJA 64, 1960, 347 κ. ε.

² ΜΑΡΙΝΑΤΟΣ (Φωτογραφία ΗΙRΜΕR), Κρήτη καὶ Μυκηναϊκὴ Ἑλλάς, πίν. 141-42.

³ Archaeologia Sovjetskaja 1960, 2, 157, εἰκ. 1, ἀριθ. 3.

κιον τοῦ Εὐφόρβου. Εἰς τοὺς αὐτοὺς περίπου χρόνους εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετηθῇ τὸ πινάκιον τοῦ κριοῦ. Ὁ τύπος τοῦ κριοῦ τούτου προέρχεται ἴσως ἐξ ἄσσυριακοῦ τύπου (βλ. σ. 258). Τὸ πινάκιον τοῦτο ἐνθυμίζει ἐν μέρει καὶ τὸ πινάκιον τῶν Παρισίων τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ (σ. 84, ἀρ. 6), ὅπερ ἐσχετίσαμεν ἤδη πρὸς τὴν οἰνοχόην τοῦ Λονδίνου τοῦ μεταβατικοῦ ρυθμοῦ (σ. 182, ἀρ. 6).

1. Λονδίνον 60·4·4 2. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.32. Εἰκ. 173-174.

JHS 6, [1885, πίν. 59. ROSCHER, ML, I, 1706. BRUNN, Griech. Kunstgeschichte, εἰκ. 112. STUDNICZKA, Kyrene, 153, εἰκ. 30.

Γοργὸν τετραπτέρυγος¹ ὡς πότνια πτηνῶν.

2. Λονδίνον 60·4·4 1. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.39. Εἰκ. 175-177.

Εἰκ. 178. Πινάκιον Λονδίνου 64·10·7·5 (λεπτομέρεια)

PRINZ, Naukratis, 31. BRUNN, ἔ.ἀ. εἰκ. 114. BUSCHOR, Griech. Vasen, εἰκ. 62. BULLE, Der schöne Mensch, 161, εἰκ. 35. MUZ εἰκ. 117. SCHAAL, ἔ.ἀ. I, εἰκ. 8.

Μονομαχία Ἐκτορος καὶ Μενελάου περὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ Εὐφόρβου.

3. Λονδίνον 64·10·7·5. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.35. Εἰκ. 178.

SALZMANN, πίν. 51. BRUNN, ἔ.ἀ. εἰκ. 113. WALTERS, History of Ancient Pottery I, πίν. 24. ZERVOS, Rhodes, πίν. 10, εἰκ. 227.

Κριός.

ΣΧΟΛΗ ΟΙΝΟΧΟΗΣ ΟΞΦΟΡΔΗΣ

Τὰ ζῶα (αἰγαγροῦ) τῆς σχολῆς, εἰς ἣν ἀνήκει ἢ ἐν Ὁξφόρδῃ οἰνοχόῃ, παρουσιάζουσι τὰ ἀκόλουθα κοινὰ γνωρίσματα: ἐξωγκωμένην ὑπερμετωπικὴν χάραν τῆς κεφαλῆς, ἐνθυμίζουσαν ἀντίστοιχα παραδείγματα τῆς σχο-

¹ Γοργὸν τετραπτέρυγος ἀπαντᾷ καὶ ἀλλαχοῦ, π.χ. 1) ἐπὶ ἀναθηματικῆς πλακῶς τοῦ Μουσείου τοῦ Ἀκράγαντος (RICCIONI, ἔ.ἀ. εἰκ. 52). 2) ἐπὶ μελανομόρφου ἀττικῆς κύλικος τοῦ Βρεττ. Μουσείου (ἔ.ἀ. εἰκ. 39). 3) ἐπὶ σφραγιδολίθου ἐκ Κέρτζ (ἔ.ἀ. εἰκ. 40). 4) ἐπὶ κυπριακῆς σαρκοφάγου ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ (ἔ.ἀ. εἰκ. 17). 5) ἐπὶ χαλκοῦ εἰδωλίου τῆς Περαχώρας (ἔ.ἀ. εἰκ. 45).

λῆς τῶν νησσῶν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, σιμόν πως ρύγγος, ἐνίοτε δὲ μικρὰς γραμμὰς καθέτους ἐπὶ τῆς γραμμῆς τῆς κατατομῆς τοῦ προσώπου, λαμιδὸν συμπεπιεσμένον μετὰ τῆς ὁμοπλάτης, μακρὸν κορμόν, καμπύλην τονίζουσαν τὸ ἀπὸ τῆς νεφρικῆς χώρας μέχρι τῶν γλουτῶν τμήμα τῶν νώτων.

Οἶνοχόαι

1. Ὁξφόρδη G 119. 12. Ἑλληνίης. Ἐκ Ναυκράτιος.

C.V.A. 2 II D, πίν. 2, ἀριθ. 4-6. BSA 5, 1898-9, πίν. 7, ἀριθ. 1.

Ια: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ (πλὴν ἐνὸς ἐμβολίμου, ἀναπαυομένου) ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Ιβ: αἶγαροι βόσκοντες ἀριστερά. ΙΙ: πρὸς κέντρον καταλαμβάνομενον ὑπὸ ἀνθεμίου κύκνος (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως)· πλάγιον ἀνθέμιον πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς λαβῆς.

2. Ρόδος. 11544. Ἐξ Ἰαλυσοῦ, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 17. Ὑψ. 0.34.

Clara Rhodos 3, 76 ε., εἰκ. 67 πίν. Α. C.V.A. 2 II Dh, πίν. 7, ἀριθ. 1.

Ι: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. ΙΙ: πρὸς κέντρον καταλαμβάνομενον ὑπὸ ἀνθεμίου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν γούψ (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως)· ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς λαβῆς πλάγιον ἀνθέμιον.

3. Copenhagen 5607. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.358. Εἰκ. 179.

Nrulia, εἰκ. 114. C.V.A. II D, πίν. 77, ἀριθ. 3. Acta Archaeol. 13, 1942, 27, εἰκ. 16.

Ι: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. ΙΙ: λέων καὶ αἶγαρος ἀντωποί (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως)· ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς λαβῆς πλάγιον ἀνθέμιον.

4. Βερολίνον 2939. Ἑλληνίης. Ἐκ Ρόδου. Ὑψ. 0.39.

JdI 1, 1886, 139. JHS 6, 1885, 186, εἰκ. 3.

Ι: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. ΙΙ: λέων καὶ αἶγαρος ἀντωποί (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως)· πλάγιον ἀνθέμιον πρὸς λαβήν.

5. Μύκονος. Ἐκ Δήλου. Ὑψ. 0.39.

Délos X, πίν. 12, ἀριθ. 59. Acta Archaeol. 13, 1942, 10-11, 4a-b.

Ι: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. ΙΙ: Σφιγὲ καὶ κύκνος ἀντωποί (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως)· ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς λαβῆς πλάγιον ἀνθέμιον.

6. Λονδίνο 88· 6-1: 543, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.17×0.12.

Ι: αἶγαρος τρέχων ἀριστερά, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως ἴσῃ δευτέρου ὁμοίου αἰγάρου.

7. Ἐκ Λίνδου, θραῦσμα.

BLINKENBERG, Lindos, πίν. 46, ἀριθ. 985.

Ι: δύο αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως.

8. Heidelberg, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος.

C.V.A. πίν. 2, ἀριθ. 3.

I: αἶγαρος τρέχων δεξιά, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

9. Cambridge N 34, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.085×0.055.

C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 20.

I: αἶγαρος τρέχων δεξιά, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

Εἰκ. 179. Οἰνογόη ἐν Copenhagen

10. Παρίσιοι S 459, θραῦσμα ἐκ Κλαζομενῶν. 0.18×0.11.

I: δύο αἶγαροι βαδίζοντες δεξιά.

Ἄμφορες

1. Λονδίνον 94 11-1 310. Ἐξ Ἀμαθοῦντος. Ὑψ. 0.28. Εἰκ. 180.

A καὶ B: αἶγαρος τρέχων δεξιά, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

2. Βερολίνον 2944. Ἐκ Σιάνας. Ὑψ. 0.25.

JdI 1, 1886, 140.

A καὶ B: αἶγαρος τρέχων δεξιά, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

3. Βιέννη. Ἑλλιπής. Ἐκ Σιάνας. Ὑψ. 0.25.

AA 7, 1892, 170, εἰκ. 175.

A καὶ B: αἶγαρος τρέχων δεξιὰ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

4. Ἑξ Ἴστρου, θραῦσμα. Σφζ. μῆκος 0.10.

LAMBRINO, ἔ.ἀ. 246-7, B 2450, εἰκ. 210-11.

A: αἶγαρος τρέχων δεξιὰ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

Εἰκ. 180. Ἀμφορεὺς Λονδίνου

5. Λένινγκραντ, Συλλογὴ Levinsky 12995. Ἐκ Berezan.

Vroulia, 227-8, εἰκ. 116.

A καὶ B: αἶγαρος βαδίζων ἀριστερά.

Ἀμφοροειδῆ ἀγγεῖα

1. Ἐκ Berezan (Ostrow).

E. v. STERN, *Otzet o Raskophah na Ostrow Berezanji*, 16, εἰκ. 9: *Wissenschaftliche Zeitschrift der Martin-Luther Universität, Halle-Wittenberg II, 1952-3, τεῦχος 3, Gesellschafts- und sprachwissenschaftliche Reihe 2, πίν. 6, εἰκ. 2.*

Iα: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Iβ: αἶγαροι βαδίζοντες δεξιὰ. II, A καὶ B (:): λέων προσβάλλων ἔλαφον (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως).

Πώματα

1. Ἑξ Ἴστρου, θραῦσμα. Διάμ. 0.42.

LAMBRINO, ἔ.ἀ. 256, B 1631-2, εἰκ. 218-21.

Αἶγαροι τρέχοντες ἀριστερά, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως.

2. Βοστώνη, θραύσμα ἐκ Ναυκρατίος. 0.111×0.071.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 324.2, πίν. 35.

Δύο ζῶναι: α, αἶγαρος τρέχων δεξιὰ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως β, ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα

1. Λονδῖνον 86· 4·1· 986, θραύσματα ἐκ Ναυκρατίος. Διάμ. 0.27. Ὕψ. 0.115. Acta Archaeol. 13, 1942, 26, εἰκ. 15.

Ι. αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. ΙΙ: Α, πλάγιον ἀνθέμιον πρὸς λαβὴν· ταῦρος προσβαλλόμενος ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑπὸ λέοντος (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Β, πλάγιον ἀνθέμιον πρὸς λαβὴν· πτηνόν, λέων καὶ ταῦρος βαδίζοντες ἀριστερά (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ περὶ τὸ κατώτατον τμήμα. Ἐσωτερ. ζώνη γλωσσῶν καὶ ζώνη ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ (τεχνικὴ σχολῆς Βρουλιᾶς), ἐναλλὰξ δὲ λεπτότεραι ζῶναι μετὰ ροδάκων, μαιάνδρων κλπ. δι' ἐπιθέτου χρώματος.

2. Λονδῖνον 1924· 12·1· 966, θραύσμα ἐκ Ναυκρατίος. 0.13×0.06. Εἰκ. 181.

Ια: δύο αἶγαροι τρέχοντες ἀριστερά, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Ιβ: αἶγαρος βαδίζων δεξιὰ.

3. Λονδῖνον 88· 6·1· 532, θραύσματα ἐκ Ναυκρατίος. 0.34×0.20, 0.265×0.24.

Ια: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Ιβ: αἶγαροι βαδίζοντες ἀριστερά. ΙΙ: πάνθηρο καὶ ἴχνη αἰγάρου δεξιὰ (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ περὶ τὸ κατώτατον τμήμα Ἐσωτερ.: γλώσσαί, ἀνθέμια, ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ (τεχνικὴ σχολῆς Βρουλιᾶς).

Μετὰ τῶν ἀνωτέρω θραυσμάτων συνανήκουσι καὶ τὰ ἀκόλουθα δύο θραύσματα (ἀρ. 4 καὶ 5).

4. Ὁσφόρδη G 119· 39. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.055×0.05.

ΙΙ: κεφαλὴ πάνθηρος.

5. Λονδῖνον 1924· 12·1· 957. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.06×0.11.

ΙΙ: Πλάγιον ἀνθέμιον πρὸς λαβὴν.

6. Θάσος (ἀνασκαφαὶ 1911-56), θραύσμα 0.067×0.057.

GHALI-KAHIL, ἔ.ἀ. πίν. 2, 23.

Αἶγαρος δεξιὰ, κεφαλὴ ἀντιθέτως.

Εἰκ. 181. Θραύσμα Λονδίνου

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΟΙΝΟΧΩΗΣ ΠΑΛΕΡΜΟΥ

Αί δύο πρώται οίνοχοίαι τοῦ ἐργαστηρίου τῆς οἰνοχόης τοῦ Παλέρμου ἀποτελοῦσι μικρὰν ἐνότητα. Δευτέραν ἐνότητα ἀποτελοῦσι τέσσαρες οἰνο-

Εἰκ. 182. Θραῦσμα Λονδίνου

χόαι τοῦ αὐτοῦ ἐργαστηρίου (ἀρ. 6-9), ἐνθυμίζουσαι, λόγῳ τῆς ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν πλείστων ἐκ τῶν ἐπ' αὐτῶν εἰκονιζομένων αἰγάγων παρουσιαζομένης τοξοειδοῦς γραμμῆς, τὴν ομάδα τῆς ἐν Βουδαπέστη οἰνοχόης τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Οἰνοχόαι

1. Παλέρμον, ἐκ Γέλας. Ἑλληνίης.

ΜΑ 32, πίν. 82, ἀριθ. 1.

Ια: αἰγάγοι ἐγειρόμενοι, ἀριστερά, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Ιβ: αἰγάγοι βόσκοντες δεξιὰ. ΙΙ: κύκνος καὶ λέων πρὸς κέντρον, δεξιᾷ (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαραξέως).

2. Reading, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.095×0.07.

CV.A. II D, πίν. 22, ἀριθ. 12.

Ια: αἰγάγρος βαδίζων ἀριστερά. Ιβ: αἰγάγρος βαδίζων δεξιὰ ἕχνη δευτέρου ὁμοίου αἰγάγου.

3. Παλέρμον, ἐκ Γέλας. Ἑλληνίης.

ΜΑ 32, πίν. 82, ἀριθ. 3.

Ια: αἰγάγοι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες δὲ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἀντιθέτως. Ιβ: αἰγάγοι βόσκοντες ἀριστερά. ΙΙ: πτηνὸν πρὸς κέντρον καταλαμβάνομενον ὑπὸ ἀνθεμίου (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαραξέως).

4. Ὁξφόρδη G 119· 5, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.11×0.08.

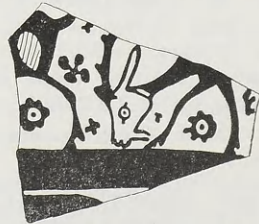
Ι: αἰγάγρος ἐγειρόμενος δεξιὰ καὶ αἰγάγρος βόσκων (;) δεξιὰ.

5. Λονδίνον 88· 6-1· 543 (;), θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.125×0.06. Εἰκ. 182.

Ι: δύο αἰγάγοι βόσκοντες δεξιὰ.

6. Ὁξφόρδη G 119· 9, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.08×0.04.

Ι: ἕχνη δύο αἰγάγων, βαδίζόντων δεξιὰ.

Εἰκ. 183. Θραῦσμα Cambridge

7. Ὁξφόρδη 1912· 34, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.075×0.005.
I: αἴγαγρος τρέγων δεξιὰ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.
8. Cambridge N 33a, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.065×0.005. Εἰκ. 183.
C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 19.
I: δύο αἴγαγροι βόσκοντες ἀριστερά.
9. Βοστώνη, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.081×0.047.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 321· 8, πίν. 34.
I: ἔλαφος βόσκουσα ἀριστερά.

Οἶνοχόαι ἢ Δινοκρατήρες (δῖνοι ἢ κρατήρες)

10. Βοστώνη, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.09×0.08.
JHS 44, 1924, πίν. 8, ἀριθ. 7. FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 321· 9. πίν. 34.
I: αἴγαγρος βόσκων ἀριστερά.
11. Βοστώνη, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.112×0.062.
JHS 44, 1924, πίν. 8, ἀριθ. 5. FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 321· 7, πίν. 34.
I: ἔλαφος βόσκουσα ἀριστερά.
12. Ὁξφόρδη G 119· 19, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.085.
C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 4.
I: ἔχνη δύο αἰγάγων βαδιζόντων ἀριστερά.
13. Ὁξφόρδη G 119· 14, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.075×0.04.
I: δύο αἴγαγροι βόσκοντες δεξιὰ.
14. Ὁξφόρδη 1912· 34, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.075×0.04.
I: αἴγαγρος, δεξιᾷ ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.
15. Λειψία, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος.
Αἴγαγρος, ἀριστερά.
16. Λειψία, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος.
Αἴγαγρος, ἀριστερά.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΑΓΓΕΙΩΝ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Τὰ ζῶα τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἐν Λονδίῳ ἀγγείων παρουσιάζουσι μεικτόν τινα τύπον, ἄλλοτε ἐμφανίζοντα χαρακτηριστικὰ τῶν ζῶων τῆς σχολῆς τῆς ἐν Ὁξφόρδῃ οἶνοχόης καὶ ἄλλοτε χαρακτηριστικὰ τῶν ζῶων τῆς σχολῆς τοῦ ἐν Παρισίοις δίνου (σ. 217). Τὸ κύριον γνώρισμα τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἐν Λονδίῳ ἀγγείων εἶναι ἡ διακόσμησις τῶν ζῶων δι' ἐπιθέτου πορφυροῦ χρώματος δισκοειδοῦς σχήματος¹ ἐπὶ τῆς ὠμοπλάτης καὶ τῶν γλουτῶν, ἐπιμήκους δὲ ἢ ἑλλειπσοειδοῦς ἢ ἄλλου τινὸς σχήματος ἐπὶ τῆς κοιλιακῆς

¹ Ὁμοία διακόσμησις ἀπαντᾷ ἤδη ἐπὶ τῆς Ὀλπης ἐξ ΑΙ Μίνα ἐν Eton (βλ. ἀνωτέρω εἰκ. 150).

χώρας, καὶ ἡ ἀντίστοιχος διακόσμησης τῶν φυτικῶν θεμάτων. Τὸ ἐργαστήριον τοῦτο ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ θραυσμάτων. Τὰ ὑπ' ἀριθ. 1-4 θραύσματα συνανήκουσι πιθανῶς. Τὸ ἐργαστήριον τοῦτο φαίνεται στενωδῶς συνδεόμενον πρὸς τὴν σχολὴν Βρουλιᾶς: πολλὰ τῶν ἀγγείων αὐτοῦ ἔφερον ἐν τῷ ἐσωτερικῷ αὐτῶν διακόσμησιν ἐξ ἐγγαράκτων θεμάτων μετ' ἐπιθέτου χρώματος.

Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα

1. Λονδῖνον 1924· 12·1· 961. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.065×0.08. Εἰκ. 184.

I: (δύο) αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ περὶ τὸ κατώτατον τμήμα. Ἐσωτερ.: γλῶσσαι, ἄνθος λωτοῦ (τεχνικὴ σχολῆς Βρουλιᾶς).

Εἰκ. 184. Θραῦσμα Λονδίνου

2. Λονδῖνον 1924· 12·1· 959. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.095×0.075.

I: (δύο) αἶγαροι βαδίζοντες ἀριστερά. II: ὑπὸ τὴν λαβὴν ἄνθος λωτοῦ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς λαβῆς πλάγιον ἀνθέμιον.

3. Cambridge N 32. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.085.

C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 18.

I: δύο αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ περὶ τὸ κατώτατον τμήμα. Ἐσωτερ.: γλῶσσαι (τεχνικὴ σχολῆς Βρουλιᾶς).

4. Λονδῖνον ἄν. ἀριθ. (534;). Ἐκ Ναυκράτιος. Δύο θραύσματα α: 0.17×0.085. β: 0.06×0.04.

α, I: αἶγαρος τρέχων δεξιὰ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως. Περὶ τὸ κατώτατον τμήμα: ἀκτινωτὰ φύλλα, ὑπεράνω δὲ τούτων ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ. Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ: γλῶσσαι καὶ δύο ζῶναι ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ (τεχνικὴ σχολῆς Βρουλιᾶς). β, I: αἶγαρος βαδίζων ἀριστερά. II: πλάγιον ἀνθέμιον πρὸς λαβὴν, μικρὸν ἀνθέμιον (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ: ἄνθος λωτοῦ (τεχνικὴ σχολῆς Βρουλιᾶς).

5. Λονδῖνον, ἄν. ἀριθ. 0.115×0.085.

I: αἶγαρος τρέχων ἀριστερά, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως (ἴχνη δευτέρου ὁμοίου αἰγάρου).

6. Λονδῖνον 1924· 12·1· 946 (δύο θραύσματα). Ἐκ Ναυκράτιος. α: 0.04×0.04, β: 0.09×0.055.

α, ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ: αἶγαρος βαδίζων ἀριστερά, ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ: αἶγαρος βαδίζων δεξιὰ. β, Ia: αἶγαρος βαδίζων δεξιὰ καὶ Ib: δύο αἶγαροι βαδίζοντες ἀριστερά. Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, Ia: αἶγαρος βαδίζων δεξιὰ, Ib: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

7. Λονδίνον 1924· 12-1· 225. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.06.
 Ια: αἶγαρος βαδίζων δεξιὰ, Ιβ: αἶγαρος βαδίζων ἀριστερά. ΙΙ: ἕχνη μυθικοῦ ὄντος (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, Ια: αἶγαρος βαδίζων δεξιὰ, Ιβ: ἄνθος καὶ κάλυξ λωτοῦ.
8. Λονδίνον, ἄν. ἀριθ. 0.07×0.03.
 Ια: αἶγαρος βαδίζων ἀριστερά. Ιβ: δύο ὅμοιοι αἶγαροι (ἕχνη). Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ: αἶγαρος βαδίζων δεξιὰ.
9. Λονδίνον 1924· 12-1· 944. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.05.
 Ι: ἕχνη βαδίζοντος αἰγάρου. ΙΙ: ἄνθος λωτοῦ ὑπὸ τὴν λαβήν, πλάγιον ἀνθέμιον ἔνθεν τῆς λαβῆς. Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ, μαίανδρος.
10. Λονδίνον 1924· 12-1· 945. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.055.
 Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ, μαίανδρος.
11. Λονδίνον 1924· 12-1· 948. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.05×0.03.
 Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ, μαίανδρος.
12. Ἀθῆναι, Βρετανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.085×0.075.
 Ια: ἕχνη. Ιβ: αἶγαρος τρέχων δεξιὰ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως (ἕχνη ὁμοίου δευτέρου αἰγάρου). Ιγ: ἕχνη. Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ: γλῶσσαι καὶ ἄνθη λωτοῦ (τεχνικὴ σχολὴ Βρουλιᾶς).
13. Λονδίνον 1924· 12-1· 961. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.08×0.085.
 Ι: αἶγαρος τρέχων δεξιὰ (ἕχνη). Περὶ τὸ κατώτατον τμήμα: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.
14. Λονδίνον 1924· 12-1· 965. Ἐκ Ναυκράτιος 0.045×0.04.
 ΙΙ: κύκνος νηχόμενος δεξιὰ (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως), μαίανδρος. Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ: ἄνθη καὶ κάλυξ λωτοῦ, μαίανδρος.
15. Λονδίνον 1924· 12-1· 971. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.02×0.04.
 Ια καὶ Ιβ: ἕχνη αἰγάρου. Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ: ἕχνη αἰγάρου βαδίζοντος δεξιὰ.
16. Λονδίνον 1924· 12-1· 948. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.045×0.05.
 Ι: ἕχνη τρέχοντος αἰγάρου δεξιὰ, ἔχοντος τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως. Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ, Ια: ἕχνη βαδίζοντος αἰγάρου ἀριστερά, Ιβ: ἕχνη βαδίζοντος αἰγάρου δεξιὰ.
17. Χίος, θραῦσμα (ἀνασκαφαὶ Boardman). Σφς. πλάτ. 0.097.
 Ι καὶ ΙΙ: δύο αἶγαροι, βόσκοντες ἀριστερά.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΟΙΝΟΧΟΗΣ ΜΥΚΟΝΟΥ

Τὸ ἐργαστήριον τῆς οἰνοχόης τῆς Μυκόνου παρουσιάζει μορφὰς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος, ἐμφανιζούσας τὰ ἀκόλουθα χαρακτηριστικά: Ὁ κορμὸς τῶν ζώων ἐνθυμίζει τὸν κορμὸν τῶν ζώων τῆς σχολῆς

τῆς ἐν Ὁξφόρδῃ οἰνοχόης καὶ τοῦ ἐργαστηρίου τῶν ἐν Λονδίνῳ ἀγγείων, ἡ δὲ κατατομή τῆς κεφαλῆς αὐτῶν ἐνθυμίζει τὴν κατατομὴν τῆς κεφαλῆς τῶν ζῶων τοῦ ἐργαστηρίου τῆς οἰνοχόης τοῦ Παλέριμου, φέρουσα ἐλάχιστα ἐξωγκωμένην τὴν ὑπερμετωπικὴν χώραν.

Οἰνοχόαι

1. Μύκονος. Ἐκ Δήλου. Ὑψ. 0.365.

Δέλος X, πίν. 12 (60). Rev. de l'art anc. et mod. 31, 1912 I. 347.

I: πέντε αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. II: λέων καὶ αἶγαρος ἀντωποὶ (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαραξέως)· πλάγιον ἀνθέμιον ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς λαβῆς.

2. Cambridge N 33, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.09×0.08. Εἰκ. 185.

C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 14.

I: αἶγαρος ἐγειρόμενος δεξιᾷ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

3. Cambridge N 233, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.20×0.12.

C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 25.

I: δύο ἐγειρόμενοι αἶγαροι, ἀντωποὶ καὶ ἀντίστερνοι, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Ἦχνη τρίτου ὁμοίου αἰγάρου.

4. Ὁξφόρδη 1925. 608, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.11×0.11.

C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 14.

I: αἶγαρος τρέχων δεξιὰ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

5. Ὁξφόρδη G 119· 15, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.105×0.07.

C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 9.

I: δύο αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως.

6. Cambridge N 230, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.05×0.065.

C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 16.

I: αἶγαρος δεξιᾷ. II: ἴχνη αἰλουροειδοῦς (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαραξέως).

Εἰκ. 185. Θραῦσμα Cambridge

Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα

1. Λονδίνον 86· 4· 1090, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.14.

JHS 44, 1924, πίν. 8, ἀριθ. 11.

I: αἶγαρος τρέχων δεξιὰ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως· πλάγιον ἀνθέμιον πρὸς λαβὴν.

2. Λονδίνον 1911· 6·6· 75, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.11.

JHS 44, 1924, πίν. 8, ἀριθ. 14.

I: δύο αἶγαροι τρέχοντες (;), δεξιὰ, τρίτος αἶγαρος ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

II: Ἰχνη ζωφόρου περὶ τὸ κατώτερον μέρος.

3. Λειψία, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος.

I: αἶγαρος, τρέχων πρὸς ἀνθέμιον ἀριστερά.

ΣΧΟΛΗ ΔΙΝΟΥ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Τὰ πλεῖστα τῶν σφριζομένων ἀγγείων ἢ θραυσμάτων, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τὴν σχολὴν τοῦ ἐν Παρισίοις δίνου, εἶναι πιθανῶς ἔργα τοῦ αὐτοῦ ἀγγειογράφου. Τὰ εἰκονιζόμενα ἐπὶ τῶν ἀγγείων ἢ τῶν θραυσμάτων τούτων ζῶα ἔχουσι κορμὸν μᾶλλον συμπαγῆ, οὐγγος σιμόν, ὄφρυν τοξοειδοῦς πρὸς τὰ ἄνω ἀπολήξεως, ἐνθυμίζουσαν τὴν τεχνοτροπίαν τῆς οὐμάδος Γ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, ὁμοίαν περὶπου γραμμὴν ὑπὸ τὸν ὀφθαλμόν, ἔκφρασιν προσώπου «σαττανικήν», σκέλη συμπεπιεσμένα (βλ. σ. 88). Τινὰ τῶν ἀγγείων τούτων, ὡς καὶ τινὰ τοῦ ἐργαστηρίου ἀγγείων τοῦ Λονδίνου, φέρουσι καὶ διακόσμησιν διὰ τῆς τεχνικῆς τῆς σχολῆς Βρουλιᾶς.

Δινοκρατῆρες

1. Παρίσιοι E 659. Συλλογῆς Campana. Πίν. 12.

M. Piot 1, 1894, πίν. 4. BUSCHOR, Griech. Vasen², εἰκ. 99. PHARMAKOPHISKV, ἔ.ἀ. πίν. 10, ἀριθ. 4. Vroulia, εἰκ. 87.

Iα: αἶγαροι βαδίζοντες δεξιὰ. Iβ: μετόπαι, φέρουσαι αἶγαρον ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀνθεμίου ἢ ἀνθέμιον. II: οὐμάδες ζῶων καὶ ἄλλων μορφῶν, ὡς λέων προσβάλλον ἔλαφον, γρῦν καὶ κύκνος ἔνθεν καὶ ἔνθεν κεντρικοῦ ἀνθεμίου κ.ἀ. (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Λαιμός: Σφίγξ (ὁμοίως). Περὶ τὸ κατώτατον τμήμα: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

2. Copenhagen. Ἐκ Βρουλιᾶς. Ὑψ. 0.53.

Vroulia, 131-2, πίν. 14a, b, c, πίν. 15. Vases sicyoniens, 124, εἰκ. 96. Acta Archaeol. 13, 1942, 24-25, εἰκ. 13-4.

Iα: αἶγαροι βόσκοντες ἀριστερά. Iβ: αἶγαροι βόσκοντες δεξιὰ. Iγ: οὐμάδες ζῶων καὶ ἄλλων μορφῶν, ὡς ἔλαφος προσβαλλομένη ὑπὸ δύο λεόντων, αἶγαρος ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀνθεμίου (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). II: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Λαιμός: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ. Περὶ τὸ κατώτατον τμήμα: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

3. Tübingen.

Werkstätten, πίν. 12, ἀριθ. 5.

Iα: αἶγαροι βαδίζοντες ἀριστερά. Iβ: αἶγαροι βαδίζοντες δεξιὰ. Λοιπὴ διακόσμησης μὴ ἀπεικονιζομένη.

4. Ὀξφόρδη G 119· 26, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.05. Εἰκ. 189.
C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 40.

Ια: ἴχνη αἰγάγου. Ιβ: δύο αἰγάγοι βαδίζοντες ἀριστερά. (Ἡμισφαιρικὸν ἀγγεῖον κατὰ τὴν PRICE.)

Εἰκ. 186. Θραῦσμα Λονδίνου

Εἰκ. 187. Θραῦσμα Ὀξφόρδης

5. Βοστώνη, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.092×0.075.

FAIRBANKS, ἔ.δ. ἀριθ. 321.10, πίν. 34.

Ια: ἴχνη. Ιβ: δύο αἰγάγοι βόσκοντες ἀριστερά.

Εἰκ. 188. Θραῦσμα Univ. College

Εἰκ. 189. Θραῦσμα Ὀξφόρδης

6. Σάμος, ἑλληνίς.

AM 54, 1929, 21, εἰκ. 15, 3.

Ια: αἰγάγοι τρέχοντες ἀριστερά, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Ιβ: ἔλαφοι βαδίζουσαι ἀριστερά. ΙΓ: ὀμάδες ζώων ἢ μυθικῶν μορφῶν κατὰ μετόπας ἤτοι ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀνθεμίου κ.ά. (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Περὶ τὸ κατώτατον τμήμα: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ. Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο παρουσιάζει «μανιερισμὸν» τίνα εἶναι δὲ πιθανῶς μίμησις τοπικοῦ τινος ἐργαστηρίου.

Οἰνοχόη ἢ δῖνος

1. Παλέριον. Ἐκ Γέλας. Ἑλληνίης.

MA 32, πίν. 83, ἀριθ. 2.

Ια: αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Ιβ: αἶγαροι βόσκοντες ἀριστερά. ΙΙ: κόπρος (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Τὸ ἀγγεῖον τοῦτο παρουσιάζει διπλὴν σειρὰν μεγάλων κοκκίδων ὑπὸ τὸν λαμὸν ἀντὶ τῶν συνήθων γλωσσῶν.

Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα

1. Λονδῖνον 1924-12-1-962, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.08×0.115. Εἰκ. 186.

Ια: αἶγαρος βαδίζων δεξιὰ. Ιβ: δύο αἶγαροι βαδίζοντες ἀριστερά. Ἐπὶ τοῦ ἔσωτερικοῦ: ἀνθέμια, γλῶσσαι (τεχνικὴ σχολῆς Βρουλιᾶς).

2. Λονδῖνον, Univ. College, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.045. Εἰκ. 188.

Ια: αἶγαρος βαδίζων ἀριστερά.

3. Ὁξφόρδη G 119-27, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.08×0.04. Εἰκ. 187.

C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 39.

Ια: αἶγαρος βόσκων ἀριστερά. Ιβ: (δύο) αἶγαροι βόσκοντες δεξιὰ. Ιγ: (δύο) αἶγαροι βόσκοντες ἀριστερά.

Τὰ ἀκόλουθα θραύσματα εὐρίσκονται πλησίον τῆς τεχνοτροπίας τῆς σχολῆς τοῦ δίνου τῶν Παρισίων:

1. Λονδῖνον 1924-12-1-949. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.04.

Ι: αἶγαρος βαδίζων ἀριστερά. Ἐσωτερ.: ἕχνη δύο αἰγῶν βαδιζόντων δεξιὰ. Κάτωθεν αὐτῶν ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

2. Λονδῖνον 1924-12-1-941. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.03×0.04.

Ι: αἶγαρος βαδίζων δεξιὰ. Ἐσωτερ.: ὅμοιος αἶγαρος.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΘΡΑΥΣΜΑΤΩΝ READING

Τὸ ἐργαστήριον τῶν ἐν Reading θραυσμάτων χαρακτηρίζεται ὑπὸ ζώων δολιχοκεφάλων, ὁμοιάζει δὲ κατὰ τοῦτο πρὸς τὴν τεχνοτροπίαν ἀγγείων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ (βλ. εἰκ. 40). Τὰ δύο ἐν Reading θραύσματα ἀνήκουσιν εἰς ἀγγεῖα, διακοσμηθέντα πιθανῶς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀγγειογράφου. Ἡ τεχνοτροπία τοῦ θραύσματος τοῦ Καίρου πλησιάζει καὶ πρὸς τὴν τῆς σχολῆς τοῦ δίνου τῶν Παρισίων.

Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα

1. Ὁξφόρδη G 119-13, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.115×0.09.

C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 21.

Ι: δύο αἶγαροι βόσκοντες ἀριστερά. ΙΙ: ἕχνη ἀνθεμίου παρὰ τὴν λαβὴν, ἰστάμενον τρίγωνον ὑπ' αὐτήν.

2. Ὁξφόρδη G 119·29, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.095×0.065.

C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 38.

I: δύο αἰγάγοι βόσκοντες ἀριστερά, ἕχνη τρίτου ἀναπαυομένου. II: ἕχνη γουπός (;) (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως).

Κλειστά ἀγγεῖα

1. Reading, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.05.

C.V.A. 2 II D, πίν. 22, ἀριθ. 13.

I: ἕχνη αἰγάγου βαδίζοντος ἀριστερά. II: ἕχνη δύο αἰγάγων βαδίζόντων δεξιὰ.

Εἰκ. 190. Θραῦσμα Reading

Εἰκ. 191. Θραῦσμα Cambridge

2. Reading, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.04. Εἰκ. 190.

C.V.A. 2 II D, πίν. 22, ἀριθ. 23.

I: ἕχνη δύο αἰγάγων βοσκόντων ἀριστερά.

3. Κάϊρον 26.138. Θραῦσμα ἐξ Σαΐδος.

EDGAR, ἔ.ἀ. πίν. 2.

Iα: αἰγάγοι βόσκοντες ἀριστερά. IIβ: ὅμοιοι αἰγάγοι.

ΟΜΑΣ ΘΡΑΥΣΜΑΤΩΝ CAMBRIDGE

Ἡ ὁμάς τῶν ἐν Cambridge θραυσμάτων παρουσιάζει ζῶα μετ' ἐξωγκωμένης ὑπερμετωπικῆς χώρας καὶ παραπληρωματικά κοσμήματα, ἐνθυμιζοντά πως κηλίδας. Τὰ δύο ἐν Cambridge θραύσματα φαίνονται ἔργα τοῦ αὐτοῦ πιθανῶς ἀγγειογράφου.

Ἡμισφαιρικά ἀγγεῖα (θραύσματα)

1. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 29. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.05.

Αἰγάγος τρέχων ἀριστερά ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως, ἕχνη δευτέρου ὁμοίου.

2. Cambridge N 229. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.05. Εἰκ. 191.

C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 12.

IIα: Αἰγάγος ἀναπαυόμενος πρὸς τὰ δεξιὰ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως καὶ δεξιᾷ αὐτοῦ ἄνθος λατοῦ.

3. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.05.

I: αἶγαροι βαδίζων δεξιὰ, ἴχνη δευτέρου. II: πλάγιον ἀνθέμιον.

4. Λονδίνον 1924· 12·1· 964. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.14×0.65.

Δύο αἶγαροι τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως. Ἐσωτερ: ἄνθος καὶ κάλυξ λωτοῦ (τεχνικὴ σχολῆς Βρουλιᾶς).

Κλειστὰ ἀγγεῖα (θραύσματα).

1. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 25. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.055.
Δύο αἶγαροι βαδίζοντες ἀριστερά.

2. Λονδίνον 1924· 12·1· 979 (δύο συνανήκοντα θραύσματα). Ἐκ Ναυκράτιος.
0.077×0.145.

I: δύο αἶγαροι βαδίζοντες ἀριστερά. Περὶ τὸ κατώτατον τμήμα: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

Πρὸς τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ θραύσματος τούτου τοῦ Λονδίνου πλησιάζει ἡ τεχνοτροπία τοῦ κατωτέρου θραύσματος ἡμισφαιρικοῦ ἀγγείου:

1. Λονδίνον 1924· 12·1· 1004. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.11×0.04.

Αἶγαρος ἀναπαινώμενος πρὸς τὰ ἀριστερά, ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ ἕτερος αἶγαρος βαδίζων ἀριστερά. Περὶ τὸ κατώτερον τμήμα: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

ΣΧΟΛΗ ΒΡΟΥΛΙΑΣ

Ἡ σχολὴ Βρουλιᾶς παρουσιάζει τεμάχια, ὧν πολλὰ εὐρέθησαν ὑπὸ τοῦ ΚΙΝΣΗ ἐν «Βρουλιᾷ». Συνεσχέτισθησαν δὲ τὰ τεμάχια ταῦτα ἐκ «Βρουλιᾶς» πρὸς παλαιότερα, ἐν Παρισίοις καὶ ἀλλαχοῦ, εὐρήματα τοῦ ΚΙΝΣΗ, συνάψαντος ἐν τῇ δημοσιεύσει αὐτοῦ ἐκτενὴ κατάλογον τῶν συναφῶν πρὸς αὐτὰ ἀγγείων¹. Ὁ κατάλογος οὗτος εἶναι δυνατὸν νὰ συμπληρωθῇ καὶ διὰ νεωτέρων εὐρημάτων, ἰδίᾳ ἐκ τῶν ἰταλικῶν ἀνασκαφῶν².

Ἡ τεχνοτροπία τῆς σχολῆς «Βρουλιᾶς» ἐμφανίζει κυρίως φτυκὰ καὶ ἀφηρημένα θέματα, σπανιότερον ζῶα, κεχαραγμένα ἐπὶ τῆς μελαμβαφοῦς ἐπιφανείας τῶν ἀγγείων (τεχνικὴ σχολῆς Βρουλιᾶς). Τὰ θέματα ταῦτα ποικίλλονται συνήθως διὰ πορφυροῦ, ἐνίοτε καὶ διὰ λευκοῦ, ἐπιθέτου χρώματος.

Τὰ πλείεστα τῶν ἀγγείων τῆς σχολῆς Βρουλιᾶς εἶναι κύλικες, ἔχουσαι λεπτότατα τοιχώματα, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ οἰνοχοαί³ καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀγγεῖα⁴. Τὸ σχῆμα καὶ τὰ λεπτὰ τοιχώματα τῶν κύλικων ὑποδηλοῦσι πιθα-

¹ Vroulia, 174 κ.έ.

² Π.χ. Clara Rhodos, 3, εἰκ. 11, 12, 120, 275. C.V.A. Rhodos II Dm, πίν. 3, ἀριθ. 1, 2, 5 καὶ πίν. 4, ἀριθ. 1-2.

³ Π.χ. Vroulia, πίν. 11, ἀριθ. 1-3. Λονδίνον 1924· 12·1· 941, 88· 6·1· 573. Ὁξφόρδη 185· 1888.

⁴ Βλ. R. M. Cook, Greek Painted Pottery, 141: a few clumsy amphorae and stamnoi go with the cups. Βλ. αὐτόθι 140·1 περὶ τῆς ἐξελίξεως τοῦ σχήματος τῆς κύλικος ἐκ παλαιότερων ροδιακῶν (ὑστέρων γεωμετρικῶν) σχημάτων.

νώτατα μεταλλικά πρότυπα. Μεταλλικά πρότυπα ύποδηλοιῶ ἐπίσης καὶ ἡ τεχνικὴ τῆς σχολῆς Βρουλιᾶς γενικῶς: μορφαὶ κεχαραγμέναι ἐπὶ τῆς σκοτεινῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀγγείου-διακοσμούμεναι δι' ἐπιθέτου πορφυροῦ καὶ πολλάκις διὰ λευκοῦ χρώματος. Ὑπὸ τὸ χεῖλος τινὲς τῶν κυλίκων παρουσιάζουσι γεωμετρούσασαν διακόσμησιν. Ὅμοια διακόσμησις ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ ροδιακῶν κυλίκων τοῦ ἑβδόμου αἰῶνος.

Ἡ τεχνικὴ τῆς σχολῆς Βρουλιᾶς ἀπαντᾷ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀγγείων τινῶν τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, δινοκρατήρων καὶ ἡμισφαιρικῶν ἀγγείων κυρίως, ἐργαστηρίων καὶ σχολῶν συστοίχων τῆς σχολῆς Α (βλ. κατωτέρω), ὡς καὶ παρὰ τῇ σχολῇ ταύτῃ. Τὰ ἐργαστήρια καὶ αἱ σχολαὶ αὗται ἐξ ἄλλου παρουσιάζουσι τὸ περίγραμμα τῶν ἐσκιαγραφημένων μορφῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον αὐτοῦ, ἐγγάρακτον ἀπηχοῦσι δὲ πιθανῶς ἑλαφρὰν ἐπίδρασιν ἐκ τῆς σχολῆς Βρουλιᾶς καὶ εἶναι δυνατόν νὰ ἐντοπισθῶσιν οὐχὶ μακρὰν τῆς θέσεως «Βρουλιά». Ἡ παρουσιαζομένη τέλος πολυχρωμία ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων, φυτικῶν κυρίως, ἀπηχεῖ ἴσως ἐπίδρασιν τινὰ ἐκ Κύπρου, ἐν Βρουλιᾷ ἴσως ἐκδηλωθεῖσαν (βλ. καὶ σ. 186).

Ἡ ἀρχὴ τῆς σχολῆς Βρουλιᾶς εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετηθῇ παραλλήλως πρὸς τὸν ροδιακὸν μεταβατικόν (σ. 175) ρυθμόν: τὸ σχῆμα οἰνοχόης τῆς σχολῆς ταύτης ἀκολουθεῖ τὸ σχῆμα τῆς οἰνοχόης τοῦ μεταβατικοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ¹. Ἡ σχολὴ Βρουλιᾶς φαίνεται κατὰ τὰ ἄλλα συμβαδίζουσα μετὰ τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς.

ΣΧΟΛΗ Α ΤΗΣ ΔΙΑ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΞΕΩΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

Αἱ σχολαὶ τῆς οἰνοχόης τῆς Ὁξφόρδης, τοῦ δίνου τῶν Παρισίων καὶ τὸ ἐργαστήριον ἀγγείων τοῦ Λονδίνου παρουσιάζουσιν ἀγγεῖα καὶ θραύσματα διακεκοσμημένα διὰ τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῆς. Τινὰ τῶν τεμαχιῶν τούτων ὅμως σφύζουσι καὶ διακόσμησιν, ἐκτελεσθεῖσαν διὰ τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆς. Χαρακτηριστικὸν τῆς ἐγκαράκτου τεχνοτροπίας τῶν τεμαχιῶν τούτων εἶναι ἡ διὰ χαράξεως δῆλωσις κατὰ κανόνα τοῦ πλεῖστον τῆς περιμέτρου τῶν ζώων, ὡς καὶ τῶν μυθικῶν ὄντων, ἀπηχοῦσα πιθανὴν ἐπίδρασιν τῆς σχολῆς Βρουλιᾶς, ὡς ἐλέχθη ἤδη, ἢ καὶ ἀγγείων τινῶν τοῦ κορινθιακοῦ ρυθμοῦ². Χαρακτηριστικὸν αὐτῆς ἀποτελοῦσιν ἐπίσης καὶ τὰ δρεπανοειδῆ ἐγγάρακτα πτερὰ τῶν πτηνῶν ἢ τῶν μυθικῶν ὄντων, ὡς καὶ ἡ ἐναλλάξ διακόσμησις αὐτῶν δι' ἐπι-

¹ Vroulia, πίν. 11, ἀριθ. 1-3.

² Βλ. παραδείγματα: AJA 63, 1959, πίν. 87, ἀριθ. 1-4.

θέτου πορφυροῦ χρώματος. Τὴν ἀνωτέρω τεχνοτροπίαν ἀκολουθοῦσι καὶ τὰ ἀκόλουθα θραύσματα:

Δινοκρατήρες

1. Λονδίνον 1924· 12·1· 980. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.10×0.09.
Λέων βαδίζων δεξιὰ, ἔγνη δευτέρου (;).
2. Cambridge N 243. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.14×0.06.
C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 38.
Λέων προσβάλλων ταῦρον.
3. Λονδίνον 86· 4·1· 1097. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.08×0.08.
Λέων προσβάλλων αἶγαρον.
4. Cambridge N 94·6 (;). Ἐκ Ναυκρατίος. 0.10×0.10.
Ἄνθέμιον καὶ πρὸ αὐτοῦ ἡμικαθήμενος λέων.
5. Λονδίνον 86· 4·1· 1084. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.085×0.08.
Γρύψ, ἀριστερᾶ.
6. Λονδίνον 1924· 12·1· 991. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.17×0.075.
Σφιγξ ἢ Σειρήν, δεξιᾶ.
7. Ὁξφόρδη G 552. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.09×0.06.
Σφιγξ ἢ σειρήν, ἀριστερᾶ, ἔγνη αἰλουροειδοῦς ἀριστερᾶ.
8. Λονδίνον 86· 4·1· 1001. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.08×0.16.
Ἴγνη γουπός, ἀριστερᾶ· σειρήν, δεξιᾶ καὶ ἀνθέμιον.
9. Ἐκ Berezan. 0.18.
Archaeologia Sovjetskaja 1960, 2, 165, εἰκ. 13.
Τρεῖς Σφίγγες, ἀριστερᾶ. Ἀντίνοτοι σπεῖραι ἐπὶ τῆς λαβῆς.
10. Ἐκ Σμύρνης.
AKURGAL, Bayraklı, πίν. 11 b.
Σειρήν, ἀριστερᾶ.
11. Λονδίνον 88· 6·1· 395. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.185×0.14.
Σειρήν, δεξιᾶ. Τμῆμα ἐπιγραφῆς ἐγκαράκτου.
12. Reading. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.11×0.07.
Σειρήν, ἀριστερᾶ.
13. Λονδίνον 86· 4·1· 1086. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.55×0.55.
Κύνος, ἀριστερᾶ.
14. Κάιρον 26· 140. Ἐξ Αἰγύπτου. Σφξ. ὕψ. 0.75.
EDGAR, ε.ἀ. πίν. 2.
Σφιγξ, ἀριστερᾶ.
15. Λονδίνον 88· 6·1· 541. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.15×0.11. 0.13×0.06.
α: Πτηνὸν προσβαλλόμενον ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑπὸ Σφιγγός β: Ἴγνη αἰγάγου.
Τμῆμα ἐπιγραφῆς ἐγκαράκτου.

16. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.221.×0.083.

FAIRBANKS, ξ.ά. ἀριθ. 318, 1, πίν. 34.

Γρύψ, ἀριστερά.

17. Cambridge N 26. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.08×0.065.

C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 32.

Τρεῖς ζῶναι: ἕχνη ζεύγους ἀντωπῶν αἰγάγων (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος). Πτηνὸν καὶ γρύψ ἀντωποῖ. Ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

18. Cambridge N 241. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.055.

C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 40.

Πτηνόν, ἀριστερά.

Εἰκ. 192. Θραῦσμα Λονδίνου

19. Λονδίνον 86·4·1· 1123. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.15×0.09. Εἰκ. 192.

I: κάπρος προσβαλλόμενος ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑπὸ λέοντος. II: ἄνθος λωτοῦ (ἕχνος ἐτέρου).

20. Ὁξφόρδη G 120. 1. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.12×0.05.

C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 36.

Ἄνθήμεον καὶ πρὸ αὐτοῦ προτομή γρυπός.

21. Cambridge Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 19. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.12×0.125. Πίν. 13γ.

Δύο ζῶναι: Iα, ἀνθήμεον καὶ πρὸ αὐτοῦ προτομή γρυπός· Iβ, αἰγάγρος, ἀριστερά (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος).

22. Copenhagen. Ἐκ Βρουλιᾶς. Σφζ. μῆκος 0.20.

Βρουλία, πίν. 24, 6b. Acta Archaeol. 13, 1942, 12, εἰκ. 5.

Δύο ζῶναι: Iα, ἀνθήμεον καὶ πρὸ αὐτοῦ γρύψ, λέων προσβάλλων (;) ἔλαφον· Iβ, αἰλουροειδὲς καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ πτηνόν.

23. Ἐκ Βρουλιᾶς. Σφζ. μῆκος 0.11.

Βρουλία, πίν. 24, 6a.

Ἄνθήμεον καὶ πρὸ αὐτοῦ γρύψ.

24. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.08.

Γρύψ, δεξιά.

25. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.06 .
Γροῦψ ἢ Σφίγξ, ἀριστερᾶ· λέων, δεξιᾶ.
26. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.112×0.073 .
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 320. 3, πίν. 34.
Λέων, ἀριστερᾶ· γροῦψ ἢ Σφίγξ, δεξιᾶ.
27. Ἐκ Λίνδου.
BLINKENBERG, Lindos, ἀριθ. 988, πίν. 46.
Τρεῖς ζῶναι: Ια, αἶγαγρος, δεξιᾶ (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος)· Ιβ, κύκνος, ἀριστερᾶ· Ιγ, κάπρος, δεξιᾶ.
28. Ἀθῆναι. Ἐξ Αἰγύπτου. 0.10×0.095 .
Δύο ζῶναι: Ια, ζεῦγος ἀντιστέρωνων ταύρων, ἐχόντων τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως· Ιβ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀνθεμίου πτηνόν. Ἴχνη τρίτης ζώνης.
29. Ἀθῆναι Ἐξ Αἰγύπτου. 0.12×0.65 .
Σφίγξ καὶ λέων, δεξιᾶ.
30. Ὁξφόρδη G 119. 42. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.18×0.09 .
C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 29. JHS 44, 1924, 191, εἰκ. 18.
I: κάπρος προσβαλλόμενος ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὑπὸ λέοντος· II: ἄνθη καὶ κάλυξ λωτοῦ.
31. Λονδίνον 1924· 12-1· 981. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.22×0.11 .
Δύο λέοντες βαδίζοντες ἀριστερᾶ.
Θραῦσμα ἐν Λονδίῳ ἐκ Ναυκράτιος (0.17×0.12) φέρον τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν (1924· 12-1· 981) ἀνήκει εἰς τὸ αὐτὸ ἀγγεῖον, ἔχει ὅμως διακοσμηθῆ διὰ τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῆς, ἀκολουθεῖ δὲ τὴν τεχνοτροπίαν τῆς σχολῆς τῆς οἰνοχόης τῆς Ὁξφόρδης. Εἰς τὸ αὐτὸ ἀγγεῖον συνανήκουσιν ἐπίσης καὶ τεμάχιά τινα ἐν Λονδίῳ προσερχόμενα ἐκ τοῦ χεῖλους τοῦ ἀγγείου.
32. Λονδίνον 1924· 12-1· 990. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.06 . 0.20×0.08 .
Νεβρὸς καὶ κάπρος προσβαλλόμενοι ὑπὸ λέοντος, κύκνος ἔνθεν ἀνθεμίου.
33. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.16×0.088 .
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 320. 4, πίν. 34.
Ζεῦγος ἀντινότων λεόντων.
34. Λονδίνον 1924· 12-1· 1021. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.065×0.06 .
Ἴχνη λέοντος, δεξιᾶ.
35. Ἀθῆναι. Ἐξ Αἰγύπτου. 0.165×0.10 .
Λέων καὶ αἶγαγρος, ἀντιποῖ.
36. Ἀθῆναι, Βρετανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.065 .
Ἴχνη λέοντος, δεξιᾶ.
37. Cambridge N 245. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.06 .
C.V.A. 2 Π D, πίν. 18, ἀριθ. 43.
Πτηνὸν καὶ Ἴχνη λέοντος, δεξιᾶ.

Οινοχόαι

1. Λονδίνον 1924· 12·1· 998. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.09.
Σφίγξ, δεξιᾶ.
2. Ὁξφόρδη G 120. 7. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.07.
C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 32.
Σφίγξ ἢ σειρήν, δεξιᾶ.
3. Λονδίνον 86· 4·7· 1087. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.11.
Σφίγξ, ἀριστερᾶ.
4. Ὁξφόρδη G 129. 21. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.065×0.06.
C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 51.
Σφίγξ ἢ σειρήν, δεξιᾶ.
5. Ὁξφόρδη G 548. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.065.
Γρύψ, δεξιᾶ.
6. Λονδίνον 1924· 12·1· 5. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.105×0.06.
Αἴγαγρος προσβαλλόμενος ὑπὸ λέοντος.
7. Ὁξφόρδη G 120. 16. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.075.
Πτηνὸν προσβαλλόμενον ὑπὸ λέοντος.

Κλειστὰ ἀγγεῖα

1. Λονδίνον 86· 4·1· 1276. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.06.
Λέων προσβάλλον ταῦρον.
2. Λονδίνον 88· 6·1· 539. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.09×0.06.
Ταῦρος προσβαλλόμενος ὑπὸ αἰλουροειδοῦς.
3. Λονδίνον 1924· 12·1· 987. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.04×0.04.
Ζεῦγος ἀντινότων λεόντων.
4. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.067×0.037.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ.-ἀριθ. 320. 8 (A καὶ B), πίν. 34.
Ζεῦγος ἀντινότων λεόντων.
5. Λονδίνον 1924· 12·1· 996. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.09×0.085.
Ταῦρος, δεξιᾶ.
6. Ὁξφόρδη 1925. 608e. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.05.
C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 52.
Λέων προσβάλλον ταῦρον.
7. Λονδίνον 1924· 12·1· 983. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.085×0.06.
Σφίγξ ἢ γρύψ, ἀριστερᾶ. Ἰχνη ἐπιγραφῆς.
8. Reading. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.08×0.085.
C.V.A. Π D, πίν. 22, ἀριθ. 21.
Δύο ζῶναι : Ια, αἴγαγρος, ἀριστερᾶ (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος). Ιβ, δύο Σφίγγες, ἀριστερᾶ.

9. Λονδίνον 1924· 12·1· 984. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.09 × 0.05.

Γρούψ, ἀριστερᾶ.

10. Ὁξφόρδη 1912. 33. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.06 × 0.06.

C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 30.

Γρούψ, δεξιᾶ.

11. Λονδίνον, ἄν. ἀριθ. 0.11 × 0.115.

Σφίγιξ προσβάλλουσα πτηνόν· ἕχνη λέοντος. Ἴχνη δευτέρας ζώνης.

12. Λονδίνον, ἄν. ἀριθ. 0.05 × 0.085.

Γρούψ, ἀριστερᾶ· ἕχνη αἰλουροειδοῦς.

Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα

1. Λονδίνον 1924· 12·1· 1030. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.06 × 0.05.

Γρούψ, δεξιᾶ.

2. Λονδίνον, ἄν. ἀριθ. 0.10 × 0.085.

Δύο ζῶναι: Ια, γλῶσσαι καὶ ρόδαξ· Ιβ, πλάγιον ἀνθέμιον, παρὰ τὴν λαβὴν καὶ γούψ ἢ Σφίγιξ.

3. Ὁξφόρδη G 119. 40. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.05 × 0.065.

C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 45.

Λέων, ἀριστερᾶ.

4. Λονδίνον 86· 4·1· 995. Ἐκ Ναυκρατίας, 0.075 × 0.05.

Ζεύγος ἀντινότων λέοντων.

5. Λονδίνον, ἄν. ἀριθ. 0.10 × 0.75.

Δύο ζῶναι: Ια, αἵγαρος, ἀριστερᾶ (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος)· Ιβ, λέων προσβάλλον κάπρον. Ἐσωτερ.: γλῶσσαι καὶ ρόδακες δι' ἐπιθέτου λευκοῦ χρώματος.

6. Ὁξφόρδη G 119. 3. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.05 × 0.035.

C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 34.

Πλάγιον ἀνθέμιον, παρὰ τὴν λαβὴν· λέων, δεξιᾶ.

7. Ὁξφόρδη G 120. 22. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.04 × 0.04.

C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 35.

Πάρδαλις, ἀριστερᾶ.

8. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 27. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.07 × 0.06.

Λέων, ἀριστερᾶ.

9. Λονδίνον 1924· 12·1· 1002. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.04 × 0.04.

Λέων, δεξιᾶ. Ἐσωτερ.: ἄνθος λατοῦ (τεχνικὴ σχολῆς Βρουλιᾶς).

10. Λονδίνον 1924· 12·1· 1220. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.08 × 0.045.

Λέων προσβάλλον κάπρον.

11. Λονδίνον 1924· 12·1· 967. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.035 × 0.04.

Λέων, δεξιᾶ.

12. Λονδίνον 1924· 12·1· 951. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.05 × 0.07.

Πλάγιον ἀνθέμιον καὶ κύκνος ἀριστερᾶ. Ἴχνη ἐπιγραφῆς.

13. Λονδίνον 1924· 12-1· 969. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.095×0.085 .
Κύνκος, ἀριστερᾶ. Ἰχνη ἐπιγραφῆς.
14. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.064×0.062 .
FAIRBANKS, ἔ.δ. ἀριθ. 316. 2, πίν. 33.
Δύο κύκνοι, ἀριστερᾶ.
15. Λονδίνον 1924· 12-1· 13. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.165×0.09 .
Π: κύκνος πρὸς πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβὴν).

Ὅπωροδόχαι

1. Παλέρμον. Ἐκ Γέλας.
MA 32, πίν. 84, ἀριθ. 2.
Δύο ζῶναι: Ια, ζῶα, θηρία καὶ μυθικὰ ὄντα, κατὰ ζεύγη: Ιβ, ἀνθέμια.
2. Λονδίνον 86· 4-1· 1081. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.075×0.09 .
JHS 44, 1924, πίν. 7, ἀρ. 13 (σ. 197, εἰκ. 26).
Δύο ζῶναι: Ια, Ἰχνη λέοντος (;)· Ιβ, δύο αἴγαγροι βαδίζοντες, δεξιᾶ.
3. Λονδίνον 1911· 6-6· 73. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.085 .
JHS 44, 1924, πίν. 7, ἀριθ. 12.
Λέων, ἀριστερᾶ.
4. Λονδίνον 86· 4-1· 1134. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.115 .
JHS 44, 1924, 199, εἰκ. 31.
Ια, ἐπὶ πρότομαί γυνῶν, ἀριστερᾶ· Ιβ, Ἰχνη ἐλάφου καὶ αἰλουροειδούς.
5. Ὁξφόρδη 117. 15. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.085×0.05 .
Γρῦψ ἢ Σφίγξ· πάρδαλις προσβάλλουσα κάπρον.
6. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.13×0.045 .
FAIRBANKS, ἔ.δ. ἀριθ. 308. 4, πίν. 30.
Ἐλαφος, ἀριστερᾶ.

Πώματα

1. Λονδίνον 1924· 12-1· 988. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.09×0.04 .
Κάπρος ἐγειρόμενος, δεξιᾶ.
2. Ὁξφόρδη G 120. 4. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.05 .
Δύο ζῶναι: Ια, ἔλαφος. ἀριστερᾶ· Ιβ, λέων, δεξιᾶ.

ΣΧΟΛΗ Β ΤΗΣ ΔΙΑ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΞΕΩΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

Τὰ ἐργαστήρια τῆς οἰνοχόης τῆς Μυκόνου καὶ τῆς οἰνοχόης τοῦ Παλέρμου παρουσιάζουσιν ἀγγελία καὶ θραύσματα, διακεκοσμημένα διὰ τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῆς. Τινὰ τῶν τεμαχίων τούτων, ὁμοίως, ἔχουσι κατὰ ἓν μέρος διακοσμηθῆ καὶ διὰ τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆς. Ἡ ἐγγάρατος τεχνοτροπία τῶν τεμαχίων τούτων εὐρίσκειται πλησίον πρὸς τὴν τεχνοτροπίαν κορινθιακῶν ἀγγείων. Τὴν ἀνωτέρω τεχνο-

τροπιάν ἀκολουθοῦσι καὶ τὰ ἀκόλουθα θραύσματα ὡσαύτως. Χαρακτηριστικὸν ὅμως τῆς τεχνολογίας τῶν τεμαχίων τούτων εἶναι ἢ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μὴ ἐγγάρατος δήλωσις τοῦ περιγράμματος τῶν ζῶων ἢ τῶν μυθικῶν ὄντων.

Δινοκρατήρες

1. Λονδίνον 88· 6-1· 546. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.12×0.095 , 0.12×0.17 .
Δύο θραύσματα: α, λέων προσβάλλον αἶγαρον· Σφιγξ ἢ γρύψ, δεξιᾶ· β, ζεύγος ἀντωπῶν Σφιγγῶν, λέων, δεξιᾶ. Ἐπιγραφή.
2. Λονδίνον 86· 4-1· 1088. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.115×0.055 .
Λέων πρὸ ἀνθεμίου.
3. Cambridge N 27. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.05 .
Λέων προσβάλλον ταῦρον. Ἰχνη ἐπιγραφῆς.
4. Λονδίνον 1924· 12-1· 995. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.07 .
Ἰχνη λέοντος, δεξιᾶ.
5. Cambridge N 247. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.11×0.10 .
Πάρδαλις καὶ αἶγαρος, ἀντωποί.
6. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.07 .
Πάρδαλις, δεξιᾶ.
7. Παρίσιοι AM 1363. 0.07×0.08 .
Ἐλαφος, δεξιᾶ.
8. Cambridge N 242. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.085×0.06 .
C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 39.
Ταῦρος προσβαλλόμενος ὑπὸ λέοντος.
9. Cambridge N 246. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.13×0.08 .
C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 41.
Λέων προσβάλλον αἶγαρον.
10. Λονδίνον 1924· 12-1· 1257. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.08×0.07 .
Ταῦρος, ἀριστερᾶ.
11. Ἀθήναι. Ἐξ Αἰγύπτου. 0.10×0.075 .
Δύο αἶγαροι, δεξιᾶ.
12. Λονδίνον 88· 6-1· 190. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.56×0.06 .
Ἰχνη αἶγαρου, δεξιᾶ. Ἰχνη ἐπιγραφῆς.
13. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 13. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μῆκ. 0.115.
Κάπρος, δεξιᾶ.
14. Λονδίνον 86· 4-1· 1022. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μῆκος 0.16.
Λαιμός: Ἰχνη κάπρου. Χεῖλος: ἀνθος λατοῦ, ρόδαξ, ἐντὸς μετόπης (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος).
15. Λονδίνον 1924· 12-1· 985. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.09 .
Ἰχνη γουπὸς ἢ Σφιγγὸς καὶ ἀνθέμιον γωνίας.

16. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 23. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.08×0.07.
Ζεύγος ἀντινώτων γρυπῶν ἢ Σφιγγῶν.
17. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.095×0.085.
Γρύψ ἢ Σφιγξ, δεξιᾶ
18. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.085×0.07.
Γρύψ, δεξιᾶ.
19. Λονδίνον, ἀν. ἀριθ. 0.08×0.075.
Ἴχνη κίρκου (οὐρά) καὶ ἀνθέμιον γωνίας.
20. Λονδίνον 86· 4·1· 1109. Ἐκ Ναυκρατίος, 0.155×0.065.
Κύκνος, δεξιᾶ.
21. Λονδίνον 86· 4·1· 1110. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.06×0.06.
Κύκνος, ἀριστερᾶ.
22. Λονδίνον 86· 4·1· 1002. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.09×0.08.
Κύκνος, ἀριστερᾶ.
23. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.128×0.059.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 319. 4, πίν. 34.
Κύκνος, ἀριστερᾶ.
24. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.079×0.053.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 319. 5, πίν. 34.
Σφιγξ καὶ κύκνος, ἀντωποί.
25. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.061×0.055. 0.085×0.062.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 319. 1 (Α καὶ Β), πίν. 34.
Δύο θραύσματα: α, κύκνος καὶ ἴχνη ἀνθρωπίνης μορφῆς· β, Σφιγξ.
26. Βοστώνη ἐκ Ναυκρατίος. 0.11×0.081.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 320. 9, πίν. 34.
Γρύψ, προσβάλλον κύκνον.

Οἶνοχοαί

1. Λονδίνον 86· 4·1· 1107. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.11×0.085.
JHS 44, 1924, πίν. 8, ἀριθ. 16.
Σφιγξ καὶ κύκνος, ἀντωποί.
2. Ὁξφόρδη 1925. 608 e. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.06×0.07.
C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 33.
Κύκνος, ἀριστερᾶ.
3. Ὁξφόρδη V 188 k (185. 858). Ἐκ Ναυκρατίος. 0.055×0.055.
C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 43.
Κύκνος ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἀνθεμίου.
4. Reading. Ἐκ Ναυκρατίος.
C.V.A. II D, πίν. 22, ἀριθ. 21.
Δύο ζῶναι: Ια, ἴχνη αἰγάκου (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος)· Ιβ, ζεύγος ἀντινώτων γρυπῶν ἢ Σφιγγῶν.

5. Cambridge N 94. 6. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.085 × 0.055.
Λέων, ἀριστερῶ.
6. Ἀθήναι, ἔξ Αἰγύπτου. 0.10 × 0.05.
Αἴγαγρος, ἀριστερῶ.
7. Ὁξφόρδη 1925. 608 e. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06 × 0.04.
C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 41.
Λέων, δεξιῶ.
8. Λονδῖνον, ἄν. ἀριθ. 0.07 × 0.065.
Λέων, ἀριστερῶ. Ἰγνη ἐπιγραφῆς.
9. Reading. Ἐκ Ναυκράτιος.
C.V.A. Π D, πίν. 22, ἀριθ. 20.
Λέων, ἀριστερῶ.
10. Reading. Ἐκ Ναυκράτιος.
C.V.A. Π D, πίν. 22, ἀριθ. 19.
Αἴγαγρος καὶ πτηνόν (;).
11. Λονδῖνον, ἄν. ἀριθ. 0.10 × 0.08.
Δύο ζῶναι: Ια: αἴγαγρος, ἀριστερῶ (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος)· Ιβ, λέων(;) προσβάλλων αἴγαγρον.
12. Ὁξφόρδη G 119. 23. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.085 × 0.06.
C.V.A. 7 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 31.
Δύο ζῶναι: Ια, δύο Σφιγγες, ἀριστερῶ· Ιβ, αἴγαγρος (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος).

Κλειστὰ ἀγγεῖα

1. Λονδῖνον 1924· 12-1· 1024. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.045 × 0.065.
Λέων προσβάλλων θῦμά τι.
2. Λονδῖνον 1924· 12-1· 997. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.05 × 0.08.
Ταῦρος προσβαλλόμενος ὑπὸ λέοντος.
3. Λονδῖνον 86· 4-1· 1045. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.085 × 0.06.
Λέων, βαδίζων ἀριστερά.
4. Λονδῖνον, ἄν. ἀριθ. (539;). 0.04 × 0.06.
Λέων προσβάλλων θῦμά τι.
5. Λονδῖνον 1924· 12-1· 1017. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.11 × 0.09.
Δύο λέοντες, ἀντίωτοι.
6. Βρυξέλλαι. Ἐκ Ναυκράτιος.
C.V.A. Π D, πίν. 3, ἀριθ. 23.
Ζεῦγος ἀνωπῶν λεόντων.
7. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.084 × 0.067.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 320. 1, πίν. 34.
Ζεῦγος ἀνωπῶν λεόντων.

8. Λονδίνον 1924· 12-1· 982. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.075 × 0.05.
Ζεύγος ἀντωπῶν λεόντων.
9. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.071 × 0.038.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀρ. 320. 2, πίν. 34.
Λέων, ἀριστερῶ.
10. Λονδίνον 86· 4-1· 1275. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.08 × 0.04.
Κάπρος προσβαλλόμενος ὑπὸ παρδάλεως.
11. Ὁξφόρδη G 128. 36. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.05 × 0.045.
C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 50.
Ἀνθέμιον καὶ πρὸ αὐτοῦ Σφίγξ.
12. Ὁξφόρδη G 120. 26. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.05 × 0.05.
C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 49.
Γρύψ, δεξιῶ.
13. Λονδίνον 1924· 12-1· 1023. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.085 × 0.06.
Ζεύγος ἀντωπῶν κύκνων.

Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα

1. Λονδίνον 88· 6-1· 536. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.15 × 0.11. Εἰκ. 193.
Πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβὴν), λέων προσβάλλον αἰγαγρον· κάτωθεν, ἕχνη ἀνθέον καὶ καλύκων λωτοῦ (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγραμματος).
2. Λονδίνον 86· 4-1· 1261. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.15 × 0.10.
Ζεύγος ἀντιστέρνων λεόντων, κύκνος, δεξιῶ. Ἐσωτερ.: τριγωνικῆς μορφῆς κάλυκες λωτοῦ (δι' ἐπιθέτου λευκοῦ καὶ πορφυροῦ χρώματος).
3. Λονδίνον 86· 4-1· 1094. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.09 × 0.05.
Πτηνὸν προσβαλλόμενον ὑπὸ λέοντος.
4. Λονδίνον 1924· 12-1· 955. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.14 × 0.085.
Δύο κύκνοι καὶ Σφίγξ, ἀριστερῶ, πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβὴν).
5. Λονδίνον 1924· 12-1· 956. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.13 × 0.08. Εἰκ. 194.
Δύο ζῶνα: Ια, δύο ταῦροι, ἀριστερῶ· Ιβ, πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβὴν).
6. Παλέρμον. Ἐκ Γέλας,
MA 32, πίν. 81, ἀριθ. 3a.
Σφίγξ, δεξιῶ.
7. Λονδίνον 1924· 12-1· 933. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.05 × 0.055.
Σφίγξ, ἀριστερῶ.
8. Λονδίνον 1924· 12-1· 994. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.03 × 0.05.
Δύο ζῶνα: Ια, ἕχνη Σφιγγός, ἀριστερῶ· Ιβ, ἕχνη Σφιγγός ἢ γρυπός, ἀριστερῶ.
9. Λονδίνον 1924· 12-1· 960. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.09 × 0.05.
Σφίγξ ἢ γρύψ, δεξιῶ.

10. Ὁξυφόδη G 120. 2. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.04×0.05.

C.V.A. 2 Π D, πίν. 4, ἀριθ. 44.

Γούψ, δεξιᾶ.

11. Λονδίνον 86· 4-1· 1089. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.08×0.09.

Naukratis I, πίν. 13, ἀριθ. 8. Acta Archaeol. 13, 1942, 49, εἰκ. 30.

Ταῦρος προσβαλλόμενος ὑπὸ λέοντος.

12. Λονδίνον 1924· 12-1· 1258. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.09×0.05.

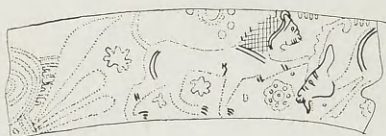
Λέων προσβάλλων ἔλαφον.

13. Λονδίνον 1924· 12-1· 8. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.04×0.035.

Λέων, δεξιᾶ.

14. Λονδίνον 1924· 12-1· 972. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.05×0.04.

Λέων, ἀριστερᾶ.

Εἰκ. 193. Ἡμισφαιρικὸν ἀγγεῖον
(θραῦσμα) Λονδίνου

Εἰκ. 194. Ἡμισφαιρικὸν ἀγγεῖον
(θραῦσμα) Λονδίνου

15. Παλέριον. Ἐκ Γέλας.

ΜΑ 32, πίν. 81, ἀριθ. 3.

Δύο ζῶναι: Ια, αἶγαρος, βόσκων ἀριστερά (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος); Ιβ, λέων, δεξιᾶ.

16. Λονδίνον 1924· 12-1· 9. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.04×0.03.

Ταῦρος προσβαλλόμενος ὑπὸ λέοντος.

17. Νέα Ὑόρκη 55. 791. Πίν. 13α.

Δύο ζῶναι: Ια, ἔλαφος, ἀριστερᾶ (σκιαγραφία καὶ περιγράμματι); Ιβ, δύο αἶγαροι, βόσκοντες ἀριστερά.

18. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.03×0.04.

Αἶγαρος, δεξιᾶ.

19. Λονδίνον 86· 4-1· 1127. Ἐκ Ναυκρατίας. Σφζ. ὕψ. 0.065.

Ταῦρος, ἀριστερᾶ.

20. Λονδίνον 1924· 12-1· 953. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.10×0.07.

Πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβὴν) καὶ ταῦρος, δεξιᾶ.

21. Λονδίνον 1924· 12-1· 6. Ἐκ Ναυκρατίας. 0.04×0.035.

Ἐλαφος, δεξιᾶ.

22. Λονδίνον 88· 6· 1· 198. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.04×0.045 .
Αἴγαρος, δεξιᾶ. Ἴχνη ἐπιγραφῆς.
23. Λονδίνον 86· 4· 1· 1093. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.08×0.10 .
Κύκνος, ἀριστερᾶ.
24. Ὁξφόρδη 105. 1888. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.055 .
C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 37 B.
Πτηνὸν καὶ πρὸ αὐτοῦ πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβήν).
25. Ὁξφόρδη V 1888g. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.065×0.03 .
C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 37 A.
Ἄνθεμιον γωνίας καὶ πρὸ αὐτοῦ κύκνος.
26. Λονδίνον 1924· 92· 1· 1034. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.05×0.055 .
Ἴχνη αἰγάρου καὶ πτηνοῦ δεξιᾶ. Ζώνη ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ (διὰ σκια-
γραφίας καὶ περιγράμματος).
27. Λονδίνον 1924· 12· 1· 13. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.165×0.09 .
Πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβήν) καὶ πρὸ αὐτοῦ πτηνόν.
28. Ὁξφόρδη 1888. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.055 .
Πτηνὸν καὶ πρὸ αὐτοῦ ἀνθέμιον.

Πώματα

1. Λονδίνον 86· 4· 1· 999. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.095×0.08 .
Αἴγαρος, ξέων τὸ μέτωπον αὐτοῦ, προσβαλλόμενος ὑπὸ λέοντος.
2. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 61. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.075×0.08 .
Κύκνος (ἴχνη).
3. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.166×0.114 .
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 319. 9, πίν. 34.
Δύο γρύπες, δεξιᾶ: ἀνωθεν αὐτῶν ζώνη ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ.

Πινάκια

1. Λονδίνον 86· 4· 1· 1124. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.095×0.07 .
Αἴγαρος καὶ λέων, ἀριστερᾶ.
2. Λονδίνον 1924· 12· 1· 222. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.07 .
Λέων (ἴχνη) προσβάλλων κάπρον.
3. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.066×0.06 .
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 323. 8, πίν. 35.
Κύκνος, ἀριστερᾶ.
4. Ὁξφόρδη G 119. 49. Ἐκ Ναυκράτιος 0.09×0.06 .
C.V.A. II 2 D, πίν. 4, ἀριθ. 48.
Iα, λέων καὶ γρύψ (ἢ Σφίγξ) ἀντίκωτον· Iβ, Σφίγξ (ἢ γρύψ) καὶ λέων, ἀριστερᾶ.

ΟΜΑΣ ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΟΥ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΕΩΣ

Ἡ ὁμάς μελανομόρφου διακοσμῆσεως ἐκπροσωπεῖται ἐκ θραυσμάτων φερόντων διακόσμησιν συνισταμένην ἐξ ἐγγαράκτων ἐσκιαγραφημένων μορφῶν ἄνευ παραπληρωματικῶν κοσμημάτων. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφανθῶμεν κατὰ πόσον ἡ ὁμάς αὕτη ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἐκ κορινθιακῶν προτύπων (βλ. σ. 202). Φαίνεται δὲ ὅτι μᾶλλον δὲν συνδέεται αὕτη πρὸς τὰς σαρκοφάγους, αἵτινες φέρουσιν ἀντίστοιχον διακόσμησιν ἄνευ παραπληρωματικῶν κοσμημάτων, καθόσον αὗται παρουσιάζουσι ἐμφανῆ ἐπίδρασιν ἐκ τοῦ Ἀττικοῦ μελανομόρφου ρυθμοῦ.

Τὰ δύο πρῶτα ἀγγεῖα φέρουσι, πλὴν τῆς μελανομόρφου διακοσμῆσεως, καὶ διακόσμησιν διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τὸ δὲ ὑπ' ἀριθ. 3 ἀγγεῖον εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῆ ῥοδιάζουσα μίμησις.

1. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος, κρατῆρ, θραύσματα.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 317, πίν. 33.

Ια: αἶγαροι, ἀριστερᾷ (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος). Ιβ: πτηνά, δεξιᾷ (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Ιγ: διάφορα ζῶα καὶ μυθικὰ ὄντα ἐν ἀντιθετικῇ διατάξει (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως). Ιι: ὁμοία σύνθεσις (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως).

2. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. Ἡμισφαιρικὸν ἀγγεῖον. Ὑψ. 0.138.

Naukratis II, πίν. 7. FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 314, πίν. 33. Acta Archaeol. 13, 1942, 9, εἰκ. 3.

Πλάγιον ἀνθέμιον παρὰ τὴν λαβὴν. Σειρῆν ἐν μέσῳ γρουπῶν. Ζώνη ἀνθemiών.

3. Ἐκ Συρίας, οἰνοχόη, θραύσματα.

Annales archéologiques de Syrie 8·9, 129, εἰκ. 12.

Ι: αἶγαροι τρέχοντες δεξιᾷ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος). Ιι: γλαῦξ ἐν μέσῳ δύο ἀντωπῶν Σφιγγῶν, ἀνθέμιον ἐν μέσῳ δύο Σφιγγῶν.

4. Λονδῖνον 1924· 12·1· 978, θραῦσμα πινακίου. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.035. Τέσσαρες προτομαὶ γρουπῶν, ἀριστερᾷ.

5. Λονδῖνον, θραῦσμα πινακίου ἄν. ἀριθ. 0.075×0.04.

Πάρδαλις, ἀριστερᾷ.

6. Λονδῖνον, θραῦσμα πινακίου ἄν. ἀριθ. 0.045×0.06.

Αἶγαρος, ἀριστερᾷ.

7. Λονδῖνον, θραῦσμα πινακίου ἄν. ἀριθ. 0.05×0.03.

Δύο ζῶνα: Ια, ἴχνη ἀνθemiών· Ιβ, πτηνόν, ἀριστερᾷ.

8. Λονδῖνον 1924· 12·1· 1259, θραῦσμα ἡμισφαιρικοῦ ἀγγείου. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.03.

Λέων, ἀριστερᾷ.

9. Ἐξ Ἰστρου, θραῦσμα πινακίου. Διάμ. 0.30.

LAMBRINO, ἔ.ἀ. 293, εἰκ. 278-9.

Ἰχνη αἰγάρου (?) δεξιᾶ. Ἐπὶ τοῦ χεῖλους: ἄνθη καὶ ἀλύκες λατοῦ (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος).

10. Ὁξφόρδη V 188η (185· 1888), θραῦσμα οἰνοχόης (?).

Λέων, ἄνωθεν δὲ τοῦτου ζώνη φολίδων.

ΟΜΑΣ ΠΙΝΑΚΙΟΥ ΣΦΙΓΓΟΣ ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Τὸ πινάκιον τοῦτο φέρει διακόσμησιν παρουσιάζουσιν στοιχεῖα τῆς ομάδος τοῦ πινακίου τῆς Γοργούς (σκιαγραφίαν-χάραξιν-περιγράμμα),

Εἰκ. 195. Πινάκιον Λονδίνου.

(Δεπτομέρεια)

δοσιν (σ. 46), τὰ δὲ ἐνώτια ἐνθυμίζουσι ἐνώτια φερόμενα ὑπὸ προτομῶν γυναικῶν ἐπὶ τινων ἀγγείων, τοῦ λεγομένου μηλιακοῦ ρυθμοῦ, ἀναπτυχθέντος ἐν Πάρῳ, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ΚΟΝΤΟΛΕΟΝΤΟΣ (βλ. σ. 203). Ἡ χρῆσις ἐξ ἄλλου λευκοφαίου ἐπιθέτου χρώματος ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν ἄκρων πιθανὸν ἀπηγεῖ ἐπίδρασιν μιζρασιατικοῦ ἐργαστηρίου.

1. Λονδίνον, ἄν. ἀριθ. (?). Πινάκιον ἐκ Ναυκρατίας. Διάμ. 0.37. Εἰκ. 195. Naukratis, II, πίν. 12.

Σφίγι (διὰ σκιαγραφίας, χάραξος καὶ περιγράμματος).

ΟΜΑΣ ΔΥΟ ΟΙΝΟΧΩΩΝ

1. Λονδίνον 67· 5-8· 925. Συλλογῆς Blacas. Ὑψ. 0.36. Εἰκ. 196.

Π: ἀνθέμιον πλαισιούμενον ὑπὸ παραπληρωματικῶν κοσμημάτων· ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς λαβῆς πλάγιον ἀνθέμιον.

2. Λένινγκραντ. Ύψ. 0.26 περίπου. Είκ. 197.

ΡΗΑΡΜΑΚΟΡΗΣΚΥ, ξ.ά. πίν. 10, ἀριθ. 3.

Π: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ ἄνθους λωτοῦ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν προτομὴ γουπὸς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς λαβῆς πλάγιον ἀνθέμιον. Ἡ διὰ σκιαγραφίας καὶ

Εἰκ. 196. Οἰνοχόη Λονδίνου

ἀνευ χαράξεως ἀπόδοσις τῶν προτομῶν τοῦ γουπὸς ἐνθυμίζει τὴν οἰνοχόην τῶν Παρισίων τοῦ μεταβατικοῦ ρυθμοῦ (εἰκ. 157).

ΟΜΑΔΕΣ ΤΙΝΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

Τὰ ἀκόλουθα τεμάχια ἐπελέγησαν, ὅπως ἀντιπροσωπεύσωσιν ὁμάδας τινάς, ἀποτελούσας συγκεκριμένας ἐνότητες τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῆς τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς.

Δινοκρατήρες (θραύσματα χείλους)

- (α) Μαιανδρική διακόσμησης (ὁ τύπος τοῦ μαιάνδρου τῶν θραυσμάτων τούτων εἶναι ἐνδεικτικὸς τῶν ἀρχῶν τοῦ ἔκτου ἀλλὰ καὶ τοῦ τέλους τοῦ ἑβδομοῦ π.Χ. αἰῶνος, ἐξάφρασιν μόνον ἀποτελεῖ τὸ ὑπ' ἀρ. 9 θραῦσμα, φέρον τύπον μαιάνδρου τοῦ 6ου π.Χ. αἰῶνος. Βλ. σ. 185).

Εἰκ. 197. Οἰνοχόη Λένινγκραντ

- (β) ὀφιοειδῆς διακόσμησης
 (γ) τετράγωνα καὶ μαιάνδρου
 (δ) πλοχμός.

- (α) 1. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 6α. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μῆκ. 0.21.
 2. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 9. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μῆκ. 0.08.
 3. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 8α. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μῆκ. 0.08.
 4. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 8. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μῆκ. 0.04.

5. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 6c. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκ. 0.075.
 6. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 6b. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκ. 0.18.
 7. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 8b. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκ. 0.21.
 8. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 6d. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκ. 0.10.
 9. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 10. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκ. 0.12.
 10. Λονδῖνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκ. 0.18.
 11. Λονδῖνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκ. 0.14.
 12. Λονδῖνον ἄν. ἀριθ. Ἐκ Ναυκράτιος. Μεγ. Διάστ. 0.25.
Ἐπὶ τοῦ λαμοῦ ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.
- (β) 1. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 62. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.125 × 0.065.
2. Λονδῖνον, ἄν. ἀριθ. Μεγ. διάστ. 0.20.
- (γ) 1. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 11. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκ. 0.10.
2. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. AL 205. Ἐξ Αἰ Μῖνα. Σφζ. μήκ. 0.05.
- (δ) 1. Λονδῖνον 88· 6· 1· 546. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκ. 0.06.
2. Λονδῖνον, ἄν. ἀριθ. Σφζ. μήκ. 0.09.
3. Λονδῖνον 86· 4· 1· 1314. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. ὕψ. 0.07.
Ἐπὶ τοῦ λαμοῦ ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.
4. Ἀθῆναι, Βρετανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.08 × 0.10.

Δινοκρατῆρες (θραύσματα χείλους). Τὰ θραύσματα ταῦτα δυνατὸν νὰ εἶναι καὶ κορινθιακά.

Παράλληλοι βαθμιδωταὶ γραμμαί.

1. Λονδῖνον 1924· 12· 1· 1221. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκος 0.13.
2. Λονδῖνον 1924· 12· 1· 1222. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκος 0.07.
3. Λονδῖνον 1924· 12· 1· 1223. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκος 0.10.

Λαβαὶ κρατήρων

Ἀντίνοτοι σπεῖραι:

1. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος 0.084 × 0.055.
FAIRBANKS, ξ.ἀ. ἀριθ. 318, 2, πίν. 34.
2. Reading. Ἐκ Ναυκράτιος.
C.V.A. II D, πίν. 22, ἀριθ. 25.
3. Λονδῖνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκος 0.075.
4. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 15. Σφζ. μήκος 0.07.

Ἐπιγραφὴ καὶ κάλυκες λωτοῦ:

1. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 318, 3, πίν. 34.
2. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 1b. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. μήκος 0.06.
3. Χίος, θραῦσμα (ἀνασκαφαὶ Boardman). 0.088.

Ἐπιγράμματα:

1. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.07.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 319, 2, πίν. 34.

Ἐπιγραφὴ ἐπιτύμβια:

1. Ὁξφόρδη. Σφζ. μήκος 0.08.

Ἐπιγράμματα:

1. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. Μεγ. διάστ. 0.06.

Ὀνομαστικά (ἐπιγράμματα)

Ἐπιγράμματα ἐπιτύμβια (II):

1. Λονδίνον 1910· 2·22· 48. 0.165×0.105.
Χάραγμα ἐξ ἐπιγραφῆς.
2. Λονδίνον 1924· 12·1· 10. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.07.
3. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 36. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.55.
4. Reading. Ἐκ Ναυκράτιος.
C.V.A. II D, πίν. 22, ἀριθ. 14.
5. Reading. Ἐκ Ναυκράτιος.
C.V.A. II D, πίν. 22, ἀριθ. 15.
6. Reading. Ἐκ Ναυκράτιος.
C.V.A. II D, πίν. 22, ἀριθ. 16.
7. Ἐξ Ἰστρου.
LAMBRINO, ἔ.ἀ. (B 1523), 269, εἰκ. 244.
8. Ἀθήναι, Βρετανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.05.
9. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.055.

Ἐπιγράμματα ἐπιτύμβια:

1. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. Ν 37. Ἐκ Ναυκράτιος. Διάμ. 0.04.
2. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. Διάμ. 0.04.

Ἐπιγράμματα:

1. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.06.
Πλοχμός.

Ὅπωροδόχαι ἢ Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα ἢ πινάκια (θραύσματα, πλῆν τοῦ θραύσματος Λονδίνου 88·6·1·537)

Λεσμιίδες ροπάλων¹ καὶ μετόπαι: Τὰ ρόπαλα ταῦτα ἀποτελοῦσιν ἐκφυλισμένην ἐξέλιξιν τῶν ἀκτινωτῶν φύλλων τοῦ κλασσικοῦ καμραϊκοῦ ρυθμοῦ.

1. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.20×0.102.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 323, 5, πίν. 35.
2. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 47. Ἐκ Ναυκράτιος.
3. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.113×0.095.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 323, 2, πίν. 35.
4. Heidelberg I 18. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. ὕψ. 0.07.
C.V.A. πίν. 2, ἀριθ. 6.
5. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.119×0.104.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 323, 3, πίν. 35.
6. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.112×0.09.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 324, 9, πίν. 35.
7. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος.
8. Λονδίνον 86·4·1·1091. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.065×0.055.
9. Ἐκ Berezan. Σφζ. μῆκος 0.09.
Archaeologia Sovjetskaja 1960, 2, 163, εἰκ. 3.

*Ανθὴ καὶ κάλυκες λωτοῦ:

1. Λονδίνον 1924·12·1·1113. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.07.
2. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 64b. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.05.
3. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 65. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.11×0.05.
4. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.10.
5. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.08×0.15.
6. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. Διάμ. 0.163.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 324, 7, πίν. 35.
7. Reading. Ἐκ Ναυκράτιος.
C.V.A. II D, πίν. 22, 1.
8. Μύκονος. Ἐκ Δήλου. Διάμ. 0.22.
Délou X, πίν. 13 ἀριθ. 62.
9. Λονδίνον 86·4·1·1017. Ἐκ Ναυκράτιος. Μεγ. διάστ. 0.185.
10. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.09×0.095.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 323, 6, πίν. 35.
11. Ἐξ Ἴστρου. Διάμ. 0.25.
LAMBRINO, ἔ.ἀ. 283 (B 1316), εἰκ. 264.

¹ Μεταβατικόν τινα τύπον ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμραϊκοῦ ρυθμοῦ βλ. Vroulia. πίν. 17, ἀριθ. 4.

12. Λονδίνον 1924· 12-1· 1135. Ἐκ Ναυκράτιος. Μεγ. διάστ. 0.16.

13. Ἐκ Βρουλιᾶς. Διάμ. 0.28.
Vroulia, πίν. 24, ἀριθ. 6c.

14. Reading. Ἐκ Ναυκράτιος.

C.V.A. II D, πίν. 21, 30.

15. Λονδίνον 1924· 12-1· 1008. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.07.

16. Λονδίνον 1924· 12-1· 1009. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.065.

Τὰ δύο ταῦτα θραύσματα συνανήκουσι πιθανῶς.

17. Σάμος.

AM 54, 1929, 20, εἰκ. 14.

Τὸ σχῆμα τῶν πετάλων τοῦ ἄνθους τοῦ λωτοῦ ἐπὶ τοῦ θραύσματος τούτου εἶναι ραδιώτερον τῆς συνήθους ροδιακῆς ποικιλίας.

18. Λονδίνον 1924· 12-1· 1037. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.115×0.125.

Ἐν τῇ ὁμάδι ταύτῃ εἶναι δυνατόν νὰ τοποθετηθῇ καὶ τὸ ἐν Λονδίῳ (JHS 44, 1924, 199, εἰκ. 29, μεγ. διάστ. 0.20) θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος, φέρον παράστασιν ἄνθους λωτοῦ ἐν ἐξέργῳ.

Πλοχμός:

1. Λονδίνον 1924· 12-1· 933-5. Ἐκ Ναυκράτιος.

*Ανθέμια, ἀεστραμμένα καὶ μῆ, συνεχόμενα.

1. Λονδίνον 88· 6-1· 537. Διάμ. 0.17.

2. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.079×0.065.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 308. 7, πίν. 30. JHS 44, 1924, πίν. 7, ἀριθ. 7.

Συνεχόμενοι ὁμόκεντροι κύκλοι:

1. Reading. Ἐκ Ναυκράτιος.

C.V.A. II D, πίν. 22, ἀριθ. 4.

Διπλόσπειραι:

1. Νέα Ὑόρκη 17· 194· 2129. Ἡ μία τῶν διπλοσπειρῶν τοῦ θραύσματος τούτου ἐνθυμίζει παραπληρωματικὸν κόσμημα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Τὸ θραῦσμα τοῦτο πιθανὸν ἀνήκει εἰς τοὺς περὶ τὸ 600 π.Χ. χρόνους.

*Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα (θραύσματα)

Πλάγιον ἀνθέμιον παρὰ τὴν λαβὴν:

1. Cambridge, N (42) 30. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.065×0.06.
C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 21.

2. Λονδίνον 1924· 12-1· 954. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.05.
Τὸ θραῦσμα τοῦτο φέρει ὠσαύτως σταυροειδῆ ἀνθέμιον.

3. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 28. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.05×0.045.
4. Λονδῖνον 1924· 12-1· 950. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.04×0.045.
5. Λονδῖνον 1924· 12-1· 974. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.045×0.06.
6. Λονδῖνον 1924· 12-1· 958. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.04×0.04.
Τὸ θραῦσμα τοῦτο φέρει ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐγχάρακτον ἄνθος λωτοῦ.
7. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 21. Ἐκ Βρουλιᾶς. 0.09×0.065.
8. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 31. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.035×0.05.
9. Λονδῖνον 86. 4-1· 784. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.025×0.035.
Ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ θραύσματος τούτου ὑπάρχει χάραγμα ἐπιγραφῆς.
10. Ἀθῆναι, Βρετανικὴ Ἀρχαιολογικὴ Σχολή. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.075×0.065.

Πι νάκια (θραύσματα, πλὴν τῶν ὑπ' ἀριθ. 1 καὶ 2)

Ἐμβλημα: πέταλα, ἀνεστραμμένα καὶ μὴ ἢ καὶ ῥόμβοι, ἐναλλάξ.

1. Μύκονος. Ἐκ Δήλου. Διάμ. 0.19.
DÉLOS X, πίν. 13, ἀρ. 69.
2. Μύκονος. Ἐκ Δήλου. Διάμ. 0.205.
DÉLOS X, πίν. 13, ἀριθ. 68.
3. Ἐξ Ἰστρου. Διάμ. 0.13.
LAMBRINO, ἔ.ἀ. 287, εἰκ. 272.
4. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 58. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.08×0.065.
5. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. ΝΑ 57. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.09×0.05.

Ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ:

1. Κάϊρον 26143. Σφζ. μῆκος 0.115.
EDGAR, ἔ.ἀ. 8.

Συνεχόμενοι δμόκεντροι κύκλοι:

1. Heidelberg I 15. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. ὕψ. 0.032.
C.V.A. πίν. 19, ἀριθ. 19.

Πώματα (θραύσματα)

Ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ:

1. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.125×0.07.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 324. 1, πίν. 35.
2. Λονδῖνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.065×0.09.
3. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.082×0.087.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 319. 7, πίν. 34. JHS 44, 1924, πίν. 8, ἀριθ. 4.
Τὸ θραῦσμα τοῦτο φέρει ὡσαύτως καὶ διπλόσπειραν.

Συνεχόμενοι ὁμόκεντροι κύκλοι:

1. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.083×0.053.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 319. 8, πίν. 34. JHS 44, 1924, πίν. 8, ἀριθ. 2.

Ἄκτινωτὰ φύλλα:

1. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.145×0.12.

2. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.115×0.03.

Τὸ θραῦσμα τοῦτο φέρει ὠσαύτως καὶ κοκκιωτοὺς ροδάκας.

ΑΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΟΙ ΣΧΟΛΑΙ ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

Τὰ κατωτέρω τεμάχια φέρουσι διακόσμησιν, παρουσιάζουσιν χαρακτηριστικὰ διαφόρων σχολῶν, ἐργαστηρίων ἢ ομάδων τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς:

ΜΕΙΚΤΗ ΤΕΧΝΙΚΗ

Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα (θραύσματα)

1. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. ὕψ. 0.206.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 313, πίν. 33.

Δύο ζῶναι: Ια: αἰγαγοὶ τρέχοντες δεξιὰ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος· ἡ τεχνοτροπία τῶν αἰγῶν τούτων ἐνθυμίζει τὴν τοῦ ἐργαστηρίου τῆς οἰνοχόης τῆς Μυκόνου). Ιβ: Σφίγγες, δεξιᾶ, πτηνὰ (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως), πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβὴν), ἄνθος λωτοῦ (ὑπὸ τὴν λαβὴν).

2. Λονδίνον 88 6-1 531. Ἐκ Ναυκράτιος. Σφζ. ὕψος 0.17.

Naukratis II, πίν. 21, 768.

Δύο ζῶναι: α (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος), αἰγαγοὶ, βόσκοντες ἀριστερᾶ (ἡ τεχνοτροπία τῶν αἰγῶν τούτων ἐνθυμίζει τὴν τεχνοτροπίαν τῶν ἐργαστηρίου τῶν οἰνοχῶν τῆς Μυκόνου καὶ τοῦ Παλέριου). β (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως) Α, Σφίγγες, δεξιᾶ, Β, πτηνόν, ἀριστερᾶ. Ἐπιγραφὴ δι' ἐπιθέτου χρόματος¹.

3. Λονδίνον 88 6-1 535. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.26×0.21.

Naukratis II, πίν. 8.

Δύο ζῶναι: Ια (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος), αἰγαγοὶ, ἀριστερᾶ (ἡ τεχνοτροπία τῶν αἰγῶν τούτων ἐνθυμίζει τὴν τεχνοτροπίαν τῆς σχολῆς τῆς οἰνοχόης τῆς Ὁξφόρδης). Ιβ (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως), πάρδαλις προσβάλλουσα ἔλαφον. Περὶ τὸ κατώτερον τμήμα τοῦ ἀγγείου ζῶνὴ ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ, μετὰξὺ δύο μαϊάνδρων καὶ ἀκτινωτὰ φύλλα μετὰ κοκκιωτῶν ροδάκων.

¹ Βλ. R. M. Cook ἐν BSA 47, 1952, 161, σημ. 12.

4. Λονδίνον 88· 6-1· 533 (γ). Ἐκ Ναυκρατίος. 0.035×0.19. Εἰκ. 198.

Ἐλαφος ἐν μέσῳ δύο λέοντων (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαραξέως, κοκκίδες μὴ ἐγγάρακτοι) καὶ πλάγιον ἀνθέμιον παρὰ τὴν λαβὴν. Περί τὸ κατώτερον μέρος τοῦ ἀγγείου ἀνήθη καὶ ἀλκυες λωτοῦ, κάτωθεν δὲ αὐτῶν ἀκτινωτὰ φύλλα. Ἡ τεχνο-

Εἰκ. 198. Θραῦσμα Λονδίνου (Δεπτομέρεια)

τροπία τοῦ θραύσματος τούτου πλησιάζει τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ προηγουμένου θραύσματος.

5. Ὁξφόρδη G 119. 30. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.13×0.07.

Διακρίνεται ἀνθος λωτοῦ καὶ ἀνωθεν αὐτοῦ δύο ζῶναι: Ια, αἶγαρος, ἀριστερᾷ (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος)· Ιβ, γρὺν πρὸ ἀνθείου.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Δινοκρατῆρες ἢ οἰνοχόαι (θραύσματα)

1. Cambridge N 234. Ἐκ Ναυκρατίος. 0.08×0.07.

C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 26.

Αἶγαρος τρέχων ἀριστερά, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

2. Ἐκ Berezan.

BIELEFELD, Die antike Sammlung des archaeologischen Instituts, 2 Jahrgang, τεῦχος 3, πίν 7 εἰκ. 3 (KN 50).

Αἶγαρος τρέχων δεξιὰ, ἔχων δὲ τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

3. Ἐκ Berezan.

Archaeologia Sovjetskaja 1960, 2, 165, εἰκ. 13, ἀριθ. 4.

Αἶγαρος τρέχων δεξιὰ, ἔχων δὲ τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

4. Παρίσιοι AM 1362. 0.10×0.07. Πίν. 13β.

Αΐγαρος αναπαινόμενος και αΐγαρος ἐγειρόμενος ἀριστερά, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

5. Ἐκ Σμύρνης (Bayrakli).

JOAI 27, 1932, Beiblatt 186, εἰκ. 92, ἀριθ. 7.

Αΐγαρος, ἀριστερά.

Ἑμισφαιρικά ἀγγεῖα ἢ ὀπωροδόχαι (θραύσματα, πλὴν τοῦ ὑπ' ἀρ. 4)

1. Ἰκαρία.

AA, 1940. 285, εἰκ. 87. ΠΑΕ 1939, 135, εἰκ. 10. 0.20×0.13.

Δύο αΐγαροι, βόσκοντες ἀριστερά, και πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβὴν) κάτωθεν αὐτῶν ζώνη ἀνθέων και καλύκων λωτοῦ, κάτωθεν δὲ ταύτης ἀκτινωτὰ φύλλα. Ἡ τεχντροπία τοῦ ἀγγείου τούτου ἐνθυμίζει τὴν τεχντροπίαν τῆς οἰνοχόης τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Παλέριου (σ. 212, ἀρ. 1).

2. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.088×0.08.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 316. 5, πίν. 33.

Δύο αΐγαροι, ἀντιποῖ· κάτωθεν αὐτῶν διακρίνεται ζώνη ἀνθέων και καλύκων λωτοῦ. Ἡ τεχντροπία τῶν ἀνωτέρω τριῶν θραυσμάτων πλησιάζει μᾶλλον τὴν τεχντροπίαν τῆς σχολῆς τοῦ δίνου τῶν Παρισίων.

3. Παλέριον. Ἐκ Γέλας.

MA 32, πίν. 81, ἀριθ. 5.

Αΐγαρος, ἀναπαινόμενος ἀριστερά· ἔνθεν και ἔνθεν τῆς λαβῆς πλάγιον ἀνθέμιον. Ἡ τεχντροπία τοῦ αἰγάρου τούτου ἐνθυμίζει ἐν μέρει τὴν τεχντροπίαν τοῦ ἐργαστηρίου τῆς οἰνοχόης τῆς Μυκόνου:

4. Λονδίνον 86· 4-1· 986. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.14×0.10.

Δύο ζῶναι: Ια, αΐγαρος, δεξιὰ· Ιβ, πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβὴν) και ἄνθος λωτοῦ (ὑπὸ τὴν λαβὴν). Περὶ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ ἀγγείου ζώνη μετ' ἀνθέων και καλύκων λωτοῦ, κάτωθεν δὲ ταύτης ἀκτινωτὰ φύλλα και κοκκιδωτοὶ ρόδακες. Ἡ τεχντροπία τοῦ ἀνωτέρω θραύσματος ἐνθυμίζει τὴν τεχντροπίαν τῆς σχολῆς τῆς οἰνοχόης τῆς Ὀξφόρδης και τὴν τῆς τοῦ ἐργαστηρίου τῆς οἰνοχόης τῆς Μυκόνου.

5. Χίος, θραῦσμα (ἀνασκαφαὶ Boardman) 0.097.

Δύο ζῶναι: Ια και Ιβ, αΐγαροι βαδίζοντες δεξιὰ. Τὸ θραῦσμα τοῦτο ἐνθυμίζει πως τὴν τεχντροπίαν τῆς σχολῆς τῆς ἐν Ὀξφόρδῃ οἰνοχόης.

Π ὄ μ α τ α (θραύσματα)

1. Λονδίνον 88· 6-1· 177. Ἐκ Ναυκράτιος. Διάμετρος 0.27.

Αΐγαροι, βόσκοντες ἀριστερά.

2. Λονδίνον 86· 4-1· 1085. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.09.

Αΐγαροι, βόσκοντες ἀριστερά.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΞΕΩΣ

Οίνοχοαι

1. Baltimore, Walters Art Gallery. Ύψ. 0.373.
AJA 63, 1959, 48, ἀριθ. 8.
II: ζεύγος ἀνωπῶν αἰγάρων.

Δινοκρατήρες ἢ οἰνοχοαι (θραύσματα)

1. Ὁξφόρδη G 128. 28. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.05 × 0.075.
Γλαῦξ.
2. Ὁξφόρδη V 187 G Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06 × 0.065.
C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 42.
Νεβρός, ξέων διὰ τοῦ ὀπισθοῦ ποδὸς τὴν κεφαλὴν.
3. Ὁξφόρδη G 547. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07 × 0.65.
Δύο ζῶναι: Ια, ἴχνη αἰγάρου. Ιβ, γούψ, ἀριστερᾶ.

Ὅπωροδόχαι (θραύσματα)

1. Λονδῖνον 88· 6· 1· 533. Ἑλληνίης. Ἐκ Ναυκράτιος. Διάμ. 0.32.
Naukratis II, πίν. 9, ἀριθ. 2 καὶ 4. Werkstätten, πίν. 14, ἀριθ. 4.
Ἐξωτερ.: δύο ζῶναι ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ (διὰ σκιαγραφίας), μεταξύ δὲ τῶν ζωνῶν τούτων τρίτη ζώνη, φέρουσα παράστασιν κάπρου, κύκνου καὶ λέοντος, ἀριστερᾶ. Ἐσωτερ.: δύο ζῶναι, ἢ μία μετὰ παραστάσεως λέοντος προσβάλλοντος αἰγάρου, κύκνου, παρθάλεως καὶ αἰγάρου, ἀριστερᾶ, ἢ δὲ ἕτερα μετὰ παραστάσεως παρθάλεως καὶ γουπός, ἀριστερᾶ, καὶ παρθάλεως προσβαλλούσης Σφίγγα.
2. Παλέριον. Ἐκ Γέλας.
MA 32, πίν. 84, ἀριθ. 1.
Δύο ζῶναι: Ια, κύκνοι, βαδίζοντες δεξιὰ. Ιβ, γούπες, δεξιᾶ. Ἀνθέμιον ἐκ τριῶν διπλοσπειρῶν ἐντὸς ἐμβλήματος (διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος).
3. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 324. 5, πίν. 35. JHS 44, 1924, 197, εἰκ. 25.
Κύκνος καὶ Σφίγξ, ἀντίστερνοι.
4. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 64 a. Ἐκ Ναυκράτιος 0.10 × 0.07.
Πτηνόν, δεξιᾶ καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ ζώνη ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ διὰ σκιαγραφίας.
5. Λονδῖνον 86· 4· 1· 1021. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.08 × 0.09.
Δύο ἀντίνωτοι Σφίγγες.
6. Λονδῖνον 1924· 12· 1· 224. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.035 × 0.075.
Αἰγάρως, ἀριστερᾶ.
7. Λονδῖνον 88· 6· 1· 557. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055 × 0.075.
Ἐλαφος, ἀριστερᾶ. Ἰχνη ἐπιγραφῆς.

8. Λονδίνον 1924· 12-1· 992. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.06.
Σφίγξ (;) καὶ λέων (;), ἀριστερᾶ. Ἰχνη ἐπιγραφῆς.

9. Ὁξφόρδη G 120. 3. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.06.
C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 47.
Κύκνος (;) ἐν μέσῳ δύο γρουπῶν.

Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα

1. Κάιρον 26.139. Σφζ. ὕψος 0.105.
EDGAR, ἔ.ἀ. πίν. 2.
Δύο ζῶναι : Ια, κύκνος, δεξιᾶ· Ιβ, λέων καὶ γρῦψ κατ' ἀλλήλων.
2. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.05×0.06.
Σφίγξ, ἀριστερᾶ.
3. Λονδίνον 88· 6-1· 581. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.03×0.04.
Σφίγξ, ἀριστερᾶ.

Πινάκια (θραύσματα)

1. Λονδίνον 86· 4-1· 1108. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.055×0.04.
Πτηνὸν καὶ γρῦψ, ἀνωποί.
2. Βρυξέλλαι. Ἐκ. Ναυκράτιος.
C.V.A. II, πίν. 3, 25.
Δύο ζῶναι : Ια, γρῦψ ἢ Σφίγξ, δεξιᾶ· Ιβ, δύο πτηνά, δεξιᾶ.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ (ΔΕΥΤΕΡΟΣ)

Διακρίνονται πέντε μικροὶ ὀμάδες: Α, Β, Γ, Δ, Ε. Αἱ ὀμάδες Α-Δ παρουσιάζουσι τὴν διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικὴν, ἡ ὀμάς Ε καὶ τὴν διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικὴν.

ΟΜΑΣ Α: ΘΡΑΥΣΜΑΤΟΣ UNIVERSITY COLLEGE ΛΟΝΔΙΝΟΥ

Τὴν ὀμάδα τοῦ ἐν τῷ University College τοῦ Λονδίνου θραύσματος χαρακτηρίζει τύπος τις κρεμαμένου ἡμικυκλίου, συντηρητισμὸς τις ἐν τῇ ἀποδόσει τῶν αἰγάγων, ἐνθυμιζόντων πῶς τὸν κλασσικὸν καμμοραϊκὸν ρυθμὸν καὶ ὀξὺ ρύγχος κυνῶν. Τὸ ὑπ' ἀριθ. 4 θραῦσμα (ἐν Ὁξφόρδῃ) παρέχει τὴν ἐντύπωσιν συγγενείας τινὸς μετὰ τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ δίνου τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ.

Ἡμισφαιρικὰ ἀγγεῖα (θραύσματα)

1. Λονδίνον, Univ. College. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.05×0.05.
Κύων (τρέχων) δεξιὰ, ἴχνη πλαγίου ἀνθεμίου.
2. Ὁξφόρδη G 119· 6. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.105×0.09.
C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 2.
Αἰγάγος καὶ κύων ἀνωποί.
3. Λονδίνον 1924· 12·1· 1003. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.16×0.11.
I: (δύο) αἰγάγοι βαδίζοντες δεξιὰ, ἀνθέμιον ὑπὸ τὴν λαβὴν. Περὶ τὸ κατώτερον τμήμα: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.
4. Ὁξφόρδη G 119· 12. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.075×0.074.
C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 12.
Αἰγάγος βαδίζων ἀριστερά. Περὶ τὸ κατώτερον τμήμα: γλῶσσαι.
5. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.075×0.074.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 321. 6, πίν. 34.
Λέων βαδίζων δεξιὰ.

ΟΜΑΣ Β: ΚΡΑΤΗΡΟΣ ΛΕΝΙΝΓΚΡΑΝΤ

Ἡ τεχνοτροπία τῆς ομάδος ταύτης, ἀποτελουμένης ἐκ κρατῆρος καὶ θραυσμάτων, εὐρίσκεται πλησίον τῆς τεχνοτροπίας τῆς ομάδος τοῦ ἐν τῷ Univ. College τοῦ Λονδίνου ἀγγείου. Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα παρέχουσιν ἐντύπωσιν συγγενείας πρὸς τὸ ἐργαστήριον τοῦ δίνου τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ. Παρέχουσι δὲ ἐξ ἄλλου ταῦτα καὶ γενικὴν τινα ἐντύπωσιν συγγενείας πρὸς τὰς συγχρόνους αὐτῶν ἀγγειογραφίας τῆς Μ. Ἀσίας. Ἐκ μικρο-

Εἰκ. 199. Κρατὴρ Λένινγκραντ

σιατικοῦ ἐργαστηρίου προέρχεται πιθανῶς τὸ θραῦσμα τῆς Ἀπολλωνίας¹, εὐρίσκεται ὁμοῦ τοῦτο καὶ ἐν ποιᾷ τινι σχέσει πρὸς τὰ κατωτέρω τεμάχια:

Κρατῆρες

1. Λένινγκραντ. Συλλογῆς Levitzky. Ὑψ. 0.20 περίπου. Εἰκ. 199.

ΡΗΑΡΜΑΚΟΡΗΣΚΥ, ἔ.δ. πίν. 10, ἀριθ. 1.

Α: κύων τρέχων ἀριστερά.

Θραύσματα

2. Λονδίνον 91· 8· 6· 72. Ἐκ Κύπρου. 0.11 × 0.12.

Α: κύων τρέχων ἀριστερά.

3. Λονδίνον 86· 4· 1· 1111. Ἐκ Ναυκρατίως. 0.10 × 0.95.

Α: κύων τρέχων δεξιᾷ, διώκων ζῦόν τι (ἀλώπεκα?).

¹ Bulletin de l'Institut archéologique bulgare 18, 1952, 110, εἰκ. 78 καὶ 79.

4. Λονδίνον 86· 4·1· 1112. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.085.

Κύων τρέχων δεξιὰ.

Τὴν τεχνοτροπίαν τῆς ομάδος ταύτης πλησιάζει ἡ τεχνοτροπία τῆς ὑπ' ἀριθ. 2931—ἐκ Καμίρου—ἄλλης τοῦ Βερολίνου (JdI 1, 1886, 139-40), αὕτη ὁμοῦς ἐνθυμίζει τὴν παράδοσιν καὶ τοῦ μεταβατικοῦ (πρώτου) ρυθμοῦ (βλ. σ. 175 κ.έ.) κατὰ τὴν διάταξιν τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων. Μετὰ τῆς ἄλλης ταύτης εἶναι δυνατὸν νὰ συνδεθῶσιν αἱ τρεῖς λήκνυθι τῆς Δήλου ἐκ τοῦ Ἡραίου (Délou 10, πίν. 15, ἀρ. 75-77), ἡ λήκνυθος τοῦ Βερολίνου (Vases sicyoniens, εἰκ. 122-3) καὶ ἡ λήκνυθος τοῦ Braunschweig (C.V.A. πίν. 1, ἀρ. 3).

ΟΜΑΣ Γ: ΑΝΤΙΝΩΤΩΝ ΣΠΕΙΡΩΝ

Ἡ ὁμάς αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ δύο θραυσμάτων, προερχομένων ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐργαστηρίου καὶ ἐχόντων διακόσμησιν ἐξ ἀντινωτῶν διπλοσπειρωδῶν.

1. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 44 (πινάκιον). Ἐκ Ναυκράτιος. 0.11×0.09.

2. Κάιρον 26. 137 (οἰνοχόη). Ἐξ Αἰγύπτου. Σφζ. μῆκος 0.145.
EDGAR, ἔ.ἀ. πίν. 2.

ΟΜΑΣ Δ: ΠΙΝΑΚΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

Τὰ ἀκόλουθα τεμάχια στεροῦνται παραπληρωματικῶν κοσμημάτων καὶ διαιροῦνται εἰς δύο μικρὰς ομάδας: α καὶ β.

α'. Πινάκια ἢ ὀπωροδόχαι

1. Λονδίνον 86· 4·1· 1272, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.10×0.10.

JHS 44, 1924, πίν. 7, ἀριθ. 9.

Προτομή ἵππου ἐν μέσῳ δύο αἰγάγων, ἀριστερῶ.

2. Μόναχον 453. Διάμ. 0.30.

SIEBENKING καὶ HACKL, ἔ.ἀ. εἰκ. 56.

Προτομή αἰγᾶρου, δεξιῶ.

3. Cambridge N 236, θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.065.

C.V.A. 2 II D, πίν. 18, ἀριθ. 27.

Προτομή αἰγᾶρου, ἀριστερῶ.

β'. Ἀμφορεῖς

1. Λένινγκραντ. Ἐκ Taman. Ὑψ. 0.26 περίπου.

PHARMAKOPHISKY, ἔ.ἀ. πίν. 11, ἀριθ. 1.

Αἰγᾶρος, δεξιῶ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως.

2. Λονδίνον 88· 2· 8· 139, δύο θραύσματα ἐκ Λάφνης (Tell Deffeneh)
 α : 0.145×0.075, β : 0.07×0.05.

Αἰγῶρος, δεξιᾷ, ἔχων τὴν κεφαλὴν ἀντιθέτως. Πρὸς τὴν τεχνοτροπίαν τοῦ ἀνωτέρω (ἀρ. 1) ἀμφορέως τοῦ Λένινγκραντ φαίνεται πλησιάζουσα ἢ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαραξέως τεχνικὴ οἰνοχόης ἐκ Γέλας. αὕτη ὁμῶς φέρει καὶ παραπληρωματικὰ κοσμήματα:

3. MA 17, 1906, 637 κ.έ., εἰκ. 455-56.

I: Ια, αἰγῶροι, δεξιᾷ, ἔχοντες τὰς κεφαλὰς ἀντιθέτως II: κῆπος (διὰ σκιαγραφίας καὶ χαραξέως) καὶ πλάγιον ἀνθέμιον (παρὰ τὴν λαβήν).

ΟΜΑΣ Ε: ΠΙΝΑΚΙΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

Ἡ ὁμάς αὕτη συνίσταται ἐξ ἐνὸς πινακίου. Τὸ πινάκιον τοῦτο φέρει διακόσμησιν, ἐμφανίζουσαν στοιχεῖα τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς (σκιαγρα-

Εἰκ. 200. Πινάκιον Βερολίνου (λεπτομέρεια)

φίαν, περιγράμμα καὶ χάραξιν) καὶ τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ (παραπληρωματικὰ κοσμήματα). Λόγω τῆς παρουσίας τοῦ κυνὸς ἢ ἀνδρική μορφή ἐπὶ τοῦ πινακίου τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ταυτισθῇ πρὸς τὸν Περσέα, καίτοι φέρει περωτὴν ὑπόδεσιν. Ἡ μορφή αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ παραβληθῇ μᾶλλον πρὸς μορφήν δαίμονος, ἀπαντῶντος κυρίως ἐπὶ πηλίων ἀναγλύφων¹.

Βερολίνον F 3917. Ἐκ Καμίρου. Εἰκ. 200.

SALZMANN, πίν. 55. PERROT-CHIPIEZ, 9, εἰκ. 222. ZERVOS, Rhodes, πίν. 333.

Δαίμων τρέχων δεξιὰ (σκιαγραφία, χάραξις καὶ περιγράμμα).

Εἰς τὴν αὐτὴν ομάδα ἀνήκει πιθανῶς καὶ τὸ ἐν Ὁξφόρδῃ (1925. 608c) θραῦσμα πινακίου (C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀρ. 18) σφῆζον τὴν κεφαλὴν αἰλητοῦ.

¹ Βλ. παράδειγμα ἐν Copenhagen· C.V.A. πίν. 225, ἀριθ. 4 καὶ 5· βλ. ὡσαύτως WEINBERG ἐν Hesperia 23, 1954, 112, ἐνθα καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία.

ΠΑΝΙΣ, ΧΛΩΡΙΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΩΝ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ ΤΗΣ ΜΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

Οἱ αἰγάγοι (εἰκ. 149, 151, 179, 201-209)

Ἀγαπητὸν θέμα τῶν μεταβατικῶν ρυθμῶν, ὡς καὶ τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγραμματος τεχνικῇ, εἶναι τὸ τοῦ διωκομένου αἰγάγου. Ὁ συνήθης ἐν τῇ τεχνικῇ ταύτῃ τύπος τοῦ ζῴου παρουσιάζει τὰ δύο σκέλη μόνον αὐτοῦ, τὰ πλησιέστερα πρὸς τὸν θεατὴν, τὴν κεφαλὴν ἐστραμμένην πρὸς τὰ ὀπίσω¹, τὸ δὲ πρόσθιον σκέλος αὐτοῦ ἀτροφικόν πως (π.χ. εἰκ. 149, 151). Ἐν τῇ αὐτῇ τεχνικῇ πολλάκις οἱ αἰγάγοι παρουσιάζονται ἔχοντες τὸ ἐν πρόσθιον σκέλος κεκαμμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτῶν ἐνίοτε πρὸς τὰ ὀπίσω ἢ βόσκοντες ἢ βαδίζοντες, ἔχοντες τὸ ἐν τῶν προσθίων σκελῶν ἀτροφικόν, σποραδικῶς δὲ ἐμφανίζεται καὶ παράστασις αἰγάγου καλπάζοντος, μετὰ τῆς κεφαλῆς ὅμως αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Εἰκ. 201. Αἰγάγος: σ. 233, ἀριθ. 17

Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῇ ὁ αἰγάγος συνήθως εἰκονίζεται κατὰ μίμησιν χορινθιακῶν προτύπων. Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῶν χορινθιαζόντων τούτων αἰγάγων εἶναι ἡ δι' ἐγγράκτου ὀρθογωνίου δῆλωσις τῆς κοιλιακῆς χώρας τῶν πλείστων ἐξ αὐτῶν, ἐπὶ τοῦ ὀρθογωνίου δὲ τούτου πολλάκις

Εἰκ. 202. Αἰγάγος: σ. 216, ἀριθ. 3

Εἰκ. 203. Αἰγάγος: σ. 217, ἀριθ. 1

ὑπάρχει πορφυροῦν ἐπίθετον χρῶμα. Χαρακτηριστικαὶ εἶναι ἐνίοτε καὶ αἱ τρεῖς τοῦλάχιστον ἐγγάρκτοι γραμμαὶ τοῦ γενείου, ὅμοιαι δέ, οὐχὶ ἐγγάρκτοι, γραμμαὶ ἐπαναλαμβάνονται καὶ ἐν τῇ ἀποδόσει τοῦ γενείου ἐνίων αἰγάγων ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγραμματος τεχνικῇ. Χαρακτη-

¹ Ἡ στρόφη αὕτη τῆς κεφαλῆς τοῦ ζῴου ἐμφανίζεται, σποραδικῶς ὅμως, καὶ ἐπὶ ἀγγείων προγενεστέρων ροδιακῶν ρυθμῶν (βλ. σ. 75, 94).

Ειχ. 204. Αίγαγρος : σ. 217, ἀριθ. 3

Ειχ. 205. Αίγαγρος : σ. 181, ἀριθ. 3

Ειχ. 206. Αίγαγρος : σ. 251, ἀριθ. 1

Ειχ. 207. Αίγαγρος : σ. 217, ἀριθ. 2

Ειχ. 208. Αίγαγρος : σ. 182, ἀριθ. 8α

Ειχ. 209. Αίγαγρος : σ. 208, ἀριθ. 1

ριστική είναι τέλος ἀπλῆ τις ἢ διπλῆ, ἐγγάρακτος, τοξοειδῆς γραμμὴ ἐπὶ τῶν μηρῶν τῶν ἐγγαράκτων αἰγῶν.

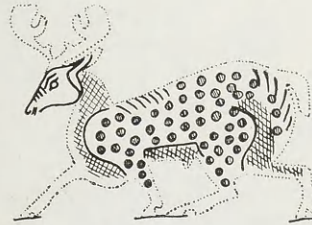
Οἱ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος αἰγαῖροι συνήθως ἔχουσι βραχὺν καὶ παχὺν πῶς λαιμόν, τινὲς δὲ τῶν στάσεων αὐτῶν ἔχουσι προέλθει ἐκ συνδυασμοῦ δύο στάσεων. Οὕτω, παρατηρεῖται, παραδείγματος χάριν, αἰγαῖρος, οὗ εἰκονίζονται τρία σκέλη, τὰ δύο ὀπίσθια βάδην καὶ τὸ ἐν πρόσθιον κεκαμμένον καὶ σχεδὸν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Παρατηρεῖται ἐπίσης ἐν τῇ αὐτῇ τεχνικῇ καὶ αἰγαῖρος ἀναπανόμενος, πιθανῶς μηρυκάζων τὴν τροφήν αὐτοῦ, ἔχων τὰ σκέλη αὐτοῦ ὑπὸ τὸ σῶμα (εἰκ. 191). Σπανία τυγχάνει ἡ περιπτώσις αἰγῶν τρέχοντος διὰ τῶν τεσσάρων σκελῶν.

Αἱ ἔλαφοι (εἰκ. 210-12)

Ἡ ἔλαφος ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῇ παρουσιάζε-

Εἰκ. 210. Νεβρός: σ. 247, ἀριθ. 2

Εἰκ. 211. Ἐλαφος: σ. 245, ἀριθ. 4

ται α) ἄνευ κεράτων, ὡς νεβρός, καὶ β) μετὰ κεράτων, ὅτε συνήθως ἐνθυ-

Εἰκ. 212. Ἐλαφος: σ. 229, ἀριθ. 5

μίξει κορινθιακὰ πρότυπα. Χαρακτηριστικὸν πλείστον περιπτώσεων παραστάσεων ἔλαφου τῆς τεχνικῆς ταύτης εἶναι τὸ κατὰ τὴν βάσιν τοῦ ὠτός

ζεῦγος ἐγγαράκτων γραμμῶν καὶ ἡ μία ἢ δύο τοξοειδεῖς ἐγγάρακτοι γραμμαὶ ἐπὶ τοῦ μηροῦ, ἐνίοτε δὲ καὶ τὰ ἀσυμμέτρως βραχέα πρόσθια σκέλη αὐτῆς (π.χ. εἰκ. 211), ὡς συμβαίνει καὶ ἐπὶ τοῦ αἰγάγου (π.χ. εἰκ. 207). Ἡ στικτὴ ἔλαφος δηλοῦται ἐν τῇ αὐτῇ τεχνικῇ δι' ἐγγαράκτων κύκλων, ἐφ' ὧν συνήθως ὑπάρχει πορφυροῦν ἐπίθετον χρῶμα, σπανιώτερον δὲ λευκόν.

Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῇ ἡ ἔλαφος ὁμοιάζει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς πρὸς τὴν τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, παρουσιάζεται δὲ καλπάζουσα, βόσκουσα, βαδίζουσα.

Τὰ πτηνὰ (εἰκ. 176, 213-221)

Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῇ παρατηροῦνται καὶ κορινθιάζοντες τύποι ὑδροβίων πτηνῶν καὶ ροδιακαὶ τινες παραλλαγὰὶ αὐτῶν. Συνήθως τὰ πτηνὰ ταῦτα παρουσιάζουσι μεγάλην κεφαλὴν, μακρὸν λαιμὸν καὶ ἄφθονον πορφυροῦν ἐπίθετον χρῶμα. Ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων τὰ πτηνὰ ταῦτα εἶναι κύκνοι, νῆσσαι ἢ χήνες. Παρατηροῦνται: πτηνὰ βαδίζοντα, ἔχοντα ἀμφότερα τὰ σκέλη αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ τὸ ἐν σκέλος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τὸ ἕτερον ὑψωμένον, πτηνὰ φέροντα τὰς πτέρυγας αὐτῶν ἀνοικτὰς κατὰ μέτωπον, τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτῶν ἐκ τοῦ πλαγίου, πτηνὰ φέροντα πτέρυγας κλειστὰς καὶ καλυπτούσας τὴν ῥάχιν ἢ καὶ δλόκληρον τὸ σῶμα αὐτῶν, πτηνὰ ἀνωπα, πτηνὰ προσβαλλόμενα ὑπὸ θηρίου, πτηνὰ ἐκατέρωθεν κεντρικοῦ

Εἰκ. 213. Γλαυξ:
σ. 217 ἀριθ. 2

θέματος, πτηνὰ κολυμβῶντα.

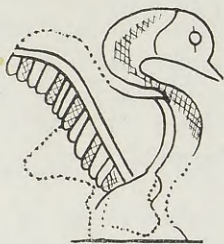
Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῇ αἱ παραστάσεις πτηνῶν σπανίζουσι, ὁμοιάζουσι δὲ ταῦτα ἐν πολλοῖς πρὸς τὰ πτηνὰ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

Πολλάκις ἐπὶ τοῦ πτελώματος τῆς κοιλίας ἢ τοῦ στήθους τῶν διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως πτηνῶν παρατηρεῖται ἐγγάρακτον λωτοειδὲς ἢ ρομβοειδὲς κόσμημα, ὅπερ ἀποτελεῖ ροδιακὴν καινοτομίαν. Ροδιακὴν καινοτομίαν ἀποτελεῖ ἐπίσης καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ στήθους τῶν αὐτῶν πτηνῶν παρατηρούμενον ἐγγάρακτον τόξον ἢ τόξα.

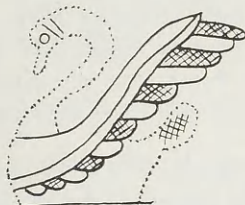
Ὁ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τοῦ πινακίου τοῦ Εὐφόροβου ἐμφανιζόμενος τύπος ἐγγαράκτου ἱπταμένου πτηνοῦ εἶναι πιστὴ μίμησις κορινθιακοῦ προτύπου, ἀποτελεῖ ὅμως οὗτος μεμονωμένον παράδειγμα ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ.

Μεταξὺ τῶν πτηνῶν τῆς ἐγγαράκτου τεχνικῆς μνημονευταὶ καὶ αἱ γλαυκες. Αὗται εἰκονίζονται μετὰ φολιδοτοῦ πτελώματος ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτῶν, ἔχουσαι μικρὰ ὄτα. Ἡ παραλλαγή αὕτη τοῦ βραχυπότου τύπου γλαυ-

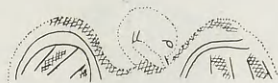
κός πρέπει να διαχωρισθῆ τοῦ ἑλλαδικοῦ, σκοτίου, τύπου αὐτῆς. Αἱ βραχύτοι γλαυκὲς ἀπαντῶσιν ἐπὶ τοῦ κρατῆρος ἐκ Βρουλιᾶς (εἰκ. 213). Παράστα-

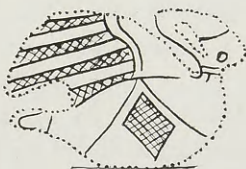
Εἰκ. 214. Κύννος: σ. 224, ἀριθ. 17

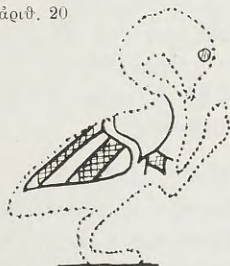
Εἰκ. 215. Κύννος: σ. 225, ἀριθ. 27

Εἰκ. 216. Κύννος: σ. 230, ἀριθ. 20

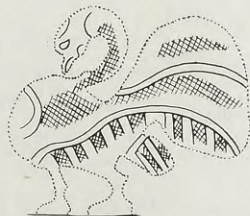
Εἰκ. 217. Κύννος: σ. 217, ἀριθ. 1

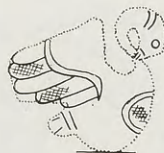
Εἰκ. 218. Κύννος ἢ χήν (:): σ. 225, ἀριθ. 28

Εἰκ. 219. Χήν (:): σ. 228, ἀριθ. 15

Εἰκ. 220. Κύννος: σ. 232, ἀριθ. 13

Εἰκ. 221. Κύννος: σ. 217, ἀριθ. 1

σιν γλαυκὸς φέρει ἐπίσης θραῦσμα ἐκ Ναυκράτιος ἐν Ὁξφόρδῃ (σ. 247, ἀρ. 1· βλ. ἐπίσης σ. 235, ἀρ. 3).

Μεταξὺ τῶν διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος ἐκτελεσθέντων πτη-

νών ἄξια μνείας τυγγάνουσι καὶ πτηνὰ τοῦ μεταβατικοῦ ρυθμοῦ, ἀπαντῶντα ἐπὶ τῆς οἰνογόης τοῦ Λονδίνου (σ. 182, ἀρ. 9). Τὰ πτηνὰ ταῦτα διαφέρουσι πασῶν τῶν ροδιακῶν παραλλαγῶν, καθόσον φέρουσι κατὰ τὸ μέσον τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀριστεροῦ μέρους ὑπερθεὶν τοῦ ἐνὸς τῶν σκελῶν αὐτῶν μικρὸν ἐξόγκωμα δίκην πλήκτρον, εἶναι δὲ κατὰ τὴν γνώμην τῆς SYLVIA BENTON ὀπίδες. Ὡς παρατηρεῖ ὁμοῦς αὕτη, αἱ ὀπίδες στεροῦνται πλήκτρον ἔχουσι δὲ ἐπὶ πλέον καὶ παραγναθίδας¹. Τὰ πτηνὰ ταῦτα φαίνεται ὅτι εἶναι μᾶλλον πέρδικες ἑλληνίδες ἢ ὄρειναί².

Οἱ κύνες (εἰκ. 199, 222-3)

Πλὴν τοῦ γνωστοῦ ἤδη τύπου κυνός, ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῇ ἐμφανίζεται καὶ τύπος κυνός, ἔχων ῥύγχος γωνιῶδες.

Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῇ ἡ παράστασις κυνός εἶναι ἄγνωστον μᾶλλον θέμα,

ἀπαντᾷ ὁμοῦς κύων δι' ἀπλῆς σκιαγραφίας, ἄνευ χαράξεως ἢ περιγράμματος (σ. 183, ἀρ. 1).

Εἰκ. 222. Κύων: σ. 250, ἀρ. 3

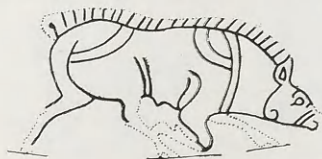

Εἰκ. 223. Κύων: σ. 248, ἀρ. 2

Οἱ κριοί (εἰκ. 178)

Παρατηρεῖται τύπος κριοῦ, ἐνθνυμίζων ἀσσυριακὰ πρότυπα³ ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τῆς δορᾶς. Ὁ τύπος οὗτος ἀπαντᾷ ἐπὶ πινακίου ἐκτελεσθέντος διὰ σκιαγραφίας, περιγράμματος καὶ χαράξεως (σ. 207, ἀρ. 3).

Οἱ κάπροι (εἰκ. 152, 192, 224)

Εἰκ. 224. Κάπρος: σ. 225, ἀριθ. 32

Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῇ ὁ κάπρος παρουσιάζεται κατὰ μίμησιν τοῦ τύπου τοῦ ἀπαντῶντος ἐν τῷ κλασσικῷ καμυραϊκῷ ρυθμῷ. Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῇ οὗτος, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ἐν τῇ τεχνικῇ ταύτῃ ζῶα, παρουσιάζει ἐπίθετον πορφυροῦν χροῶμα ἐπὶ πλείστων σημείων τοῦ σώματος αὐτοῦ (λαιμός, κοιλία, μηροί), ἐνίοτε

¹ JHS 81, 1961, 54, σημ. 107.

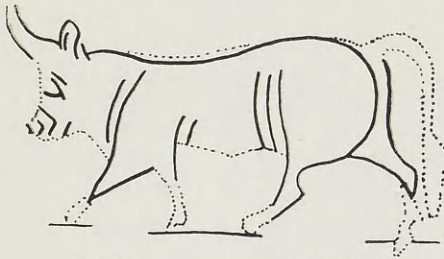
² Βλ. Μεγάλην Ἑλληνικὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν ἐν λ. πέρδιξ.

³ LAYARD, Monuments of Nineveh, I, πίν. 58.

δὲ ὁ κορμὸς αὐτοῦ διαστίζεται διὰ μικρῶν διακεκομμένων ἐγχαράκτων γραμμῶν. Ἐν τῇ αὐτῇ τεχνικῇ ἡ ῥάγισ τοῦ κάπρου καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς τρίγωνο ἀποδίδονται διὰ σειρᾶς παραλλήλων ἐγχαράκτων γραμμῶν, ὁ μετὰξὺ δὲ τούτων χῶρος πολλακίς φέρει ἐπίθετον πορφυροῦν χρῶμα εἰς λεπτὰς λωρίδας. Παρατηροῦνται: κάπροι βαδίζοντες, κάπροι ἔχοντες τὸ ἐν πρόσθιον σκέλος κεκαμμένον, κάπροι προσβαλλόμενοι ὑπὸ θηρίου ἢ θηρίων ἢ καὶ μυθικῶν ὄντων.

Οἱ ταῦροι (εἰκ. 149, 155, 194, 225-227)

Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῇ ὁ ταῦρος ἀκολουθεῖ κορινθιακὰ πρότυπα. Παρατηροῦνται ὅμως ἐν τῇ τεχνικῇ ταύτῃ καὶ ροδιακαὶ τινες παραλλαγαί, ὡς π.χ. μετὰ τῆς κεφαλῆς ἐστραμμένης πρὸς

Εἰκ. 225. Ταῦρος: σ. 211, ἀριθ. 1

Εἰκ. 226. Ταῦρος: σ. 229, ἀριθ. 8

τὰ ὀπίσω. Αἱ παρειαὶ τοῦ ζώου ἀποδίδονται συνήθως δι' ἀπλῆς ἢ διπλῆς ἐγχαράκτου γραμμῆς ἢ δι' ἐγχαράκτου «φεστονοειδοῦς» γραμμῆς ἢ διὰ

Εἰκ. 227. Ταῦρος: σ. 225, ἀριθ. 28

ζεύγους τοξοειδῶν γραμμῶν. Παρατηρεῖται ταῦρος βαδίζων ἢ προσβαλλόμενος ὑπὸ θηρίου ἢ θηρίων.

Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῇ ὁ ταῦρος ἀκολουθεῖ τὸν κλασσικὸν καμιραϊκὸν τύπον, ἐμφανίζει ὅμως τὴν οὐρὰν καὶ ἐπὶ τῆς ῥάγως, ὡς καὶ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀνατολίζοντι ρυθμῷ.

Οἱ λέοντες (εἰκ. 154, 192-3, 228-231)

Μνημονευτέον ἐν πρώτοις ὅτι ἐγκαταλείπεται πλήρως ὁ τύπος τοῦ κλασσικοῦ καμιραῖκου λέοντος. Καὶ ἐν μὲν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ

Εἰκ. 228. Λέων : σ. 208, ἀριθ. 4

περιγράμματος τεχνικῇ ἐπικρατεῖ ὁ ὑστερογετταϊκῆς προελεύσεως λέων, πιθανώτατα ἐκ κληρονομίας τινὸς τοῦ ἀνατολιζόντος καὶ τοῦ ὑτέρου ἀνα-

Εἰκ. 229. Λέων : σ. 232, ἀριθ. 2

Εἰκ. 230. Λέων : σ. 233, ἀριθ. 11

τολιζόντος ρυθμοῦ, ἐν δὲ τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῇ ἐμφανίζεται ὁ ἀσσυριακῆς προελεύσεως κορινθιακὸς λέων. Ὁ κορινθιαζών

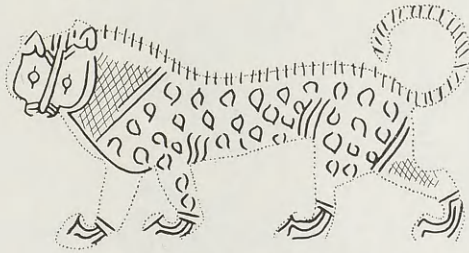
Εἰκ. 231. Λέων προσβάλλον αἶγαρον : σ. 234, ἀριθ. 1

οὔτος τύπος λέοντος παρουσιάζει τὰς ἐξῆς παραλλαγὰς ἐν τῷ ροδιακῷ τούτῳ ρυθμῷ. Παρατηρεῖται : α) τύπος μετὰ συμπαγοῦς χაίτης, β) τύπος μετὰ παραλλήλων λεπτῶν ἐγκαράκτων γραμμῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς χაίτης, γ) τύπος μετὰ χაίτης διαστιζομένης ὑπὸ μικρῶν ἀκανονίστων ἐγκαρά-

κτων γραμμῶν. Ὁ κορινθιάζων οὗτος ροδιακὸς λέων εικονίζεται βαδίζων, ἔχων ἐνίοτε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀναπαυόμενος καὶ στρέφων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὰ ὀπίσω, προσβάλλων ἢ μέλλων νὰ προσβάλλῃ θήραμα ἢ ἐχθρὸν διὰ τοῦ προσθίου ὑψωμένου σκέλους αὐτοῦ¹ ἢ στηρίζων τὸ πρόσθιον τοῦτο σκέλος ἐπὶ παραπληρωματικοῦ κοσμήματος. Ἡ στάσις αὕτη τοῦ λέοντος, μεθ' ἑνὸς προσθίου σκέλους ὑψωμένου, ἀποβαίνει τὰ μάλιστα τοῦ συρμοῦ ἐν τῇ ροδιακῇ ταύτῃ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆς. Τὸ οὖς τοῦ λέοντος ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς εἶναι συχνότερον μὲν καρδιόσχημον (ὕστεροχαιταϊκῆς προελεύσεως), σπανιότερον δὲ ὀξυκόρυφον καὶ τριγωνικόν (ἀσσυριακῆς προελεύσεως)².

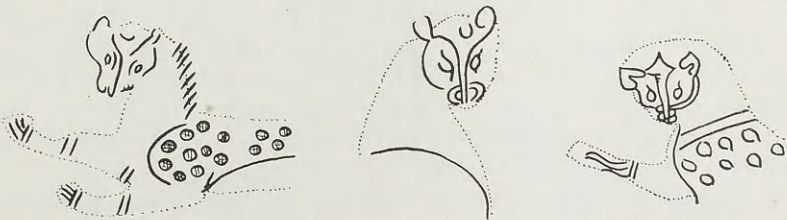
Αἱ παρδάλεις (εἰκ. 150, 232-235)

Ὁ τύπος τῆς παρδάλεως ἀποτελεῖ παραλλαγὴν τοῦ κορινθιακοῦ

Εἰκ. 232. Πάρδαλις: σ. 211, ἀριθ. 1

λέοντος ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆ, ἔνθα σχεδὸν ἀπο-

Εἰκ. 233. Πάρδαλις: σ. 244, ἀρ. 3

Εἰκ. 234. Πάρδαλις: σ. 229, ἀρ. 5

Εἰκ. 235 Πάρδαλις:
σ. 247, ἀρ. 1

κλειστικῶς ἐμφανίζεται. Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ τύπου τούτου παρ-

¹ Ἀντίστοιχος στάσις παρατηρεῖται καὶ ἐν τῇ ἀγγιογραφίᾳ τῆς Κορίνθου (Necro, 276, ἀρ. 114a, εἰκ. 118 bis).

² BROWN, Lion, 20.

δάλεως εἶναι ἢ κατὰ μέτωπον ἐμφάνισις τῆς κεφαλῆς καὶ τὸ δι' ἐγχαράκτων κύκλων στικτὸν σῶμα παρουσιάζονται ὅμως καὶ περιπτώσεις ἀστίκτου σώματος. Ἐπὶ τῶν κύκλων τούτων συνήθως ὑπάρχει πορφυροῦν ἐπίθετον χρῶμα, σπανιώτατα δὲ καὶ λευκὸν ἐπίθετον χρῶμα. Ἡ ῥάχις τοῦ θηρίου δηλοῦται ἐνίοτε διὰ σειρᾶς μικρῶν παραλλήλων λοξῶν γραμμῶν. Τὸ θηρίον τοῦτο εἰκονίζεται: βαδίζον, προσβάλλον ἢ μέλλον νὰ προσβάλλῃ ἐχθρὸν ἢ θήραμα, διὰ τοῦ ὑψωμένου προσθίου σκέλους αὐτοῦ.

Οἱ γρύπες (εἰκ. 153, 236-238)

Μνημονευτέος ἐν πρώτοις τύπος γρυπός, ἀπαντῶν ἐπὶ οἰνοχόης τοῦ Λονδίνου τοῦ μεταβατικοῦ ροδιακοῦ ρυθμοῦ καὶ ἐπὶ τινῶν ἄλλων τεμαχίων. Ὁ τύπος οὗτος εἶναι διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος, παρου-

Εἰκ. 236. Γρύψ: σ. 217, ἀρ. 1

Εἰκ. 237. Γρύψ: σ. 228, ἀρ. 4

Εἰκ. 238. Γρύψ: σ. 224, ἀρ. 20

σιάζει ὀδόντας¹, ἔχει δὲ τὸ ἐν πρόσθιον σκέλος ὑψωμένον. Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῇ ἐμφανίζεται τύπος γρυπός, παρουσιάζων συγγένειαν πρὸς τὸν κορινθιακὸν γρύπα, ἔχων ὅμως λεπτότατον συνήθως κορμόν, μακρὸν λαιμόν, σχετικῶς δὲ μεγάλα πτερὰ πτερυγῶν. Ὁ γρύψ τοῦ τύπου τούτου κατὰ κανόνα παρίσταται καθήμενος ἐπὶ τῶν ὀπισθίων σκελῶν, τανύων τὰ πρόσθια σκέλη αὐτοῦ, ἐκ τῶν σκελῶν δὲ αὐτοῦ εἰκονίζονται μόνον τὰ πρὸς τὸν θεατὴν. Ὁ τύπος οὗτος γρυπός παρουσιάζει συνήθως ζεῦγος ἐγχαράκτων τόξων ἐπὶ τῶν μηρῶν πρὸς τὴν οὐράν. Πλήν τοῦ ὀλοσώμου ἐγχαράκτου γρυπὸς παρατηροῦνται καὶ προτομαὶ ἐγχαράκτου γρυπός.

Αἱ Σφίγγες καὶ αἱ σειρήνες (εἰκ. 239-249)

Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῇ παρουσιάζονται οἱ ἀκόλουθοι τύποι Σφίγγος καὶ σειρήνος: α) μετὰ κόμης πιπτούσης πρὸς τὸν

¹ Περὶ ὀδόντων βλ. σ. 83, σημ. 1.

τράχηλον. Ὁ τύπος οὗτος ἐνθυμίζει Σφίγγας τοῦ κορινθιακοῦ καὶ τοῦ

Εἰκ. 239. Σφίγξ : σ. 223, ἀριθ. 15

Εἰκ. 240. Σφίγξ ἢ σειρήν:
σ. 226, ἀρ. 2

Εἰκ. 241. Σφίγξ : σ. 226, ἀρ. 3

Εἰκ. 242. Σφίγξ : σ. 232, ἀρ. 11

Εἰκ. 243. Σφίγξ : σ. 232, ἀριθ. 4

Εἰκ. 244. Σφίγξ : σ. 229, ἀρ. 1

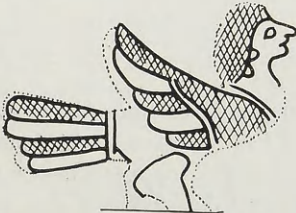
Εἰκ. 245. Σφίγξ : σ. 230, ἀριθ. 1

Εἰκ. 246. Σφίγξ ἢ σειρήν:
σ. 223, ἀριθ. 6

Εἰκ. 247. Σφίγξ : σ. 229, ἀρ. 1

Εἰκ. 248. Σειρήν : σ. 223, ἀριθ. 8

Εἰκ. 249. Σφίγξ : σ. 217, ἀριθ. 1

Ἀττικοῦ κορινθιάζοντος μελανομόρφου (παλαιοαττικοῦ) ρυθμοῦ, β) μετὰ κόμης ἐντὸς σάκκου. Ὁ τύπος οὗτος (βλ. ἰδίᾳ εἰκ. 239) ὁμοιάζει πρὸς ἄσσυ-

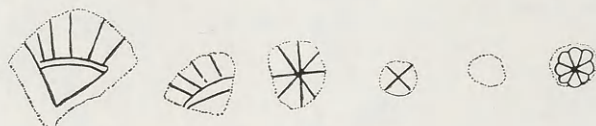
ριακός τινος Σφιγγας¹. Ἐν τῇ αὐτῇ ροδιακῇ τεχνικῇ τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς ἢ Σφιγγῆ παρίσταται βαδίζουσα, προσβάλλουσα ἢ μέλλουσα νὰ προσβάλῃ ἀντίπαλον ἢ θήραμα διὰ τοῦ ὑψωμένου προσθίου σκέλους αὐτῆς, ἀναπαυομένη. Ὡς καὶ ἐπὶ τῶν γρυπῶν, χαρακτηριστικὸν εἶναι τὸ πρὸς τὴν οὐρὰν ἐπὶ τῶν μηρῶν ζευγὸς ἐγχαράκτων γραμμῶν. Τύπον ροδιακῆς Σφιγγός, ἐχούσης τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπίσω, δὲν γνωρίζω.

Ἐν τῇ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῇ, καὶ ἀποκλειστικῶς ἐν αὐτῇ, ἀπαντᾷ ἡ σειρήν, συγγενεύουσα ἐξ ἄλλου καὶ πρὸς τὸν κορινθιακὸν τύπον σειρήνος².

ΕΓΧΑΡΑΚΤΑ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ ΜΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

Παραπληρωματικὰ κοσμήματα (εἰκ. 250)

Παρατηροῦνται ρόδακες μετὰ πολλῶν πετάλων, ἐχόντων «φρεστονοειδῆ»

Εἰκ. 250. Παραπληρωματικὰ κοσμήματα

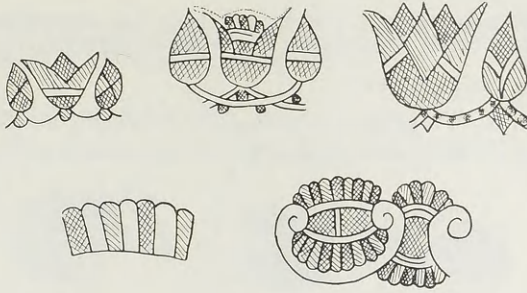
περίμετρον, μετὰ τεσσάρων ἢ περισσοτέρων πετάλων, ἄνευ ἐγχαράκτου περιμέτρον, ὡς καὶ καλυκωτοὶ ρόδακες, καταλαμβάνοντες συνήθως τὰς γωνίας τῆς ζυφόρου καὶ ὁμοιάζοντες πρὸς ἀνθέμια. Καταχρηστικῶς μνημονεύομεν καὶ τινος ἄνευ χαράξεως ρόδακος, ἀπαντῶντας ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐγχαράκτων ροδάκων. Πᾶσαι αἱ παραλλαγαὶ αὗται εἶναι κορινθιακῆς καταγωγῆς.

Θέματα Ζωνῶν (εἰκ. 251)

Ἐν πολλοῖς τὰ θέματα ζωνῶν ὁμοιάζουσι πρὸς τὰ ἀπαντῶντα ἐπὶ τῶν ἀγγείων τῆς σχολῆς «Βρουλιᾶς», ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῶν ἡμισφαιρικῶν ἀγγείων ἄλλων τινῶν σχολῶν (βλ. σ. 221-22). Παρατηροῦνται κυρίως ἀνθὲ καὶ κάλυκες λωτοῦ, ἀνθέμια ἐντὸς σπειρῶν, γλῶσσαι καὶ μεμωμένα κοσμήματα.

¹ LAYARD, Monuments of Nineveh I, πίν. 8.

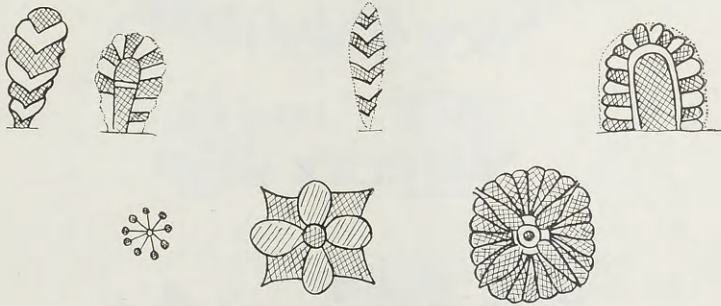
² Περὶ σειρήνος βλ. KUNZE ἐν AM 57, 1932, 124 κ.έ.

Εἰκ. 251. Θέματα ζωνῶν

Κεντρικά θέματα (εἰκ. 252)

Κεντρικά θέματα παρατηροῦνται ἐπὶ τῶν ζυφόρων τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικῆς. Διακρίνομεν ποικιλίαν ἀνθεμίων καὶ ροδάκων. Δημοφιλές εἶναι φοινικοειδῆς ἀνθέμιον, διαιρούμενον ἐσωτερικῶς διὰ «ψα-

Εἰκ. 252. Κεντρικά θέματα

ροκοκάλου» (εἰκ. 252, ἀρ. 1, 3). Τὸ ἀνθέμιον τοῦτο ἀνατολικῆς προελεύσεως, εἶναι κατ' ἐξοχὴν τοῦ συρμοῦ ἐν τῇ ἀσσυριακῇ τέχνῃ¹, ἔνθα στηρίζεται ἐπὶ δισκομόρφου βάσεως. Ἐν τῇ ροδιακῇ ἀγγειογραφίᾳ τὸ ἀνθέμιον τοῦτο στερεῖται τοιαύτης βάσεως.

*

Ἐπὶ τῶν πλείστων τῶν ἐγγραγμάτων τούτων θεμάτων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλῶν διαχωριστικῶν ταινιῶν, παρατηρεῖται ἄφθονος χρῆσις πορφυροῦ ἢ λευκοῦ ἐπιθέτου χρώματος ἢ καὶ ἀμφοτέρων.

¹ Βλ. LAYARD, Monuments of Nineveh I, πίν 86.

ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΑ ΣΚΙΑΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ ΜΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

Θέματα ζωνών (εικ. 253)

Διακρίνονται: ὁ συνεχῆς ἢ μεμονωμένος μαιάνδρος, στερούμενος κατὰ κανόνα τῆς λεπτότητος τῶν μαιάνδρων τῶν προγενεστέρων ροδιακῶν ρυ-

Εικ. 253. Θέματα ζωνών

θμῶν, ἢ ὀφιοειδῆς γραμμῆ, αἱ παράλληλοι βαθμιδωταὶ γραμμαί, ἀπαντῶσαι ἐπὶ τοῦ χεῖλους κρατήρων, τὰ ἐναλλάξ μελαμβαφῆ καὶ ἑδαφόχρωμα τετράγωνα, ὁ πλοχμός, παριστάμενος ἀπλοῦς, συνήθως διπλοῦς, τριπλοῦς ἐνίοτε, μετὰ σταγόνων ἐπὶ τῶν ἐσοχῶν αὐτοῦ, αἱ κορινθιακῆς προελεύσεως συμπαγεῖς γλῶσσαι καὶ αἱ μεγάλαι κοκκίδες, ποικιλία ἀνθέων καὶ καλύκων

λωτοῦ, κατὰ κανόνα ἄνευ περιγράμματος, ἐλεύθερα φύλλα, ἀκτινωτὰ πρὸς τὸ ῥοειδές, ἐνίοτε ἐναλλάξ μετὰ ρομβοειδῶν.

Κεντρικὰ θέματα (εἰκ. 254)

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ κεντρικὰ θέματα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ

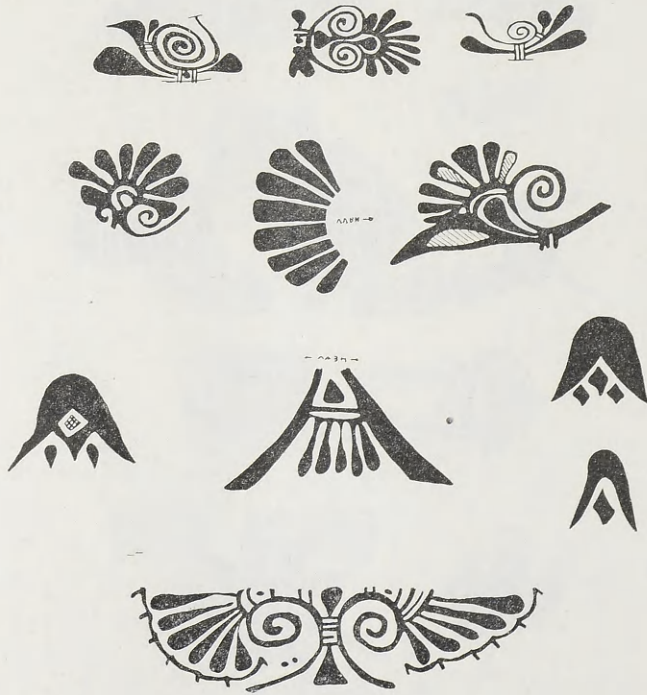
Εἰκ. 254. Κεντρικὰ θέματα: ἀρ. 1-10

ρυθμοῦ, τὰ κεντρικὰ θέματα τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς, τὰ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος — ποικιλία τις ἀνθεμίον κυρίως — παρουσιάζουσιν, ὡς καὶ τὰ διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως ἐκτελούμενα, τεκτονικὴν συγκρότησιν — ἴσως διότι ὁ ρυθμὸς οὗτος διαπνέεται ἐν πολλοῖς ὑπὸ τοῦ ἑλλαδι-

κοῦ πνεύματος λόγῳ τῆς ἐπ' αὐτοῦ κορινθιακῆς ἐπιδράσεως—καὶ ποιάν τινα ἀδρότητα, στεροῦνται δὲ συνήθως τῆς ἐξεζητημένης ἐπεξεργασίας τῶν λεπτομερειῶν, συγκρινόμενα δὲ πρὸς τὰ κεντρικὰ θέματα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ εἶναι κατὰ κανόνα μικροτέρου μεγέθους.

Θέματα λαβῶν (εἰκ. 255)

Διακρίνονται: πλάγια ἀνθέμια ἐν συνδυασμῷ μετὰ κλιματίδος (ἔλικος)

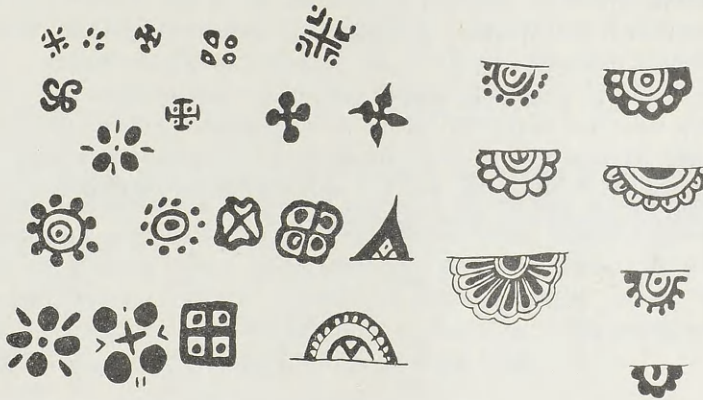

Εἰκ. 255. Θέματα παρὰ τὰς λαβὰς: ἀριθ. 1, 3-6· κεντρικὸν θέμα: ἀριθ. 2.
Θέματα ὑπὸ τὰς λαβὰς: ἀριθ. 7-10· θέμα ἐξέργου: ἀριθ. 11

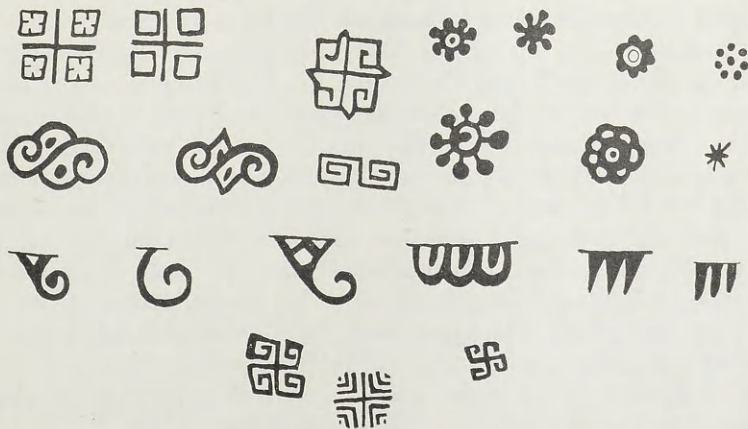
κυρίως, ἀπαντῶντα παρὰ τὰς λαβὰς οἰνοχοῶν ἢ ἡμισφαιρικῶν ἀγγείων κατὰ κανόνα—παρὰ τὴν ἀλλαγὴν τοῦ θέματος τούτου ἐμφανίζεται καὶ ὡς θέμα κεντρικὸν ἢ ἐν τῷ ἐξέργῳ πινακίου—καὶ αὐτοτελῆ ἄνθη λωτοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐνίοτε καὶ ἐν συνδυασμῷ μετ' ἀνθεμίου ὑπὸ τὰς λαβὰς.

Παραπληρωματικά κοσμήματα (είκ. 256-7)

Διακρίνονται: παραπληρωματικά κοσμήματα, ἄλλα ὁμοιάζοντα πρὸς
τινα παραπληρωματικά κοσμήματα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ,

Εἰκ. 256. Παραπληρωματικά κοσμήματα

Εἰκ. 257. Παραπληρωματικά κοσμήματα

ἄλλα πρὸς τινα παραπληρωματικά κοσμήματα τοῦ ἀνατολίζοντος καὶ τοῦ
ὕστερου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ καὶ ἄλλα ἀποτελοῦντα παραλλαγὰς τῶν

παλαιότερων τούτων ροδιακῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων. Διακρίνονται οὕτω: ρόδακες, σταυροειδῆ κοσμήματα, ιστάμενα καὶ κρεμάμενα ἡμικύκλια, ὡς καὶ τρίγωνα — ἀπαντῶντα μᾶλλον σπανίως —, ιστάμενα καὶ κρεμάμενα ἄγκιστρα, συμπαγῆ τρίγωνα, ὡς καὶ ομάδες ροπάλων, ἐν εἶδει σταλακτιτῶν ἢ σταλαγμιτῶν, ιστάμενα καὶ κρεμάμενα γλώσσαι, ἀγκυλωτοὶ σταυροί, ὀκτωειδῆ κοσμήματα καὶ διάφορα μαιανδρικὰ θέματα.

Γενικῶς τὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς καὶ τῶν μεταβατικῶν ρυθμῶν παρουσιάζουσι βαρείας μορφάς, ἐν συγκρίσει πάντοτε πρὸς τὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος καὶ ἐν τινι μέτρῳ καὶ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἴσως λόγῳ τῆς χρήσεως ἄλλου εἴδους χροστήρων.

ΥΣΤΕΡΟΣ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ Ι

Ὁ ὕστερος ροδιακὸς ρυθμὸς ἀποτελεῖ φυσικὴν ἐξέλιξιν τῶν ροδιακῶν ρυθμῶν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος κυρίως, ἦτοι τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος ροδιακῆς παραδόσεως. Καίτοι οὗτος βαίνει παραλλήλως κατὰ τὸ μέγιστον αὐτοῦ μέρος πρὸς τὸν ροδιακὸν ρυθμὸν τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, ἐλάχιστα φαίνεται συνδεδόμενος μετὰ τοῦ ρυθμοῦ τούτου. Ἐν τῷ ὑστέρῳ ροδιακῷ ρυθμῷ Ι διακρίνονται τρία σύνολα, Α (ἐργαστήριον τοῦ δίνου), Β (σχολὴ τῆς Νισύρου), Γ (ὀμάς τῆς χαλάξης).

Α.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΔΙΝΟΥ

Τὸ ἐργαστήριον τοῦ δίνου παρουσιάζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γνώριμα στοιχεῖα ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμυραϊκοῦ ρυθμοῦ (βλ. π.χ. κρεμάμενα τρίγωνα τύπου κατηγορίας Β τοῦ ρυθμοῦ τούτου). Παρουσιάζει τοῦτο, ἐξ ἄλλου, στοιχεῖα τοῦ ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ (π.χ. περίγραμμα κατὰ μῆκος τῶν σκελῶν, πολλάκις). Ἐμφανίζει ἐπίσης τοῦτο τάσιν μιμήσεως ἐνίων ἐκ τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς. Πρὸς τὸν ρυθμὸν μεικτῆς τεχνικῆς φαίνεται τοῦτο συνδεδόμενον καὶ διὰ τοῦ σχήματος τοῦ ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῶν ζῳῶν παρουσιαζομένου ἐπιθέτου πορφυροῦ χρώματος. Τὸ ἐργαστήριον τοῦ δίνου παρουσιάζει ἐπίσης ἀποκλίσεις τινὰς ἐκ τῆς κλασσικῆς καμυραϊκῆς ἀγγειογραφίας, παρουσιαζομένας ὡσαύτως ἐπὶ τῆς χιακῆς ἀγγειογραφίας τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας ὀμάδος τοῦ SCHEFFOLD τῆς ἀγγειογραφίας τῆς Λαρίσης¹. Πρὸς τὴν ἀγγειογραφίαν τῆς Λαρίσης συγγενεῦει τὸ ἐργαστήριον τοῦ δίνου καὶ διὰ τῆς ἐπὶ τῶν ἀγγείων αὐτοῦ παρουσιαζομένης πολυχρωμίας².

¹ Larissa am Hermos III, πίν. 25 καὶ 19, 1.

² Ἀγγεῖα τινὰ τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ δίνου φέρουσι λευκὸν ἐπίχρῖσμα ἀνοικτῆς ἀποχρώσεως, τὸ ἐπίχρῖσμα ὅμως τοῦτο διαφέρει τοῦ ἐπιχρίσματος τῶν χιακῶν ἀγγείων. Περὶ τῆς σχέσεως ροδιακῆς καὶ χιακῆς ἀγγειογραφίας βλ. R. M. Cook, Greek Painted Pottery, 126-7.

Ἐξωτερικαὶ ἐνδείξεις περὶ τῆς ἀκριβοῦς χρονολογήσεως τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ δίνου ἐλλείπουσι¹. Τὰ ποικίλα ὅμως στοιχεῖα, τὰ χαρακτηρίζοντα τὸ ἐργαστήριον τοῦτο, ὑποδεικνύουσιν, ὅτι ἡ μὲν ἀρχὴ αὐτοῦ εἶναι δυνατὸν νὰ τοποθετηθῇ εἰς τὸ πρῶτον τέταρτον, τὸ δὲ τέλος αὐτοῦ εἰς τὰ μέσα περιῖπου τοῦ δευτέρου τετάρτου τοῦ ἕκτου π.Χ. αἰῶνος. Αἱ ρίζαι τοῦ ἐν λόγῳ ἐργαστηρίου εὐρίσκονται ἐντὸς τῆς κλασσικῆς καμιραϊκῆς παραδόσεως: ἡ κατατομὴ τοῦ αἰγάρου τοῦ θραύσματος τοῦ Λονδίνου (βλ. εἰκ. 264) δὲν

Εἰκ. 258. Αἰγάρκος: σ. 274, ἀριθ. 1

Εἰκ. 259. Κάρκος: σ. 274, ἀριθ. 1

Εἰκ. 260. Λέων: σ. 274, ἀριθ. 1

ἀφίσταται πολὺ τῆς κατατομῆς τῶν αἰγάρων τῆς οἰνοχόης τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Χαρισίων (σ. 103, ἀριθ. 7, εἰκ. 68). Ἡ οἰνοχόη αὕτη, λόγῳ τῆς διατάξεως καὶ τῆς μορφῆς τινῶν τῶν ἐπ' αὐτῆς παρουσιαζομένων παραπληρωματικῶν κοσμημάτων, εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ ὡς πρόδρομος τοῦ ἐργαστηρίου τοῦτου, τοῦ δίνου.

Τὰ παραπληρωματικὰ κοσμήματα (εἰκ. 261) τοῦ ἐργαστηρίου τοῦτου ἐξ ἄλλου ὁμοιάζουσιν: ἄλλα πρὸς τὰ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ καὶ ἄλλα πρὸς τὰ τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς, ἐνῶ θέματα τῶν ζωνῶν αὐτοῦ

¹ Τοῦτο ἴσως ἐν μέρει ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν σχετικὴν σπάνιν τῶν κορινθιακῶν ἀγγείων ἐν Ρόδῳ κατὰ τὸ τέλος τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ ἕκτου π.Χ. αἰῶνος. Ἡ σπάνις αὕτη, συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ H. R. W. SMITH, ὀφείλεται εἰς τὴν ἀποκοπὴν τῆς Ρόδου ἐκ τοῦ κορινθιακοῦ ἐμπορίου μετὰ τὸ 575 π.Χ. λόγῳ τῆς παρεμβολῆς τῶν Σαμίων (•The Hearst Hydria ἐν University of California Publications in Classical Archaeology, τόμ. 1, ἀρ. 10, 1944).

(εικ. 262, κάτω) συνεχίζουσι, φαίνεται, τὴν παράδοσιν τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ.

Ὅρθως ἐπομένως ἢ PRICE θεωρεῖ τινα τῶν ἀγγείων τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ δίνου ὡς ἀρχαῖζοντα¹. Τὸ ἐργαστήριον τοῦ δίνου ἀποτελεῖται, κατὰ τὸ πλεῖστον, ὑπὸ θραυσμάτων μεγάλων ἀγγείων, πιθανώτατα δίνων.

Θραύσματα ἀγγείων (δίνων πιθανῶς)

Τὰ θραύσματα ταῦτα φαίνονται συνδεόμενα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον

Εἰκ. 261. Παραπληρωματικὰ κοσμήματα

Εἰκ. 262. Θέματα ζωνῶν

ἀμέσως πρὸς τὸν κλασσικὸν καμιραϊκὸν ρυθμὸν καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς μεταβατικὰ, ἀνήκοντα εἰς τὸ πρῶτον τέταρτον τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος πιθανῶς.

1. Ἐξ Ἰστρου (1882). Μεγ. διάστ. 0.08.
LAMBRINO, ἔ.ἀ. 264, εἰκ. 233.
Ἐλαφος, δεξιᾶ.
2. Ὁξφόρδη G 119. Ἐκ Ναυκράτιος.
JHS 44, 1924, 193, εἰκ. 19. C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 6.
Ἐλαφος, δεξιᾶ.
3. Ἐξ Ἰστρου (32271). Μεγ. διάστ. 0.07.
LAMBRINO, ἔ.ἀ. 265, εἰκ. 236.
Αἴγαγρος, ἀριστερᾶ.
4. Λονδίνον C T.N. (Newton); Ἐκ Μυτιλήνης. 0.055 × 0.045.
Ἰχνη δύο αἰγάγων.

¹ JHS 44, 1924, 194.

Τὰ ἀκόλουθα δύο θραύσματα ἀγγείων φαίνονται πιθανῶς μεταγενέστερα τῶν ἀνωτέρω. Ἀμφότερα προέρχονται ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐργαστηρίου πιθανῶς :

1. Βουξέλλαι. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.105.

C.V.A. II D, πίν. 3, ἀρ. 14.

Δύο αἶγαροι, δεξιᾷ.

Εἰκ. 263. Ἀσκός Λονδίνου

Εἰκ. 264. Θραῦσμα Λονδίνου

2. Ἐξ Ἴστρου (B 2197).

LAMBRINO, ἔ.δ. 256, εἰκ. 222.

Αἶγαρος καὶ ἕγνη αἰλουροειδοῦς, δεξιᾷ. Ἴγνη αἰγάγου ἐν δευτέρα ὁμοία (;) ζφφόρω.

*

Τὰ ἀκόλουθα ἀγγεῖα καὶ θραύσματα ἀποτελοῦσι χαρακτηριστικὰ εἰ-
γµατα τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ δίνου.

Οἶνοχόη

1. Παλέρμον. Ἐκ Σελινούντος. Σφζ. ὕψ. 0.15.

MA 32, πίν. 82, ἀρ. 2.

I: αἶγαροι, δεξιᾷ.

Δίνος

1. Λονδίνον 48· 6-19· 1. Ἐκ Καμίρου κατὰ τὴν E. PRICE. ὍΥψ. 0.21.

JHS 44, 1924, 195, εἰκ. 22. Werkstätten, πίν. 9, ἀριθ. 1.

I: αἶγαροι, δεξιᾷ. II: αἶγαροι, λέων, κάπρος, δεξιᾷ, κύων, ἀριστερᾷ.

Εἰκ. 258-60 (λεπτομέρειαι).

2. Λονδίνον 86· 4-1· 1270. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.125×0.115. Εἰκ. 264.

JHS 44, 1924, 193, εἰκ. 20.

Αἶγαρος, δεξιᾷ.

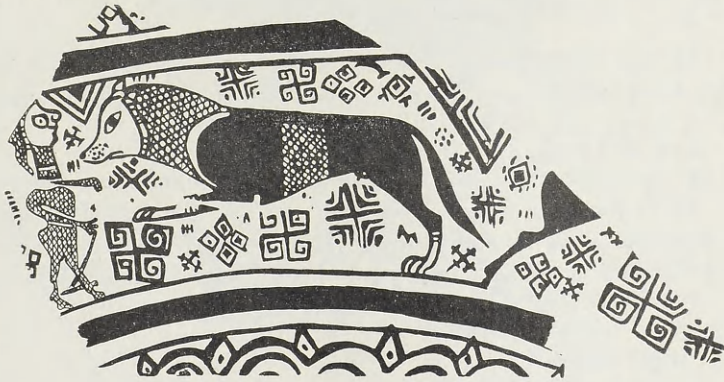
Ἄσκησις

1. Λονδίνου 88·6-1·462. Ἐκ Ναυκρατίου. Ὑψ. 0.17. Εἰκ. 263.
Naukratis II, πίν. 5, εἰκ. 1. Werkstätten, πίν. 13, ἀριθ. 4.
I: αἶγαροι καὶ λαγφός, δεξιᾷ. II: αἶγαροι καὶ κύων, δεξιᾷ.

*

Τὰ ἀκόλουθα θραύσματα ἀποτελοῦσι μικράν τινα ἐνότητα, εἶναι δὲ δυνατὸν νὰ ἀνάγονται εἰς τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν:

1. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκρατίου. 0.103×0.056.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 321, 11, πίν. 34.
Αἶγαρος, δεξιᾷ.

Εἰκ. 265. Μέγα θραῦσμα Λονδίνου

2. Βοστώνη. Ἐκ Ναυκρατίου. 0.089×0.046.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 321, 1, πίν. 34.
Δύο αἶγαροι, δεξιᾷ.
3. Ἰκαρία. 0.10×0.07.
ΠΑΕ 1939, 134, εἰκ. 9.
Αἶγαρος, δεξιᾷ.
4. Ὁξφόρδη G 119. 110. Ἐκ Ναυκρατίου. 0.07×0.075.
JHS 44, 1924, 193-5. C.V.A. 2 II D, πίν. 4, ἀριθ. 3.
Αἶγαρος, δεξιᾷ.
5. Ἐκ Μυτιλήνης.
AA 48, 1933, 152 κ.έ., εἰκ. 11.
Ἴχνη αἰλουροειδοῦς καὶ αἰγάγου, δεξιᾷ.

6. Heidelberg. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.023×0.046.

C.V.A. I πίν 2, ἀριθ. 26.

Ἰχνη αἰγάγρου.

Τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω συνόλου πιθανῶς εἶναι καὶ τὸ θραῦσμα ἐν Reading (0.10×0.07), φέρον δύο ζώνας, ὧν ἡ ἀνωτέρα ἔφερε παράστασιν αἰγάγρων πρὸς τὰ δεξιὰ, ἡ δὲ κατωτέρα παράστασιν ὁμοίων ζώων πρὸς τὰ ἀριστερά. Μεταγενέστερον δείγμα τοῦ αὐτοῦ ὡς ἄνω συνόλου εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ μέγα θραῦσμα δίνου (Λονδίνον 86· 4-1 1288: JHS 44, 1924, 193, εἰκ. 21, ἐκ Ναυκράτιος, 0.24×0.21), εἰκ. 265, φέρον δύο ζωφόρους: I, ἀνδρική μορφή μετὰ πτερωτῆς ὑποδέσεως (;), φέρουσα ἐργαλεῖον (;), πρὸ αὐτοῦ δὲ ἀντίνοτοι: κύων καὶ αἰγάγρος—τὸ θέμα τοῦ ἀγγείου τούτου πιθανῶς εἶναι τὸ αὐτὸ ἢ παραπλήσιον πρὸς τὸ θέμα τοῦ πινακίου τοῦ Λονδίνου (σ. 252, εἰκ. 200)—II, Ἰχνη αἰγάγρου.

*

Τὰ ἀκόλουθα θραύσματα προέρχονται ἐκ τοῦ κατωτάτου μέρους ἀγγείων, δίνων πιθανότατα, φέρουσι δὲ ομάδας περιγεγραμμένων γλωσσῶν:

1. Λονδίνον 88· 6-1· 470. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.07×0.045.

2. Λονδίνον 1924· 12-1· 11. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.06×0.07.

3. Cambridge, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 33. Ἐκ Ναυκράτιος. 0.075×0.08.

Τὰ ἀκόλουθα δύο θραύσματα πινακίων (μετ' ἔσοχῶν) εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δείγματα ἐργαστηρίου, ἐμφανίζοντος συγγενείαν τινα πρὸς τὸ ἐργαστήριον τοῦ δίνου, εὐρισκομένου ὁμως ἐν πλήρει ἐκφυλισμῷ:

1. Παλέριμον. Ἐκ Σελινούντος.

MA 32, πίν. 81, ἀριθ. 2.

Πτηνόν, ἀριστερά.

2. Παλέριμον. Ἐκ Σελινούντος.

MA 32, πίν. 81, ἀριθ. 2a.

Παραπληρωματικά κοσμήματα ἐν ἔξερῳ.

B.

ΣΧΟΛΗ ΝΙΣΥΡΟΥ

Ἡ διακόσμησις τῶν ἀγγείων τῆς σχολῆς Νισύρου παρουσιάζει στοιχεῖα τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, καὶ δὴ τῶν πινακίων τοῦ ρυθμοῦ τούτου (βλ. σ. 81 κ.έ.), ὡς καὶ τινα στοιχεῖα τοῦ ρυθμοῦ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς. Τὰ ἀγγεῖα τῆς σχολῆς Νισύρου ἔχουσι κατὰ κανόνα διακοσμηθῆ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος, συμφώνως δὲ πρὸς τὰς ἐνδείξεις τῶν ταφικῶν συνόλων καλύπτουσι τὸ πρῶτον τέταρτον καὶ μέρος τοῦ δευτέρου τετάρτου τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος.

Ἐκ τῶν σχημάτων τῶν ἀγγείων τῆς σχολῆς Νισύρου μνημονευτέα: ἡ οἰνοχόη, στερουμένη τῆς ἐν τοῖς προγενεστέροις ρυθμοῖς χάριτος, ὁ κρατήρ,

συνεχίζων τὴν παλαιότεραν παράδοσιν, ἔχων ὅμως βαρύτερας ἀναλογίας, καὶ ἰδίᾳ τὰ πινάκια, ἔχοντα χεῖλος ἐντόνωσ κυρτόν, κατὰ κανόνα, ἐπὶ δὲ

Εἰκ. 266. Κεφαλαὶ κυνῶν : σ. 284, ἀριθ. 5· σ. 286, ἀριθ. 12· σ. 285, ἀριθ. 7

Εἰκ. 267. Κύων : σ. 283, ἀριθ. 3

Εἰκ. 268. Κεφαλαὶ κυνῶν : σ. 284, ἀριθ. 4· σ. 285, ἀριθ. 6·
σ. 250, ἀριθ. 3· σ. 251, ἀριθ. 4

Εἰκ. 269. Κύων : σ. 284, ἀριθ. 3

τοῦ πυθμένος ὁμοκέντρος αὐλακοειδεῖς κύκλους ὡς καὶ τὰ πινάκια τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ.

Ἡ διακόσμησις τῶν ἀγγείων τούτων ἐμφανίζει παλαιότερα στοιχεῖα

ἐν ἐπιβιώσει: περίγραμμα κατὰ μήκος τῶν σκελῶν τῶν ζώων, λεπτὰς ζώνας μετὰ γεωμετρικῶν θεμάτων («ψαροκόκκαλο», ζητοειδεῖς γραμμιάς, τεθλασμένην γραμμὴν), προερχόμενα πιθανῶς ἐκ τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Ἡ ὑπὸ τὸν λαιμὸν τῆς οἰνοχόης ζώνη ἐκ συμπαγῶν γλωσσῶν καὶ τινὰ τῶν παραπληρωματικῶν κοσμημάτων (εἰκ. 279) προέρχονται πιθανῶς ἐκ τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς. Ἐξ ἄλλου, τινὰ τῶν παραπληρωματικῶν τούτων κοσμημάτων συνδέονται πρὸς διακοσμητικὰ θέματα τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας.

Ἐκ τοῦ θεματολογίου τῆς ομάδος ταύτης μνημονευτέα:

1) Ὁ κύων (εἰκ. 266-9), τρέχων ἢ κατ' ἐξαιρέσειν βαδίζων. Παρατηροῦνται δύο τύποι κυνός: (α) μετὰγωνιώδους, (β) μετὰ πεπλατυσμένου ρύγχους τινὲς δὲ ἔχουσιν ὁμοιότητα πρὸς τοὺς κύνας τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς

Εἰκ. 270. Λέων: σ. 286, ἀριθ. 1

καὶ τῆς ομάδος Β τοῦ δευτέρου μεταβατικοῦ ρυθμοῦ (σ. 258, εἰκ. 222-3 καὶ σ. 250-1, εἰκ. 199 καὶ εἰκ. 268, μέσον κάτω καὶ ἀριστερᾷ).

2) Ὁ λέων (εἰκ. 270, 283). Οὗτος ἐπὶ τῆς οἰνοχόης τοῦ Βερολίνου (σ. 283, ἀρ. 1) παρουσιάζει φλογόσχημον χαίτην, ἐνθυμίζει δὲ πῶς τὸν ἐπὶ τοῦ θραύσματος τῆς Πενσυλβανίας λέοντα (σ. 182). Φλογόσχημον χαίτην ἔχει ἐπίσης ὁ λέων τοῦ πινακίου τῆς Ρόδου (εἰκ. 270) καὶ ὁ λέων τοῦ πινακίου τῆς συλλογῆς Gorga (σ. 286). Τῶν δύο τούτων λεόντων ἡ οὐρὰ διαμορφοῦται ἐν εἴδει διπλοσπείρας ὑπεράνω τῆς ῥάχως. Πιθανῶς αἱ δύο αὗται λεπτομέρειαι, ἡ φλογόσχημος χαίτη καὶ ἡ διπλόσπειρα τῆς οὐρᾶς, ἀπηχῶσιν Ἀττικὰ ἢ ἀπτικίζοντα πρότυπα. Τὸ πινάκιον τῆς Ρόδου καὶ τὸ πινάκιον Gorga ἐμφανίζουσι λέοντας μετ' «ὀπισθίας χαίτης»¹, εἶναι δὲ ταῦτα σπανιώτατα δείγματα τῶν μετὰ τοιαύτης χαίτης θηρίων ἐν τῇ ἑλληνικῇ τέχνῃ.

¹ Περὶ τῆς τοιαύτης χαίτης βλέπε Lion, 28-9 καὶ 31, σημ. 2.

3) Ἡ Σφίγξ (εἰκ. 271-274). Αὕτη εἶναι κατ' ἐξοχὴν δημοφιλὲς θέμα τῆς σχολῆς τῆς Νισύρου. Ἡ διάταξις τῶν πτερῶν τῶν πτερούγων αὐτῆς ἀκο-

Εἰκ. 271. Σφίγξ: σ. 287, ἀριθ. 5

λουθεῖ τὸ σύστημα τοῦ ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ, μεταβιβασθὲν πιθανῶς μέσῳ τοῦ ὑστέρου ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἀποκλίσεις:

Εἰκ. 272. Κεφαλή Σφιγγός:
σ. 287, ἀριθ. 7

Εἰκ. 273. Κεφαλή Σφιγγός:
σ. 287, ἀριθ. 1

Εἰκ. 274. Κεφαλή Σφιγγός:
σ. 287, ἀριθ. 4

Αἱ κοκκίδες ἀπουσιάζουσιν ἐκ τῶν πτερούγων, ὑπάρχουσιν ὅμως ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τῶν προσθίων σκελῶν. Ἡ ἀλλαγὴ αὕτη πιθανῶς ὀφείλεται εἰς ἐπίδρασιν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον Σφιγγός τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ. Τὸ πρόσωπον τῆς Σφιγγός τῆς ομάδος Νισύρου παρουσιάζει ὁμοιότητας

πρὸς τὴν Σφίγγα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἔχει ὁμοῦς ὀλιγώτερον ἔντονα ἢ καὶ οὐδόλως σημιτικὰ χαρακτηριστικά. Σποραδικῶς ἐμφανίζεται παράδειγμα Σφιγγὸς μετὰ ταινίας, ὅσει ἐκφυομένης ἐκ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς (εἰκ. 271), ἢ μεθ' ὄρμου περὶ τὸν λαιμόν (εἰκ. 272), ἀμφότερα δὲ

Εἰκ. 275. Θέμα ἐξέργου

τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἀποτελοῦσιν ἐπιβιώσεις τῶν χαρακτηριστικῶν τῆς ἀνατολιζούσης Σφιγγός. Ἡ κόμη τῆς Σφιγγός τῆς σχολῆς Νισύρου πίπτει συνήθως κατὰ πλοκάμους¹, παρουσιάζεται ὁμοῦς μεμονωμένη περίπτωσις «ὀριζοντίας» κομμάσεως (εἰκ. 273)². Τὰ ὀπίσθια σκέλη τῆς Σφιγγός τῆς σχολῆς

Εἰκ. 276. Λωτοειδὲς κεντρικὸν θέμα

Εἰκ. 277. Ζώνη ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ

ταύτης παρουσιάζουσι νευρώδεις μηρούς, βραχεῖαν δὲ καὶ ὀστεώδη κνήμην. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἐπίσης ἀποτελοῦσι χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ. Ἡ ὕψωσις τοῦ ἐνὸς προσθίου σκέλους ἀποτελεῖ, ὡς καὶ ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, ἐπανάληψιν παλαιότερας παραδόσεως (σ. 178,

Εἰκ. 278. Θέματα ζωνῶν

261), ἐκ τοῦ ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ ὡσαύτως προερχομένης. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἢ μικρὰ οὐρὰ τῶν Σφιγγῶν τῆς σχολῆς Νισύρου, προερχομένη πιθανῶς ἐκ μιμήσεως οὐρᾶς Σφιγγός τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ.

¹ Περὶ τῆς τοιαύτης κομμάσεως, τῶν μεταγεωμετρικῶν χρόνων ἰδίᾳ, βλ. ΚΟΝΤΟΛΕΟΝΤΟΣ, Κοῦροι ἐκ Θήρας ἐν ΑΕ 1939-41, 14 κ.έ.

² Περὶ τοῦ τύπου τῆς κομμάσεως ταύτης ἐν τῇ ροδιακῇ τέχνῃ βλέπε JENKINS, Daedalia, 28 κ.έξ. DESSENE, Le Sphinx, πίν. 37, 3. HIGGINS, Catalogue of Terracottas in the British Museum I, πίν. 5 (32), πίν. 6 (35, 38).

Τὰ κεντρικά (ἄξονικά) θέματα τῆς σχολῆς Νισύρου παρουσιάζουσι περίπου τὴν τεκτονικὴν συγκρότησιν τῶν κεντρικῶν θεμάτων τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς, πολλάκις ὅμως εἶναι μικρῶν διαστάσεων καὶ συγγέονται πρὸς τὰ πλησίον αὐτῶν εὐρισκόμενα παραπληρωματικά κοσμήματα (εἰκ. 279).

Εἰκ. 279. Παραπληρωματικά καὶ ἄλλα συναφῆ κοσμήματα

Δημοφιλές εἶναι καὶ πάλιν τὸ θέμα τῶν διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγραμματος ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, συχνάκις ὅμως τὰ πέταλα τῶν ἀνθέων τούτων δὲν ἐφράπτονται κατὰ τὴν βᾶσιν αὐτῶν (εἰκ. 276). Δημοφιλές, ἐξ ἄλλου, ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ καὶ τὸ θέμα τῶν δι' ἀπλῆς σκιαγραφίας ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ (εἰκ. 277), μετ' ἐπιθέτου πολλάκις πορφυροῦ χρώματος, τοῦτο δὲ παρουσιάζει μορφὴν οἷαν ἔχει συνή-

θως ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς. Ἐπὶ τοῦ ἐξέργου τῶν πινακίων παρουσιάζονται αὐτοτελῆ θέματα (π.χ. εἰκ. 275), συνήθως ὅμως τὸ μέρος τοῦτο τῶν πινακίων διακοσμεῖται δι' ομάδων περιγεγραμμένων γλωσσῶν ἐν εἴδει ἡμιρόδακος ἢ ριπιδίου: παραλλαγή, ἀπαντῶσα καὶ ἐπὶ τῶν πινακίων τοῦ ὑστέρου ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ. Ὑπεράνω τοῦ ἐξέργου παρατηροῦνται ζῶνα μετὰ γεωμετρικῆς συνήθως διακοσμήσεως (εἰκ. 278).

Τὸ ἄνθος τοῦ λωτοῦ τῶν ἀμφοροειδῶν κρατήρων (σ. 289, ἀρ. 1 καὶ 2,

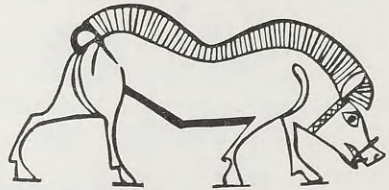
Εἰκ. 280. Κριός: σ. 289, ἀριθ. 1

εἰκ. 276) εἶναι δυνατόν νὰ παραβληθῇ πρὸς τὸ τοῦ θραύσματος τοῦ πινακίου ἐκ Νισύρου (σ. 289, ἀρ. 1), ὡς καὶ τὸ τῆς λαβῆς τῆς οἰνοχόης τῆς Βιέννης (σ. 283, ἀρ. 2). Ἡ ζωφόρος τοῦ θραύσματος τοῦ πινακίου τοῦ Παλέρμου (σ. 284, ἀρ. 1) καὶ ἡ τοῦ πινακίου τῆς Ρόδου (σ. 284, ἀρ. 2) εἶναι δυνατόν νὰ παραβληθῶσι πρὸς τὴν ζωφόρον τοῦ σώματος τῆς ὡς ἄνω οἰνοχόης τῆς Βιέννης.

Μεταξὺ τῶν ζώων τῆς σχολῆς Νισύρου μνημονευτέα ὡσαύτως: ὁ λα-

Εἰκ. 281. Κάπρος (λεπτομέρεια)
σ. 288, ἀριθ. 4

Εἰκ. 282. Κάπρος: σ. 288, ἀριθ. 3

γφός, οὗ τὸ πρόσθιον καὶ ὀπίσθιον σκέλος στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους (εἰκ. 286) ἢ τὸ ὀπίσθιον στηρίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ τὸ πρόσθιον αἰωρεῖται. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν κυνῶν. Ὁ κάπρος δὲν παρουσιάζει μεγάλην διαφορὰν ἀπὸ τῶν κάπρων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, παρίσταται δὲ βαδίζων καὶ ἔχων τὴν κεφαλὴν ὑψωμένην ἢ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Παρουσιάζεται ὅμως καὶ περιπτώσις κάπρου, ἐνθα τὰ σκέλη καὶ ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εἰκονίζονται διὰ περιγράμματος (εἰκ. 281). Ὑπάρχει ἐπίσης περίπτωσις κάπρου, εἰκονιζομένου ἐξ ὀλοκλήρου διὰ περιγράμματος (εἰκ. 282).

Τινὰ τῶν πινακίων τῆς σχολῆς Νισύρου εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδοθῶ-
σιν εἰς τὸν αὐτὸν ἀγγειογράφον (ἀγγειογράφος κυνός, σ. 285-6). Ὁ ἀγγειο-
γράφος οὗτος ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ὀφθαλμοῦ πλησιάζει τὸ ἐργαστή-
ριον τοῦ δίνου. Ὁ ρομβοειδῆς οὗτος ὀφθαλμὸς ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῷ ρυθμῷ
μεικτῆς τεχνικῆς (εἰκ. 185), ἀπαντᾷ ὅμως καὶ ἐν τῷ κλασσικῷ καμιραϊκῷ
ρυθμῷ (εἰκ. 68).

Περὶ τοῦ τόπου παραγωγῆς τῶν ἀγγείων τῆς σχολῆς Νισύρου παρα-
τηρητέα τὰ ἑξῆς: Ἡ οἰνοχόη τοῦ Βερολίνου (πιθανῶς ἐκ τῶν πρωιμοτέ-
ρων δειγμάτων τῆς σχολῆς Νισύρου) καὶ ἡ οἰνοχόη τῆς Βιέννης, τὰ πινάκια
τῆς Ὁξφόρδης, τοῦ Λονδίνου, τῶν Παρισίων καὶ τῆς Copenhagen ἔχουσιν
εὐρεθῆ ἐν Ρόδῳ. Ἡ ποιότης τῆς ἐργασίας, ἰδίᾳ τῆς οἰνοχόης τοῦ Βερολί-
νου, προϋποθέτει κεντρικὸν καὶ οὐχὶ ἐπαρχιακὸν ἐργαστήριον. Τὰ ὡς ἄνω
ἀγγεῖα μαρτυροῦσιν, ὅτι ἡ Νίσυρος δὲν ἦτο τὸ κέντρον παραγωγῆς τῶν
ἀγγείων τοῦ εἴδους τούτου, ὡς ἔχει ὑποστηριχθῆ ἐνίστε¹, ἀλλ' ὅτι τὸ κύ-
ριον ἐργαστήριον τῆς ἐν λόγῳ σχολῆς εὐρίσκετο μᾶλλον ἐν Ρόδῳ. Δὲν ἀπο-
κλείεται ὅμως κατασκευὴ εὐτελῶν τινῶν ἀγγείων τῆς σχολῆς ταύτης καὶ
ἐκτὸς τῆς Ρόδου, συμφώνως ὅμως πρὸς πρότυπα ἐκ Ρόδου.

Οἰνοχόαι

1. Βερολῖνον 2930. Ἐκ Καμίρου. Ὑψ. 0.39. Εἰκ. 283. Πίν. 14α.

PRINZ, Funde aus Naukratis, πίν. 4α.

I: κύνες διώκοντες λαγφούς δεξιά. II: πρὸς κέντρον, καταλαμβανόμενον ὑπὸ
ἀνθεμίου, ἔνθεν καὶ ἔνθεν λέων.

2. Βιέννη. Ἐκ Σιάνας. Ὑψ. 0.38.

AA 7, 1892, 170, εἰκ. 174. EICHLER, Führer, 8, εἰκ. 2.

I: κύνες διώκοντες λαγφούς. II: γρῦν καὶ ζεύγος Σφιγγῶν.

3. Ρόδος 14223. Ἐκ Νισύρου. Ὑψ. 0.37.

Clara Rhodos 6-7, 476-82, εἰκ. 3-6.

II: ζεύγος ἀντωπῶν κυνῶν. Εἰκ. 267 (λεπτομέρεια).

4. Ρόδος 14324. Τυχαῖον εὑρημα ἐκ Νισύρου.

Clara Rhodos 6-7, 539, εἰκ. 79.

II: Σφιγξ ἔνθεν καὶ ἔνθεν κεντρικοῦ θέματος.

5. Ρόδος 14224. Ἐκ Νισύρου. Ἐλλιπής, 0.12×0.10.

Clara Rhodos 6-7, 495-7, εἰκ. 22.

II: ζεύγος ἀντωπῶν κυνῶν.

¹ Βλ. ὡσαύτως παρατήρησιν τοῦ R. M. COOK ἐν Greek Painted Pottery, 124: it is pre-
mature, if not futile, to try to assign an individual school to every East Greek city.

6. Παρίσιοι AM 1362, θραῦσμα. 0.05×0.07.

I: Σφίγξ, δεξιᾷ.

Τὰ τελευταῖα δύο τεμάχια δὲν εἶναι βέβαιον ἂν ἀνήκουσιν εἰς οἰνοχόας.

Πινακία (A: μετὰ ζωφόρου πέριξ ἐμβλήματος)

Τὰ ἀκόλουθα θραύσματα πινακίων φαίνονται συνδεόμενα μετὰ τῶν ἀνωτέρω οἰνοχοῶν, καθόσον παρουσιάζουσι ζωφόρους, αἵτινες ἔχουσιν ὅμοια ρυθμολογικὰ χαρακτηριστικά:

1. Παλέριον. Ἐκ Σελινοῦντος.

MA 32, πίν. 83, ἀριθ. 5.

Σφίγξ ἐν ἐμβλήματι. Πέριξ αὐτοῦ: κύων διώκων λαγφῶν καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ ἕτερος διωκόμενος λαγφός.

2. Ρόδος. Ἐξ Ἰαλυσοῦ, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 24.

Clara Rhodos 8, 67-8, εἰκ. 52 κάτω ἀριστερᾷ.

Σφίγξ ἐν ἐμβλήματι. Πέριξ τοῦ ἐμβλήματος: κύων διώκων αἶγαρον, ὄπισθεν δὲ αὐτοῦ ἕτερος αἶγαρος τρέχων δεξιᾷ.

3. Παλέριον. Ἐκ Σελινοῦντος.

MA 32, πίν. 81, ἀριθ. 4.

*Ἰχνη Σφιγγός, ἀριστερᾷ, ἐν ἐμβλήματι (i).

Πινακία (B: μετ' ἐμβλήματος (I) ἔχοντος ἕξερον)

Μετὰ παραστάσεως κυνός:

1. Copenhagen 7854. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.24.

C.V.A. II D, πίν. 76, ἀριθ. 2. Vroulia, 222, εἰκ. 109.

I: κύων τρέχων δεξιᾷ.

2. Ρόδος 14212. Ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.245.

Clara Rhodos 6-7, 494-5, εἰκ. 20.

I: κύων τρέχων δεξιᾷ.

3. Ρόδος 14213. Ἐκ Νισύρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 18.

Clara Rhodos 6-7, 481-2, εἰκ. 7.

I: κύων τρέχων ἀριστερᾷ. Εἰκ. 269 (λεπτομέρεια).

4. Ρόδος 14211, ἑλλιπές. Ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.27.

Clara Rhodos 6-7, 534-6, εἰκ. 73.

I: κύων βαδίζων δεξιᾷ. Εἰκ. 268, ἀριστερᾷ (λεπτομέρεια).

5. Ρόδος, θραῦσμα ἂν. ἀριθ. Τυχαῖον εὔρημα ἐκ Νισύρου.

Clara Rhodos 6-7, 543, εἰκ. 83.

I: κύων τρέχων δεξιᾷ. Εἰκ. 266, ἀριστερᾷ (λεπτομέρεια).

6. Ρόδος 14214. Τυχαῖον εὔρημα ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.235.
Clara Rhodos 6-7, 537-9, εἰκ. 75.

Ι: κύων τρέχων δεξιὰ. Εἰκ. 268, μέσον καὶ ἄνω (λεπτομέρεια).

7. Ρόδος 14325. Τυχαῖον εὔρημα ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.30.
Clara Rhodos 6-7, 540, εἰκ. 80.

Ι: κύων τρέχων δεξιὰ. Εἰκ. 266, δεξιᾷ (λεπτομέρεια).

Εἰκ. 283. Οἰνοχόη Βερολίνου

8. Ρόδος, θραῦσμα ἄν. ἀριθ. Τυχαῖον εὔρημα ἐκ Νισύρου.
Clara Rhodos 6-7, 541-2, εἰκ. 82: κάτω, ἀριστεροῦ.

Ι: κύων τρέχων δεξιὰ.

9. Ρόδος, θραῦσμα ἄν. ἀριθ. Τυχαῖον εὔρημα ἐκ Νισύρου.
Clara Rhodos 6-7, 541-2, εἰκ. 82: κάτω, δεξιᾷ.

Ι: κύων τρέχων δεξιὰ.

Τὰ ἀκόλουθα πινάκια εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποδοθῶσιν εἰς τὸν αὐτὸν ἀγγειογράφον (ἀγγειογράφος κυνός):

10. Παρίσιοι A 304. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.245.
C.V.A. II Dc, πίν. 3, ἀριθ. 10. ROTTIER, 'Catalogue, 162, ἀριθ. 304. Vases
antiques du Louvre, 12 A 304, πίν. 11.

I: κύων τρέγων δεξιά. Ἐπὶ τοῦ πυθμῆνος χαράγματα.

11. Ἄλλοτε Συλλογῆς de Briailles.

Clara Rhodos 6-7, 543, εἰκ. 84.

I: κύων τρέγων δεξιά.

Εἰκ. 284. Πινάκιον Λονδίνου

12. Λονδίνον 60-4-4. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.25. Εἰκ. 284.
Werkstätten, πίν. 13, ἀριθ. 5.

I: κύων, δεξιᾶ. Εἰκ. 266, μέσον (λεπτομέρεια).

Μετὰ παραστάσεως λέοντος:

1. Ρόδος 14208. Ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.32.

Clara Rhodos 6-7, 506-8, πίν. 1.

I: λέων, δεξιᾶ. Παρὰ τὸ χεῖλος: ζώνη ἀνθέων καὶ καλύκων λωτοῦ. Εἰκ. 270
(λεπτομέρεια).

2. Ρώμη. Συλλογὴ Gorga.

I: λέων, δεξιᾶ.

3. Φλωρεντία 78994. Πίν. 14β.

Vroulia, εἰκ. 110.

I: λέων, ἀριστερᾶ.

4. Copenhagen. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.308.
C.V.A. 2 II D, πίν. 76, ἀριθ. 3.
I: λέων, δεξιᾶ.
5. Ρόδος. Ἐξ Ἰαλυσοῦ, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 24.
Clara Rhodos 8, 67-8, εἰκ. 52-3.
I: λέων, δεξιᾶ.

Μετὰ παραστάσεως Σφιγγός:

1. Μόναχον 451. Διάμ. 0.30.
SIEVECKING - HACKL, ἔ.ἀ. πίν. 16.
I: Σφίγγξ, δεξιᾶ. Εἰκ. 273 (λεπτομέρεια).
2. Ὁξφόρδη 95 (1879. 126). Ἐκ Σιάνας (ἀγορὰ Biliotti). Διάμ. 0.290.
C.V.A. 2 II D, πίν. 3, ἀριθ. 4.
I: Σφίγγξ, ἀριστερᾶ.
3. Ὁξφόρδη 96. Ἐκ Καμίρου (ἀγορὰ Castellani). Διάμ. 0.310.
C.V.A. 2 II D, πίν. 3, ἀριθ. 5.
I: Σφίγγξ, ἀριστερᾶ.
4. Παρίσιοι A 308. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.029.
C.V.A. II Dc, πίν. 3, ἀριθ. 7, πίν. 4, ἀριθ. 7. ROTTIER, Catalogue, 163, 308.
Vases antiques du Louvre. 12, A 308.
I: Σφίγγξ, δεξιᾶ. Εἰκ. 274 (λεπτομέρεια).
5. Ρόδος 12756. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.27.
Clara Rhodos 4, 369, εἰκ. 416-7. C.V.A. II D h πίν. 1, ἀριθ. 2.
I: Σφίγγξ, ἀριστερᾶ. Εἰκ. 271 (λεπτομέρεια).
6. Ρόδος 12975. Ἐκ Καμίρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 19. Διάμ. 0.27.
Clara Rhodos 4, 277, εἰκ. 307-8. C.V.A. II D h πίν. 1, ἀριθ. 1.
I: Σφίγγξ, ἀριστερᾶ.
7. Λονδίνον 60·2·1·15. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.29.
Werkstätten, πίν. 16, ἀριθ. 4.
I: Σφίγγξ, δεξιᾶ. Εἰκ. 272 (λεπτομέρεια).
8. Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη Παρισίων ἀριθ. 74. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.305.
C.V.A. 1, πίν. 3, ἀριθ. 7. AZ 1872, πίν. 70. BCH, 1895, 74-5, εἰκ. 2.
REINACH, Répertoire I, 413, ἀριθ. 1. DE RIDDER, Catalogue, ἀριθ. 74.
I: Σφίγγξ, ἀριστερᾶ.
9. Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη Παρισίων 73. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.275.
C.V.A. 1, πίν. 3, ἀριθ. 4 καὶ 6. DE RIDDER, Catalogue, ἀριθ. 73, πίν. 2.
I: Σφίγγξ, ἀριστερᾶ.
10. Ρόδος 14207, θραῦσμα ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.28.
Clara Rhodos 6-7, 498-9, εἰκ. 25.
I: Σφίγγξ, δεξιᾶ.

11. Ρόδος 14206. Τυχαῖον εὔρημα ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.30.
Clara Rhodos 6-7, 534-5, εἰκ. 71.
I: Σφίγιξ, ἀριστερᾶ.

12. Ρόδος, θραῦσμα ἄν. ἀριθ. Τυχαῖον εὔρημα ἐκ Νισύρου.
Clara Rhodos 6-7, 541-2, εἰκ. 82' ἄνω ἀριστερᾶ.
I: Σφίγιξ, δεξιᾶ.

Μετὰ παραστάσεως παρὰ τὸ χεῖλος:

13. Ρόδος 14205. Ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.29.
Clara Rhodos 6-7, 483-5, εἰκ. 10.

I: Σφίγιξ, ἀριστερᾶ. Παρὰ τὸ χεῖλος: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

14. Ρόδος 14204. Ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.31.

Clara Rhodos 6-7, 489-90, εἰκ. 16.

I: Σφίγιξ, ἀριστερᾶ. Παρὰ τὸ χεῖλος: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

Μετὰ παραστάσεως κάπρου:

1. Λονδίνον 60· 4-4· 3. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.28.

JHS 50, 1930, 84, εἰκ. 3.

I: κάπρος, δεξιᾶ.

2. Βοστώνη 293. Διάμ. 0.305.

FAIRBANKS, ἔ.ἀ. πίν. 28.

I: κάπρος, δεξιᾶ.

3. Ρόδος 14209. Ἐκ Νισύρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 21. Διάμ. 0.22.

Clara Rhodos, 6-7, 492-4, εἰκ. 19.

I: κάπρος, δεξιᾶ. Εἰκ. 282 (λεπτομέρεια).

4. Ρόδος 14210. Ἐκ Νισύρου, ταφικὸν σύνολον ὑπ' ἀριθ. 20. Διάμ. 0.205.

Clara Rhodos 6-7, 491-3, εἰκ. 18.

I: κάπρος, δεξιᾶ. Εἰκ. 281 (λεπτομέρεια).

Μετὰ παραστάσεως αἰγάγρου:

1. Ρόδος 14326, θραῦσμα ἄν. ἀριθ. Τυχαῖον εὔρημα ἐκ Νισύρου.

Clara Rhodos 6-7, 540-1, εἰκ. 81.

I: αἰγάγρος. Ἐπὶ τοῦ χεῖλους ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

2. Ρόδος, θραῦσμα ἄν. ἀριθ. Τυχαῖον εὔρημα ἐκ Νισύρου.

Clara Rhodos 6-7, 541-2, εἰκ. 82: μέσον ἀριστερᾶ.

I: αἰγάγρος.

Μετὰ παραστάσεως ἵππου:

1. Βερολῖνον 3724.

PRINZ, Naukratis, πίν. 3a. NEUGEBAUER, Führer, πίν. 17.

I: ἵππυς, δεξιᾶ.

2. Λονδίνον 64· 10-7· 2094, θραῦσμα ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.24.

I: ἵππος, δεξιᾶ.

Ὁ τύπος τοῦ ἵππου τῶν πινακίων τούτων ὁμοιάζει πρὸς ὑστεροχαιταϊκά τινα πρότυπα¹, ἀπέχει δὲ τῶν ἀσσυριακῶν², ἅτινα υἰοθετοῦνται ὑπὸ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας. Πιθανῶς ὁ ὑστεροχαιταϊκὸς μικρασιατικὸς οὗτος τύπος ἵππου ἐπὶ τοῦ ροδιακοῦ πινακίου τοῦ Λονδίνου προέροχεται ἐκ κληρονομίας τινὸς τοῦ ἀνατολιζόντος ροδιακοῦ ρυθμοῦ. Οἱ ἀνάγλυφοι ἵπποι τῶν ἐξ Ἰαλυσοῦ³ πύθων διαφέρουσι καὶ τοῦ ὑστεροχαιταϊκοῦ καὶ τοῦ ἀσσυριακοῦ τύπου, συνεχίζουσι δὲ τὴν γεωμετρικὴν παράδοσιν.

Μετὰ παραστάσεως κριοῦ:

1. Λονδίνον 64· 10-7· 6. Ἐκ Καμίρου. Διάμ. 0.27. (Βλ. σ. 50).

SALZMANN, πίν. 51. JdI 6, 1891, 270. WOLTERS, History of Ancient Pottery, πίν. 24. ZERVOS, Rhodes. εἰκ. 227.

I: κριός, δεξιζ. Εἰκ. 280 (λεπτομέρεια). Ἐπὶ τοῦ πυθμένος: προτομὴ κριοῦ.

Μετὰ παραστάσεως φυτῶν:

1. Ρόδος, θραῦσμα ἄν. ἀριθ. ἐκ Νισύρου.

Clara Rhodos 6-7, 541-2, εἰκ. 82: κάτω, μέσον.

I: ἄνθος λωτοῦ.

2. Ρόδος 14216. Ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.23.

Clara Rhodos 6-7, 499-51, εἰκ. 26.

Παρὰ τὸ χεῖλος: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

3. Ρόδος 12215. Ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.24.

Clara Rhodos 6-7, 496, εἰκ. 23.

Παρὰ τὸ χεῖλος: ἄνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.

Μετ' ἀφηρημένων θεμάτων:

1. Ρόδος 14220. Ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.20.

Clara Rhodos 6-7, 525-7, εἰκ. 60

Ἄμφοροειδεῖς κρατῆρες

1. Ρόδος 14226. Ἐκ Νισύρου. ὈΨ. 0.27.

Clara Rhodos 6-7, 506-10, εἰκ. 34-5.

II A καὶ B: ἄνθος λωτοῦ.

2. Ρόδος 14225. Ἐκ Νισύρου. ὈΨ. 0.27.

Clara Rhodos 6-7, 507-8, εἰκ. 33.

II A καὶ B: ἄνθος λωτοῦ.

3. Ἐκ Βρουλιᾶς, θραῦσμα. Σωζ. ὕψ. 0.275 περίπου.

Vroulia, πίν. 20, ἀριθ. 2.

II A καὶ B: ἄνθος λωτοῦ.

¹ AKURGAL, Spaethethitische Bildkunst, πίν. 50. Βλ. ἐπίσης FRANKFORT, Art and Architecture, 161.

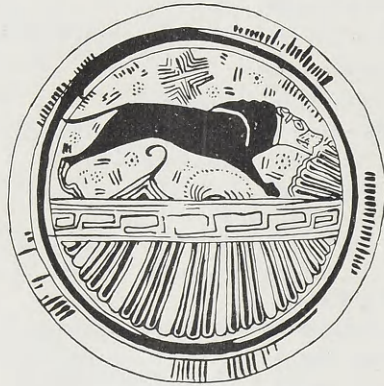
² LAYARD, Monuments of Nineveh II, πίν. 7.

³ BCH 74, 1950, 161 εἰκ. 14 καὶ 168 εἰκ. 19.

Γ.

Ο Μ Α Σ Χ Α Λ Α Ζ Η Σ

Ἡ ὁμάς χαλάξης ἀποτελεῖται ἐξ ἀγγείων, φερόντων διακόσμησιν, πλησιάζουσιν τὴν τῆς σχολῆς Νισύρου, διαφέρουσιν ὅμως ταύτης, καθόσον τὸ βάθος αὐτῆς διαστίζεται διὰ κοκκίδων καὶ μικρῶν διακεκομμένων γραμμῶν, ἐν εἴδει χαλάξης, αἵτινες πιθανῶς ἀπηγοῦσιν ἐκφυλισμένην ἐξέλιξιν διακοσμῆσεως κορινθιακῶν ἀγγείων¹. Χαρακτηριστικὸν γνώρισμα τῆς

Εἰκ. 285. Πινάκιον Τολέδου (Ohio)

ὁμάδος χαλάξης εἶναι ἡ πλήρης σύγχυσις, ἡ ἐπικρατοῦσα ἐν τῇ διακοσμῇ τοῦ βάθους τῶν παραστάσεων. Κατὰ τὰ ἄλλα, ἡ ὁμάς χαλάξης παρουσιάζει παραλλαγὰς ἐκ τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς καὶ ἐκ τῆς σχολῆς Νισύρου, αἱ παραλλαγὰι δὲ αὐταὶ προδίδουσι κατάπτωσιν τοῦ καλλιτεχνικοῦ αἰσθητηρίου. Χαρακτηριστικὴ ἀποβαίνει ἡ ζώνη, ἡ διαχωρίζουσα τὰ πινάκια τῆς ὁμάδος χαλάξης εἰς δύο μέρη. Ἡ ζώνη αὕτη φέρει συνεχῆ μαιάνδρον (ὡς πρὸς τὴν λεπτομέρειαν ταύτην τὸ θραῦσμα ἐν Cambridge ἀποτελεῖ παρέκκλισιν τοῦ κανόνος). Ἐν τῇ ἀποδόσει τῶν παρουσιαζομένων μορφῶν ἐπίσης παρατηρεῖται σύγχυσις διαφόρων τεχνοτροπιῶν. Τὸ πινάκιον τοῦ Τολέδου (Ohio) παρουσιάζει ὀλιγώτερον ἔντονον τὴν εἰκόνα τῆς συγχύσεως καὶ τῆς πυκνότητος τῶν κοσμημάτων τοῦ βάθους, εἶναι δὲ

¹ Βλ. π.χ. Negro., εἰκ. 150 (μέσου κορινθιακοῦ ρυθμοῦ), εἰκ. 157 (ὕστερου κορινθιακοῦ ρυθμοῦ).

πιθανώς ἐν τῶν ἀρχαιοτέρων τῆς ομάδος χαλάζης. Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ κυνὸς τοῦ πινακίου τούτου εἶναι ἀχιβαδοειδῆς, τὸ πρόσθιον σκέλος συμπαγές (ὡς τῶν κάπρων). Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν λαγῶν τοῦ πινακίου τοῦ Λονδίνου θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς στοιχεῖα πρωιμότητος, ἐὰν δὲν ὑπῆρχον τὰ ἄλλα ρυθμολογικὰ στοιχεῖα, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τούτων ἡ ὁμὰς χαλά-

Εἰκ. 286. Πινάκιον Λονδίνου

ζης τοποθετεῖται εἰς προκεχωρημένην ἐποχὴν τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος (μέσα τοῦ αἰῶνος περίπου).

1. Τολέδο (Ohio). Προέλευσις ἄγνωστος¹. Εἰκ. 285.
Κύων, δεξιᾶ.
2. Λονδίνον 85· 12-13· 17. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.40. Εἰκ. 286.
Ζεῦγος ἀντωπῶν λαγῶν.
3. Λονδίνον 85· 12-13· 5. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.24.
JdI 6, 1891, 269.
Ζεῦγος ἀντωπῶν πτηνῶν, σπαρασσόντων ὄφιν.

¹ Ἀναφέρονται τρία ροδιακὰ πινάκια μετὰ παραστάσεως κυνὸς ἐν Sotheby, Catalogue of Babylonian, Egyptian, Greek and Roman Antiquities (1930, Ἰούλιος): 196 A, 196 B καὶ 196 C (συγκολλημένον). Τὰ δύο πρῶτα ἔχουσι διάμετρον 0.28 μ., τὸ τρίτον 0.25 μ. Τὸ ἐν Τολέδῳ (Ohio) πινάκιον εἶναι πιθανῶς ἐν τῶν δύο πρώτων. Πτηνά, σπαρασσόντα ὄφιν, ἐμφανίζονται ἤδη ἐν τῇ γεωμετρικῇ ἐποχῇ, βλ. π.χ. AM 1903, 186, εἰκ. 51.

4. Copenhagen. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.268.

C.V.A. II D, πίν. 76, ἀριθ. 4.

Ἔπις (κατὰ τὴν γνώμην τῆς SYLVIA BENTON), δεξιᾷ.

5. Cambridge, θραῦσμα, Μουσ. Κλασσ. Ἀρχαιολ. NA 51. Ἐκ Ναυκράτιος.

Μεγ. διάστ. 0.11.

Ἀΐγαρος, ἀριστερᾷ.

6. Ἐκ Λίνδου, θραῦσμα.

BLINKENBERG, ἔ.ἀ. ἀριθ. 983, πίν. 46.

Κύων τρέχων δεξιᾷ.

Οἰνοχόη (;

1. Ἐκ Βρουλιᾶς, θραῦσμα.

Ντουλία, πίν. 24, ἀριθ. 8c.

Ἀΐγαρος τρέχων δεξιᾷ.

ΥΣΤΕΡΟΣ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΙΙ

Διακρίνονται δύο ομάδες πρὸς τὸ παρόν: Α καὶ Β. Ἡ ὁμὰς Α συνεχίζει τὴν παράδοσιν τῆς σχολῆς Νισύρου τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ Ι, παρουσιάζει ὁμως ἐκφυλισμένον πως χαρακτηριστῆρα. Ἡ ὁμὰς Β ἐξ ἄλλου παρουσιάζει ἐλάχιστα παραπληρωματικὰ κοσμήματα καὶ τάσιν πρὸς γεωμετρισμόν. Τὰ πινάκια τῆς Copenhagen καὶ τῶν Παρισίων εἶναι δυνατὸν νὰ τοποθετηθῶσιν εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος. Περὶ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος εἶναι δυνατὸν νὰ τοποθετηθῆ ὁ ἀμφορίσκος τοῦ Βερολίνου. Ὁ ἀμφορίσκος οὗτος εἶναι δυνατὸν νὰ θεωρηθῆ καὶ ὡς πρόδρομός τις τῶν μετὰ πάματος πυξίδων τοῦ ὑστέρου ροδιακοῦ ρυθμοῦ ΙΙΙ.

A.

Κρατηρίσκος

1. Ρόδος 14222. Ἐκ Νισύρου. Ὑψ. 0.155.

Clara Rhodos 6-7, 520, εἰκ. 50, πίν. 2.

Π Α: κύων ἔνθεν καὶ ἔνθεν κεντρικοῦ θέματος. Π Β: πτηνὸν πρὸς κεντρικὸν θέμα.

Οἶνοχόη

1. Ρόδος 14228. Ἐκ Νισύρου. Σφζ. ὕψ. 0.15.

Clara Rhodos 6-7, 523, εἰκ. 52 καὶ 53.

Π: πρὸς κεντρικὸν θέμα ἔνθεν μὲν πτηνὸν ἔνθεν δὲ κύων.

B.

Πινάκια

1. Copenhagen. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.22.

C.V.A. Π D, πίν. 76, ἀριθ. 1.

Τέσσαρα πτηνὰ καὶ τέσσαρες ὁμοκέντρων ἡμικυκλίων, ἐναλλάξ.

2. Παρίσιου. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.21.

C.V.A. II Dc, πίν. 1, ἀριθ. 1.

Τέσσαρα ἀπλᾶ τετράπλευρα κοσμήματα περὶ ἀπλοῦν ἔμβλημα.

3. Ρόδος 14227. Ἐκ Νισύρου. Διάμ. 0.235.

Clara Rhodos 6-7, 537, εἰκ. 74.

Τέσσαρα ρομβοειδῆ κοσμήματα καὶ πτηνόν.

Ἄ μ φ ο ρ ί σ κ ο ς

1. Βερολίνον 2956. Ἐκ Σιάνας. Ὑψ. 0.09.

JdI 1, 1886, 140.

A καὶ B: λαγφός.

ΥΣΤΕΡΟΣ ΡΟΔΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ ΙΙΙ

Ἡ ροδιακὴ ἀγγειογραφία τῶν μετὰ τὰ τέλη τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος χρόνων περιλαμβάνει δείγματα ἐκφυλισμένου χαρακτήρος πλέον. Διακρίνομεν κυρίως πυξίδας, ὧν τὸ σχῆμα ἔχει πιθανῶς προέλθει ἐκ μιμήσεώς τινος κορινθιακῶν προτύπων τῆς αὐτῆς περιόδου ἐποχῆς. Αἱ ροδιακαὶ αὗται πυξίδες ἐξακολουθοῦσι νὰ κατασκευάζονται καὶ κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα, ἴσως δὲ καὶ ἀργότερον, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἀναλογιῶν ἀγγείου ἐκ Σιάνας¹.

Πυξίδες

Α. Μετὰ δύο πτηνῶν ἐπὶ τῶν ὤμων.

Ἐν τῶν πτηνῶν τούτων ἔχει κατὰ κανόνα τὴν κεφαλὴν κατ' ἐνώπιον (γλαῦξ);, τὸ δὲ ἔτερον ἐκ τοῦ πλαγίου. Τὸ σῶμα τῶν πτηνῶν τούτων φέρει συνήθως κοκκιδωτὰς καθέτους ζώνας. Χωρισμὸς τοῦ σώματος ζώων διὰ κοκκιδωτῶν ζωνῶν ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἀγγειογραφίᾳ τῆς κεντρικῆς Μικρᾶς Ἀσίας τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τῆς πρώτης π.Χ. χιλιετηρίδος². Τινὰ τῶν ἀγγείων ἐπὶ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς φέρουσι κλάδον (δάφνης;). Τὸ ὑπ' ἀριθ. 4 ἀγγεῖον ἔχει εὐρεθῆ ὁμοῦ μετ' ἐρυθρομόρφου ἀρυβάλλου.

1. Βοστώνη. Ἐκ Ρόδου. Δωρεὰ Morse. °Υψ. 0.18.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. ἀριθ. 295, πίν. 30.
2. Βοστώνη. Ἐκ Ρόδου. Δωρεὰ Morse. °Υψ. 0.16.
FAIRBANKS, ἔ.ἀ. 296, πίν. 30.
3. Βρυξέλλαι. Ἐκ Καλύμνου. °Υψ. 0.155.
C.V.A. II D, πίν. 4, ἀριθ. 12.
4. Βερολίνον 2967. Ἐκ Σιάνας. °Υψ. 0.11.
JdI 1, 1886, 152.

¹ JdI 1, 1886, 152-3, ἀριθ. 2963.

² Βλ. Alişar Hüyük III, 10c, 89 καὶ 184.

5. Λειψία 1904. Ἐκ Ρόδου (ῖ).
C.V.A. II D, πίν. 50, ἀριθ. 5, 6 (ἐνθα παρέχεται καὶ πλουσία βιβλιογραφία συναφῶν ἀγγείων).
6. Μόναχον 454. Ὑψ. 0.11.
SIEVENKING καὶ HACKL, ἕ.ἀ. πίν. 16.
7. Λονδῖνον 93· 7-12· 8. Ἄγορά J. Cresswell.
8. Λονδῖνον 93· 7-12· 7. Ἄγορά J. Cresswell.
9. Λονδῖνον 85· 12-13· 37. Ἠγοράσθη ἐκ τῶν εὑρημάτων τοῦ Biliotti.
- B. Μετὰ κοκκιδοτῆς διακοσμῆσεως :
1. Ἐκ Βρουλιᾶς. Ὑψ. 0.06.
Vroulia, πίν. 34 (2, 23).
2. Βερολῖνον 2946. Ὑψ. 0.15.
JdI 1, 1886, 152-3.

Πινάκια

Μετὰ κοκκιδοτῆς διακοσμῆσεως :

1. Copenhagen. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.17.
C.V.A. II D, πίν. 76, ἀριθ. 5.
2. Copenhagen. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.17.
C.V.A. II D, πίν. 76, ἀριθ. 6.

Ε Π Ι Σ Κ Ο Π Η Σ Ι Σ

Ἡ ροδιακὴ ἀγγειογραφία ἀπὸ τοῦ τέλους τῶν γεωμετρικῶν χρόνων διακρίνεται εἰς τοὺς ἀκολούθους ρυθμούς: πρῶμιον ἀνατολίζοντα, ἀνατολίζοντα, ὕστερον ἀνατολίζοντα, κλασσικὸν καμιραϊκόν, μεταβατικὸν I, πολύχρωμον, ὑποκαμιραϊκόν, Φικελλούρας, μεικτῆς τεχνικῆς, μεταβατικὸν II, ὕστερον ροδιακὸν I, ὕστερον ροδιακὸν II καὶ ὕστερον ροδιακὸν III. Οἱ ρυθμοὶ οὗτοι διακρίνονται ἐξ ἄλλου εἰς μικρότερα σύνολα, καὶ δὴ εἰς σχολάς, ομάδας, ἐργαστήρια, ἐνίοτε δὲ καὶ εἰς ἀγγειογράφους.

Ὁ πρῶμιος ἀνατολίζων ρυθμὸς διαιρεῖται εἰς δύο μικρὰ σύνολα, χρονολογεῖται δὲ εἰς τὰ τέλη τοῦ ὀγδόου καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐβδόμου αἰῶνος π.Χ. Τὰ δύο σύνολα τοῦ ρυθμοῦ τούτου χαρακτηρίζουσι τὰ πρῶτα στάδια τῆς διασπάσεως τῆς παραδόσεως τῶν γεωμετρικῶν χρόνων. Τὸ πρῶτον σύνολον παρουσιάζει γεωμετρικὰ διακοσμητικὰ στοιχεῖα, παραλλήλως δὲ τούτων καὶ τινα φυτικὰ στοιχεῖα, δάνεια, ὡς φαίνεται, ἔργων μεταλλοτεχνίας καὶ ἐλεφαντουργίας τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς. Τὸ δεύτερον σύνολον παρουσιάζει ἔντονον γεωμετρικὴν παράδοσιν καὶ τινὰς μορφὰς ζώων, ἀνθρώπων καὶ μυθολογικῶν ὄντων μετ' ἐπιδράσεως ἔργων μεταλλοτεχνίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ Β. Συρίας.

Ὁ ἀνατολίζων ρυθμὸς, χρονολογούμενος εἰς τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ μικροῦ τινος σχετικῶς ἀριθμοῦ ἀγγείων καὶ θραυσμάτων. Καὶ δὲν εἶναι μὲν δυνατὸν ὡς ἐκ τούτου ὁ ρυθμὸς οὗτος νὰ διακριθῇ εἰς μικρότερα σύνολα: ἐφικτὸς εἶναι ὁμως γενικῶς τις καθορισμὸς τῆς ἐξελιξέως αὐτοῦ: Ἐπὶ τῶν προιμωτέρων εὐρημάτων τοῦ ρυθμοῦ τούτου παρατηροῦνται ἐμφανῆ γεωμετρικὰ στοιχεῖα. Σὺν τῷ χρόνῳ τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἀμβλύνονται καὶ αἱ μορφαὶ τῶν εἰκονιζομένων ζώων καὶ μυθολογικῶν ὄντων ἀπομακρύνονται τῆς νευρώδους γεωμετρικῆς παραδόσεως, παρουσιάζονται δ' ἐξ ἄλλου ἀνατολικῆς προελεύσεως στοιχεῖα. Παραλλήλως καὶ σύγκρισις τοῦ ρυθμοῦ τούτου πρὸς συγχρόνους αὐτοῦ ρυθμούς

τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, τῶν νήσων καὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος ἀποκαλύπτει ὅτι πάντες οἱ ρυθμοὶ οὗτοι βαίνουνσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον παραλλήλως ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, τελοῦσι δὲ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν ρεύματος ἐκ τῆς Ἑγγυτέρας Ἀνατολῆς. Τὸ ρεῦμα τοῦτο φαίνεται μεστὸν ὑστεροχειρταϊκῶν στοιχείων καὶ πλούσιον εἰς παραδόσιν ὑφαντικῆς καὶ κεντήματος, ἐκκινεῖ δὲ πιθανῶς ἐκ Φρυγίας. Ἡ ἀποκομιζομένη ἐντύπωσις ἐκ τῶν παραλληλισμῶν τῶν ἀγγείων τοῦ ροδιακοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ πρὸς τινὰς ἐκ τῶν συγχρόνων αὐτοῦ ἑλληνικῶν ρυθμῶν εἶναι, ὅτι ὁ ρυθμὸς οὗτος εὐρίσκειται πλησιέστερον τῶν ἀνατολικῶν προτύπων, στερούμενος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῆς τάσεως τῶν ἀντιστοίχων ρυθμῶν τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος, τῶν Κυκλάδων, ἐν τινὶ δὲ μέτρῳ καὶ τῆς Σάμου, πρὸς ἀπλοποιημένας μορφάς καὶ οὕτω μνημειώδη πως ἐντύπωσιν.

Ὁ ὑστερος ἀνατολίζων ρυθμὸς εἶναι ὁ κύριος φορεὺς τῆς κληρονομίας τοῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ, καλύπτει δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ δευτέρον ἡμισυ τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ὁ ρυθμὸς οὗτος παρουσιάζει προῖοῦσαν ἐπίδρασιν τοῦ—ἐν πολλοῖς συγχρόνου σχεδὸν αὐτοῦ—ἐπομένου ροδιακοῦ ρυθμοῦ, τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ, καὶ τινων ἴσως ἔργων μεταλλοτεχνίας. Διαιρεῖται δὲ ὁ ὑστερος ἀνατολίζων ρυθμὸς εἰς τρεῖς ομάδας: Α, Β, Γ. Τὰ πρωιμώτερα ἀγγεῖα τῆς ἀρχαιοτέρας τῶν τριῶν τούτων ομάδων, τῆς ομάδος Α, εἶναι, ὡς φαίνεται, προγενέστερα τῶν πρωιμωτέρων ἀγγείων τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, φέρουσι δὲ ἔντονον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον μικρογραφικὸν χαρακτῆρα. Ἡ ὁμὰς αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ χρονολογηθῇ εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Ἡ ὁμὰς Β παρουσιάζει δάνεια ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ καὶ κατὰ κανόνα ὀλιγώτερον ἔντονον μικρογραφικὸν χαρακτῆρα. Ἡ ὁμὰς αὕτη εἶναι δυνατὸν νὰ χρονολογηθῇ μετὰ τῶν ἐτῶν 630-610 π.Χ. Ἡ ὁμὰς Γ παρουσιάζει ἀφθονα δάνεια ἐκ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ καὶ τινὰ στοιχεῖα γενικευόμενα ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων ροδιακῶν ρυθμῶν. Ἡ ὁμὰς αὕτη δυνατὸν νὰ τοποθετηθῇ εἰς τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Διακρίνονται εἰσέτι δύο ἄλλα σύνολα τοῦ ὑστεροῦ ἀνατολίζοντος ρυθμοῦ: ὀποροδόχαι, χρονολογούμεναι εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ ἐβδόμου π.Χ. αἰῶνος, καὶ πινάκια, χρονολογούμενα εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ αὐτοῦ αἰῶνος.

Ὁ κλασσικὸς καμιραϊκὸς ρυθμὸς βαίνει παραλλήλως, κατὰ τὸ μέγιστον αὐτοῦ μέρος, πρὸς τὸν ὑστερον ἀνατολίζοντα ρυθμὸν, χαρακτηρίζεται δὲ ὑπὸ τῆς ἐμφανίσεως νέων ἀνατολικῶν στοιχείων, ἀσσυριακῆς-φοινικικῆς προελεύσεως. Διαιρεῖται δὲ οὗτος εἰς δύο μεγάλα σύνολα, τὴν κατηγορίαν Α

καὶ τὴν κατηγορίαν Β. Αἱ κατηγορίαι αὗται συνδέονται μὲν δι' ὀρισμένων κοινῶν χαρακτηριστικῶν πρὸς ἀλλήλας, διαφέρουσιν ὅμως ἀλλήλων ὡς πρὸς λεπτομερείας τῆς διακοσμῆσεως. Οὕτω, ἐνῶ ἡ κατηγορία Α περιλαμβάνει κομῆς κατὰ κανόνα παραστάσεις, ἡ κατηγορία Β ἀρέσκεται εἰς βαρέα σύνολα, παρουσιάζει δὲ καὶ ἀμέλειαν ἐν τῇ ἀποδόσει τῶν ἐπὶ μέρους στοιχείων. Αἱ δύο κατηγορίαι αὗται εἶναι δυνατὸν νὰ διακριθῶσι πάλιν εἰς: σχολάς, ὀμάδας, ἐργαστήρια καὶ εἰς ἀγγειογράφους.

Ὁ μεταβατικὸς Ι ρυθμὸς παρουσιάζει στοιχεῖα τοῦ ἀνατολίζοντος καὶ τοῦ ὑπέρου ἀνατολίζοντος, ὡς καὶ τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, συγχρόνως ὅμως καὶ στοιχεῖα μὴ παρουσιαζόμενα ἐπὶ τῶν ρυθμῶν τούτων ἐμφανιζόμενα δὲ ἐπὶ τῶν μεταγενεστέρων ρυθμῶν. Ὁ ρυθμὸς οὗτος χρονολογεῖται εἰς τὴν προτελευταίαν δεκαετίαν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ὁ πολύχρωμος ρυθμὸς παρουσιάζει καινοτομίας ἐπικρατούσας ἐν τῷ ρυθμῷ τῆς μεικτῆς τεχνικῆς, χαρακτηρίζεται δὲ ὑπὸ τινος πολυχρωμίας. Ἐφόσον τὰ πλεῖστα τῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ τούτου ἔχουσιν εὐρεθῆ ἐν Βρουλιᾷ, δὲν εἶναι ἀπίθανον τὸ κύριον ἐργαστήριον αὐτοῦ νὰ εὐρίσκετο ἐν Βρουλιᾷ. Ὁ ρυθμὸς οὗτος χρονολογεῖται εἰς τὴν τελευταίαν δεκαπενταετίαν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος.

Ὁ ὑποκαμιραϊκὸς ρυθμὸς ἀποτελεῖται ἐκ δύο ὀμάδων, Α καὶ Β. Ἡ ὀμάς Α παρουσιάζει ἀγγεῖα ἔχοντα διακόσμησιν ἀφ' ἑνὸς κατὰ πρότυπα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ μετὰ νεωτερικῶν τινων στοιχείων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δανείων ἐκ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας. Χρονολογεῖται δὲ ἡ ὀμάς Α εἰς τὴν τελευταίαν δεκαετίαν τοῦ ἑβδόμου καὶ τὴν πρώτην δεκαετίαν τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος. Ἡ ὀμάς Β παρουσιάζει ἀγγεῖα, εὐρισκόμενα μὲν πλησίον τῆς παραδόσεως τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἀποτελοῦντα ὅμως ἐν πολλοῖς φάσιν μεταβατικὴν πρὸς τινὰ τῶν ἀγγείων τοῦ ρυθμοῦ Φικελλούρας. Ἡ ὀμάς Β χρονολογεῖται εἰς τὴν πρώτην δεκαπενταετίαν τοῦ ἔκτου αἰῶνος π.Χ.

Ὁ ρυθμὸς Φικελλούρας ἀποτελεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνέχειαν τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικῆς τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος. Οὗτος συνδέεται σαφῶς πρὸς τὸν ὑστερον ἀνατολίζοντα ρυθμὸν, ὡς καὶ πρὸς τὴν κατηγορίαν Β τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, εἰσέτι δὲ καὶ πρὸς τὸν ὑποκαμιραϊκὸν ρυθμὸν, συγχρόνως ὅμως σχετίζεται πρὸς τοὺς ἐπομένους ρυθμούς, τῆς μεικτῆς τεχνικῆς καὶ τὸν ὑστερον ροδιακὸν Ι, ἀλλὰ παρουσιάζει καὶ τινὰ ἄλλα ἑτερογενῆ στοιχεῖα. Ὁ ρυθμὸς Φικελλούρας, μελετηθεὶς ἐξονυχιστικῶς, ἔχει χρονολογηθῆ ὑπὸ τοῦ R. M. Cook.

Ὁ ρυθμὸς μεικτῆς τεχνικῆς ἐμφανίζει, παραλλήλως πρὸς τὴν διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικὴν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, καὶ τὴν διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικὴν — ἐκ τούτου καὶ ἡ ὀνομασία αὐτοῦ —, προερχομένην, ὡς φαίνεται, ἐκ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας. Κατ' ἀρχὰς ἢ νέα αὕτη διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικὴ ἐμφανίζεται δειλῶς. Πρὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος αὕτη συνδυάζεται ἴσως μετὰ τῆς ἐντοπίου, τῆς διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος, τεχνικῆς. Συντόμως ὅμως ὁ συνδυασμὸς οὗτος, πιθανῶς στερούμενος ἐπιδράσεως ἐκ τῆς κορινθιακῆς ἀγγειογραφίας, ἐγκαταλείπεται, ἐπιζῆ δὲ σποραδικῶς μόνον. Φθίνοντος τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος ἡ κορινθιάζουσα διὰ σκιαγραφίας καὶ χαράξεως τεχνικὴ καθίσταται ἢ κατ' ἐξοχὴν τοῦ συρμοῦ τεχνοτροπία, ἐξακολουθεῖ ὅμως νὰ ἐφαρμόζηται καὶ ἡ διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικὴ, ἀμφοτέραι δὲ αἱ τεχνικαὶ αὗται συνυπάρχουσιν, ἀνεξαρτήτως ὅμως ἢ μία τῆς ἄλλης, συνδυάζονται δὲ πάλαις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου. Ὁ ρυθμὸς τῆς μεικτῆς τεχνικῆς ἐξακολουθεῖ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πρώτου τετάρτου τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος, διακρίνονται δὲ τὰ πλεῖστα τῶν ἀγγείων αὐτοῦ εἰς σχολὰς, ὁμάδας, ἐργαστήρια.

Ὁ μεταβατικὸς II ρυθμὸς εἶναι δυνατὸν νὰ διαιρεθῆ εἰς πέντε μικρὰς ὁμάδας, ὧν αἱ τέσσαρες πρῶται παρουσιάζουσι τὴν διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος τεχνικὴν, ἡ δὲ πέμπτη τὴν διὰ σκιαγραφίας, χαράξεως καὶ περιγράμματος τεχνικὴν. Αἱ ὁμάδες αὗται παρέχουσι τὴν ἐντύπωσιν ποιᾶς τινος συγγενείας πρὸς τὸν ὕστερον ροδιακὸν ρυθμὸν I.

Ὁ ὕστερος ροδιακὸς ρυθμὸς I ἀφ' ἐνὸς συνεχίζει τὴν διὰ σκιαγραφίας καὶ περιγράμματος παράδοσιν τῶν ρυθμῶν τοῦ ἑβδόμου π.Χ. αἰῶνος, ἀφ' ἑτέρου δὲ φαίνεται βαίνων παραλλήλως πρὸς τὸν ρυθμὸν μεικτῆς τεχνικῆς, μεθ' οὗ ἐνίοτε καὶ συνδέεται ἐλαφρῶς. Διακρίνονται τρία σύνολα τοῦ ρυθμοῦ τούτου: A=ἐργαστήριον δίνου, B=σχολὴ Νισύρου, Γ=ὁμάς χαλάξης. Τὸ ἐργαστήριον δίνου παρουσιάζει ἐν ἐπιβιώσει στοιχεῖα τοῦ κλασσικοῦ καμιραϊκοῦ ρυθμοῦ, ἀλλὰ καὶ τάσιν ποιᾶς τινος μιμήσεως ἐνίων διακοσμητικῶν θεμάτων τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς, εἰσέτι δὲ καὶ τινὰς ἀποκλίσεις, ἐμφανιζομένης ἐν τῇ χιακῇ ἀγγειογραφίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀγγειογραφίᾳ ὁμάδος τοῦ ρυθμοῦ Λαρίσης. Τὸ ἐργαστήριον τοῦτο τοῦ δίνου χρονολογεῖται εἰς τὴν πρώτην τριακονταπενταετίαν περίπου τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος. Ἡ σχολὴ τῆς Νισύρου παρουσιάζει στοιχεῖα ἀφ' ἐνὸς τοῦ ὕστερου ἀνατολιζόντος ρυθμοῦ καὶ ἀφ' ἑτέρου τοῦ ρυθμοῦ μεικτῆς τεχνικῆς, χρονολογεῖται δὲ εἰς τὸ πρῶτον τέταρτον καὶ ἐν μέρει καὶ εἰς τὸ δεῦτερον τέταρτον τοῦ ἔκτου π.Χ.

αἰῶνος. Ἡ ὁμάς χαλάζης πλησιάζει μὲν πρὸς τὴν σχολὴν Νισύρου, ἐμφανίζει ὁμως πλήρη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σύγχυσιν ἐν τῇ διακοσμήσει τοῦ βήθους τῶν παραστάσεων. Ἡ ὁμάς αὕτη τοποθετεῖται εἰς τὰ ἀμέσως πρὸ καὶ μετὰ τὰ μέσα τοῦ ἔκτου αἰῶνος π.Χ. ἔτη.

Ὁ ὑστερος ροδιακὸς ρυθμὸς II περιλαμβάνει δύο ὁμάδας, Α καὶ Β. Ἡ μὲν ὁμάς Α ἀποτελεῖ ἐκφυλισμένην, οὕτως εἰπεῖν, συνέχειαν τῆς παραδόσεως τῆς σχολῆς Νισύρου, ἡ δὲ ὁμάς Β ἐμφανίζει ἔντονον ἀφαίρεσιν καὶ γεωμετρισμόν. Ὁ ρυθμὸς οὗτος χρονολογεῖται εἰς τὸ δεῦτερον ἡμισυ τοῦ ἔκτου π.Χ. αἰῶνος.

Ὁ ὑστερος ροδιακὸς ρυθμὸς III παρουσιάζει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πυξίδας, πιθανῶς κατασκευασθείσας κατὰ μίμησιν κορινθιακῶν τινῶν προτύπων. Αἱ πυξίδες αὗται παρουσιάζουσιν ἐκφυλισμένην διακόσμησιν, ὑποδηλοῦσαν μίμησιν καὶ μικρασιατικῶν τινῶν προτύπων, ἀναλόγως δὲ τῆς κατατομῆς αὐτῶν κυρίως εἶναι δυνατὸν νὰ χρονολογηθῶσιν εἰς τὸν πέμπτον, τὸν τέταρτον, ἔνια καὶ εἰς τὸν τρίτον π.Χ. αἰῶνα.

Π Ρ Ο Σ Θ Η Κ Α Ι

- σ. 32, ἐκ τῶν κάτω στ. 8 : 7. Πρόχους ἐν Λονδίῳ (Werkstätten, πίν. 1, 2) : Ἐνδοσειρήν.
- σ. 35, ἐκ τῶν ἄνω στ. 2 : , ἐξελισσόμενος ἀκολούθως ὡς ὕστερος ροδιακὸς ρυθμὸς.
- σ. 56, σημ. 1 : Ροδιακὴ κεραμεικὴ, ἐξ ἄλλου, καὶ μάλιστα κλασσικοῦ καιμαραϊκοῦ ρυθμοῦ, εὐρέθῃ ἐσχάτως ἐν Meşad Haschanyahu, νοτίως τοῦ Minet - Rubin (βλ. IEJ 12, 1962, 89 κ.έ.). Συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ δε. κ. Κ. J. ΝΑΥΕΗ, ἡ ὑπαρξίς τῆς κεραμεικῆς ταύτης ὀφείλεται πιθανῶς εἰς τὴν ἐν Παλαιστίνῃ παραμονὴν Ἰώνων καὶ Καρῶν (Ηροδοτ. II 152, 154, 157) μισθοφόρων τοῦ Ψαμμητίχου τοῦ 1ου (663-609 π.Χ.). Δὲν ἀποκλείεται ὅμως ἡ κεραμεικὴ αὕτη νὰ ὑποδιηλοῖ ἐμπορικὰς σχέσεις Ροδίων ἢ ἐν Ρόδῳ ἐγκατεστημένων Φοινίκων μετὰ κέντρων τινῶν τῶν ἀνατολικῶν παραλίων τῆς Μεσογείου νοτίως τῆς Β. Συρίας (βλ. ἀνωτέρω).
- σ. 67, ἐκ τῶν κάτω στ. 12 : εἰκ. 34.
- σ. 68, ἐκ τῶν κάτω στ. 5 : Τὸ θραῦσμα τοῦτο παρουσιάζει ὀρισμένας ἀποκλίσεις καὶ ὁ τύπος τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰκονιζομένων ζώων ἐνθυμίζει τὸν τύπον τῶν ζώων, τῶν εἰκονιζομένων ἐπὶ τοῦ ἀλαβαστροειδοῦς ἀγγείου τῶν Συρακουσῶν (εἰκ. 287). Δὲν εἶναι ἀπίθανον ἐπομένως τὸ θραῦσμα τοῦτο νὰ εἶναι μὴ ροδιακῆς κατασκευῆς.
- σ. 78, ἐκ τῶν κάτω στ. 4 : MA 17, 1906, 250, εἰκ. 188.
- σ. 78, ἐκ τῶν κάτω στ. 3 : καὶ αἶγαρος. Ὁ δῖνος οὔτος (βλ. σ. 56 καὶ ἀνωτέρω σ. 302) παρουσιάζει ἐπίσης ἀποκλίσεις τινάς, δυναμένας νὰ χαρακτηρισθῶσιν αὐτὸν μὴ ροδιακῆς κατασκευῆς.
- σ. 88, ἐκ τῶν ἄνω στ. 13 : Ἀλαβαστροειδὲς ἀγγεῖον (εἰκ. 287) τῶν Συρακουσῶν ἐκ Γέλας παρουσιάζει λευκὸν πῶς ἐπίχρισμα καὶ διακόσμησιν ἐνθυμίζουσαν ἀφ' ἐνός τὰ μετὰ ζυφόρου πινάκια τῆς Θάσου (πρβλ. τὸν τύπον τοῦ αἰγάρου καὶ τοῦ νεβροῦ), ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀγγεῖα τοῦ χιακοῦ ρυθμοῦ (πρβλ. τὸν τύπον τῶν κρεμαμένων καὶ ἱσταμένων τριγῶνων, τὸν τύπον τῆς δευτερευούσης ζώνης καὶ τὸν τύπον τῶν ἀνθέων καὶ τῶν καλύκων τοῦ λωτοῦ). Συμπέρασμα περὶ χιακῆς καταγωγῆς τοῦ ἀγγείου τούτου καὶ τῶν πινακίων τῆς Θάσου εἶναι, πρὸς

τὸ παρὸν τοῦλάχιστον, παρακεκινδυνευμένον ἴσως, ἐνδείκνυται πάντως νὰ τονισθῇ ἡ σχέσις τοῦ ρυθμοῦ τοῦ ἀλαβαστροειδοῦς τούτου ἀγγείου πρὸς τὸν χιακὸν ρυθμὸν ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς τὸν ρυθμὸν τῶν μετὰ ζωφόρων πινακίων τῆς Θάσου ἀφ' ἑτέρου.

Εἰκ. 287. Ἀλαβαστροειδῆς ἀγγεῖον Συρακουσῶν.

- σ. 96, ἐκ τῶν κάτω στ. 21: (εἰκ. 74).
 σ. 100, ἐκ τῶν κάτω στ. 34 (ἀρ. 3): Πίν. 9α.
 σ. 102, ἐκ τῶν ἄνω στ. 6: 3. Ἐκ Μιλήτου, θραῦσμα οἰνοχόης 0.055×0.08. *Istanbulur Mitteilungen* 9-10, 1959-60, πίν. 63, 1. I: δύο ἔλαφοι, δεξιᾶ.
 σ. 108, ἐκ τῶν κάτω στ. 13: *AJA* 63, 1959, πίν. 48, ἀριθ. 7.
 σ. 111, ἐκ τῶν ἄνω στ. 20: 11. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ *Meşad Hashavyahu*. *IEJ* 12, 1962, πίν. 11Α. II: πτηνὸν νηχόμενον.
 σ. 112, ἐκ τῶν κάτω: 5. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ *Meşad Hashavyahu*. *IEJ* 12, 1962, 111, ἀριθ. 4, πίν 11 c. II: προτομὴ πτηνοῦ.

ΟΜΑΣ ΟΙΝΟΧΩΡΩΝ ΜΕΤΑ ΠΡΟΤΟΜΩΝ ΑΙΓΑΓΓΡΩΝ ἢ ΕΛΑΦΩΝ

1. Ρόδος 14704. Ἐκ Καμίρου. Σφζ. ὕψ. 0.13. Clara Rhodos 6-7, 361, εἰκ. 97. II : προτομή αἰγάγρου.
2. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 11 B. II : προτομή αἰγάγρου.
3. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 113, ἀριθ. 1, πίν. 10 A. : προτομή ἐλάφου.
- σ. 115, ἐκ τῶν ἄνω στ. 32 : 24. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 111, ἀριθ. 6, πίν. 10 F. I : Ἴχνη αἰγάγρου. Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος λωτοῦ.
25. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 111, ἀριθ. 7, πίν. 10 D. I : Ἴχνη δύο αἰγάγρων. Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος λωτοῦ.
26. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 111, ἀριθ. 5, πίν. 10 C. I : Ἴχνη αἰγάγρου.
27. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 113, ἀριθ. 6, πίν. 11 F. I : Ἴχνη αἰγάγρου (;). Περὶ τὴν βάσιν κάλυξ λωτοῦ.
28. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 113, ἀριθ. 7. I : Ἴχνη αἰγάγρου. Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος καὶ κάλυξ λωτοῦ.
29. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ. Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 113, ἀριθ. 4, πίν. 11 D. Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος λωτοῦ.
30. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 113, ἀριθ. 8, πίν. 11 G. Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος λωτοῦ.
31. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 113, ἀριθ. 9, πίν. 11 H. Περὶ τὴν βάσιν ἄνθος λωτοῦ.
32. Ἱερουσαλήμ, θραῦσμα. Ἐκ Meşad Hashavyahu. IEJ 12, 1962, 113, ἀριθ. 5, πίν. 11 E. II (;) ἄνθος λωτοῦ.
- σ. 126, ἐκ τῶν ἄνω στ. 21 : Εἰκ. 82.
- σ. 183, ἐκ τῶν κάτω στ. 1 : κύων.
- σ. 188, ἐκ τῶν κάτω στ. 1 : 8. Παρίσιοι AM 1046. Ἐκ Ρόδου. Διάμ. 0.21. C.V.A. II D c, πίν. 1, ἀριθ. 6. Μαϊάνδρος καὶ τετράγωνο.
- σ. 203, σημ. 2 : βλ. δὲ κυρίως «Theräisches» ἐν AM 73, 1958, 127 κ.έ.
- σ. 239, ἐκ τῶν κάτω στ. 1 : Ἐκ Ναυκράτιος.
- σ. 243, ἐκ τῶν κάτω στ. 13 : Ἐξ Αἰγύπτου.
- σ. 248, ἐκ τῶν ἄνω στ. 7 : Ἐξ Αἰγύπτου.
- σ. 252, ἐκ τῶν ἄνω στ. 8 : Ιβ, κύων διώκων αἰγάγρους.
- σ. 252, ἐκ τῶν κάτω στ. 6 : δυνάμενα νὰ χαρακτηρίσωσι τοῦτο καὶ ὡς σποραδικὸν δείγμα ἐπιβίωσης τῆς τεχνικῆς τῆς οἰκάδος τοῦ πινακίου τῆς Γοργούς.
- σ. 274, στ. 24 : 3. Ἐξ Ἀμαθοῦντος. Archaeol. Reports for 1961-2 (HOOD), 37-38, εἰκ. 11. I : Αἰγάγροι, δεξιᾶ. II : Αἰγάγροι καὶ λέων δεξιᾶ.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

σ.	3	ἐκ τῶν ἄνω	στ. 17	ἀντι	SIR : Sir
»	6	»	»	»	26 » ροδίων : Ροδίων
»	8	»	»	»	8 » «Βρουλιῶν» : Βρουλιᾶς
»	16	»	κάτω	»	16 » κατὰ τὸ τοῦτο : κατὰ τοῦτο
»	16	»	»	»	10 » Ταρκηνίας : Ταρκυνίας
»	31	»	»	»	15 » τῶν Βρουλιῶν : ἐκ Βρουλιᾶς
»	69	»	ἄνω	»	10 » Mîrsin : Mersin
»	71	»	κάτω	»	19 » (ἀρ. 25) : (ἀρ. 26)
»	72	»	»	»	9 » Mîrsin : Mersin
»	74	»	ἄνω	»	32 » »
»	75	»	κάτω	»	3 » πίν. 1 : πίν. 2
»	77	»	ἄνω	»	3 » (ἀρ. 12, εἰκ. 45-6 ¹) : (ἀρ. 12, εἰκ. 45-6)
»	77	»	κάτω	»	2 » 48 : 43
»	78	»	»	»	4 » θραῦσμα σκυφοειδοῦς ἀγγείου : δίνος ἑλλιπής
»	82	»	ἄνω	»	5 » 45 : 44
»	85	»	κάτω	»	6 » πίν. XXI, ἀρ. 1 : XXVII, ἀρ. 1-2
»	86	»	ἄνω	»	17 » 54 : 54β
»	87	»	κάτω	»	11 » 1959-60 : 1960
»	87	»	»	»	10 » 58 : 85
»	87	»	»	»	9 » 1960-1 : 1961
»	87	»	»	»	4 » 58, 1960-1 : 85, 1961
»	88	»	ἄνω	»	4 » 1960-1 : 1961
»	92	»	κάτω	»	7 » ἔλαφος : νεβρός
»	92	»	»	»	2 » πτηνόν : αἶγαρος
»	93	»	ἄνω	»	19 » Λοῦβρον : Παρίσιοι
»	93	»	κάτω	»	7 » »
»	96	»	ἄνω	»	18 » προτομάς αἰγάγων : προτομάς νεβρῶν
»	98	»	»	»	24 » ἀρ. 4 : ἀρ. 3
»	100	»	κάτω	»	10 » αἶγαρος : ἔλαφος
»	100	»	»	»	7 » Κοπενάγη : Copenhagen
»	106	»	»	»	9 » Εἰκ. 6α : Πίν. 6α
»	118	»	»	»	3 » 352 : 302
»	122	»	ἄνω	»	5 » ζ) : F)
»	123	»	κάτω	»	10 » εἰκ. 24 : ἀριθ. 24, εἰκ. 27
»	124	»	ἄνω	»	23 » F) : ζ)*

σ. 126	ἐκ τῶν	ἄνω	στ. 22	ἀντὶ τύπου Β.	Εἰκ. 83:	τύπου Β
» 128	»	κάτω	» 16	»	75-80:	75-79
» 128	»	»	» 15	»	εἰκ. 82:	εἰκ. 81-2
» 129	»	ἄνω	» 4	»	μαίανδροι καὶ τετράγωνα:	ἀνθη καὶ κάλυκες λωτοῦ.
» 142					εἰκ. 90:	ἀντιθέτως
» 160	»	»	» 18	»	ἡμιπέταλα:	ἡμισέπαλα
» 182	»	ἄνω	» 9	»	θραῦσμα 2:	δύο θραύσματα
» 182	»	»	» 10	»	δεξιᾶ:	ἀριστερᾶ
» 186	»	κάτω	» 5-4	»	τοῦ ρυθμοῦ τῆς Βρουλιᾶς:	τῆς σχολῆς Βρουλιᾶς
» 212	»	»	» 22	»	Γέλας:	Σελινούντος
» 212	»	»	» 13	»	»	»
» 217	»	»	» 19	»	M. Piot:	Mon. Piot
» 219	»	ἄνω	» 2	»	Γέλας:	Σελινούντος
» 228	»	»	» 9	»	»	»
» 232	»	κάτω	» 9	»	»	»
» 233	»	»	» 17	»	»	»
» 241	»	ἄνω	» 2	»	θραύσματος:	ἀγγείου
» 243	»	»	» 6	»	Βρουλιᾶς:	Νανκράτιος
» 277					ἢ εἰκ. 266	δεξιᾶ: ἀνεστραμμένη

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ Ι ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ (ΜΟΥΣΕΙΑ Η ΣΥΛΛΟΓΑΙ*)

- ΑΘΗΝΑΙ (Ἐθνικὸν Μουσεῖον) : 98, 103, 191, 225 (3), 229, 231.
 — (Βρεταν. Ἀρχαιολ. Σχολή) : 215, 225, 239, 240-243.
 ΑΙΓΙΝΑ : 93 (2), 182 (2).
 ΑΜΒΟΥΡΓΟΝ : 181.
 ΑΜΣΤΕΡΔΑΜ : 34, 100, 123.
 ΒΑΛΤΙΜΟΡΕ : 108, 247.
 ΒΑΣΙΛΕΙΑ : 101, 118.
 ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ : 78, 100 (2), 102, 112, 113, 123, 208, 209, 251 (2), 252, 283, 288, 294, 295, 296.
 ΒΙΕΝΝΗ : 120, 210, 283.
 ΒΙΡΜΙΝΓΧΑΜ : 108 (2), 109, 126, 184.
 ΒΟΝΝΗ : 102, 123.
 ΒΟΣΤΩΝΗ : 72, 84, 95 (2), 117, 129, 181, 182, 192, 211, 213 (3), 218, 224, 225 (2), 226, 228 (2), 230 (4), 231, 232, 234 (2), 235 (2), 239, 240 (2), 241 (6), 242, 243 (2), 244 (2), 246, 247, 249, 275 (2), 288, 295 (2).
 ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ : 96.
 ΒΡΥΞΕΛΛΑΙ : 95, 112, 198, 231, 248, 274, 295.
 ΓΕΝΕΥΗ : 113.
 CAMBRIDGE (Fitzwilliam) : 118, 129, 213, 214, 216 (3), 220, 223 (2), 224 (2), 225, 229 (4), 231, 242, 245, 251.
 — (Μουσεῖον Κλασσικῆς Ἀρχαιολογίας) : 68, 78, 112, 115 (4), 124, 184, 192, 220, 221, 224, 227, 229, 230, 234, 238 (4), 239 (9), 240 (4), 241 (3), 243 (5), 247, 251.
 COLMAR : 108.
 COPENHAGEN : 31 (2), 32, 100 (2), 107 (2), 117, 118, 125, 191, 205, 217, 224, 284, 287, 292, 293, 296 (2).
 ΕΤΟΝ : 69 (2), 74 (5), 109, 110 (2), 115 (2), 182.
 ΖΥΡΙΧΗ : 93.
 HEIDELBERG : 107, 121, 126, 129, 209, 241, 243, 276.
 ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ (Κρήτης) : 92 (3), 111.
 ΘΑΣΟΣ : 115, 124, 182, 211.
 ΙΘΑΚΗ : 77, 182.
 ΙΚΑΡΙΑ : 246, 275.
 ΚΑΙΡΟΝ : 190, 223, 243, 248, 251.
 KARLSRUHE : 190.
 ΚΟΡΙΝΘΟΣ : 111.
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ : 69.
 ΚΩΣ : 31.
 ΛΕΙΨΙΑ : 78, 119, 120, 124, 213 (2), 217, 296.
 ΛΕΝΙΝΓΚΡΑΝΤ : 69, 77, 210, 237, 250, 251.
 ΛΟΝΔΙΝΟΝ (Βρετανικὸν Μουσεῖον) : 32 (2), 67, 68, 72, 78, 80, 93, 95, 96, 97 (2), 100 (2), 102, 103 (2), 104, 107, 108 (2), 109, 110, 111, 113, 114 (3), 115, 118, 121 (3), 122, 123 (4), 125, 126, 127, 128, 129, 181, 182 (2), 190, 192 (2), 207 (3), 208, 209, 211 (4), 212, 214 (5), 215 (9), 216, 217, 219 (3), 221 (5), 223 (8), 224, 225 (4), 226 (8), 227 (11), 228 (6), 229 (7), 230 (5), 231 (7), 232 (11), 233 (8), 234 (7), 235 (5), 236 (2), 239 (7), 240 (2), 241 (3), 242 (7), 243 (4), 244 (2), 245, 246 (3), 247 (4), 248 (3), 249, 250 (2), 251 (2), 252, 273, 274 (2), 275, 276 (3), 286, 287, 288 (2), 289, 291 (2), 296 (3).

* Τὸ εὐρετήριον τοῦτο δὲν περιλαμβάνει ἀγγεῖα καὶ θεράσματα, περὶ ὧν ἀγνοεῖται ἢ δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸν ποῦ ἀπέκρινται. Ἐν τῷ καταλόγῳ ἐξ ἄλλου ἀναφέρεται ἀπλῶς τὸ ὄνομα τῆς πόλεως καὶ δι' αὐτῆς ὑποδηλοῦται τὸ ἐν αὐτῇ κυριώτερον Μουσεῖον, μόνον δ' ἐν περιπτώσει δευτέρου Μουσείου ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ἀναφέρεται τοῦτο, π.χ. Λονδίνον (νοσημένον τοῦ Βρετ. Μουσείου), ἀλλὰ Λονδίνον Univ. College.

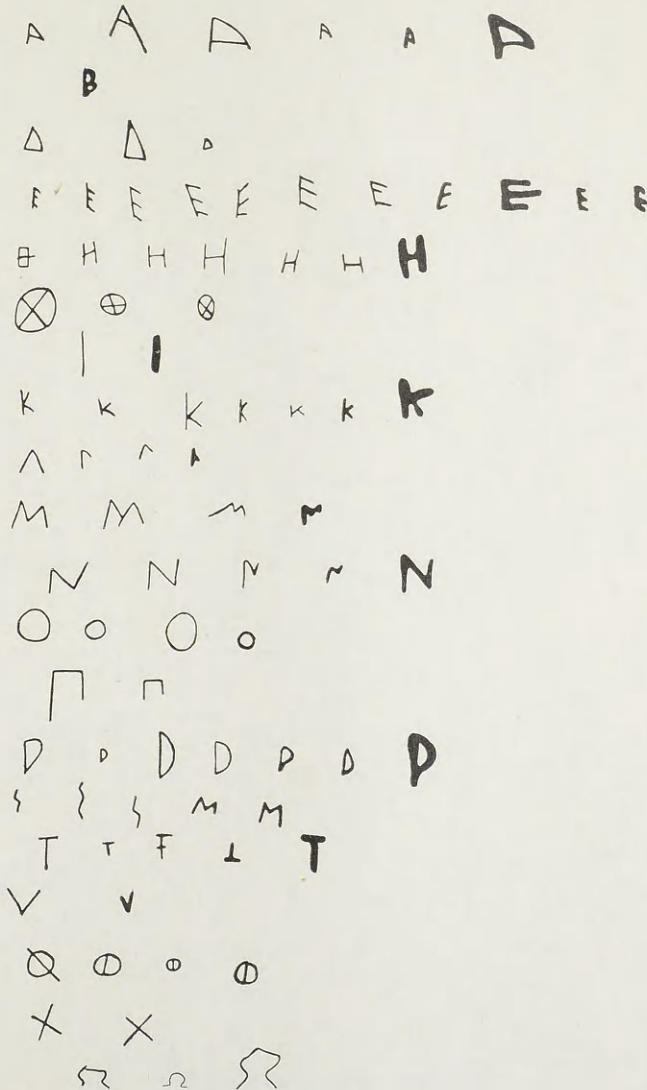
- (University College): 219, 221, 224, 225, 229, 230 (2), 233, 239 (3), 240 (3), 241 (3), 243, 244 (2), 245, 249.
- MANCHESTER: 93, 182, 191.
- MONAXON: 93, 122, 190, 251, 287, 296.
- ΜΥΚΟΝΟΣ: 126, 129, 208, 216, 241, 243 (2).
- ΜΥΤΙΑΗΝΗ: 111, 112.
- ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ: 101, 106, 112, 114, 120, 129 (2), 233, 242.
- ΟΞΦΟΡΔΗ (Ashmolean): 67, 68 (5), 69 (9), 70 (6), 71 (3), 72, 73 (4), 78 (4), 81 (3), 109 (2), 111 (2), 112, 113, 114 (3), 119 (2), 120, 124, 125, 182, 190, 191, 208, 211, 212 (2), 213 (4), 216 (2), 218, 219 (2), 220, 221, 223, 224, 225, 226 (5), 227 (4), 228 (2), 230 (2), 231 (2), 233, 234 (4), 236, 240, 245, 247 (3), 248, 249 (2), 273, 275, 287 (2).
- (Συλλογῆς Sir John Beazley): 103, 114.
- ΠΑΛΕΡΜΟΝ: 78, 125, 212 (2), 219, 228, 232, 233, 246, 247, 252, 274, 276 (2), 284 (2).
- ΠΑΡΙΣΙΟΙ (Λοῦβρον): 31, 67, 84 (2), 93 (2), 95, 96, 99 (2), 100 (4), 104, 106, 107 (3), 108, 111, 112, 113 (2), 114, 117, 118 (2), 123, 128 (2), 182, 183, 189, 209, 217, 229, 246, 284, 286, 287, 294.
- (Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη): 83, 103, 107 (2), 117, 287 (2).
- ΠΕΝΣΥΛΒΑΝΙΑ: 182.
- PROVIDENCE: 100.
- READING: 212, 220 (2), 223, 226, 230, 231 (2), 239, 240 (2), 241, 242 (2), 276.
- ΡΟΔΟΣ: 31, 32 (3), 35 (2), 36 κ.ε. (ἐκ Καλύμνου), 68, 77, 80 (3), 92, 94, 95 (2), 97, 101, 103, 104 (3), 105, 106, 107, 108 (3), 109 (3), 111, 114 (2), 119 (2), 123, 124, 127 (7), 128 (2), 181, 188 (2), 191 (3), 208, 283 (3), 284 (5), 285 (4), 286, 287 (4), 288 (8), 289 (6), 293 (2).
- ΡΩΜΗ
- (Συλλογῆς Gorga): 286. (Villa Giulia): 97.
- ΣΑΜΟΣ: 72 (2), 114, 117, 218, 242.
- SEVRES: 129.
- ΣΜΥΡΝΗ: 181 (?).
- ΣΥΡΑΚΟΥΣΑΙ: 102, 115, 127.
- ΤΟΛΕΔΟ (Ohio): 291.
- TORONTO: 100, 109.
- TÜBINGEN: 217.
- ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑ: 72, 112.
- ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ: 103, 108, 120, 286.
- ΧΙΟΣ: 215, 240, 246.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ Η ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ (ΤΟΠΟΙ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ *)

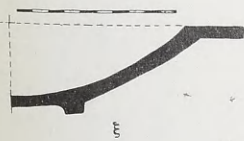
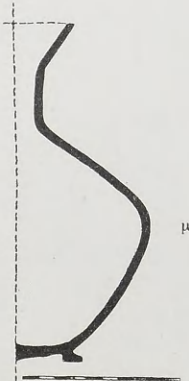
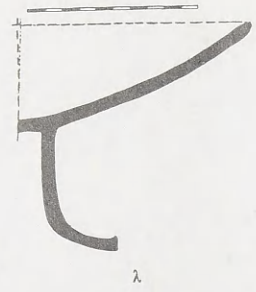
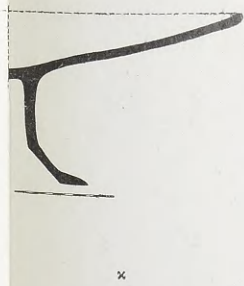
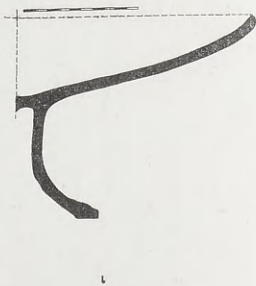
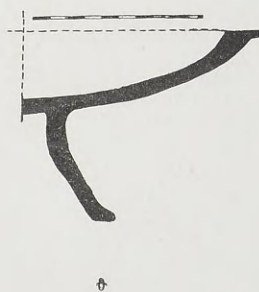
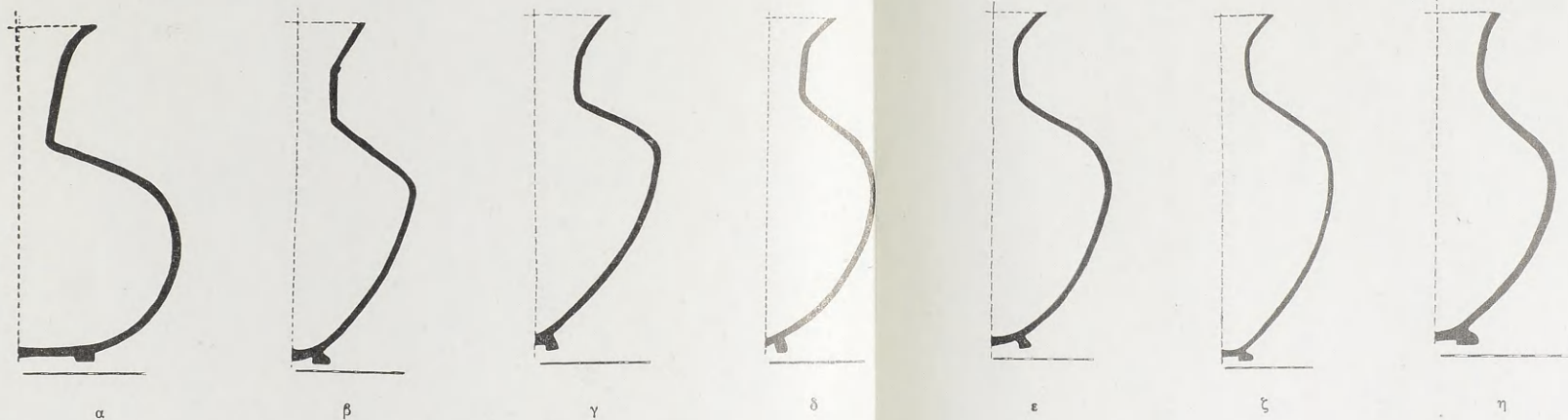
- ΑΙΓΙΝΑ : 93 (2), 182 (2).
 ΑΙΓΥΠΤΟΣ : 112, 223, 225 (3), 229, 231, 243 (3), 251.
 AL MINA : 53 (σημ. 3), 67 (2), 68 (6), 69 (11), 70 (5), 71 (3), 72, 73 (10), 74 (7), 78 (6), 81 (3), 109, 110 (2), 111, 112, 114 (3), 115 (6), 120, 124 (2), 182, 239.
 ΑΜΑΘΟΥΣ : 209.
 ΑΝΤΙΣΣΑ : 111.
 ΑΡΚΑΔΕΣ : 92 (2).
 ΑΡΧΑΝΕΣ : 92.
 BEREZAN : 104, 109 (2), 121, 210 (2), 223, 241, 245 (2).
 ΒΡΟΥΛΙΑ : 31, 83, 96, 108, 111, 119 (6), 121, 125, 126 (3), 130 (2), 187 (4), 191, 192, 217, 221 (σημ. 3), 224 (2), 243 (3), 289, 292, 296.
 ΓΕΛΑ : 78, 102, 252.
 ΔΑΦΝΗ (Tell Deffeneh) : 114, 115, 252.
 ΔΗΛΟΣ : 126, 129, 208, 216, 241, 243 (2).
 EDFU : 119.
 ΕΞΟΧΗ : 32.
 ΕΦΕΣΟΣ : 68, 97.
 ΘΑΣΟΣ : 70, 115, 124, 182, 211.
 ΙΑΛΥΣΟΣ : 35, 107, 114, 120, 191 (2), 208, 284, 287.
 ΙΘΑΚΗ : 77, 182.
 ΙΚΑΡΙΑ : 246, 275.
 ΙΣΤΡΟΣ : 78, 109, 112, 114, 117, 121, 124, 126, 129, 184, 192, 210 (2), 236, 241, 243, 273 (2), 274.
 ΚΑΛΑΒΑΡΔΑ (Ρόδος) 112.
 ΚΑΛΥΜΝΟΣ : 36 κ.έ., 295.
 ΚΑΜΙΡΟΣ : 32 (3), 35, 67, 68, 77, 78 (2), 80 (3), 83, 84 (3), 92, 94, 95 (3), 97, 100 (2), 101, 102, 104 (4), 105, 106 (2), 107 (4), 108 (4), 109 (3), 110, 111 (2), 112, 114 (2), 117, 118 (5), 121 (2), 122, 123 (5), 124, 125 (3), 126, 127 (8), 128 (3), 181 (2), 182 (2), 188 (2), 189, 191 (3), 192, 207 (3), 252, 274, 283, 284, 286 (2), 287 (7), 288 (2), 289.
 ΚΕΡΤΣΧ : 69.
 ΚΙΕΒΟΝ : 77.
 ΚΛΑΖΟΜΕΝΑΙ : Δέν ἔχουσι περιληφθῆ τὰ εὐρήματα τῶν ἀνασκαφῶν τοῦ καθηγητοῦ Γ. Οἰκονόμου, ὧν ἡ δημοσίευσις ἔχει ἀνατεθῆ ὑπὸ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας εἰς τὸν κ. Καλλιπολίτην. 209.
 ΚΝΩΣΟΣ : 111.
 ΚΟΡΙΝΘΟΣ : 111.
 ΚΥΠΡΟΣ : 72, 250.
 ΚΩΣ : 31 (σημ. 6).
 ΛΙΝΔΟΣ : 97, 119, 125, 208, 225, 292.
 ΜΕΜΦΙΣ : 72, 112.
 ΜΕΡΣΙΝ : 69, 72, 115, 115 (3), 120, 129.
 ΜΕΨΑΔ Η̄ASHAVYAHU : Βλ. MINET - RUBIN.
 ΜΙΛΗΤΟΣ : 72 (2).
 MINET - RUBIN (Meşad Ḥashavyahu) : 303 (2), 304 (11).
 ΜΥΤΙΑΝΝΗ : 112, 273, 275.
 ΝΑΥΚΡΑΤΙΣ : 72, 73, 84, 97, 104, 107, 109 (3), 111, 112, 113, 114 (2), 119, 120, 121 (2), 124, 126, 129 (2), 181, 182 (3), 184, 190, 192 (2), 208 (2), 209 (2), 211 (6), 212 (4), 213 (10), 214 (5), 215 (9), 216 (6), 217 (2), 218 (2), 219 (6), 220 (5), 221 (5)

* Τὸ εὐρετήριο τοῦτο δὲν περιλαμβάνει ἀγγελία ἢ φθασμάτα, ὧν ὁ τύπος εὐρέσεως δὲν εἶναι σαφής. Ἐν περιπτώσει ἀμβολίας τινὸς προστίθεται ἐντὸς παρενθέσεως ἐρωτηματικόν : (3).

- και σημ. 3 (3), 223 (11), 224 (7), 225 (10),
 226 (15), 227 (12), 228 (10), 229 (13),
 230 (14), 231 (11), 232 (14), 233 (10),
 234 (14), 235 (4), 236, 238 (4), 239 (20),
 240 (13), 241 (17), 242 (10), 243 (13), 244 (6),
 245 (3), 246 (4), 247 (9), 248 (6), 249 (5),
 250, 251(3), 273, 274 (2), 275 (4), 276 (3), 292.
- NEMIROW : 68 (2), 93 (2).
- ΝΙΣΥΡΟΣ : 283 (3), 284 (4), 285 (4), 286, 287,
 288 (8), 289 (6), 293 (2), 294.
- ΡΟΔΟΣ : 32 (6 ;), 34, 35 (2), 69, 93, 95, 98, 99,
 100 (5), 103 (2), 106, 107 (3), 108 (5), 109,
 113 (2), 117, 118, 119, 126, 129, 183, 184,
 188 (2), 190, 191 (2), 198 (;), 208 (2), 287,
 291 (2), 292, 293, 294, 295 (2), 296 (3;).
- ΣΑΙΣ : 220.
- ΣΑΜΟΣ : 72 (2), 111, 114, 117, 218, 242.
- ΣΑΡΔΕΙΣ : 93.
- ΣΕΛΙΝΟΥΣ : 125, 212 (2), 219, 228, 232, 233,
 246, 247, 274, 276 (2), 284 (2).
- ΣΙΑΝΑ : 100, 190, 209, 210, 283, 287, 294, 295.
- ΣΜΥΡΝΗ (Bayrakli) : 201 (ένθα ἀπλῶς μνημο-
 νεύονται τινὰ τῶν εὐρημάτων τῶν νεο-
 τέρων ἀνασκαφῶν), 223, 246.
- ΣΥΡΑΚΟΥΣΑΙ : 115, 127.
- ΣΥΡΙΑ : 235.
- ΤΑΜΑΝ : 251.
- ΧΙΟΣ : 215, 240, 246.

* Τα διά λεπτής γραμμής δηλούμενα στοιχεία προέρχονται ἐξ ἐγχαράκτων, ἐπιγραφῶν τὰ διά παχείας ἐξ ἐξογραφημένων. (Σχετικήν βιβλιογραφίαν βλ. L. H. JEFFERY, The Local Scripts of Archaic Greece).

α: σ. 67, ἀριθ. 1. β: σ. 95, ἀριθ. 6. γ: σ. 106, ἀριθ. 3. δ: σ. 100, ἀριθ. 7. ε: σ. 100, ἀριθ. 10. ζ: σ. 100, ἀριθ. 8. η: σ. 112, ἀριθ. 1. θ: σ. 123, ἀριθ. 6. ι: σ. 118, ἀριθ. 8. κ: σ. 118, ἀριθ. 7. λ: σ. 188 καὶ 304, ἀριθ. 18. μ: σ. 111, ἀριθ. 5. ν: σ. 84, ἀριθ. 3. ξ: σ. 128, ἀριθ. 20. ο: σ. 113, ἀριθ. 1.

ΥΣΤΕΡΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΖΩΝ ΡΥΘΜΟΣ

Οινοχόη Λένινγκραντ (σ. 69, ἀρ. 23).

ΥΣΤΕΡΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΖΩΝ ΠΥΘΙΟΣ

Οἰνοχόη Βερολίνου (σ. 78, ἀγ. 12).

ΚΛΑΣΣΙΚΟΣ ΚΑΜΙΡΑΪΤΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

Οινοχόη Ἡρακλείου (σ. 92, ἀρ. 1).

ΚΛΑΣΣΙΚΟΣ ΚΑΜΠΥΛΤΥΧΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

α

β

γ

α: Οίνογόη Μονόχοι (σ. 93, άφ. 7). β: Οίνογόη Ηοαζλίτου (σ. 92, άφ. 2 λεπτομέρεια).
γ: Οίνογόη Παφισίων (σ. 93, άφ. 10 λεπτομέρεια).

ΚΛΑΣΣΙΚΟΣ ΚΑΜΙΡΑΤΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

α

Οίνοχγή Βερολίνου (σ. 100, άρ. 9 λεπτομέρεια).

β

Οίνοχγή Ἀθηνῶν (σ. 98, άρ. 1 λεπτομέρεια).

α: Οίνοχόη Ν. Ύδρας (σ. 106, άρ. 2).

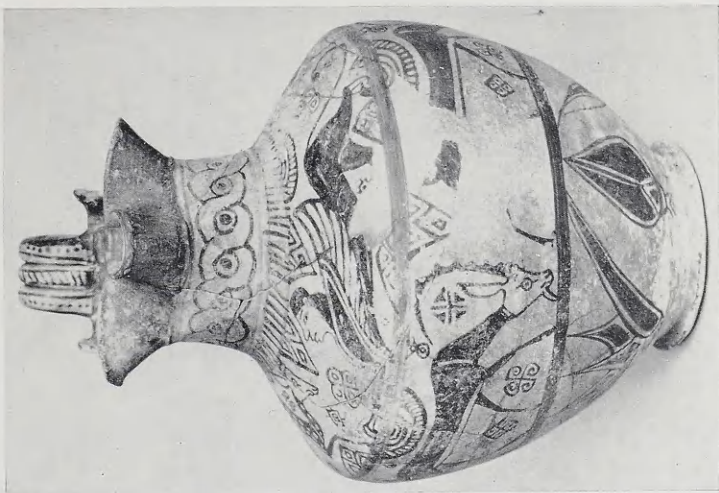
β: Οίνοχόη Ν. Ύδρας (σ. 101, άρ. 15).

γ: Οίνοχόη Έθνικης Βιβλιοθήκης Παρισίων (σ. 107, άρ. 6).

α: Οίνοχόη Λογδίνου (σ. 108, άρ. 20).
(Κατ' εἰρηγή παραχώρησαν τοῦ Διευθύνοντος Συμβουλίου τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου).

β: Οίνοχόη Λογδίνου (σ. 108, άρ. 19).
(Κατ' εἰρηγή παραχώρησαν τοῦ Διευθύνοντος Συμβουλίου τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου).

ΚΛΑΣΣΙΚΟΣ ΚΑΜΙΡΑΪΤΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

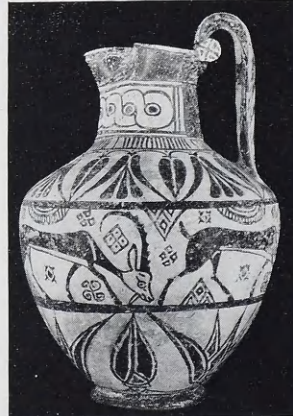
α

Οινογή Παρισίων (σ. 104, αρ. 1).

β

Οινογή Φλωρεντίας
(σ. 103, αρ. 4).

γ

Οινογή Φλωρεντίας
(σ. 108, αρ. 22).

ΚΛΑΣΣΙΚΟΣ ΚΑΜΠΑΥΤΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

α: Οἰνοχόη Λονδίνου (σ. 100, ἀρ. 3).

(Κατ' ἐγγενῆ παραζώρησαν τοῦ Διευθύνοντος Συμβουλίου τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου).

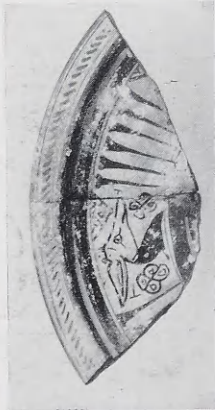
β: Ὀποροδόγη Λονδίνου (σ. 127, ἀρ. 1).

(Κατ' ἐγγενῆ παραζώρησαν τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου).

α: Ὀπωροδόχη Λονδίνου (σ. 122, ἀρ. 1).

(Κατ' εὐγενῆ παραχώρησιν τοῦ Διευθύνοντος Συμβουλίου τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου).

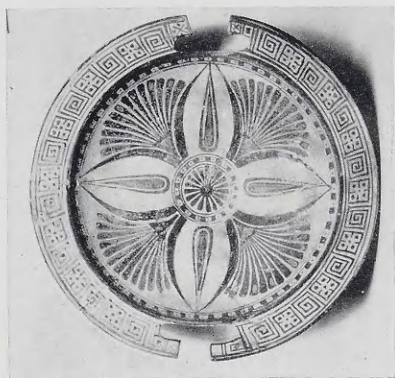

β: Ὀπωροδόχη Ν. Ὑόρκης
(σ. 120, ἀρ. 23).

γ: Ὀπωροδόχη Φλωρεντίας
(σ. 120, ἀρ. 22).

ΚΛΑΣΣΙΚΟΣ ΚΑΜΠΑΓΓΙΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

α. Όπιοροδόγη Ν. Υόρκης
(σ. 129, άφ. 4).

β. Όπιοροδόγη Λονδίνου
(σ. 129, άφ. 3).

(Κατ' εγγενή παραμόρφωσιν του Διευ-
φύοντος Συμβουλίου του Βρετανι-
κου Μουσείου).

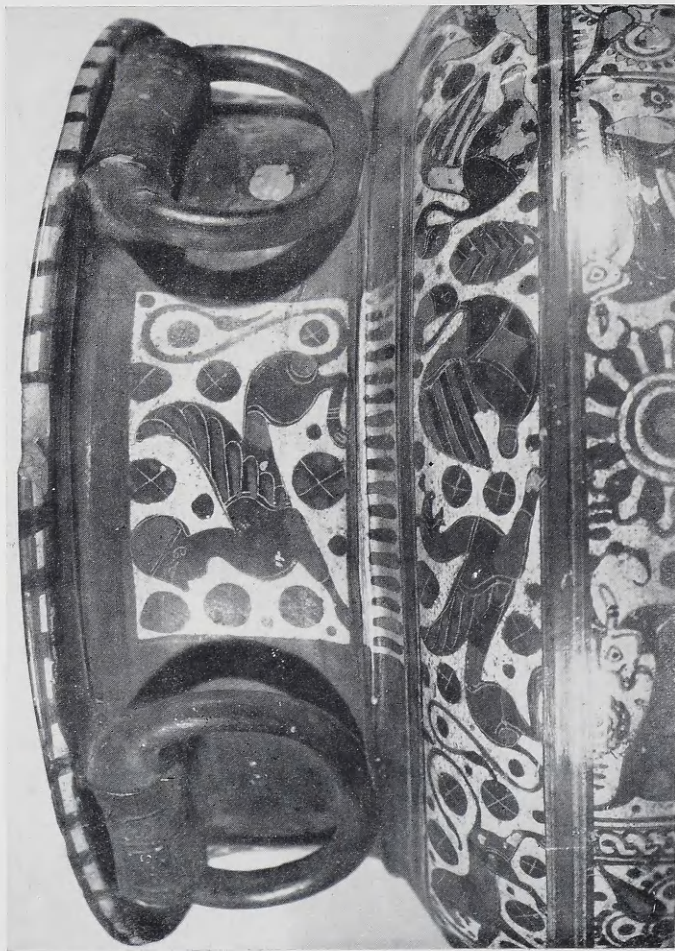
γ. Όπιοροδόγη Ν. Υόρκης
(σ. 129, άφ. 9).

β

γ

ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

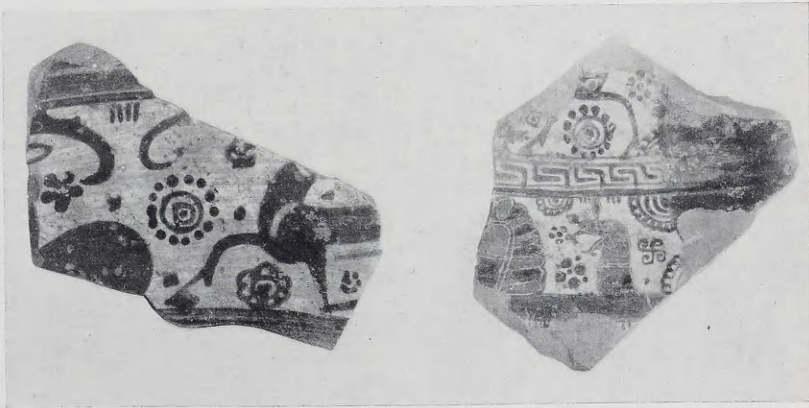
Αίγιος Παρθέσιον (σ. 217, ἄφ. 1).

ΡΥΘΜΟΣ ΜΕΙΚΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ

α

Θραύσμα Ν. Υόρκης (σ. 233, ἀρ. 17).

β

Θραύσμα Παρισίων (σ. 246, ἀρ. 4).

γ

Θραύσμα Cambridge (σ. 224, ἀρ. 21).

ΥΣΤΕΡΟΣ ΠΟΛΙΑΚΟΣ ΡΥΘΜΟΣ

α

β

α: Οίνοζοή Βερολίνου (σ. 283, άφ. 1).
β: Πινάκιον Φλωρεντίας (σ. 286, άφ. 3).